

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI**

27 NUMARALI SİVAS ŞER'İYE SİCİLİ

(H.1267–1268 / M.1851–1852)

Değerlendirme - Transkripsiyon

Mustafa ESER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. İbrahim SOLAK

Temmuz–2009

KONYA

İÇİNDEKİLER	II
KISALTMALAR	V
ÖNSÖZ	VI
ÖZET	VIII
ABSTRACT	IX
GİRİŞ	1
Sivas Tarihine Genel Bakış.....	1
Osmanlılar Döneminde Sivas.....	3
Sivas'ta Önemli Tarihi eserler	6
BİRİNCİ BÖLÜM	9
KADILIK MÜESSESESİ ve ŞER'İYE SİCİLLERİ	9
A- Osmanlı Devleti'nde Kadı	9
B- Şer'îye Sicilleri ve Önemi.....	13
C- Osmanlı Şer'îye Sicilleri ve Tarihi Gelişimi	16
D- Şer'îye Sicillerin Muhteviyatı	17
E- Şer'îye Sicillerinin Şekli Özellikleri	17
F- Şer'îye Sicillerinde Belge Çeşitleri	18
1. Kadı Tarafından Kaleme Alınan Belgeler	18
a- Hüccetler	18
b- İ'lamlar	20
b.1- İlamların Özellikleri.....	20
b.2- Konularına Göre İ'lamlar	21
c- Ma'ruzlar.....	21
d- Müraseleler	21
2. Başka Makamlardan Gönderilen Belgeler	22
a- Fermanlar	22
b- Beratlar	23
c- Buyuruldular	24
G- Sicildeki Belgeleri Genel Bir Değerlendirme.....	25
İKİNCİ BÖLÜM	32
1.SİVAS'IN İDARİ YAPISI	32
A-İdâre ve İdârî Görevliler	32

B-Sivas'a Bağlı Yerleşim Yerleri	33
a- Mahalleler	33
b- Köyler (Karye)	33
c- Kaza ve Nahiyeler.....	33
2. SOSYAL DURUM	34
A- SİVAS'TA AİLE	34
I- Ailenin Kurulması ve Dağılması.....	34
a- Nâmzed	34
b- Nikâh.....	35
c- Boşanma.....	36
II- Ailenin Korunması İçin Bazı Uygulamalar	36
a- Mehir.....	36
b- Nafaka Takdiri	37
c- Vasî Ta'yini	37
B- DİNİ ve SOSYAL NİTELİKLİ OLAN MÜESSESELER	39
a- Vakıf	39
b- Cami, Medrese, Zaviye ve Hamam	40
C- TOPLUMDAKİ BAZI SUÇLAR.....	40
a- Hırsızlık	40
b- Darp	41
c- Cinayet.....	41
d- İftira	42
D- TOPLUMUN ÖZELLİKLERİ	43
a- Gayr-i Müslimler	43
b- Müslim Gayr-i Müslim Münasebetleri	44
c- Köleler	45
3. EKONOMİK DURUM.....	46
A- Mülk Satışları	46
1- Ev Satışları.....	46
2- Bağ Satışları.....	47
3- Dükkân Satışları	48
4- Tarla Satışları.....	48

B- Sivas'ta Ticaret	48
1- Hanlar	48
2- Esnaf	48
3- Narhlar	49
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	51
METİN TRANSKRİPSİYONU	51
SONUÇ.....	377
BİBLİYOGRAFYA.....	379
Özgeçmiş	382

KISALTMALTMALAR

age	: Adı geçen eser
agm	: Adı geçen makale
C.	: Cilt
C.Ü.	: Cumhuriyet Üniversitesi
Çev.	: Çeviren
Haz.	: Hazırlayan
İA	: İslam Ansiklopedisi
İ.Ü.	: İstanbul Üniversitesi
mad.	: Maddesi
M	: Miladi
Mat.	: Matbaası
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OSAV	: Osmanlı Araştırma Vakfı
Sad.	: Sadeleştiren
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SŞS/27-1	: Sivas Şer'iyeye Sicili, No 27, 1. belge
S.Ü. Sos. Bil. Ens.	: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
T.T.K.	: Türk Tarih Kurumu
TÜRDAV	: Türkiye Kalkınma ve Dayanışma Vakfı
vb.	: Ve benzeri
Yay.	: Yayınları
YTA.	: Yeni Türk Ansiklopedisi

ÖNSÖZ

Tarih biliminin temel kaynaklarından olan arşiv malzemeleri, geçmişin aydınlatılmasında başvurulacak önemli belgelerdendir. Osmanlı şehir tarihçiliğinin araştırılıp incelenmesinde başvurulacak en önemli arşiv kaynaklarından birisi de Osmanlı Şer'iyeye Sicilleridir. Siciller Şer'i Mahkemelerde kronolojik bir sırayla tutulmuştur. Mahkemede kadı tarafından verilen bütün kararlar sicil defterlerine kaydolunmuştur. Kadıların devlet merkeziyle yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikâyet ve dileklerini, mahalli idarelere ait hukuki düzenlemeleri muhtevi ferman ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu yerlerin sosyal ve ekonomik hayatını yansıtan mahkeme kararlarını içeren bu sicilleri incelemeden Osmanlı Devleti'nin siyasî, idarî ve sosyal tarihini ortaya koymak neredeyse imkânsızdır.

Çalışmanın amacı özel anlamda Sivas tarihi ile ilgili olarak yapılan çalışmalara ve genel anlamda da Osmanlı şehir tarihi araştırmalarına katkıda bulunabilmektir. Bu amaçla 27 Numaralı Sivas Şer'iyeye Sicili'ni Yüksek Lisans tezi olarak hazırlamaya çalıştım. Bu çalışma ile H.1267–1268 (M. 1851–1852) yılları arasındaki Sivas şehrinin, idari, siyasi, ekonomik, kültürel ve sosyal yapısını ortaya çıkarmaktır. Çalışmanın bir amacı da belirtilen tarihte Sivas'taki ailenin oluşumu, halkın özellikleri, toplumun uğraş alanları, mirastan mal taksimi, nikâh akdi ve mehir durumu, boşanma ve nafaka takdiri, dini ve sosyal nitelikli müesseseleri, toplumdaki suç çeşitleri, ekonomik ve ticari faaliyetleri inceleyerek bilgi edinmektir.

Çalışmamızın temel kaynağı olan Sivas Şer'iyeye Sicilleri Ankara Milli Kütüphane'de bulunmaktadır. Buradan fotokopisi alınan 27 Numaralı Sivas Şer'iyeye Sicilinin transkripsiyonu yapılmıştır. Söz konusu Şer'iyeye Sicilindeki belgelerin tamamı sıra numarasına göre günümüz harflerine çevrilmek suretiyle orijinal ifadeleriyle verilmiştir. Transkripsiyonu yapılan belgeler tezin amacı doğrultusunda bir değerlendirmeye tâbi tutulmuş bu çerçevede belgeler konularına göre tasnif edilmiştir. Böylece daha sonra araştırma yapacak olanların da çalışmamızdan faydalanması kolaylaştırılmıştır. İncelemiş olduğumuz defter 172 sayfadır. Belgelerde zaman zaman Arapça ifadeler de rastlanmakla birlikte genel anlamda anlaşılır bir dil ve üslup kullanılmıştır. Hazırlamış olduğumuz bu çalışma ile Osmanlı dönemi Sivas tarihinin ortaya konulması tarihimize ilmî katkıda bulunulacağı inancını taşımaktayız

27 Numaralı Sivas Şer'îye sicilini önce eksiksiz olarak okuyup anlamaya ve belgeleri defterdeki sıraya ve konularına göre yorumlaya çalıştım. Hangi belgenin okunduğu göstermek için diğer tezler ve sicil çalışmalarında olduğu gibi 1-2 yani birinci sayfanın ikinci belgesi şeklinde verildi. Ayrıca sicildeki konulardan belgelerin cinsi belirlendi. Sicilin incelenmesindeki bir diğer amaç ise, bu sicillerin hiç değişmemiş ve gününü olduğu gibi anlatıyor olmasıdır. Elde edilen verilerle dönemin sosyal yaşantısı, ekonomik durumu ve hukukun uygulanması birinci dereceden kaynağından ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Metnin transkripsiyonu yapılırken sicildeki bazı belgelerde boş bırakılmış olan yerler (boş), çeşitli sebeplerle okunmayan yerler (okunmuyor) ve okunuşunda şüpheye düştüğümüz yerler de (?) şeklinde gösterilmiştir. Ayrıca kâtipler tarafından sehven iki kere yazılmış olan kelimelerin bir tanesi okunmuş, üzeri karalanmış kelimeler ise okunmamıştır. Bunun yanında kâtipler tarafından üzeri çizilerek iptal edilmiş belgeler ise okunmamış, sadece darb edildiği kaydedilmiştir.

Okuyup değerlendirmesini yaptığımız defter Sultan Abdülmecid dönemine aittir. Çalışma, "giriş" dışında üç bölüm ve sonuç kısmından oluşmaktadır. Girişte Sivas tarihine genel bir bakış, birinci bölümde Osmanlı hukuk sistemi ve şer'îye sicilleri üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde ise, Sivas Şer'îye Sicilleri ve 1267-1268 Tarihli Sivas Şer'îye Sicili ve sicilin muhtevası ele alınmaya çalışılmıştır. Bu bilgileri verirken incelediğimiz defterin verileri göz önünde bulundurulmuştur. Üçüncü bölümde ise sicilin transkripsiyon metni verilmiştir.

Beni böyle bir çalışmaya yönlendiren çalışmam süresince fikirlerinden yararlandığım danışman Hocam Doç. Dr. İbrahim SOLAK Bey'e şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca, üzerimde birçok emeği bulunan araştırmalarım sırasında benden yardımlarını esirgemeyen değerli hocalarım, Doç. Dr. İzzet SAK, Doç. Dr. Alaattin AKÖZ ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet YILMAZ Beyler ile çalışmalarım süresince bana göstermiş olduğu sabır, fedakârlık ve katkılarından dolayı eşime de sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Mustafa ESER
Konya–2009

27 NUMARALI SİVAS ŞER'İYE SİCİLİ (H.1267-1268 / M.1851-1852)**DEĞERLENDİRME VE TRANSKRİPSİYON****ÖZET**

Osmanlı Tarihi'nin kaynakları arasında yer alan Şer'îye sicilleri, birinci dereceden öneme sahip vesikalardır. Bu siciller dönemin kadıları tarafından kaydedilmektedir. Bu belgeler incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin siyasi, idari ve sosyal tarihini öğrenmek yetersiz olacaktır.

27 Numaralı Sivas Şer'îye Sicili 1851–1852 yıllarında Sivas tarihi hakkında önemli belgeleri içermektedir. Bu çalışmanın Osmanlı Tarihi ve özellikle de Sivas tarihi ile ilgili yapılacak çalışmalara katkıda bulunması gibi bir amacı da vardır. Sicil 172 sayfadan oluşmuştur. Sicildeki belgeler Osmanlı Devleti zamanında Sivas'ın idari, hukuki, askeri, sosyal ve kültürel yapısı hakkında çok önemli detaylar sunmaktadır.

Çalışma, giriş kısmından sonra değerlendirme kısmının bulunduğu iki bölüm ve üçüncü bölüm olan metnin transkripsiyonu ile genel bir değerlendirmenin yapıldığı sonuç kısmı ve bibliyografyadan oluşmaktadır.

THE TRANSCRIPTION AND THE EVALUATION OF SIVAS CIVIL**REGISTER NUMBER 27 (B.C. 1267 – 1268 / A.D. 1851–1852)****ABSTRACT**

Civil (legal) registers have the primary importance among the documents of Ottoman History resources. These registers were recorded by the Kadhi of those times. Without studying these document, It is impossible to come up with a thorough conclusion about the political, social history of Ottoman State.

These documents, No 27 Civil registers of Sivas province contain important information between the dates 1851–1852 This work also aims to contribute to Ottoman History, especially Sivas province history studies. It consists of 172 pages. The documents in the registers give essential details about the cultural, legislative, social, governmental structure of Sivas province.

This study contains two part on evaluation, one part transcription and one part general evaluation and a bibliography.

GİRİŞ

Sivas Tarihine Genel Bakış

Sivas; İç Anadolu bölgesinin doğu kısmını oluşturan Yukarı Kızılırmak bölümünde, vilayet merkezi olan şehir Kızılırmak vadisinin kuzey kenarında, nehrin sağ kıyısına 3 km mesafede olup, deniz seviyesinden 1275 m. yükseklikte bulunur. Kızılırmak vadisine dik yamaçlar ile hâkim yaylalar arasından gelen iki akarsu şehrin güneyinden Kızılırmak'a dökülür. Sivas'ın Ankara'ya uzaklığı 448 km'dir¹. Sivas ili, Cumhuriyetin ilanından sonra yapılan demir yolları ve karayollarıyla Ankara, Samsun, Erzurum, Malatya ve Kayseri'ye bağlanmıştır.

Sivas'ta tarihin ilk dönemlerinden günümüze kadar çeşitli medeniyetler ve devletler hâkimiyetlerini sürdürmüşlerdir. Bir yerleşim bölgesi olarak ilk çağlara kadar uzanan Sivas'a geçmişte hâkim olanların önemlileri Hititler, Persler, İskender, Romalılar, Bizanslılardır. Büyük Selçuklu hükümdarı Alparslan'ın Malazgirt Zaferi'yle Anadolu'nun fethi sonucu Sivas da Türklerin eline geçti. Sivas tarihte Türk devletlerinden; Danişmentliler, Selçuklular, Kadı Burhanettin'in ve Osmanlıların yönetimine girmiştir. Milli Mücadele ile birlikte Sivas'ta Cumhuriyet dönemi başladı. Tarihi seyir içerisinde çeşitli devletlerin egemenliğine giren Sivas, bu devletlerin birçoğuna ya başkentlik yapmış ya da askeri, siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan önemli ve büyük bir şehir hüviyetine sahip olmuştur.

Sivas'a farklı dönemlerde hâkim olan devletler, şehre kendilerine özgü değişik isimler vermişlerdir. Bunlar; Sebast (Sebastia), Sipas, Talaurs, Danişment ili, Eyalet-i Rum, Eyalet-i Sivas ve Sivas isimleridir. Sivas isminin kaynağı hakkında farklı görüşler bulunmaktadır. Bunlardan birine göre, bugün "Sivas" olarak kullanılan ismin "Sipas"tan geldiğidir. Şehrin ilk kurulduğu dönemlerde, bugünkü şehir merkezinin bulunduğu yerde büyük çınar ağaçlarının altında üç adet su gözesi (kaynağı) bulunmaktadır. Bu gözelerden bir tanesi "Allah'a şükürü", ikincisi "ana ve babaya saygı"yı, üçüncüsü de "küçüklere sevgi"yi temsil eder. Bu bölgede yaşayan insanlar, zamanla bu özelliklerini koruyamayınca, bu üç göze de kurur.

¹ İbrahim Kafesoğlu, "Sivas" *İslam Ansiklopedisi*, C.10, İstanbul 1988, s.569.

Şehrin isminin de “üç göz” anlamına gelen “Sipas” tan kaynaklandığı ve zamanla “Sivas”a dönüştüğü ileri sürülmektedir².

Sivas şehri eskiçağ müellifleri tarafından Pontus Kapadokya sınırları içinde gösterilmiş, Roma imparatorluğu zamanında askeri ve ticari bakımdan gelişme göstermiş olmakla beraber, bugün bu çağa ait pek az kalıntı ve kitabe kalmıştır ki, böyle bir durum Sivas’ın devamlı bir iskân merkezi olması ve eski binalara ait malzemenin daha sonraki devirlerde de kullanılmış bulunması ile izah edilir³.

Sivas ve çevresinde yapılan kazı ve araştırmalarda, ilk dönemlere ait çeşitli höyükler tespit edilmiştir. Hafik gölünün kuzey tarafında kıyıya yakın kısmındaki Pılır Höyük’te çanak ve çömlek ele geçirilmiş olup, yapılan sondajda ağaç parçaları ve ahşap izlerine rastlanmıştır. Ayrıca, Kangal İlçesi’nde Çukurtarla Kavak bucağında Höyük değirmeni, Tödürge Gölünde Kültepe ve Tepecik höyükleri, Uzunyayla’da Sıçan höyüğü, Şehir merkezi Kilhıdık mevkiinde Maltepe höyüğü bulunmuştur⁴.

Hititler döneminden beri önemli bir yerleşme alanı olan Sivas toprakları, Hititlerden sonra sırasıyla Perslerin, İskender, Roma ve Bizans imparatorluklarının hâkimiyetinde kalmıştır.1015’ten itibaren Anadolu’ya başlayan Türk akınları sırasında 1059 -1060 arasında kısa bir süre Türklerin eline geçmişse de, asıl fetih, 1071 Malazgirt Zaferi’nden sonra olmuştur⁵.

Sivas, Malazgirt Zaferi’nden sonra Tokat, Amasya ve Kayseri ile birlikte Danişment Gazi tarafından alındı. Uzun süre Danişmentliler beyliğinin önemli şehirlerinden biri oldu. II. Kılıç Arslan tarafından 1175’te Anadolu Selçuklu Devleti’ne katıldı. Sivas Selçuklular döneminde her yönden gelişti; bu devletin en önemli şehirlerinden biri oldu. Alaeddin Keykubat zamanında surları yeniden yaptırıldı. Köseadağ Savaşı’nda (1243) uğranılan yenilgiden sonra Moğolların eline geçti. Moğol İlhanlı devletinin Anadolu’ya gönderdiği valiler tarafından Kayseri ile birlikte merkez olarak kullanıldı⁶.

² Zeki Ekmekçioğlu, *Cumhuriyetimizin 75. Yılında SİVAS*, Ankara 1998, s.29.

³ Kafesoğlu “Sivas”, s.570.

⁴ Ekmekçioğlu, *Sivas*, s.30.

⁵ Ayvaz Gökdemir,(Editör), *Yeni Türk Ansiklopedisi* “Sivas” C.9, İstanbul 1985, s.3607.

⁶ Niyazi Akşit, “Sivas” *A’dan Z’ye Tarih Ansiklopedisi*, İstanbul 1984, s.939.

Moğollar tarafından Sivas'a vali olarak atanan Timurtaş, iç karışıkların büyük boyutlara varması ve kendi güvenliği açısından akrabası Alaattin Eratna'ya Görevi bırakarak Mısır'a gitti. Alaattin Eratna 1343 yılında bağımsızlığını ilan etti. Sivas'ı başkent yaparak Eratna Beyliği'ni kurdu⁷.

Kadı Burhanettin, Eratna Beyliği'nde kadılık, vezirlik ve naiplik görevleri yaparak edindiği devlet yönetimini, tecrübesini Eratna Beyliğini ele geçirerek uygulamıştır. Kadı Burhanettin'in ölümü ile birlikte 1398 yılında kendi devleti de tarihe karıştı.

Osmanlılar Döneminde Sivas

Kadı Burhanettin'nin 1398 yılında ölümü üzerine Sivas'ın önde gelenleri, yerine oğlu Alaattin Ali'yi tahta geçirmelerine rağmen, yaşının küçüklüğü, Timur tehlikesi, komşu beylikler tarafından işgale uğrama korkusu nedeniyle, güçlü bir devletin yönetimine girmeyi gerekli gördüler. Amasya'da bulunan Yıldırım Bayezıt Han'a haber göndererek Sivas'ı teslim alması istenildi. Yıldırım Bayezıt Han bizzat Sivas'a gelerek, Sivas'ı 1398 yılında Osmanlı topraklarına kattı⁸.

1400 yazında Timur, 18 günlük kuşatmadan sonra Sivas'ı ele geçirdi; şehri savunan askerleri öldürttü, halkı kılıçtan geçirtti, şehri yağmalattı ve surları yıktırdı. Sivas bu yıkıntıdan uzun süre kurtulamadı. Timur istilasından sonra şehir, bir süre Kadı Burhanettin'in damadı Mezid Bey'in elinde kaldı; 1403 -1408 arasında tekrar Osmanlı hâkimiyetine geçti ve bir eyalet merkezi oldu. XVII. ve XIX. yüzyıllar arasında, zaman zaman Anadolu'da meydana gelen ayaklanmalardan zarar gördü. 1649'da şehirden geçen Evliya Çelebi, surların kuşattığı alanda 44 mahalleye bölünmüş ev sayısının 6060'ı bulduğunu yazar.

Osmanlı hâkimiyeti döneminde şehrin yeni bir iskan ve imar faaliyetine sahne olduğunu görüyoruz. Bu faaliyetlerin, genelde cami ve mescitler merkez olmak üzere yoğunlaştığına şahit oluyoruz. 1400-1700 yılları arasında şehirde toplam 66 adet cami bulunuyordu. Bunlardan 30'u buldukları mahallelere isimlerini vermişler, bir başka deyişle yeni mahallelerin iskânı ve İslamlaşmasında merkez rolü oynamışlardır. Bu hususu, 1454-1574 yılları arasında tutulan tahrir kayıtlarında

⁷ Ekmekçioğlu, *Sivas*, s.32.

⁸ Ekmekçioğlu, *Sivas*, s.35.

ve daha sonraki dönemleri ihtiva eden diğer arşiv kaynaklarında açık bir şekilde görmek mümkündür. Dönemin ilk kaynağı olan 859 H. (1454-1455) tarihli Fatih devrine ait tahrir defterinde kayıtlı 10 müslim mahallesinin (Mescid-i Hoca Ulu Bey, Mescid-i Hoca İmam, Mescid-i Hacı Emir Mahmud, Mescid-i Hoca Hüseyin, Mescid-i Paşa Bey, Mescid-i Cami, Mescid-i Tokmak, Mescid-i Palaslu, Mescid-i Medrese, (Gök Medrese) Mescid-i Şeyh Çoban (zaviye), tamamı “mescid” (bunların birisi aynı zamanda medrese, ikisi de aynı zamanda zaviyedir.) ismiyle zikredilmiştir. Aynı zamanda geçen 6 gayr-ı müslim mahallesinden 3’nün ismi (Zilkar / Dülger, Palas, Bazar Kapsu) daha sonraki tarihlerde de aynen geçmektedir. Diğer dördünün ismi (Keşiş, Mahtar, Nurmuş Keşiş, Meksat Keşiş ve Cemaat-i Garibân) ise bir sonraki tahrirde farklı isimlerle Türkçeleştirilmiş-tir⁹.

Sivas’ta bulunan mescit ve mahalleler hakkında ikinci önemli kayıt, 1519-1520 yıllarında (Yavuz Selim dönemi) tutulan mufassal tahrir defteridir. Bu defter sayesinde şehrin, ilk tahrirden 65 yıl sonraki durumu hakkında önemli bilgilere ulaşılabilmektedir. Defterden anlaşıldığına göre şehirde, Fatih döneminden başlayan imar ve iskân faaliyetleri bu dönemde hızlanmış ve mahalle sayısı 14 müslim ve 6 gayr-ı müslim olmak üzere toplam 20’ye yükselmiştir. Yeni teşekkül eden bazı mahallelerin isimleri, Yenice Mescid, Himmet Sofu Mescidi, Mescid-i Ganem, Billur, Karagedük ve Emir Ali Hacı mahalleleri şeklindedir. 1519-1520 tahririnde de 6 gayr-ı müslim mahallesi kaydedilmiştir. Ancak burada, 1454-1455’te “Keşiş” adıyla anılan 3 mahallenin Kepenek, Kaleardı ve Köhnecivan olarak değiştiği görülmektedir¹⁰.

1574-1650 tarihleri arasında şehrin büyümesi, genelde kuzey ve kuzey-batı bölgesinde bulunan boş alanlarda yeni mahalleler kurulmak suretiyle devam etmiştir. 1574 tarihli son tahrir kaydında (ki, Osmanlı ve Sivas nüfusunun en fazla arttığı dönemdir), toplam 3376 olarak tespit edilen hâne miktarı, 1827-1831 tarihli nüfus sayımlarında bile, toplam 4000’e yakın hane ile, zaman farkına rağmen fazla bir değişikliğe uğramamıştır. 17. asrın sonlarında da Sivas’ta iskan ve yerleşmeler devam etmiştir. Bu tarihte ilk defa adı geçen mahalle Küçük Bengiler Mahallesi ve mescididir. Mahalle mescidi, 1705 tarihinden sonra Hacı Hüseyin Cami olarak

⁹ Ömer Demirel, *Sivas Şehir Hayatında Vakıfların Rolü*, Ankara 2000, s.18-19.

¹⁰ Demirel, *Sivas*, s. 27-29.

kaynaklarda geçmekte ve 1883 tarihine kadar hakkında muhtelif bilgilere rastlanılmaktadır.

İlk defa 1693 tarihinde Kurt Mescidi olarak kaynaklarda tespit edilen mescidin, 1729'lu yıllarda mahalle olarak geliştiğini görüyoruz. 1827'de 7 ve 1831 tarihli nüfus sayımında 5 hâne ile Sivas'ın en küçük mahallesi olan Kurt Mescidi Mahallesi'ne ismini veren mescide en son 1888 tarihli bir vesikada rastlıyoruz. Yine ilk defa 1706'da kaynaklarda yer alan ve 19. asır içerisinde Sivas'ın en büyük mahallesi haline gelen Ece Mahallesi'nde Hacı İbrahim Ağa ve Küçük Sipahi-oğlu isminde iki mescid bulunuyordu. Bunlar sırasıyla 1742 ve 1801 yıllarından itibaren cami olarak kaynaklarda yer almıştır. Günümüzde Ece Mahallesi'nde, Ece Mahallesi Camii adıyla anılan bir cami bulunmaktadır.

18. asırda Kösedere-i Zimmî, Bahtiyarbostanı, Ferhatbostanı, Hamurkesen, Keçibula, Kırçuk ve Kilise mahalleleri, 19. asırda Demircilerardı (Kırçuk), Hacı Mahmud, Hamamardı, Osmanpaşa ve Örtülüpınar mahalleleri gibi mahalle isimleri kaynaklarda görülmektedir¹¹.

Osmanlı'nın kuruluş döneminde Anadolu'nun tamamı gibi Sivas'ta karışık günler yaşadı. Zaten Timur istilasının yaraları hâlâ devam ediyordu. 1472'de Osmanlılarla Akkoyunlular arasında yapılan savaşta Yusuf Mirza komutasında bir Akkoyunlu ordusu Sivas'ı yağmaladı. Fatih Sultan Mehmet, 1473 yılında Osmanlı ordusunu Sivas'ta toplayarak, hazırlıklarını burada tamamladı ve Otlukbeli Savaşı'na Sivas'tan hareket etti. Bu hareketten sonra uzun bir müddet Sivas sakin ve barış içinde bir dönem yaşadı.

Osmanlı hâkimiyeti altında Sivas büyük bir eyalet merkezi olmuştu. XVI. asır ortalarında Eyalet-i rum da denilen Sivas Eyaleti, paşa sancağı olan Sivas'tan başka, Amasya, Çorum, Bozok (Yozgat), Divriği, Canik (Samsun) ve Arapkir livalarını ihtiva etmek üzere, orta Fırat havalisinden orta Karadeniz bölümüne kadar uzanıyordu. Eyalet teşkilatı, bazı küçük değişiklikler ile XIX. asır ortalarına kadar devam etmiş, 1280 (1863)'de tatbiki başlanılan vilayetler teşkilatı içinde kurulan Sivas vilayeti Sivas, Amasya, Tokat ve Şebinkarahisar sancaklarına ayrılmış idi. Cumhuriyet devrinin başında, sancakların vilayet haline getirilmesi üzerine, yalnız

¹¹ Demirel, *Sivas*, s. 41-45.

merkez sancağı topraklarını içine alan Sivas vilayeti şimdi 28.488km² arazi üzerinde, 1960 sayımına göre 669.922 nüfusa sahip bulunmakta ve 12 kazaya ayrılmaktadır: Sivas, Divriği, Gemerek, Gürün, Hafik, İmranlı, Kangal, Koyulhisar, Suşehri, Şarkışla (Tonus), Yıldızeli (Yenihan) ve Zara'dır. (Daha evvel Sivas vilayetine Bağlı olan Aziziye = Pınarbaşı Kayseri vilayetine, Darende Kazâsı ise, Malatya'ya katılmıştır¹². Günümüzde (2007) Sivas'ın il nüfusu 640,000'lerde olup, yeni ilçeleri de şunlardı: Akıncılar, Altınyayla, Doğanşar, Gölova, Ulaş'tır.

Osmanlı döneminde Sivas'a atanan valilerden Halil Rıfat Paşa'nın gayretli çalışmaları, bayındırlık alanında Sivas'a önemli eserler kazandırmıştır. Sivas Vilayet Konağı, Jandarma Alay Komutanlığı binaları, Eğri Köprü bu devrin eserleridir. Tanzimatla birlikte eğitimde görülen yeni okullardan askeri ve mülkiye rüştiyeleri açılmıştır.

Sivas'ın yakın tarihimizde de önemli bir yeri vardır. Milli Mücadele'nin odak noktalarından biri de Sivas idi. 4-11 Eylül 1919 tarihleri arasında Sivas'ta toplanan Sivas Kongresi, Milli Mücadele'nin esaslarının millî seviyede tespit ve ilan edildiği çok mühim bir merhale¹³.

Sivas vilayetinde çeşitli devirlerden kalma birçok âbide vardır. Bilhassa Selçuklu çağı Türk âbideleri bakımından Konya'dan sonra ikinci sırayı işgal eder. Sivas şehrinde Orta Çağ Türk mimarisinin bazı büyük şaheserlerine rastlanır. İli ve şehri süsleyen yüzlerce tarihi eserle Sivas, adeta Türkiye'nin bir âbideler şehridir.

Sivas'ta Önemli Tarihi Eserler

Sivas Kalesi: Aşağı ve yukarı Kale olarak iki kısımdır. Belediye parkı kalenin içinde kalmaktadır. Aşağı Kale'de sur yüksekliği 25 m olup 5 kapısı vardır. Surlar Timur tarafından ve sonraları yıktırılmış, bugün iz kalmamıştır.

Ulu Camii: XII. asırda Danişmentliler tarafından yaptırılmıştır. Minaresi XIV. asırdan kalmadır. Caminin planı, kare şeklindedir. 45 yontma taş ayak oturmuş kemerler binayı tutmaktadır.

Çifte Minare: 1271'de Selçuklu vezirlerinden Şemsettin Mehmet tarafından yaptırılmıştır. Dikdörtgen şeklindedir. Yalnız cephe kısmı ayakta. 20 m

¹² Kafesoğlu, "Sivas", s.574.

¹³ Gökdemir, YTA "Sivas", C.9, İstanbul 1985, s.3607.

yükseklikteki Tâçkapısı, taş oymacılık sanatının zirvelerinden birini teşkil eder. Kapının üzerinde tuğladan yapılmış, çinilerle bezenmiş tek şerefeli iki zarif minare vardır.

Gök Medrese: 1271’de Selçuklu vezirlerinden olup Türkiye’nin her köşesinde büyük hayır eserleri yaptırmış bulunan Sâhip Ata tarafından inşa edilmiştir. Taçkapısının iki tarafında iki yüksek minare vardır. Gök medrese, Selçuklu mimarisinin büyük şaheserlerinden biridir.

Bürüciyye Medresesi: 1271’de Selçuklu vezirlerinden Muzaffer Bürücirdî tarafından yaptırılmıştır. Taçkapısı sarımtırak kumlu taşlardan yapılmış pek zarif eserdir. Burası bir medrese, yani yüksek tahsil müessesesi olarak yaptırılmıştır. Bürücirdî’nin türbesi de medresenin içindedir.

Güdük (Küçük) Minare: Eratnalılar tarafından 1347’de yaptırılmış bir türbedir. Cephesi mermerdir. Üzeri 10m yüksekliğinde süslü kubbe ile örtülüdür. Türbenin ortasında siyah mermerden yapılmış sandukada Eratna prenslerinden Şeyh Hasan Bey yatmaktadır.

Şehrin yakınında, bir tepe üzerinde bulunan Abdülvehhâp Gazi türbesi sonradan tamir edilmiştir. Vaktiyle bunun yanında bir de tekke bulunuyordu.

Meydan Camii: 1562’de Kanuni Sultan Süleyman zamanında Koca Hasan Paşa tarafından yaptırılmış bir camidir.

Kale Camii: 1580’de III. Murat devrinde Mahmut Paşa tarafından yaptırılmıştır.

Yeni Camii: XVIII. asır eseridir. Sivas eşrafından Selim Ağa’nın zevcesi ‘Âlime Hatun yaptırmıştır.

Behrampaşa hanı: 1573 tarihli, yani II. Selim devrinden kalmadır. 2 katlı, taştan yapılmış iş hanıdır. Ortasında büyük avlusu vardır.

Kurşunlu hamam: 1576 tarihli olup III. Murat devri Osmanlı eserlerindedir.

İnkılâp Müzesi: Sivas Kongresi’nin toplandığı yer olup, bir odası müze haline getirilmiştir.

Sivas şehri dışında da pek değerli Türk âbideleri vardır. Bunlar arasında Sivas – Tokat yolunda Yeni Han, Sivas – Malatya yolunda Serçe Han, Tecer Hanı, Yazı Han pek değerli Selçuklu kervansaraylarıdır. Kangal’ın Alaca Köyü’nde Alaca Han

ile Koyulhisar'da Kelkit'in güney kıyısında Murad Hanı, Osmanlı devrine aittir¹⁴. Divriği ise özellikle Selçuklu eserleri yönünden çok zengindir. Divriği'deki Ulu Camii sanat harikalarındandır.

¹⁴ İsmet Parmaksızoğlu, "Sivas", *Türk Ansiklopedisi* C. 29, Ankara 1980, s.145.

I. BÖLÜM

KADILIK MÜESSESESİ ve ŞER'İYE SİCİLLERİ

A- Osmanlı Devleti'nde Kadı

Mülkiye teşkilatımızda kaymakamlarla idare edilen mahaller evvelce kadılarla idare edildikleri için buralara kaza bu isim zamanımıza kadar gelmiş ve sonra ilçe adını almıştır. Kadı hukuki hükümleri tatbik edici demek olup aynı zamanda hükümetin emirlerini de yerine getiren bir makamdı. Kadılara hükmü'ş-şer'i ve daha sonra ale'l-ıtlak hâkim denilmiştir¹⁵. Kadıların yaptığı görevlerin en önemlisi hâkim olarak yaptıkları yargı görevidir. Kadılar şer'i da'vâlara baktığı gibi örfi da'vâlara da bakarlardı.

Osmanlı kadısı İslam devletleri içinde özgün bir yeri olan adliye ve mülkiye görevlisidir. Memuriyeti, kendinden önceki İslami asırlardaki meslektaşlarına göre daha geniş yetkilerle donatılmıştır. Ayrıca tahsili, mesleğe geçişi ve terfii itibariyle de gelişmiş bir hiyerarşiye ve kurallar bütününe tâbidir. İlmiye sınıfına mensup olan Osmanlı kadısı son İslam devletinin geniş ve renkli coğrafyasındaki temsilcisi, bu dünyayı baştan sona en iyi tanıyan memur tipidir ve bu devletin hukukçular sınıfını şahsında temsil eden meslek adamıdır.¹⁶

Tarihi gelişim: Kaynakların verdiği bilgiler daha Sultan Orhan zamanında kadıların eğitimi için ilk medresenin kurulduğunu gösterir. Fakat Osmanlı devlet ve toplum sisteminde tadrîs, kazâ ve iftâ mesleklerin ayrımı, derecelenmesi ve rütbelerin muadeletinin asıl şekillenmesi Fâtih Sultan Mehmet devrinde olmuştur. Fatih Sultan Mehmet kanunnamesinde kadıların alacağı harçları belirtmiş ve hiyerarşiyi kurmuştur. Mesela O'nun Sahn-ı Semân medreselerini kurmasıyla kadı olmak için gereken tahsil derecesi disiplin altına alınmış, 500 akçe yevmiyeli mevleviyet pâyeli kadılar Sahn-ı Semân müderrisliğine muadil tutulmuştur.

XVI. yüzyılda kurulan Süleymaniye medreselerini bitiren bir kişi (dânişmend), kazaskerliğe müracaattan sonra bir nevi stajyerlik olan mülâzemet için önemli sancaklara mevleviyet payeli kadılar yanına gönderilir ve mülâzemet devri (üç beş yıl) sonunda İstanbul'a gelirdi. XVIII. yüzyılda daha da uzatılan bu bekleme

¹⁵ İ.Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, Ankara 1988, s. 83.

¹⁶ İlber Ortaylı, "Osmanlı Devleti'nde Kadı", TDV. *İA*, C.24, İstanbul 2001, s.69.

döneminin ardından imtihanı verenler en alt kademedeki kazalardan birine tayin edilerek mesleğe başlarlardı.

Kadıların tayini mutlaka padişah beratı ile olur, ilmiye mensuplarının tayin, yol ve nakil işlemlerini Anadolu ve Rumeli kazaskerlerinin daireleri yapardı; bunun için kadını mesleğe intisabında bu dairelerden birini seçmesi gerekirdi. Dairelerde işlemler rûzname denilen defter kaydedilir ve artık kadılarının meslekteki terfii ve özlük işleri bu büroda yürütülürdü.

Osmanlı Devleti'nde kadı tayini her şeyden önce belirli tahsil ve hiyerarşik terfii düzenine dayanır. Bir kadı adayı mesleğinin başından sonuna kadar hiyerarşik basamağı tırmanırdı. Kadılar bir bölgeye kural olarak iki yıllık süreyle (müddet-i örfiye) tayin edilirdi. Ancak bu sürenin kesilmesi veya uzatılması da mümkündür.

Bir aday mülâzemette en az üç yıl kalıp mesleği öğrendikten sonra en az yevmiyeli ve az işi olan kaza kadılıklarında Anadolu veya Rumeli kazaskerinin dairesine intisapla göreve başlar. Görev süresinin sonunda aday merkeze mâzulen gelir ve bir üst derecedeki kazaya tayinini bekler. Kaza kadılıklarının en yüksek derecesinde görevi tamamlayıp dönen kadı, merkezde “tahta başı” denen ve mevleviyet pâveli sancak merkezlerine tayini bekleyen kadılar arasında yer alır. Bu ise meslekte aşılması zor bir basamaktır; bilgi seviyesiyle ve eserleriyle tanınmayan bir kimsenin mevleviyet pâveli büyük merkeze tayini güçtür.

Kadılar XVIII. yüzyıldan itibaren idarî değişimlere de uyum sağladılar. Bu şartlara intibak kabiliyeti müessesenin Osmanlı devirlerinde sağlam bir geleneğe sahip olduğunu gösterir. XVIII. yüzyılda devlette merkezî idarenin güç kaybetmesine bağlı olarak kadılarının görevlerine mahalli güçlerin müdahalesine rastlanır. Osmanlı kadısının yetki ve görev hacmini asıl azaltan süreç idare hukuku, ceza ve ticaret alanında Fransız mevzuatının uyarlanması karma nizamî mahkemelerin kurulması, ceza ve bidâyet mahkemelerinin, vilâyetlerde ise temyiz divanlarının teşkilidir. Böylece şer'î mahkemeler nikâh, tereke taksimi, talâk, alacak, borç vb. davalarla sınırlı bir faaliyet içine itilmiş oldu. Kâtib-i âdilik, avukatlık ve savcılık gibi kurumların asrın sonunda adlî sisteme girmesi de şer'î mahkemenin ve kadının yetki ve konumunu zayıflattı. 9 Nisan 1928 tarihli şer'î mahkemelerin ilgasına dair kanunla beraber Ankara'da Hukuk Mektebi'nin açılması, ardından

Tevhid-i Tedrisat Kanunu ve Dârülfünun'un ıslahatıyla birlikte kadıların görevi ve eğitimi müessese olarak sona ermiştir.

Görevleri: Sefer-i hümayun sırasında geçilecek yol, köprü, çeşmelerin tamiri ve erzak temininin başlıca sorumlusu kadıdır. Yangın ve zelzele zamanlarında, ordu sevkıyatı, donanma inşası gibi olağan üstü durumlarda acilen inşaat işçi ve kalfası ve ustası sevki, malzeme sağlanması için kadılar emir verirdi. Avarız vergilerinin toplanması, sefer zamanında gerekli okçu, kürekçi, beygir temini, bunların nakli için iskelelerde at gemilerinin hazırlanması kadıların görevlerindedir. Kadı ordunun tahıl, saman ihtiyacını karşılar ve konak yerlerine sevk ederdi. Kısacası Osmanlı kadısı faal bir idareci, malî memur, müfettiş ve taşrada devletin rûknü olan bir görevlidir.

Bir yerin aranması ve baskın düzenlenmesi veya bazı şahısların tevkifi ancak kadı emriyle mümkündür. Adlî teşkilatın başı olan kadı burada sadece bir hâkim olmaktan öte aynı zamanda soruşturma ile görevlidir. Gerçekten kadı bugünkü savcı ve sorgu hâkiminin görevini de yüklenmiştir.

Bazı durumlarda kadının değişik dinden kimselerin miras davalarına bakabildiğine dair kayıtlar vardır; ancak esas itibarıyla kadı şeriat adamı olarak Müslümanların hâkimidir ve bazen cemaat adına onların taleplerini merkeze arz eder. Ülkede pazaryeri değişikliği, imam ve müezzin tayini için arz onun görevidir. Vakıf mütevellilerini denetlediği gibi, tekkelerin kontrolünü yapmak zorundadır.

Kadı mahkemesinde merkezden gelen fermanlar, dava özetleri, askerlik işlemleri fazla ayrıntıya girilmeden kaydedilmiştir. Osmanlı mahkeme arşivlerinde dava zabıtları, mukavele, senet, satış, vakfiye kayıtları, vekâlet, kefalet, vesayet, âzatlık belgesi, borçlanma, tereke ve taksim senetleri, günlük narh listeleri, esnaf teftişiyle ilgili kayıtların tutulduğu defterler, ayrıca ferman, berat, ruûs, tezkire kayıtlarının yer aldığı siciller bulunurdu. Mahkeme sicilleri aynı zamanda şehrin ticarî kayıtları, noterlik arşivi özelliğindedir.¹⁷

Kadılar; çarşı-pazarı, satılan malları, bu mallarda bulunması gerekli vasıfları, fiyatları denetleyen ve büyük ölçüde belediyeler tarafından ifa edilen birçok görevi

¹⁷ Ortaylı, "Osmanlı Devleti'nde Kadı", s.70-73

yerine getiren mahalli yöneticilerdir¹⁸. Avarız vergilerinin toplanıp merkeze veya seferde bulunan orduya ulaştırılması, zahire, hayvan tedarik ve sevki, menziller hakkındaki emirler, asker toplanması, emtiaya nahr konulması, belediye hizmetlerinin yerine getirilmesi kadıların vazifelerindendi. Bu bilgilerden anlaşılacağı üzere padişah kadılar vasıtasıyla memleketi kendisine bağlamakta, kanunları ve buyruklarını kadılar vasıtasıyla uygulamaktadır.

Osmanlı idari siteminin bir parçası olan kaza içindeki bütün da'vâlar meclis-i şer' denilen ve çok defa kadının evi veya merkez camiin yanında bulunan mahkemede görülürdü. Sicillerdeki hükümlere göre da'vâcı ve da'vâlının oturduğu yer belirtilirdi. Da'vâcı şehir halkından ise nefsi şehir halkından veya 'kasaba-i ...da vâki mahallesi sakinlerinden formülü, köyden ise ... nahiyesine tâbi' Karyesi sakinlerinden formülü kullanılmaktadır¹⁹.

Mahkemelerde görülen duruşmalar herkese açık yapılır, şuhudü'l-Müslimîn de da'vâlarda hâzır bulunurdu. Şuhudü'l-hal'in burada bulunması hem hâkimin işini kolaylaştırmakta hem de da'vâcı ve da'vâlıya güven vermektedir. Çünkü bu kimseler o yörenin ileri gelenleri ve oranın örfünü bilen kimselerdi²⁰. Bu kimselerin isimleri sicillerin altında yazılır ki, bu ileride çıkabilecek bir sorunda da'vâlıya yazılı bir belge ile cevap verilebileceği gibi, aynı zamanda canlı şahitler ile bir daha da'vâya gerek olmadan çözülmesi için yararlı olabilirdi.

Osmanlı Devletinde kadının önemini anlamak için, onun 'yazılı hükmü olmadan kimseye ceza verilemeyeceği' göz önüne alınırsa, kadının ne kadar önemli işlevlerinin olduğunu anlayabiliriz. Osmanlı hukuk düzeninde, halk ile devlet arasındaki münasebeti sağlayan en önemli kurum kadılıktır²¹. Buna rağmen kadı tayinlerinde usulsüzlükler olmuş, kadılık makamı para ile satılmaya başlanmıştır. Ayrıca kadıların devletin uzun süren savaşlar sebebiyle eyaletlerle fazla ilgilenememesi yüzünden halka zulüm ettikleri ve usulsüz para talep ettikleri görülmüş, bu tür hadiseler sebebiyle tahkikatlar yapılmıştır²². Bundan sonra kadı

¹⁸ M. Akif, Aydın, *Osmanlı Devleti Tarihi*, C. II, İstanbul 1999, s. 397.

¹⁹ Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta 1998, s.218-219.

²⁰ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)*, II. Baskı, İstanbul 2003, s.81.

²¹ Tuncer Baykara, *Osmanlı Taşra Teşkilatında XVII. Yüzyılda Görev ve Görevliler* Ankara 1990, s.127.

²² Yusuf Halaçoğlu, *XIV.-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK Yay., Ankara 1995, s.127.

tainleri için kanun ve nizamlar çıkarılmıştır. Bu bozulmalarla ilgili olarak dönemin bilgini Kâtip Çelebi; toplumlar dört temel esastan meydana gelir: Ulema, asker, tüccar ve reaya. Vücut yapısının bozulmaması bu dört unsurun ölçülü olmasını gerektirir. Eğer biri özelliğini kaybeder veya bozulursa; ya iyileştirilmeli ya da dışarı atılmalıdır²³, demiştir. Osmanlı Devleti'nde iyileştirme yönteminin kullanılması sebebiyle bu kurumda da belli düzeltmeler yapılarak meselenin halli yoluna gidilmiştir.

B- Şer'îye Sicilleri ve Önemi

Kadıların verdiği ilam, hüccet gibi vesikaların aynen geçirildiği defter hakkında kullanılan bir tabir²⁴ olan şer'îye sicilleri, Osmanlı Devleti'nde mahkeme tutanakları ve merkezi hükümetle taşra teşkilatı arasında gerçekleştirilen yazışmaların suretlerinin kaydedildiği defterlere²⁵ denir. Bu belgelerin bir kısmı kadıların görev süresince mahkemede tutulmuş kayıtlardan, diğer ise bir kısmı merkez ve taşradan gelen ferman, berât ve buyruldu suretlerinden meydana gelmektedir.

Mahkemelerde yapılan her türlü işlemlerin suretlerinin yer aldığı şer'îye sicilleri İslam hukuk tarihinde çok erken dönemlerden itibaren tutulmaya başlanmıştır. Bu defterlerin gerektiğinde önceki bir da'vânın hükmünü ve de evlenme, boşanma, satış gibi ilk dönemlerden itibaren büyük ölçüde mahkemede yapılması bir teamül haline gelen hukuki işlemlerin mevcudiyetini ispat etmede kullanılması, bu defterlerin titiz bir şekilde tutulmasında temel etken olmuştur. İlk kadı sicilleri Emeviler döneminde Mısır'da tutulmaya başlanmıştır. Muaviye'nin Mısır Kadısı olan Süleym b. İtir daha önce hükme bağlamış olduğu bir mîrâs da'vâsının taraflarının sonradan inkâr etmesi üzerine olayı tekrar hükme bağlayıp, ispatını kolaylaştırmak için bir sicile kaydetmiş ve bunu şahitlendirmiştir²⁶. Bu usul sonra sürdürülmüştür.

²³ Katip Çelebi, *Bozuklukların Düzeltilmesinde Tutulacak Yollar (Düstürü'l-Amel fi-Islahi'l-Halel)*, (haz. Ali Can), Ankara 1982, s.22-23.

²⁴ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. III, İstanbul 1993, s. 210; Midhat Sertoğlu, *Osmanlı Tarih Lugâtı*, İstanbul 1986, s. 324.

²⁵ Mehmet İpçioğlu, *Konya Şer'îyye Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi*, Ankara 2001, s. 2; Sertoğlu, *Osmanlı*, s.324.

²⁶ M. Akif Aydın, "Osmanlıda Hukuk" *Osmanlı Devleti Tarihi*, C. II, İstanbul 1999, s. 418.

Sicil geleneği Osmanlı Devleti'nde de devam ettirilmiş ve böylece Osmanlı Şer'îye sicilleri ortaya çıkmıştır. Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şer'îye sicilinin birinci derecede kaynak olarak yer tuttuğuna şüphe yoktur. Merkezle yapılan belli başlı yazışmaların, halkın şikayet ve dileklerinin, mahalli idarelere ait hukuki düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümlerin, kanunnamelerin ve ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadi hayatını yansıtan mahkeme kararlarının geçirildiği bu defterleri incelemeyen, imparatorluğun idari ve içtimai tarihini hakkında meydana çıkarmak imkansızdır.

Sicillerin her konuda tarihe temel kaynak olacağına şüphe olmamakla beraber özellikle şehir tarihleri ve mahalli hayata ait ilmi çalışmaların birinci derecede kaynağı şer'îye sicilleridir. Belirli bir bölgeye ait ve birbirinin devamı olan defterler ele geçirildiği takdirde, o yerin tarihi hayatını hiçbir belge sicillerden daha güzel anlatamaz. Çünkü şer'îye sicilleri geçmiş bütün canlılığıyla yeniden yaşatmaktadır²⁷. Örneğin Sivas'ın tarihini incelemek isteyen bir kişinin sicillere bakmadan bir şey hazırlaması pek doğru olmadığı gibi, ilmi bir tutarlılığı da olamaz. Onun için şer'îye sicillerine müracaat etmeden bilgi vermek, eksik bilgi vermek anlamına gelir. Sicillerin genel ve mahalli tarihe katkıları çok büyük ve çeşitlidir. Tarihi şahsiyetlerin, mahalli yer adlarının ve önemli tarihi müesseselerin bütün ayrıntılarıyla tespitinde siciller önemli bir yer tutar. Dolayısıyla bunlar bir tarihçi için önemli belgelerdir ve içinde çok değerli hazineler vardır.

Şer'îye sicilleri, her çeşit da'vâ zabıtlarıyla, senet, satış, vekâlet, vesayet, tereke, taksim, ilam vs. şer'î muamelelere dair resmi kayıtlar ile narhlar, teftişler ve sikke tashihi gibi birçok belgeyi ihtiva etmesi sebebiyle; hukuki, iktisadi, içtimai, idari ve askeri yönlerden mühim deliller ortaya koymaktadır.

Karı ve kocanın birbiri üzerindeki hakları, mîrâs, evlenme ve boşanma kurumlarının nasıl işlediği, Türk ailelerinin refah seviyeleri, kullandıkları eşyaları ve malvarlıkları sicillerden öğrenilebilir. Ayrıca cezaların türleri ve şahitlik müessesesinin nasıl işlediği gibi toplumsal konular da şer'îye sicillerinden öğrenilecek konular arasındadır.

²⁷ Ahmet Akgündüz, "Şer'îyye Sicilleri, Osmanlı Hukukunda Adliye Teşkilatının Yapısı ve Fonksiyonla Şer'îyye Sicillerinin Topla Kataloğu", (Kısaltma: Şer'îye Sicilleri), *Türk Dünyası, Araştırmaları Dergisi*, C. II, İstanbul 1998, s. 12.

Şer'îye sicilleri, da'vâ ile ilgili fertlerin cinsiyetleri, medeni halleri, dinleri, eş, çocuk sayıları, toplumdaki statüleri ve meslekleri, ekonomik varlıkları, boşanma sebepleri, kadınların mehr-i müeccel ve nafaka miktarları ve yerleşim yerleri ile ilgili adeta anket sorularına cevap vermektedir.²⁸

Türk halkının hayat ve geçim tarzı, ithalat ve ihracat konusu olan eşya, Anadolu halkının yetiştirdiği tarım ürünleri, imal ettiği sanayi mamülleri, Anadolu'da mevcut olan sanat ve meslek çeşitleri, halktan toplanan vergiler, devletin memurlarına ödediği tahsilatlar, para arzı ve çeşitleri ancak şer'îye sicillerindeki kayıtlardan öğrenilebilir²⁹. Halkın ziraat, hayvancılık, sanayi gibi dallardaki sıkıntıları, gelişmeler dalgalanmalar, vergileri ödemede çekilen sıkıntılar, bölgede fiyatların seyri, gümrük vergisi ve gümrük vergisinin önemi yine bu belgelerden bulunabilir³⁰.

Türk halkının aile yapısı, ticari ahlakı ve benzeri sosyal yapıyı ilgilendiren meselelerde de, sicillerin aydınlatıcı rolü büyüktür. Defterlerde günlük yaşamla ilgili doğrudan bilgi yeren kayıtlar bulunmamaktadır: Kayıtlar bir da'vâ veya şikayet sonucu da'vânın nedeni, şikayetin tafsilat ve işleme sürecini gösterirken, buralarda bulunan ipuçlarından sosyal yaşamla ilgili bilgilere ulaşılabilir³¹. Bütün bunların yanında iktisadi açıdan şer'îye sicilleri değerlendirildiğinde, bu sicillerin kadılar için bir kazanç sağladığı ve sicillerin maddi yönünün de olduğu görülmektedir. Mesela; nikâh akdi için kız alanlardan 20, resmi kitabet için 20, itak-namelerden 30, resm-i sicil için 6 akçe³² alınması hükümleri sicillerin ekonomik boyutunu göstermesi açısından önemlidir.

Şer'î siciller, kaza, sancak ve eyalet taksimatı, beylerbeyilik, sancakbeyliği gibi idari; kadılık, naiplik gibi adli müesseselerin hem idari yapısını hem de bu görevlilerin yerine getirdikleri işleri anlatmaktadır. İdari hayatta görev alan kişilerin göreve nasıl geldikleri, yetki ve sorumlulukları gibi konular da sicillerde yer almaktadır.

²⁸ Hayri Erten, *Konya Şer'îye Sicilleri ışığında Ailenin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı*, Ankara 2001, s. 12.

²⁹ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s. 15.

³⁰ Hasan Moğol, *Şer'îye Sicilleri Sözlüğü*, Ankara 1997, s.11.

³¹ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s. 17; İpçioğlu, s. 3.

³² Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, (Kısaltma: Osmanlı Kanunnameleri), 4. Kitap İstanbul 1992, s. 679.

Bütün söylenenlerden çıkarılabilecek sonuç; şer'îye sicilleri genel Türk tarihi ve Osmanlı tarihi için önemli, bütün yönleriyle vazgeçilemez kıymetli kaynaklar ihtiva etmektedir.

Ayrıca sicillere kaydolunan belgelerin uygulanmak suretiyle adet haline gelmesi ve benzer da'vâlara emsal teşkil eden bir örnek olması bugünkü modern hukukun en önemli özelliklerindedir ki, bu da Osmanlı Devleti'nin ne kadar ileri seviyede bir medeniyet olduğunu göstermesi bakımından son derece önemlidir.

C- Osmanlı Şer'îye Sicilleri ve Tarihi Gelişimi

Osmanlılar, bütün resmi kayıtlarını özenle tutmuş ve bu belgeleri korumakta son derece hassasiyet göstermişlerdir. Tarihe tanıklık ve kaynaklık eden Osmanlı vesikaları arasında şer'îye sicillerinin büyük bir önemi vardır. Şer'îye sicilleri, Osmanlı Devleti'nin XV. asrın ikinci yarısından başlayarak XX. asrın ilk çeyreğine kadarki uzun bir zaman dilimini aydınlatmakta, dört yüz yetmiş iki yıllık Türk tarihini, iktisadi, siyasi, sosyal ve hukuki hayatını yakından ilgilendirmekte ve kısaca Türk kültür ve tarihinin temel kaynaklarının başında gelmektedir. Şer'îye sicilleri ait olduğu devletin birçok yönden tarihinin aynasıdır. Bu belgeler dil, din ve ırk farkı gözetmeksizin bütün insanlarla ilgili olayları yansıtır.

Şer'îye sicillerine, mahkeme defteri, zabt-ı vakayı sicilleri ve kadı defteri de denir. Bu defterler kadıların verdikleri i'lam, hüccet ve cezalarla, görevleri gereği tuttıkları çeşitli kayıtları ihtiva ederler. Bunların ma'ruzlara, i'lamlara, hüccetlere, aile hukukuna, terekeye, izinnâme, emir ve fermanlara, vekalet ve kefâletlere ait ayrı ayrı tutulmuş olanları olduğu gibi, çeşitli vesikaları bir arada karışık olarak bulunduranları da vardır.

Dönemin kadısı tarafından kayda geçirilen şer'îye sicilleri, mahalli uygulamaların bilinmesi ve farklılıkların daha açık ve ilgi çekici bir biçimde ortaya çıkarılması açısından son derece önemli belgelerdir.

Siciller, kadıların gittikçe genişleyen salahiyet ve hizmet sahalarına göre ehemmiyet kazanmıştır. Kadıların yetki sahaları genişleyince tuttıkları defterlerin önemi de artmıştır. Kadılar bugünkü anlamda noterlik işleri yürüttükleri için mübayaa akitleri, vakfiyelerin tanzim ve tescil işleriyle uğraşmaktaydılar. Aynı

zamanda belediye hizmetleri ve nihayet sosyal hayatın her yönüyle ilgili pek çok bilgiyi kadı sicillerinde bulabilmekteyiz.

D- Şer'ie Sicillerinin Muhteviyatı:

1. Devlet düzeninin içyapısını gösteren resmi kayıtları bildirir.
2. Memleketin en ücra köşelerinde meydana gelen ve mahkemelere intikal eden mahalli birçok olayı ve olayın meydana geldiği zamanki sosyo-kültürel şartları aksettirir.
3. Tevcihler, vakfiye kayıtları, vakfa ait alacak da'vâlarını içerir.
4. Şahısların hal tercümelerine, kadı ve naiplerin sicilde rastladığımız ihtisaslarına işaret eder.
5. Mesken olan ve olmayan yerler hakkında kesin bilgi verir.
6. Tıp tarihi ve halk tababeti bakımından değerli bilgiler mevcuttur.
7. Tımarların kimlere ve ne surette verildiğini belirten berâtlar mevcuttur.
8. Askeri ve siyasi bilgiler içerir.
9. Eski şer'ie mahkemelerinin faaliyetlerini ve İslam hukukunun tatbikatındaki usûl ve kaidelerini olduğu gibi aktarır.³³

Siciller, dil, üslup ve yazı olarak kendisine has özelliklere sahiptir. Yazı tarzı hemen hemen bütün Osmanlı sınırları içinde aynı olmakla birlikte dil, Arap şehirlerinde tutulan sicillerde Arapça; diğer yerlerde ise çoğunluğu Türkçe'dir. Ayrıca Anadolu ve Balkan şehirlerinde tutulan sicillerde karşılaşılan Arapça sicil kayıtları Osmanlı Arapçası denilen kolay metinlerdir.

E- Şer'ie Sicillerinin Şekli Özellikleri

Şer'ie sicilleri boyu uzun, eni dar örneğin, boyu 35-40 cm bir defterin eni 15-16 cm olabilir. Fakat bütün defterler bu ebatlarda olacak diye bir şart yoktur. Defterlerdeki farklılık, defterin estetik görünümünün yanında, taşınmasının kolay olması düşüncesinden kaynaklanmaktadır.

Yazıları çoğu zaman ta'lik kırmısı denilen yazıdır, kağıt çok sağlamdır ve mürekkep bugün bile okunabilmektedir. Genellikle defterlerin üzerinde kadıların

³³ Zübeyde Yıldırım, *1239-1240 Tarihli Şer'ie Sicili*, (Yayınlanmamış "Yüksek Lisans Tezi" C.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas 2004)

ismi mevcuttur. Bir kadı göreve başlar başlamaz ilk işi; adını ve göreve başlama tarihini deftere yazar, görevi bitince halefine defteri teslim ederdi. Kullanılan yazı dili başlangıçta Arapça ve Türkçe karışık iken "XVII. yüzyıldan itibaren dil tamamen Türkçeleşmiştir"³⁴. Sicillerin başında genellikle Arapça ile yazılmış bir giriş kısmı bulunmaktadır. Burada Allah'a ve peygamberine dua edildikten sonra sicili tutan kadı'nın unvanı ve ismi ile göreve başlama tarihi kaydedilmektedir.

Kadı da'vâları ve vermiş olduğu hüccet ve i'lamları göreve başladığı tarihten itibaren kronolojik bir sırayla deftere kaydederdi. Fakat bazı defterlerde hükümler kaydedilirken kronolojik sıra gözetilmezdi. Ayrıca devlet merkezinden ve diğer yerlerden kendisine gönderilen bütün yazıları da bu defterlere kadı geçirirdi. Şer'îye sicilleri içinde çeşitli belgeler bulunmaktadır. Mesela; hüccet, ferman, berât, tezkere, buyruldu vb. belgeler bunlardan bazılarıdır.

F- Şer'îye Sicillerinde Belge Çeşitleri

Şer'îye sicillerinde geçen belge çeşitlerini iki grupta inceleyebiliriz. Birincisi kadılar tarafından kalem alınan belgeler (hüccetler, i'lamlar, maruzlar, müraseleler, ...vd. kayıtlar) ikincisi kadılara gönderilen belgeler (ferman, berât, buyruldu, tezkere, temessük); bu belgeleri de kendi içinde alt gruplara ayırarak değerlendirebiliriz.

1. Kadı Tarafından Kaleme Alınan Belgeler

a- Hüccetler

Sözlükte, delil, senet, vesika³⁵ anlamına gelen hüccet; a- Şahitlik, ikrar, yemin veya yeminden nükul gibi bir da'vâyı ispat eden hukuki delillere denir. b- Kadının hükmünü (kararını) ihtiva etmeyen, taraflardan birinin ikrarını ve diğerinin bu ikrarı tasdikini havi bulunan ve üst tarafında bunu düzenleyen kadının mühür ve imzasını taşıyan yazılı belgeye³⁶ denir. Şer'îye sicillerindeki anlamı ikinci tanımdakidir.

Hüccet iki nüsha olup, birisi ilgililere verilmekte, diğeri de şer'îye sicil defterine kaydedilmektedir. Hüccet bulunan bir konuda da'vâ olmaması çok büyük

³⁴ Uzunçarşılı, *İlmiye Teşkilatı*, s. 109.

³⁵ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Lügat*, Ankara 1999, s.388; Muallim Naci, *Lugat-ı Naci*, İstanbul 1995, s.347.

³⁶ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s.2.

bir ihtimaldir, zira genelde elinde hücceti olan lehine karar verilmiştir. Şer'îye sicillerinde hüccetlerin çok oluşunu da buna bağlamak gerekir.

Hüccetlerin özelliklerine değinecek olursak; 1) Hüccetlerin üst tarafında hücceti veren kadının imzası ve mührü mutlaka bulunur. Oysaki sicil defterlerindeki hüccetlerin başında bulunmaz. Kadı sicil defterlerinin ilk sayfasına ismini, göreve başlama tarihini ve imza ile mührünü yazmasından dolayı tekrardan kaçınmak için yapılmış olması pek muhtemeldir. Şahıslara verilenlerin ise hukuki geçerlilik anlayışından kaynaklandığını söylenebilir. 2) Tarafların adı ve adresleri yazılır. 3) Hüccetin konusunu oluşturan mal veya bütün ayrıntılarıyla tanıtılır. 4) Hukuki muamelenin şekli, şartları ve teslimat işlemleri anlatılır. 5) Kişinin karşı tarafın haklılığını beyan etmesi ve lehine karar verilenin de bunu doğrulaması ve talep üzerine sicile kaydolunur. 6) Hüccetlerin sonunda tarih; yıl, ay, gün olarak yazılır. 7) Hüccetin alt kısmında ise muhakemenin şahitleri dediğimiz şuhudül-halin isimleri ve unvanları yazılır. Şer'îye mahkemelerinden verilen hüccetler talik yazı ile yazılırdı³⁷.

Hüccetler genellikle; ya mahkemenin bulunduğu şehir ismi: mahruse, mahmiye veya medine kelimelerinden biriyle, ya da keşif hüccetlerinde olduğu gibi zikri ati hususu mahallinde muayene ve tahrir için..... gibi, yahut budur ki....., oldur ki.... gibi giriş cümleleri ile başlamaktadır.

Hüccetler konularına göre; evlenme akdine ilişkin hüccetler (nikâh hüccetleri), küçüğün anası, babası veya kadı tarafından velâyeten evlendirilmesi, karının vekil tarafından evlenme akdinin icrası, evlenme akdinin sübutu ile ilgili hüccetler gibi; boşanma ile ilgili hüccetler (talak hüccetleri). Ayrıca; karı-kocanın şiddetli geçimsizlik sebebiyle karşılıklı rıza ile ayrılmalarına dair hüccetler (muhalaa hüccetleri), evlenmenin feshine ilişkin hüccetler (fesh-i nikâh), mehir hüccetleri, nafaka hüccetleri, terbiye velayeti hüccetleri (hidane), kadının vasî tayinine dair hüccetler, köle azadı ile ilgili hüccetler (itak, tedbir, mükatebe), izin ve yetki verilmesine dair hüccetler, satım akdi hüccetleri, ferağ hüccetleri, geri alım hakkı ile satım hüccetleri (bey'-i vefa), şüfa hüccetleri, bağışlama, vedia, rehin, ikrar, havale, şehadet, kefalet, şirket, vekâlet, kısas, diyet, sulh, ibra ve iflas gibi hüccetler ile

³⁷ Pakalın, *Osmanlı*, C.1, s.865.

kethüda, subaşı ve benzeri görevlilerin tayini ile ilgili hüccetleri³⁸ gibi çeşitlere ayrılmaktadır.

Hüccetler içinde kendine has üslubu ve muhtevaları olan vakfiyeler; vakıf hükmi şahsiyetinin tüzüğü mesabesinde olan ve farazi bir da'vâ sonucu şer'i mahkeme tarafından tasdik edilen yazılı belgelere denir. Hüccetlerin genel özelliklerine ek olarak başında mutlaka bir başlangıç bölümü vardır. Vakfiyeler eski zamanın noter defteri mahiyetinde olan kadılık yani şer'i mahkeme siciline geçmekle kesinleşirdi³⁹.

Hüccet-i zahriye ise arkasında sebep ve müstenedi yazılı olan hüccetlere denir. Mesela belgenin bir tarafında padişah berâtı yer alır, diğer tarafında buna dayanılarak hazırlanan tasdikli hüccet sureti kaydedilir.

b- İ'lamlar

Günümüzdeki mahkeme kararlarına benzeyen şer'i i'lamlar; sözlükte bildirmek, bildirilmek⁴⁰ manasında olup, şer'i bir hükmü ve altında kararı veren kadının imza ve mührünü taşıyan yazılı belgeye denmektedir. Her i'lam belgesi, da'vâcının iddiasını, dayandığı delilleri, da'vâlinin cevabını ve defi söz konusu ise definin sebeplerini, son kısımda verilen kararın gerekçelerini ve nasıl karar verildiğine dair kayıtları ihtiva eder. Bu belgeyi diğerlerinden ayıran en önemli özellik kadının kararını ihtiva etmesidir⁴¹.

b.1- İ'lamların özellikleri

1) Hâkimin imza ve mührü alt tarafta yer alır. 2) i'lamda önce da'vâcının adresi, adı, babasının adı yazılır. Da'vâlinin ise sadece adı ve babasının adı yazılır. 3) Da'vâcının iddiası eksiksiz yazılır. 4) Da'vâlinin cevabı, kabul, ret ya da karşı da'vâ açması zikredilir. 4) Kararın gerekçeleri demek olan ispat vasıtaları (belge, şahitlik, yemin) aynen kaydedilir. 5) İ'lamda ispat vasıtalarına göre ifadeler kullanılır. 6) Tarih, ya Arapça olarak ya da bugünkü tarih atma şekline benzer bir şekilde yazılır. 7) İ'lamlarda şahitlerin isimlerinin yazılması şart değildir.

³⁸ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s.26-27.

³⁹ Pakalın, *Osmanlı*, C.III, s.576.

⁴⁰ Pakalın, *Osmanlı*, C.II, s.351; Naci, *Lugat-ı*, s.89; Devellioğlu, *Osmanlıca*, s. 426.

⁴¹ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s.39.

b.2- Konularına Göre İ'lamlar

Borç ikrarı ile ilgili i'lamlar, alacağın ispatına ilişkin i'lamlar, karşı tarafa yemin teklifini (tahlif) ihtiva eden i'lamlar, kefalet, havale ve istihkak i'lamları; muhayyerlik hakkına dair i'lamlar, hürriyetin ispatı ile ilgili i'lamlar, tazminatlara dair i'lamlar, icare i'lamları; vakıf i'lamları, evlenme ve boşanmaya dair i'lamlar, ta'zir cezası i'lamları, iffete iftira (kazf), içki içme (şirb) ve zina cezası (hadler) ile ilgili i'lamlar, su-i hal i'lamları, bina keşif i'lamları, maktülün keşfi i'lamları, diyet i'lamları, kısas i'lamları, Müslüman olma veya dinden çıkmaya (irtidat) dair i'lamlar, sulh i'lamları, Ramazan ayının tesbitine ilişkin i'lamlar, hırsızlık suçu ve cezası (hadd-i sirkat) ile ilgili i'lamlar⁴² gibi çeşitlere ayrılır.

c- Ma'ruzlar

Arz edilen şey, arz olunan, arz olunmuş⁴³ demek olan ma'rûz; kadı tarafından kaleme alındığı halde kadının kararını ihtiva etmeyen ve hüccet gibi hukuki bir durumun tesbiti açısından yazılı delil olarak kabul edilemeyen ve sadece kadının icra makamlarına idari bir durumu arz ettiği yazılı kayıtlara veya halkın icra makamına yahut kadıya hitaben yazdığı şikayet dilekçelerine denir. Kısaca astın üste yazdığı bir isteği veya bir durumun arzını havi yazılı belge ve kayıtlardır, buna ma'rûz denildiği gibi arıza veya arz da denir ve genellikle çoğulu olan ma'ruzat kelimesi kullanılır⁴⁴. Ma'ruzların i'lamlardan farkı kadının kararını ihtiva etmemesidir.

d- Müraseleler

Arapça mektuplaşmak anlamına gelir, kadılar tarafından yazılan bir husus için yazılan resmi kağıtlara denir⁴⁵. Şer'îye sicillerinde yer alan ve kadının kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs yahut makamlara hitaben kaleme aldığı yazılı belgelere denir. Genellikle ya sanığın mahkemeye celbi isteğini havi müraseleler veya değişik konulara dair müraseleler olabilirler⁴⁶.

⁴² Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s.32.

⁴³ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s.37; Devellioğlu, *Osmanlıca*, s.512.

⁴⁴ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s.37

⁴⁵ Pakalın, *Osmanlı*, II, s.348; Devellioğlu, *Osmanlıca*, s.732; Naci, *Lugat-ı*, s.744.

⁴⁶ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s.38.

2- Başka makamlardan gönderilen belgeler

Şer'iyeye sicillerine sadece kadı tarafından kaleme alınan belgeler değil, kadılarına gönderilen ferman, berât, buyrulduklar gibi belgeler de yazılırdı. Padişah'tan gelen belgeleri iki grupta değerlendirebiliriz. Birincisi padişahın ihtilafı olan bir meselede görüşlerden birini tercih ederek kadıya bildirmesi, diğeri ise vazife tevcihi, ticaret berâtı ve benzeri konulara ilişkin kaleme alınan ferman, berât ve nişanlardır. Bu belgeler sicile, bazen baş tarafa, bazen ters olarak sona, bazen de ortaya kaydedilirdi.⁴⁷

a-Fermanlar

Farsça buyurmak, emretmek mastarından türetilen ferman kelimesi sözlükte emir, irade, buyruk, padişah tarafından verilen yazılı emir⁴⁸ gibi anlamlar ifade eder. Terim olarak genellikle belirli bir kişiye ya da grupta veya bir konuyla ilgili olan fermanlar; uygulanmak üzere doğrudan doğruya bir topluluğa, cemaate, sınıfa ya da sorumlu bir görevliye gönderilen ve üçüncü şahısları da bağlayan yaptırımli emirlerdir⁴⁹.

Fermanın kendine has şartları ve özellikleri vardır. Genellikle, "Akza kuzatü'l Müslimîn evla vülatü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulumi'l-enbiya-i ve'l-mürselîn hücceti'l-hak 'ale'l-halk-ı ecma'în el-muhtas bi-mezid-i 'inayeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Sivas kadısı... kalıbıyla, fermanın gönderildiği kişiye dua ve niyaz edilir. "tevki'-i refi'-i hümayun vâsil olıcak..." ibaresiyle gönderilen mesajın ferman olduğu belirtilir. Fermanın gönderiliş sebebi, ferman çıkarmanın arzusu açıklandıktan sonra "ferman-ı 'alişânım sadır olmuşdur buyurdumki hükm-i şerifim vardıkda..." ibaresiyle fermanın çıkarıldığı gerekli emir verilir. Söylenmesi ve yapılması istenen şey açıklanır, fermanda istenilen şeyin yerine getirilmesi muvaffakiyeti için dua edilir ayrıca fermanın tarihi ve gönderildiği yer belirtilir⁵⁰.

Divân-ı Hümayuna gelen şikayetler üzerine sorumlu kişilere yapılan yanlışlığın düzeltilmesi için fermanlar gönderilmiştir. Bu fermanlardır "südde-i

⁴⁷ M. Ali Güven, *33 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicili*, (Yayınlanmamış "Yüksek Lisans Tezi" S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2006).

⁴⁸ Deveİlioğlu, *Osmanlıca*, s.260; Naci, *Lugat-ı*, s.566; Uzunçarşılı, "Ferman", *İA*, C.IV; İstanbul 1979, s.571.

⁴⁹ Erol Özbilgin, *Bütün Yönleriyle Osmanlı, "Adab-ı, Osmaniyye"*, İstanbul 2002, s.127.

⁵⁰ Özbilgin, *Adab-ı, Osmaniyye*, s.265-277.

sa'adetime 'arz gönderüb" diyerek yapılan şikayet dile getirilmiş ve yapılan yanlışlıkların düzeltilmesi, için gerekli emir verilmiştir. Ayrıca sefere çağrı, vergi düzenlemeleri, görevlendirme, yol güvenliği⁵¹ gibi çeşitli konularda fermanlar gönderilmiştir.

b-Berâtlar

Arapça asıllı bir kelime olup, rütbe, makam ve imtiyaz fermanı gibi anlamlar ifade eder⁵². Bir tarih terimi olarak berât, Bir göreve atama, maaş bağlanması, rütbe, unvan, dirlik verilmesi, vergi bağışıklığı ya da herhangi bir ayrıcalık tanınması, maden işletmek, tuz çıkarılması ve tekeli; para basımı ve tedavülü, gümrük ve kapanlar; sabun, hububat, mum, pirinç, susam gibi zorunlu ihtiyaç maddeleri inhisar ve iltizamları verilmesi padişahın genel olarak berât-ı hümayun (ya da berât-ı şerife, biti, nişan, nişan- şerif, hüküm) denilen tuğralı ruhsat belgesi ile mümkün olurdu.⁵³

Berâtlarda verilen hizmetin adı, mahalli, maaşı ve geliri, verilen kişinin ismi, ne için verildiği ve kendisinden ne istenildiği belirtilirdi. Kime berât verilirse ondan berât resmi adında bir vergi alınır⁵⁴ Osmanlı diplomatikasında daha ziyade üstten alta veya aynı makamlar arası yazılan ve resmi bir konuyu ihtiva eden belgelere tezkire adı verilmekteydi.⁵⁵

Berâtlar, tımar, iltizam, muafiyet, mukâtaa, mâlikane, imtiyaz berâtları; beylerbeyilik, nişancılık, defterdarlık, vezirlik gibi memuriyetlerin berâtları; imamet, hitabet, feraşet ve tababete mezuniyeti havi berâtlar gibi konularına göre isimlendirilirler⁵⁶. Tımar berâtlarında, tımar sahibinin hüviyeti belirtildikten sonra tımar olarak verilen yerin sancak, kaza ve köyü, tımarın nev'i, ne suretle verildiği, yeniden, mahlûlden, yahut da birinin üzerinden alınarak mı verildiği, yıllık hasılat miktarı belirtilir ve berâtın bir hizmet karşılığı olarak verildiği yazılır⁵⁷.

⁵¹ Özbilgin, *Adab-ı, Osmaniyye*, s.263-276.

⁵² Devellioğlu, *Osmanlıca*, s.85; M. Naci, *Lugat-ı*, s.157; Uzunçarşılı, "Berât", *İA*, C.II İstanbul 1979, s. 523.

⁵³ Özbilgin, *Adab-ı, Osmaniyye*, s.130-131.

⁵⁴ Uzunçarşılı, *Berât*, s.523.

⁵⁵ Pakalın, *Osmanlı*, C.III, s.491.

⁵⁶ Uzunçarşılı, *Berât*, s.523.

⁵⁷ Özbilgin, *Adab-ı, Osmaniyye*, s. 282.

Berâtlarda, cami ve mescitlere imam, müezzin, hatib, kıraatçı, gibi görevlilerin yanı sıra vakıflara müteveli, nazır gibi görevliler de görevlendirilirdi. Ayrıca sefere çağrı için ve firar eden askerlerin yakalanması için de berâtlar gönderilmiştir⁵⁸.

Bir göreve atama, maaş bağlanması, rütbe, unvan, dirlik verilmesi, vergi bağışıklığı ya da herhangi bir ayrıcalık tanınması, maden işletmek, tuz çıkarılması ve tekeli; para basımı ve tedavülü, gümrük ve kapanlar; sabun, hububat, mum, pirinç, susam gibi zorunlu ihtiyaç maddeleri inhisar ve iltizamları verilmesi padişahın genel olarak berât-ı hümayun (ya da berât-ı şerife, biti, nişan, nişan-ı şerif, hüküm) denilen tuğralı ruhsat belgesi ile mümkün olurdu⁵⁹. Padişahlar değiştikçe, bütün berâtlar değiştirilerek, yeni padişahın tuğrası ile yeni berâtlar verildi⁶⁰.

c- Buyuruldular

Buyuruldular sadrazamlar tarafından bazı konuları kadınlara hatırlatmak için gönderilen yazılı emirlerine denir. "Küçük bir makamdan büyük bir makama ve yahut bir şahıs tarafından resmi bir makama sunulan kağıt üzerine o makam sahibi tarafından emir mahiyetinde yazılan yazı hakkında kullanılır bir tabirdir"⁶¹. Bunları sadrazamdan başka vezir, kaptan-ı derya, beylerbeyi ve kazasker gibi devlet erkanı da gönderebiliyordu.

Osmanlı diplomatikasında daha ziyade üstten alta veya aynı makamlar arası yazılan ve resmi bir konuyu ihtiva eden belgelere tezkire adı verilmekteydi⁶². Bunlar tezkereciler tarafından kaleme alınırdı. Bu kimseler elinde berâtı olan kimseye berâta dayanarak o kişiye tezkire verirlerdi, işte bu tezkire berât ile birlikte sicile kaydedilirdi.

Miri arazide ve gayr-ı sabih vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam ve şahıslar tarafından verilen belgelere ise temessük denir. Yani temessük, tasarruf vesikası demektir ki, sonraları bu tabir yerine "tapu" kelimesi kullanılmıştır.

⁵⁸ Özbilgin, *Adab-ı, Osmaniyye*, s.269.

⁵⁹ Özbilgin, *Adab-ı, Osmaniyye*, s.130-131.

⁶⁰ Uzunçarşılı, *Berât*, s.524.

⁶¹ Pakalın, *Osmanlı*, C.I, s.248.

⁶² Pakalın, *Osmanlı*, C.III, s.491.

Belgelerde, firar eden askerlerin yakalanması, Suğla hassının düzenlenmesi, vergi tahsili ve eşkıyaların yakalanması ile ilgili buyuruldular bulunmaktadır⁶³.

G- Sicildeki Belgelerle İlgili Genel Bir Değerlendirme

Şer'iyeye sicilleri, Osmanlı Devleti'nin son yıllarına kadar devam eden ve şer'i mahkemelerde kadılar tarafından tutulan defterlerdir. Siciller çok değişik türde belgeleri ihtiva etmektedir.

Osmanlı kadısı, merkeze bağlı olarak kazalarda görev yapan ve taşrada devletin en yetkili kişisidir. Yani kadı, kazanın bütün işlerinden sorumlu devlet görevlisidir. Bu itibarla kadı, kazanın hem mülkî âmiri, hem hâkimi, hem belediye başkanı, hem de noteridir. Ayrıca evlenme-boşanma işlerinin ve görev yerinde bulunan vakıfların kontrolü gibi hizmetlerin de takipçisidir.

Kadılar, görev süreleri içerisinde görmüş oldukları da'vâları bir sicile kaydettikleri gibi gerek devlet merkezinden, gerekse diğer yerlerden kendisine gönderilen her türlü resmi ve özel yazıları da bu defterlere kaydederlerdi. Bunun içindir ki, bu defterlerde çok değişik türde belge bulunmaktadır. Bu belgeler arasında kadının kendi vermiş olduğu hüccet ve i'lamların yanında, devlet merkezinden gönderilen fermanlar, beratlar, tezkereler, buyuruldular ve mektuplar yer almaktadır.

Sicillerde tür olarak bu belge çeşitliliğinin yanı sıra, içerik olarak da pek çok değişik konuda belge mevcuttur. Bunlar genellikle mülk satışları, alacak anlaşmazlıkları, miras, darp, yaralanma, küfür ve hırsızlık, vasî, vekil ve kefil tayinleri, evlenme-boşanma, nafaka bağlanması gibi konularda yoğunlaşmaktadır. Bu kadar değişik türde ve konuda belgeyi ihtiva etmesinden dolayı şer'iyeye sicilleri, genel tarih açısından olduğu kadar, hukuk tarihi, iktisat tarihi ve askeri tarih açısından da büyük önem taşımaktadır. Bu defterler sayesinde yiyecek, giyecek, gayr-ı menkul ve hayvan fiyatları yanında halkın örf, adet ve gelenekleri; halkın devlet ve devletin de halkla olan münasebetleri; yani kısacası gündelik hayat hakkında her türlü bilgiyi elde etmek mümkündür.

⁶³ Özbilgin *Adab-ı, Osmanîyye*, s.267.

27 Numaralı Sivas Şer'iyeye Sicili 14,5 x 42 cm ebadında, 172 sayfa ve 1267–1268 / 1851–1852 senelerini ihtiva etmektedir. Defterdeki kayıtlar 1. sayfadan başlayıp 172. sayfaya kadar devam etmekte ve defterde 170. sayfa boş bulunmaktadır. Sicil de orijinal sayfa numarası olmayıp sayfalar sonradan numaralanmıştır. Defterin her sayfasında çoğunlukla iki-üç belge yer almakla birlikte, 1 belgenin yer aldığı sayfaların yanı sıra, 4-5 belgenin olduğu sayfalar da bulunmaktadır. Defter tutulurken kronolojik bir sıranın takip edilmediği görülmektedir. Daha önceden verilmiş olan hüccetler ve mahkemeye intikal etmiş olan resmi nitelikli belgeler, verilmiş sırasına göre değil, tarihlerine dikkat edilmeden, geliş güzel bir şekilde kaydedilmişlerdir. Defter iyi korunmuş ve yazılarında ciddi bir bozulma olmadığı gibi mürekkebinde de -birkaç istisna dışında- dağılıma yoktur.

27 Numaralı Sivas Şer'iyeye Sicili'nde 305 adet kayıt mevcut olup bunları muhtevalarına göre şu başlıklar altında tasnif etmek mümkündür:

1-Mülk Satışları: Mülk satışı diye isimlendirilen belgeler genellikle ev, bağ, bahçe, havlu, tarla, arsa, dükkân ve değirmen gibi gayr-ı menkul satışlarını içeren hüccetlerdir. Sicilde bu belgelerin sayısı 19'dur.

Mülk satışları ile ilgili belgeler isimlendirilirken, kolaylık olması düşüncesi ile belgelere verdiğimiz başlıklarda o satışın ne tür bir gayr-ı menkul olduğu da ifade edilmiştir. Mesela "Mülk Satışı" başlığı yanına (Ev Satışı) veya (Dükkân Satışı) şeklinde satılan mülkün ne olduğu parantez içerisinde gösterilmiştir.

Mülk satışı ile ilgili hüccetler genellikle belli bir kalıpla formüle edilmişlerdir. İlk önce, satışı gerçekleştirecek kişinin oturduğu yer (eğer şehir merkezinde oturuyorsa mahallesi, köyde oturuyorsa Kazâsı ve köyü), adı ve babasının adı belirtildikten sonra, mülkü alacak kişinin oturduğu yer ve kimliği verilmekte, sonra da satışı yapılan mülkün yeri, sınırları ve özellikleri sayıldıktan sonra, kaç paraya, nasıl satıldığı kaydedilmektedir. Bundan sonra da satışın peşin mi yoksa veresiye mi olduğu yazılmaktadır. Bu satış işlemi çoğunlukla "bey'-i bat-ı sahih-i şer'i ile bey' eyledim" ifadesi ile formüle edilmiştir. Bundan sonra satıcı parasını aldığını, alıcı da satılan mülkü teslim alıp kabul ettiğini belirttikten sonra, satış tescil edilip satışın gerçekleştirildiği tarih Arapça olarak atılmakta, belgelerin en sonuna da, o sırada mahkemede hazır bulunan şahitlerin isimleri kaydedilmektedir.

Mülk satışları daha çok çarşıda müzayede ile yapılmakta ve en fazla fiyatı verene mülkün satışı gerçekleştirilmektedir. Bu tür satışlar da sicilde "... ba'de'l-müzayede ve inkita'ü'r-rağbe zaruret-i nafaka için ..." veya "... sûk-ı sultanîde müzayede olup ... guruşda merkum ... üzerinde karar idüp ziyade ile talib-i aheri olmamağın bey'-i bat-ı sahih-i şer'i ile bey' ve temlik ..." şeklinde formüle edilmişlerdir.

Satışı yapılan gayr-ı menkuller daha çok ev, tarla, bağ ve bahçelerdir. Evler genellikle; bir havlu (avlu), bir veya iki odalı olup, içerisinde kiler, ahır ve ağıl gibi bölümlerden oluşmaktadır. Bazı evlerde de bahçe, bahçede eşcar-ı müsmire ve gayr-i müsmire (meyveli ve meyvesiz ağaçlar), kürum (bağ çubukları), samanlık, kenef (tuvalet), yazlık gibi unsurlar yer almaktadır.

Bağ satışlarında ölçü birimi olarak genellikle kıt'a ifadesi kullanılmaktadır. Bağlar yalnızca bağ çubuklarını ihtiva eden yerler olmayıp aynı zamanda içerisinde odaları, örtmeleri ve havluları olan evlerle birlikte, meyveli ve meyvesiz ağaçları da ihtiva eden gayr-ı menkuller olarak da görülmektedir.

Tarla satışlarında daha çok kıt'a ölçü olarak kullanılmıştır. Dükkân satışlarında ise bâb kullanılmıştır. Satışlarda para birimi olarak çoğunlukla akçe kullanılmakta ise de, dönemin tedavüldeki paraları olan guruş, esedi guruş, para ve altının da yaygın bir şekilde kullanıldığı görülmektedir.

2- *Miras Belgeleri*: Sicilde, bu başlıkla isimlendirdiğimiz belgelerin adedi 3'tür. Miras olarak isimlendirdiğimiz belgeler gelenlikle, mirasçıların anne ve babalarından ya da diğer yakınlarından kendilerine intikal eden malları, üzerinde herhangi bir ihtilafa düşmeden, paylaştıkları ve mahkemeye gelerek bunu bir kez de kadı huzurunda ikrar etmek suretiyle tescil ettirdikleri hüccetlerdir.

3- *Alacak Da'vâları*: Sicilde, alacak da'vâsı başlığı altında topladığımız belgelerin sayısı 60'tır. Bunlar genellikle belli bir süre önce borç olarak verilen paraların; yapılmış olan fiili hizmet veya vazifelerin karşılıklarının ya da satılmış bazı gayr-ı menkul, hayvan ve malların (ev, tarla, bağ, bahçe ve dükkân; at ve öküz; un, arpa, buğday ve saman; altın ve küpe) bedellerinin tamamının ya da bir kısmının alınamamasından kaynaklanan anlaşmazlıklar sebebiyle mahkemeye intikal etmiş da'vâlardır, Bu tür da'vâlarda genellikle alıcı mahkemeye müracaatla borçlusunu da'vâ etmekte ve alacaklı olduğunu şahitlerle ispatlayarak alacağını tahsil

etmektedir. Bunun yanında borçlunun ölümü ile borcunu alamayanlar da, varisleri da'vâ etmek suretiyle, ölenin terekesinden alacağını tahsil edebilmektedir.

4- *Vasî Ta'yîni*: Sicilde, vasî ta'yîni belgelerinin sayısı 14'tür. Vasî kelimesi, ma'na itibariyle, kendisine bir şey vasiyet edilmiş kimse demek olup genellikle miras mallar üzerinde kendisine tasarruf yetkisi verilmiş kimse hakkında kullanılan bir ta'birdir. Bir kimsenin ölmeden önce, malının tasarrufunu veya çocuklarının işlerini görmek üzere ta'yin ettiği kimseye "vasî-i muhtar", ölen kimsenin küçük çocuklarının işlerini görmek ve mallarını tasarruf etmek için kadı tarafından ta'yin edilmiş kimseye de "vasî-i mansub" denilir. Defterde vasî ta'yîni hüccetlerinde genellikle babaları ölen küçük yaştaki çocukların şer'i işlerini görüvermek ve kendilerine kalan miras mallarının muhafazası için, kadı tarafından, güvenilir biri vasî olarak tayin edilmektedir ki, bunlar daha ziyade çocukların anneleridir. Vasî ta'yin edilenler arasında büyük kız veya erkek kardeş, dede, büyükanne, amca, dayı, hala veya teyze gibi yakın akrabalar da bulunmaktadır. Bunun yanında yalnızca Müslümanların değil, gayr-ı Müslimlerin küçük yaştaki çocuklarına da vasîler tayin ediliyordu.

5- *Darp, Küfür ve Yaralama Da'vâları*: Sicilde, bu başlıklar altında toplanan belgelerin adedi 9'dur, Bunlar, herhangi bir sebepten kavga edip birbirilerine vuran veya küfreden ya da yaralama ile sonuçlanan olay ara karışanların da'vâlarından oluşmaktadır. Darb da'vâlarında da'vâcılar daha çok, da'vâ ettikleri kimseler için: "beni darb-ı şedid ile darb eyledi" şeklinde şikâyette bulunarak, cezalandırılmasını istemektedirler. Küfür da'vâlarında ise mağdur olan taraf mahkemeye müracaatla, kendisine veya anasına-avradına küfredildiğini ve karşı taraftan sorulmasını talep etmektedir.

Yaralama da'vâları başlığı altında toplanan olaylar çoğunlukla bıçak, kılıç, balta ve orak gibi kesici aletlerin yanında yumruk, değnek, taş, külünk ve bel kullanıldığı ve yaralama ile sonuçlanan olaylardır. Yaralanan kimseler bizzat mahkemeye müracaat ederek veya mahkemenin ta'yin ettiği ve evine kadar gelen görevliler huzurunda da'vâlarını gördürebilmekteydiler. Bu tür darp, küfür ve yaralama da'vâlarında da'vâcı iddi'alarını ispatladığı takdirde da'vâlıya ta'zir cezası verilerek zabıtine teslim edilmektedir.

6- *Muhâla'a*: İslam hukuku esas itibariyle boşanma hakkını kocaya vermiş olmakla birlikte, kadının da istemediği bir evlilikten kurtulabileceği bazı yollar vardır. Bu yollardan biri de muhâla'adır. Muhâla'a, kadının kocasına vereceği bir bedel karşılığında veya boşanma esnasında kocasından alacağı mehr-i mü'eccel ve nafaka-i 'iddet gibi bazı haklarından vazgeçmek suretiyle, kocasını, kendisini boşamaya razı etmesi yoluyla boşanmasıdır. Muhâla'a, Osmanlı toplumunda oldukça yaygın bir şekilde uygulanmıştır. Sicilde bu türden 1 belge mevcuttur. Bu belgede kadın kocasından alacağı mal ve paralardan feragat etmiş ve kimsenin kimseye borcu kalmadığı belirtilerek boşanmıştır.

7- *Fermanlar*: Bilindiği gibi, bir iş veya hususun yapılması konusunda padişah tarafından verilen yazılı emirlere ferman denilmektedir. Kadılar, buldukları kazalarda, merkezden kendilerine gönderilen fermanları tutmuş oldukları defterlerine kaydederlerdi. Bu itibarla 1267–1268 yıllarında çeşitli konularda Sivas'a gönderilen ve sicile kaydedilmiş 9 adet ferman sureti bulunmaktadır. Bunlar maden çıkarılıp işlenmesine dair, af ve tahliye hakkında, kilise tamiri hakkında, göçebe aşiretlerin Sivas ve Amasya sancaklarına yerleştirilmesine ve tuzun değerlendirilmesine dair fermanlardır.

8- *Mülkiyet Da'vâsı*: Defterde, bu başlık altında verdiğimiz 2 adet belge bulunmaktadır. Bunlar genellikle ev, tarla, bağ, bahçe ve miras hissesi gibi bazı gayr-ı menkuller üzerinde sahiplik konusunda ortaya çıkan anlaşmazlıklardan oluşan da'vâlardır. Bu davalarda, daha çok, uzun süre önce satın alınmış olan mülkleri kullanırken veya satarken, birilerinin bu satışa engel olması üzerine ortaya çıkan anlaşmazlıklarda, da'vâcılar mülkün kendilerine ait olduğunu iki şahitle ispatladığı takdirde da'vâyı kazanmakta ve kendisine müdahale eden kimseleri, müdahaleden men ettirmektedirler.

9- *Hırsızlık Da'vâsı*: Sicilde hırsızlık ile ilgili 6 adet belge bulunmaktadır. Bunlar daha çok gece vakti eve ve dükkâna girerek çeşitli kap, giyecek eşyası, kumaş, para, takı ve altın gibi kıymetli mallar yanında arpa, buğday, un ve yağ gibi yiyecek çalmak; ahırdan ya da meradan koyun, keçi ve at çalmak gibi değişik konulardaki hırsızlık da'vâlarından meydana gelmektedir. Bu da'vâlarda da'vâcılar, iddialarını iki şahit ile ispatlamak zorundadırlar.

10- Beratlar: Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nde padişah tarafından bir memuriyete tayin, bir gelirden tahsis, bir şeyin kullanılma hakkı, bir imtiyaz ve muafiyetin verildiğini gösteren ve veren padişahın tuğrasını taşıyan belgelere berat denilmektedir. Defterde, vakıf tevliyet beratları, cami'i şerife imamet ve hitabet beratları, Cami'i görevlisine berat gibi çeşitli konularda verilmiş 8 adet berat mevcuttur.

11- Terekeler: Terekeler, ölen kişinin geride bıraktığı ve varisleri tarafından paylaşılan metrûkattır.⁶⁴ Bu mallar kassam defteri denilen deftere yazılır ve her eşyaya bir fiyat takdir edilerek bazı ücretler ayrıldıktan sonra varisler arasında bölüştürülürdü. İncelenen defterde 34 adet tereke kaydına rastlanmıştır. Bu tereke kayıtlarından 10 adedi gayr-i Müslimlere, 24 adedi de Müslümanlara aittir.

12- Hibe: Hücetlerinde daha çok yakın akrabaların birbirilerine yapmış oldukları hibeler tescil edilmiştir. Bunlar genellikle baba veya annenin oğullarına ve kızlarına ya da karı ve kocanın birbirlerine yapmış oldukları hibelerdir. Ayrıca Müslümanların yanında gayr-ı Müslimler de yapmış oldukları hibeleri tescil ettirmişlerdir. Yapılan hibelerde, daha çok, çeşitli müştemilatları olan evler, bağ ve bahçeler yanında bakır kap-kacak ile ev eşyaları ve paralar da bulunmaktadır. Sicilde 3 adet hibe tescil kaydı bulunmaktadır.

13- Darb Edilen Belgeler: Defterde, çeşitli sebeplerle ya da sehv neticesinde iptal edilerek üzeri çizilen 7 adet belge bulunmaktadır.

14- Nikâh Akdi: Nikâh Akdi başlığı altında topladığımız belgelerde genellikle hem Müslim, hem de gayr-ı Müslim halktan bilhassa nişanlıların, mehr-i mu'accel ve mü'ecellerini tespit ettikten sonra, evlendiklerini bir kez de mahkemede şahitler huzurunda ikrar ederek tescil ettirdikleri görülmektedir. Bunlardan başka bir de, küçükken anne ve babaları tarafından nikâhlandıklarını iddi'a eden kimseler vardır ki, bunlar, nikâhı şahitlerle ispatlamak zorunda idiler. Sicilde nikâh ile ilgili 15 adet belge bulunmaktadır.

15- Ölüm Keşfi: Sara illetinden düşüp ölen için 1 adet ölüm keşfi hücetidir. Ölüm keşiflerinde, genellikle, mahkeme tarafından görevlendirilen ehil bir kimse ile vali veya onun mütesellimi tarafından tayin edilen bir kimse ölüm mahalline

⁶⁴ "Metrûkat": Bırakılan şey, miraslar. Devellioğlu, *Osmanlıca*, s.633.

göndermektedir. Bu kişiler yanlarında bulunan en az iki kişi ile birlikte cesedin bulunduğu yere giderek, ceset üzerinde tetkikler yapmakta ve ölüm nedenini tespit edip, durumu mahallinde kayda geçirmekte, arkasından da mahkemeye gelerek olayı tescil ettirmektedirler.

16- Ortaklık Da'vâları: Defterde, ilgili 1 adet belge bulunmaktadır ki, bu öküz baha, kuvvet akçesi ve ortaklıkta zimmetinde olan zahire paylaşımında ortaya çıkan anlaşmazlığı ve ayrılırken meydana gelen paylaşıma itirazı konu edinmektedir.

17- Tarla Da'vâları: Sicilde 8 adet tarla da'vâsı bulunmaktadır. Tarlada hayvan otlatmanın yasaklanması, tarlanın boz ve hali olması, boş bırakılması, tarla zira'atine mâni olunması gibi konulardaki anlaşmazlıklardan bahsedilmektedir.

II. BÖLÜM

1- SİVAS'IN İDÂRİ STATÜSÜ

A- İdâre ve İdâri Görevliler

Osmanlı Devleti'nde taşra idaresi, aşağıdan yukarıya karye, nahiye, kaza, sancak ve eyalet şeklinde teşkilatlanmıştı. Kendisine bağlı köylerle birlikte nahiyelerin birleşmesiyle kazalar meydana gelmişti. Kazaların birleşmesinden sancaklar, sancakların birleşmesinden ise eyâletler ortaya çıkmıştı. İdari teşkilatta en fazla yere sahip olan birimler kaza ve sancaklardı.⁶⁵ Sivas, Osmanlı idaresi zamanında beylerbeylik merkeziydi. Bu beylerbeyliği Eyalet-i Rum adını taşırdı. Amasya, Bozok, Canik, Divriği, Arapkir ve Sivas bu eyaletin sancaklarıydı.

Hicri 1280 (M. 1863) yılından sonra kurulan teşkilatta Sivas, vilayet olmuştur. Amasya, Tokat (Şarki Karahisar) sancakları bu vilayete bağlıydı. Daha sonraları uygulanan teşkilatla Sivas, bu sancaklardan ayrılmış ve sancaklar bağımsız mutasarrıflıklar ve daha sonra vilayet olmuşlardır. Sivas vilayeti 1926 yılı sonlarına kadar Sivas, Koçhisar, Yıldızeli, Darende, Kangal, Aziziye, Şarkışla, Divriği, Gürün, Zara kazalarından ibaret kalmıştır.

Osmanlı Devleti'nde kazaî ve adlî salâhiyeti olan kimseye kadı denilirdi. Kadılar bugünkü hâkim ve savcıların vazifesini yerine getirir, şer'i ve örfî kanunlara göre hüküm verirlerdi. Kadıların yanında hukûkî görevliler arasında nâibleri görmekteyiz. Nâib, vekil demektir. Osmanlı kadılarına da naib denildiği gibi, kadıların kendi yerlerine da'vâya bakmak üzere görevlendirdikleri şahıslara da bu ad verilebilirdi. Osmanlı Devleti'nde mahkemede görülen tüm da'vâlar sicil defterine kaydedilirdi. Bu işi yapmak üzere ise kâtipler hazır bulunmaktaydı.

Sicillerdeki belgeleri iki gruba ayırabiliriz. İlki kadıların kendi ifadesiyle yazılan belgelerdir ki, bunlar arasında hüccetler, i'lamlar, mürâseleler ve ma'ruzları sayabiliriz. İkincisi ise dışarıdan gelen ve deftere kaydedilen fermanlar, berâtlar, temessükler ve diğer kayıtlardır. Bu belgeler kaydedilirken belli bir düzene göre hareket edilmektedir.

⁶⁵ Halaçoğlu, *Osmanlı Devleti Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, s.73.

B- Sivas'a Bağlı Yerleşim Yerleri (Sicildeki)

a- Mahalleler: Akça Bölge, Akdeğirmen, Ali Baba, 'Ayan Müslim, Bab-ı Kayseri, Bahtiyar Bostanı, Baldır Pazarı, Bezirci Tarlası, Cami-i Kebir, Çavuşbaşı, Demirciler Ardı, Ece, Ferhad Bostanı, Ganem, Gökmederese, Gökçe Bostan, Hacı Mehmed, Hacı Veli, Hacı Zahid, Halfelik, Hamidiye, Hamurkesen, Hoca Ali Çavuş, İmaret, Kaleardı, Kale-i Atik, Kayalı, Kayseri Kapısı, Keçibula, Kılağuz, Köhneçivan, Kösedere-i Müslim, Kösedere-i Zimmî, Küçük Benekli, Küçük Kinisa, Küçük Minare, Osman Paşa, Oğlan Çavuş, Örtülü Pınar, Paşabey, Pazar, Pulur (Billur), Sarı Şeyh, Şah Hüseyin, Şemsi Feraş, Şeyh Çoban, Tokmak Kapı, Üryan Müslim, Üryan Zimmî, Velid Bey, Yahya Bey, Zilkar.

b- Köyler (Karye): Ağalıkçayı, Ağbaba, Akçahan, Akçakışla, Akpınar, Akviran, Alibeğli, Arab, Aslan Tuamış, Aşağıkadi, Avşar Veran, Aygi, Bağçiçek, Bahar Özü, Bakaraç, Başı Büyük, Bedev Hatun, Beğlik Sarayı, Bedel, Beğpınar, Beğdili, Beldiraylı, Berksur, Beskeni, Beyobası, Bostankaya, Celali, Cemil, Çağlacaviran, Çalık, Çalılı, Çallı, Çaykurt, Çeltik, Çimen Yenicesi, Çivril, Dere, Demircilik, Doğuş, Düger, Erkos, Ekincioğlu, Eski, Eslim, Eymir, Fenere, Gökdin, Gölcük, Gürhan, Gürpınar, Güllüce, Gümüşdiğin, Güznek, Halka Çayır, Hamid, Hanlı, Hayri Bey, Hebze, Herekli, Himmet Fakı, Hoca Bey, Hoğanlı, Horsane, Horzun, Hoşevnik, Hubyar, İmaret, İnebek, İrmenes, İsbile, Kalburveran, Kaldı, Karabük, Karaçayır, Karagömlük, Karalı, Karasar, Karapınar, Karkani, Karkın, Karlı, Karıncakışla, Kavak, Kayasakar, Kaygusuz, Keçili, Kepes, Kerbed, Kızılca, Kızılca Kışla, Kocakurk, Koçhisar, Kulcek, Kumlu, Kurtlaba, Küre, Kümbet, Mehne, Melik, Merken, Mescidli, Nevruz, Nurşun, Olukman, Ovacık, Oyuk, Pazar, Peruhatun, Pirkinik, Sanlı, Sarıyar, Sebkeni, Sevceden, Seyfik, Sincan, Sinekli, Sorkuncak, Sultanpınarı, Sulu Saray, Şahin, Şehirkışla, Şerefli, Şeyh Ali, Şimkürek, Tatlıcak, Tazyay, Tahir, Tokuş, Tura, Tuzlagözü, Vergili, Yaramış, Yarhisar, Yusufoglan, Zengi.

c- Kaza ve Nahiyeler: Artukâbad, Darende, Divriği, Eşvedî, Gedikçibık(?), Gürün, Hafik, İlbeyli, İli, Kangal, Koçgiri (Zara), Mecidözi, Tonus (Şehr-i kışla), Turhal, Tuzaklı, Ulaş, Yıldızeli, Zile.

2- SOSYAL DURUM

A. SİVAS'TA AİLE

Aile toplumu oluşturan en küçük yapı taşıdır, içtimaî yapının bir nevi çekirdeğidir. Kültürün, örf ve ananenin, neslin devam edebilmesi için aile şarttır. Toplumda fertler sosyal olabilmek için aile içersinde kendini geliştirebilmektedirler. Bu durum ailenin önemini arttırmaktadır. Toplumun geliştirilmesi ailelerin geliştirilmesine bağlıdır. Her millet ve devlette aile yapısı birbirinden farklılık göstermektedir.

Osmanlı'da İslam şer'i hukukuna göre kurulmuş bir aile yapısı vardır. Tereke defterlerine göre; yeni bir meslek tutmanın güçlüğü yanında, ayrı ev açmanın yeni bazı yükümlülükler yüklenmesi sebebiyle, genellikle evli çocuklar ev masraflarına katılarak babalarının yanında oturmakta idiler.⁶⁶

27 Numaralı Sivas Şer'iyeye Sicili'ne göre, ailede tek eşle evlilik yaygın, çok eşle evlilik nadiren görülmektedir. Çok eşle evlilikte ekonomik durumu yüksek olmasının etkisi de dikkat çekmektedir. Ev satışlarına ait kayıtlarından görüyoruz ki zengin ailelerin evleri teferruatlı ve satış değerleri yüksek iken, şehirdeki evlerin büyük kısmı az odalı ve düşük değerlidir.

I-Ailenin Kurulması ve Dağılması:

Kendi iradesiyle veya ailelerine danışarak evlenmeye karar veren kız ve erkek, çoğu zaman bizzat mahkemeye giderek, bazen taraflardan birinin veya her ikisinin mahkemeye vekil göndermeleri suretiyle ya da eve mahkemeden görevli getirterek, şahitler huzurunda, evlenmek istediklerini beyan ediyorlar, nikâhları kıyılıyor ve sözleşme mahkeme siciline kaydediliyordu.⁶⁷

27 Numaralı defterde bulunan belgelere dayanılarak, Sivas'ta evlenme-boşanma ve bunlarla ilgili hukûki uygulamaları takip etmek mümkündür. Sicilde çok fazla nikâh akdi kaydı bulunmaktadır.

a- Nâmzed (Nişanlı): Aile kurulma aşamasında önce nişanlanma süreci olmakta daha sonra evlilik gerçekleşmektedir. Osmanlı ailesinde nâmzed ifadesi

⁶⁶ Özer Ergenç, *1580-1590 yılları arasında Ankara ve Konya*, Ankara 1973, s.248.

⁶⁷ M. Akif Aydın, "Osmanlı Hukukunda Nikâh Akidleri", *Osmanlı Araştırmaları III*, İstanbul 1982, s.7.

nişanlı anlamında kullanılmaktadır. Nâmzedlik durumu her an bitebilirdi, bitmesi bir sorun oluşturmazdı. Bu durumda nâmzedlikle ilgili olarak verilen malların iadesi söz konusudur.

Nâmzedden ayrılma olaylarında mahkemeye müracaat edenin genellikle erkek tarafı olduğu görülmektedir. Bu belgelerde damat adayı mahkemeye gelip nişanlısını dava ederek nâmzedli olduklarını ve nikâh kıymak istediğinde kızın nikâha yanaşmadığını, niçin yanaşmadığının sorulmasını talep etmektedir. Bunun üzerine kız nişanı doğrulamakta; ancak kendisinin fail-i muhtare olduğunu, nişanlısı ile nikâha rızası olmadığını, nefsini dilediği kimseye tezvîc etmek istediğini ifade etmekte ve sonuçta da, dilediği kimse ile evlenmesine izin verilmektedir. Nişanlıları ile nikâha yanaşmayan kızların, daha çok, küçük yaşta babaları veya anneleri tarafından istekleri dışında nişanlanıp, buluğ çağına geldikleri zaman nefsini ihtiyar ederek bu evliliğe yanaşmadıkları ve kendi arzuları doğrultusunda biri ile evlenmek istedikleri ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında erkek tarafından bozulan nâmzedlere de rastlanılmaktadır.⁶⁸

b- Nikâh: Evlenme akdi, karı-koca arasında beraber yaşamaya ve yararlanmaya imkân doğuran ve taraflara karşılıklı hak ve görevler yükleyen rızâ bir akittir.⁶⁹ Evlenme akdi, karı koca ilişkisi, mehir, nafaka ve mirasçılık gibi evliliğin bütün sonuçlarını doğurur.

Nikâh ise aile teşekkülünün olabilmesi için nikâh akdi sözleşmesinin yapılması gerekir. İslam hukukuna göre nikâh şahitlerin ve tarafların olmasıyla yapılan resmi bir sözleşmedir.

Sicilde “Medine-i Sivas’a muzâfe Yıldızeli Kazâsı’na tâbi’ Kavak Karyesi sâkinlerinden zatî tarif-i şer’i ile ma’rufe olan Fâtıma bint-i Halîl nâm Hatun Sivas mahkemesinde meclis-i şer’i şerîf-i enverde karye-i merkûme sâkinlerinden işbu baisü’l i’lam ‘Osmân bin Receb nâm kimesne muvacehesinde babası merkûm Halîl bin Mustafâ nâm kimesne hâzır olduğu halde akdemce işbu merkûm ‘Osmân (...) olup babam merkûm Halil’den beni kendisine tezviç etmek üzere tâlib olup babam merkûm dahi ulufet-i tezviçe razı olmayup şimdi babam merkûm dahi tezviçe razı olduğundan nefsimi bi’r-rıza merkûm ‘Osmân’a tesmiye-i mehr ile ‘akd olunmasına

⁶⁸ İzzet Sak-Cemal Çetin, “45 Numaralı Konya Şer’iye Sicili”, Konya 2008, s.XLI.

⁶⁹ Halil Cin, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, Konya 1998, s.61.

taraf-ı şer'den dahi izn verilmesi muradıdır dedikde babası merkûm Halîl ile merkûm 'Osmân dahi 'akd-i mezbûre razı olduklarını huzur-ı şer' ifâde eylediklerinden mezbûre Fâtıma'ya şuhûd mahzarında kefil olan merkûm 'Osmân'a otuz birbin akçe mehr-i mü'eccel ile 'akd-i nikâh olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı efsanelerine i'lam olundu"⁷⁰, şeklinde örnekler var.

c- Boşanma: Kocasından boşanan bir kadının mahkemeye vekil aracılığıyla başvurarak mehr-i müeccel ve mehr-i mu'accel bedelini istediğine belgelere de rastlamaktayız. Ayrıca kocasından boşanan kadının nafaka bedeli aldığına dair kayıtlar da bulunmaktadır. Bu defterdeki kayıtlardan anlaşıldığı kadarıyla boşanma olayı yaygın değildir.

İslam hukukunda evlilik üç şekilde sona ermektedir: Kocanın tek taraflı iradesiyle herhangi bir sebep göstermeksizin ve karısının rızasını aramaksızın evliliğe son vermesine talak; kadının bazı haklarından feragat ederek ve karşılıklı anlaşarak ayrılmasına muhale'a denir. Bir de İslam hukukunda kadınların belli hak ve alacaklarından feragat etmek suretiyle kocalarını kendilerini boşamaya razı etmeleri yoluyla boşanmalarıdır. Sicilde kocalarından bu şekilde boşanma yoluna giden kadınların daha çok mihr-i müeccel ve nafaka-i iddetten feragat etmek suretiyle boşandıkları görülmektedir.

II- Ailenin Korunması için Bazı Uygulamalar:

a-Mehir: İslam hukukuna göre damat adayının kıza para veya mal olarak vermesi zorunlu nikâh bedeline "mehr" denirdi.⁷¹ Mihr de denilir ve evlenme akdi sırasında erkek tarafından kadına nikâh bedeli olarak verilmesi kararlaştırılırdı. Hemen verilen bedele mihr-i muaccel, sonradan ödenecek bedele ise mihr-i müeccel denir. Boşama yetkisini kötüye kullanan kocaya karşı kadına verilmiş bir haktır. Kocanın karısını boşanması veya kocanın ölümü gibi durumlarda, kadının gelecekte ekonomik sıkıntı çekmesini önlemeye yönelik bir teminattır denilebilir. Bazı belgelerde mihr-i müeccel miktarı belirtilmemiştir. Hatta bazen kendilerinden doğan çocukların bakımlarını belirli bir süre üstlendikleri de vaki'dir. Mihrin tasarruf hakkı

⁷⁰ SŞS.27/68-1.

⁷¹ İlber Ortaylı, "Anadolu'da XVI. Yüzyılda Evlilik İlişkileri Üzerine Bazı Gözlemler", *Osmanlı Araştırmaları I*, 1980, s.35.

sadece kadına aittir. Kadın dilerse mihrinin bir kısmını dilerse tamamını kocasına hibe edebilirdi.

Sicilde “Medine-i Sivas’a muzâfe Yıldızeli Kazâsı’na tâbi’ İnebek Karyesi sâkinlerinden zâtî tarif-i şer’i ile ma’rufe olan Fâtıma bint-i Salih nâm bîkr-i baliğa Sivas meclis-i kebirinde ‘akd olunan huzur-ı şer’i şerîf-i enverde yine karye-i merkûm sâkinlerinden İbrahîm bin Hasan nâm kimesne muvacehesinde babası merkûm Salih dahi hâzır olduğu halde işbu merkûm İbrahîm babamın kefli olup üç senedir babam merkûmdan beni kendisine tezvice talep olmağla babam merkûm muhalefet eylediğinden merkûm İbrahîm nefsinin tesmiye-i mühür ile tezvic olunması muradıdır dedikde babası merkûm Salih dahi merkûm İbrahîm küfüv olduğunu bi’l-muvacehe ikrar ancak benim rızam yokdur deyu adem-i rıza göstermiş ise de merkûm İbrahîm dahi merkûm Salih’in bu takdirce velisinin rızası şart olduğundan tarafeynin rızalarıyla mezbûre Fatma’ya kırkbirbin akçe mehr-i müeccel ve mu’accele ile merkûm İbrahîm bi’l-muvacehe ‘akd-i nikâh olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı alilerinden i’lam olundu.”⁷² mehr örneği görülmektedir.

b-Nafaka Takdiri: Kocaları başka yerde olduğu için sıkıntıya düşen kadınların kocaları üzerine, babaları ölen küçük yaştaki çocukların vasîlerinin talebiyle kendi mallarından ve kendi geçimini sağlayacak malı olup da bunu kullanamayacak derecede hasta ve başkasının bakımına muhtaç olan kimselerin yakınları tarafından hastanın kendi malından nafaka bağlanmasını isteyen müracaatlarıyla, kendilerine nafaka bağlanmasını içeren belgelerdir Nafakayı karşılama kocaya aittir.

c-Vasî Ta'yini: Vasî; kendisine bir şey vasiyet edilmiş kimse demek olup, genellikle miras mallar üzerinde kendisine tasarruf hakkı verilmiş kimse için kullanılan bir tabirdir. Bir kimsenin ölmeden önce kendisi tarafından malında veya çocuklarının işlerinde tasarruf etmek üzere tayin edilir. Sicilde, küçük çocukların şer’i işlerini gözetmek ve kendilerine kalan miras mallarının muhafaza edilmesi için kadı tarafından kendilerine bir yakının vasî tayin edildiği görülmektedir. Vasîler sorumlu oldukları çocukların mallarını onlar adına işletmekte görevliydi. Aksi

⁷² SŞS.27/57-1.

halde görevini yerine getirmeyen vasî yerine yenisi atanmaktadır. Yalnızca Müslümanlar değil, gayrimüslimlerin küçük çocuklarına da vasîler tayin edilmiştir.

Ailenin durumuyla ilgili ayrıca miras, hibe ve vekillik gibi durumlarda vardır: Bunlardan miras davaları ile ilgili belgelerde ilk önce ölen kişiler ve varisleri tanıtılmıştır. Ölen kişiden bahsedilirken "bundan akdem" kalıbı kullanılmıştır. Miras belgeleri yoluyla o dönemde ailenin ne kadar çocuğa sahip olduğu anlaşılır. Zira çocuğu olmayan kişinin mirası kardeşlerine o da yoksa amca çocuklarına eğer varissiz ise devlet hazinesine kalmaktaydı. Osmanlı Devleti'nde, ailenin çocuk sayısını bilmek için tereke defterleri önemli ipuçları verir.

Sicilde "Medine-i Sivas'a muzâf Sivas İli Kazâsı'na tâbi' Çaykurt Karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hamza bin Mehmed nâm müteveffânın veraseti sulbî sagîr oğlu Tahir nâm sagîr-i merkûmun tesviye-i umuruna vasî ve mansubu olan işbu bâisül-kitab 'Ömer bin Hüseyin nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerîf-i enverde takriri kelâm ve ta'biri anil-meram idüp sagîr-i merkûmun murisi müteveffâ-yı merkûmdan müntakil menzilin üç sehimde bir sehim hissennin nisf hissesi sagîr-i merkûmun olup karye-i merkûmede vâki' üç taraftan tarik-i 'âmm ve bir taraftan Ece oğlu Mehmed mülkü ile mahdud bir bab kış evi ve bir bab ahur ve bir bab samanlık ve bir mikdar arsa ve bir miktar havlu-yı müştemil menzili mezkûr müşerref harab ve mail türâb olup hâsılı harcına vafî olmadığından mâ'adâ sagîr-i merkûmun nafaka ve kisveye dahi eşeddi ihtiyaç ile muhtaç olup menzil-i mezkûr ba'de'l-müzayede ve gıbbe inkıtâ'ır-rağbeh semeni misliyle âhere bey' ve semeni istirbâh olunmak sagîr-i mezbûr hakkında enfa' ve evla olmakla vech-i mezkûr üzere cânib-i şer'den bana izin verilmek matlubumdur dedikde, vasiy-yi merkûmun kelimât-ı meşruhu vâkı'a mutabık ve nefsü'l-emre muvâfık olduğu zeyl-i hüccetde mestûrû'l-esâmi-i müslimîn ihbarlarıyla mütahakkık olmağın, Hâkimi müvakkı'ı sadri kitâb tubâ leh ve husne meâb Efendi hazretlerine dahi vech-i meşruh üzere vasiy-yi merkûme bey'a izin verilmeğın ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu,"⁷³ vasî örneği görülmektedir.

⁷³ SŞS.27/2-1.

B. DİNİ ve SOSYAL NİTELİKLİ MÜESSESELER

a- Vakıf: Vakıf; genel bir tarifile hukuki bir akid olup, bir kimsenin Allah'a yakın olmak gayesiyle, bazen de başka gayelerle, menkul veya gayr-i menkul mülk veya emlakının dini, hayrı, içtimai bir gayeye yönelik olarak müebbeten tahsis etmesidir.⁷⁴

Vakıf müessesesi Osmanlı toplum hayatında her ferdin içinde bütünleştiği bir hayat tarzı oluşturmuştur. Vakıf müessesesi Osmanlı şehirlerini ve şehir hayatını kuşatmış ve şekillendirmiştir.

Vakıf müessesinde, hayır sahibi tarafından tahsis edilen gelirin hangi amaçla ve ne gibi şartlarla ne şekilde kullanılacağını gösteren belgeye vakfiye denmektedir. Vakfiye, kadı huzurunda düzenleniyordu. Vakfiyenin sureti sicillere de kaydedildikten sonra, vakıf kesinlik kazanmakta idi. Vakfiye şartlarının yerine getirilmesi ve vakıf tesislerinin gözetimi için görevlendirilen kimseye müteveli denirdi. Vakıf yaptıran kişinin toplumda ihtiram ve itibar sahibi olması da teşvik edici bir faktör olarak önemli rol oynamıştır. Ancak kişileri hayır yapmaya sevk eden temel sebep, İslam dininden kaynaklanan sevap ve Allah rızasını kazanma düşüncesidir.

27 No'lu defterde geçen vakıflar şunlardır: Murad Paşa Vakfı⁷⁵, Şeyh Mirzeban Vakfı⁷⁶, Hacı Arduç Vakfı⁷⁷, Mustafa Bey Vakfı⁷⁸, Hasan Paşa Evkafı⁷⁹, Lale Sinan Vakfı, Şifaiye Medresesi Vakfı⁸⁰, Rum Kilisesi Vakfı, Ulu Ağa Vakfı⁸¹, Sarı Ahmed Vakfı⁸², Mahmud Ağa Vakfı⁸³, İbrahim Paşa Vakfı⁸⁴dır.

Vakıf eserlerini şu şekilde sıralayabiliriz. Cami, mescit, zaviye, medrese, mektep, hastane, kütüphane, aşevi, han, hamam, çeşme, köprü, çarşı, dükkân, bedesten, ev, türbe ... vb. sayılabilir.

⁷⁴ Bahaeddin, Yediyıldız "Vakıf", *İA.*, XIII, İstanbul 1993, s.154.

⁷⁵ SŞS.27/3-4.

⁷⁶ SŞS.27/10-2.

⁷⁷ SŞS.27/10-2.

⁷⁸ SŞS.27/14-1.

⁷⁹ SŞS.27/14-1.

⁸⁰ SŞS.27/20-1.

⁸¹ SŞS.27/89-2.

⁸² SŞS.27/101-3.

⁸³ SŞS.27/102-1.

⁸⁴ SŞS.27/141-2.

b- Cami, Medrese, Zaviye ve Hamam

27 No'lu defterde vakıflar dışında şehrin içinde yer alan cami, medrese, hamam, kervansaray, zaviye, mekteb gibi dini kültürel ve sosyal tesisleri ve bunlarla ilgili belgeleri görmek mümkündür. Bu yapılar arasında Mehmed Paşa Cami⁸⁵, Ulu Ağa Cami⁸⁶, Şifahiy Medresesi⁸⁷, Hübyar Dede Zaviyesi⁸⁸, Kurşunlu Hamamı⁸⁹ ve Setmepınar Hamamı⁹⁰nı sayabiliriz.

C. TOPLUMDAKİ BAZI SUÇLAR

a-Hırsızlık: Genelde evlere girip bir şeyler çalma ya da havyan çalma gibi durumlardır. Hırsızlığın ispatı için en az iki erkek şahit veya suçlunun suçunu itiraf etmesi gerekir. Sicilden bir hırsızlık örneği:

“Medine-i Sivas’a muzâfe Hafik Kazâsı’na tâbi’ Karlı Karyesi sâkinlerinden işbu ba’isü’l ilam ‘Alî bin Ahmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer’i şerîf-i enverde yine kariyeden olup savb-ı ‘alilerinden me’mur kulları ma’rifetiyle ihzar ettirdiği Hüseyin bin Mehmed ve Abdülaziz bin Ebubekir nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i’lamdan on beş gün akdem işbu müdde’î aleyh merkûman karye-i merkûmede Evzen Veliyyüddin oğlu damında bir mikdar hintam olup fuzuli anbarımı keşf ederek fuzuli on iki kile hintamı sirkat etmiş olmalarıyla su’âl olunup zahire-i mezkûreyi tahsil ve mucib-i şer’riyi icra-ı olunmak muradımdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl müdde’î aleyh merkûman dahi cevablarında külliyyen inkâr etmeleriyle müdde’î merkûm ber minval-i muharrer iddiasını mübbeyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki’ olan Halîl bin Yusuf ve Bayram bin (boş) nâm kimesneler meclis-i şer’a hâzırân olup iştihad olduklarında fi’l-hakika tarih-i mezkûrda işbu merkûm nısfü’l-leylde mahall-i mezkûrda iki çuval hinta alub getirir iken tutub ra’ye’l-‘ayn ru’yet eden bizler bu hususa bu vecihle şahidleriz şehadet dahi ederiz deyu her biri müttefikü’l-lafz ve’l-mağna eda-i şehadet-i şer’iye eyledikleri ber mucibi şehadet huma müdde’î aleyh merkûmanın getirdiği hintanın

⁸⁵ SSS.27/123-2.

⁸⁶ SSS.27/89-2.

⁸⁷ SSS.27/20-1.

⁸⁸ SSS.27/144-1.

⁸⁹ SSS.27/165-3.

⁹⁰ SSS.27/115-1.

tahsili lazım gelüb be mucibi şehadet huma şirketlerini tebyin eylediği bi'l-iltimas huzur-ı âlilerine i'lam olundu.”⁹¹

b-Darp: Değnek, taş ve yumruk ile yapılan kavgalar sonucunda yaralanmaların kaydedilmesidir. Kavgalar neticesinde baş yarılmaları, diş kırılmaları görülmektedir. Darp yapılmasından sonra olan davada davacının olayı anlatması ve takdiri istemesi işlenmektedir.

Sicilden bir darp örneği: “Sivas Eyâleti kazâlarından İlbeyli Kazâsı’na tâbi’ Gürhan Karyesi sâkinlerinden zatî ta’rifî şer’ ile ma’rife işbu baisül-i’lam Fâtıma bint-i Hamza nâm hatun Sivas mahkemesinde meclis-i şer’i şerîf-i enverde yine karye-i merkûme sâkinlerinden olup savb-ı ‘âlilerinden me’mur kulları ma’rifetiyle ihzar ettirdiği Ümmü Gülsüm bint-i Hüseyin nâm Hatun müvacehesinde tarih-i i’lamdan beş gün akdem karye-i merkûme yaylasında işbu hâzır bi’l-meclis sulbî kebir oğlum Mustafâ nâm kimesne ile mezbûrenin zevci olup kezalik işbu hâzır bulunan ‘Abdullah nâm kimesne inek için münaza’a ve oğlum merkûmu darp eylediğinden ben dahi aralamak üzre iken işbu mezbûre Ümmü Gülsüm öğendire ile ağzıma bi gayri hakkın darp idüp bir adet ön dişimi ihrac eylediğinden su’âl olunup ber-müci-i şer’isi icra olunmak muradımdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl mezbûre dahi cevabında tarih-i mezkûr ber minvali müharrer darbı külliye inkâr etmekle müdde’î mezbûre mârû’z-zikr iddi’asını mübeyyin beyana havale olundukta karye-i merkûmeden haklarında vâki’ olan Hasan bin ‘Osmân ve Salih bin İbrâhîm nâm kimesneler şahadetleriyle tarih-i mezkûrda müdde’î mezbûrenin dişini ihrac eylediklerini mu’ayene eylediklerini bi’l-müvacehe vech-işer’i üzre isbat eyleyup müci-i şer’iyle bir adet ön dişinin ihracıyla kısas olunmak lazım gelmekle müdde’î mezbûre Fâtıma’nın huzurunda kısas olunması lazım geldiğini bi’l-iltimas huzur-ı ‘alilerine i’lam olundu.”⁹²

c-Cinayet: Bir insanın kasten öldürülmesidir. Ateşte yanan, yaralanmalardan dolayı ölen veya nedensiz ölen kişilerin ölüm keşiflerini ihtiva eder. Ölüm keşiflerinde mahalline ehil bir kişi göndermekte bu kişi ceset üzerinde tetkikler yaparak ölüm nedenini tespit etmekte ve daha sonra da mahkemeye gelerek

⁹¹ ŞŞS. 27/56-1.

⁹² ŞŞS. 27/49-1.

kanaatine kadiya bildirip, olayı tescil ettirmektedir. Cinayet davalarının yetkilisi öldürülen kişinin varisleridir. Sicilden bir cinayet örneği:

“... Döker Karyesi sâkinlerinden Davud oğlu Hasan bin Veliyyüddin nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i’lamdan beş buçuk mah akdem karyemiz ahaliysiyle murisimiz müteveffa-yı merkûmu me’an karyemiz arazisinde kâin Kıрма Tepesi nâm mahalde çift sürer iken işbu merkûm ile karyesi ahalileri “toprak bizimdir“ deyu mahalli mezkûrda münaza’a idüp müteveffa-yı merkûm dahi kendi tarlasında çifti ile meşgul işbu merkûm ile münaza’a eyledikde müteveffa-yı merkûm bir defa yedinde bulunan öğendere ile merkûm Hasan nâm kimesneye darb eyledikde merkûm dahi yevm-i mezkûrda kuşluk vakti kendi tabancası kurşunuyla müteveffa-yı merkûmu göbeği altı sağ böğründen bi-gayr-i hak ‘amden darb ve cerh idüp cerh-i mezkûrdan müteessiran yedi sâ’at sonra murisimiz müteveffa-yı merkûm İsmâ’il fevt olduğundan merkûm Hasan şimdiye kadar firar etmekle su’âl olunup mucib-i şer’isi icra olunmak muradımdır deyu bi’l-asale ve bi’l-vesaya ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda ahali ile ber-vech-i meşruh münaza’alarını ikrar müteveffa-yı merkûmu ber-vech-i meşruh tabanca kurşunuyla darb ve cerhini ve müteessiran vefatını külliye inkar etmekle müdda’iye-i mezbûre ber-minval-i muharer müdde’asını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki’ olan ...”⁹³

d-İftira: Karısı hakkında, başkası ile ilişkisi olduğu iftirasında bulunan kimseleri ve kendisine bir adam katlettiği iftirasında bulunulması gibi durumların kaydedilmesidir.

Sicilden bir iftira örneği: ”Medine-i Sivas’da vâki’ Hoca İmam Mahallesi sâkinlerinden Yoğurtçu oğlu Hüseyin bin Hüseyin nâm kimesne Sivas meclisinde ‘akd olunan huzur-ı şer’i şerîf-i enverde li-ebeveyn er karındaşı Hacı Hasan ibn’l-merkûm Hüseyin nâm kimesne muvacehesinde akdemce işbu merkûmdan mîrâs ed’â idüp hissemi aldığımından yeniden mîrâs ed’â eyledik deyu bana nefsanîyet ederek tarih-i i’lamdan yirmi bir mah akdem (...) gaib ‘ani’l-meclis Safiye bint-i Ahmed nâm Hatun için fahişedir deyu ahali-yi mahalleyi tahrik ederek bila- (...) mutasarrıf sabıka teşekki idüp bila-tahkik beni hanemle Divriği’ye nefi etdirüp

⁹³ ŞŞS. 27/102-2.

mesarîf-ı keşideye dâçar etmiş olduğundan başka bu vecihle iftira eylediğinden su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunmak muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında müdde'î merkûmun zevcesi mezbûre Safiye fahişe olup birkaç def'a su-i ef'ali istima'ı olunup ba'dehu tarih-i mezkûrda gice halinde mezbûre yine mahalle-i merkûmede Deli İbrahim hanesinde Cabbarzade 'Abbas Paşa'nın paytoncusu 'Alî bin 'Abdullah ile me'an sâkin olduklarını mutasarrîf-ı sabık sa'adettü Münib Paşa'nın ikinci kuvvası İbrahim ile birkaç nefer zabtiye ve mahalle-i merkûmeden cünd-ü nefer ahali ile mezbûreyi hane-i mezkûrda me'an muayene ederek yasdıklarından(?) su-i ef'ali meclise tebyin etmekle müşarun ileyh hazretleri dahi hanesiyle me'an medine-i Divriği'ye nefî eyledi deyu def' eyledikde def'-i mezkûru müdde'î merkûm külliye inkâr etmekle müdde'î-i 'aleyh merkûm mârû'l-beyân def'-i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda mahalle-i merkûme sakinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Hatipzade Ebubekir Efendi ibn Mahmud Efendi ve Hafız Ahmed Efendi ibn Mahmud Çilli Hüseyin oğlu Hüseyin ve Köse Bekir oğlu Mustafâ bin 'Ali nâm kimesneler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda mezbûre Safiye merkûm 'Ali ile mezbûr Deli İbrahim hanesinde (...) ve zabtiye ile birlikde olarak yasdıkların(?) bi'l-muvacehe tevatüren isbat eyleyüp a'za-yı meclis dahi tasdik eylediklerinden mucibiyle müdde'î merkûm ber vech-i şer'î namus ve mesarîf da'vâsından şer'an men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı esfanelerine i'lam olundu.”⁹⁴

D. TOPLUMUN ÖZELLİKLERİ

Sicildeki belgelere göre Sivas Eyaleti'nde yaşayan halkın ana kitlesini Müslümanlar oluşturmaktadır. Bunun yanında gayr-i Müslimler de yaşamaktadır. Ayrıca nadiren de olsa köleliğin varlığı anlaşılmaktadır.

a. Gayr-i Müslimler: Osmanlı Devleti'nde, Müslüman olmayan ehli kitaplar için din ve mezhep farkı gözetmeden geniş bir eşitlik tanınmıştır. Zimmî de denilen gayr-i Müslimlerin İslam devletine tabi olarak aynen Müslümanlar gibi hak ve görevleri bulunmaktadır. Gayr-i Müslimler devlete cizye vergisi ödemekle yükümlüdürler. Cizye, gayr-i Müslim halk içinde, belli bir takım koşulları taşıyan

⁹⁴ ŞŞS.27/68-2.

kimselerden, kişi başına alınan şer'i bir vergidir. Koşulları; belli yaşta olmak, hasta ve sakat olmamak, din adamı ve işsiz olmamaktır.

27 No'lu Sivas Şer'iyeye Siciline göre halk dini yönden temelde Müslim ve gayr-i Müslim olarak iki gruba ayrılmıştır. Ayrıca sicilde gayr-i Müslim vatandaşların etnik menşeleri de belirtilmiştir. Belgelerde bu vatandaşların Ermeni veya Rum kökenli oldukları ifade edilmiştir.

Gayr-i Müslimleri, isimleri ve lakapları ile birbirinden ayırmak mümkündür. Belgelerde sıkça geçen gayr-i Müslim isimler Agob, Oseb, Ohanes, Kirkor, Manuk, Mıgırdıç, Karabet, Serkiz gibi isimlerdir. Belgelerde zimmîler için "veled" Müslümanlar için "bin", "ibn", "ibnetü" tabirleri kullanılmaktadır. Belgelerde vefat eden kişilerden söz ederken gayr-i Müslim vatandaşlar için "fevt olan, hâlik olan" Müslümanlar için ise "vefat eden" tabirleri kullanılmıştır. Müslüman isimlerin başlarında genellikle "Es-Seyyid" "El-Hâc" ifadeleri görülmektedir. Bunun yanında "Ağa", "Efendi", "Bey", "Hafız" ifadelerine de sık sık rastlanmaktadır. Defterde toplumun değişik kesimlerini oluşturan cemaat ve taifelere ait kayıtlar da bulunmaktadır.

b. Müslim Gayr-i Müslim Münasebetleri

Osmanlı Devleti topraklarında bir arada yaşamalarına rağmen cemaatleri birbirinden ayıran en önemli özellikler din ve daha sonra etnik menşedir. Sicildeki kayıtlara göre Müslim gayr-i Müslim halk arasında etnik menşe ve din ayrımına dayalı bir çatışma görülmemektedir. Halk arasında müspet manada ticari ilişkiler ve dayanışma mevcuttur.

Sicildeki gayr-i Müslimlere ait belgelerin tümünde etnik menşelerinin belirtildiğini görüyoruz. Bu tabirler "tebaa-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden" ve "tebaa-i devlet-i 'aliyyenin Rum milletinden" şeklinde belgelerde geçmektedir.

Defterden anlaşıldığı kadarıyla Sivas'ta yaşayan gayr-i Müslimlerin bir kısmı Müslümanlarla aynı mahallelerde yaşarken bir kısmı tamamen zimmîlerden oluşan mahallelerde yaşamışlardır. Zimmîlerin meskûn olduğu mahalleler; Uryan Zimmî, Kösedere-i Zimmî, Akdeğirmen, Uryan Müslim, Kayseri Kapısı, Sarı Şeyh, Ece, Bezirci Tarlası ve Oğlan Çavuş mahalleleridir.

"Medine-i Sivas'da vâki' Câmî'i Kebîr Mahallesi mütemekkinlerinden işbu ba'isu'r-rakim Bedros veled-i çizmecî Babil nâm zimmî Sivas mahkemesinde

meclis-i şer'i şerif-i enverde yine medine-i merkûme mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları marifetiyle ihzar ettirdiği eskici Artin veled-i Yağos nâm zimmî müvacehesinde işbu mersûmun der 'aliyyede peştamalci oğlu gâib ani'l-beled Kirkor zimmîye ikibinyüz guruş deyni olup ben dahi meblağ-ı mezkûrun edasına kefil olduğumdan ve yine eda etmek üzere geçen altmış altı senesi Cemâziye'l-âhîrinin guresinde der 'aliyyede Galatada kahvehanede beheri beşer yüz guruşluk dört aded ve yüz guruşluk bir aded kaime karz ola işbu mersûma ikibinyüz guruş ile dokuzyüzelli guruş nakden ki cem'an üçbinelli guruş cihet-i karz olarak alacağım hâlâ zimmetinde olduğundan talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında külliyyen inkâr etmekle müdde'î mersûm mârû'z-zikr iddiasını mübeyyin beyana havale olundukda medine-i merkûme mütemekkinlerinden olup şerâit-i kabul haklarında vâki' olan terzi A'yab veled-i Agop ve çizmeci İstefan veled-i Hıcar nâm zimmîler şهادetleriyle tarih-i mezkûrda kahvehanede ber minval-i muharrer karz olarak cem'an üç bin elli guruşluk kaime ve nakdi teslim eylediğini bi'l-müvacehe vech-işer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle meblağ-ı mezkûr üçbin elli guruş müdde'î aleyh mersûm Artin zimmîden bi't-tahsil müdde'î mersûma teslim lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu,"⁹⁵ Bu belgede Sivas'ta gayr-i Müslimler arasındaki bir alacak davası anlatılmaktadır.

Müslümanlar ve zimmîler arasında din değişikliği olmadan evlilikler dahi gerçekleştirilmekteydi. Müslim erkekle gayr-i Müslim kadın evlenir ama Müslüman kadın zimmî erkek ile evlenemezdi. Müslümanlar ve zimmîler ortak ticaret yapmakta hatta birbirlerine borç para vermekteydiler. Müslüman ve zimmîler arasında bazen anlaşmazlıklarda olmaktadır. Birbirlerine küfür ve darp etmekteydiler. Bu davalara kadılar bakardı.

c. Köleler: Kölelerin, incelenilen belgelerde itak adı verilen azat etme, yani kölenin serbest bırakıldığını gösteren itakname adlı belgeler bulunmaktadır. İncelenen 27 nolu Sivas Şer'îye sicilinde köle kaydı sadece bir belgede geçmektedir.⁹⁶ (tereke kaydında).

⁹⁵ SŞS.27/16-2.

⁹⁶ SŞS.27/133-1.

3- EKONOMİK DURUM

27 No'lu defterdeki belgelere bakarak Sivas'ın o dönemdeki ekonomik durumunu tespit edebilmek mümkündür. Alım-satım ve mîrâsa konu olan tabirler arasında menzil, bahçe, tarla, at, merkep, koyun, sığır gibi evcil hayvanlar, çeşitli ev eşyaları ve giyim-kuşam eşyaları bulunmaktadır. Menzil tabiri, tabhane, tahtuni ahur, samanlık, havlu, fevkani oda, örtme gibi yapıları bünyesinde barındıran çok geniş bir yapı arz etmektedir. Bu ayrıntılı tarifin verilmesinde satışların ya da varisler arasındaki taksimin etkisi vardır.

Alacak-verecek ile ilgili da'vâlarda 27 No'lu defterde geçen belgeler arasında borcunun ödenmesinden önce vefat hadisesiyle borcun terekeden taksim edilmesi, karz-ı şer'i yoluyla borçlanma, mal alım satımından kaynaklanan borçlar şeklinde konular görmekteyiz. Gayr-i Müslim ve Müslimler arasında birçok belgede alacak-vereceklerle ilgili kayıtlara rastlanmaktadır. Defterde geçmekte olan para birimleri guruş, dirhem ve paradır

A- Mülk Satışları: Osmanlıda kadıların yargı görevlerinin dışında noterlik gibi alış-veriş işlemlerini tescil etme yetkileri de vardı. Bu nedenle kadı defterlerinde bol miktarda mülk satışı tescili görülmektedir. 27 numaralı şer'îye sicilinde 1851-1852 yılları arasında Sivas'ta yapılan gayr-i menkul satışları yer almaktadır. Mülk Satışları başlığı altında topladığımız belgeler genellikle ev, bağ, bahçe, tarla, arsa, dükkân ve değirmen gibi gayr-i menkul satışlarını ihtiva eden hüccetlerdir.

1-Ev Satışları: Satış hüccetleri genellikle bir kalıpla formüle edilmiştir. Önce satışı gerçekleştirilecek kişinin mahallesi, adı ve baba adı zikredilmektedir. Sonra mülkü alacak kişinin kimliği verilmekte sonra satışı yapılan mülkün nerede olduğu sınırları kaydedilmektedir. Bundan sonra bey'-i bât-ı sahih-i şer'i ile bey' eyledim ifadesi ile formüle edilir. Sonrasında satış tescil edilir, yapılan satışlarda akrabalar arasında yapılan satışlarla diğer emsallerine göre daha ucuzdur.

“Medine-i Sivas'da vâki' Çavuşbaşı Mahallesi sâkinlerinden posta tatarlarından İsmâ'îl Ağa ibn 'Osmân kimesne meclisi şer'i şerîf-i Ahmedî ve mahfeli dini münif-i Muhammedî'de işbu baisü'l-kitap Süreyya ibn İbrahîm bin İbrahîm nâm kimesneler mahzarında ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm ider ki, akdi âtiyyü'z-zikrin suduruna değin yedimde mülküm olup mahalle-i merkûmede vâki' bir taraftan deli Ahmed oğlu İbrahîm mülkü ve bir taraftan Civan oğlu 'Osmân ve

bir taraftan sağır Hasan ve bir taraftan tarîk-i ‘amm ile mahdud bir bab kış evi me’a seki taht-ı odunluk ve bir bab ahur ve bir bab fevkani oda taht-ı aralık müstemil mülk-i menzili bi-cemi’it-tevabi’ ve’l-levahık tarafeynden icap ve kabulü hâvî şurût-ı müfsideden ‘arî bey’-i bât-ı sahih-i şer’î ile merkûm İbrahîm nâm kimesneye binbeşyüz guruşa bey’ ve teslim ve temlik eylediğimde ol dahi ber minval-i muharrer işтира ve teslim ve temlik ve kabz-ı kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr binbeşyüz guruşu müşteri-i merkûm İbrahîm yedinden tamamen ve kamilen ahz-ı kabz eyledüm deyu ikrar ve i’tiraf etmeğın sâlifü’z-zikr menzil-i mahdud-ı mezkûrda benim asla ve kat’a ‘alaka ve medhalim kalmayup müstemilatıyla müşteri-i merkûm İbrahîm’in mülk-i müşterası ve hakkı sarihi olmuştur keyfe ma-yeşa ve haysüma yehtar mütasarrıf olsun dedikte gıbbe’t-tasdiki’ş-şer’i ma-hüve’l-vâki’ bi’t-talep ketb olundu.”⁹⁷

Evlerde genellikle tabhane, kiler, ahır, bir veya iki oda, izbe olur. Bundan başka evler ya bir ya da iki katlıdır. Ev eşyası olarak da leğen, ibrik, tabak, yastık, yorgan, döşek, yastık yüzü, yüz yastığı, köhne kilim, keçe, seccade gibi eşyalar olurdu.

Ev satışları şahitler huzurunda yapılmaktadır. Akçe ile yapılan satışlara "rayic-i fi'l -vakt" ve "esedi guruş " ile satışlar adet olarak yapılmaktadır. Ev satışlarında alım satım işlemindeki meblağ peşin alındığı zaman nakid terimi kullanılmıştır.

2-Bağ Satışları: Sivas'ta bağların hemen hepsinde bağ evleri ve etrafında ağaçlar bulunmaktadır. Genellikle bağın kıymeti; bağın özellikleri, verimliliği ve merkeze yakınlığına göre değişkenlik göstermekteydi. Ev satışlarında olduğu gibi bağ satışları da kadı ve şahitlerin huzurunda olmaktadır. Bağın yol üstünde olması, yola yakın olması ve sulak olması fiyatının değişmesine neden olmaktadır.

“Sivas Eyâleti dahilinde Tokat Kazâsı mahallatından Su’ûfpınâr Mahallesi mütemekkinlerinden işbu ba’isü’r-rakim keşiş oğlu Karabet veled-i Begos nâm zimmî tarafından da’vây-ı âtiyyü’z-zikre vekil-i müsecceli şer’isi Serkiz veled-i Kirkor nâm zimmî Sivas meclis-i kebirinde ‘akd olunan huzur-ı şer’i şerîf-i enverde yine kasaba-i merkûme mütemekkinlerinden şahsî ta’rif-i şer’î ile ma’ruf olan Turike bint-i Ohanes nâm nasraniye tarafından dahi kezalik da’vâ-yı âtiyyü’z-zikre

⁹⁷ ŞŞS.27/27-1.

li-ecli'l-husûme vekil-i müsecceli şer'isi yine kasaba-i merkûmeden 'Abdullah bin Hüseyin nâm kimesne muvacehesinde Tokat civa-rında kâin Kurbikar nâm mahalde bir taraftan sazcı Evhan zimmî ve bir taraftan tarîk-i hâs ve iki tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdud zemini vakıf kerumi mülkü olan iki çiftlik bir kıt'a bağım akdemce müvekkil-i mersûmenin zabt ve tasarrufunda iken tarih-i i'lamdan sekiz sene akdem bağ-ı mahdud-ı mezkûru kendi hüsn-ü rıza ve ihtiyarıyla ba izin müteveli müvekkilim mersûm Karabet zimmîye binbeşyüz guruşa bey' ve fariğ olup mersûm dahi...''⁹⁸

3-Dükkân Satışları: Sivas'ta dükkân satışlarının, kiracının kiracılık durumunu göstermesi ve vakfa ait dükkânların esnafın hizmetine sunulması suretiyle, atıl durumda olmalarına engel olmak gibi faydaları vardır. Sicildeki belgelerde, satılan dükkânın yeri ve mal karşılığı ücreti belirtilmektedir. Dükkân satışlarının karşılığı olarak akçe, gurusu ve para yaygın bir şekilde kullanıldığı görülmektedir.

4-Tarla Satışları: Tarlanın satışlarını etkileyen unsurlar arasında ulaşımı kolay, verimli ve sulak olması etkilidir. Tarla satışlarında ölçü olarak dönüm ve kıt'a kullanıldığı görülmüştür.

B- Sivas'ta Ticaret

1851-1852 yıllarında Sivas'ta esnaftan kuyumculuk, demircilik uğraşanlar bakkal işletenler dikkat çekmektedir. Ayrıca ticaret hayatında; ziraat ürünleri (buğday, arpa, burçak ... vb), kilim, halı, halı yasdık, secade, at, davar, pamuk ve sabun alım-satımı önemli yer tutmaktadır.

1-Hanlar: Küçük Han, Şeyh Hanı, Hüseyin Hanı ve Vezir Hanı gibi hanlar sicilde geçmekte ve önemli ticaret merkezleri olarak kullanılmaktadır.

2-Esnaf: Esnaf şehir ve kasabalarda, mal ve hizmet üreten, halka dağıtım ve satışını yapan bir iş kolunun belirli bir kolunda uzmanlaşmış mesleki örgütlenmedir. Osmanlı esnaf teşkilatı, fütüvvet ve ahi teşkilatının etkiyle şekillenmiştir.

“Medine-i Sivas'da vâki' penbeci esnafının narhları hususu için vâki' olan istirhamlarına müsa'ade-i daverileri erzan buyurularak esnaf-ı merkûmûnun (...) tüccarları huzur-ı şer' celb olunarak icra olunması babında bizzat emr ve irade-i

⁹⁸ ŞŞS.27/92-1.

daverilerine imtisalen esnaf-ı merkûmûn ile Kayserili vesair tüccarlar dahi huzur-ı şer' celb olunarak cend-i nefer ehl-i vukuf hâzır oldukları halde penbe keyfini su'âl olundukda kendilere gelmiş olan evrak-ı müte'addidelerinde bu sene Adana ve Behisni penbesinin killeti olduğunu ifade eski narh ile idare etmeyeceğini ahbar eylediklerinden ve penbe dahi ahali-yi fukaraya ilzam bulunmuş olduğundan sonra penbe-i mezkûr teraküm eylediği halde aşfi tenzilini ta'ahhüd eylediklerinden esnaf-ı merkûmûn fukara güruhundan olup başka ticaretleri olmadığından tüccar ve esnaf ve ehl-i vukuf ma'rifetleriyle şimdilik Adana penbesinin beher batmanı otuz yedişerbuçuk guruşa Behisni penbesinin beher batmanı otuzüç guruşa tüccarından esnaf-ı merkûmûna işтира idüp ve beher kıyyede dahi esnafa ticaret olarak usul-i vecihle yirmibeşer pare zam olunarak Adana penbesi kırkbuçuk guruşa ve Behisni penbesi otuzaltı guruş ile esnafın ahali-i fukaraya fûruht edecekleri penbe ve asdarın beher topu onikişer guruşa olarak narhları sebt-i defter olarak fûruht eylemelerine tenbih olunup esnaf-ı merkûmûndan ma'adaları dahi dükkan ve sair mahallede ziyadeye fûruht etmemelerine emr ve iradeleri erzan buyurulmak menut-ı daverileri idüğü imtisalen li'l-emr bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine ilam olundu.”⁹⁹ Sicilde esnafın durumu hakkında bilgiler verilmektedir.

3-Narhlar: Narh, bir mal veya hizmet için ilgili resmi makamların tespit ettiği fiyattır. İhtiyaç mallarının fiyatlarının belirlendiği narhlar, yılda iki kez yapılmaktadır: Birincisi baharda ikincisi ise; kış başlangıcında verilmektedir. Osmanlı idaresinde her türlü mal ve hizmet narha tabi idi. Narh verilmesindeki gaye ise halkın refahının sağlanmasıdır.¹⁰⁰

Narhların tespitiyle vazifelendirilen kadiya, yeni fiyat tespit edilmesi kararlaştırılan malların şeyh, kethüda, yiğitbaşı ve şehrin ileri gelenleri yardım ederdi. Narhın fiyatının tespiti, gerek toptancı, gerek perakendeci olarak satıcıların, gerekse halkın hiçbir şekilde zarara uğramalarına çalışılması esas gaye olduğundan, büyük bir itina içine yürütülürdü.¹⁰¹ Narh ile belirlenen fiyat politikasına uymayan esnafı, halk mahkemeye şikâyet edebilmektedir.

⁹⁹ ŞŞS.27/121-1.

¹⁰⁰ Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlılarda Narh Müessesesi ve 1640 Tarihli Narh Defteri*, İstanbul 1983, s.3-4.

¹⁰¹ Kütükoğlu, *Osmanlılarda Narh Müessesesi*, s.13-14.

Sicildeki bir narh örneği “Kasaba esnafının narhları, selh B sene 67 (1 Recep 1267 / 2 Mayıs 1851)

Lahm-ı bakar lahm-ı ganem

<u>para</u>	<u>para</u>	<u>esâm(?)</u>
34,	68,	22, Mayıs’ın onsekizinden Haziran’ın onuna kadar,
24,	48,	180, Haziran’ın onundan Kânun-ı evvel’in onuna kadar,
30,	60,	050, Kânun-ı evvel’in onundan Kânun-ı sâni’nin ahirine kadar,
45,	90,	107, Şubat’ın ibtidasından Mayıs’ın onsekizine kadar.” ¹⁰²

¹⁰² SŞS. 27/171-1.

III. BÖLÜM
27 NUMARALI SİVAS ŞER'İYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU
(METİN)

1-1 Borç Kefili İş'arı

Müteveffa Cabut oğlu Mehmed'in dâyinlerine terekesi guramâ olup şimdi Celkanlı(?) Aşîreti'nden Süleymân bin Hasan nâm kimesnenin guramâdan hissesi olan binyüzotuzbir guruş otuzbeş para dayinlerinden merkûm Süleymân nâm kimesneye teslim olunup ve bundan sonra yine deyn-i müsbet idüp sonradan zuhûr eder ise benim hisseme düşenden her kaç guruş geriye verilmek icâb eder ise, Gürün'den olup Sivas'da mütemekkin Kahveci Cümcüm veled-i Tarus nâm zimmî kefil olup mersûmdan ahz olunacağı iş'âr, fî 27 L sene 267 (27 Şevvâl 1267 / 25 Ağustos 1851)

1-2 Nikâh Akdi İş'arı

Oğlan Çavuş Mahallesi sâkinelerinden Zeyneb bint-i Ahmed nâm seyyibenin mâni'i şer'iyesi olmadığından tâlibi olan 'Osmân bin Ahmed'e otuzbirbin akçe mehir ile huzur-ı şer'da 'akd olunduğu iş'âr, fî 5 Za sene 267 (5 Zi'l-ka'de 1267 / 1 Eylül 1851)

Altıparmak-zade Hayri Efendi ve Hâfız Halîl Efendi ve Muhzırbaşı Emin Ağa ve sairleri. Arapgirli Mehmed bin Mehmed ve Mehmed bin Mustafâ nâm kimesneler mezbûrenin zevci Arapgirli Ahmed bin 'Abdullah fevt olduğuna sekiz mah mukaddem fevt olduğunu haber verdikleri fî 5 Z sene 267 (5 Zî'l-hicce 1267 / 1 Ekim 1851).

1-3 Nikâh Vekilleri İş'arı

Tokmakkapu Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma bint-i İbrahîm nâm bîkr-i balığanın 'ammisi 'Alî Ağa ibn 'Abdullah vekâletiyle nâm-ı bîkr-i balığayı 'Alî bin Halîl nâm kimesneye tarafeyn rızalarıyla kırkbirbin akçeye Muhzırbaşı Emin Ağa oğlan vekili olup 'akd-i nikâh olunduğu iş'âr, fî 23 M sene 268 (23 Muharrem 1268 / 28 Kasım 1851).

Hasan Efendi ibn Mustafâ Efendi, Ahmed Efendi ibn el-Hâc Mehmed Efendi ve Hüseyin Efendi ve saire.

1-4 Vakıf Mushafın Tesliminin İş'arı

Mustafâ Beşe'nin validesi hanımın vakfı olan bir aded Mushaf-ı Şerîf Sivasî hâfiz Ahmed bin 'Osmân ve natırı İbrahîm Efendi nâm kimesneler ma'rifetiyle câmi'i kebîre teslim olunduğu iş'âr 7 L sene 267 (7 Şevvâl 1267 / 5 Ağustos 1851).

2-1 Vasî Ta'yîni

Allahümme Salli Ala Muhammedin ve Ala Âli Muhammed

Yâ Fettâh – Yâ Rezzâk – Yâ Mu'în – Yâ Allah

fi 23 C 267 (23 Cemâziye'l-âhir 1267 / 25 Nisan 1851)

Medine-i Sivas'a muzâfe Sivas İli Kazâsı'na tâbi' Çaykurt Karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hamza bin Mehmed nâm müteveffânın veraseti sulbî sagîr oğlu Tahir nâm sagîr-i merkûmun tesviye-i umuruna vasî ve mansubu olan işbu bâisü'l-kitab 'Ömer bin Hüseyin nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerîf-i enverde takriri kelâm ve ta'biri anil-meram idüp sagîr-i merkûmun murisi müteveffâ-yı merkûmdan müntakil menzilin üç sehimde bir sehim hissenin nisf hissesi sagîr-i merkûmun olup karye-i merkûmede vâki' üç taraftan tarik-i 'âmm ve bir taraftan Ece oğlu Mehmed mülkü ile mahdud bir bab kış evi ve bir bab ahur ve bir bab samanlık ve bir mikdar arsa ve bir miktar havlu-yı müştemil menzil-i mezkûr müşerref harab ve mail türâb olup hâsılı harcına vafi olmadığından mâ'adâ sagîri merkûmun nafaka ve kisveye dahi eşeddi ihtiyac ile muhtac olup menzil-i mezkûr ba'del-müzayede ve gıbbe inkıtâ'ır-rağbeh semeni misliyle âhere bey' ve semeni istirbâh olunmak sagîr-i mezbûr hakkında enfa' ve evla olmakla vech-i mezkûr üzere cânib-i şer'den bana izin verilmek matlubumdur dedikte, vasî-yi merkûmun kelimât-ı meşruhu vâkı'a mutabık ve nefsü'l-emre muvâfık olduğu zeyl-i hüccetde mestûru'l-esâmi-i Müslimîn ihbarlarıyla mütahakkık olmağın, Hâkimi müvakkı'ı sadri kitâb tubâ leh ve husne meâb Efendi hazretlerine dahi vech-i meşruh üzere vasî-yi merkûme bey'a izin verilmeğın ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi't-tâsi'i aşere min şehri

Cemâziye'l-âhir sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf (19 Cemâziye'l-âhir 1267 / 21 Nisan 1851)

Hatıpzâde Ebubekir Efendi ve Evzen Ağası Ahmed Ağa ve Ağacık Kâhya ve Halîl Kethudâ ve gayrihim.

2-2 Mîrâs Da'vâsı

Medine-i Sivas'a muzâfe Sivas İli Kazâsı'na tâbî' Çaykurt Karyesi sâkinelerinden iken bundan akdem müteveffiyeye olan Fâtıma bint-i Feyzullah nâm müteveffiyenin veraseti li-ebeveyn er karındaşları Muhammed ve 'Ömer ve Ebubekir ve Şa'bân ibn merkûm Feyzullah ve li-ebeveyn kız karındaşı Marziyye bint-i'l-merkûm Feyzullah nâm kimesnelerin mahzarında olduğu ba'de't-tahakkuk varisûn-ı merkûmûndan merkûm Muhammed nâm kimesne bi'l-asâle ve li-ebeveyn er karındaşları 'Ömer ve Ebubekir ve Şa'bân ve Marziyye taraflarından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre ve sulh ve ibrâya vekil olup vekaleti karye-i merkûm ahalilerinden Evzen Ağası Ahmed Ağa bin Mehmed ve Abdülcelil bin 'Abdullah nâm kimesneler şهادetleriyle sabit ve sübut-ı vekaletine hükmü şer'iyi'l-lâhık olan Muhammed merkûm Feyzullah mahzarında meclis-i şer'i şerîf-i Ahmedî ve mahfel-i Din-i münif-i ezher-i Muhammedide, yine karye-i merkûmeden olup işbu baisül-kitâb 'Ömer bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında bi'l-asâle ve bi'l-vekâle da'vâ ve takrir-i kelâm eder ki murisimiz müteveffiyeye-i mezbûre Fâtıma'nın terekesinden olarak karye-i merkûmede vâki' beyne'l-ahali ma'lumetül-hudud mülk-i menzili ile yine karye-i merkûmede vâki' beyne'l-ahali ma'lumetü'l-hudud bir bab âsiyabdan nısf ile karye-i merkûme arazisinde vâki' beyne'l-ahali ma'lumetül-hudud on üç kıt'a tarla tahminen onsekiz kile tohum istiâb eder tarlalarına işbu merkûm vazı'u'l-yed olup hisselerimizi yedlerimize teslimine tenbih-i şer' olunması muradımdır deyu bi'l-asale ve bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ves-süâl müdde'î aleyh merkûm 'Ömer dahi cevabında müdde'îyi merkûmûnun varis olduklarını ve menzil ve nısf âsiyab ve tarlaya-yı mezkûrlara vâzı'u'l-yed olduğunu ikrar, lakin tarih-i kitabdan on dört sene akdem müteveffiyeye-i mezbûre Fâtıma Hatun hâli hayatında ve kemali akl-i sıhhatinde salifüz-zikr üç göz dam ve bir mikdar arsa, ikiyüz guruş ve nısf âsiyab-ı mezkûru ikiyüz elli guruş ile bir mushafi şerîf bana ve li-ebeveyn er karındaşlarım gâib anil-meclis Hamza ve İbrahîm ve Dede Mehmed'e alel-iştirâk bey'-i bâtı sahih-

i şer' ile bey' ve teslim ve temlîk idüp bizler dahi ba'del-kabul karye-i merkûme arazisinde vâki' sâlifü'z-zikr onüç kıt'a tarlahayı mezkûrları üçyüz guruş bedel mukabilesinde sahibi arz huzurunda bana ve karındaşlarım gâib ani'l-meclis merkûm Hamza ve İbrahîm ve Dede Mehmed'e alel-iştirak ferağ ve tefvîz ve bizler dahi tefvîz'i kabul ederek meblağ-ı mezkûr yediyüz elli guruşdan yüz altmış guruşunu müteveffiyeye-i mezbûre Fâtîma Hatun'a tarih-i mezkûrda kendisine eda ve teslim ve bâki beşyüz doksan guruşunu halen zimmetimizdedir deyu def'i ref'ini müdde'î vekili merkûm külliyyen inkâr etmeğın müdde'î merkûm ber minval-i muharrer vaz'ı meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda ityan-ı beyyine sadedinde gerek menzil ve gerek nisf asiyâb hissesini tarih-i mezkûrda bey'i bâti sahih-i şer'i ile bey' ve teslim ve tarlalarını sahibi arz huzurunda işbu merkûmlar ferağ ve tefvîz eyledi deyu bi't-tav' ve'r-rıza ikrar ve i'tirâf idüp da'vây-ı mezkûresinden dahi meccanen ferağat ve keffî yed ederek bi'l-asale ve bi'l-vekâle mezbûre Fâtîma'nın mîrâsına müta'allık 'âmme-i deâvî ve metâlipet kâffe-i eyman ve muhâsamâtdan her birî dahi ibrâ'i mezkûru kabul etmeğın ma veka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hadi vel'ışrîn min şehri Cemâziye'l-âhir sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf (21 Cemâziye'l-âhir 1267 / 29 Nisan1851).

Hatıbzade Ebubekir Efendi, Eskicizade Hafız Ahmed Efendi, Kerimzade el-Hâc İbrahîm Efendi, Çaykurt Evzen Ağa'sı Ahmed Ağa ve Abdu'l-celil ve gayrihim.

3-1 Vasî Ta'yîni

Medine-i Sivas'da vâki' Küçük Kinisa Mahallesi mütemekkinlerinden olup bundan akdem hâlik olan kuyumcu Simon veled-i Turos nâm hâlik'in sulbî sagîr oğlu Karabet nâm sagîr de babası hâlik-i mersûmdan musib hisse-i rakimesini zabt ve hıfz ve tesviye-i umurunu ru'yete kıbel-i şer'iden bir müstakim vasî nasb ve tayin olunması sagîri mersûm hakkında her vechile evla olmağın sagîr-i mersûmun validesi olup beynlerinde müstakim ve umura vesayet uhdesinden gelmekle kadire idiğının zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi zimmîleri ihbarlarıyla ledeyü'ş-şer'il-enver zâhir ve nümâyan işbu ba'isetül-rakime Cevher bint-i Beyros nâm Nasraniye Hâkimi mevki'i sadri kitâb tubâ leh ve husn-ü meâb Efendi hazretleri dahi sagîri mersûmun babasından müntakil hisse-i arşiyesini zabt ve hıfza ve tesviye-i

umurlarını ru'yeteye me'mur mersûme Cevher nâm nasraniyeyi vasî nasb ve ta'yin buyurdukda ol dahi vesayet-i mezkûru kabul ve hizmeti lazimesini kema yenbağî edaya müteahhid ve mültezime olmağın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrirre fi'l-yevmi'l-hâmis vel-'ışrin fi şehri Cemâziye'l-ûlâ sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf, (25 Cemâziye'l-evvel 1267 / 28 Mart 1851)

Çamluca Artin veled-i Demiryab ve Attar Kirob veled-i Agob ve kuyumcu Mennan veled-i Begos ve Kuyumcu Royan veled-i Mosis

3-2 Nâib Tayin Mürâselesi

Ya Fettâh - Ya Rezzâk - Ya Allah

İzzetmeâb Şerî'at-nisâb mevâli-i kirâmdan Mevlânâ es-Seyyid Mehmed Emin Efendi kâmiyâb ba'det-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki ber-vech-i mansıb mutasarrıf olduğum Artukâbad Kazâsı'nın umur-ı ahkâm-ı şer'iyesi işbu sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf Şa'bân-ı şerîfi guresinden zabt etmek üzere tarafımızdan cenâb-ı şerîfinize bi'n-niyabe ihale ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i mezbûru gurra-i merkûmda zabt ve tasarruf eyleyip beyne'l-ahâli icra-yı ahkâm-ı şer'iyeye ve tahriri muhallefâtı mevtâyı askeriyye ve infaz-ı evâmîr-i aliyyeye müsâra'at ederek cânib-i şerî'at-ı garrâdan sermû inhirâf'a cevâz göstermeyesiz ve's-selâm. el-fakîr es-Seyyid Mehmed Şükrü el-kazâ-i mezbûr.

3-3 Nâib Tayin Mürâselesi

İzzetmeâb Şerî'at-nisab mevaliyi kiramdan es-Seyyid Mehmed Emin (boş) kâmiyab ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiye inha olunur ki ber vech-i ma'îşet mutasarrıf olduğum Germiyan Kazâsı'nın umur-ı ahkâm-ı şer'iyesi işbu sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf Şa'bân guresinden tarafımızdan cenâb-ı şerîfinize ihale ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kaza-yı mezkûru gurra-i merkûmeden bin-niyabe zabt idüp beyne'l-ahâli icrayı ahkâm-ı şer'ide sa'yi cemil ve vakı' olan muhallefâtı tahrir ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farizetti'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim eyleyüp câdde-i şerî'at-ı garrâdan sermû inhirâfa cevâz göstermeyesiz vesselâm.

el-fakir Mustafâ mutasarrıf-ı kazâ-i mezbûr

3-4 Mîrâs Da'vâsı

Medine-i Sivas'da vâki' Küçük Kinisa Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan kuyumcu Simon veled-i Turos veled-i İsrail nâm hâlikin veraseti zevcesi Cevher veled-i Berus nâm Nasraniye ile sulbî sagîr oğlu Karabet nâm zimmîlere inhisarı zâhir ve nümâyan olduktan sonra sagîr-i mersûmun validesi kîbel-i şer'den mansub vasîsi olan işbu bâ'isetül-rakime mersûme Cevher bint-i Beyrus nâm nasraniye bi'l-asale ve bi'l-vesaye meclis-i şer'i şerîf-î enverde takrir-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-meram idüp murisimiz hâlik-i mersûmûndan müntakil olup der aliyyeden Murad Paşa vakfi dâhilinde Vezneciler derununda bir taraftan Aynacı Dimitri ve bir taraftan Haristun ve bir taraftan Camcı 'Alî ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud bir bab kuyumcu dükkanının nısfı kendi başına mülkü olup ba'del-helâk benimde vasîsi olduğum sagîr-i mersûme intikâl idüp lakin sagîr-i mersûmun dükkan-ı mezkûrda olan nısf hissesinden gayri'l-isim mâr-ı itlak bir nesnesi olmayıp nafaka ve kisveye eşeddi ihtiyacı olduğundan dükkan-ı mezkûrede olan nısf hissesini benimde vasîsi olduğum sagîr-i mersûmun hissesi kîbel-i şer'den yedime i'tâ olunan izin hücceti merkûmun der aliyyede bâ ma'rifet-i mütevellî bedeli misli ile ahire fariğ olup semenini ahz ve kabz ve bizlere irsal ve isâl'e ve hususu mezkûrun mütevakkıf olduğu ümurun küllisine Sivas mütemekkinlerinden olup yine Asitâne-i aliyyede kuyumculuk san'atıyla meşgul (okunmuyor) Esâdır veled-i Karabet nâm zimmîyi kabulüne mevkuf vekil ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eyledim deyu ikrar ve i'tirâf etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmis-sâbi'i 'ışrîn min şehri Recebi'l-ferd sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (27 Recep 1267 / 28 Mayıs 1851)

Sivasî Seyyid 'Alî bin Seyyid Hüseyin Sivasî terzi Barsâm veled-i Artin, Muhzırbaşı Emin Ağa ve Hacı Mehmed Ağa

4-1 Vasî Nasb ve intikal Da'vâsı

Medine-i Sivas'da vâki' Küçük Kinisa Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan kuyumcu Simon veled-i Tarus nâm hâlikin veraseti zevce-i metrukesi Cevher bint-i Beyrus nâm nasraniye ile sulbî sagîr oğlu Karabet nâm sagîre inhisarı zâhir ve mütahakkık olduktan sonra sagîri mersûmun validesi ve kîbel-i şer'den vasî-yi mensub olan işbu bâ'isetü'l-rakîme mersûme Cevher nâm

nasraniye meclisi şer'i şerîf-i lazimi't-teşrifde takrir-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-meram idüp sagîri mersûmun murisi hâliki mersûmdan müntakil olup der aliyye de Vezneciler derununda Murat Paşa vakfı dâhilinde bir taraftan aynacı Dimitri ve bir taraftan Haristun ve bir taraftan Camcı 'Alî ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud bir bab kuyumcu dükkânının nisf gediği ba'del-helâk oğlu sagîr-i mersûm Karabet ile bana intikal etmekle lakin sagîri mersûmun dükkânı mezkûrda olan nisf hissesinden gayr-i isim mal ıtlak olunur bir nesnesi olmayıp nafaka ve kisveye eşeddi ihtiyacı olduğundan ma'adâ; dükkân-ı mezkûrdan benim hissem ile sagîri mersûmun hissesi bâ-ma'rifet-i mütevellî bedel-i misli ile âhera ferağ olunup semeni istirbah olunmak sagîr-i mezbûr hakkında enfa' ve evla olmağın vech-imeşruh üzere cânib-i şer'i hatîrden bana izin verilmek bi'l-vesaye matlubumdur dedikte vâki'ı hâl bâlâda best olunan minval üzere olduğunu nokât-ı sahihati'l-kelimât ihbarlarıyla zâhir ve mukarrer olmağın vech-i meşruh üzere kîbel-i şer'dan vasî-yi mersûmeye izin verilmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fî 7 B sene 267 (7 Recep 1267 / 1851)

Sivasî Seyyid 'Alî bin Seyyid Hüseyin ve terzi Marsâm ve Muhzır Hâc

4-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı Dâ'îleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tokat mahallâtından Baş Meydan Mahallesi mütemekkin-lerinden Satus oğlu Manuk veled-i Marsros nâm zimmî tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'isi el-Hâc 'Alî bin Ebubekir nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîfi enverde yine kasaba-i merkûmeden işbu ba'isetül-rakim keşiş Evsalin veled-i Evsalin nâm zimmî bi'l-asale, yine kasabadan Boyacı Artin veled-i Manuk nâm zimmî tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikri li-ecli'l-husume vekil olup vekaleti Sivasî Ahmed bin Hasan ve Keydrik veled-i Melikun nâm zimmîler şهادetleriyle sabit ve sübutu vekaletine hükmü şer'isi lâhık olan li-ebeveyn er karındaşı Kirkor veled-i mersûm Manuk nâm zimmîler müvacehelerinde tarih-i da'vâdan dokuz mah akdem gâib ani'l-beled yine Tokadi Evalin nâm zimmî kendi malım olarak yüz kırk dört küliçe iki parça bezlerin kırmızı boyamak üzere işbu mersûmân teslim idüp ba'dehü müvekkilim mersûme keşiş oğlu Evatis nâm zimmî bezlerin Bayraklı panayırına gönder deyu emanet

eylediğinden müvekkilim mersûme dahi mezkûr bezleri mersûmândan ahz idüp panayıra göndermiş olduğundan mersûmân muahharen bez senindir deyu boya parası 97 ceste ceste ahz etmiş olduklarından su'âl olunup mezkûr bezler mersûm Evatis zimmînin olduğundan boyacı bahası olan sekizbinsekizyüzkırkyedi guruşu müvekkilim mersûmdan taleb idüp meblağ-ı mezkûrdan yedibinbir guruşunu fuzuli me'huzları olan meblağ'ı mezkûru müvekkilim mersûma red olunması muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûmân dahi cevaplarında bezler mersûm Manuk zimmînin kendi malı olup boyamak üzere bezler ile bahasını kat' ederek teslim idüp ba'dehü yine kendisi ahz eylediğinden boya parası olarak sekizbinsekizyüzkırkyedi guruşdan beşbindörtüyüzelli guruşu bizlere bi'r-rıza teslim idüp bâkî üçbinüçyüzdoksanyedi zimmetinde iken meblağ-ı mezkûru vermekden imtina' eylediğinden iki yüz altmış yedi senesi Rebi'ul-âhirin onbirinci günü Tokat mahkemesinde huzur-ı şer'de meblağ'ı bâkîyi mezkûru müvekkili mersûmdan da'vâ eyleyüb mersûmun dahi bez-i mezkûrun kendi malı olduğunu inkarına mebni şahidân-ı adılan ile bi'l-müvâcehe isbat idüp mucibiyle meblağ'ı mütebâkiye-i mezkûr üçbin üçyüz doksan yedi guruşun mersûm Manuk zimmîden tahsili lazım geldiğini mübeyyin yedlerimize bir kıt'a i'lamı şer'iyeye i'tâ olunup meblağ-ı mezkûrdan binyüz guruş bir defa dörtüyüz ellibir guruş bir defa ki cem'an binbeşyüzellibir guruş ba'det-teslim bâkî binsekizyüzkırkaltı guruş halen bizlere bâkî deyni olmağla taleb ederiz deyu i'lam-ı mezkûru ibrâz ve def' eylediklerinden

Sayfa: 5 (önceki belgenin devamı)

def'-i mezkûru müdde'î vekili merkûm ikrar ancak ba'de'l-mürâfa'a ve'l-hükm müvekkilim mersûm Manuk zimmî biyez kendisinin olmayup mersûm keşiş oğlu Evatis zimmînin malı olduğuna tevâturan isbat ederim dedikde mersûmân dahi fî'l-hakika bezler keşiş oğlu Evatis zimmînin malıdır bizlere verdiği mebâliğdan üçbin yediyüz kırk üç guruşu takasiye mahsup ile bâkîsi dahi yüzyirmi bir günde eda ederiz deyu her biri ikrar eylediklerinden me'huzları olan meblağ-ı mezkûru taleb ederim deyu da'vâyı akdemce bezlerin parasını rızasıyla verdiğiinden şimdi ikrar da'vâsı iltifata şayan olmayup 'alâ mucibi ikrarihi meblağ'ı mütebâkiye-i mezkûr bin sekizyüz kırk altı guruşun müdde'î müvekkili mersûm Manuk vasîden şer'an tahsili lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı alilerine i'lâm olundu. fî 17 B sene 267 (17 Recep 1267 / 18 Mayıs 1851).

5-1 Vasî Ta'yîni

Medine-i Sivas'da vâki' Kösedere-i Müslim Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden sâ'atçi Emin Mehmed Emin Ağa ibn Hasan nâm müteveffanın sulbiye-i sagîre kızları Hatice, Saliha ve Saniye nâm sagîretânların babaları müteveffa-yı merkûmdan müntakil emvali muriselerini zabt ve hıfz ve ahvali sairesini ruyete savb-ı şer'den bir mütedeyyin ve müstakim bir vasî nasb ve ta'yin olunması lazım ve mühim olmağın emanet ile ma'ruf ve istikamet ile mevsuf idüğünü zeyli vesikadan muharreri'l-esâm-i müslimînin huzur-ı şer'a ihbarlarıyla indeş-şer'il enver zâhir ve nümâyan olan sagîretân-ı mezbûretânın li-ebeveyn er karındaşı işbu baisü'l-kitab es-Seyyid Hasan ibni'l-merkûm Mehmed Emin nâm kimesneyi hâkimi muvakkı'ı sadri kitab tubâ leh ve husne meâb Efendi hazretleri dahi sagîretânı merkûmânların babaları müteveffâ-yı merkûmdan müntakil emvali mureselerini zabt ve hıfz ve ahvali sairesini ru'yete vasî nasb ve ta'yin buyurup merkûm Hasan dahi ber minval-i muharrer vesayeti mezkûru kabul ve hizmeti lazimelerini kema yenbağî edaya taahhüt ve iltizam etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb ve i'tâ olundu. Hurrîre fil-yevmi'l-hâdi ve'l-ışrin min şehri Receb'il-ferd sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (21 Recep 1267 / 22 Mayıs 1851).

'Alî Efendi bin kahveci Halîl Debbâğ Hacı Mehmed Ağa ve Derviş 'Ömer Baba ve Demirci oğlu 'Osmân Ağa

5-2 Alacak Da'vâsı

Der-devlet-i mekîne 'arz-ı dâ'î-i kemîneleridir ki, Sivas Eyâleti kazâlarından Gürün kasabası mütemekkinlerinden Asrun oğlu Serkiz'in, yine kasabadan Koçun oğlu sagîresi Vartuvar zimmetinde ahz ve i'tâ ve şirketden dolayı otuzbeşbin guruş edasının mahallinde hesapları bi garaz ve mu'teber tüccar hazır olarak meclisce ru'yet olunmasına dair şerefmürur eden emirnâmeyi hazreti vekaletpenahilerine imtisalen tarafeyn Sivas meclisine celb olundukta müdde'î mersûm Serkiz zimmî defterleri mucibince şirketlerinin tüccar marifetiyle ru'yet olunmasını istirham etmekle tarafeyn tüccara havale olunup esnafı merkûme dahi müdde'î mersûmdan vâki' olan şirketlerini mübeyyin defter talep ettiklerinden tüccarca hazır ve makbul olacak defterleri olmayıp ahz-ı i'tâ ve şirketleri defterinden bir vechile anlaşılmamış olduğundan başka mersûm Vartuvar zimmî iki yüz elli dokuz senesi şirketi

mezkûrun cümle muhasebesini tüccar marifetiyle sehvü galatdan ari olarak bir-ru'ye mersûm Serkiz zimmînin bende şirketi mezkûrdan bâkî bir akçe alacağı olmadığından şirketi mezkûre mütaallık âmme-i da'vâdan ibrâ-i zimmet eylediğini mübeyyin yedime mersûm Serkiz'in el yazısıyla tahrir ve i'tâ olunmuş bir kıt'a senet i'tâ eylediğini ikame ve senedi ibrâz eylediğinde sened-i mezkûru mersûm Serkiz kendisi tahrir ve i'tasını ikrar ve tasdik etmiş olup ibrâ-i mezkûru tüccarca dahi kabule şayan olmadığından ve müdde'î mersûmun mârru'z-zikr tüccarca amel ve itibar olunacak defteri dahi bulunmadığından husus-ı mezkûr ma'rifeti şer'de ru'yet olunmasını esnafî merkûmûn taraflarından i'lam olunmuş olduğundan müdde'î mersûm Serkiz veled-i Tarus nâm zimmî Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde işbu ba'isür-rakim sagîresi Vartuvar veled-i Dede nâm zimmî müvacehesinde ikiyüz kırkbeş senesi işbu mersûm ile sermaye kendisinden ve emek benden olarak hâsıl olacak nemayı dahi ber vech-i nisfîyet taksim etmek üzere ellidokuz tarihine kadar ber vech-i meşruh

6. sayfa (Önceki belgenin devamı)

ticaret idüp sene-i merkûme Zî'l-hiccesinin onbeşinci günü Cam oğlu hanesinde muhasebemizi bi'r-ru'ye altmışikibinbeşyüz guruşluk ticaretimiz olup cümlesi kendi zimmeti olmağla meblağ-ı mezkûrdan onikibinbeşyüz guruş ile yediyüz guruş eşya baha dört bin guruş Haleb'de olan deynime havale olunup dörtbin guruş dahi nemadan kendi hissesi ki cem'an yirmi yedibin beşyüz guruş mersûm Vartuvar zimmî ile deynime şirketi mezkûr için eda olunup bâkî otuzbeşbin guruş dahi Reşuvan Aşîreti'nden olan bazı insanların şirketi mezkûr için deynim olmağla mahalli mezkûra eda etmek üzere mersûm Vartuvar dahi deynimdir deyu ikrar ettiğiinden su'âl olunup meblağ-ı mezkûr halen mersûm Vartuvar zimmînin hala zimmetinde olmağla taleb ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında akdemce ber minval-i muharrer vâki' olan şirketlerini ikrar ancak şirketi mezkûrun cümlesi muhasebemizi iki defa rü'yet idüp tarafeyn kani' olmadığından ba'dehu elli dokuz senesi Zî'l-hicce-i şerîfesinin yirmibeşinci günü kendi hanem bahçesinde şirket-i mezkûrdan olan cümle muhasebemizi sehvü galatdan ari olarak yegane yegan rü'yeti birle cümlesi kırküçbin guruşa baliğ olup müdde'î mersûmun babası mersûm Tarus zimmî ile diğer karındaşları gâib ani'l-beled Agob ve Kırkor nâm zimmîler dahi hazır olarak meblağ-ı mezkûrdan kendisine i'tâ eylediğim

sermaye olarak on ikibin beşyüz guruş ile yedi bin guruşunu benden ahz eylediği eşya bahasını bana ve bâkî kalan yirmi üçbin beşyüz guruşunu ba defteri müfredat şirket-i mezkûr için âhar mahalle olan deynlerine tamamen teslim idüp şirket-i mezkûrdan bâkî bir akçe ve bir habbe bende alacak hakkı kalmadığından tarafeynden her birimiz dahi muhasebe-i mezkûra kani' ve razi olarak ru'yet idüp şirketi mezkûre mütaallık âmm-i da'vâdan her birimiz âherin zimmetini ibrâ-i 'âmm-ı sahih ile ibrâ idüp tarafeyndahi âherin ber minval-i muharrer ibrâsını kabul eyledik deyu def' eyledikde def'i mezkûru müdde'î mersûm külliyyen inkâr etmekle müdde'î aleyh mersûm ber minval muharrer def'-i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukta yine kasaba-i merkûmada Cifl oğlu Manuk veled-i Erakyil ve Tarus oğlu Yagos veled-i Ağya nâm zimmîler li-ecli's-şehade meclis-i şer'a hâzırân olup istişhad olunduklarında fi'l-hakika müdde'î mersûm Serkiz zimmî ile mersûm Vartuvarın beynlerinde vâki' olan şirketlerinin cümle muhasebelerini mersûmân elli dokuz senesi Zî'l-hicce-i şerîfe yirmi beşinci günü mersûm Vartuvar zimmî hanesinde tüccarlar hazır olduğu halde sehvü galatdan ari olarak yegane yegân ru'yet cümlesi kırküşbin guruşa baliğ olmağla müdde'î mersûm Serkiz'in babası Tarus ile diğer karındaşları Agob ve Kirkor nâm zimmîler dahi hazır olarak meblağ-ı mezkûr kırküşbin guruşdan mersûm Vartuvar zimmînin mersûm Serkiz'e sermaye olarak teslim eylediği onikibinbeşyüz guruş ile mersûm Serkiz'in ahz eylediği yedibin guruşluk eşya bahasını mersûm Vartuvar zimmîye ve bâkî kalan yirmi üçbin beşyüz guruşu dahi ba defteri müfredat şirketi mezkûr için mersûm Serkiz'in âhar mahallede olan deynlerine mersûm Serkiz zimmî tamamen teslim idüp her biri muhasebe-i mezkûra kani' ve razi olarak şirketi mezkûre müta'allık amme-i da'vâdan mersûmândan her biri âherin zimmetlerini ibrâ-i âmm-ı sahih ile ibrâ idüp tarafeynden dahi âherin ber minval-i muharrer aherin ibrâsını kabul eylediklerine bizler şahitleriz şehadet dahi ederiz deyu her biri müttefikî'l-lafzi ve'l-ma'na eda-i şehadeti şer'îye etmeleriyle ba'det-ta'dil ve't-tezkiye şehadetleri hayyizi kabulde vâki' olup müdde'îy-i mersûm mârû'z-zikr bâkî mebaliğ da'vâsından şer'an men' ve def' olunduğu imtisalen li'l-emir bi'l-iltimas paye-i seriri saltanatı a'lâyâ arz ve i'lam olundu bâkiyü'l-emr limen lehü'l-emr, fi 11 B sene 267 (11 Recep 1267 / 12 Mayıs 1851).

7-1 Bu belge darb edilmemiştir (On altı on yedi varak aşağıya kayd olundu)

7-2 Tereke ve Taksimi

Medine-i Sivas'da vâki' Ece Mahallesi sâkinlerinden bundan onbeş sene akdem fevt olan Seyyid Mehmed bin Hüseyin nâm müteveffanın veraseti zevcesi 'Âlime bint-i Mustafâ ve sulbî kebir oğulları Hüseyin ve Mustafâ nâm kimesnelere inhisarı kable'l-kismet mezbûr Hüseyin dahi on sene akdem fevt olup veraseti zevcesi 'Âyşe bint-i Hüseyin ve kebir oğulları Ahmed ve 'Alî ve Mehmed ve Hüseyin ve validesi 'Âlime nâm kimesnelere inhisârı ba'det-tahakkuk kable'l-kismet mezbûr Ahmed dahi fevt olup veraseti validesi Aişe ve li-ebeveyn er karındaşı 'Alî ve Mehmed ve Hasan ve liüm er karındaşı Ahmed ve liüm kız karındaşı 'Âlime ve 'Âyşe ye inhisârı ledeş-şer'il-enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra zevce-i merkûme 'Âyşe zevci Seyyid Mehmed'den tarikit-tehâruç hissesini ahz eylediği vereselerin ikrarıyla zâhir olduktan sonra kablel-kismet sekiz sene akdem mezbûre 'Âlime dahi fevt olup veraseti sulbî kebir oğulları mezbûr Mustafâ ve 'Osmân ve kebir kızları Ümmühan ve Keziban nâm kimesnelere inhisârı inde'ş-şer'il-enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra müteveffeyanı merkûmânın terekeleri varisi kebirlerin iltimas ve ma'rifetleri ve ma'rifeti şer'la tahrir ve terkim ve 'alâ vech-i a'nasımı tevzi' ve taksim defterleridir ki ber vech-i âtiyyü'z-zikr olunur. fi 15 B sene 267 (15 Recep 1267 / 16 Mayıs 1851).

Sivaskârî basma sagîr döşek, 3 guruş 75 / çit döşek 1, guruş 25 / beyaz çarşafı yorgan 2, guruş 60 / basma siyahlı çit yorgan 1, guruş 30 / kırmızı çarşafı yorgan 3, guruş 65 / döşek 1, yorgan 1, yasdık 1, cecim 1, guruş 115 / yün memlûv yasdık 9, guruş 135 / müsta'mel yan 2, guruş 50 / cecim 1guruş 135 / mini(?) ve şalı 2, guruş 30 / köhne yan kilim 1guruş 50 / orta çulu 1 guruş 40 / çit yasdık 1, guruş 15 / müsta'mel cecim 1, guruş 15 / beyazlı çit yorgan 1, guruş 30 / kahve takımı 1, guruş 20 / kırmızı döşek 1, guruş 25 / köhne çuval 1, guruş 15 / çuval 5, guruş 75 / halı seccade 1, guruş 10 / peyke 2, guruş 5 / cedid çuval 6(?), guruş

Sayfa:8 (önceki belgenin devamı)

çuval 2, heybe 1, guruş 60 / beyaz keçe 1, guruş 10 / silah 2, guruş 15 / minder 5, guruş 20 / nuhas sini 1, guruş 30 / evan-ı nuhas, kıyye 40 fi 15 guruş 600 / şamdan 1, fiskiyel, guruş 15 / çit temuru 4, guruş 40 / def'a çit demiri 1, guruş 10 / balta 2, kazma 1, külük 1, guruş 40 / balta 1, guruş 10 / bileyi 1, guruş 5 / hacerket(?) 1, maşa 1, eğiş 1 guruş 15 / def'a maşa 1, çâkuç 1, nacak 1, guruş 15 / nalbant takımı

guruş 10 / tırpan 3, orak 6, guruş 25 / orak 2, guruş 5 / nuhas 7, guruş 105 / terazü 1, guruş 5 / ayak keseri ve eyü demiri vesair hırdavat guruş 27 / yük tarağı 1, guruş 5 / cedid araba 2, me'a takım guruş 200 / köhne araba 2, me'a takım guruş 100 / cedid çuval 1, guruş 25 / pâla bıçak 1 guruş 2 / tüfenk 1, puştı 1, guruş 10 / öküz çift 3, guruş 750 / öküz çift 1, guruş 250 / kısır inek-1, guruş 100 / yaşar tosun 2, guruş 150 / koyu 8, keçi 5, kuzu1, guruş 350 / merkebe 1, sıpa1, guruş 100 / ortakda davar ve keçi 11, guruş 165 / camus ineği 1, nisf 200 / hurdavathane guruş 50 / köhne harar 5, guruş 25 / kaput baha guruş 126 / cübbe 1, şalvar guruş 150 / der zimmet yalancı Mustafâ guruş 100 / Çakmaklı Halîl guruş 125 / der zimmet isimli Molla Kara guruş 150 / der zimmet Çaçurlu 'Osmân guruş 270 / yine karyeden Feyzullah guruş 100 / Arslan Doğmuş'da bir Emir'de guruş 20 / Taşlık karyeli 'Alî de guruş 200 / Habib Beg oğlu Hüseyin'de guruş 140 / İbiş oğlunda guruş 300 / Çaçurlu 'Alî de guruş 150 / 'Ömer Ağa guruş 13 / mahalle-i merkûmede mülk-i menzil guruş 2000 / mahalle-i mezbûrede iki göz dam guruş 600.

Yekün: guruş 9018

Resm-i kısmet guruş 225 / kaydiye guruş 13,5 / varaka-i sahhah guruş 5,5 / sahihu'l-bâkî: li't-taksim beyne'l-verese guruş 8773, para 10; Hisse li-ibni'l-merkûm Köse Mustafâ meblağ 2, guruş 4630, para 18 / Hisse li-zevceti'l-merkûme 'Âyşe, guruş 659, para 11 / Hisse li-ibni'l-merkûm 'Alî meblağ 1, guruş 924, para 29 / Hisse li-ibni'l-merkûm Mehmed meblağ 1, guruş 924, para 29 / Hisse li-ibni'l-merkûm Hasan meblağ 1, guruş 924, para 29 / Hisse li-ibni'l-merkûm Ahmed meblağ 1, guruş 73, para 38 / Hisse li-uhti'l-esam sagîre 'Âlime meblağ 1, guruş 73, para 38 / Hisse li-bint-il-mezbûre Ümmühani meblağ 1, guruş 121, para 34 / Hisse li-uhti'l-mezbûre 'Âyşe meblağ 1, guruş 73, para 38 / Hisse li-bint-i'l-mezbûre Keziban meblağ 1, guruş 121, para 34 / Hisse li-ibni'l-merkûme 'Osmân meblağ 1, guruş 243, para 28.

8-1 Tereke

Medine-i Sivas'da vâki' Üryan Zimmî Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem müteveffıye olan Fâtıma bint-i 'Osmân bin Mehmed nâm müteveffanın veraseti zevci gâib anil-beled 'Abdullah ibn Ahmed ve 'ammetesi oğlu Ahmed bin 'Alî ve 'ammetesi kızı Züleyha bint-il-merkûm 'Alî ve diğere 'ammetesi oğlu

Mehmed bin Hasan ve Derviş İbrahim'e sülüs vasiyet idüp ba'de's-sübut münhasıra olmağla müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesi ber vech-i muharrer verese-i merkûmûne munhasıra olduğu lede's-şer'il-enver zâhir ve nümâyan oldukdan sonra müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesi ma'rifeti şer' ve gâib-i merkûmun hisse-i irsiyesi ber mucibi irâesinde cânib-i beytü'l-male aid ve râci' olmakla Sivas Eyâleti defterdarı izzetlü Salih Beg Efendi tarafından me'mur zabtiye Mehmed Sait ma'rifeti verese-i kebir ma'rifeteleriyle tahrir ve sûk-ı sultaniyede bi'l-müzâyede bey' olunan eşyanın esmân-ı tereke defteridir sene 267(1267 / 1851).

Çit yorgan 1, guruş 28 / şal minder 1, guruş 22 / köhne şalvar 1, kürk 1, hırka 1, guruş 5, para 5 / küllük 2, sepet 2, guruş 32 / çanak 2 guruş 5 / çit entari 1, hırka 1, guruş 16 / köhne çit minder 1, guruş 6 / köhne şilte 1, guruş 21 / basma yan minder ve yüzü 2 guruş 15 / sepet 1, bir mikdar yün, guruş 3 / desti 2, guruş 12 / leğen 1, ibrik 1, guruş 17 / yazma 2, çorab 1, guruş 17, para 5 / duhan kesesi 1, akça kesesi 2, guruş 62 / hurdavât guruş 2, para 25 / koka guruş 1, para 12 / tahta 4, guruş 2, para 15 / köhne çit yasdık 2, guruş 18, para 30 / çit minder 2, guruş 15, para 30 / bokça1, fes 1, köhne yazma 1, guruş 52 / bir mikdar bez, guruş 8 / çit yasdık 2, guruş 22, para 30,

Sayfa: 9 (Önceki belgenin devamı)

köhne yüz yasdığı 1, guruş 3 / köhne seccade1, guruş 7, para 20 / köhne çizme çit 3, guruş 3, para 30 / su tası 3, guruş 8 / hasır 2, guruş 6 / çit yasdık 2, guruş 18 / kırmızılı çit yorgan 1, guruş 17 / köhne şilte minder 3, guruş 3 / çit seccade 1, guruş 1, para 30 / küp 4, guruş 3, para 5 / def'a küp 2, guruş 2,5 / sagîr kazğan 3, kıyye 20, dirhemi 190 fi 16 guruş 29 / kefkir 1, sahan 7, kıyye 3, dirhemi 190 fi 16 guruş 42, para 10 / fiske şamdan 3, guruş 15 / torba derununda ip, guruş 21 / def'a bir mikrar bakça me'a ip, guruş 27, pare 3 / çıkırık 1, hasır 1, guruş 2 / sepet ile hırdavat kitab 4, mih ve tahtası 4, guruş 7 / def'a mih ve tahta 1, guruş 7, pare 30 / çit yasdık 1, yüz yasdığı 1, guruş 13 / köhne şilte minder 2, guruş 3 / beyaz zahdar (?) 1, guruş 8 / entari 3, köhne beyaz basma, guruş 1 / tabla1, sepet 3, guruş 1, para 7 / mitill1, hurdavât çaput, guruş 1, pare 3 / sepet 1, na'lin 1, guruş 1, pare 35 / saplı 2, tava 2, kıyye 1, dirhem 300, fi 1,5; guruş 21 / bir miktar taranmış yün, guruş 14 / fenar 1, sele 1, guruş 4, pare 30 / tahta 3, guruş 1, pare 18 / çit yasdık 2, guruş 29 / çul guruş 37,5 / tava1, el 1, merkeb 1, guruş 8,5 / küllük 1, küp 1, guruş 1, pare 15 / şallı hırka

1, pazen gömlek 1, guruş 16 / mecmua 1, guruş 1, pare 6 / sagîr çit yorgan 1 guruş 8,5 / kıl yorgan 1, guruş 5, para 25 / yorgan yüzü1, çarşaf 1, guruş 7, para 17 / şal gibi entari 1, guruş 31 / bez top guruş 18, zerküye çift 1, guruş 86 / çit köhne döşek 1, guruş 26 / yan çulu 1, guruş 9, pare 20 / post 2, süpürge 1, mitil yorgan 1, guruş 4, para 26 / küllük 2, eyik 3, guruş 1,5 / sepet 1, tabak 3, guruş 9, pare 9 / kelle puş 1, çevre 3, guruş 15 / boğaz bağı 1, sim kemer bağı 1, guruş 6 / sagîr çit minder 2, guruş 18 / çit basma yorgan 1, guruş 34,5 / kazğan 3, kıyye 4, dirhemi 50 fi 13; 53,5 / börtük 1, guruş 30 / çit müsta'mel yorgan 1, guruş 19 / beyaz parça 5, guruş 3 / balta 1, sagîr 1, guruş 7 / nuhas leğen 1, kıyye 5, dirhemi 50 fi 18, guruş 94,5 / bez parça 4, guruş 2, para 32 / havlu 2, guruş 10 / çaput minder 1, guruş 7 / çit yasdık 2, guruş, para / havlu 4, peşkir 1, boğça 1, guruş 12 / küp 1, kakırdak, (Bir miktar) 2, guruş 10 para / kebir şamdan 1, fiske 1, guruş 37, para 30 / ip top 20, guruş 90 / bir miktar sim ve 1, guruş 3 para 15 / çıkı 8, guruş 8 para 10 / alaca döşek 1, guruş 46, para 10 / beyaz parça 9, guruş 7 / hucreğet 1 guruş 3, para 30 / kürk 1, yay 1, gelincik 1, kaşık 1, guruş 12 / kahve tavası 1, guruş 3, para 30 / nuhas parça 8, guruş 34 / çok parça 1 bir miktar penbe havlu 1 guruş 7 / parça 10, guruş 3, para 10 / def'a mih ve tahtası köhne 2, guruş 1, para 30 / köhne çul 2, guruş 3, para 10 / keser 1, sacayağı 1, mala 1, guruş 5 / küllük 1, dibek 1, küp 1, guruş 3 / nuhas çorba leğeni, guruş 28 / yazma 1, Fes 1, guruş 14 / sandık 1, guruş 24 / iplik ve mekik 1, guruş / sâ'atnâme 1, kitap 1, guruş 6 / kapak 1, para 32 / zer gerdanlık 1, misgal 4, çeki 3,5 guruş noksanı / bir mikdar bulgur ve hatab ve kömür, guruş 20 / nakit mevcut guruş 10, para 10 / dokuz guruşluk altun, guruş 607 / Mahmudiye rub'iyesi guruş 15 / mahalle-i merkûmede müzayede olunan mülkü menzil, guruş 2300 / çulha tarağı 1, tahta 1, sepet 1, guruş 2 / zevci zimmetinde mehri, guruş 160.

İcmâl-i yekün guruş 4842. Minha; el-ihracât; bera-yı vasiyyet sülüsünü bi's-sübût, guruş 1570, para 21 / eşya ve menziller delaliyesi, guruş 84: -42 hazineye, hissesi, -42: -14: 28 / resmi kısmet, guruş 80 / kaydiyesi, guruş 8 / 4 hazineye; 4 mahkemeye / varak baha, guruş 5 / vekalet ücreti ve mesarufı, guruş 35, para 21.

Sahihu'l-bâki; hisse binti'l-'ammete merkûm Ahmed, guruş 612 / Hisse li-binti'l-'ammete Züleyha, guruş 206 / Hisse li-ibni'l-merkûm Mehmed, guruş 612 / Hissetü'z-zevci'l-merkûm gaib 'Abdullah 1530; -160=1380; -212=1158; 58=1100

(okunmuyor). Zevcesi mezbûrenin mehri baha zevcesinin techiz tekfin mesârîfi resmi kısmet minha kaydiye minha harcına mebni i'tâ tahrir olundu.

10-1 Mîrâs Da'vâsı

Medine-i Sivas'da vâki' Hacı Mehmed Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Emin Çavuş ibn Hüseyin nâm müteveffanın veraseti zevce-i menkuha-i metrukesi Hâce Şemsi bint-i 'Ömer ve sulbiye-i kebire kızı 'Âyşe ve oğlunun oğlu kebir Hüseyin nâm kimesnelere münhasıra olduğu ba'de't-tahakkuk verese-i mezbûreden Hâce Şemsi nâm Hatun tarafından da'vây-i âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'isi oğlu Mehmed Ağa ibn nâm kimesneler meclis-i şer'i şerîf-i enverde işbu baisü'l-kitap el-Hâc 'Alî ibn Ahmed nâm kimesne mahzarında müvekkilem validem mezbûrenin mûrisi zevci müteveffa-yı merkûmun terekesinden olup mahalle-i merkûmede vâki' bir taraftan birinci Mustafâ ve bir taraftan Molla 'Ömer ve bir taraftan Hüseyin Ağa ve bir taraftan Necip Ağa ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud iki bab fevkani oda, anbar ve aralık kanadilin sağ tarafından bağçe kapusuna nisf havlu-yı müştemil mülk-i menziline işbu merkûm fuzuli zabt ve tasarruf ider su'âl olunup merkûm Hacı 'Alî'nin menzil-i mezkûrdan kefil ve müvekkilem mezbûrenin sümün hissesi yedine teslimine tembihi şer'i olunması muradıdır deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î aleyh merkûm Hacı 'Alî Ağa dahi cevabında menzil-i mahdud-ı mezkûru altmış dört senesi Şa'bân-ı şerîfin yirmi yedinci günü müvekkile-i mezbûrenin zevci müteveffa-yı merkûm Hüseyin Çavuş bin dokuz yüz guruşa bey'i ve teslim ve temellük eyleyüp ben dahi ber minval-i muharrer iştirâ' ve teslim ve temlik ve kabzu kabûlünden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr bin dokuz yüz guruşun bin guruşunu oğlu Seyyid Ahmed'den olan karzen deynine havale ve kabul, bâkî dokuz yüz guruşu dahi kendisine nakten eda ve teslim eyledüm deyu ref' eyledikte ve ref-i mezkûru müdde'î vekili merkûm külliye inkâr etmekle müdde'î aleyh merkûm ber minval-i muharrer ref'i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukta şerâit-i kabul haklarında vâki' olan el-Hâc Hüseyin Efendi ibn Ahmed ve börekci Mustafâ Ağa ibn 'Alî nâm kimesneler li-ecli's-şehade huzur-ı şer'a hâzırân olup istişhad olundukta fi'l-hakika tarih-i mezkûrda müteveffayı merkûm Hüseyin Çavuş menzil-i mahdud-ı mezkûru bin dokuz yüz guruşa bi'r-rıza bey'i bât ile merkûm Hacı 'Alî Ağaya bey' ve teslim ve

temlik eyleyüp ol dahi ba'del-kabul semeni olan meblağ-ı mezkûru havaleten ve nakden ahz eylediğine bizler şahitleriz şehadet dahi ederiz deyu her birerleri eday-ı şehadeti şer'iyye eylediklerinde ber mucib-i şehadeti hima müvekkil-i merkûm menzil-i mahdud-ı mezkûrda olan hisse da'vâsından şer'an ba'de'l-men'i ve müdde'î aleyh merkûm Hacı 'Alî'nin zabt ve tasarrufuna tenbih olunduktan sonra merkûm Hacı 'Alî Ağa bi't-tekrar-ı huzur-ı şer'îde mütavaffa-yı merkûmun hafidi merhum Hüseyin ibn Seyyid Ahmed mahzarında ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm idüp ber vech-i meşruh mülk-i müşteram olan menzil-i mahdud-ı mezkûr tarafından icab ve kabulü havi şurut-ı müfsideden âri bey'i bâti sahih-i şer'i ile merkûm Hüseyin nâm kimesneye bindokuzyüzelli guruşa bey' ve teslim ve temlik eyledikte ol dahi ber minval-i muharrer iştira ve teslim ve temlik ve kabz-ı kabulünden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr bindokuzyüzelli guruşu müşteri-yi merkûm Hüseyin yedinden tamamen ve kâmilan ahz ve kabz eyledim deyu fima-ba'd sâlifü'z-zikr menzil-i mahdud-ı mezkûrda benim asla ve kat'a 'alâka ve müdahalem kalmayup müştemilatıyla müşteri-yi merkûmun mülk-i müşterası ve hakk-ı sarihi olmuştur. Keyfe ma yeşâ mutasarrif olsun dedikte gibbe't-tasdiki'ş-şer'i ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hamis ve'l-ısrin fi-şehri Recebi'l-ferd sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (25 Recep 1267 / 26 Mayıs 1851)

Nalbant Hacı Mehmed ibn Ahmed ve Küçük Minareden Salih ve Mustafâ ibn 'Ömer ve Bab-ı Kayseriye'den Yusuf Çeltikli Mehmed bin Halîl Kara(?) İbrahîm ve Derviş 'Osmân ve Rüstem oğlu Mehmed ibn Mahmud.

10-2 Vakıf Arazi Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Husus-ı âtiyyü'z-zikrin mahallinde fasıl ve hasm olunması için taraf-ı şer'den nâib-i iltimas olduğuna mebni irsal olunan nâibimiz Seyyid Mehmed Efendi ibn Seyyid 'Alî Efendi ve taraf-ı 'âlilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle me'an medine-i Sivas civarında Gölyazısı nâm mahalde vâki' arazinin üzerine varıp 'akd-i şer'i-yi nebevi eyledikte medine-i Sivas'da vâki' Şemsi feraş Mahallesi sâkinelerinden Şeyh Mirzeban vakfi evladlarından işbu ba'isüne'l-i'lam 'Âyşe bint-i el-Hâc Mustafâ bi'l-asale ve kız karındaşları Nisa ve 'Âlime nâm hatunlar taraflarından dahi da'vâ-yı âtiyyü'z-zikr-i muhasamaya vekili müseccel-i şer'isi olmakla bi'l-ve kale meclisi

ma'kad ve mezkûrda medine-i merkûme sükkanından Hacı Arduç vakfi mütevellisi Çeker oğlu Mehmed Emin Efendi ibn Seyyid Mehmed nâm kimesne müvacehesinde arazi-i mezkûrede vâki' Şehristanlı oğlu Halîl'in tarlası dimekle ma'ruf bir kıt'a tarlanın bir haddi Safa oğlu ve bir haddi Mehmed Emin Efendi ve bir haddi Halîl tarlası ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud iki kile tohum isti'ab iden bir kıt'a ve yine arazi-i mezkûrda vâki' hendekli tarlanın bir haddi Şehristanlı oğlu ve bir haddi uzun 'Osmân oğlu ve bir haddi Serrac Hacı Hasan ve bir haddi tarîk-i 'amm ile mahdud üçbuçuk kile tohum isti'ab eden bir kıt'a ve yine arazi-i mezkûrda vâki' bayır tarlanın bir haddi Ovalı oğlu ve bir haddi Yusuf ve bir haddi Safa oğlu ve bir haddi

11. sayfa (Önceki belgenin devamı)

Kara Ahmed oğlu tarlalarıyla mahdud ve tahminen dört kile tohum isti'ab eder bir kıt'a cem'an üç kıt'a tarlanın öşrü malikanesi kadîmü'l-âbaddan beru eben anceddin Şeyh Mirzeban vakfi tarafına ait olup bizler ahz ede gelür iken işbu merkûm mütevellisi olduğu Hacı Arduç vakfi dahilindendir diyerek tarlaha-yı mezkûrunun öşrü malikanesine fuzuli müdahaleden hâli olmadığından su'âl olunup müdahalesinin men' ve def' olunması ve mine'l-kadîm Şeyh Mirzeban vakfi tarafına ait olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında tarlaha-yı mezkûrun, mütevellisi olduğum Hacı Arduç vakfi arazisi olmakla ber mucib-i vakfiye hududum dahilinde olduğundan anın için müdahale ederim deyu kadîmden Şeyh Mirzeban vakfına 'aid olduğunu külliye inkâr eyledikde müdde'î mezbûre maru'z-zikr iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda medine-i merkûm sâkinlerinden Habib oğlu Mehmed Efendi ibni'l-hac Mehmed ve Molla Ahmed bin Habib Ebu Yusuf bin 'Alî ve Halîl bin İbrahîm nâm kimesneler şهادetleriyle tarlaha-yı mezkûrunun öşrü malikanesi kadîmü'l-abâddan berü Şeyh Mirzeban vakfına 'aid olduğunu, evlatlarının eben an-ced ahz eylediklerini bi'l-müvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüb mucibiyle mârû'z-zikr tarlaha-yı mezkûrunun öşründen müteveli-i merkûm Mehmed Emin Efendi'nin müdahalesinin men' ve def' iyle tarlaha-yı mezkûrunun öşrü mezkûr Şeyh Mirzeban vakfi tarafına 'aid olmak üzere müdde'î mezbûre ile müvekkillerinin ber vech-i evladiyet ahz etmeleriyle nâib-i mûma ileyh mahallinde tenbih ve tefhim ve 'alâ vuku'hi huzur-ı şer'a gelüb ifade ve ihbar eylediği ba'det-tescil bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam

olundu. Bâki'ül-emr limen lehü'l-emr fî B 11sene 267 (11 Recep 1267 / 12 Mayıs 1851).

11-1 Fuzuli İşgal Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Yıldızeli Kazâsı'na tâbi' Ebre Karyesi sâkinlerinden 'Ömer bin Yusuf nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine karye-i merkûmeden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu baisü'l-i'lâm Fâtıma bint-i Mehmed nâm hatun müvacehesinde karye-i merkûmede vâki' bir taraftan Mustafâ kethüda ve bir taraftan Mehmed kethüda mülkleri ve bir taraftan benim tarlam ile mahdud ve bir mikdar arsa-i haliye-yi müştemil harman yeri arsası bundan akdem fevt olan Ebubekir bin Mehmed'den bi'l-irsi's-şer'i ve'd-dem işbu hazıra-i bi'l-meclis Fâtıma bint-i'l-merkûm Mehmed müteveffâ-yı merkûm Ebubekir ile li-ebeveyn karındaşı olup arsa-yı mezkûr ile harman-ı mezkûr validem hazire-i mezbue-i Fâtıma'ya intikal, validem mezbûre dahi arsa-i mezkûr ile harman-ı mezkûr arsasını altmış senesinde bedeli ma'lume mukabelesinde bana bey'-i bât ile bey'i idüp ben dahi ba'de'l-kabul benim mülk-i müşteram olmuş iken işbu merkûm fuzuli zabt ve müdahaleden hâli olmaz su'âl olunup müdahalesinin men' ve def' olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î aleyh mezbûre dahi cevabında arsa-i haliye ve harman yeri arsası benim mülküm olup arsa-i haliye-i mezkûre dam bina idüp mine'l-kadim zabt ve tasarrufunda olup ve harman yerine harman vaz' ederek zabt ve tasarrufumda iken hatta elli dokuz senesi Cemâziye'l-ulânın dokuzuncu günü esbak Sivas nâibi 'aliyyü'l-mekan Efendi huzurunda validesi hazire-i mezbûre benimle murafa'a ve yirmi beş seneden mütecaviz zabt ve tasarrufumda olduğunu bi'l-müvacehe isbat idüp mezbûre Fâtıma'yı da'vây-ı mezkûreden ba'del-men' ve yedime bir kıt'a i'lâm-ı şer'iyye i'tâ eyledi deyu ref' ve i'lâm-ı şer'iyi ibrâz idüp müdde'î-yi merkûm ref'ini külliyyen inkâr etmekle müdde'î aleyh mezbûre Fâtıma ber minval-i muharrer ref'i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan karye-i merkûmeden Mehmed kethuda ibn Mûsâ ve Yörük oğlu Mustafâ ibn Yusuf nâm kimesneler şهادetleri ile mazmune i'lâmı şer'iyye-yi vech-i şer'i üzere ityan eyleyüb mucibiyle müdde'î merkûm arsa ve harman yeri

da'vâsından şer'an ba'del-men'i ve mudda'i aleyh mezbûre Fâtıma hatunun kemâ fi's-sabık zabt ve tasarrufuna tenbihi şer'i olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, bâki'ül-emr limen lehü'l-emr fi 27 B sene 267 (27 Recep 1267 / 28 Mayıs 1851).

12-1 Vakıf Şart ve Vakfiyesi Tescili

Ma fihi mine'l- vakfı ve't-tescil cera 'ındî 'alâ vechi'l-cemil ve hükmühü li-sıhhatihi ve lüzumihi fi hususihi ve 'umumihi 'alimen bi'l-hilafi'l-vâki' beyne'l-eimmeti'l-eslâf huriretü'l-fakir ileyhi 'ızze şanühü es-Seyyid Mehmed Emin el-müseccela(?) bi-medine-i Sivas gaferallahü lehüma

Elhamdü lillahi'l-lezî e'azze havâssı ibadihi bi-sarfi emvâlihîm ila envâ'il-hayrât ve e'ânehüm 'alâ iktisabi esnâfi'l-mehâmidi ve'l-mîrân ve's-salatü ve's-selâmü 'alâ rasulihî ve nebiyyihî Muhammedin hayri'l-beriyât ve 'alâ âlihî ve eshâbihî ila yevmin yestezillü'l-mer'ü tahte's-sadekâti emma ba'd, işbu vakfiye-i celilü'ş-şân ve ceride-i bedi'ul-unvânın tahrir ve inşasına bâdî ve tasdir ve imlasına ari oldurki, fi'l-asıl asitâne-i 'aliyyede Üsküdar'da kapu Ağası Mahallesi sâkinlerinden sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât 'Alî Rıza bin Mehmed Ağa bin 'Osmân nâm kimesne meclis-i şer'i şerîf-i enverde vakfı âtil-beyanı liecli't-tescil mütevellî nasb ve ta'yin eylediği Medine-i Sivas'da vâki' Çavuşbaşı Mahallesi sâkinlerinden Adalı oğlu Ebubekir bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm idüp etyebi malımdan ifraz eylediğim bin guruşu hasbeten lillahi's-samed vakfı sahihi müeyyed ve habsi sarihi muhalled ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledimki meblağ-ı mezbûr bin guruş ala vechi'l-helal ba-yedi mütevellî rehni kavi ve ba-kefîli millî ile senevi ziyade ve noksan olmayup ve kalmaya nâmiyle dahi bir sene alınmayup onu onbir hesabı üzere istirbah olunup hâsıl olan ribhinden bir vâki'yye şem'i asel mahalle-i merkûmede vâki' Sarı oğlu cami-i şerîfine iykad oluna ve senede bir dem merhum Mehmed Ağa ruhu için bir hatm-i şerîf tilavet olunup pederim ruhuna ihdâ oluna ve leyali mübarekenin birinde mikdarı kifaye helva tabh olunup fukarâya it'âm-ı ta'âm oluna bâkî her ne kalırsa vazife-i tevelliyet olup kendisi mütevellî olup ba'de'l-vefat evladı zükurunun ebnası mütevellî ola ol dahi ba'del-vefat evladı inâsı batnen ba'dehü batni mütevellî olup şurut-ı kuyudumu icra anlar dahi ba'de'l-inkırâz mahalle-i merkûme cami-i şerîfnde imam olanlar

mütevelli olup şurut ve kuyudumu icra eyleye ve vakf-ı mezkûre mahalle-i merkûmda kâin cami-i şerîfde imam olan Mustafâ Efendi ibn el-Hâc Hüseyin Efendi nazır olup vakf-ı mezkûrun muhasebesini be-her sene ru'yet eyleye deyüb meblağ-ı mezbûr bin guruşu farığan ani'ş-şevâğîl mütevelliy-i merkûm teslim ol dahi vakfiyet üzere kabz ve teslim vesair mütevellilerin evkafda tasarrufları gibi tasarruf eyledi dedikde gibbe't-tasdikî'ş-şer'i vakfı mezbûr butlanı vakfı nukud zımnında olan kuyuda ba'dehü kavli ademi lüzumuna zamanına beyne'l-'ulema il-'îzâm cârî olan vech-imuhtar üzere hâkim-i muvakkî'i sadr-i kitab tûba leh ve husne me'ab Efendi hazretleri huzurunda murafa'a ettiklerinde ol dahi 'alimen bi'l-hilaf icarı beyne eimmeti'l-eşraf vakf-ı mezbûrun evvela sıhhatına ve saniyen lüzumuna kazai mer-i vakfı mezbûr sahih ve lazım olup min ba'd nakzı ve iptali mümteni'ul- ihtimal oldu mer'iyi zalik hurrîre fi'l-yevmis-sabi'i ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd ve sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (27 Recep 1267 / 28 Mayıs 1851)

Kara Molla oğlu es-Seyyid Hasan Ağa bin Mehmed ve Süleymân Efendi bin Süleymân ve Karagöz oğlu Halîl bin Hacı Ahmed ve Adalı oğlu Mehmed ve Molla oğlu 'Alî bin Mehmed ve Es'at bin Salih, 'aleyhim.

12-2 Darb ve Yaralama Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tuzaklı Kazâsı'na tâbi' 'Alîbeğli Karyesi sâkinlerinden iken tarihi i'lamdan onbir sene akdem müteveffiyeye olan Fâtîma bint-i Mûsâ nâm müteveffiyenin veraseti zevci 'Alî ibn Mehmed ve validesi Esmâ bint-i Abidin nâm kimesnelere inhisarı ba'de't-tahakkukî'ş-şer'i verese-i mezbûrûndan validesi mezbûre Esmâ nâm hatun Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine karye-i merkûm sâkinlerinden müteveffiyeye-i mezbûrenin zevci işbu baisânî'l-i'lam merkûm 'Alî ile validesi Fâtîma bint-i İbrahîm nâm Hatun muvacehelerinde tarih-i mezkûrda müteveffiyeye-i mezbûrenin kendi harmanında gündüzün kuşluk vakti müteveffiyeye-i mezbûre ile yayladan geç geldin deyu her biri münaza'a idüp dirgen tâbir olunur hatab ile biğayri hak amden müteveffiyeye-i mezbûrenin böğürlerine darb eylediklerinden darb-ı mezkûrdan müteessiran batnında mütebeyyinü'l-halk eksik olarak üçgün sonra bir nefes oğlan çocuğu hayyen ilka idüp akabinde müteveffiyeye olduğundan sagîri merkûm dahi eksik

olmağla kezalik üç gün sonra fevt olduğundan su'âl olunup cümlesinin mucibi şer'isi icra olunmak muradıdır deyu bi'l-verase ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mezbûran dahi cevablarında tarih-i mezkûrda müteveffiyeye-i mezbûreyi ber minval-i muharrer darb eylediklerini külliyyen inkâr etmeleriyle müdde'î mezbûre ber minval-i muharrer müddeasını mübeyyin beyana havale olundukta ba'del-imhal ve'l-istimhal ityan-ı beyyineden izharı aczi bir-le bittaleb müdde'îyi aleyh mezbûran 'Alî ile validesi Fâtıma nâm hatuna yemin verilip mucibiyle mudda'iyeye-i mezbûre bila beyyine muarazadan men' ve def' olduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu bâki'ül-emr limen lehül-emr, fî 27 B sene 267 (27 Recep 1267 / 28 Mayıs 1851).

13-1 Mülk Anlaşmazlığı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Darende kasabası mahallâtından Beğ Mahallesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam Beşe'nin oğlu Hanifi bin 'Alî nâm kimesne tarafından da'vây-ı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'isi sulbî kebir oğlu Mehmed Şükrü nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf yine kasaba-i merkûme sâkinlerinden Çavuş oğlu 'Osmân bin 'Alî nâm kimesne müvacehesinde ve sahibi arz hazır olduğu halde Eşdevi toprağında kâin Sülük deresi demekle ma'ruf bir taraftan Kaya dibi ve bir taraftan dere ve bir taraftan Veli 'Osmân oğlu tarlası ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdud ba-tahmin bir kile tohum isti'âb eden bir kıt'a tarlayı tarih-i i'lamdan onüç sene akdem müvekkilim merkûme bi'r-rıza ba-izni sahibü'l-arz ikibin sekiz yüz guruşa işbu merkûm kendi tasarrufunda iken fariğ olup ve yine Eşdevi toprağında bir taraftan Sülük deresi ve bir taraftan Kaya dibi ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ve bir taraftan işbu merkûm 'Osmân tarlasıyla mahdud ba-tahmin yarım kile tohum isti'ab eden bir kıt'a tarla dahi merkûm 'Osmân'ın tasarrufunda iken kezalik tarih-i i'lamdan on sene akdem tarla-yı mezkûru ba-izni sahib-i arz bi'r-rıza iki bin beşyüz guruşa Darende kasabası sâkinlerinden gâib anil-beled Süleymân Kaşif Ağa'ya fariğ olup merkûm dahi iki sene mutasarrıf olup ba'dehu elli dokuz senesi tarlay-ı mezkûru merkûm Kaşif Ağa'ya bi'r-rıza ba-izni sahibi arz ikibin beşyüz guruşa müvekkilim babam merkûme fariğ olup babam merkûm dahi ba'del-kabul tarlahâ-yı mezkûrları

tarîh-i mezkûrdan beri bi'l-müvacehe bilâ nizâ' zabt ve tasarrufunda iken işbu merkûm tarlay-ı mezkûrlara fuzuli müdahaleden hali olmaz su'âl olunup tarlay-ı mezkûrla merkûm 'Osmân'ın yedine tenbih olunması muradıdır deyu ba'de'da'da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında külliyyen inkâr etmeğle müdde'î vekil-i merkûm beyana havale olunup haklarında vâki' olan tüccar Samed'in oğlu İbrahim ve Köse Halîl oğlu Mevlüt nâm kimesneler bi'l-müvacehe vech-işer'i üzere isbat eyleyüb mucibiyle müdde'î aleyh 'Osmân'ın tarlay-ı mezkûrlarından keffi yediyle müdde'î müvekkili merkûmun zabt ve tasarrufuna tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, fi selh B sene 267 (30 Recep 1267 / 31 Mayıs 1851).

13-2 Vasiyet

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' 'Alî Baba Mahallesi sâkinelerinden Emine ve Sultan ve 'Âlime bint-i 'Abdullah nâm sagîrûnun vasîleri valideleri işbu ba'isetü'l-mürsile Gülüzâr bint-i Hasan nâm hatun Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine mahalle-i merkûme sâkinlerinden iken bundan akdem müteveffiyeye olan İsmihân bint-i Ca'fer nâm müteveffiyenin hasran varisi 'ammi-zadesi olduğu ba'de's-sübut zâhir ve nümâyan olan Halîl bin Halid nâm kimesne müvacehesinde müteveffiyeye İsmihân hatun vefatından onbeş gün akdem kendi hanesinde takrir-i kelâm idüp ben müteveffiyeye olduktan sonra cümle malımın sülüsü vakf olsun sagîrât-ı mezbûrât Emine ve Sultan ve 'Âlime nâm hatunlar iştirâken müteveli olup senevî bir kayye şem'i asel mahalle-i merkûme cami-i şerîfnde iykad oluna deyu vasiyet idüp ve hasran müteveffiyeye olmağla müteveffiyeye-i mezbûrenin bi'l-cümle terekesi ba-ma'rifet-i şer' ve tahrir olunarak ba defteri kassam sülüsü mezkûru bana teslim olunması muradıdır deyu bi'l-vesaye ba'de'da'da'vâ ve's-su'âl varisi merkûm dahi cevabında külliyyen inkâr etmekle müddaiyye-i vasiyye-i mezbûre Gülüzâr nâm hatun sâlifü'z-zikr müdde'asını mübeyyin beyana havale olundukda mahalle-i merkûme sâkinlerinden olup şerâit-i kabul haklarında vâki' olan Hacı 'Alî Efendi ibn Mehmed ve Hafız Hasan bin Hacı Mehmed nâm kimesneler li-ecliş-şehade meclis-i şer'a hâzırân olup istişhad olunduklarında fi'l-hakika mezbûre İsmihan bint-i Ca'fer nâm hatun müteveffiyeye olmazdan evvel beş gün akdem kendi hanesinde takrir-i kelâm idüp müteveffiyeye olduktan sonra cümle malımın sülüsü

vakf olsun sagîrât-ı mezbûrât Emine ve Sultan ve ‘Âlime bint-i ‘Abdullah nâm hatunlar iştiraken mütevellî olup senevi bir kayye şem’i asel mahalle-i merkûme cami-i iykad oluna deyu vasiyet idüp ve hasran müteveffîye oldu deyu bizler bu hususa bu vecih üzere şahitleriz şehadet dahi ederiz deyu birbiri müttefiki’l-lafzi vel-ma’na eday-ı şehadeti şer’iyye etmeleriyle şehadetleri hayyizi kabulde vâki’ olup mucibiyle müteveffîye-i mezbûre İsmihan’ın bi’l-cümle terekesinden defteri kassam mucibince sülüsünün ifrazıyla ba’del-hüküm sagîrât-ı mezbûrât için vasîleri valideleri mezbûre Gülüzar nâm hatuna teslime varisi merkûm Halîl nâm kimesneye tenbih olunduğunu muhtevi kaydi şer’den işbu mürasele-i şer’iyye tahrir ve yedi mezbûreye i’tâ olundu gerekdir ki ber mucib-i müraseleye ‘amel ve hareket oluna ve’s-selâm, 23 B sene 267 (23 Receb1267 / 24 Mayıs 1851).

14-1 Vakıf Mütevellî Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’îleridir ki,

Medine-i Sivas’da vâki’ merhum Hasan Paşa evkafî mütevellîsi işbu ba’iseti’l-i’lam el-Hâc Mehmed Efendi bin Ahmed Efendi ile yine medine-i merkûmede Mustafâ Beg vakfî mütevellîsi Ahmed bin Mehmed nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde ‘akd olunan huzur-ı şer’i şerîf-i enverde yine medine sükkanından ve hâvacegân divan-ı hümayundan Hafız Veliyyüddin Efendi bin ‘Abdurrahman müvacehesinde ba-berât-ı şerîf-i âlişân mütevellîleri olduğumuz vakfî mumâ ileyhimânın medine-i merkûme civarında Tura deresinden cereyan eden ma-i cari üzerinde iki bab âsiyabı olup ve yine ma-i mezkûr ile deverân idüp Beğlik Sarayı Karyesi’nde kâin Lala Sinan Paşa evkafî dâhilinde bulunan bir göz âsiyabı işbu Efendi mumâ ileyh bi’s-sened elli sekiz senesinden beri elli guruş icare ile gedik idüp değirmeni mezkûre mutasarrıf olduğundan mine’l-kadim ma-i mezkûrun Taşbent nâm mahalden aşağıda bulunan merkûm Mustafâ Beg değirmenine kadar senede iki def’a değirmenler arıkları tathir olunarak cümle mesarîfî üç taksim olunup her birimiz sülüse-yi eda idüp bu vechile her birimiz mutasarrıf olduğumuzdan işbu Efendi mûmâ ileyh değirmeni mezkûre mutasarrıf olduktan sonra ikiyüz ellidokuz senesinden altmış altı senesi gayesine kadar sabıkı vechile ark-ı mezkûr senede ikişer defa ma’rifetimizle tetahhur olunup ba-defteri müfredat sekiz senenin mesarîfâtından değirmeni mezkûrun sülüs hissesi olan

binsekizyüzonüç gurusu bizlere edadan imtina idüp hala zimmetinde olduğundan su'âl olunup meblağ-ı mezkûrun mûmâ ileyhden tahsiliyle bizlere teslim olunması ve fîma ba'd dahi kadimi vechile ark-ı mezkûrun tathir olunarak masarifatından sülüs hissesini be-her sene edasına tenbih olunmak matlûbumuzdur deyu her biri ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl Efendi mûmâ ileyh dahi cevabında ma-i mezkûr üzerinde fi'l-hakika üç değirmen olup kadiminden ve değirmeni mezkûrların üç senede iki defa tathir olunarak mesarîfı üç vakıf beynlerinde taksim idüp i'tâ ile gelirini mezkûr Lala Sinan vakfı dahilinde olan mezkûru'l-esbab harabe müşerref olduğundan nefkan li'l-vakf-ı âsiyabın damını be-her sene elli gurusu icare ile bi's-sened uhdeme gerek eylediğimizden ma-i mezkûr arık mesarîfını kadimi vechile mütevellisi tarafından i'tâ olunmak lazım gelmeğle mesarîf-ı mezkûru vermekden imtina' ederim dedikde ma-i mezkûr gedik dahilinde olmadığı halde değirmeni mezkûrun devranına hâlele geleceği aşikâr olup külliyyen iptal olacağından ma-i mezkûr ile değirmen-i mezkûru ile kullandığı halde vâki' olan mesarîfını kadimi vechile şer'an edası lazım geleceği ve mai mezkûre dahil olduğu surette dahi kanunen mesarîfdan ifrazı vechile sülüs hissesini eda etmek lazım geldiği Efendi mûmâ ileyhe tefehhümü birr le mütevellî-yi merkûmânın mârrulbeyan sekiz senelik tathir mesarîfından iddiaları olan bin sekizyüzonüç gurusu müdde'î-yi merkûmdan teslimi birr le fîma ba'd ark-ı mezkûrun be-her sene tathiriyle mesarîfından sülüs hissesini bila-nizâ' edaya tenbih olunup ancak mesarîf-ı mezkûrdan hissesini vermediği surette mütevelliyi merkûmân dahi mai mezkûru değirmenine icra etmeyecekleri tefehhüm olduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu. Bâkiyü'l-emr limen lehü'l emr. fi 27 B sene 267 (27 Recep 1267 / 28 Mayıs 1851).

14-2 Vasiyet

Ma'rûz-ı Dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Hacı Mehmed Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hüseyin ibn Hüseyin nâm müteveffanın veraseti zevcesi Şems binti 'Ömer ve sulbiye-i kebire kızı 'Âyşe ve oğlunun oğlu kebir Hüseyin ibn Ahmed ve oğlunun kızları kebir Keziban ve Fâtıma binti'l-merkûm Ahmed nâm kimesnelere inhisarı lede's-şer'il-enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra verese-i mezbûrûndan işbu ba'isül-i'lam merkûm Hüseyin bin Ahmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde

huzur-ı şer’i şerîf-i enverde yine verese-i mezbûrundan zevce-i mezbûre Şems nâm hatun tarafından da’vây-ı âtiyyü’z-zikri liecli’l-husume vekil-i müseccel-i şer’isi sulbî kebir oğlu Mehmed bin ‘Osmân nâm kimesne ile mezbûre ‘Âyşe nâm hatun tarafından dahi kezalik da’vâyı âtiyyü’z-zikre vekil olup vekaleti Hacı Mehmed bin ‘Abdullah ve Çavdar oğlu Yusuf bin Hacı Mustafâ nâm kimesneler şهادetleriyle sabit ve ve sübutu vekaletine hükmü şer’isi lâhık olan Mehmed bin Mahmud nâm kimesneler müvacehelerinde ceddîm müteveffâ-yı merkûm Hüseyin bin Hüseyin nâm kimesne vefatından iki gün akdem kendi hanesinde takrir-i kelâm idüp ben vefat eyledikten sonra malımın sülüsü vakıf olsun benim için oğlumun oğlu Hüseyin mütevellî olup sende ber vakfiye sem’i defîn mahalle-i merkûme cami-i şerîfine ilkav eylesün deyu vasiyet idüp iki gün sonra fevt olmağla müteveffâ-yı mezbûrun cümle terikesinden vakfı kısam mucibince sülüsü ifraz olunarak bana teslim olunması muradımdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl vekil-i merkûmân dahi cevablarında külliyyen inkâr etmeleriyle müdde’îyi merkûm Hüseyin ber vech-i meşruh iddiasını mübeyyin beyana havale olundukda yine mahalle-i merkûme sâkinlerinden olup şerâit-i kabul haklarında vâki’ olan Hacı Hüseyin Efendi ibn Ahmed ve Börekci Mustafâ bin Mehmed nâm kimesneler şهادetleriyle müteveffâyı mezbûrun ber minval-i muharrer vefatından iki gün akdem sülüs vasiyeti bi’l-müvacehe vech-i şer’a üzere isbat eyleyüp mucibiyle müteveffâ-yı merkûmun cümle terekesinden sülüsünün ifrazıyla ba’del-hüküm müdde’îyi merkûm Hüseyin nâm kimesneye teslim vekil-i merkûmân Mehmedlere tenbih olunduğu bi’l-iltimâs huzur-ı ‘alilerine i’lam olundu. Bâki’ül-emr limen lehül-emr, fî 27 B sene 267 (27 Recep 1267 / 28 Mayıs 1851).

15-1 Mîrâs Tevzi’ ve Taksîmi

Medine-i Sivas’da vâki’ Hacı Mehmed Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Seyyid Ahmed bin Hüseyin nâm müteveffanın veraseti zevce-i menkuha-i metrukesi Fâtıma bint-i ‘Abdullah ve sulbî kebir oğlu Hüseyin ve sulbiye kebire kızları Keziban ve Fâtıma ve babası Hüseyin nâm kimesnelere inhisarı lede’ş-şer’il-enver zâhir ve nümâyan oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun terekesi ma’rifeti şer’ ve varisi kibar talebiyle tahrir ve beyne’l-verese bi’l-farizati’ş-

şer'iyeti tevzi' ve taksim defteridir ki ber vech-i âti zikir ve beyan olunur, fi 21 B sene 267 (21 Recep 1267 / 22 Mayıs 1851).

Çul 7, guruş 80 / çit minder 5, guruş / şal 6, yasdık 5, guruş 90 / çit yasdık 3, şal 1, guruş 15 / evan nuhas 12, guruş 190 / sığır ineği 3, tosun 1, guruş 135 / Kızılcakışla ve Çeltik Karyesi'nde davar 30, guruş 750 / gümüş ineği 1 yaşar düğün nısfı guruş 175 / kebir şamdan 2, guruş 90, vürudu; babası merkûm Hüseyin de alacağı cihet-i karz olarak guruş 1000. Yekün: guruş 2660 / minha el-ihracât; mehr-i li'z-zevceti'l-mezbûre guruş 200 / Resmi kismet-i 'adi guruş 64 / kaydiyesi guruş 4 / varak 1,5. Sahihü'l-bâkî guruş 2390, para 20

Hisse zevce-i mezbûre meblağ 1,5 / guruş 298, para 32 / hisse li-ibni'l-merkûm Hüseyin meblağ 1,5 / guruş 846, para 25 / hisse li-bint-il-mezbûre Keziban meblağ 2 / guruş 423, para 12 hisse li-bint-i'l-mezbûre Fâtıma meblağ 2 / guruş 423, para 12 hisse ebi'l-merkûm Hüseyin meblağ 2 / guruş 398, para 16 varislerine taksim olunduğu.

15-2 Tereke

Merkûm Hüseyin dahi fevt olup veraseti zevcesi Hacı Şems bint-i 'Ömer ve sulbiye kebir kızı 'Âyşe ve sulbî kebir oğlunun oğlu kebir Hüseyin ve sulbiye-i kebir oğlunun kızları Keziban ve Fâtıma nâm hatunlara inhisarı lede'ş-şer'il-enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra müteveffâ-yı merkûmun terekesi ma'rifeti şer' ve varisi kibar talebiyle tahrir ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyeti tevzi' ve taksim defteridir ki ber vech-i âti'z-zikir ve beyan olunur, fi 21 B sene 267 (21 Recep 1267 / 22 Mayıs 1851).

Demi döşek1, guruş 40 / köhne çuval 1, guruş 3 / çit minder 1, guruş 10 / demi yasdık yüzü 6, guruş 30 / orta şamdan 2, fiske 6, guruş 50 / duhan tablası 4, guruş 15 / çit döşek 1, yasdık 1, yorgan 1, guruş 40 / köhne Sivaskari yorgan 1, guruş 15 / köhne siyah çul 2, guruş 10 / çit yorgan 1, döşek 1, 50 / müsta'mel çul 3, guruş 30 / çit yorgan 1, kıl 1, şal 1, yasdık 1, guruş 70 / maşlahda memlûv kuyu 1, küreği 1, guruş 20 / müsta'mel kilim 1, guruş 25 / köhne çul 2, guruş 10 / nuhas manğal 1, guruş 50 / nuhas güğüm 1, leğen 1, ibrik 1, guruş 90 / sarı su taşı 2, tabak 1, guruş 5 / Evan nuhas 38 kayye guruş 580 / dakiklik guruş 100 / dakik çuvalı sagîr 3, guruş 30 / köhne sarı el değirmeni 1, guruş 5 / nuhas fenar 1, guruş 5 / tandır

minderi 1, guruş 10 / nısf merkeb 1, guruş 40 / Kızılcakışla Karyesi'nde dam ve harmanı guruş 500 / hinta kile 1,5; guruş 75 / şa'ir kile 1, guruş 30 / mahalle-i merkûmede mülk-i menzil nısfı ve bir miktar bağçe guruş 2000 / oğlu müteveffadan isabet eden hissesi meblağ 2, guruş 398, para 16.

Yekün: guruş 4306, para 16

Minha el-ihracât; bera-yı vasiyet sülüs guruş 1242, para 5, meblağ 1, kendiden mukaddem müteveffıye olan zevcesi Ümmühan Hatun'un mehri guruş 200 / zevce-i mezbûre Şemsi mehri guruş 170 / ve resm-i ifraz-ı vâris ve bağ-ı Hacı 'Alî guruş 250 / resm-i ifraz-ı vâris asker su kapları guruş 50 / resmi kısmet-i 'adi guruş 52 / kaydiyesi meblağ 2, guruş 6, para 36.

Sahihü'l-bâki: guruş 2335. Hisse li-zevce-i'l-mezbûre guruş 291, para 35 / hisse li-bint-il-mezbûre guruş 1167 / hisse el-ibni'l-ibn'lmerkûm Hüseyin guruş 437, para 32 / hisse bintü'l ibnü'l-mezbûre guruş 218, para 36 / hisse bintü'l-ibni'l-mezbûre guruş 218, para 32

16-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Küçük Kinisa Mahallesi sâkinlerinden Cemusi ve kız karındaşı Manya bint-i Sahak nâm nasraniyeler Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine mahalle-i merkûma mütemekkinlerinden li-ümm 'ammileri olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları marifetiyle ihzar etdirdiği işbu baysanir-rakim Hacavir ve Evanis veledâni Artin nâm zimmîler müvacehelerinde mahalle-i merkûmede kâin iki taraftan Evak zimmî ve bir taraftan Hânil mülkleri ve bir taraftan tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab kış evi me'a seki tahtı mahzen ve bir bab karın damı ve bir miktar havlu-yu müştemil mülk-i menzil babamız mersûmun taht-ı tasarrufunda mülkü iken işbu mersûmân dahi salifül-beyan akrabasından olmağla tarihten on bir sene akdem mersûm Hacaver ile babamız mersûm Sahak otuz guruşa icara kat' idüp iki sene icarı mezkûru ba'del-ahz mersûm Hacaver zimmî der 'aliyyeye azimet idüp babamız mersûm hâlik oldukda menzil-i mezkûr bizlere intikal idüp işbu mersûm dahi der 'aliyyeden gelmekle menzil-i mezkûrun ihracı birrle bizlere teslimini ve dokuz senelik icarını dahi kezalik bizlere teslim olunmak muradımızdır deyu her biri ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûmân dahi cevablarında

menzil-i mahdud-ı mezkûr ceddimiz Evatis nâm zimmîden babamız mersûm Artin zimmîye intikal eyledikte otuz seneyi müteceviz müdde'î mersûmetânın babaları müvacehelerinde mutasarrıf olup yirmi beş sene akdem hâlik oldukda bizlere intikal tarih-i mezkûrundan beri kendimiz mutasarrıf oluruz deyu müahharan ber minval-i muharrer vicara kat' ederek iki sene otuz guruş teslimlerini inkâr etmeleriyle müdde'îyanı mersûmetân Ma'rûz-zikr iddialarını beyana havale olunduklarında yine medine-i merkûme mütemekkinlerinden çamaşırıcı Babik veled-i ve iksirci Karabet veled-i Kofas nâm zimmîler şehadetleriyle tarih-i mezkûre menzili mezkûru mersûm Hacaver ile Babik mersûm Sahak zimmî icare kat' eylediklerini bi'l-müvacehe vech-i şer' üzere isbat eylediklerinde müdde'î aleyh mersûman da'vâya tesaddi birle menzil-i mezkûr ceddimizden babamıza intikal idüp otuz sene bi'l-müvacehe bilaniza' tasarrufunu ba'del-halik yirmi beş sene dahi bizlerin ber minval-i muharrer bila-nizâ' tasarrufumuzu tevatur isbat ederiz deyu tevatur beyyinesi evla olduğundan müdde'î aleyh mersûmân sâlifü'z-zikr tevatur da'vâlarını mübeyyin beyana havale oldukda yine mahalle-i merkûme mütemekkinlerinden Attar Mihail veled-i Vatrıs ve kuyumcu Artin veled-i Küvirak ve Kalaycı Marhirus veled-i Evanis ve Çamurcu oğlu Artin veled-i Küvirak ve aşçı Dirıbab veled-i Artin ve terzi Kalirik veled-i Kabirik Şemşit oğlu Hacadir veled-i Marhirus –ve yeter oğlu Evanis veled-i Kalirik ve kalaycı Evyan veled-i Artin ve Kalaycı Serkez veled-i Artin ve Tarus veled-i Menas Ve Bozaklı Kedirak veled-i Manuk ve kuyumcu Artin veled-i Babik nâm zimmîler şehadetleri ile menzili mahdud-ı mezkûr müdde'î aleyh mersûman cedlerinden babaları mersûm Artin zimmîye intikal idüp otuz sene bilmüvacehe bilaniza' tasarrufunu ve ba'del-halik yirmi beş sene dahi kendilerinin kezalık bi'l-müvacehe tasarruflarını tevaturu vech-işer'isi üzere isbat eyleyüp mucibiyle müdde'îyni mersûmâna menzili mahdudu mezkûr da'vâlarından şer'an men' ve def'i bir le müdde'î aleyh mersûmanın babalarından müntakil mülkleri olmak üzere zabt ve tasarruflarına tenbih olduğü bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu. Bâkiyü'l-emr limen lehü'l-emr, fi 1 Ş sene 267 (1 Şa'bân 1267 / 1 Haziran 1851).

16-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Câmi'i Kebîr Mahallesi mütemekkinlerinden işbu ba'isu'r-rakim Bedros veled-i çizmecî Babil nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine medine-i merkûme mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları marifetiyle ihzar ettirdiği eskici Artin veled-i Yağos nâm zimmî müvacehesinde işbu mersûmun der 'aliyyede peştamalci oğlu gâib ani'l-beled Kirkor zimmîye ikibinyüz guruş deyni olup ben dahi meblağ-ı mezkûrun edasına kefil olduğumdan ve yine eda etmek üzere geçen altmış altı senesi Cemâziye'l-âhîrinin gurresinde der 'aliyede Galatada kahvehanede beheri beşer yüz guruşluk dört aded ve yüz guruşluk bir aded kaime karz ola işbu mersûma ikibinyüz guruş ile dokuzyüzelli guruş nakden ki cem'an üçbinelli guruş cihet-i karz olarak alacağım hâlâ zimmetinde olduğundan talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında külliyyen inkâr etmekle müdde'î mersûm mârû'z-zikr iddiasını mübeyyin beyana havale olundukda medine-i merkûme mütemekkinlerinden olup şerâit-i kabul haklarında vâki' olan terzi A'yab veled-i Agob ve çizmecî İstefan veled-i Hıcar nâm zimmîler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda kahvehanede ber minval-i muharrer karz olarak cem'an üç bin elli guruşluk kaime ve nakdi teslim eylediğini bi'l-müvacehe vech-işer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle meblağ-ı mezkûr üçbin elli guruş müdde'î aleyh mersûm Artin zimmîden bi't-tahsil müdde'î mersûma teslim lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, fî B 29 sene 267 (29 Recep 1267 / 30 Mayıs 1851).

17-1 Mîrâs

Fi'l-asıl Rum ilinde İbrail sâkinlerinden olup 'asakir-i nizamiye-i hazreti şahaneden süvari redif binbaşısı olup medine-i Sivas da vâki' Çavuşbaşı Mahallesi'nde ikamet üzere iken bundan akdem fevt olan Mehmed Sami ibn 'Osmân nâm müteveffanın veraseti zevce-i menkuha-i metrukesi Zehra Hatun bint-i İbrahîm nâm hatun ile sulbî kebir oğlu 'Alî Rıza Beg nâm kimesne ye inhisarı 'inde'ş-şer'il-enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra verese-i merkûmundan merkûm 'Alî Rıza Beg meclis-i şer'i şerîf-i Ahmedi ve mahfeli dini münif-i Muhammedîde işbu ba'isetü'l-kitab ümmü maneviyesi mezbûre Zehra Hatun bint-i İbrahîm nâm hatun tarafından âtiyyü'z-zikri ibrâyı tasdika vekil olup vekaleti mahalle-i merkûm imamı Hafız Mustafâ bin el-Hâc Hüseyin ve Zenci Reyhan bin

‘Abdullah nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübutu vekaletine hükm-ü şer’i lâhık olan Ebubekir bin Mehmed nâm mahzarında ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm idüp murisimiz müteveffayı merkûm babam Mahmud Sami’nin bi’l-cümle tereke-i ma’lumesinden meccanen ümmü ma’neviyem Zehra hatunun tereke-i müteveffa-yı merkûme müte’allık ‘âmme-i de’âvî ve metâlipâtdan ve kâffe-i eymandan ve muhasamâtdan her birimiz aherin zimmetini ibrâ-i ‘âmm raff’u’l-hisâm ile ibrâ-ü ıskat idüp ve yine her birimiz aherin ibrâsını ber minval-i muharrer kabul eylediklerinden vekil-i merkûm Ebubekir dahi mukırrı mumâ ileyh ‘Alî Rıza Beg’in cemi’ kelimât-ı meşruhasını vicahen tahkik ve şifaen tasdik etmeğın ma-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu hurrıre fil-yevmi’l-hamis min şehri Şa’bâni’l-muazzam sene seb’a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (5 Şa’bân 1267 / 5 Haziran 1851).

İmam Muhammed Mustafâ Efendi ve Mehmed Efendi ve birlinin Ağası Sancaktar Ataullah Ağa ve Karagöz oğlu Halîl ve Rıdvan oğlu Süleymân ve Tatar Salih oğlu Salih ve Atlı oğlu Mehmed ve Molla Mehmed Emin Efendi

17-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Medine-i Sivas’a muzâfe Hafık Nâhiyesi’ne tâbi’ Yarhisar Karyesi mütemekkinlerin-den Haşmân oğlu Marhuros veled-i Yağos nâm zimmî meclis-i şer’i şerîf-i enver ve mahfeli dini münifi ezherde yine karye-i merkûme mütemekkinlerinden olan işbu ba’isü’r-rakim Evâkim veled-i Torik mahzarında ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm idüp akdi âtiyyü’z-zikrin suduruna değın yedimde babamdan müntakil mülküm olup karye-i merkûmede kâin bir taraftan Tarus zimmî ve iki taraftan Kabril zimmî mülkleri ve bir taraftan tarîk-i ‘âmm ile mahdud bir bab ahur-ı müştemil mülk-i menzili tarafeynden icab ve kabulü havi şürût-ı mühimmeden ‘ari bey’-i bat-ı sahih-i şer’i ile dokuzyüz guruşa işbu mersûm ile diğır karındaşları Keragos ve Kedırık(?) nâm zimmîler iştiraken bey’ ve teslim ve temlik eyledi-ğimde mersûmun dahi ber minval-i muharrer iştirak ve teslim ve temlik ve kabz ve kabullerinden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr dokuzyüz guruşu mersûmun Evâkim ve Keragos ve Kedırık nâm zimmîler yedlerinden tamamen ve kamilen ahz ve kabz eyledim fima-ba’d salifü’z-zikir menzil-i mahdud-ı mezkûrda benim asla ve kat’a alaka ve medhalim kalmayub müştemilâtıyla müşteriyi mersûmün Evâkim ve Keragos ve Kedırık nâm zimmîlerin iştiraken mülk-i

müşteraları ve hakk-ı sarıhleri olmuştur, keyfe ma-yeşâü ve habs yehtâr mutasarrıf olsunlar dedikde gıbbe't-tasdiki'ş-şer'i ma-veka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurreire fi'l-yevmi's-sâbi'i min şehri Recebi'l-ferd sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (7 Recep 1267 / 8 Mayıs 1851).

Karye-i merkûme muhbiri zekkar ve Sivasî Halîl Ağa ve kasap Kabrîl ve Mehmed Ağa

18-1 Alacak Da'vâsı

Der devletmekine arz-ı da'iyi kemîneleridir ki,

Medine-i Sivas mahallâtından Pazar Mahallesi mütemekkinlerinden Zevba Buronik kızı Maryem'in yine mahalle-i mezbûre mütemekkinlerinden kuyumcu Menas zimmetinde bi-i'lam-ı şer'i ve gayri ez-teslimat bir yük dokuzbinaltıyüz guruş matlubatının tesavi-yesinde muhalefet olunduğuna mebni hususu mezkûre meclis-i şer'i şerîf ve mübaşiri ma'rifetiyle ru'yet olunması babında Sivas mutasarrıfı sabıkı saadetlü Mahmut Münip Paşa bendelerine hitaben şerefmürur eden emirnâme-i sami hazreti vekalet panahiye imtisalen mersûm Maryem bint-i Ohanes nâm nasraniye tarafından da'vây-ı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti Agob veled-i Begos ve Begos veled-i Mıgırdıç nâm zimmîler şehadetleriyle sabit ve sübutu vekaletine hükm-ü şer'i lâhık olan zevci Karabet veled-i Kalük nâm zimmî Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde mersûm kuyumcu Menas veled-i Satuk nâm zimmî tarafından dahi kezalik da'vâ-yı âtiyyü'z-zikri li-ecli'l-husume vekil-i müseccel-i şer'iyesine sulbî kebir oğlu Zûre nâm zimmî müvacehesinde hususu mezkûre mübaşir tayin olunan 'Alî Ağa hazır olduğu halde müvekkilem zevcem mezbûrenin babası mersûm Ohanes veled-i Aleksan nâm zimmî kırk üç tarihinde hâlik olup terekesi ba-ma'rifeti şer' tahrir ve taksim olunmuş ise de kable'l-kısâm harici defter olarak işbu yedimde olan hüccet-i şer'iyede best ve beyan olduğu üzere mikdar-ı ma'lume ecnas-ı altun müvekkilem mersûman ile verese-i sairelerini müvekkili mersûm Menas zimmî iğfal ederek hıfz edeyim ecnası mezkûrdan külliyetli resm icab ederse ne gelirsiniz diyerek ahz idüp müahharan kal' eyledim, cümlesi iki yük kırkbinikiyüz guruşa baliğ olmağla zimmetimde karzan vacibi'l-eda deynimdir deyu ikrarını elli yedi senesi Rebiü'l-ahirinin beşinci günü Sivas meclisinde huzur-ı şer'de kezalik zevcem tarafından

vekil olarak mersûm Menas'dan da'vâ idüp inkârına mebni şahidâni âdilân ile bi'l-müvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyledikde meblağ-ı mezkûrdan müvekkilem mersûmenin nisf hissesi olan bir yük yirmibinyüz guruşu mersûmdan tahsiline hükm olunduğunu mübeyyin yedime bir kıt'a hüccet-i şer'iyeye i'tâ olunmuşdur deyu hüccet-i şer'iyeyi ibrâz idüp ancak meblağ-ı mezkûrdan dahi onbinbeşyüz guruşu müvekkile-i mersûmem için bana teslim idüp bâkî kalan bir yük dokuzbinaltıyüz guruşu müvekkilem mersûmenin babası malı olan ecnasdan hissesi olarak işbu müvekkili mersûm Menas zimmetinde olduğundan halen talep ederim bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vekil-i mersûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda müvekkile-i müdde'îye-i mersûmenin babası mersûm Ohanes zimmî hâlik oldukda hüccet-i şer'iyede best ve beyan olunduğu üzere iki yük kırkbinikiyüz guruşluk ma'lumü'l-aded ecnas altunu hâlik mersûmun malı olarak babasının ahzını ikrar ancak elli dokuz senesi Cemâziye'l-ahirinin birinci günü kendi hanemizde babam mersûm ecnası mezkûrları aynen müdde'îye-i müvekkile-i mersûmeye teslim idüp bâkî onbin beşyüz guruşu dahi babam mersûmun deyni kaldığından sene-i merkûme Şa'bân-ı şerîfinin yirmi birinci günü Sivas'da kâin Şeyh hanında Yegos zimmînin odasında bi-tekrar meblağ-ı mezkûrların muhasebelerinin işbu vekili mersûm Karabet zimmî kezalik zevcesi tarafından vekil olarak ru'yeti birr le bâkî kalan onbinbeşyüz guruşu dahi oda-i mezkûrda tamamen işbu vekili mersûma teslim idüp meblağ-ı mezkûrdan bâkî bir akçe alacağım kalmadı deyu babam mersûm ile müdde'î vekil-i mersûm Karabet zimmî âmme-i da'vâdan zimmetlerini ibrâ-i âmm ile ibrâ eyleyüp tarafeyn dahi ibrâ-i mezkûru kabul eylediklerinden müdde'î vekili mersûme Karabet zimmî kendi hatemiyle mahtum bir kıt'a ibrâ senedi dahi i'tâ eyledi deyu def' eyledikde def'-i mezkûrdan elli dokuz senesi Şa'bân-ı şerîfin yirmi birinci günü mersûm Yegos zimmî odasında işbu mersûmun babası seninle hususu mezkûra müteallık herkesin yanında muvaza'aten aslı olmayarak ibrâ olalım ba'dehu alacağı toplayub ber mucibi hüccet-i şer'iyede me'huzüm olan ecnâsdan bâkî zevcin mersûme Maryem nâm nasraniyeye deynim olan bir yük dokuz binaltıyüz guruş hissesi olmakla teslim edeyim deyu taktir eylediğinden ben dahi muvaza'aten ibrâ oldum deyu def'-i ale'r-ref' etmekle def'-i mezkûru müdde'î aleyh vekili mersûm Zûre nâm zimmî külliyyen inkâr etmekle müdde'î vekili mersûm Karabet zimmî ber minval-i muharrer vâki' olan ibrâları muvaza'a tarîki üzere

olduğunu mübeyyin beyana havale olundukda yine medine-i merkûme mütemekkinlerinden Saraydar oğlu Milkon veled-i Kıydırık ve terzi Babil veled-i Karabet nâm zimmîler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda vâki' olan ibrâlarının muvaza'a tariki üzere olduğunu bi'l-müvacehe vech-işer'i üzere isbat eyledikde müdde'î aleyh vekili mersûm Zûre cevabe tesaddi-yi birr le şahidânı mersûmânın babam mersûm Menas zimmîye garaz-ı dünyeviyeleri olduğunu tevaturan isbat ederim deyu şahitlerin çersını iddia etmekle Ermeni milletinden cünd-ü nefer şahit ikame idüp şahitlerin kuyumcu Menyas zimmîye garaz-ı dünyeviyeleri olduğunu ihbar eyledikde müdde'î vekili mersûm dahi cevabe tasaddi-yi birr-le Ermeni milletinin bana ve zevcem mersûmeye Protestan olduğumuzdan milletçe garazları olduğunu islam ile tevaturan isbat ederim deyu mersûm dahi cünd-ü neferi İslam ile Ermeni milletinin müdde'î vekil-i mersûm Karabet ve zevce-sine milletçe garaz-ı nefsanîyetleri olup her vecihle ahz-ı i'tâ etmediklerini ihbar eyledik-lerinden ancak millet-i mersûmların fi'l-hakika müdde'î-yi mersûm protestan oldukla-rından dinlerince papazlarının tenbihleriyle garazı dünyeviyeleri olduğunu kendilerinin dahi ifadelerinden müstebân olmağın keyfiyet-i mezkûr ber minval-i muharrer üzere olduğundan müdde'î vekili mersûm Karabet dahi hususu mezkûru der 'aliyyede huzur-ı hazreti meşihat penahide mürafa'a olmalarını niyaz ve istid'a etmekle hakikat-i hâl imtisalen li'l-emri bi'l-emr bi'l-iltimas beyana serir-i saltanatı a'laya arz ve i'lam olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-salis min şehri Şa'bâni'l-muazzam sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (3 Şa'bân 1267 / 3 Haziran 1851).

19-1 Tereke

Badi-i defteri kassam oldur ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Kösedere-i zimmî Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden Ahmed bin 'Alî nâm müteveffanın sulbî kebir oğulları Mehmed ve 'Alî ve gâib anil-beled 'Abdullah ve sulbiye-i kebir kızları 'Âyşe ve Dudu nâm hatunlara inhisarı 'ide'ş-şer'il-enver zâhir ve nümayan olduktan sonra gâib-i merkûmun hisse-i irsiyesi cânib-i beytü'l-mâle aid ve raci olduğundan Sivas vilayeti defterdarı 'izzetli Salih Beg Efendi tarafından vekil bulunan zabtiye Süleymân marifeti ve marifeti şer'le tahrir bi'l-müzayede bey' olunan esman-ı tereke defteridir. 15 C sene 267 (15 Cemâziye'l-âhir 1267 / 17 Nisan 1851).

Sivaskârî çit yüzlü yasdık 3, şilte 3, guruş 60 / yan halısı 2, guruş 70 / nakışlı kilim 1, guruş 35 / sagîr çit yüzlü minder 3, guruş 15 / köhne cicim 4, guruş 15 / köhne seccade 1, guruş 3 / müsta'mel Sivaskarı çit yorgan guruş 50 / köhne mitil 1, guruş 10 / köhne çit yüzlü döşek 2, guruş 60 / köhne çuval 2, guruş 5 / Evan nuhas 54, guruş 648 / sagîr şamdan 1, guruş 5 / hurdavathane guruş 35 / mahalle-i merkûmede vâki' beyne'l-ahali mülkü menzil guruş 3000. Yekün: guruş 4016: Minha el-ihracât; techiz tekfîn mesarîfı guruş 250 / resm-i kısmet guruş 95 / Kaydiye: 6 guruş ; 3 hazineye 3 mahkemeye / bey' olunan eşya dellaliyesi guruş 80 : 40 hisse-i hazineye 40 mahkemeye ait, dellallara;13-13 / 26

Sahih li-taksim beyne'l-verese guruş 3583,5; hisse li-ibni'l-merkûm Mehmed guruş 89, para 35 / hisse li-ibni'l-merkûm 'Alî guruş 89, para 35 / hisse li-ibni'l-gâibi'l-merkûm 'Abdullah guruş 89, para 35 / hisse li-bint-il-merkûme 'Âyşe guruş 447, para 37,5 / hisse li-ibint-il merkûme Dudu guruş 447, para 37,5

19-2 Vasî ve Kayyım Ta'yîni

Medine-i Sivas'da vâki' Kösedere-i zimmî Mahallesi sâkinlerinden olup bundan akdem gâib ve mefkud olan 'Abdullah bin Ahmed nâm mefkude babası müteveffadan ve gerek zevcesi müteveffıye Fâtıma bint-i 'Osmân'dan gâib 'Abdullah nâm kimesnenin hissesine bi-hasebi'l-irsi's-şer'i isabet ve intikali hisseyi irsiyesini zabt ve hıfza ve umuru sairesini ru'yete vasîsi olmayup savb-ı şer'den gâib-i merkûme bir vasî ve kayyım nasb ve ta'yin olunması lazım ve mühim olmağın emanet ile mevsuf ve istikamet ile mevsuf idiğini zeyli hüccetde muharreri'l-esami müslimîn ihbarlarıyla 'inde's-şer'il-enver zâhir ve nümâyan olan gâib merkûmun li-ebeveyn er karındaşı işbu baisü'l-kitâp 'Alî Ağa ibni'l-merkûm Mustafâ ibn Ahmed'in hisse-i irsiyesini itlaf-ı iza'a etmemesi için Karagöz oğlu Ebubekir bin Mehmed ve Mehmed bin Ahmed nâm kimesnelerin kefaletlerine mebni hâkimi muvakkı'ı sadri kitab tuba leh ve husne meâb Efendi hazretleri merkûm 'Alî'yi vasî ve kayyım nasb ve ta'yin buyurup ol dahi kayyımlık-ı mezkûru kabul ve hizmeti lazimelerini kema yenbağî edaya taahhüt ve iltizam etmeğın ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's- sabi' min şehri Şa'bân-i'l-mu'azzama sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (7 Şa'bân 1267 / 7 Haziran 1851).

Şuhudü'l-hâzır; Sarac İsmâ'il ve Sarac Hasan ve Karagöz oğlu Mustafâ

19-3 Vasî ve Kayyım Ta'yîni

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Sahibi arzuhâl-i merkûm bendelerinin istid'asına müsaade-i 'aliyyeleri irzan buyu-rularak bala-yı arzuhâle keşide-i silk-i sudur buyurulan buyruldu-yu 'alilerine imtisalen Sivas'da vâki' Üryan zimmî Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Fâtıma bint-i 'Osmân'ın veraseti zevci gâib anil-beled 'Abdullah bin Ahmed ile diğêr varisine munhasıra olmağla müteveffıye-i mezbûrenin terekesi bi-irade-i seniyye savb-ı 'alilerinden me'mur kulları marifeti ve ma'rifeti şer'le tahrir ve müzayede olunarak ber mucibi defter-i kassam vuku' bulan mesarif-ı sahihesiyle resmi beytil-mâl ba'del-ihrac bâki gâib-i merkûmun hissesi olan binseksenbeş guruş teslimi sandık olunmuş olduğundan başka muahharan

Sayfa:20 (önceki belgenin devamı)

gâib-i merkûmun pederi mezbûr Ahmed bin 'Alî dahi fevt olup veraseti diğêr oğullarıyla yine gâibi merkûm 'Abdullahı munhasıra olup müteveffayı merkûmun terekesi dahi kezalik ba-ma'rifeti şer' ve me'mur müzayede olunarak diğêr defteri kassam mucibince kezalik gâibi merkûmun hissesinden mesarif-ı sahihasıyla resm-i beytü'l-mâli ihrac olunarak bâki kalan sekizyüzellibir guruş onbeş para dahi teslimi sandık olunması iktiza idüp ancak gaib-i merkûmun li-ebeveyn er karındaşı olup mütedeyyin ve müstakim ve her halde gaibi merkûmun hissesini zabt ve hıfza muktedir olduğu 'inde'ş-şer'il-enver zâhir ve nümâyan olan sahib-i arz-u hâl merkûm 'Âli kullarıyla yerine gâibi merkûmun malını hıfz ve kayyum-ı ba-itlaf iki nefer kefil irâe eylediğinden merkûme kibel-i şer'den bir kıt'a vasî hücceti i'tâ olunmakla merkûm kulları istirhamına müsaade-i 'aliyyeleri erzan buyurularak meblağ-ı mezkûrları usulüne tevakkuf eylediği halde merkûm bendelerinden bir kıt'a tahvil ahziyle müteveffıyanı merkûmândan gâib-i merkûma isabet eden hisseyi irsiyelerini karındaşı vasîsi mezbûr 'Alî bendelerine teslim buyurulması menu tu ra'yi alileri idüğü bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, bâkiyü'l-emr limen lehü'l-emr, fi 7 Ş sene 67 (7 Şa'bân 1267 / 7 Haziran 1851).

20-1 Vakıf Tevliyet Berâtı

Der devletmekine arz-ı da'iyi kemîneleridir ki,

Nezaret-i evkaf-ı humayûn-ı mülûkâneye mülhak evkaftan Sivas'da vâki' Şifahiye Medresesi vakfından olmak üzere bir sehîm ile türbehânlik ve kayyım ve bir semen ile sümün hisse ma'bedlik cihetlerine bir kıt'a ve yine Sivas ilinde Günerdirmez Nâhiyesi'nde Mirza Çeribaşı ve Karye-i Karacaviran ve Kuzkurusu ve Kalecik ve Ulu Fakih ve Salur ve Elili Çevlik ve Ahurviranı mezra'aları malikânesi vakfının üçbuçuk sehîm itibariyle iki buçuk sehîm hisse nısf sehîm malikâne mutasarrıflığına bir kıt'a ki cem'an iki kıt'a berât-ı şerîf-i âli şân ile evladı vakıfûn Seyyid 'Abdullah ve Seyyid Piri Mehmed ve Seyyid 'Osmân ve Seyyid 'Abdurrahman işbu 'Abdullah diğer müşterekleriyle mutasarrıf iken merkûmûndan Seyyid Piri Mehmed ve Seyyid 'Abdullah bila veled müteâkiben fevt olup yerleri hali ve hizmeti lazimeleri mahdud ve muattal kalmağın müteveffeyân-ı merkûmânın yerlerine karındaşları ve müşterekleri erbabı istihkakdan işbu ba'isana arzı ubudiyete ve Seyyid 'Abdurrahman kulları her vecihle elyak ve ahra olmalarıyla cihâtı mezkûrâtdan müteveffayı mezbûrenin bila veled memluk olan hissesini mezbûrân Seyyid 'Osmân ve 'Abdurrahman kullarına vazife-i mersûmeleriyle iştiraken tevcih ve yedlerine bir kıt'a berât-ı şerîf-i âlişân sadaka ve ihsan buyurmak ricası ol ki vâkı'ul-hal bi'l-iltimas paye-i seriri saltanat-ı e'lâya arz ve i'lâm olundu Bakîl-emr limen lehül-emr, fi 7 Ş sene 267 (7 Şa'bân 1267 / 7 Haziran 1851).

20-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î'leridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Çavuşbaşı Mahallesi sâkinlerinden Mehmed bin Halîl Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde medine-i merkûm mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu bâ'isü'r-rakim Basmacı Torik veled-i Simon zimmî müvacehesinde medine-i merkûm sâkinlerinden Hasan Ağa ibn Ahmed zimmetinde cihet-i karzdan binbeşyüz guruş ciheti karzdan alacak hakkım olup medyunum merkûm Hasan deyni mezkûriyle beni işbu mersûm Torik zimmînin karındaşı gâib ani'l-beled Barsih veled-i mersûm Simon üzerine gıyabında kabulüne mevkuf havale eyledikte ben dahi havale-yi mezkûreyi kendüye ifade eylediğimde kabul ettikten sonra meblağ-ı mezkûrun yediyüzelli guruşunu gâib-i mersûm Barsih zimmî karındaşı mersûm Torik zimmî yediyle bana teslim etmiş olduğundan mebalîğinden olup el-

haletü hazihi bâkîsi olan yediyüzelli guruşu dahi mersûm Torik zimmî karındaşı mersûm ile birlikte olduğundan mücerred muhtal-i ‘aleyh gâib-i mersûm Barsıh karındaşı olmağla malından bana vermek üzere kendüye cebr olunmak muradımdır deyu tesaddiyi birr-le da’vâyı takriri meşruhu üzere meşru’ ve muteber olmadığı kendüye tefehhüm ve mucibince da’vâyı mezkûresiyle mersûm Torik zimmîye bi-vechi’r-ra’yi mu’arazadan men’ olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı ‘alilerine i’lam olundu. 7 Ş sene 267 (7 Şa’bân 1267 / 7 Haziran 1851).

21-1 Tereke

Medine-i Sivas’da vâki’ Kösedere-i zimmî Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Karabet veled-i Artin nâm hâlikin veraseti zevcesi metrukesi Martus bint-i Kirkor ve sulbî sagîr oğlu Kerakos ve Mesâk ve sulbî kebir oğlu gâib ‘anil-beled Serkiz ve sulbiye-i sagîre kızları Üskök ve Küher ve Enmar nâm nasraniyelere inhisarı ‘indeş-şer’il-enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra hâlik-ı mersûmun terekesi marifeti şer’le ve gâib-i mersûmun hissesi bi-irade-i seniyye-i cânib-i beytü’l-mâle aid ve raci’ olmağla Sivas Eyâleti defterdarı izzetlü Salih Beg Efendi tarafından vekil zabtiye Yahya ma’rifeti ve marifeti şer’le tahrir ve terkim ve beyne’l-verese bi’l-farizati’ş-şer’iyye tevzi’ ve sûk-i sultaniyede bey’ olunan esman-ı tereke defteridir. Fî 3 Ş sene 267 (3 Şa’bân 1267 / 3 Haziran 1851)

Sivaskari çit döşek 2, guruş 90 / köhne yasdık 3, demi yasdık 1, guruş 48 / köhne çul parçası 3, guruş 20 / ağaç şamdan 1, guruş 1 / kebir küp 6, guruş 20 / sagîr çekmece 1, guruş 10 / köhne hamur teknesi 1, guruş 30 / sagîr ketb minderi 8, guruş 20 / köhne çuval 2, guruş 10 / sagîr tahta 1, guruş 1 / ağaç terazi 1, guruş 3 / külük 4, guruş 2 / sagîr küp 5, guruş 5 / sepet 5, guruş 5 / Evan nuhas 12, guruş 180 / köhne mitil 7,5; guruş 75 / nuhas fenar 1, guruş 6 / hurdavâthane guruş 15 / İcmali yekün; guruş 414.

Minha el-ihracât; resmi kısmet guruş 10 / kaydiye guruş 1 / 0,5 hazineye, 0,5 mahkemeye / dellaliye guruş 9 / 4,5 hazineye / 4,5 mahkemeye / dükkan icarı guruş 2 / varak baha para 20

Sahihü’l-bâkî; hisse zevce-i mersûme guruş 45, para 6 / hisse li-ibn’l-mersûm Kerakos meblağ 1, guruş 74, para 25 / hisse li-ibn’l-mersûm Seak meblağ 1, guruş 74, para 25 / hisse li-ibn’l-merkûm gaib Serkiz meblağ 1, guruş 74 / -3 / 71, para 25

/ -24 / 1 resmi beytû'l-mâl / hisse li-bint-i'l-mersûm Üskök meblağ 2, guruş 37, para 12 / hisse li-bint-i'l-mersûm Kerir meblağ 2, guruş 37, para 12 / hisse li-bint-i'l-mersûm Entmar meblağ 2, guruş 37, para 12 / gaib-i mersûm Serkiz'in hissesi olan yetmiş bir guruş bir para me'muru Yahya ma'rifetiyle teslimi sandık olunduğu kaydşut

21-2 Vasî Ta'yîni

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Sivas'da vâki' Kösedere-i zimmî Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Velak Karabet veled-i Artin nâm hâlikin veraseti zevce-i metrukesi Martus bint-i Kirkor ve sulbî sagîr oğulları Krakos ve Mesak ve sulbî kebir oğlu gâib anil-beled Serkiz ve sulbiye-i sagîre kızları Üskök ve Küher ve Enmar nâm zimmîlere inhisarı lede'ş-şer'il-enver zâhir ve nümayan olduktan sonra verese-i mezbûrûndan zevce-i mersûme işbu baisetür-rakim Martus bint-i Kirkor nâm nasraniye Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde hâlik mersûmun vereselerinden sagîrûn-ü mersûmûn lieclil-muhasame vasî nasb olan Velak Mihail veled-i ovatis nâm zimmî müvacehesinde mahalle-i merkûmede kâin bir taraftan ser pedar Agob ve bir taraftan dülger Nagos ve bir taraftan pabuşcu İstefan zimmî mülkleri ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud bir bab kış evi me'a seki taht-ı oda ve bir bab fevkani kiler taht-ı odunluk ve bir miktar havlu-yu müştemil mülk-i menzil babam mersûm Kirkor zimmînin taht-ı tasarrufunda mülkü iken ba'del-helâk bana intikal idüp mutasarrıf olmamla işbu vasî-yi mersûm hâliki mersûmun menzil-i mahdud-ı mezkûr mülküdür deyu bi'l-vesaye fuzuli muvaza'adan hali olmaz deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vasî-yi mersûm dahi cevabında külliyyen inkâr etmeğle müdde'îne-i

Sayfa: 22 (önceki belgenin devamı)

mersûm ber minval-i muharrer iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda haklarında vâki' olan Velak mâd veled-i Evanis ve demirci Satus veled-i Torsis şهادetleriyle bi'l-müvacehe vech-i şer'i üzerinde isbat eyleyüp mücibiyle menzil-i mahdud-ı mezkûr müdde'î aleyh vasî-yi mersûmun kefilıyla müdde'î mersûmun babasından müntakil mülkü olmak üzere zabt-u tasarrufuna tembih olunduğu bi'l-

iltimas huzur-ı alilerine i'lam olundu, bâkîl-emr limen lehül-emr, fî 7 Ş sene 67 (7 Şa'bân 1267 / 7 Haziran 1851)

22-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Hoca İmam Mahallesi mütemekkinlerinden Saraydar oğlu işbu baisu'r-rakim boyacı Begos veled-i Pedros nâm zimmî Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde medine-i merkûmede kâin Küçük Minare Mahallesi mütemekkinlerinden göncü İstefan veled-i Kabril zimmî müvacehesinde iki yüz altmış altı senesi Zilka'deti'ş-şerîfesinin birinci günü işbu mersûm ciheti karz-ı şer'iden an nakd boyahanede beşbin guruş teslim idüp işbu Zağros dahi bir adet kendi malım olan cırali sâ'atimi beşyüz guruşa bi'r-rıza furuht idüp cümle beşbinbeşyüz guruşu ciheteyn-i merkû-meynden bana deyni olduğunu yedime bir kıt'a deyin tahvili i'tâ idüp zimmetimde iken tahvil-i mezkûr kazaen yedimden zayı' olduğundan meblağ-ı mezkûru işbu sene-i müba-reke Receb-i şerîfinin birinci günü iki kapulu boyahanede mersûmdan talep eylediğimde ciheteyn-i merkûmeteyn sâlifü'z-zikr beşbinbeşyüz guruş bana deyni olduğunu ikrar idüp ancak sana mâi boya vereyim dedikte ben dahi razi olmadığımından şimdi meblağ-ı mezkûru talep eylediğimde edada mümane'at ider su'âl olunup meblağ-ı mezkûrun bana edasına tenbih olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm İstefan zimmî dahi cevabında meblağ-ı mezkûrun ahzini ve mü'ahheran vech-i meşruh üzere ikrarını külliye inkâr etmekle müdde'î mersûm Begos zimmî mâru'l-beyan müdde'asını mübeyyin beyana havale olundukda medine-i merkûm sâkinlerinden olup haklarında i'tâ-ı kabul vâki' olan uzun 'Osmân zade İbrahîm Ağa ibn 'Osmân ve Mehmed Emin bin 'Osmân Ermeni milletinden Menas veled-i Serkiz nâm kimesneler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda ciheteyni merkûmeyinden mârû'z-zikr beşbinbeşyüz guruş müdde'î merkûm Begos zimmîye deynim ve borcumdur mâi boya vereyim deyu tarih-i mezkûrda mersûm İstefan zimmînin ikrarını bi'l-müvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle meblağ-ı mezkûr beşbinbeşyüz guruşrun mersûm Begos zimmîye eda ve teslime mersûm İstefan zimmîye tenbih olduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fî 7 Ş sene 267 (7 Şa'bân1267 / 7 Haziran 1851).

22-2 Alacak Da'vâsı

Medine-i Sivas'da vâki' Baldır pazarı Mahallesi mütemekkinlerinden işbu baisu'r-rakim lüleci Karabet veled-i Menas nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde medine-i merkûme mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği 'Ayras veled-i Hacer nâm müvacehesinde işbu mersûmun Sivas mütemekkinlerinden Alton oğlu Agob zimmî binyüz guruş deyni olup iki yüz altmış beş senesi Saferu'l-hayrın guresinde der 'aliyyede üçümüz birlikte olarak mersûm Agob zimmî meblağ-ı mezkûr binyüz guruşu mersûm 'Aydos zimmîden bana havale idüp her birimiz dahi havale-i mezkûru kabul meblağ-ı mezkûr binyüz guruşu işbu mersûm bana edaya teahhüd idüp onbeş kurşunu dahi bana teslim, bâkî binseksenbeş guruşu ciheti havaleden bana deyni olmakla talep iderum deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında inkâr etmekle müdde'î mersûm Karabet zimmî salifu'l-beyan iddiasını mübeyyin beyana havale olundukda, yine medine-i merkûme sâkinlerinden olup haklarında vâki' olan Nişan veled-i Esadir ve Evanes(?) veled-i Karabet zimmîler şهادetleriyle tarih-i mezkûrda der 'aliyyede meblağ-ı mezkûr binyüz guruşu mersûm Agob zimmî üçü birlikte olarak bi'l-müvacehe havale idüp mersûmlar dahi ba'de'l-kabul meblağ-ı mezkûrdan dahi onbeş kurşunu müdde'î mersûma teslimini bi'l-müvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyip mucibiyle meblağ-ı bâkî-i mezkûr binseksenbeş guruşun mersûm 'Ayras zimmîden şer'an tahsiliyle müdde'î mersûma teslimi lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı alilerine i'lam olundu, fi 7 Ş sene 267 (7 Şa'bân 1267 / 7 Haziran 1851)

23-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridirki

Fî'l-asıl Kayseriye mütemekkinlerinden olup ticaretle medine-i Sivas'da vâki' Küçük Han'da ikamet üzre olan işbu baisu'r-rakim Kuru veled-i Endon nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclisi Şer-i şerîf-i enverde, medine-i Sivas'da bakkal esnafından olup savb-ı âlilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Soğmun veled-i kör Evhan nâm zimmî müvacehesinde işbu mersûm Soğmun zimmîye altmış beş senesi Receb-i şerîfin yirmiikinci günü be-her batmanı kırkikişerbuçuk guruşdan ikibinsekizyüzdoksan guruşluk altmışsekiz batman sabun

verüp ba'dehu altmış altı senesi Receb-i şerîfinin yirmi ikinci günü işbu mersûm Soğmun ile han-ı mezkûrda odamda yegan yegan muhasebemizi ba'de'r-ru'ye ciheti merkûmdan ikibinsekizyüz doksan deyni zuhûr idüp deyni ikrar idüp meblağ-ı mezkûra mahsuben binotuzaltı gurusunu bana bi't-teslim bâkî binsekizyüz ellidört guruş alacak hakkım olmağla taleb eylediğimde edadan mümana'at eder su'âl olunup meblağ-ı mezkûrun edasına tenbih olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'îyi 'aleyh mersûm Soğmun elli batman sabun ahzını ikrar, mâ'adadan sekiz batman sabunu tarih-i mezkûrda muhasebelerini ve deyn eylediğini külliyyen inkâr etmekle müdde'î mersûm iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan es-Seyyid Alaeddin Efendi bin el-Hâc Hafız Ahmed ve 'Alî bin İbrahîm nâm kimesneler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda sabun muhasebesini ru'yet idüp ikibinsekizyüzdoksan guruş deyn ikrarını isbat eyleyüp ber mucibi şehadet-i himâ(?) bâkî meblağ-ı mezkûr binsekizyüzellidört guruşun müdde'î mersûm Kuru zimmîye edasıyla müdde'îyi 'aleyh mersûm Soğmun zimmîye tenbih olduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fi 21 C sene 67 (21 Cemâziye'l-âhir 1267 / 23 Nisan 1851)

23-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Sivas'da vâki' Küçük Minare Mahallesi sâkinlerinden işbu baisânî'l-i'lam 'Abdullah ibn 'Abdullah ve Üryan zimmî Mahallesi sâkinlerinden 'Ömer bin 'Alî nâm kimesneler Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde İlbeğli Kazâsı'na tâbi' Herekli Karyesi sâkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları marifetiyle ihzar ettirdiği Hasan Çavuş bin nâm kimesne müvacehesinde işbu merkûm kendim cihet-i karz olarak altmış altı senesi Cemâziye'l-evvelinin onbeşinci günü yüzelli guruş ve merkûm 'Ömer dahi altmış iki tarihinde üçyüzyedi guruş teslim idüp ba'dehü meblağ-ı mezkûrlar işbu merkûmun zimmetinde iken ba'dehü altmış altı senesi Cemâziye'l-âhirinin evsatında cümle muhasebemizi her birimiz başka başka bi'r-ru'ye cihet-i karzdan olan mablağ-ı mezkûrdan elli guruş bana ve merkûm 'Ömer dahi üçyüzyedi guruş ki, cem'an dörtyüz elliyedi guruş hâlâ zimmetinde olduğundan taleb ederim deyu her birisi ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl

merkûm dahi cevabında külliyyen inkâr etmekle müdde'îyi merkûmân mârû'z-zikr iddiasını mübeyyin beyana havale olundukta medine-i merkûme sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Handan zade Hasan Ağa bin el-Hâc 'Osmân ve Hafız 'Abdurrahman bin İbrahîm nâm kimesneler şehadetleriyle herbiri iddialarını başka başka bi'l-müvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle meblağ-ı mezkûr dörtyüz elliyedi guruş müdde'î-i 'aleyh merkûm Hasan'dan bi't-tahsil müdde'îyi merkûmâne teslim lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fi 27 C sene 267 (27 Cemâziye'l-âhir 1267 / 29 Nisan 1851)

23-3 Mülk Satışı İ'tirazı Dâ'vası

Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Divriği Kasabası mahallâtından Zeliha Hatun Mahallesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam Mustafâ bin 'Abdurrahman nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde 'ammetesi Asiye bint-i Seyfullah nâm hatun tarafından da'vâyı âtiyyü'z-zikri li-ecli'l-husume vekil olup vekaleti kasabadan Süleymân bin Mehmed Emin ve Mustafâ bin İbrahîm nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübutu vekaletine hükmü şer'i lâhık olan yine kasabadan Yusuf bin 'Alî kimesne ile kız karındaşı Zeliha bint-i 'Abdurrahman nâm hatun tarafından ba-mazbata da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil zevci 'Ömer bin 'Abdullah nâm kimesneler müvacehelerinde mahalle-i merkûmede kâin bir taraftan küçük 'Alemdar mülkü ve bir taraftan müvekkile-i mezbûre ve bir taraftan Doğulu oğlu 'Alî Ağa mülkü ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud bir miktar bağ ile yine kasaba-i merkûme arazisinde kâin (okunmuyor) nâm mahalde bir taraftan Kara Molla ve bir taraftan Kazım oğlu tarlaları ve bir taraftan dere ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud tahminen iki kile tohum istiâb eden tarla dahi babamdan bizlere intikal idüp ben sagîr iken bağ-ı mezkûru validem Fâtıma bint-i Ebubekir nâm hatun müvekkile-i mezbûre Asiye hatuna fuzuli bey' etmiş olduğundan ve tarlayı mezkûru dahi kız karındaşım mezbûre fuzuli zabt etmiş olduğundan bağ-ı mahdud-ı mezkûr ile tarlayı mezkûrdan müvekkiletânı mezbûretânın keffi yedleriyle bana isabet eden hisseyi irsiyyemi benim zabt ve tasarrufuma tenbih olunması muradıdır deyu ba'ded'-da'vâ ve's-su'âl vekili merkûmân dahi cevablarında bağ-ı mahdud-ı mezkûr

ile tarla-yı mezkûr müdde'îyi merkûme sabi olduğu halde babasından kendilerine intikal eylediğini ikrar ancak tarih-i i'lamdan yirmi beş sene akdem

Sayfa: 24 (önceki belgenin devamı)

altıyüz guruş ile müdde'î merkûmun iddi'a eylediği tarlanın nısfı mezbûre Asiye'nin olmağla meblağ-ı mezkûr ile nısf tarla mükabelesinde bey' ve fariğ oldu ve tarla-yı mezkûru dahi kezalik validesi mezbûre elli bir senesi kız karındaşı mezbûre Zeliha'ya bi'r-rıza sahib-i arz huzurunda fariğ olmuştur deyu ferağ-ı fuzuli ile def' eylediklerinde sagîrin mülk ve tarlasını sev-i şer'i tasarrufu yoğ iken bey' ve furuht şer'an caiz olmadığından başka sagîri merkûm ba'del-bülüğ bey-i ve ferağa muciz olmamağın ref'ileri iltifata şâyân olmayup ikrarları mücibince mârû'z-zikr bağ ve tarla-yı mahdud-ı mezkûrlardan müdde'î merkûmun hisselerini teslime vekilân-ı merkûmâna tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr fi 25 C sene 267 (25 Cemâziye'l-âhir 1267 / 27 Nisan 1851)

24-1 Diyet Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Ece Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem mahnu-katen müteveffiyeye olan Fâtıma bint-i Mehmed nâm müteveffiyenin veraseti zevci Ahmed bin Mehmed ve sulbiye-i sagîre kızı Safiye ve validesi 'Âyşe bint-i Recep ve li-ebeveynin er karındaşları torun Mehmed ve İsmâ'îl ve Mehmed Emin ibnü'l-merkûm Mehmed nâm kimesnelere ba'de'l-inhisar verese-i mezbûrunun mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-feraiiz otuzaltı sehim i'tibariyle dokuz sehim zevci merkûm Ahmed ve altı sehim validesi mezbûre 'Âyşe ve on sekiz sehim sagîre-i mezbûre Safiye'ye ve birer sehim li-ebeveynin karındaşları merkûmün Mehmed ve İsmâ'îl ve Mehmed Emin nâm kimesnelere inhisarı ledeş-şer'il-enver zâhir ve nümayan olduktan sonra verese-i mezbûrûndan zevci merkûm Ahmed nefisinden asaleten ve sulbiye-i sagîre kızı Safiye nâm hatunun vasîsi olmakla bi'l-vesaya merkûm torun Mehmed ve İsmâ'îl ve validesi mezbûre 'Âyşe nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverine verse-i mezbûrûndan merkûm Mehmed Emin ibn merkûm Mehmed müvacehesinde tarih-i i'lamdan bir mah akdem gündüzün kuşluk vakti kendim süvari asakiri zabtiye neferatı olmamla me'muriyette iken zevcem mezbûreyi karındaşı işbu merkûm Mehmed kendi hanem

içinde bi-gayri hakk ‘amden eliyle boğazından boğup telef eylediğinden su’âl olunup mücib-i şer’isi icra olunmak muradıdır deyu her biri bi’l-asale ve bi’l-vasaye ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda sabah vakti kız karındaşım müteveffiyeye-i mezbûrenin sagîre kızı ile bizim kendi kovanımıza bakıp ba’dehu sizin kovanlara gidelim dedikte sagîre-i mezbûre validem bizi içeriye almaz yanında âhar kimesne ile gece gündüz ülfet iderler şimdi yine hanemizde olduğundan bizi taşra eyledü deyu sagîre-i mezbûrenin ifadesine mebni kendim müteveffiyeye-i mezbûrenin kapusuna vardığımda arkasından bağlı olmağla hanesi üstüne çıkıp pencereden aşağı nazar eylediğimde ecnebi olan Sivas sükkanından çubuk Ağası Ahmed nâm kimesne ile bir firaştâ sâkin olduklarını ra’yel’ayın müşahede eylediğimde merkûm dahi benim kendülere nâzır olduğu hüsn(?) ederek firar eyledikte ben dahi mezbûrenin hanesine girub bu vecihle fi’li şe’nin nedür deyu su’âl eyledikte ırzımı merkûmun elinden kurtaramadığımdan haneme gelür deyu ifadesine mebni husus-ı mezkûr nâmusumuza dokandığından bana gazap ‘ârız olarak elim ile boğazını sıkup telef eyledim mahnuka fi’li kendisinden sudurunu ikrar eylediğinden kendisi verasetden mahrum olup ancak varis-i mezbûrûn cümlesi husus-ı mezkûra katil-i merkûmu hilafıyla tekzip etmeyüp her birisi bi’r-rıza katili merkûmu kısas ve diyetten meccanen afv idüp husus-ı mezkûra müte’allık âmme-i da’vâdan her birimiz âherin zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ eylediklerinden diyeti merâ olan beşbin dirhemi şer’i gümüşden meccanen ibrâ-i zimmet iden varislerin hisselerini bi’t-tenzil bâkî ikibinbeşyüzaltmışdokuz dirhem yedi çekerdek ber-i buğday ve dirhem-i şer’i gümüşün vasî-yi merkûma emniyet olunmadığından ba’de’l-bülüğ sagîre-i mezbûreye teslimine katil-i merkûm Mehmed Emin’e tenbih olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı ‘âlilerine i’lam olundu, bâkiü’l-emr limen lehü’l-emr, fi 27 C sene 67 (27Cemâziye’l-âhir 1267 / 29 Nisan 1851)

24-2 Alacak Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’îleridir ki,

Sivas Eyâleti dâhilinde Darende Kasabası sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan ‘Abdurrahman bin Mehmed nâm müteveffanın veraseti zevcesi Emine bint-i Hüseyin ve sulbî sagîr oğlu ‘Abdurrahman ve sagîre kızları Emine ve ‘Âyşe

ve Zeynep nâm kimesnelere münhasıra olduğu bi'l-ihbar ba'de't-tahakkuk verese-i mezbûrundan işbu baisetü'l-i'lam zevce-i mezbûre Emine nefisinden asaleten ve sagîrun-ı mezbûrünün vasîleri olmakla bi'l-vesaye Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine kasaba-i merkûme sâkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Hüseyin bin Ahmed nâm kimesne müvacehesinde işbu merkûm zevcim müteveffa-yı merkûmun ciheti karz-ı şer'iden altıyüz guruş deyni olup meblağ-ı mezkûra zevcim müteveffa-yı merkûm kasaba-i merkûmede vâki' ma'lumu'l-hudud bir miktar mülk bağını rehin olarak işbu merkûma teslim eylediğinden zevcim müteveffa-yı merkûmun deyni için işbu merkûma bâğı mezkûrun icarı olarak ve nakden beşyüzyirmi guruş teslim eylediğinden ve bâkî işbu merkûm müteveffa-yı merkûmun seksen guruş deyni kalmağla su'âl olunup bağ-ı mezkûr bizlere intikal eylediğinden keffi yedine tenbih olunması muradıdır deyu bi'l-asale ve bi'l-vasaye lede'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında müdde'î mezbûrenin zevci müteveffa-yı merkûmda ciheti merkûmeden altıyüz guruş alacağı olup bağ-ı mezkûr yedinde deyni olduğunu ve meblağ-ı mezkûrdan beşyüzyirmi guruş icâre olarak ve nakden ahzını ikrar etmekle mücibiyle bağ-ı mezkûrdan müdde'î aleyh merkûm Hüseyin'in keffi yediyle müdde'î-yi mezbûrenin bi'l-asale ve bi'l-vesaye zapt ve tasarruflarına tenbih olunup müdde'î-yi mezbûrenin ikrarı olan mârû'z-zikr seksen guruşu müdde'-yi mezbûreden bi't-tahsil müdde'î-i 'aleyh merkûma teslimi lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı alilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehül-emr, fi 27 C sene 67 (27 Cemâziye'l-âhir 1267 / 29 Nisan 1851)

25-1 Tereke

Kassam oldur ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Köhnecivan Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem der 'aliyyede fevt olan Kapuluzade 'Ömer Vamık Efendi ibn 'Alî Efendi nâm müteveffanın veraseti mahalle-i merkûmede sâkine zevcesi Emine hatun bint-i Ebubekir ve sulbiye-i kebire kızları İsmihan ve Şerîfe ve Zeyneb ve sulbiye-i sagîre kızı der 'aliyyede sâkine Esmâ ve li-ebeveyn 'ammizadesi 'Osmân bin Hasan nâm kimesnelere münhasır olduğu lede's-şer'il- enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun terekesi ma'rifeti- şer'i ve sagîre-i mezbûrenin hissesini

ber-mucebi irade cânib-i beytü'l-mâle aid olmağla Sivas Eyâleti defterdarı 'izzetlü Salih Beg Efendi tarafından vekili bulunan zabdiye Said Ağa verese-i kibar ma'rifetleri ve marifeti şer'ile müteveffâ-yı merkûmun terekesi tahrir ve sûk-ı sultanniyede bi'l-müzayede bey' ve vereselerine tevzi ve taksim olunan eşyanın esmanı tereke defteridir ki ber-vech-iâtiyyü'z-zikr ve beyan olunur hurrîre fi'l-vevmi'l-hamis min şehri Rebi'ü'l-evvel lisene-seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf (5 Rebi'ül-evvel 1267 / 5 Ocak 1851)

Basma yüzlü yün yasdık 12, fi 34; guruş 408 / kebir şilte 2, sagîr şilte 3, guruş 270 / mir'ât guruş 20 / siyahlı kutnu döşek, guruş 110 / beldar yüzlü sagîr yasdık 2, guruş 19 / leğen 1, ibrik 1, guruş 57 / leğen 1, ibrik 1, guruş 35 / kapaklı sahan 6, kıyye 2,5 fi 19,5; guruş 126, para 30 / bakranç 1, kapak 1, sagîr kazan 1, dirhem 250, kıyye 1, fi 17; guruş 27, para 25 / kadayıf tepsisi 3, kapak 1, dirhem 300, kıyye 3, fi 20; guruş 75 / kazan 1, kıyye 4, fi 20; guruş 80 / kam 2 yağdan 1, guruş 5, para 5 / iskemle 3, guruş 6, para 1 / savan 1, el 1, guruş 17,5 / zarf 14, kapan 1, guruş 13 / çit ve demi minder 2, guruş 35 / ra'i sagîr yasdık 2, guruş 14 / müsta'mel ihram 1, guruş 47 / kiraz çubuk 2, teymur endaze 2, guruş 10 / zivana teli 3, guruş 1, para 3 / nacak 1, guruş 48, / beyazlı kilim 1, guruş 54 / cecim 1, guruş 14 / çit yüzlü döşek 1, guruş 51, para 30 / def'a çit yüzlü döşek 1, guruş 45 / kutnu yorgan 1, guruş 59 / kutnu seccade 1, guruş 60 / deymi yasdık yüzü 9, guruş 56 / seccade muhât 1, guruş 27 / mürekkeb 2, maşa 1, guruş 25 / hoşap tası 10, dirhem 275, kıyye 2, fi 32; guruş 86 / kapaklı sahan 6, dirhem 125, kıyye 6, fi 18 pare32; guruş 117, para10 / kefgür 1, leğen 1, dirhem 65, kıyye 2, fi 14; guruş 30, para 10 / kadayıf tepsisi 1, na'lın 4, dirhem 35, kıyye 1, fi 14; guruş 15, para 10 / yan halısı 2, guruş 115 / kebir kantar 1, guruş 26 / fest (?) 3, guruş 11,5 / çit yasdık 7, guruş 60 / kırmızılı kilim 1, guruş 26 / deymi döşek guruş 62 / halı seccade 1, guruş 77 / müsta'mel kilim guruş 30 / çit yüzlü küçük yasdık 2, guruş 35 / çit yasdık (okunmuyor) 2, guruş 6, para 30 / çit minder 2, guruş 50 / kilim 1, guruş 25,5 / nuhas kuşhane 14, dirhem 85, kıyye 4, fi 27, pare 10; guruş 114,5 / kebir leğen 4; dirhem 200, kıyye 9, fi 18,5; guruş 180, para 25 / sefer tası 6; dirhem 28, kıyye 1, fi 28; guruş 35, para 25 / leğeni 8, dirhem 37, kıyye 3, fi 16; guruş 61 / çorba tası 1, sahan 12 dirhem 325, kıyye 1; guruş 24,5 / müsta'mel orta kilim guruş 33,5 / teyilli seccade 1, guruş 17 müsta'mel kilim 1, guruş 20,5 / kebir keçe 2, sagîr 2, esb çulu 1, guruş 110 / tabanca 2, me'a maşa 1,

guruş 60 / şemsiye 1, guruş 8 / sedefli kaşık 9, sade 9, mühre tahtası 1, guruş 11, para 10 / kebir şilte 2, guruş 118 / mitil yorgan 1, guruş 26 / çit yorgan 1, guruş 21 / çit yüzlü yorgan 1, guruş 47 / müsta'mel kilim 1, guruş 5, para 5 / cedit nuhas mangal 1, dirhem 300, kıyye 7, fi 24; guruş 186 / nuhas duhan tablası 10, guruş 17,5 / sarı tabla 1, teneke 2, guruş 4, para 10 / kebir mir'at 1, guruş 16, para 30 / cam bandı 1, guruş 17,5 / sagîr kehribar çile takımı 3, som takım 1, çaput guruş 91 / kilim seccade 1, guruş 16 / kiblegâh 5, guruş 23 / köhne palaska 2, guruş 3, para 5 / kâse 5, guruş 13 / kadife döşek 1, guruş 95 / çit yorgan guruş 27, / harar 2, guruş 12, para / kadife yasdık 1, atlas 1, guruş 37 / fote 1, guruş 7 / yaka makremesi 12, guruş 39 / yasdık peşkiri 9, guruş 13, para 30 / sini 1, kıyye 2,5 fi 16, pare 7; guruş 41, para 35 / fenar 1, guruş 7,5 / fincan 4, zarf 4, tabak 1, guruş 14,5 / kalem çubuğu 10, guruş 7,5 / mürekkebi şişesi 2, guruş 4, para 16 / sagîr çuval 1, guruş 7 / fote, bardak 2, guruş 10 / bakur ibrik 2, kapak 2, sagîr şişe 1, mürekkebi şişesi 1, guruş 11 / sakal tarağı 2, kutu 2, gözlük 1, guruş 4 / mühre şişesi 1, guruş 5 / beyaz libas 1, guruş 7 / çit yorgan 1, guruş 23, para 30 / def'a çit yorgan 1, guruş 25 / çuval 5, guruş 61 / kırmızılı kilim 1, guruş 65 / deymi döşek yüzü 3 guruş 26,5 / çit makat yüzü 2, guruş 73 / çit minder 2, guruş 27 / tava 3, kıyye 3, dirhem 30, fi 12, pare 25; guruş 51 / tencere 3, kapak 3, kıyye 4, dirhem 225, fi 17; guruş 77,5 / kapaklı sahan 3, kıyye 2,5 fi 13; guruş 32,5 / kefgür, kepçe 2, dirhem 310, fi 16,5; guruş 1230 / kutu derununda makras 3, guruş 7, para, 25 /

Sayfa 26 (önceki belgenin devamı)

pergal 1, çuha çubuk kılıfı 2, bakır mine me'a kutu 2, guruş 2, para 30 / çit yasdık 1, beldar yasdık 1 guruş 17, para 30 / sofraya 2, boğça 1 guruş 15, para 30 / çuha mahad guruş 185 / kadife minder 3, guruş 109 / müsta'mel zili parça 2, guruş 13 / rakik keçe 3, bir miktar yarma ve bulgur guruş 150 / bir miktar kağıd guruş 20 / hurdavathane guruş 5 / Envaru'l-âşıkîn cilt 1, guruş 29 / tas, kıyye 2, dirhem 210, fi 21; guruş 53 / kebir kazan 1 kıyye 8, dirhem 100, fi 18; guruş 148,5 / güğüm 2, kıyye 2, dirhem 275, fi 13, pare 3; guruş 37, para 5 / cezve 4, ibrik 2, güğüm 1, guruş 67 / nuhas mangal 1, kıyye 6, fi 23, pare 21; guruş 142, para 30 / çubuk üzengi 2, üzengi 4, guruş 37 / balta 4, guruş 18 / sarı fiskiye 7, guruş 3 / köhne çuval 2, guruş 10 / Amentü şerhi cilt 1, guruş 18 / kiblenâme 1, guruş 6, para 30 / kebir şamdan 2, guruş 76, para 10 / tencere 1, kapak 1, kazğan 1 kıyye 2, dirhem 100, fi

17, pare 15; guruş 56,5 / maşraba 1, guruş 4 / köhne kilim 1, tas 1, guruş 24 / keser 1, guruş 4 / çekmece 1, guruş 12 / sofrası 2, guruş 25 / Vasıf cilt 1, guruş 24, para 10 / fiske 1, şamdan 1, guruş 24, para 30 / kebir güğüm 1, kıyye 2, dirhem 20, fi 23; guruş 49, para 10 / maşa 2, mürekkebi 1, guruş 17 / yular 3, kayış yular 1, guruş 11 / keçe 1, günlük 1, zahme 4, kalbur 2, sair hurda guruş 19 / mecmua 1, sahan(?) bent 1, guruş 13, para 30 / kebir leğen 1, kıyye 4, dirhem 25, fi 17; guruş 69 / saç ayağı 1, guruş 7 / sicim 4, guruş 5,5 / keklik kafesi 3, guruş 3, para 25 / Divan-ı Rıza 1, vesair kitap cilt 1, guruş 4 / sekiz parça kitap, guruş 11 / lenger 1, çorba tası 1, kapak 1, kıyye 2, guruş 33, para 24 / tevarih 1, hafız cilt 1, guruş 20 / Birgivî şerhi cilt 1, guruş 19 / mecmu'a 1, guruş 3 / Nâ't cilt 1, sair kitap 3, guruş 7, para 10

Sivas İli Kazâsı'ndan Tahir Karyesi'nde davar beyanı :

Koyun 18, fi 22; guruş 396 / koç 1, guruş 25 / keçi 25, fi 20; guruş 500 / toklu 5, fi 10; guruş 50 / çebiş 6, fi 8; guruş 48 / furuht olan oğlak pahası guruş 46 / karye-i mezbûrede Kayalı oğlu Veli de fevt akçesi, guruş 730 / der zimmet Yaramış Karyesi'nde kâin bir göz dam, guruş 300 / der zimmet Karalı Karyesi'nde İbiş Efendi oğlunda bâ-tahvil, guruş 70 / der zimmet Durdulu Kürt Mehmed Efendi'de tahvil, guruş 20 / der zimmet Karalı'den Hasan oğlu Ahmed de, guruş 100 / der zimmet Yaramışlı Himmet Kethüda'da, guruş 70 / der zimmet Karalı Mustafâ oğlu Hüseyin, guruş 65 / der zimmet Karalı Kavas Mehmed, guruş 100 / nisf kovan bahası, guruş 15 / mahalle-i merkûmede mülkü menzil bahası, guruş 3200 / kendinden mukaddem müteveffiye olan Medine'nin mehrinden hissesi, guruş 63. Yekün: guruş 12228, para 34, yalnız onikibinikiyüzyirmisekiz guruş otuzdört para.

Minha; el-ihracât: Mehri zevce-i mezbûre Emine Hatun, guruş 46 / kendinden evvel müteveffiye olan Medine'nin mehri , guruş 250 / resm-i kısmet, guruş 298,5 / kaydiyesi, guruş 18,5 ; 9,10 hazineye / 9,10 mahkemeye, varak baha guruş 5,5 / dellaliyesi; guruş 192 / 96 hazine-i celileye 96 / 32 taraf-ı şer'a / 64 dellallara.

Sahihul-bâkî; guruş 11418, para 34. Hisse li-zevceti'l-mezbûre, guruş 1427, para 14 / hisse li-bint'il-mezbûre Esmâ, guruş 1903, para 3 / hisse li-bint-il-mezbûre Şerîfe guruş 1903, para 3 / hisse li-binti'l-mezbûre Zeynep guruş 1903, para 3 / hisse libint-il-mezbûre sagîre ve gâibe Esmâ guruş 1903, para 3 / guruş 95, para 6 hazineye ait olan resm / guruş 1807, para 37, guruş 20, para 0 ihbariyesi, guruş 1787, para 37 / hisse li-ibni'l-'amm lehüma 'Osmân, guruş 2339, para 8.

İşbu meblağ-ı mezkûr binyediyüzsekseneydi guruş otuzyedi para me'muru Said Ağa ma'rifetiyle li-ecli'l-hıfz Sivas mal sandığına teslim olunduğu işbu mahalle şerh verildi. Sandığa teslim senedi i'tâ olundu.

27-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Medine-i Sivas'da vâki' Çavuşbaşı Mahallesi sâkinlerinden posta tatarlarından İsmâ'il Ağa ibn 'Osmân kimesne meclisi şer-i şerîf-i Ahmedî ve mahfeli dini münif-i Muhammedî'de işbu baisü'l-kitap Süreyya ibn İbrahîm bin İbrahîm nâm kimesneler mahzarında ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm ider ki, akdi âtiyyü'z-zikrin suduruna değin yedimde mülküm olup mahalle-i merkûmede vâki' bir taraftan deli Ahmed oğlu İbrahîm mülkü ve bir taraftan Civan oğlu 'Osmân ve bir taraftan sağır Hasan ve bir taraftan tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab kış evi me'a seki taht-ı odunluk ve bir bab ahur ve bir bab fevkani oda taht-ı aralık müstemil mülk-i menzili bi-cemi't-tevabi' ve'l-levahık tarafeynden icap ve kabulü hâvî şurût-ı müfsideden 'arî bey'-i bât-ı sahih-i şer'î ile merkûm İbrahîm nâm kimesneye binbeşyüz guruşa bey' ve teslim ve temlik eylediğimde ol dahi ber minval-i muharrer iştira ve teslim ve temlik ve kabz-ı kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr binbeşyüz guruşu müşteri-i merkûm İbrahîm yedinden tamamen ve kâmilen ahzu kabz eyledüm deyu ikrar ve i'tiraf etmeğin sâlifü'z-zikr menzil-i mahdud-ı mezkûrda benim asla ve kat'a 'alaka ve medhalim kalmayup müstemilatıyla müşteri-i merkûm İbrahîm'in mülk-i müşterası ve hakkı sarihi olmuştur keyfe ma-yeşa ve haysüma yehtar mütasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdiki'ş-şer'i ma-hüve'l-vâki' bi't-talep ketb olundu, hurrire fi'l-yevmi'l-hamis ve'l-ışrin min şehri Cemâziye'l-âhir sene seb'a ve sittiyin ve mieteyn ve elf (25 Cemâziye'l-âhir 1267 / 27 Nisan 1851)

İmam-ı mahalle Hacı Mustafâ ve Hacı 'Alî-zade Süleymân Efendi Mehmed Emin Efendi Karagöz oğlu Halîl Ağa bakkal Hüseyin ve gayrihim.

27-2 Sınır Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Hususu âtiyyü'z-zikrin mahallinde fasıl ve hasm olunması için turuk-ı şer'iden irsal olunan nâibimiz Seyyid Mehmed Efendi ve emena-i şer'ile Sivas'da vâki' Köhnecivan Mahallesi mütemekkinlerinden işbu baisü'r-rakim külhancı Balık

veled-i Eğbek(?) nâm zimmînin menziline varup ‘akd-i şer’-i ‘âli ettikde mahalle-i merkûme mütemek-kinlerinden teymurcu Kirkor veled-i Mihail nâm zimmî müvacehesinde takrir-i kelâm idüp işbu mersûm ile mebanemizde vâki’ havlunun dört sehinden üç sehim mikdarı benim ve bir sehim dahi işbu mersûmun mülk-i müşterası iken işbu mersûmun hanesine benim havlum olan hisseme açılıb işbu mersûmun kapusunu kapatmak üzere tarih-i i’lamdan bir sene akdem münaza’a eylediğimizde havlu-yu mezkûru beynlerimizde taksim ederek benim hissemden işbu mersûma kapu yeri hissesi virup işbu mersûm dahi odunluk derununda bulunan bir mikdar mahallini bana virup mahal-i mezkûrlara nişane idüp yine havlu-yu mezkûrun mâbeynine duvar çekmek üzere beynlerimize muslihun tevassutuyla bu vecihle her birimiz bi’r-rıza sulh olup her birimiz dahi sulh-ı mezkûru ba’de’l-kabul şimdi duvar-ı mezkûru çekmek murad eylediğimizde işbu mersûm fuzuli müdahaleden hali olmaz su’âl olunup müdahalenin men’ ve def’ olunması muradıdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl mersûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda havlu-yu mezkûru beynlerimizde taksimlerini ve mârû’z-zikr mebanelerine duvar çekmek üzere nişane iderek sulh ve ibrâ olduklarını külliye inkâr etmekle müdde’î mersûm mârû’z-zikr iddi’asını mübeyyin beyana havale olundukda, Tokmakkapu Mahallesinden olup şerait-i kabul haklarında vâki’ olan Mehmed Efendi bin Ahmed ve ‘Osmân Efendi bin Hasan ve hamamcı ‘Ömer Ağa bin Mehmed nâm kimesneler şahadetleriyle tarih-i mezkûrda havlu-yu mezkûru taksimlerini ve mabeynlerine duvar çekmek üzere nişane iderek sulh ve ibrâlarını ve nişane mahallini her biri ta’yin ve mu’ayene eylediklerini bi’l-muvacehe vech-işer’i üzere eday-ı şahadet-i şer’iye etmeleriyle mücibiyle havlu-yu mezkûrun mabeynine duvar nişanları vechile ber vech-i-iştirak duvar bina eylemelerine naib-i mûmâ ileyh mahallinde tenbih ve meclis-i şer’a gelüb ‘alâ vuku’ihi ifade ve ihbar eylediği ba’de’t-tescil bi’l-İltimas huzur-ı ‘alilerine i’lam olundu, bâkiü’l-emr limen lehü’l-emr fî 27 C sene 267 (27 Cemâziye’l-âhir 1267 / 29 Nisan 1851)

27-3 Mîrâs Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’îleridirk i,

Medine-i Sivas’a muzâfe Hafik Nâhiyesi’ne tâbi’ Hoşevnik Karyesi sâkinlerinden baisü’l-i’lam ‘Ömer bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer’i şerîf-i

enverde İplikli(?) Kazâsı'na tâbi' Yaramış Karyesi sâkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Fâtıma bint-i Mehmed nâm hatun tarafından vekil-i müseccel-i şer'isi İbrahîm bin Ebubekir nâm kimesne müvacehesinde medine-i merkûmede 'Alî baba Mahallesi sâkinlerinden olup bundan ondört sene akdem Cizre'de hastahannede vefat iden 'asakir-i şahaneden Mehmed bin 'Osmân benim 'ammi-zadem olup merkûm Mehmed'in babası 'Osmân ve 'Osmân'ın babası Mehmed ve Mehmed'in babası ismi İbrahîm benim babam Ahmed ve Ahmed'in babası Habib ile li-ebeveyn er karındaşları olup babaları İbrahîm'in ismi 'Abdullah ve ceddeleri ismi diğerk 'Abdullah babasından müntakil karye-i mezkûr olmağla müteveffâ-yı merkûm Mehmed min ciheti'l-asube benim 'ammi-zadem olduğundan terekesine müvekkile-i mezbûre müteveffâ-yı merkûmun 'ammetesi olmağla babasından müntakil ba-defteri kassam 487 guruşluk hissesine işbu müvekkile-i mezbûre vazı'atü'l-yed olmağla bi'l-verase hisse-i irsiyyemi talep eylediğimde edada mûmâne'at ider deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vekil-i merkûm dahî cevabında tereke-i müteveffâ-yı merkûme müvekkilesi vazı'atü'l-yed olduğunu ikrar, ancak merkûm Mehmed'in vefatıyla ber-minval-i muharrer veraseti külliye inkâr etmekle müdde'î merkûm ber minval-i muharrer iddiasını mübeyyin beyana havale olundukda Sivas sükkânından İsmâ'îl bin Mustafâ ve Recep bin Mehmed nâm kimesneler elli üç tarihinde merkûm Mehmed'in Cizre'de ber vech-i meşruh vefat eylediğini bi'l-müvacehe vech-i meşruh üzere isbat eyleyüb 'ammizadesi olduğunu mübeyyin beyana havale olundukta karye-i merkûmeden Selim bin 'Alî nâm kimesneyi ikame idüp diğerk şahit sadedinde iken müdde'î aleyh vekil-i merkûm müdde'î merkûmun müteveffâ-yı mezbûre ber vech-i meşruh 'ammi-zade olduğunu bi'n-nesu' (?) ve'r-rıza ikrar etmekle ber mucib-i ikrara merkûm Mehmed'in vefatıyla müdde'î merkûmun verasetiyle ba'de'l-hükm müteveffâ-yı merkûmun ba-defteri kassam mucibiyle (okunmuyor) mârû'z-zikr 487 guruşluk eşyasını müdde'î merkûma edası vekil-i merkûme (okunmuyor, ihtimal "tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı" olacak) 'alilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehül-emr fi 27 C sene 267 (27 Cemâziye'l-âhir 1267 / 29 Nisan 1851)

28-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı da'ileridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Eşvedî(?) Kazâsı'na tâbi' Kaygusuz Karyesi sâkinlerinden Cam Şeyh oğlu Hasan bin Battal nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde Deliktaş Derbendi müdebbiri işbu baisü'l-i'lam 'Alî Ağa bin Salih Ağa müvacehesinde tarihi-i'lamdan üç sene akdem işbu Ağa-yı merkûme cihet-i karz-ı şer'idan olarak üçbin gurus teslim idüp meblağ-ı mezkûr hâlâ zimmetinde olmağla talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm 'Alî Ağa dahi cevabında Eşdevi Nâhiyesi'nde Kara Mehmedli ve Kabakçuluğu karyelerinin nisf hisse mukata'aları yûzonikibuçuk gurusdan bedeli vermek üzere ba-berât-ı şerîf-i âlişan uhdemde mutasarrıf iken tarih-i mezkûrda üçbin gurus bedel ile Sivas meclisinde huzur-ı şer'i şerîf-i enverde mukata'a-i mezkûrdan nisf hissemi ferağ-ı mu'teber-i kat'i işbu merkûm ferağat ve keff-i yed ve berât-i âliyi yedine teslim eylediğimde kendisi dahi ba'del'-kabül mukata'a-i mezkûru üzerine tevcih ettirmek lazım gelen i'lam ve mazbatasını istihsal iderek Derbâr-ı hazret-i ma'delet-karara takdim idüp ancak mukata'a-i mezkûrun berât-ı âlisi cûlus-ü hümayun-ı meymenet makrun-ı şahaneye vuku'unda tecdid olunmadığından müdde'î merkûmun i'lam ve mazbatası gerüye iade olunup tarihinden on mah akdem bi-tekrar berât-ı mezkûrun tecdidıyla yine kema fi's-sabık kendisine fariğ olmak üzere mukavele idüp altmış altı ve yedi senesi hâsılatları dahi kendisinin olarak bir kıt'a i'lam ve mazbata ahz idüp der 'aliyyeye takdim olan tecdid olunmak üzere bulunduğundan berât-ı âli yedime ihsan olunduğu halde merkûme teslim olunmak üzere meblağ-ı mezkûru üç sene akdem bedel-i ferağ olarak ahz eyledim deyu def' eyledikde def'-i mezkûru müdde'î merkûm ikrar eylemiş olduğundan başka husus-ı mezkûrun ferağ-ı meşruh olmayup ancak nizamem caiz olduğundan bu vecihle ferağ ve mukaveleleri nizamına tatbîkan mü'teber bulunmuş ve müdde'î merkûm Hasan mükata'a-i mezkûrun iki senelik hasılatını ahz ederek berât-ı âlinin tecdid-i vusulünde kendi üzerine tevcih olunmak lazım gelüp bu suretde meblağ-ı mezkûru dahi bedel-i ferağ olarak vermiş olduğu ikrarıyla zâhir olduğundan ber mucibi nizam meblağ-ı mezkûrun reddi lazım gelmediğinden müdde'î merkûm da'vâ-yı mezkûresinden şer'an men' ve def' olduğu bi'l-iltimas huzur-ı âlilerine i'lam olundu, fi 29 C sene 267 (29 Cemâziye'l-âhir 1267 / 1 Mayıs 1851)

28-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tonus Kazâsı'na tâbi' Ekincioğlu Karyesi sâkinlerinden 'Osmân Kavvas ibn 'Alî nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine karye-i merkûmeden olup taraf-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu baisü'l-i'lam Veliyyü'd-din ibn Veliyyü'd-din nâm kimesne müvacehesinde sahib-i arz vekil-i hâzır olduğu halde karye-i merkûme arazisinde vâki' bir taraftan su arkı ve bir taraftan 'Ali kethüda ve bir taraftan Mustafâ tarlaları ve bir taraftan Kara Mehmed'in çayırına ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud tahmînen bir buçuk kile tohum istîfab iden bir kıt'a tarlayı altmış üç tarihinde işbu merkûmun 'ammisi hâzır bi'l-meclis 'Osmân nâm kimesne bana üçyüzyirmibeş guruş bedel ile ferağ ve tefvîz eyleyüp işbu müdde'î aleyh merkûm fuzuli müdahaleden hâli olmaz, su'âl olunup mûcib-i müdahalesinin men' ve def' olunması muradımdır deyu da'vâ idüp sahib-i arzın huzur-ı bulunmadığından da'vâsının iltifata şa'yan olmayup meblağ-ı mezkûr üçyüzyirmibeş guruşu müdde'î aleyh merkûm Veliyyü'd-din nâm kimesneden tahsil ve müdde'î merkûm 'Osmân Kavvas'a teslimi lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı 'âlilerine i'lam olundu, fi 27 C sene 67 (27 Cemâziye'l-âhir 1267 / 29 Nisan 1851)

28-3 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Hacı Mehmed Mahallesi sâkinlerinden işbu baisü'l-i'lam Mehmed bin Mehmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine karye-i merkûme sâkinlerinden olup savb-ı 'âlilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Mustafâ bin el-Hâc Halîl nâm kimesne müvacehesinde tarihi-i i'lamdan üçgün akdem işbu merkûma kendi mülküm olan bir re's Toru esbimi bi'r-rıza dörtyüzelli guruşa işbu merkûma furuht idüp kendisi dahi ahz eylediğinden semen-i mezkûru talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında esb-i mezkûru dörtyüz elli guruşa bi'r-rıza iştirasını ikrar idüp ancak tımar eder iken depmesi olduğundan gerüye reddi muradımdır deyu cevabı iltifata şâyan olmadığından ikrar-ı mûcibince meblağ-ı mezkûr dörtyüzelli guruşun merkûm

Mustafâ'dan tahsili lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı 'âlilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fi 27 C sene 267 (27 Cemâziye'l-âhir 1267 / 29 Nisan 1851)

29-1 Kıtal Da'vâsı

Der Devlet mekine arz-ı-dâ'i-i kemileridir ki,

Yozgat ahalisinden olup bundan akdem Hasançelebi ile Alacahan meyanında maktülen vefat iden müteveffa Mehmed Reşid'in zevcesiyle mahdumu Mehmed Nûri'nin vekilleri ile müteveffâ-yı mezbûrun katili olan İshak nâm şahsın sûret-i mürafaalarına dair vürut iden i'lam-ı şer'i meâlinde katil-i merkûm İshak maktul-ü merkûm Mehmed Reşid'i bi-gayri hakk amden tabanca kurşunuyla darp ve cerh iderek müteessiren vefat eylediği ve malı olarak maktûl-ü merkûmun üzeinde bulunan ma'lumu'l-mikdar nakit ve eşyasını kasb ettiği Hasan ve Zenci Mercan nâm kimesneler şهادetleriyle ber vech-i şer'i sâbit olup maktul-ü mezbûrun veresesinin vekilleri bulunan Sa'dullah ve 'Ömer Hulusi nâm kimesnelerin talebleriyle icra-yı kısasına hükm-ü şer'i lâhık olup bu surette nakd-i mezkûru zımânen kâtil-i merkûm İshak'dan varisan-ı müdde'îyan-ı mezbûran ahze muktedirler olup eşya-ı mevsube-i mezkûre ve tahviller mevcut olmayup da müstehlik ise hîn-i gasıbdâ olan kıymetleriyle tahvili merkûmların mektûben kıymetlerini dahi müdde'îyan-ı mezbûran 'alâ vechi'ş-şer' isbat etdikleri takdirde merkûm İshak'a zıman lazım gelüb ve varisan-ı mezbûran kısastan afv etmedikleri halde talepleriyle bizzat huzurlarında merkûm İshak'ı ber vechi'ş-şer'i kısas ettirmeye kadir olacakları cânib-i fetvahaneden i'lam-i mezkûr kenarına tahrir ve imla kılınmış ve maktûl-ü merkûmun oğlu mezbûr Mehmed Nuri Beğ der 'aliyyede bulunduğundan icra-yı kısas için Sivas'a azîmet ideceğini ifade eylemiş idüğüne binaen tarafeyn bi-tekrar Sivas meclisinde terâkki olunarak ber mantuk-ı gayd-i fetvahane eşya-i mezbûrenin kıymetleri şer'an sabit olarak tazmin lazım gelir ise verese-i mezbûre katil-i merkûmu bundan böyle kısasdan affetmediği halde tazmin maddesinin ba'dehü iktizasına bakılmak üzere kâtil-i merkûmun huzurlarında icra-yı kısası ve eğer veresenin cümlesi veyahut içlerinden birisi katil-i merkûmu bundan böyle kısasdan afv eder veya sulh olur ise olhalde kısası sakıt ve mes'ele deyne münkalip olacağından iktiza-i şer'inin icrasıyla ve 'ala külli't-takdîrîn keyfiyetin ba mazbata ve i'lam Derbâr-i hazret-i ma'delet-karara arz olunması babında Sivas mütasarırfı

seâdetlü Münip Paşa bendeleriyle sâirîne hitaben husus-ı mezkûre mübaşir ta'yin kılınan Sadr-ı âzam kıvamatından Hüseyin Ağa ma'rifetiyle şerefrîzi sahife-i sudur buyrulan Ferman-ı adalet-unvanlarına imtisalen veres-i mezbûrandan zevcesi Sînebend bint-i 'Abdullah ile sulbî kebir oğlu merkûm Mehmed Nuri nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde katil-i merkûm İshak nâm bin Kasım nâm kimesne müvacehesinde iki yüz elli yedi senesi Rebi'ü'l-âhirînin on beşinci murisimiz müteveffay-i merkûm Mehmed Reşit Ağa Akcadağ'dan Yozgat'a gelür iken Hasançelebi ile Alacahan Derbendî meyanelerinde işbu merkûm İshak mürisimiz merkûmu tabanca kurşunu ile katl eylediğinden yanında mevcut bulunan işbu yedimizde olan mumzî defterde kıymetleri mestur olan eşya ve hayvanat ve nukut-ı mevcûdesiyle tahvillerini ahz ve gasp eyledikten kıymetlerini talep ederiz deyu her biri ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında külliyyen inkâr etmekle müdde'î varis-i mezbûran ber minval-i muharrer eşyay-i mevsûbenin ba'zı malı (?) kıymetlerini mübeyyin beyana havale olundukta eşya-i mevsubenin ba'zısının kıymetlerini şahidân-i adilân ile bi'l-müvacehe isbat eyleyüb ve ba'zılarına dahi isbat-ı beyyine sadedinde iken beynlerine muslihûn tavassutıyla müdde'î-i varisan-i mezbûran bi-tekrar meclis-i mezkûrda huzur-ı şer'de kâtil-i merkûm İshak müvacehesinde her biri takrir-i kelâm idüp sâlifü'z-zikr mücib-i emr-i 'âli merkûm İshak'a hükm-ü şer'i lâhık olan kısas ve eşya-i mevsube ve nukut ve tahvîlat da'vâsından tarafeyn bi't-teraz ellibin guruş üzerine an inkâr-ı eşya 'akd-i musâleha eyleyüb tarafeynden her birimiz dahi ber minval-i muharrer sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr ellibin guruşu merkûm İshak bizlere beynimizde 'alâ ma ferah taksim etmek üzere tamamen ve kamilen teslim ve bizler dahi yedinden ahz ve kabz eyleyüb fîma ba'd sâlifü'z-zikr murisimiz müteveffa-yı merkûm Mehmed Reşit Ağa'nın kısas ve deyniyle ve gasp olunan emval ve eşya ve hayvanat ve nukud-ı mevcut ve tahvîlat da'vâsına müte'allık âmme-i da'vâdan her birimiz âhar zimmetlerini ibrâ-i âmm sahih-i şer' ile ibrâ eyleyüb her birimiz dahi âherin ber minval-i muharrer ibrâsını kabül eyledik dediklerinde katil-i merkûm İshak dahi mukırran-ı varisan-i mezbûranın vâki' olan bi'l-cümle kelimat-ı meşruhalarında vicahen tahkik ve şifâhen tasdik eylediği imtisalen li-emr bi'l-iltimas paye-i serir-i saltanat-ı a'laya arz

ve i'lam olundu, bâkiü'l-emr li hazret-i men lehü'l-emr fi 27 C sene 267 (27 Cemâziye'l-âhir 1267 / 29 Nisan 1851)

30-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas Eyâleti kazâlarından Eşvedî Kazâsı'na tâbi' Şahin Karyesi sâkinlerinden Hasan Hüseyin bin Haydar nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine kazâ-i merkûma tâbi' Eski Karyesi sâkinlerinden olup taraf-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzaretirdiği işbu baisüne'l-i'lam Molla Mehmed bin Hüseyin ve Ebubekir bin Ebubekir ve diğeri Mehmed bin Mustafâ kimesne müvacehelerinde altmış iki senesi Muharremü'l-haram guresinden işbu merkûmûn karye ahalisine be-her kilesi yüz guruşdan olarak altmış kile hinta baha altıbin guruş ve otuz kile sair be-her kilesi elli guruşdan binbeşyüz guruş cem'an yedibinbeşyüz guruşun işbu merkûmûn edasına kefil olarak benden ahz idüp şimdi talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î-i 'aleyh merkûmûn dahi cevaplarında tarih-i i'lamdan üçgün akdem müteveffa Mahmut Ağa'nın vâris-i kebirleriyle işbu müdde'î merkûm Hasan Hüseyin dahi sagîrlerin vasîleri olmağla tarafından vekaletini isbat iderek işbu hâzır bi'l-meclis Hasan bin Battal nâm kimesneler bizlerden yedibin guruş iddi'a idüp bizlerden Mahmut Ağa işbu meblağ-ı mezkûr yedibin guruş ve icar diyerek beşbin guruşun cem'an onikibin guruşu altmış beş senesi Cemâziye'l-evvelinin onbeşinci günü icar diyerek ba'de'l-ahz ve'l-kabül bizler için merkûmûnda meblağ-ı mezkûrdan bir akçe alacak hakkım kalmadı meblağ-ı mezkûre müte'allık 'âmme-i da'vâdan zimmetlerini ibrâ eyledim deyu ikrar dahi etmiş olduğunu inkârlarına mebni bi'l-müvacehe isbat eyleyüp vâris-i mezbûrlar ile işbu merkûmun vekili mu'arazadan men' ve def' olunarak yedlerimize bir kıt'a i'lam dahi i'tâ olduğundan şimdi meblağ-ı mezkûru cihet-i aherle kendisi da'vâ ider dediklerinde lede'l-istifta müdde'î merkûm tarafından bi'l-vekale akdemce meblağ-ı mezkûr da'vâ olunup ba'de'l-isbat mu'arazadan men' ve def' olduğun kendisi dahi mukir olarak bi-tekrar meblağ-ı mezkûru cihet-i aherle da'vâya kadir olmaz deyu cevap buyrulmağın mucibiyle müdde'î merkûm Hasan Hüseyin'in meblağ-ı mezkûr yedibinbeşyüz guruş da'vâsı iltifata şâyan olmadığı

bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, fî 3 R sene 267 (3 Recep 1267 / 4 Mayıs 1851)

30-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Sivas'a muzâfe Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Beğpınarı Karyesi sâkinlerinden zâti ta'rif-i şer'i ile ma'rife olan Rukiyye bint-i 'Osmân nâm hatun Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine karye-i merkûmeden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettiridiği işbu baisü'l-i'lam İbrahîm bin Hasan nâm kimesne müvace-hesinde tarih-i i'lamdan yedi mah akdem işbu merkûm menzilime dühul idüp benim harmanda olmamla bi'd-defter dokuzyüz seksen guruşluk eşyâmı ahz eyledikte taleb eylediğimde eşya-i mezkûr bendedir deyu ikrar eyledi da'vâ eylediğimde inkârına mebni ikrarı hîni huzur-ı şer'de ba'de'l-isbat meblağ-ı mezkûr dokuzyüzseksen guruşun tahsiline hüküm verilmeye bir kıt'a i'lam-ı şer'iyeye i'tâ olunup meblağ-ı mezkûr dörtyüz yirmi guruşunu ba'de'l-edâ bâkî beşyüzaltmış guruş cihet-i merkûmede alacak hakkım olmağla talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î-i 'aleyh merkûm İbrahîm dahi cevabında dokuzyüzseksen guruşun edasıyla hüküm ve müdâfa'alarını ikrar lakin tarih-i mezkûrda işbu müdde'î mezbûr ile dörtyüz yirmi guruş üzerine sulh ve ibrâ olup meblağ-ı mezkûr dörtyüzyirmi guruşu kendine edâ ve teslim eylediğimde husus-ı mezkûre müte'allık 'âmm-i da'vâdan her birerimiz âherin zimmetini ibrâ-i 'âmm ile ibrâ ve her birimiz kabul eyledik deyu def'-i ref'ini müdde'îye-i mezbûre Rukiyye külliyyen inkâr etmekle müdde'î-i 'aleyh merkûm ber minval-i muharrer def'i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda karyeden olup haklarında vâki' olan Kiziroğlu 'Alî bin Veliyyü'd-din ve Eskicioğlu diğeri 'Alî bin Mehmed kimesneler şehadetleriyle vech-i şer'i üzere ibrâsını isbat eyleyüp mucibiyle müdde'îye-i mezbûre Rukiyye Hatun meblağ-ı mezkûr beşyüzaltmış guruş da'vâsından şer'an men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı âlilerine i'lam olundu, fî 5 R sene 67 (5 Recep 1267 / 6 Mayıs 1851)

30-3 Tarla Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Gökdin Karyesi sâkinlerinden işbu baisür-rakim Artin veled-i Karabet nâm zimmî Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'de Sivas mütemekkinlerinden olup taraf-ı devletlerinde me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Esbe veled-i Evhan nâm zimmî müvacehesinde sahib-i arz vekil-i hâzır olduğu halde Gökdin Karyesi arazisinde vâki' bir taraftan Mertatoğlu tarlası ve bir taraftan Keriğ tarlası ve bir taraftan ark ve bir taraftan bor ile mahdud ve tahminen iki kile tohum istiâb eden bir kıt'a mahal boz ve hâli olup sahib-i arz li-ecli'l-ihya tarih-i i'lamdan beş sene akdem bana bi't-tapu izin ve tefvîz ve ben dahi tefevvuz ve kabûl-ü birle ihya idüp zürer-i tarla zira'atime mani' olarak iki sene ta'til ve ba'dehu iki sene sonra mahalli mezkûr bi-tekrar ihya etmiş iken fuzûli tapu alarak müdahaleden hâli olmaz su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl ol-dahi cevabında mahalli mezkûr boz ve hâli olup tarih-i i'lamdan altı mah akdem bir kıt'a tapu ahz ederek onbeş gün akdem ihya eyledim işbu mersûm ba-izin sahib-i arzı ihya eylediği ma'lum değildir deyu inkâr etmekle müdde'î mersûm beyana havale olundukda haklarında vâki' olan Muşmulaoğlu Artin veled-i Babik ve Sarkar ve veled-i Tatos nâm zimmîler şahadetleriyle müdde'î aleyh mersûm tarla-yı mahdud-ı mezkûr da'vâsından şer'an men' ve def' olunup müdde'î mersûmun zabt ve tasarrufuna tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, fi 5 B sene 267 (5 Recep 1267 / 6 Mayıs 1851)

31-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Tonus Kazâsı'na tâbi' Karasar Karyesi sâkinlerinden işbu baisü'l-i'lam 'Ali bin Ebubekir nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde Gedikâbad Kazâsı'na tâbi' Şehirkışla Karyesi sâkinlerinden olup taraf-ı 'âlile-rinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Süleymân bin Seyyid 'Alî nâm kimesne müvacehesinde tarih-i i'lamdan iki sene akdem babamın dem deyni mükabelesinde Afşar Ebu Zeyyid'den aldığım bir re's deve, binbeşyüz guruş kıymetli bir re's esbimi fuzûli 'amucanda alacağım var diyerek fuzûli ahz etmiş olmağla su'âl olunup mûcib-i şer'isi icra olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl ol-dahi cevabında deve-i mezkûr ile esb-i mezkûru ahzini ikrar işbu

müdde'î merkûmun babasının diyeti mükabilinde olup kendi mülkü olduğu ma'lum değildir deyu külliyyen inkâr etmekle müdde'î merkûm ber minval-i muharrer iddi'asını mübeyyin beyana havale oludukta 'udûl-i ısrar-ı rical-i müsliminden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan karye-i merkûme ahalilerinden Süleymân Kethüda bin 'Abdullah ve Hatıpoğlu Mustafâ bin Mehmed nâm kimesneler şehadetleriyle vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mücibiyle müdde'î merkûm 'Alî bin Ebubekir'e deve-i mezkûr ile esb-i mezkûru teslimine merkûm Süleymân'a tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'âlilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fi 5 B sene 267 (5 Recep 1267 / 6 Mayıs 1851)

31-2 Veraset Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tuzaklı Kazâsı'na tâbi' Kepes Karyesi sâkinlerinden Halîl bin Hâlid nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer-i şerîf-i enverde Sivas sükkanından Mehmed Emin 'Ömer nâm kimesne müvacehesinde Medine-i Sivas'da 'Alî Baba Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem müteveffiyeye olan İsmihan bint-i Ca'fer nâm müteveffiyenin babası merkûm Ca'fer ile benim babam Hâlid li-ebeveyn er karındaşları olup babaları ismi 'Abdullah ve dedeleri ismi Ca'fer ve muskıt-ı re'sleri mahalle-i merkûme olmağla müteveffiyeye benim 'ammim kızı olup min ciheti'l-asube terekesi ancak bana münhasıra olmağın mezbûre terekesine merkûm Mehmed Emin vazı'ül-yed olduğundan talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vekili merkûm dahi cevabında tereke-i müteveffiyeye-i mezbûre ber minval-i muharrer vazı'ül-yedini ikrar ancak müdde'î merkûmun ber minval-i muharrer verasetini külliyyen inkâr etmekle müdde'î merkûm ber minval-i muharrer müdde'asını mübeyyin beyana havale oludukda Sivas sükkanından kuyumcu oğlu Mehmed Emin bin Mehmed ve 'Ömer Ağa ibn-ül-Hâc Ahmed nâm kimesne li-ecli'ş-şehade meclis-i şer'a hâzırân olup istişhad olunduklarında fi'l-hakika müdde'î merkûm Halîl'in babası Hâlid ile müteveffiyeye-i mezbûre İsmihan'ın babası mezbûr Ca'fer li-ebeveyn er karındaşları olup babaları ismi 'Abdullah ve dedeleri ismi Ca'fer ve muskıt-ı re'sleri mahalle-i merkûme olup müdde'î merkûm müteveffiyeye-i mezbûrenin 'ammi-zadesi olduğundan veraseti ancak merkûm Halîl'e münhasıra olup başka vâris-i âheri olmadığına bizler şahidleriz şehadet dahi ederiz

deyu her biri müttefeku'l-lafz ve'l-ma'na eda-i şehadet-i şer'iyeye etmeleriyle ba'de't-ta'dil ve't-terkim şehadetleri hîn-i kabûlde vâki' olup mücibiyle müdde'î merkûmun verasetine ba'del-hükm müteveffiyeye-i mezbûrenin bi'l-cümle terekesinin müdde'î merkûm Halîl nâm kimesneye teslimine merkûm Mehmed Emin nâm kimesneye tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı âlilerine i'lam olundu, fi 5 B sene 67 (5 Recep 1267 / 6 Mayıs 1851)

31-3 Tereke

Medine-i Sivas'da vâki' Kösedere-i Müslim Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden Hasan bin Mustafâ nâm mütveffanın veraseti sulbî kebir oğulları Mehmed Emin ve Halîl Ağa nâm kimesnelere inhisarı ba'de't-tahakkuk kablel-kısme merkûm Mehmed Emin Ağa dahi vefat idüp veraseti zevce-i menkûhe-i metrukesi Rukiyye bint-i 'Ömer ve sulbî kebir oğulları Hasan ve Seyyid Mehmed ve İbrahîm ve sulbiye-i sagîre kızları Hatîce ve Salime ve Saniye nâm kimesnelere inhisarı ba'de't-tahakkuk müteveffa-yı merkûmun terekesi vâris-i kibar ile sagîrûn-ı mezbûrûnun vâsileri ma'rifeti ve ma'rifeti-i şer'le tahrir ve terkim ve beyne'l-verese bi'l-ferizati-ş-şer'iyeye tevzi' ve taksim defteridir ki ber-vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur, fi 10 B sene 67 (10 Recep 1267 / 11 Mayıs 1851)

Basma yüzlü yasdık 4, deymi yüzlü yasdık 5, kadife 1, yüz yastığı 1, guruş 320 / basma yüzlü köşe minderi 2, guruş 60 / yan halısı 1, köşe halısı 1, guruş 160 / orta kilim 1, guruş 70 / ...(?) şiltesi 1, çaput şilte 1, guruş 40 / cecim seccade 1, zili 1, guruş 25 / deymi yüzlü döşek 1, kırmızı basma yorgan 1, çarşaf 1, guruş 110 / köhne basma yorgan 2, guruş 30 / köhne çuha şalvar 1, çuha cübbe 1, şal 1, aba yine 1, guruş 70 / billur ve Kütahya-kâri kâse 12, guruş 30 / sarı su tası 5, guruş 15 / cezve 1, kahve ibriği 1, guruş 30 / fincan 5, sarı zarf me'a tabak guruş 20 / som takımlı çubuk 2, guruş 15 / çit yüzlü yorgan 1, guruş 20 / köhne yorgan 4, guruş 80 / çit döşek 2, guruş 70 / basma çit döşek 5, yasdık 1, guruş 50 / köhne kilim 2, guruş 50 / köşe minderi 2, guruş 18 / hasdar(?) 1, guruş 10 / mir'at 1, guruş 2 / kemik kaşık 14 bağ 1, siyah 2, guruş 20 / cecim heybe 1, guruş 20 / dakik kile 4, guruş 200 / çuval 6, guruş 80 / köşe halısı 1, yan 1, guruş 90 / kilim 1, guruş 50 / perde 1, guruş 60 / köhne kilim 2, guruş 30 / köhne mider 2, guruş 40 / çit yüzlü yorgan guruş 80 / deymi yüzlü döşek 1, guruş 50 /

Sayfa: 32 (önceki belgenin devamı)

çit yüzölçümü döşek 1, yasdık 1, guruş 40 / kebir şamdan 1, sagîr 1, guruş 50 / Tokatkârî mangal 1, guruş 65 / leğen 1, ibrik 1, guruş 40 / cecim seccade 1, guruş 10 / evan nuhas, kıyye 60, fi 13, guruş 780 / hurdavât hane guruş 80 / Ovacık Karyesi'nde davar 20, guruş 500 / inek 3 nisf, guruş 180 / def'a şamdan 1, guruş 20 / fenar 1, kahve kutusu 1, guruş 5 / debbağ Hacı Mehmed Ağa'da guruş 3500 / der zimmet Ovacıklı Mehmed guruş 100 / der zimmet Kulundurlu Hüseyin guruş 100 / Halîl Ağa zimmetinde sermaye guruş 1200 / sâ'atci dükkanında engiz sehim guruş 300 / mahalle-i merkûmede mülk-i menzil kıymeti guruş 3500.

Yekün; guruş 12401. Minha; el-ihrâcât; techiz tekfîn mesarîfî guruş 250 / mehri zevce-i mezbûre Rukiye Hatun guruş 337,5 / Resmi kısmet guruş 296+46=350 ismü'l-eytam minha, kaydiye guruş 18 / varaka sahih baha guruş 6,

Sahihü'l-bâkî; guruş 11539,5. Hisse merkûm Halîl guruş 6063,5 / hisse zevce-i mezbûre Rukiye guruş 684,5 / hisse ibn kebir merkûm Hasan guruş 1064, para 30 / hisse ibn kebir merkûm Seyyid Mehmed guruş 1064, para 30 / hisse ibn kebir merkûm İbrahîm guruş 1064, para 30 / hisse sagîretü'l-mezbûre Hatice guruş 532, para 15 / hisse sagîre-i mezbûre Salime guruş 532, para 15 / hisse bint-i sagîretü'l-mezbûre Saniye guruş 532, para 15.

32-1 Darb ve Cerh Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Hafîk Nâhiyesi'ne tâbi' Beğdili Karyesi sâkinlerinden işbu ba'isûni'l-i'lâm Veliyyü'd-din bin 'Alî ve Murtaza oğlu Hasan ve Mehmed bin 'Ömer ve Karabaş oğlu İbrahîm ve Arzıman(?)oğlu Hüseyin bin İbrahîm ve Sadıkoğlu Hüseyin ve Zeyneloğlu Selim ve İmamoğlu Hüseyin bin Himmet ve ve Gedik 'Osmânoğlu 'Alî nâm kimesneler, Sivas mahkemesinde şer'i şerif-i enverde yine kazâ-i merkûme tâbi' Düger Karyesi sâkinlerinden İsmâ'îl bin Ebubekir ve Toraman oğlu İsmâ'îl bin 'Osmân ve Dervişoğlu Hüseyin bin İbrahim ve Uzunbacak oğlu Ebubekir ve Kel Mûsâ ve İsbiroğlu Halîl ve Cennetoğlu Hüseyin bin Ahmed ve Merizoğlu 'Osmân bin Himmet ve Cebiroğlu 'Alî ve Kerem Hüseyin ve İsbiroğlu Mahiş ve Hasan bin İbrahîm ve sarı Hüseyin bin Hüseyin nâm kimesneler müvacehelerinde Beğdili Karyesi arazisinde vâki' bir taraftan yağlı taş

ile mahdud arazi dahilinde bâ-tapu bizlerin zabt ve tasarrufumuzda olan ma'lumü'l-mikdar tarla ve çayırlara ebâ 'an ced mutasarrıf iken işbu ahali-yi merkûmûn fuzuli müdahaleden hâli olmadıklarından birkaç defa merkûmûn ile mahalli mezkûr üzerinde mürâfa'a olunarak mahalli mezkûr karyemiz arazisinden olmağla zabt ve tasarrufumuzda olduğu ba'de's-sübut zabtımızı hâvi iki kıt'a i'lamı şer'i yedlerimize i'tâ olunmuşken işbu merkûmûn yine fuzuli müdahaleden hali olmadıklarından başka tarih-i i'lamdan bir buçuk mah akdem mahal-i mezkûru zira'at etmek üzere iken merkûmûn bi'l-ittifak hatab ve balta ve değnek ile bizlere hücum ederek her birimizi darb-ı şedid ile darb ederek bizleri mecruh eylediklerinden su'âl olunup mucib-i şer'isinin icrasıyla mahal-i mahdûd-ı mezkûrda keffî yedleriyle bizlerin kema fi's-sabık zabt ve tasarruflarımıza tenbih olunmak muradlarımızdır deyu her biri ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûmûn dahi cevablarında mahal-i mezkûr akdemce boz ve hâli olduğundan ba-tapu zira'at ederiz deyu müdde'îyyûn-ı merkûmûnun babalarından müntakil zabt ve tasarruflarında olup müahharan mürafa'alarıyla zabt ve zira'at ve darblarını inkâr etmeleriyle müddaiyyûn-ı merkûmûn maru'z-zikr iddialarını mübeyyin beyana havale olundukda ityan-ı beyyine sadedinde iken beynlerine muslihûn tevessutuyla müdde'îyyûn-ı merkûmûn cümleten huzur-ı şer'de Düger Karyesi ahalipleri müvacehelerinde sahib-i arz vekil-i hâzır olduğu halde her biri bi'r-rıza takrir-i kelâm idüp mâru'z-zikr iddiamız olan darb ve cerh da'vâsından meccanen bizler ferağat ve keff-i yed idüp Düger Karyesi ahalipleri dahi salifü'l-beyana arazi-yi mahdud mezkûr Beğdili Karyesi arazisinde olup bizlerin ebâ 'an ced zabt ve ziraatlarımızda olduğunu ikrar ve i'tiraf ederek arazi-yi mezkûr da'vâsından dahi feragat ve keff-i yed idüp husus-ı mezkûrlara müte'allık âmme-i da'vâdan her birimiz dahi aherin zimmetlerini ibrâ-yı 'âmm ile ibrâ idüp tarafeyn dahi ibrâ-yı mezkûru kabul eyledik dediklerinde Düger Karyesi ahalipleri dahi müdde'îyyûn-ı merkûmûnun câri olan bi'l-cümle kelimât-ı meşruhalarında vicahen tahkik ve şifahen tasdik idüp bu vecihle kat'ı münaza'a eyledikleri bi'l-iltimas huzur-ı 'âlilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fi 5 B sene 267 (5 Recep 1267 / 6 Mayıs 1851)

33-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sivas'da vâki' 'Osmân Paşa Mahallesi mütemekkinlerinden Mıgır veled-i Kevirik nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde medine-i merkûme mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği li-ebeveyn er karındaşı işbu ba'isül-i'lam Artin veled-il-mersûm Kevirik nâm zimmî müvacehesinde işbu mersûm ile cümle malımız mahlut olup ba'dehü tarih-i i'lamdan on dört sene akdem tefrik olduğumuzdan malımızı taksim etmeyüb hâlâ mersûmun zimmetinde olduğundan başka tarihten sekiz mah akdem kendi malım olarak dükkanımdan yediyüz guruşluk nalça ve mih ahz etmekle mucib-i şer'isi icra olunmak muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında müdde'î mersûm ile akdemce birlikte olup ba'dehü tarihten ondört sene akdem tefrik olunup müdde'î-yi mersûm hissesini tamamen ve kâmilan ahz ve kabz idüp altmış altı senesi Ramazan-ı şerîfinin yirmiyedinci günü medine-i merkûmede Hüseyin'in hanında benden müdde'î-yi mersûm hisse da'vâ idüp ve mih ve nalçamı dükkanımdan ahz eyledin deyu benden da'vâ eyledikde ben dahi müdde'îyi mersûma ikiyüz guruş teslim eylediğimden mersûm dahi ba'del-ahz hususu mezkûrlara müte'allık âmme-i da'vâdan zimmetimi ibrâ-i 'âmm ile ibrâ eyledim deyu vak'ı def'ini mersûm külliyyen inkâr etmekle müdde'î aleyh mersûm mâru'z-zikr zimmetini mübeyyin beyana havale olundukda medine-i merkûme sâkinlerinden olup haklarında vâki' olan Çizmeci Ahmed Ağa ibn İbrahîm ve Recep Ağa bin 'Abdullah nâm kimesneler şهادetleriyle def'ini bi'l-müvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüb mucibiyle müdde'îyi mersûm da'vâ-yı mezkûresinden şer'an men' ve def' olduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'âlilerine i'lam olundu. Fî 11 B sene 267 (11 Recep 1267 / 12 Mayıs 1851)

33-2 Tarla Da'vâsı

Ma'rûz-ı da'îleridir ki

Sivas'da vâki' Hoca İmam Mahallesi mütemekkinlerinden işbu ba'isü'r-rakim Evatis veled-i Artin nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Eymir Karyesi sâkinlerinden Döndü bint-i Mustaffa nâm hatun müva-cehesinde sahibi arz vekili hâzır olduğu halde Eymir(?) Karyesi arazisinde vâki' bir kıt'a tarlanın bir haddi Halil ve bir haddi Çavuş tarlası ve bir haddi Mehmed tarlası ve bir haddi Kır 'Alî tarlasıyla mahdud tahminen bir buçuk

kile tohum istiâb eden bir kıt'a ve yine mahalli mezkûrda bir haddi kavak eşcarı ve bir haddi Halîl tarlası ve bir haddi Kır 'Alî tarlasıyla mahdud bir kıt'a ki cem'an üç kile tohum istiâb eden iki kıt'a tarla akdemce karye-i merkûme sâkinlerinden Molla Mustafâ nâm kimesnenin taht-ı tasarrufunda mülkü iken tarlahâ-yı mezkûrları altmış bir senesi defterdar Efendi huzurunda semeni ma'lume ile fâriğ olup ben dahi ba'del-kabul tarlahâ-yı mezkûrlar için cânib-i defterdâriden yedime bir kıt'a temessük ahz etmemle su'âl olunup tarlahâ-yı mezkûre olan fuzuli müdahalesi men' ve def' olunması muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mezbûre dahi cevabında tarlahâ-yı mezbûrlara babam mezbûr Mustafâ ile merkûm Molla Mustafâ ber vech-i iştirak mutasarrıf olup tarih-i ilamdan onbeş sene akdem babam fevt olup tarlahâ-yı mezkûrlarda arsam olmağla müdahale ederim deyu cevabı lede'l-istifta müdde'î aleyh mezbûrenin cevabı iltifata şayan olmadığı tarlahâyı mezkûrlardan müdde'îye-i aleyh mezbûrenin müdahalesinin men' ve def' iyle müdde'î mersûm Evatis zimmînin zabt ve tasarrufuna tenbihi şer'i olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu. Fî 11 B sene 267 (11 Recep 1267 / 12 Mayıs 1851)

33-3 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sivas'da Hoca İmam Mahallesi mütemekkinlerinden işbu ba'isü'r-rakim Seraydar oğlu Begos veled-i Beyrus nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclis-i şer'da Akpınar Karyesi'nden olup taraf-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Halîl bin Mehmed müvacehesinde altmış altı senesi Cemâziye'l-evvelin onbeşinci günü ciheti karz olarak bin dörtyüz guruş teslim idüp edadam mümana'at eder su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunması muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi külliyyen inkâr etmeğle müdde'î mersûm beyana havale olundukta ityanı beyyine sadedinde iken beynlerine Muslihûn tevessutuyla müdde'î aleyh merkûm ciheti karz olarak merkûma bin guruş deynimdir deyu ikrar etmeğin merkûmdan bin guruşun tahsili lazım geldiği bi'l-iltimâs, fî 11 B sene 67 (11 Recep 1267 / 12 Mayıs 1851)

34-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Sivas'da vâki' Velid Beg Mahallesi sâkinelerinden işbu ba'isü'l-i'lam İbrahîm bin Mustafâ nâm kimesne tarafından da'vây-ı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'isi Hacı 'Alî bin Ebubekir nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine medine-i merkûme sâkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Hamamcı oğlu Mehmed bin Mehmed nâm kimesne tarafından dahi da'vâ-yı âtiyyü'z-zikri li-ecli'l-husume vekil-i müsecceli şer'isi kebir oğlu Seyyid 'Ömer Efendi müvacehesinde müvekkilim merkûmun babası olup ellibeş senesi Diyarbekir'de fevt olup merkûme Kürt Mustafâ Ağa ibn İbrahîm nâm müteveffanın tarih-i mezkûrda cümle eşya ve emlaki ba-ma'rifeti şer' tahrir olunup defteri kassamda müvekkilim mezbûr ol vâki't sagîr olduğundan hissesiyle müahharan dahi validesi Emine bint-i Süleymân nâm Hatun dahi müteveffiye olup mezbûrenin terekesi dahi ba-ma'rifeti şer' tahrir ve defteri kassam olup müvekkilim merkûm kezalik ol vâkit sagîr olduğundan müvekkili merkûm Mehmed ba-muhabbet-i şer'iyeye ve sâbi olmağla tereke-i müteveffayı merkûmlara vâzi'ul-yed olup müvekkili merkûm baliğ olduğundan ba-defteri kassam isabet eden mülk-i menzil ve eşyadan bir mikdarını teslim idüp ma'adası zimmetinde olmağla kassam-ı mezkûrlar mucibince hesabının ru'yetiyle hissesini teslim eylemesi muradıdır deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î aleyh vekil-i merkûm dahi cevabında müteveffa-yı merkûm Seyyid Mustafâ Ağa Zahoyra(?) azimetinde babam merkûmu vekil idüp ancak haneme zaruret çektiirme alacağımdan al masraf ile gelince seninle muhasebemizi görerim makbul ederim deyu cümle zimemâtda olan alacağının defterinin bir kıt'ası babam müvekkilim merkûm ve bir kıt'asını kendisi alup geldiğinde iki sene emri vecih üzere alacağını alup hanesine ba-defteri müfredât mesarîf idüp ancak merkûm ancak merkûm Mustafâ Ağa iki sene sonra mahalli mezkûrda fevt oldukta terekesi ba-ma'rifet-i şer' tahrir olunmak icab eylediğinden müteveffa-yı merkûmun kendi yedinde kalan defter hâkimü'l-vakt yedine i'tâ olunmağla defter-i mezkûrdan iki senelik mesarîfât ihrac olunmayarak tahriri kassam idüp ancak müvekkilim merkûmun iki sene zimemâtdan masrafı dahi içinde olduğundan bir sene dahi validesi müdde'î merkûmun vasîsi olup hissesini ahz idüp ba'dehü validesi mezbûra dahi müteveffiye oldukta babam merkûm ba-hücceti şer'iyeye vasîsi olup cümle eşya ve emlakı hanesinde olduğundan icab eden malından kendisine mesarîf idüp ancak ikiyüz altmış üç senesi merkûm baliğ olup

sene-i merkûm Şubat ayında müdde'î müvekkil merkûm ile defteri kassamların cümle muhasebelerini babam merkûm ru'yet idüp ba'zı zimemâtdan tahsili mümkün olmayan mebâliğin defteriyle cümle eşya ve emlakını dahi kendisine teslim ve bâkî kalan zimemâtdan tahsil eylediğim mebâliği dahi müdde'î merkûm ile kız karındaşına nafaka ve kisve baha ve sair hanesine masraf idüp merkûm dahi kabul ederek babam merkûmun zimmetinde bir akçe alacağı kalmayark muhasebelerini bir-ru'ye merkûm ile kız karındaşı 'Âyşe bizlerin anâmızdan ve babamızdan bir akçe ve bir habbe müvekkilim babam merkûm için zimmetinde alacağımız kalmadı sulh ve ibrâ olduk deyu her biri sukât-ı müslimin huzurunda takrir idüp ba'dehu tarih-i mezkûrda merkûmun emriyle kendisini te'hir idüp mesarîf eylediğinde üç sene sonra dahi babam merkûmdan hanesini tefrik eyledikde bi-tekrar mesarîfın cümle muhasebesini idüp merkûm Mehmed Ağa ile akdemce babamdan ve validemden müntakil kassamların muhasebesini ru'yet idüp zimmetimizi ibrâ eyledik ve şimdi dahi benim emrimle beni te'yid idüp mesarîfını dahi ba'de'l-muhasebe kabul eyledim merkûm Mehmet Ağa'da bir akçe alacağım kalmadı ibrâ-i zimmet eyledim dedikde bi-tekrar altmış altı senesi dahi takrir eyledi deyu def' eyledikde müdde'î vekil-i merkûme dahi cevabında ikiyüz altmış üç senesi ile altmış altı senesi müvekkilim merkûm ile baliğ oldukda gel seninle ikimizin beyninde muvaza'a tariki üzere ibrâ olalım malının ne mikdar olduğunu kimse bilmesin deyu müvekkili merkûm Mehmed Ağa cevab eyledikde müvekkil-i merkûm dahi muvaza'a nedir deyu su'âl etmekle ibrâmızın aslı olmasın sen ibrâ olduk deyu takrir eyle ba'dehu gündüzün cümle muhasebemizi ru'yet idüp kassam defterleri mucibince cümle malını teslim edelim deyu takrir eylediğinden müvekkilim merkûm ibrâ oldum deyu takrir idüp müahharan muhasebemizi ru'yet eyleyeyim dedikde merhum Mehmed Ağa ben seninle ibrâ oldum deyu cevab eylediğinden kassamların muhasebeleri ru'yet olunmayub 'alâ halihî tevkif olunmağla sa'î(?) tarihten bir gün akdem ale's-sabah Kaleardı Mahallesi'nde Hacı Çavuş hanesinde müvekkili merkûm Mehmed Ağa dahi hane-i mezkûrda takrir idüp birkaç defa ibrâmız var ise de muvaza'a olmağla yarın huzur-ı hâkime gidelim kassam defterlerinin muhasebesini ru'yet edelim diyerek ru'yeti muhasebeye razı oldu deyu def'-i 'aler-ref' eyledikde def'-i mezkûru vekil-i merkûm külliyyen inkâr etmekle müdde'î vekili merkûm ber minval-i muharrer def'i meşruhasını mübeyyin beyana

havale olundukda medine-i merkûme sâkinlerinden ‘Ömer Ağa ibn Süleymân ve Mustafâ bin Mustafâ nâm kimesneler şehadetleriyle ibrâ-i mezkûr muvaza’a oldu deyu tarihten birgün akdem merkûm Mehmed Ağa’nın takririni bi’l-müvacehe vech-i şer’i üzere isbat eyleyüb müdde’î aleyh vekili merkûm dahi şahitleri kabul ve kassam defterleri mucibince ru’yeti muhasebeye mütaahhid ve razi olduğu bi’l-iltimas huzur-ı alilerine i’lam olundu, fi 7 B sene 67 (7 Recep 1267 / 8 Mayıs 1851)

35-1 Vakfın Müteveli Da’vâsı

Der devletmekine arz-ı da’iyi kemîneleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından medine-i Divriği’de vâki’ el-Hâc Mahmud nâm sahibü’l-hayrın bir kıt’a vakfiyesi mucibince senevî üç hatm-i şerîf tilavet olunmak üzere medine-i mezkûre civarında vakfetmiş olduğu ma’lumü’l-hudud ve elli dönüm mikdarı tarlanın tevelliyeti evladının erşedine meşrut eylediğinden evladı vakıfdan el-Hâc İsmâ’îl ile ‘ammizadesi el-Hâc ‘Ömer’in beynlerinde vâki’ münâza’aya mebni mûma ileyhimadan kangısı ekber-i evladı vakıfdan olup tevliyeti mezkûreye elyak ise mahallinde kadr ve himayeden âri olarak meclisce bi’t-tahkik hakikati halin bi’l-i’lam ve mazbata iş’ar kılınması babında şeref-mürur eden irade-i nezaretpenahilerine imtisalen merkûm el-Hâc İsmâ’îl bin Mehmed nâm kimesne Sivas meclisinde ‘akd olunan huzur-ı şer’i şerîf-i enverde ‘ammizadesi merkûm el-Hâc ‘Ömer bin el-Hâc ‘Abdullah müvacehesinde evkaf müdürü hâzır olduğu halde ber vech-i meşruh vakıf mûmâ ileyhin vakfiyesi mucibince tevliyeti mezkûr evladının eslah ve erşedine meşrut olup kendim dahi esleh erşed ve ekber evladı vakıfdan olmamla tevliyet-i mezkûr ber mucibi fetvay-ı şerîf müstakillen bana tevcih olunarak benim zabt ve tasarrufum iktiza eder iken işbu merkûm Hacı ‘Ömer tevliyeti mezkûra fuzuli müdahaleden hali olmaz su’âl olunup vakf-ı mezkûrun tevliyetinden keffî yedine tenbih olunması muradımdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûm dahi cevabında vakfi mezkûrun ber mucibi vakfiye tevliyeti evladının eslah erşedine meşrut olup müdde’î merkûm dahi evladı vakıfdan olarak sinnen kebir olup eslah ve erşed ve umuru vakfa i’lam olduğundan bi’t-terazi ikrar ve i’tiraf idüp bu takdirce ber mucibi fetvay-ı şerîf vakf-ı mezkûrun vakfiyesi mucibince tevliyeti evladından sinnen kebirinin zabtı iktiza eylediğinden merkûm Hacı İsmâ’îl kulları dahi diğer evladlarından sinnen kebir olup erşed ve eslah olduğu zâhir ve

nümâyan olmağla tevliyeti mezkûru işbu ba'isü arz-ı ubudiyet el- Hâc İsmâ'il da'ilerine müstakillen tevcih ve yedine bir kıt'a berâtı şerîf-i âli-şân sadaka ve ihsan buyurulmak ricası ol ki vâki'ul-hâl bi'l-iltimâs paye-i seriri saltanatı a'laya arz ve i'lam olundu bâkiü'l-emr hazreti men lehü'l-emrindir. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hadi aşera min şehri Recebi'l-ferd sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf, (11 Recep 1267 / 12 Mayıs 1851).

35-2 Sahte Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Divriği kasabası mahallâtından Burdurlu Mahallesi sâkinlerinden İbrahîm bin Mehmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde Eşdevi Kazâsına tâbi' Melik Karyesi sâkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isul-i'lam Süleymân bin Bayram nâm kimesne müvacehesinde işbu merkûm Süleymân'da ciheti karzı şer'den üçbin gurus alacak hakkım olup altmış yedi senesi Muharremi'l-haramının beşinci günü Divriği mahkemesi Nâibi el-Hâc İbrahîm Efendi huzurunda terafi'larımız işbu merkûmdan talebi da'vâ idüp merkûmun inkârına mebni iki nefer şahit ile merkûmun ikrarını isbat eyleyüb mucibince meblağ-ı mezkûrun bana teslimi lazım geldiğini mübeyyin yedime bir kıt'a mürasele-i şer'îyye yedime i'tâ olunmakla meblağ-ı mezkûr hâlâ zimmetinde olmağla talep ederim deyu ba'de'da'vâ ve's-su'âl ve mürasele-i şer'îyyeyi ibrâz eyleyüb müdde'î aleyh merkûm Süleymân dahi cevabında tarih-i mezkûrda mürafaalarını ve meblağ-ı mezkûr üçbin gurus deyni olduğunu ve ikrarını külliyyen inkâr etmekle müdde'îyi merkûm ber minval-i muharrer iddiasını mübeyyin beyana havale olundukda bir nefer şahit ikame idüp husus-ı mezkûr için istintak olundukda hususu mezkûra alel-ehak olmayup otuz gurus getirdiğini ifade eylediğinden şahidi zûr olduğunu 'indeş-şer'il-enver tebeyyün etmekle müdde'îyi merkûm İbrahîm dahi meblağ-ı mezkûr üçbin gurus da'vâsında kazib olup ve müraselesinin sahte olduğunu merkûm dahi bir akçe alacak hakkı olmadığını huzur-ı şer'de ikrar eylediğinden ve meblağ-ı mezkûr üçbin gurus da'vâsından şer'an men' ve def' olunarak müdde'îyi merkûm İbrahîm ber mucibi ta'limât-ı seniyye müfteri cezasının icrası lazım geldiği bi'l-iltimâs huzur-ı

âlilerine i'lam olundu. Fî 11 B sene 67 (11 Recep 1267 / 12 Mayıs 1851)

36-1 Maden Çıkarılmasına ve İşlenmesine Dair Fermân

Fermân-ı 'Âli

Fahru'l-ümerâi'l-kirâm, mu'temedi'l-küberâi'l-fihâm zevi'l-kadri ve'l-ihtirâm sahi-bü'l-ızzı ve'l-ihtişâm el-muhtassu bimezidi inayeti'l-meliki'l-a'la miri miranı kiramdan Sivas Eyâleti mutasarrıfı Mehmed Münip Paşa dâme ikbalühü ve iftihâru'l-ekabiri ve'l-ekârimi, Camiu'l-mefâhiri ve'l-mekârimi el-muhtassu bimezidi inayeti'l-meliki'l-a'la rütbe-i saniye eshabından eyaleti mezkûre defterdarı Salih Beg zîde uluvvühü ve mefahiru'l-ulemâil-muhakkıkîn nâib ve müftülerzide ilmühüm ve mefahirul emasili vel-akrân a'za-i mecalis ve vücuhü memleket zide kadruhüm tevkî'i refi'i humayûnum vasıl olıcak ma'lum olaki Sivas sancağında kâin Mecidözü Kazâsı'na tâbi' Sivas'a kırk ve Çorum Kazâsı'na dört sâ'at mesafede vâki' Kuduzler ve civarında kâin Sırçalı ve Çıgırık nâm-ı diğer Uç ve Bâdan nâm karyelerde bulunan Sim meâdininin ihraç ve i'maline Seyyidetü'l-muhderât ekliletü'l-mahzât tacü'l-mestûrât sıkatü's-sakât refi'atü'd-deracât zatül'ulâ-i ve's-saadedi validem Sultan haremeyn ismetühâ ve zâdet iffetüha tarafından izhar-ı rağbet olunmuş ve bu suret meâdin-i mezkûrenin ez ber ciheti hüsn imal ve idaresini müstelzim bulunmuş olduğundan emsal ve icabına tatbikan tesviyesi hususuna irade-i seniyye-i şâhânem ta'alluk etmiş olmasıyla kapuda lede'l-mürâca'a bu makule zuhûr eden meâdinin keşif ve i'mâlîne tâlip olanlara münasip müddet imtiyaz i'tâ olunarak bi'l-cümle mesârıfâtı taraflarından ru'yet olunmak ve imalâtından zuhûr eden ma'dînâtın humsu bila bedel ve ma'adâları lüzumu olduğu halde fiat çaryesi ile hazinehâne-i âmireme verilmek ve hıfz olunacak mahaller kimesnenin uhdesinde olmadığı halde eshabı arsa ve iskan kılınmak şeraitiyle küşâd ve i'maline ikame ve i'tâ olunageldiği tebeyyün etmiş ise de meâdini mezkûre bir kere mahdud zuhûr ederek ba'zı gün mesârıfâtı şedâidesi vuku' bulacağından humus nizamına hâlel gelmemek üzere Turhal sancağına tâbi' Golos Nâhiyesi ve civarında mukaddemce zuhûr eden meâdin tatbikan nısfı humsu terki bir le diğer nısfı humsu yani öşür hasılatı bila bedel maliye hazine-i celilesine i'tâ olunmak ve mahâlîli merkûme arazi-yi miriyeden olmayup da aherin ba istidane uhdelinde bulunduğu takdirce eshabı irzâ kılınmak şerâiti ve onbeş sene müddet-i imtiyaziye tahsisıyla

Sultan müşarun ileyha tarafından tayin kılınacak me'mur marifetiyle küşad ve imaline ruhsatı havi bir kıt'a emr-i şerîfim ısdârı hususuna irade-i 'aliyyem müta'allık ve şerefsudur olmuş olmağla sizin mutasarrıf paşa ve defterdar ve sair mûmâ ileyhimin ber vech-i meşruh kura-yı merkûmede zuhûr eden meâdini mezbûrenin şerait-i mezkûre ve onbeş sene müddeti imtiyaziye ile sultan müşarun ileyha tarafından ta'yin kılınacak me'mur marifetiyle i'mar ve idare olunması esbabının istihsaline bedel mekteb ve berât eylemeniz fermanım olmağın ruhsatı hâvi işbu emri celili-kadim ısdâr ve i'tâ kılındı ber minvali muharrer amel ve harekete dikkat ve hılafından tevakki ve mübâ'adet eyleyesiz şöyle bilesiz alameti şerîfe itimat kılasız tahriren fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Cemâziye'l-âhir sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf, (4 Cemâziye'l-âhir 1267) Haddi vasale fi 11 B sene 67 (11 Recep 1267 / 12 Mayıs 1851)

36-2 Kıtal Da'vâsı

Der devletmekine arzı da'iyi kemîneleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Turhal kasabası mahallâtından Pazar Mahallesi sâkinle-rinden iken bundan akdem mecruhan fevt olan fetvacı oğlu Ebubekir ibn Ağacık nâm müteveffanın veraseti zevcesi Hatice bint-i 'Osmân ve sulbî kebir oğulları Mustafâ ve Emrullah ve sulbiye-i kebir kızları Şerife ve Hatice nâm kimesnelere inhisarı bi'l-ihbar ba'de't-tahakkuku's-şer'i verese-i mezbûrenin mes'ele-i mîrâsları bi-hükmi'l-feraiiz kırksekiz sehim itibariyle sehamı mezkûreden altı sehim zevce-i mezbûre Hatice ve on dörder sehim merkûmân Mustafâ ve Emrullah'a ve yedişer sehmi mezbûretân Şerîfe ve Hatice'ye isabeti tahakkukundan sonra verese-i mezbûrûndan kebir oğlu Mustafâ nâm kimesne nefsinden asaleten ve validesi mezbûre Hatice ile karındaşı merkûm Emrullah ve kız karındaşları mezbûretân Şerîfe ve Hatice nâm hatun taraflarından dahi da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre ve sulh ve ibrâya vekil-i müsecceli şer'ileri olmağla bi'l-vekâle Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine kaza-yı merkûme kuralarından Çivril Karyesi sâkin-lerinden Karacaoğlu Halîl bin 'Abdullah nâm kimesne müvacehesinde ikiyüz elli sekiz senesi Ramazanı şerîfin üçüncü günü Turhal kasabasına yarım sâ'at mesafe Koşarı bağ nâm mahalde gündüzün öğle ile ilkinci ma-beyninde murisim müteveffayı merkûm ile işbu mezbûr tarla sulamak

üzere münazaa idüp işbu merkûm murisimiz müteveffa kendi tarlasında biğayr-i hak ‘amden beyaz kabzalı Niksar nacağı ile sağ böğrüne darb ve cerh idüp cerhi mezkûrdan müteessiren yarım sâ’at sonra mahall-i mezkûrda fevt olduğundan su’âl olunup mucib-i şer’isi icra olunmak muradımdır deyu bi’l-asale ve bi’l-vekale ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda müteveffayı merkûm ile ortağı gâib ‘ani’l-beled Mehmed nâm kimesneler benimle münaza’a idüp beni esbin yularıyla müteveffayı merkûm kaydü bend ederk darb idüp yine telef etmek kasd eylediğinden merkûmlara su sizin olsun beni halas eyleyindeyu feryad eylediğimde beni tahlis eylediklerinden esbime rakip

Sayfa: 37 (önceki belgenin devamı)

karyeme avdet eyledim deyu mâ’adâyı külliyyen inkâr etmekle müdde’î varisi merkûm ber minvâli muharrer müddeâsını mübeyyin beyana havale olundukta yine Çivril Karyesi sâkinlerinden Mustafâ bin Mehmed ve Mehmed bin Mustafâ nâm kimesneler liecliş-şehade meclisi şer’da hâzırân olup istişhâd olunduklarında, fil-hakika ikiyüz elli sekiz senesi Ramazanı şerîfin üçüncü günü kasaba-i merkûmeye yarım sâ’at mesafe Koşarı bağı nâm mahalde gündüzün öyle ile ikinci ma beyninde ve bizler dahi mahalli mezkûre civar tarlamızda iken müteveffa-yı merkûm fetvacı oğlu Ebubekir bin Ebubekir nâm kimesne ile merkûm Koca oğlu Halîl bin ‘Abdullah nâm kimesne tarla sulamak üzere münaza’a idüp bizler dahi aralamak için merkûmânın yanlarına karib oldukda merkûm Halîl tarlasında yedinde olan beyaz kabzalı Niksar nacağı ile merkûm fetvacı oğlu Ebubekir’in sağ böğrüne biğayri hak ‘amden darb ve cerh idüp cerh-i mezkûrdan müteâkiben yarım sâ’at sonra merkûm Ebubekir fevt olduğuna bizler şahitleriz şehadet dahi ederiz deyu her biri müttefikil-lafzi velma’na eda-i şehadet-i şer’iyye etmeleriyle ba’det-ta’dil vet-tezkiye şehadetleri hayyizi kabulde vâki’ olup mucibiyle varisi merkûmun talebiyle merkûm Halîle kısas lazım gelmiş ise de beynlerinde muslihûn tevessutuyla müdde’î vekili merkûm bitekrarı meclisi mezkûrda huzur-ı şer’da katil Halîl müvacehesinde bi’l-esale ve bilvekale takriri kelâm idüp murisimiz müteveffayı merkûmun kısasdan beynlerine muslihûn tevessutuyla cümle verese ala ma ferazallah beynlerimizde taksim etmek üzere sekizbin beşyüz guruş üzerine tarafeyni bi’l-asale ve bi’l-vekale bi’t-tavsiye sulh olup birbirimiz dahi sulh-ı mezkûru ba’de’l-kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr 8,500 guruşu tamamen ve kamilen ahz ve merkûm Halîl bana

teslim idüp fima ba'd murisimiz müteveffa-yı merkûmun kısas ve deynine mûta'allık âmme-i da'vâdan birbirimiz bi'l-asale ve bi'l-vekale aherin zinmmetini ibrâ-yı 'âmm ile ve birbirimiz dahi aherin ber minvali muharrer ibrâsını kabul eyledik dedikde merkûm Halîl dahi mukırrı müdde'î varisi merkûmun bilcümle kelimâtı meşruhasında vicahi tahkik ve şifahi tasdik etmeğin bi'l-iltimas paye-i seriri saltanat-ı e'laya arz ve i'lam olundu. Bakû'l-emr limen lehü'l-emr, 11 C sene 267 (11 Cemâziye'l-âhir 1267 / 12 Mayıs 1851)

37-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Eşdevi Kazâsına tâbi' Kaygusuz Karyesi sâkinlerinden Cam şeyh oğlu Hasan bin Battal nâm kimesne Sivas meclisi kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde Divriği kasabası mahallâtından Hordenk(?) Mahallesi mütemekkinlerinden işbu ba'isur-rakim Artin ve Evanis veledâni Mıgırdıç nâm zimmîler ve li-ebeveyn er karındaşları Taros veled-il-mersûm Mıgırdıç nâm zimmî ve Serkiz dahi da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre (okunmuyor) vekil olup vekaleti Serkiz veled-i Erakyil ve Tarid vasî veled-i Agob nâm zimmîler şehadetiyle sabit ve sübutu vekaletine hükmü şer'i lâhık olan mersûm Artin zimmî müvacehelerinde ikiyüz altmış üç senesi Muharremi'l-haramın onbeşinci günü işbu mersûmân ile karındaşları mersûmin birbirlerine kefil olarak beher kilesi yüz guruş olarak elli kile hınta ile yine beher kilesi ellişe guruş olarak elli kile şa'ir ve beheri yirmibeş guruştan on iki re's davarı fûruht idüp semenleri olan cem'an yedi bin sekizyüz guruşu alacak hakkım olup halen zimmetinde olup talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûmân dahi cevaplarında külliyyen inkâr, ancak tarihten iki mah akdem müdde'î-yi merkûm Divriği mahkemesinde zahire ve davar bahasından yedibin sekizyüz guruş babalarında alacağım vardır deyu da'vâ bizlerin ısrarımıza mebni isbata kadir olamayup bizlere yemine dahi tâlip olmadığından bila beyyine da'vâyı mezkûresinden şer'an men' ve def' olduğunu mübeyyin yedime bir kıt'a hücceti şer'iyye i'tâ olundu deyu kendilerini iştiralarını inkârlarına mebni müdde'îyi merkûm ber minval-i muharrer müdde'asını mübeyyin beyana havale olundukda birkaç nefer şahid ikame eyledi ise de şahidi zûr olduğunu 'inde's-şer'il-enver zâhir ve nümâyan oldukda akdemce zehâir-i mezkûr ile davarı babalarına fûruht eyledim

deyu terekesinden ed'a eylediğini ikrar etmekle da'vâsında tenakus vâki' olduğundan başka müdde'îyi merkûm mârû'z-zikir da'vâyı mezkûresinden bi'r-rıza ferâğat ve keffi yed eylediği bi'l-iltimas huzur-ı âlilerine i'lam olundu. 9 B sene 267 (9 Recep 1267 / 10 Mayıs 1851)

38-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Küçük Minare Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan el-Hâc eş-Şeyh Mustafâ Cumali Baba bin 'Abdullah nâm müteveffanın veraseti zevce-i menkuhası Şemsi bint-i Nasuh ve sulbî kebir oğlu Süleymân ve sulbiye-i kebir kızları Kerime nâm hatunlar tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti Ahmed Efendi bin Mehmed ve 'Abdullah bin 'Ömer nâm kimesneler şهادetleriyle sabit ve subuti vekaletine hükmü şer'i lâhık olan zevci Seyyit Ahmed ibn Hacı Mehmed nâm kimesne bi'l-vekaletine Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde Yıldızeli Kazâsı'na tâbi' Tokuş Karyesi sâkinlerinden, savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Arab oğlu Mehmed ibn Nebi nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i'lamdan üç sene akdem babamız müteveffa Hacı Mustafâ'nın Tuzaklı Kazâsına tâbi' Hebze Karyesi sâkinlerinden delice oğlu 'Osmân ile davar ortağı olup ba'dehü tarih-i mezkûrda merkûm ile babamız el-Hâc Mustafâ tefrik olunup işbu merkûm Mehmed'e ikiyüzbeş re's davar ve keçi ortağı olmak üzere kendi malı olmak üzere teslim idüp merkûm dahi ba'de'l-ahz babam merkûm ba'de'l-vefat işbu merkûm davarı mezkûrdan yüz kırk altı re's koyun ve keçi ahzını ikrar ma'adayı külliyyen inkâr etmekle yetmiş dört re's koyun ve keçi halik oldu deyu yetmiş iki re's keçi bizlere teslim idüp elli dokuz re's keçi ve koyuna iki yüz beş re's davardan bâkî işbu merkûm zimmetinde kalmağla taleb ideruz deyu bi'l-asale bi'l-vekaletine ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında müteveffa-yı merkûm Hacı Mustafâ ancak tarih-i mezkûrda halî hayatında yüz kırk altı re's davar ve keçi teslim eyledü deyu ma'adasını külliyyen inkâr etmekle müdde'î merkûm mârû'z-zikr iddi'asını mübeyyini beyana havale olundukda şerâit-i kabul haklarında vâki' olan Nasuh oğlu 'Ömer ibn Halîl ve İbrahîm ibn Hacı Mustafâ nâm kimesneler şهادetleriyle iddialarını bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mücibiyle bâkî kalan elli

dokuz re's koyun ve keçi kuzusuyla beraber müdde'î aleyh merkûm Mehmed'den bi't-tahsil bâkî müdde'î asıl ve vekil merkûmana teslimi lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı alilerine i'lam olundu, fî 13 B sene 267 (13 Recep 1267 / 14 Mayıs 1851)

38-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı da'ileridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Baldır Pazarı Mahallesi mütemekkinlerinden işbu baisü'r-rakım lüleci Karabet veled-i Menas zimmî Sivas Mahallesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde medine-i merkûme mütemekkinlerinden olup savb-ı alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği terzi Serkiz veled-i Davit zimmî müvacehesinde altmış bir senesi Zilka'de-i şerîfesinin yedinci günü işbu mersûmun 'ammisi oğlu gaib ani'l-meclis Vartris nâm zimmîye kendi malım olan bir adet cılalı sâ'atimi yediyüzseksen guruşa furuht idüp meblağ-ı mezkûrun mersûma edasına kefil olduğundan meblağ-ı mezkûrdan yediyüz guruşunu ba'del-ahz bâkî mersûm zimmetinde üçyüzseksen guruş alacağım olduğundan taleb iderum deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında külliyyen inkâr etmekle müdde'î mersûm mârû'z-zikr iddiasını mübeyyin beyana havale olundukta şerâit-i kabul haklarında vâki' olan 'Alî ibn Mehmed Dursun, Mehmed ibn Süleymân nâm kimesneler bi'l-muvacehe vech-işer'î üzere isbat eyleyüp mücibiyle meblağ-ı mezkûr üçyüzseksen guruşun müdde'î aleyh mersûmdan tahsili lazım geldiği bil'-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olunur, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fî 12 B sene 67 (12 Recep 1267 / 13 Mayıs 1851).

39-1 Tereke

Medine-i Sivas'da vâki' 'Alî Baba Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem müteveffîye olan Esmahan bint-i Mehmed nâm müteveffîyenin veraseti min ciheti'l-asube 'ammizadesi Halîl ibn Halid nâm kimesneye inhisarı lede's-şer'il-enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra müteveffîye-i mezbûrenin terekesi ma'rifeti şer' ve varis-i kibar talebiyle tahrir ve beyne'l-verese bi'l-farâizati's-şer'iyeti tevzi' ve taksim defteridir ki ber-vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olundu, fî 5 B 267 (5 Recep 1267 / 6 Mayıs 1851)

Çit yorgan 2, çit döşek 2, yasdık 2, guruş 160 / def'a çit döşek 1, yasdık 1, yorgan 1, guruş 100 / def'a yorgan 1, guruş 12 / der zimmet Ulğanlı Pir oğlu Hüseyin, guruş 158 / der zimmet Ağacık zade Ulğanlı Mustafâ guruş 120 / der zimmet Sünnetci 'Abdurrahman Ağa guruş 360 / der zimmet Veli İsmâ'il oğlu Ahmed Ağa guruş 120 / der zimmet Karabük Karyesi'nde 'Osmân Efendi 120 / Nedim zade Hafız Mustafâ Süleymân Ağa guruş 60 / Aşağı Kadı Karyesi'nde Cengelloğlu 'Alî guruş 120 / der zimmet Gökçe Bostan Mahallesi'nde Mehmed Timur'da guruş 70 / zabtiyebaşı / 'Ömer Ağa'da 50 / der zimmet komşu Hafız Efendi'de guruş 200 / zevcesi üzerinde mehri guruş 250 / zevcesinden hissesi guruş 219 / der zimmet İtgöz oğlu Seyyid guruş 100 / Bölükbeyde şam takım(?) guruş 6 / sagîr nuhas leğence 1, kıyye 1, guruş 15 / der zimmet Yüreklide zimmîde guruş 300 / çuha libas 1, entari 1, guruş 60.

Yekün; guruş 2550, minha el-ihracât; techiz tekfin mesarısı guruş 200 / resm-i kısmet-i adi guruş 64,5 / kaydiyesi guruş 4 / varak parası guruş 1

Sahihü'l-bâkî guruş 2280,5 / Hisse: 'Ammizadesi merkûm Halîl; guruş 2280,5

39-2 Afv ve Tahliye Fermânı

Kırşehir müdebbiri Mehmed Ağa'nın ıtlakı fermânı

Düstur-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizamü'l-'alem müdiri'l-ümurul'cumhur bi'l-fikri's-sakıb mütemmimü mühamü'l-enâm birra'yissaibi mümehhidü bibinaid-devleti ve ikbalu Seyyidi erkanü's-seadeti ve'l-iclal el-mahfufü bi-sunufî avatıfû'l-meliki'l-e'la Sivas valisi vezirim Hamdi Paşa edamallahü te'ala iclalehü ve gıtvetün-nevrap-elmüteşerri'ın Sivas nâibi mevlânâ zide ılmühü tevki'i refî'ihümayun vasıl olıcak esbak Kırşehir Kazâsı müdebbiri olup çünha vakiasına mebni bundan akdem nefî ve icla kalmış olan Mehmed'in müddeti nefyi hayli vakte reside olup ıslah-ı nefis eylemiş olduğu beyanıyla fi ma ba'd bir güna uygunsuzlukta bulunmayup kendi haliyle meşğul olmak üzere af ve ıtlakı hususu inha ve iş'ar kılınmış olduğuna binaen fi ma ba'd bir güna uygunsuzlukta bulunmayup kendi işyle meşkul olmak üzere ve umur-ı memlekete karışmamak şartıyla merhameten af ve ıtlakı babında lazım gelen emru şerîfimin ıstarı meclisi vâlâ-yı ahkâm-ı adliyemden bizzat ifade olunmuş ve ol-vecihle af ve ıtlakı hususu irade-i seniyye-i mülukanem teallükuyla emru hümayunu şahanem sunuh ve sudur eylemiş olmağın

sizki vali-i müşar ve nâibi mûmâ ileyhima-sız şartı ıtlakını güşî hüşine ifade ve telkin ile kayd-i yedinden tahliye-i sebiline mübaderet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerîfime i'timat kılasız tahriran fi evail-i şehri Recebi'l-ferd sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf, (1-10 Recep 1267 / 2-1176 Mayıs 1851).

Kat vasale ileyna fi 15 B sene 267 (15 Recep 1267 / 16 Mayıs 1851).

40-1 Tekrar Olduğundan Kaydı Buyrulmadı

40-2 Tarla Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridirki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Horasan(?) Karyesi mütemekkinlerin-den işbu ba'isune'l-i'lam Tırtar oğlu Kıydırık veled-i Tırtar ve Gedik oğlu Evidik veled-i Himbar ve Böğeli Bivan veled-i Agob nâm zimmîler Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine nahiye-i mezbûre tâbi' Gökdin Karyesi mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları marifetiyle ihzar ettirdiği Artin veled-i Karabet nâm zimmî müvacehesinde sahib-i arz vekili hâzır olduğu halde karye-i merkûme civarında mine'l-kadim zira'atı karyemize mahsus olan Gaybük mezra'ası arazisinde vâki' bir taraftan David oğlu tarlası ve bir taraftan Eyyes tarlası ve bir taraftan Tırtar oğlu tarlası ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud bi't-tahmin altı kile tohum isti'ab eden mahal akdemce boz ve hali iken iki yüz altmış üç senesinden Cemâziye'l-âhir'in dokuzuncu günü tarihiyle mahall-i mezkûru li-ecli'l-ihya cânib-i defterdariden yedimize bir kıt'a temessük i'tâ olunup mahall-i mezkûrdan beş kile tohum isti'ab eden mahalli ihya ve zira'at idüp bâkî bir kile tohum isti'ab eden mahalli dahi ihya sadedinde iken işbu mersûm bâki kalan bir kile tohum isti'ab eden mahalle fuzuli müdahaleden hali olmaz su'âl olunup bi-vech-i müdahalesinin men' ve def' olunması muradımızdır deyu her biri ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î aleyh mersûm dahi cevabında mahalli mezkûr boz ve hali olduğundan ikiyüz altmış yedi senesi cânib-i defterdariden li-ecli'l-ihya tapu ya alup ihya ve ziraat edeceğim deyu müdda'ıyyûnu mersûmûnun ber-minval-i muharrer hududları dâhilinde olduğunu inkâr etmekle müdde'ıyyûnu mersûmûn ber minval-i muharrer müdde'alarını mübeyyin beyana havale olundukta karye-i merkûmeden Sağasin Bernak veled-i Artin nâm zimmîyi

ikame idüp bir nefer şahit dahi sadedinde iken beynlerine muslihûn tevessutuyla müdde'îyi mersûm Artin zimmî mahalli mezkûr sahibi arz vekili huzurunda müdde'îyyûnu mersûmüne meccanen ferağat ve keffi yed idüp da'vâsından dahi ibrâ-i zimmet eyledikde müdde'îyyûnu mersûmün dahi ba'del-kabul bu vecihle kat'î münaza'a eyledikleri ve mahalli mezkûru kema fîs-sabık zabt ve ziraatlarına tenbihi şer'i olunduğu bi'l-iltimâs huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr. Fi 13 B sene 67 (13 Recep 1267 / 14 Mayıs 1851).

40-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Ma'rûz-ı da'ileridir ki,

Sivas'da vâki' Küçük Kinisa Mahallesi mütemekkinlerinden Evatis veled-i Artin nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine mahalle-i merkûme mütemekkinlerinden olup savb-ı alilerinden me'mur kulları marifetiyle ihzar ettirdiği işbu bâ'isur-rakim Kidırık veled-i Agob nâm zimmî müvacehesinde karındaşı Hicar Veled-il mersûm Artin zimmî hâzır olduğu halde mahalle-i merkûmede kâin bir taraftan benim mülküm ve bir taraftan mersûm Kiydırık ve bir taraftan yine benim mülküm ile Kiydırık mülkü ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdud tahminen bir bab kış evi me'a seki tahtı odunluk ve bir bab fırın damı tahtı mahzen ve bir miktar havlu işbu mersûm karındaşım hazır mersûm Hicar zimmînin yedine menzili mezkûru mülkü iken işbu mersûm Hicar menzil-i mezkûru binyüz guruşa mersûm Kiydırık zimmîye bey' etmiş olduğundan menzil-i mezkûra dahi ben şefî' olduğumdan bey'i mezkûra istimâ'im olduğu anda bilâ tehhur şuf'a ittihâz eylediğimden menzi-i mezkûru ben alırım deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm Kiydırık zimmî dahi cevabında menzil-i mezkûru hâzır mersûm Hicar medine-i mezbûrede sûk-i sultanide müzayede ettirdikde menzil-i mezkûru benim dahi muttasıl menzirim olup üzerimde binyüz guruşa karar idüp ve müdde'î mersûme karındaşı hâzır mersûm Hicar zimmî teklif eyledikde şiraya tâlip olmadığından menzil-i mezkûrun etrafı pür ziraatı hâzır mersûm Hicar bana pâyeye idüp ben dahi ba'del-kabul bâkî kalan mahallini dahi binyüz guruşa bey'i bât-ı sahihi şer'i ile bey' ve teslim ve temlik eyledi deyu vak'ı mezkûru müdde'î-yi mersûm külliyyen inkâr etmekle müdde'î aleyh mersûm mârû'z-zikr ref'i meşrûhasını mübeyyin beyana havale olundukda medine-i merkûme mütemekkin-lerinden attar Mihail veled-i

Varteris ve Çadırcıoğlu Artin nâm zimmîler şehadetleriyle ref'ini bi'l-müvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle müdde'î mersûm mârru'z-zıkr Şuf'a da'vâsından şer'an men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı alilerine i'lam olundu, fi 15 B sene 267 (15 Recep 1267 / 16 Mayıs 1851).

41 -1 Mîrâs Da'vâsı

Ma'rûz-ı Dâ'ileridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Tokmakkapu Mahallesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam Deniz oğlu Ahmed Ağa bin Mahmud nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde medine-i merkûme sâkinlerinden olup bundan akdem müteveffiyeye olan Fâtıma bint-i 'Osmân müteveffiyenin veraseti zevci gaib anil-beled 'Abdullah bin Ahmed ile zevil-erham tarafından varis olduklarını akdemce isbat eden 'ammetesi oğlu Ahmed bin 'Alî ve diğer 'ammetesi Mehmed bin Hasan nâm kimesnelere munhasıra olup verese-i merkûmdan merkûmân Ahmed ve Mehmed kimesnelere müvacehesinde müteveffiyeye-i mezbûrenin zevci gaib-i merkûmun hissesi bâ irade-i seniyye cânib-i beytü'l-mâle ait olmağla beytü'l-mâl emini bulunan Sivas Eyâleti defterdârı izzetlü Salih Beg Efendi tarafından vekil-i şer'isi Mehmed Said Ağa hâzır olduğu halde müteveffiyeye-i mezbûrenin babası 'Osmân ve 'Osmân'ın babası Mehmed ve Mehmed'in babası 'Ömer ile benim babam Mahmud ve Mahmud'un babası diğer Mahmut ve Mahmud'un babası Ahmed ile li-ebeveyn er karındaşları olup babaları ismi Mehmed ve cedleri ismi 'Abdullah ve meskıtı re'sleri mahalle-i merkûme olup müteveffiyeye-i mezbûrenin veraseti zevci gaib-i merkûm ile min ciheti'l-'asube 'ammizadesi olmamla bana munhasıra olup merkûmân zevi'l-erhamdan olmağla verasetden mahrum olmalarıyla müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesine vazı'u'l-yed olduklarından su'âl olunup zevci gaibi merkûmun hissesinden bâkîsini ber-mucibi defter-i kassam bana teslim olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûmân dahi cevablarında tereke-i müteveffiyeye-i mezbûreye min ciheti zevi'l-erham varis olduklarımızı ba'de's-sübut tereke-i müteveffiyeye-i mezbûreye ber mucibi defter-i kassam dahi hissesinden ma'adaya vazı'u'l-yed olduklarını ikrar ancak müdde'iyi merkûmun ber vech-imeşruh min cihetil-asube vâris oldu ma'lumumuz değildir deyu inkâr edicek müdde'î merkûm Ahmed Ağa'dan da'vâsına mutabık beyyine talep olundukda Aduli ahrar-ı ricâli

müsliminden medine-i merkûme sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Hayregân zade Mustafâ Ağa bin Mehmed Said ve Zebun Derviş zade Mustafâ Efendi ibn Seyyid Mehmed nâm kimesneler liecli'ş-şehade meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakika müdde'î-yi merkûm Ahmed Ağa'nın babası Mahmud ve Mahmud'un babası ve diğêr Mahmud ve Mahmud'un babası Ahmed müteveffîye-i mezbûrenin babası Osman ve Osman'ın babası Mehmed ve Mehmed'in babası 'Ömer ile li-ebeveyn er karındaşları olup babaları Mehmed ve dedeleri ismi 'Abdullah ve meskıtı ra'sleri mahalle-i merkûme olup ol vecihle müdde'î merkûm Ahmed müteveffîye-i mezbûre Fâtıma'nın min ciheti'l-'asube varisi olduğuna bizler şahitleriz şehadet dahi ederiz deyu her biri müttefikî'l-lafzı ve'l-ma'na eda-yi şehadet-i şer'îye etmeleriyle ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehadetleri hayyizi kabulde vâki' oldukda müdde'î aleyh merkûmân cevaba tesaddi-i birle müteveffîye-i mezbûre Fâtıma'nın babası 'Osmân ve 'Osmân'ın babası Mehmed ve Mehmed'in babası 'Ömer olmayup 'Abdurrahman olduğundan müdde'îyi merkûm müteveffîye-i mezbûrenin 'ammizadesi olmadığına tevatüren isbat ederiz deyu da'vâ eyledikde müdde'îyi merkûmun inkârına mebni merkûmân beyana havale olunduklarında üç mah kadar imhal olunarak ityanı beyyineye kadir mucibiyle olamadığından müdde'î aleyh merkûmân marru'z-zikr tevatür da'vâsından bila beyyine ba'del men' mucibiyle müdde'î mezbûrun ber-vech-i meşruh min cihetil-'asube verasetiyle ba'del-hükm müteveffîye-i mezbûreden zevci gaib mezbûr 'Abdullah'ın hissesinden bâkîsini ber mucibi defter-i kassam müdde'îyi merkûma teslimine merkûmân Ahmed ve Mehmed nâm kimesnelere tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr fi 11 B sene 267 (11 Receb1267 / 12 Mayıs 1851).

41-2 Yayla Kavgası ve 'Akdi Sulh

Der devletmekine 'arz-ı dâ'i-yi kemineridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tuzaklı Kazâsı ahalisiyle Koçgirli Aşîreti'nden Başı'nun oğlu Mehmed ve Hasan nâm kimesnelerin 'aveneleriyle beynlerinde vâki' olan yayla münaza'a ve katl maddesiyle gasb ve garât olunan emval ve eşya ve hayvanât da'vâları lede'r-ru'ye muslihûn tevessutiyle fîma ba'd ma'lumü'l-hudûd yaylalarına müdahale olunmamak şartıyla kırkbinbeşyüz guruş ile gasb olunan

hayvânâtdan ma'lumü'r-ruûs hayvanât vermek üzere tarafeyn bi'l-asale ve bi'l-vekâle 'akd-i sulh eylediklerini havi keyfiyet der bârı hazreti ma'deletkarar ba i'lam ve mazbata inha olundukda cânib-i fetvâ-haneden verilen cevaba mebni hususu mezkûr ber vech-i şer'i bi't-tekrar ru'yet olunması babında zuhûr eden irade-i seniyye-i hazreti vekaletpenahiye imtisâlen ahali-yi müdde'ıyyûn-ı merkûmûndan olup nefislerinden asaleten akdemce takdim kılınan defteri mumzide mestûrû'l-esami ahali taraflarından vekil-i sâbitü'l-vekâleleri 'Ömer Ağa ibn el-Hâc Ahmed ve Mehmed Efendi bin el-Hâc Hüseyin ve Hasan bin 'Abdurrahman nâm kimesneler ile müdde'î aleyhimâ merkûmân Mahmud bin Başu ve Yedibela Hasan bin Mustafâ nâm kimesneler bi-tekrar Sivas meclisine celb olunarak ba'de't-terâfi' fîmâ ba'd sâlifü'z-zikr yaylalarına müdahale etmemek şartıyla gasb olunan emval ve eşyadan ihrak olunan hanelerinden kezalik kırkbinbeşyüz guruş ile gasb olan hayvânâtdan dahi müdde'ıyyûn-ı merkûmûnun ma'lum ve muayeneleri olduğunu her biri ifade idüp ancak Trabzon Eyaleti'nde Karahisar-ı şarkî Kazâsı'nda müdde'î-i 'aleyhimâ merkûmânın hanelerinde olan beş re's kır kısrak ve beş re's toru tay ve yirmi re's siyah kara sığır ineği ve yirmi re's kezalik siyah öküzü aynen teslim etmek üzere tarafeyn bi'l-asale ve bi'l-vekâle bi't-terâzi kat'an li'n-nizâ' 'akd-i müsâlaha idüp her biri dahi sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabul fîmâ ba'd ahâliyi merkûmûnun yaylalarına müdahale etmemek üzere hususu mezkûrdan mâ'ada da'vâlarına (okunmuyor)

Sayfa 42 (önceki belgenin devamı)

'âmm-e-i da'vâdan her biri bi'l-asele ve bi'l-vekale aherin zimmetlerini ibrâ-ı 'amm sahîh-i şer'i ile ibrâ eyleyüp tarafeynden her biri dahi aherin ber-minval-i muharrer ibrâsını ba'de'l-kabul bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr kırkbinbeşyüz guruşu müdde'î-i 'aleyhima merkûman Mehmed ve Hasan nâm kimesneler halen ve def'aten edaya iktidarları olmayup tarih-i i'lamdan yüz seksen bir gün tamamında hayvanat-ı mezkûrları dahi meblağ-ı mezkûr ile me'an edâ ve teslim etmek üzere ba'de'l-istica ve't-tecil bu vecihle kat'ı münaza'a eyledikleri bi'l-iltimas paye-i serir-i saltanat-ı a'laya arz ve i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr fi 15 C sene 267 (15 Cemâziye'l-âhir 1267 / 17 Nisan 1851).

42-1 Veraset Da'vâsı

Der devletmekine 'arz-ı dâ'i-yi keminelidir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tuzaklı Kazâsı'na tâbi' Ebsile Karyesi sâkinlerinden olup bundan akdem muhterikan fevt olan sagîr Mehmed'in verese-i münhasırası olan babası Mustafâ bin (boş) ve validesi Kezban'ın taraflarından vekil-i sabitü'l-vekaleti Mehmed nâm kimesne Sivas meclisinde huzur-ı şer'i şerîf-i enverde Koçker Aşîreti'nden Başı'nun oğlu Mahmud bin Başı ve Yedibela Hasan bin Mustafâ nâm kimesneler müvacerlerinde iki yüz altmış senesi şehri Mayıs'ında kazâ-i mezkûre tâbi' Abeş civarında Cincioğlu Yaylası denilen mahalde merkûmanın bi'z-zat ihrak eylediği hane derununda sagîr-i merkûm Mehmed çıkarılamayup muhterikan fevt olduğundan mucib-i şer'isi bi'l-vekalet da'vâ ve tizkâr ve merkûmlar dahi keyfiyeti külliye inkâr eylediklerinden vasîyeler merkûmun da'vâ-yı meşruhasını mübeyyin beyyine talep olundukda ityan-ı beyyine sadedinde iken beynlerine muslihun tevessutiyle yedibin gurus üzerine tarafeyn bi'l-asale ve bi'l-vekalet bi't-terazi sulh olup tarafeyn dahi sulh-ı mezkûru kabul eylediklerini hâvi keyfiyet der-bâr hazret-i ma'deletkarara ba-i'lam ve mazbata inha olundukda bedel-i sulh meclis-i sulhda kabz olunmadığından sulhun ademi sıhhatiyle cânib-i fütühaneden verilmiş olan cevap ba-sevaba mebni husus-ı mezkûrun bi-tekrar ber-vech-i şer'i ru'yet olunması babında Sivas Eyâleti mutasarrıfı seadetlü Mehmed Münip Paşa bendelerine hitaben şeref-sudur eden bir kıt'a emirnâme-i sami hazreti vekaletpenahiye imtisalen müdde'î varisi merkûmların vekilleri olan merkûm Mehmed ile müdde'î aleyima merkûman Mahmud ve Yedibela Hasan nâm kimesneler bi-tekrar Sivas meclisinde huzur-ı şer'a celb olunarak ba'de't-terafî' sagîri mezbûrun ihrakı için an inkârına bedel-i mezkûr yedibin gurus üzerine her biri bi'l-asale ve bi'l-vekalet bi-tekrar bi't-terazi sulh olup tarafeyn dahi ber-vech-i meşruh sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabul fî ma ba'd hususu mezkûra müte'allık 'âmm'e da'vâdan her biri bi'l-asale ve bi'l-vekalet aherin zimmetlerini ibrâ-i 'âmm sahih-i şer'i ile ibrâ eyleyüp her biri dahi aherin ber minval-i muharrer ibrâsını ba'del-kabul bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr yedibin gurusu müdde'î aleyh merkûman Mahmud ve Hasan nâm kimesneler hâlâ ve def'aten edaya iktidarları olmayup tarih-i i'lamdan yüz seksen bir gün tamamında edâ etmek üzere ba'de'l-istical ve't-te'cil bu vecihle kat'ı münaza'a eyledikleri ba'de't-tescil bi'l-iltimas paye-i serir-i saltanat-ı a'laya arz ve i'lam olundu, fî 15 C sene 67 (15 Cemâziye'l-âhir 1267 / 17 Nisan 1851).

42-2 Mîrâs Da'vâsı

Der devletmekine 'arz-ı dâ'i-yi kemineleridir ki,

Sivas Eyâleti'ne tâbi' Tuzaklı Kasabası ahalisiyle Koçgiri Aşîreti'nden Başı'nun oğlu Mahmud ve Yedibela Hasan nâm kimesnelerin avaneleriyle beyenlerinde vâki' olan yayla münaza'a ve katil maddesiyle gasp ve gârât olunan emval ve eşya ve hayvanat da'vâları akdemce ru'yet olunarak der 'aliyyeye takdim kılınan i'lam-ı şer' ve defter-i mümziyde mesturu'l-esami ahali tarafından vekil-i sabitü'l-vekaleti bulunan 'Ömer Ağa ve Hüseyin Efendi ve Hasan nâm kimesne ile yine Ebsile Karyesi sâkinlerinden olup bundan akdem muhterikan fevt olan sagîr Mehmet'in verese-i münhasırası olan babası Mustafâ ve validesi Kezban'ın taraflarından dahi vekil-i sabitü'l-vekaleti Mehmed nâm kimesneler ol vâkit Sivas meclisinde huzur-ı 'alilerinde 'akd olunan meclis-i şer'ide Koçkeri Aşîreti'nden Başı'nun oğlu Mahmud ve Yedibela Hasan bin Mustafâ nâm kimesneler muvacehesinde her biri başka başka hususu mezkûrları i'lamîn-i mezkûründe best ve beyan olunduğu üzere da'vâ idüp merkûmanın inkârlarına mebni müdde'î vekil-i merkûmân mârû'z-zikr iddi'alarını mübeyyin beyana havale olunduklarında her birleri ityan-ı beyine sadedinde iken beyenlerine muslihûn tavassutuyla fî ma ba'd ahali-yi Koçkeri'nin yaylalarına müdahale etmemek şartıyla 'an inkârı muhterik sagîr-i merkûm için yedibin gurusâ ve gasp olunan emval ve eşyadan dahi kırkbinbeşyüz gurusâ ile gasp olunan hayvanattan dahi yine i'lam-ı mezkûrda münderiç olan ma'lumu'r-ruus hayvanatları dahi aynen teslim etmek üzere tarafeyn bi'l-asale ve bi'l-vekaleti bi't-terazi sulh olup her biri dahi sulh-ı mezkûru kabul eylediklerinden bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr ile hayvanât-ı mezkûrlar aynen meclis-i sulhda teslim olunmadıkca sulhun sahih olmayacağını ve ma'ada da'vâlarından dahi tarafeyn ibrâ-i zimmet etmedikleri halde i'lamın sebki usulüne müvafık olmayacağını ol vâkit meclisde ifade ve tizkar eyledim ise de hayvanat için ahali-i müde'iyûn-ı merkûmân bizlere teslim edeceklerini 'aynen bilürüz deyu takririyle bedel-i sulh-ı mezkûrdan merkûmânın bu tarafda bir gurusâ tedarik etmelerine ihtimal olmayup ancak merkûmân dahi Trapzon Eyaleti'nde Karahisar-ı şarkî sancağında mütevattın olduklarından cümle emlak ve eşya ve hayvanatları dahi mahalli mezkûrda olmağla irade-i seniyyeleri zuhûrunda meblağ-ı mezkûr ile hayvanat-ı mezkûrlar 'aynen kendilerinden ve yahut mu'ahharan merkûmân üzerine

teraküm iden mabaliğ ile hayvanatın teslimini hâvî Karahisar-ı şarkî'den tevarüt idüp der-bâr(?) hazret-i ma'deletkarara takdim kılınan tekeffül ve teahhüt mazbatası mûcibince kefillerinden tahsil olunması mümkün olacağından hakikat-ı hâl bedel-i sulh meclis-i sulhda kabz olunmadığından sulh-ı mezkûrun sahih olmayacağı aşikar olduğundan i'lamîn-i mezkûrne dahi cânib-i fetvahaneden olvecihle cevap buyrulmuş

Sayfa: 43 (Önceki belgenin devamı)

olmağla husus-ı mezkûrların bi-tekrar ber vehc-i şer'i ru'yet olunması emrine imtisalen tarafeyn bu def'a başka ba'de'l-mürafa'a yine sulh-ı mezkûra razı olmayup ancak bedel-i sulh-ı mezkûru müdde'î aleyhima merkûmânın hâlâ ve def'aten edaya iktidarları olmadığından hayvanat-ı mezkûrlar ile bedel-i sulh-ı mezkûrları yüz seksen bir gün tamamında edâ ve teslimlerine te'cil olunmuş olduğunu mübeyyin iki kıt'a i'lam i'tâ kılınmış der-bâr hazret-i ma'deletkarara takdim olmak üzere olup bu surette ahal-i merkûmûn beyinlerine kadr-i küllî olmağla bedel-i sulh-ı mezkûr ile hayvanat-ı mezkûruları va'deleri hitamında 'aynen müdde'î aleyhima merkûmândan tahsil-i bir-le müdde'îyûn-ı merkûmûna teslim olunması babında irade-i 'aliyyelerinin ısdarı tebariyle keyfiyet-i mezkûru izahen mübarek hâki-pâyî hacetrevâyi Hazreti vekalet penahiye ba-mazbata arz ve inha buyurmaları babında işbu takrir-i senaveriye ictisar kılındı her hâlde emru irade hazreti men lehü'l-emrindir, fi 16 C sene 267 (16 Cemâziye'l-âhir 1267 / 18 Nisan 1851).

43-1 Mîrâs Taksimi

Kaleardı Mahallesi sâkinlerinden mütevellizade kerimesi Şemsi Hatun bint-i Mah-mud Ağa nâm müteveffiyenin veraseti sagîre kızı Şemsi dahi kable'l-kısme müteveffiyeye olup veraseti babası gaib ani'l-beled Yusuf Ağa bin Hayrullah ile min ciheti'l-ümm ceddesi Zeynep Hatun ve bint-i 'Ömer nâm kimesnelere inhisarı lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve nümayan olduktan sonra müteveffiyeye-i sagîre-i mezbûrenin terekesi babası gaib-i mezbûrun hisse-i irsiyesi ba-irade-i seniyye canib-i beytü'l-mâle aid ve râci' olmağla beytü'l-mâl emini bulunan Sivas Eyâleti defterdarı 'izzetlü Salih Beğ Efendi tarafından vekil-i me'mur Salih Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'ile tahrir ve beyne'l-verese bi'l-ferizati'ş-şer'i tevez'i ve taksim

defteridir ki ber vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur, fî 11 B sene 267 (11 Recep 1267 / 12 Mayıs 1851).

Müteveffiyi-i sagîre-i mezbûrenin validesi, müteveffiyi Şemsi Hatun'a isabet eden hisse-i irsiyesi gurus 6789, para 25.

Yekün gurus 6789, para 25: Resm-i kısmet ve kaydiye gurus / 169 -136 / 33 bâkî vereselere teberru' olunduğu. Sahihü'l-bâki; gurus 6653.

Hisse min ceddeti'l-mezbûre Zeynep Hatun gurus 1105,5 / hisse li-eb gaib-i merkûm Yusuf Ağa gurus 5547,5 / -450 = 5097,5 davar ve zimemâtdan tahsil olmayan hissesi minha / -314, müteveffiyi-i mezbûre sagîrenin vâki' olan masarifi =4783,5 / -239 gurus, 16 para / resm-i hazine gurus 4544, para 14

Gaib-i merkûmun hissesi olarak vekili validesi Rukiye Hatun'a teslim olunduğu işbu mahalle şerh verildi, yalnız dörtbinbeşyüzkırkdört gurus ondört paradır, sandığa tesliminden i'tâ olunur.

43-2 Kıtâl Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Turhal Kasabası mahallatından Pazar Mahallesi sâkinle-rinden iken bundan akdem mecruhan fevt olan Fetvacı oğlu Ebubekir bin Ağacık nâm müteveffanın veraseti zevcesi Hatice bint-i 'Osmân ve sulbî kebir oğulları Mustafâ ve Emrullah ve sabiye-i kebir kızları Şerîfe ve Hatice nâm kimesnelere inhisarı bi'l-ihbar ba'det-tahakkukı'ş-şer'i verese-i mezbûrünün mes'ele-i mîrâsları bi-hükmi'l-feraiiz kırk sekiz sehim i'tibariyle siham-ı mezkûrdan altı sehmi zevce-i mezbûre Hatice ve on dört sehmi merkûman Mustafâ ve Emrullah'a ve yedişer sehmi mezbûretân Şerîfe ve Hatice'ye isabet-i tahakkukundan sonra verese-i mezbûründen kebir oğlu işbu ba'isül-i'lam Mustafâ nâm kimesne tarafından asaleten ve validesi mezbûre Hatice ile merkûm Emrullah ve kız karındaşları mezbûretân Şerîfe ve Hatice nâm hatunlar tarafından dahi da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre ve sulh ve ibrâya vekil-i müseccel-i şer'isi olmağla bi'l-vekale Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'ide yine kasaba-i merkûme kurrallarından Çivril Karyesi sâkinlerinden Karacaoğlu Halîl bin 'Abdullah nâm kimesne muvacehesinde iki yüz elli sekiz senesi Ramazan-ı şerifin üçüncü günü Turhal Kasabası'na yarım sa'at mesafe Koşeribağı nâm mahalde gündüzün öğle ile ilkinci

mâ-beyninde murisimiz müteveffa-yı merkûm ile işbu mezbûre tarla sulamak üzere münaza'a

Sayfa:44 (Önceki belgenin devamı)

idüp işbu merkûm murisimiz müteveffa-i merkûmu kendi tarlasında bi-gayri hakkın 'amden beyaz kabzalı Niksar bıçağı ile sağ böğrüne darp ve cerh idüp cerh-i mezkûrdan müteessiran yarım sâ'at sonra mahalli mezkûrda fevt olduğundan su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunmak muradımdır deyu bi'l-vekale bi'l-asale ba'de'da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda müteveffa-yı merkûm ile ortağı gaip 'anil-beled Mehmed nâm kimesneler benimle münaza'a idüp beni esbin yularıyla müteveffa-i merkûm kaydu-bend ederek darp idüp telef etmeye kast eylediğinden merkûmlara su sizin olsun beni halas eyleyun deyu feryat eylediğimde beni tahlis eylediklerinden esbime rakiben karyeme avdet eyledim deyu ma'adaüyı külliye inkâr etmekle müdde'î varisi merkûm ber minval-i muharrer müdde'asını mübeyyin beyana havale olundukda yine Çivril Karyesi sâkinlerinden Mustafâ bin Mehmed ve Mehmed bin Mustafâ nâm kimesneler li-ecli's-şehade meclis-i şer'a hâzırân olup istişhat olunduklarında fi'l-hakika iki yüz elli sekiz senesi Ramazan-ı şerîfin üçüncü günü kasaba-i merkûmeye yarım sâ'at mesafe Koşeribağı nâm mahalde gündüzün öğle ile ilkindi ma-beyninde bizler dahi mahalli mezkûre civar tarlamızda iken müteveffa-yı merkûm Fetvacı oğlu Ebubekir bin Ebubekir nâm kimesne ile merkûm Karacaoğlu Halîl bin 'Abdullah nâm kimesne tarla sulamak üzere münaza'a idüp bizler dahi aralamak üzere merkûmanın yanlarına karip oldukta merkûm Halîl kendi tarlasında yedinde bulunan beyaz kabzalı bıçak ile merkûm Fetvacı oğlu Ebubekr'in sağ böğrüne bi-gayri hakkın 'amden darp ve cerh idüp cerh-i mezkûrdan müteessiran yarım sâ'at sonra merkûm Ebu Bekrin fevt olduğuna bizler şahitleriz şehadet dahi ederiz her biri müttefeku'l-lafz olmağın edai şehadet-i şer'ie etmeleriyle ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehadetleri hîni kabulde vâki' olup mucibiyle varisi merkûmların talepleriyle merkûm Halîl'e kısas lazım gelmiş ise de beynlerine muslihun tevassutuyla müdde'î vekili merkûm bi-tekrar meclis-i mezkûrda huzur-ı şer'ide katil-i merkûm Halîl müvacehesinde bi'l-asale ve bi'l-vekale takrir-i kelâm idüp murisimiz müteveffay-i merkûmun kasabasından beynlerimize muslihun tevassutuyla cümle varis beynlerimizde 'alâ ma farazallah taksim etmek üzere sekizbinbeşyüz guraşa tarafeyn bi'l-asale ve bi'l-vekale bi't-terazi sulh olup her

birimiz dahi sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabul mâ'ada kısas ve diyet da'vâsından cemi'i hukuka müte'allık âmme-i da'vâdan herbirimiz âherin zimmetini ibrâ-i 'âmm sahih-i şer'i ile ibrâ ve iskat eyleyüp ve her birimiz dahi bi'l-asale ve bi'l-vekale âherin ber minval-i muharrer kabûlü bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr sekizbinbeşyüz guruşu merkûm Halîl hâlâ ve def'aten edaya iktidarı olmayup tarih-i i'lamdan otuz bir gün tamamında eda etmek üzere ba'del-istîcal ve't-tecil bu vecihle kat'ı münaza'a eyledikleri ba'de't-tescil bi'l-iltimas huzur-ı âlilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fî 11 C sene 267 (11 Cemâziye'l-âhir 1267 / 13 Nisan 1851)

44-1 Af fermânı

Düstur-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâm-ı âlem müdebbir-i umuri'l-cumhur bi'l-fikri's-sakıp mütemm-i mehamü'l-enâm bi'r-ra'yi's-saib-i mümehhidi bünyanü'd-devlet-i ve'l-ikbal müşeyyidi erkani's-sa'adeti ve'l-iclal el-mahfufu bifevkî avâtîfü'l-mülkil-a'la Sivas valisi vezirim Hamdi Paşa edamallahu te'âla iclalehü ve kıtveti'n-nüvvabi'l-müşteri'în Sivas nâibi Mevlânâ (boş) zîde 'ılmuhü tevkî'i refî'i humayunum vasıl olıcak ma'lum olaki Cünha vak'asına mebni bundan akdem Sivas'a nefy olunmuş olan 'Abdulhalim Beğ ıslah-ı nefis etmiş olduğundan merhameten afv ve 'ıtlakına müsadese mülûkanem ezran kılınması inha olunmuş ve pir mûmâ ileyhın müddet-i nefyi hayli vakit alarak her hâlde şâyan-ı lutuf ve âtıfet bulunmuş olmasıyla merhameten afv ve ıtlakı zımında lazım gelen emr-i şerîfimin ısdarı meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyemden ba-mazbata ifade kılınmış ve mucibince pir-i müdde'î ileyhın afv ve ıtlakına müsa'adesine mülûkânem ezran kılınarak emr-i humâyun-ı merhametmakrun-ı şahanem sunuh ve sudur eylemiş olmağın siz ki vali-yi müşar ve nâib-i mûmâ ileyhımasız pir-i mûmâ ileyhın kayd-ı nefiden tahliye sebiline mübaderet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alamet-i şerîfeme i'timat kılasız, tahriran fî evasıt-ı şehri Receb-i'l-ferd sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf, (11-20 Recep 1267 / 13-22 Nisan 1851).

Kad vasale ileyna, Recep 19 sene 67. (19 Cemâziye'l-âhir 1267 / 21 Nisan 1851).

45-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Küçük Minare Mahallesi mütemekkinlerinden Evanis veled-i Kirkor nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine medine-i merkûmede vâki' Hacı Zahid Mahallesi mütemekkinlerinden olup savb-ı 'âlilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu baisü'r-rakim değirmenci Horik veled-i Manuk nâm zimmî müvacehesinde mahalle-i merkûmede kâin bir taraftan İsmâ'îl ve bir taraftan taşçı Balak ve bir taraftan Saraczade bostanı ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud bir bab kış evi ve bir bab fevkâni oda, bir bab odunluk ve bir miktar aralık ve bir miktar bağçe ve bir miktar havlu-yu müştemil mülk-i menzil babam mersûm Kirkor'un zabt ve tasarrufunda mülkü iken tarih-i i'lamdan onbeş sene akdem hâlik olup veraseti zevcesi hatunu Renbet ve sulbî oğulları benimle diğer karındaşım kebir Vartan ve sagîri Mükirre kız karındaşım Sürbük nâm zimmîlere münhasıra olup menzil-i mezkûr dahi bizlere intikal idüp ben sagîr olduğum halde karındaşım mersûm Vartan menzil-i merkûmun cümlesini işbu mersûme bey'-i bât ile bey' etmiş olduğundan su'âl olunup menzil-i mezkûrun cümlesinden keffî yedine tenbih olunması muradımdır deyu bi'l-verase ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında menzil-i mezkûr müdde'î mersûmun babası mülkü olduğunu ikrar lakin menzil-i mezkûrun zemini vakıf olup elli sekiz senesi Saferü'l-hayrın yirmi ikinci günü müdde'î mersûm ile diğer karındaşı Vartan nâm zimmîler baliğ oldukları halde kendi taraflarından asaleten ve diğer karındaşları olup mu'ahharan hâlik olan sagîr-i mersûm sagîr zimmînin vasîsi olarak babaları hâlik mersûmun deynine ve sagîr merkûm nafakaya muhtaç olduğundan menzil-i mezkûrun mütevellî huzurunda binyüzelli guruşa cümlesini bana bey'-i bât ile bey' ve teslim eylediklerinde ben dahi ba'del-kabûl semeni olan meblağ-ı mezkûru tarih-i mezkûrda ba'det-teslim ve mütevellisi tarafından yedime bir kıt'a izni havi tezkere i'tâ olunup bu vecihle menzil-i mahdudu mezkûr mülk-i müşteramdır deyu ref' eyledikte ref'i mezkûru müdde'î mersûm külliye inkâr etmekle müdde'î aleyh mersûm mârû'z-zikr ref'i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukta isbat-ı beyyine sadedinde iken beynlerine muslihûn tavassutuyla müdde'î mersûm huzur-ı şer'i de mersûm Horik zimmî müvacehesinde takrir-i kelâm edup müdde'î aleyh mersûm Horik dahi an inkâr bana üçyüz guruş vermek üzere marul-beyan menzil-i mezkûrdan Hisse da'vâsından sulh olup bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr üçyüz guruşu bana tamamen eda ve teslim ve ben dahi ba'del-ahz fî ma ba'd menzil-i

mahdudu mezkûr ile bana merfu' olan meblağ-ı mezkûra müte'al-lik âmm-i da'vâdan her birimiz âherin zimmetini ibrây-ı âmm-i sahih- i şer'i ile ibrâ idüp her birimiz dahi âherin ber minval-i muharrer ibrâsını kabul eyledik dedikte müdde'î aleyh mersûm horik zimmî dahi müdde'î mersûmun bi'l-cümle câri olan kelimât-ı meşruhasından vicahen tahkik ve şifahen tasdik eylediği ba'det-tescil bi'l-iltimas huzur-ı âlilerine i'lam olundu. Bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr. fî 15 B sene 267 (15 Recep 1267 / 16 Mayıs 1851)

45-2 Vakıf Da'vâsı

Der devletmekine 'arz-ı dâ'i-yi keminelidir ki,

Sivas Sancağı'nda Turhal kasabasında medfun Şeyh Şehabeddin tekkesi vakfindan olmak üzere vazife-i ma'yyet ile tekkenîşinliğe ba-berât-ı şerîf-i âlişan mutasarrıf olan Seyyid İbrahîm Halife bin 'Osmân bila veled fevt olup yeri hâli ve hizmet-i lazimesi mahlûl ve mu'attal kalmağla cihet-i mezkûru yine kasabadan olup ecânibden bulunan Ebubekir bin Mustafâ nâm kimesne kendine tevcih olunması iltimas etmekle müteveffâ-yı mûmâ ileyhın li-ebeveyn kız karındaşı oğlu es-Seyyid 'Osmân bin İbrahîm ile Sivas meclis-i kebirinde kasaba-i mezbûre azası ile evkaf müdebbiri hâzır olduğu halde husus-ı mahalli âzasından istintak olundukta merkûm Ebubekir ecanibden olup mûma ileyh Seyyid 'Osmân hizmet-i mezkûre her vecihle elyak ve ahra olduğunu ihbar eylediklerinden kendisi dahi tekkeşînislik hizmetini edaya mü'ahhit olup cihet-i mezkûru müteveffâ-yı merkûmun bila velet mahlûlünden inabeti vecihle indeş-şer'il-enver zâhir ve nümayan olan erbab-ı istihkaktan işbu bais-i arz-ı ubudiyet mûma ileyh es-Seyyid 'Osmân kullarına vazife-i mersûmesiyle tevcih ve yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i âlişan sıdk-ı ihsan buyrulmak ricası ol ki vâki'ül-hal bi'l-iltimas pâye-i seriri saltanatı a'laya arz ve i'lam olundu. Bâkiü'l-emr li hazreti men lehül-emr. Hurrîre fî'l-yevmit-tasi'i aşar min şehri Recebi'l-ferd sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf . (19 Recep 1267 / 20 Mayıs 1851).

46-1 Tereke

Medine-i Sivas'da vâki' Sarı Şeyh Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kirkor veled-i Karabet nâm hâlikin veraseti zevcesi Hatun

Mar bint-i Mardros ve sulbî kebir oğulları Karabet ve Mihail ve Artin ve sulbî sagîr oğlu Zorik ve sulbiyi kebir kızı Marine ve sulbiye-i sagîre kızı Anemar ve mahalli mevkufa inhisarı ledeş-şer'il-enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra hâlîki mersûmun terekese marifeti şer' ve sagîri mersûmun vasîsi ma'rifetiyle tahrir ve terkim ve beynel-verese bi'l-farizati'ş-şer' iye tevzi' ve taksim defteridirki ber vech-iâtiz-zikr beyan olunur, fi 17 B sene 267 (17 Recep 1267 / 18 Mayıs 1851).

Mavi yüzlü nakışlı döşek 1, yorgan 1, yasdık 1, guruş 160 / şal minder 1, guruş 10 / deymi yüzlü döşek 1, yorgan 1, yasdık 1, guruş / mavi çarşaplı yorgan 1, guruş 20 / halı seccade 1, guruş 20 / demi yüzlü yasdık 5, guruş 70 / köhne yan halısı 2, guruş 30 / halı seccade 2, guruş 50 / kırmızılı kilim 2, guruş 100 / boz çul 1, guruş 20 / Ermeni kitabı 1, guruş 10 / derunları çabut şilte 2, guruş 30 / şilte yasdık 2, demi yüzlü yasdık 1, guruş 30 / çit döşek 3, guruş 90 / şal döşek 1, guruş 50 / Sivaskârî çit yorgan 3, mitil 1, guruş 75 / sagîr kinisa minderi 20, guruş 70 / köhne çul 1, guruş 5 / köhne seccade 1, guruş 5 / köhne yorgan 1, minder 1, guruş 25 / köhne çul 3, guruş 20 / dakik kile 2, guruş 120 / nuhas fenar 1, hamam tası 1, guruş 25 / sarı buhurdan 1, fiskiye 4, guruş 50 / kebir şamdan 2, guruş 80 / nuhas mangal, kıyye 2,5; guruş 40 / leğen 1, ibrik 1, guruş 40 / çuval 1, guruş 20 / evan nuhas, kıyye 301; guruş 520 / kısır inek 1, guruş 100 / sarı duhan tablası 5, guruş 25 / hurdavathane guruş 100 / der zimmet ortağına geçen guruş 19 / dükkanda olan hisse iplik, kıyye 12; guruş 90 / bal mumu, kıyye 20; guruş 360 / nuhas kazğan 4, hissesi kıyye 10; guruş 150 / nuhas kepçe ve tavadan hissesi guruş 15 / terazi me'a takım 2, guruş 27,5 / ağaç tekne 1, hissesi guruş 30 / maşraba 4, hissesi guruş 20 / çul kilim 1, minder 2, hissesi guruş 15 / çekmece derununda nakit hissesi guruş 35 / varakanlı(?) dest bir hissesi guruş 20 / dükkana verilen icardan hissesi guruş 50 / dükkana hurdavatı guruş 25 / mahall-i merkûmede mülk-i menzil guruş 3000.

İcmali yekûn; guruş 5946,5

Minha; el-ihrâcât: Resm-i kısmet guruş 149 / kaydiye guruş 9,5 / varak baha guruş 1,5

Sahihü'l-bâki, guruş 5786,5 / li-taksim beyne'l-verese;

Hisse li-zevceti'l-mersûme guruş 723, para 8 / hisse li-ibni'l-mersûm Karabet, meblağ 1, guruş 843, para 35 / hisse li-ibni'l-mersûm Mihail, meblağ 1, guruş 843, para 35 / hisse li-ibni'l-mersûm Artin meblağ 1, guruş 843 para 35 / hisse li-ibni'l-

mersûm Zorik meblağ 1, guruş 843, para 35 / hisse li-binti'l mersûm meblağ 2, guruş 421 para 37 / hisse li-binti'l-mersûm sagîr meblağ 2, guruş 421 para 37 / hisse mahal-i mevkufe, meblağ 1, guruş 843, para 35.

Hâlik-i mersûmun sagîr oğlu Zorik ve sagîre kızı Anemâr nâm sagîrânî mersûmân ba-hücceti şer'iyye vasî nasb ve ta'yin olunan sagîr-i mersûmun karındaşı Karabet veled-i Kirkor zimmîye vasî nasb olduğu iş'ar, fi 17 B sene 67 (17 Recep 1267 / 18 Mayıs 1851)

47-1 Mîrâs Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Fil-asıl Kayseriye kurrallarından Tolusun Karyesi mütemekkinlerinden şahsı tarif derunu i'lamda muharrerül-esâmi kimesneler haberleriyle ma'rife olan Heğna bint-i Kidırık nâm nasraniye tarafından da'vâyı âtiz-zikre vekil olup vekaleti Kayseriyeli Hacı Mehmed bin Mehmed ve Sivasî kahveci Agob veled-i Mıgır nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübutu vekaletine hükmü şer'i lâhik olan Sivas sükkanından Hasan bin Hüseyin nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclisi şer'i şerife gelerek Hafik(?) Kazâsı'na tâbi' Şanlı Karyesi mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları marifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isür-rakim Babu veled-i Haçık nâm zimmî müvacehesinde müvekkilem mersûme Heğna nâm nasraniyenin babası mersûm Kidırık zimmî ile işbu mersûm Babu li-ebeveyn er karındaşlar olup cümle emlak ve eşya ve arazi ve hayvânâtları mahlut ve müşterek iken mersûm Kidırık zimmî tarihi i'lamdan on altı sene akdem hâlik olup veraseti zevcesi Soğbik bint-i Artin nâm nasraniye ile sulbî kebir oğlu Artin ve sulbiye-i kebir kızı müvekkilem mersûm Heğna nâm nasraniyelere münhasıra olup ancak müvekkilem mersûme tarihten on üç sene akdem nefsinî âhere tezvic idüp zevci tâbib olmağla diyar-ı âherde ticaret ile gezmekte olup tarihten altı mah akdem bu tarafa gelmekle babası hâliki mersûmun bilcümle terekesi hâlâ müşterek olduğundan işbu yedimde olan defter mucibince işbu mersûm vâzı'ul-yed olduğundan cümlesinden müvekkilem mersûmenin Hisseyi irsiyesini talep ederim deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında müdde'îye-i mersûme li-ebeveyn er karındaşım kızı olmayup 'ammizadem kızı olmağla mersûmenin babası Kidırık zimmî ile babam mersûm Haçık zimmî birlikte mütemekkin iken tarihten

kırk sene akdembilcümle emval ve eşya ve hayvânât ve emlak ve arazilerini tefrik idüp her biri hisselerini ba'de'l-ahz ve'l-kabz ziyade mîrâsa mütaallık âmme-i da'vâdan her biri âherin zimmetlerini ibrâ-i âmm ile ibrâ idüp her biri dahi âherin ber vech-imeşruh ibrâlarını ba'del-kabul mersûm Kidırık zimmî Sivas'a gelüp onbeş sene ve ba'dehu Hafik Nâhiyesi'nde ve Hanzar Karyesi'nde yirmi sene mütemekkin olup tarihten on iki sene akdem mersûm Kidırık zimmî karye-i mezbûrede hâlik olduktan sonra mersûme dahi tâbib-i zimmîye nefsinî tezvic idüp Kayseriye civarlarında mütemekkin oldular deyu Vak'a ve ma'ada-yı inkâr eyledikde müdde'î vekili merkûm dahi akdemce cümle emlak ve emval ve eşya ve hayvânât ve arazilerini ber vech-imeşruh ba'det-tefrik ibrâ-i zimmet eylediklerini inkâr ancak tarihten sekiz gün akdem lieclil-mürafa'a bu tarafa gelür iken Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Tatlıcak Karyesi civarında işbu mersûm "Beni Sivas'a ihzar ettirme sana iki bin guruş ile bir çift Camuş vereyim da'vâdan sulh olalım " deyu mütevekkilem mersûme ile da'vâdan sulha tâlip olmuştur. Ve yine tarihi i'lamdan bir gün akdem Bergenek Karyesi'nde Markos oğlu Artin zimmî yine müvekkilemi celb idüp sana altıyüz guruş vereyim müberrâtdan sulh olun deyu mersûmun iltimasıyla bitekrar sulha tâlip olmağla salifüz-zikir müvekkilem mersûmenin defter-i mucibince cümle terekeden hissesini talep ederim deyu bilvekâle da'vâsı ol-da'vâdan sulha tâlip olması muahharan âherinin müberratdan sulha tâlip olması şer'an dahi iltifata şâyan olmadığından müdde'î aleyh mersûm mâru'z-zikr iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda Şanlı Karyesi mütemekkinlerinden olup Kidırık veled-i Barsih ve Bağos veled-i Mihail nâm zimmîler liecliş-şahade meclisi şer'a hâzırân olup istişhâd olundukda fi'l-hakika müdde'îye-i müvekkile-i mersûmenin babası Kidırık zimmî ile mersûm Haçik zimmîlerin bilcümle mahlut ve müşterek olan emval ve eşya ve hayvanat ve emlak ve arazilerini tarihten kırk sene akdem taksim idüp her biri hisselerini ba'de'l-ahz ve'l-kabz fîma ba'd ziyade mîrâsa mütaallık 'âmme-i da'vâdan her biri aherin zimmetlerini kabulünü hâvi ibrâ-i âmm ile ibrâ idüp ve müahharan mersûm Kidırık Sivas'da ve Hanzar Karyesi'nde otuz beş sene mütemekkin olup karye-i merkûmede hâlik olduğuna bizler şahitleriz şehadet dahi ederiz deyu her biri müttetikü'l-lafz ve'l-ma'na eda-yı şehadet-i şer'îye etmeleriyle ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehadetleri hayyiz-i kabulde vâki' olup mucibiyle müdde'î merkûmun tesaddi eylediği ikrar da'vâsı ba'de'l-ibrâ istimâ' olunması gayri caiz

olduğundan müvekkilesi mersûme Heğna nâm nasraniyeye izafetle bivech-işer'i mâru'z-zikr defter-i mucibince mîrâs da'vâsından şer'an men' ve def' olunduğu bi'l-iltimâs huzur-ı âlilerine i'lam olundu, fi 9 Ş sene 267 (9 Şa'bân 1267 / 9 Haziran 1851).

48-1 Hırsızlık Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Koçhisar Karyesi sâkinlerinden Zühre bint-i Yakup nâm hatun tarafından da'vâyı âtiz-zikre vekil olup vekaleti Mûsâ bin 'Alî ve Veliyyü'd-din bin 'Îsa nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükmü şer'i lâhık olan kayını imam-ı karye işbu bâisül-i'lam Yusuf Efendi bin 'Alî nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine karye-i merkûme mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları marifetiyle ihzar ettirdiği Gedik oğlu Haçık veled-i Vartan nâm zimmî müvacehesinde tarih-i i'lamdan dört sene akdem işbu mersûm leylen karye-i merkûmede sâ'at üç sularında müvekkilem mezbûre makarrı nisvân olan menziline duhul ve mezbûrenin başında bulunan üç adet sandıklı yirmilik altun ve on adet altun-ı mezkûr tasgiyesi ve otuz üç adet findık rub'iyesini fuzuli cüz'en ahz idüp ba'dehü tarihten beş gün akdem yevmi Cum'a karye-i merkûmede aheriyle mîrâs da'vâları zeylde münaza'a idüp altunu mezkûrları mersûmun ahz eylediğini hissederek mezbûre zührenin altununu dahi sen başından ahz eyledin dediklerinde işbu mersûm Haçık altunları ben ahz eyledim da'vâcım kim ise gelsün zimmetimdedir deyu ikrar dahi eylediğinden su'âl olunup mucibi şer'isinin icrasıyla altunu mezkûrlar mevcut ise aynen, müstehlek ise kıymetleri olan beşyüzbeş buçuk guruşu taleb ederim deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında külliyyen inkâr etmekle müdde'î vekili merkûm ber minvali muharrer iddiasını mübeyyin beyana havale olundukda yine karye-i merkûma sâkinlerinden olup şeraiti kabul haklarımnda vâki' olan Veliyyü'd-din bin Veysel ve Mûsâ bin 'Alî ve Hüseyin bin Hasan nâm kimesneler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda mersûm Haçık zimmînin ber minvali muharrer altunları ben mezbûreden ahz eyledim zimmetimdedir deyu ikrarını ve altunu mezkûrun cins ve adetlerini bilmüvacehe vech-işer'i üzere isbat eyleyib mucibiyle altunu mezkûrlar mevcut ise

aynen, müstehlek olunduğu halde kıymetleri olan beşyüz beş buçuk guruş mersûm Haçik zimmîden şer'an tahsil olunarak ber mucebi kanun cüz'en mersûma ta'zir lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu. Bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fi 9 Ş sene 267 (9 Şa'bân 1267 / 9 Haziran 1851).

48-2 Tereke

Medine-i Sivas'da vâki' Demirciler Ardı Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Halîl bin Hasan nâm müteveffanın veraseti zevce-i menkuhası Fâtıma bint-i Halîl ve sulbî sagîr oğlu 'Osmân ve sulbî kebir oğlu gâib ani'l-beled Hüseyin nâm kimesnelere inhisarı ledeş-şer'il-enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra müteveffayı merkûmun terekesi ma'rifeti şer' ve gâib-i merkûmun hissesi ba irade-i aliyye cânib-i beytü'l-mâle aid ve raci' olmağla Sivas Eyâleti defterdarı 'izzetlü Salih Beg Efendi tarafından vekil, zabtiye Said Ağa marifeti ve marifeti şer' ile tahrir ve sûk-ı sultaniyede bi'l-müzayede bey' olunan eşyanın esman defteridir, fi 9 Ş sene 67 (9 Şa'ban 1267 / 9 Haziran 1851).

Tandır minderleri 2, guruş 2, para 35 / def'a minder 2, guruş 5 / hacergel 1, maşa 1, dibek eli 1, sacayağı guruş 9, para 10 / elek 1, kalbur 1, guruş 2,5 / küp 1, guruş 4 / döşek yüzü 1, yorgan yüzü 1, çarşaf 1, guruş 18,5 / şilte yasdık 2, guruş 17,5 / nuhas leğen kıyye 4, dirhem 185, fi 12 pare 30, guruş 63, para 10 / sac 1, guruş 8 / sepet 1, guruş 1, para 10 / köhne çuval 2, guruş 6 / köhne mitil 1, guruş 9, para 30 / kazğan 2, kıyye 1, dirhem 165, fi 12, guruş 17 / köhne harar 2, heybe 1, guruş 2 / aşurma kazğanı 1, kıyye 2, dirhem 175, fi 12, guruş 24 / sahan 4, kapak 2, kıyye 1, dirhem 160, fi 11, pare 5, guruş 21,5 / köhne mitil 1, guruş 11, para 11 / köhne minder 5, guruş 7, para 30 / nuhas sagîr ve kebir parça 111, kıyye 4, dirhem 100, fi 12, pare 5, guruş 57 / köhne şilte 2, guruş 50 / sagîr kazğan 1 kıyye 1, dirhem 20, fi 12, guruş 16, para 30 / köhne mitil 1, guruş 5, para 10 / yasdık yüzü 3, minder yüzü 3, guruş 12, para 30 / hasır 2, guruş 6 / tahta 2, guruş 5 / def'a tahta 2, guruş 6, para 5 / küp 2, guruş 4 / sagîr kuşhane guruş 7 / mahalle-i merkûmede mülk-i menzil guruş 1000.

Cem'an Yekün; guruş 1398, para 10: Minha el-ihracât; mehri li-zevceti'l-mezbûre guruş 150 / resm-i kısmet guruş 35 / kaydiye guruş 2 / 1-1 ba-irade-i

hazineye / dellaliye gurus̄ 28: 14 hazineye, 4 mahkemeye, 9 dellallara / dükkan icarı gurus̄ 6 / varak-ı baha gurus̄ 20 / hamale(?) gurus̄ 4.

Sahihü'l-bâkî gurus̄ 1173, para 30. Hisse li-zevci'l mezbûre meblağ 2, gurus̄ 146, para 28, hisse li-ibni'l merkûm sagîr 'Osmân meblağ 2, gurus̄ 513, para 20, hisse li-ibni'l merkûm gâib Hüseyin meblağ 2, gurus̄ 513, para 20: Resm-i beytü'l mâl gurus̄ 25, para 26 / ihbariye gurus̄ 10 / kalan gurus̄ 477, gaib-i merkûmun hissesi olan dörtyüzyetmişyedi gurus̄ otuzdört para me'muru ma'rifetiyle teslimi sandık olduğu.

49-1 Darp ve Kısas Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından İlbeyli Kazâsı'na tâbi' Gürhan Karyesi sâkinlerinden zatî ta'rifi şer' ile ma'rife işbu baisül-i'lam Fâtıma bint-i Hamza nâm hatun Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine karye-i merkûme sâkinlerinden olup savb-ı 'âlilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Ümmü Gülsüm bint-i Hüseyin nâm Hatun müvacehesinde tarih-i i'lamdan beş gün akdem karye-i merkûme yaylasında işbu hâzır bi'l-meclis sulbî kebir oğlum Mustafâ nâm kimesne ile mezbûrenin zevci olup kezalik işbu hâzır bulunan 'Abdullah nâm kimesne inek için münaza'a ve oğlum merkûmu darp eylediğinden ben dahi aralamak üzere iken işbu mezbûre Ümmü Gülsüm öğendire ile ağızıma bi gayri hakkın darp idüp bir adet ön dişimi ihrac eylediğinden su'âl olunup ber-müci-i şer'isi icra olunmak muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mezbûre dahi cevabında tarih-i mezkûr ber minvali müharrer darbı külliye inkâr etmekle müdde'î mezbûre mârû'z-zikr iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukta karye-i merkûmeden haklarında vâki' olan Hasan bin 'Osmân ve Salih bin İbrahîm nâm kimesneler şahadetleriyle tarih-i mezkûrda müdde'î mezbûrenin dişini ihrac eylediklerini mu'ayene eylediklerini bi'l-müvacehe vech-işer'i üzere isbat eyleyup müci-iyle bir adet ön dişinin ihracıyla kısas olunmak lazım gelmekle müdde'î mezbûre Fâtıma'nın huzurunda kısas olunması lazım geldiğini bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu. Bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fî 5 Ş sene 267 (5 Şa'bân 1267 / 5 Haziran 1851).

49-2 Tereke

Medine-i Sivas'da vâki' Billur Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem Osmancık'da katilen fevt olan Tatar İbrahîm bin Yusuf nâm müteveffanın veraseti zevcesi Raziye bint-i Ferhat ve sulbî sagîr oğlu Yusuf ve sulbiye-i sagîre kızı Fâtıma ile validesi 'Âfike bint-i Mehmed nâm kimesnelere inhisarı ledeş-şer'il-enver zâhir ve nümayan olduktan sonra müteveffa-yı merkûmun terekesi ma'rifeti şer'i ve sagîri merkûmun vasîsi ma'rifetiyle tahrir ve tahtim ve beynel-verese bi'l-ferizatiş-şer'iyye tevzi' ve taksim defteridir ki ber vech-i atiz-zikr ve beyan olunur, fî 11 Ş sene 67 (11 Şa'bân 1267 / 11 Haziran 1851).

Deymi yüzlü yasdık 5, derunu ot guruş 50 / deymi yasdık 1, derunu yün guruş 18 / yan Kürt kilimi 1, guruş 25 / def'a kilim 1, guruş 30 / sagîr halı 1, guruş 20 / çiçekli yorgan 1, guruş 50 / çit yüzlü döşek 1, guruş 35 / deymi yüzlü minder 1, guruş 15 / sagîr minder 3, sagîr yasdık 1, guruş 10 / sagîr çocuk yorganı 3, çaput minder 1, guruş 10 / çuval 1, su tası 6, guruş 25 / fincan 7, zarf 7 tabak 1, guruş 20 / leğen 1, ibrik 1, guruş 50 / nuhas kıyye 1, fî 15, guruş 15 / diyet için alınan kısarak guruş 1330 / hurdavathane guruş 20 / Sefik Karyesi'nde kısarak 1, guruş 230 / çapa 1, kürek 1, guruş 300 / mahalle-i merkûmede mülk-i menzil ve bağçe guruş 1500. İcmal-i yekün; guruş 3888. Minha, el-ihrâcât: Mehri li-zevceti'l-mezbûre Raziye guruş 329, resm-i kısmet guruş 85 / kaydiye guruş 5,5 / verak baha para 20.

Sahihü'l-bâkî; guruş 3418. Hisse li-zevceti'l-mezbûre meblağ 1, guruş 427, para 10, hisse li-ümmi'l-mezbûre 'Afike meblağ 2, guruş 569, para 26, hisse li-ibni'l-merkûm sagîr Yusuf meblağ, guruş 1614, para 2, hisse li-binti'l-mezbûre sagîre Fâtıma guruş 807, para1,

50-1 Ortaklık Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Akdeğirmen Mahallesi sâkinlerinden Mahişzade işbu baisü'l-i'lam 'Alî Beg ibn el-Hâc Mehmed Ağa nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde Yıldızeli Kazâsı'na tâbi' Bedel Karyesi sâkinlerinden olup savb-ı 'âlilerinden olup me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Lütfullah bin 'Alaeddin nâm kimesne müvacahasinde işbu merkûm ile akdemce şirket-i muzara'a ile ortak olup kendisine fûruht eylediğim öküz baha ve kuvvet akçesi ve ortaklıkta

zimmesinde olan zahîrenin bi'l-cümle muhasebesini iki yüz altmış altı senesi Muharremü'l-harâmın guresinde karye-i merkûmede Bekir Kethuda odasında işbu merkûm ile yegan yegan ru'yet idüp cümlesinden bâki ikibindokuzyüzdoksanbir gurus kuvvet akçesinden ve hayvanat bahasından deyni olup kendisi dahi karzen deynimdir deyu meblağ-ı mezkûr bana deyni olduğunu mübeyyin bir kıt'a deyn tahvili i'tâ idüp ve ortaklıktan benim hissem olan zehâirden dahi kırk rubluğu şa'ir ve elli iki buçuk rubluğu hinta dahi deynimdir deyu bi'r-riza takrir idüp husus-ı mezkûre müte'allık 'âmme-i da'vâdan ibrâ-i zimmet eyleyüp müceddeden tarla ve tohum nisfiyet üzere müşterek olarak ortak olmuşken işbu sene-i mübarekede Receb-i şerîfin guresinde oğlu gaip 'ani'l-beled 'Alaeddin ile ma'an haneme gelüp oğlu merkûmda olan alacağımdan dahi yüz gurus teslim idüp bu sene seninle ortak olmayacağım dedikte ben dahi marû'z-zikr alacağım olan ikibindokuzyüzdoksanbir gurus ile zahire-i mezkûremi bana teslim eyle deyu talep eylediğimde bitekrar meblağ-ı mezkûr ile zehair-i mezkûr karzen deynimdir deyu ikrar dahi eylediğinden meblağ-ı mezkûrdan sekizyüz gurus nakden ve altmış gurus bir re's merkebin nisf kıymetinden bana teslim olunup bâki ikibinyüzotuzbir gurus ile zehair-i mezkûru hâlâ talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında müdde'î merkûm ile ber minval-i muharrer ortak olduklarını ikrar ancak ba'del-muhasebe binbeşyüzelli gurus deynim zuhûr idüp meblağ-ı mezkûrdan sekizyüzaltmış gurusunu teslim eyledüm deyu ma'adâyı külliyyen inkâr etmeğle müdde'î merkûm ber minval-i muharrer müdde'asını mübeyyin beyana havale olundukda medine-i merkûm sâkinlerinden olup şeraiti kabul haklarında vâki' olan Ekmekci Ahmed bin Topal Hasan ve Bakkal Halîl bin Yusuf nâm kimesneler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda merkûm Lütfullah'ın ber minval-i muharrer meblağ-ı mezkûr ikibindokuzyüz doksanbir gurus karzen deyni olduğunu ve zehâir-i mezkûr ber vech-i meşruh deynimdir deyu bi'r-rıza ikrarını bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle meblağ-ı bâki mezkûr ikibinyüzotuzbir gurus ile kırk rubluğu şa'ir ve elliiki buçuk rubluğu hintayı merkûm Lütfullah'dan bi't-tahsil müdde'î merkûm 'Alî Beğ'e teslim-i lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı 'âlilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fi 19 Ş sene 267 (19 Şa'bân 1267 / 19 Haziran 1851).

50-2 Mîrâs Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Sahib-i 'arzu-hâlin vâki' olan istirhamına müsa'ade-i 'aliyyeleri erzan buyrularak bâlâ-yı arzu-hâle keşide-i selki sutur buyrulan 'âlilerine imtisalen medine-i Sivas'da vâki' Bab-ı Kayseriye Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Busik veled-i Manuk nâm hâlikin veraseti zevcesi Busike bint-i Kirkor ve sulbî kebir oğlu gaip 'ani'l-beled Artin ve sulbiye-i kebir kızı Marinos nâm zimmîlere munhasıra olup kable'l-kısme mersûme Busike dahi hâlike olup veraseti sulbî kebir oğlu gaip 'anil-beled mersûm Artin ve kebir kızı mersûme Marinos ve sagîre kızı Estiram nâm nasraniye munhasıra olup verese-i mersûmândan mersûm Artin dahi meclis-i şer'ide hâlikan-ı mersûmânın terekeleri savb-ı 'âlilerinden vekil nasb eyledikleri zabtiye Hasan Çavuş bin 'Alî müvacehesinde babam ve validem ber mucib-i irade-i seniyye sene-i merkûme Muharramü'l-haramın yirmi üçüncü günü kendim der 'aliyyede bulunduğumdan beytü'l-mâl emini ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'ile tahrir ve müzayede olunarak bi'l-cümle eşya ve amlak semenlerinden ber mucib-i defter-i kassam hissem isabet eden mebalîğ usul-ü vechile li-ecli'l-hıfz Sivas mal sandığına teslim olunmuş olduğundan şimdi bu tarafa gelmemle hissem olan mebalîği talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vekil-i merkûm dahi cevabında tereke-i hâlikan-ı mersûmanın ber vech-i muharrer tahrir ve müzayede olunarak gaib-i mersûmun hissesi ber mucibi defter-i kassam teslim-i sandık olduğunun ikrar ancak müdde'î mersûmun ber vech-i meşruh veraseti ma'lumum değildir deyu inkâr etmeğle müdde'î mersûm ber minval-i muharrer müdde'asını mübeyyin beyana havale olundukda mahalle-i merkûme sâkinlerinden olup haklarında vâki' olan Seyyid Mehmed bin Mustafâ ve İbrahîm bin 'Osmân nâm kimesneler şahadetleriyle hâlikan-ı mersûmanın sulbî kebir oğlu olduğunu bi'l-müvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mücibiyle hâlikan-ı mersûmandan müdde'î mersûme isabet iden ber mücib-i kayd tescil mahfuz binikiyüzyirmi üç guruşu müdde'î mersûma edâ ve teslim vekil-i merkûme tenbih olduğuna imtisalen lil-emr bi'l-iltimas huzur-ı 'âlilerine i'lam olundu, fi 15 Ş sene 267 (15 Şa'bân 1267 / 15 Haziran 1851).

51-1 Kilise Tamiri Hakkında Fermân

Kayseri Kapısı'nda savb-ı Menas Kilisesi Fermânı

Düstur-ı mükerrem müşir-i müfahham nizzamü'l-'alem müdebbirü'l-umûru'l-cumhur bi'l-fikri's-sakıp mütemmimü mehamü'l-enâm bi'r-rayi's-sâib mûmehhir-ü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbal müşir-i erkani's-se'adet-i ve'l-iclal el-mahfufi bi-sunufi 'avatıfû'l-melikü'l-a'la hâlâ Sivas valisi vezirim Hamdi Paşa edamallahü teala iclalehü ve kıdvetü'l-ulamai'l-muhakkıkîn Sivas nâibi ve müftisi zîde- 'ilmühüma ve mefahiru'l-emasilü ve'l-akran a'za-yı meclis zîde kadruhüm tevkî'ü refi'ü hümayunum vasıl olıcak ma'lum ola ki Sivas mahallâtından Bab-ı Kayseriye Mahallesi'nde vâki' savb-ı Menas Kilisesi dimekle ma'ruf bir bab Ermeni Kilisesi mürur-ı eyyam ile müşerref harab olduğundan ta'miri hususu mahalle-i mezkûre re'âyası taraflarından istid'â olunduğuna mebni Kilise-yi mezbûr ma'rifet-i şer'ile keşif ve mesahı birle tûlen onüç zira' yirmibir parmak ve 'arzan altı zira' oniki parmak ve feden altı zira' bir rub' olup fi'l-hakika muhtac-ı ta'mir olduğundan bahisle vaz'ı kadimi ve hey'eti asliyesi üzere ta'mir ve termîmine ruhsatı hâvi emr-i şerîfim i'tâsı bi'l-i'lam inha olunmuş ve keyfiyet bi'l-fi'l şeyhü'l-islam ve müftiyi'l-enâm olan İsmet Beğ zade a'lemü'l-ulemai'l mütebahhirin efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in yenbû'ü'l-fazlı ve'l-yakîn Mevlânâ el-Hâc Ahmed 'Arif Hikmet Beg edamellahu te'âla fezaileden lede'l-istiftâ ber karyede vâki' kenisa-i kadime harab oldukta erbab-ı hey'eti asliyesine nesne ziyade etmeksizin vaz'i kadimi üzere ta'mire kâdir olurlar mı? el-cevab olurlar, deyu bir kıt'a fetva-yı şerîfe verilmiş olmakdan nâşi kinisa-yı mezbûrun mesağ-ı şer'i şerîf olduğu üzere ta'mirine ruhsat-ı seniyye-i mülukânem erzan kılınarak hatt-ı hümayûn-ı merhamet makrun-ı padişâhanem sahife-i pîrayı sudur olmuş olmakla mantuku münifi verilen feteva-yı şerîfe müktezası üzre 'amel olunmak fermanım olmağın ruhsatı hâvi işbu emri şerîfim ısdar ve i'tâ olundu, kilise-yi mezbûrun tulen ve arzen ve fed'en ve vüs'aten vaz'ı kadimi ve hey'et-i asliyesini bir karış ve bir parmak tecavüz etmemek şartıyla ber vech-i mesağ-ı şer'i ta'mirine müsaade-i seniyyem erzan kılındığı ve bu vesile ile vaz'ı kadiminden ziyade nesne ihdasına ira'e-i ruhsat kılınmak ve yahut zımnında re'ayadan akçe alınmak lazım gelür ise mütecasir olanlar haklarında müstelzim-i mes'uliyet ve vehamet olacağı sizki müşarun-ileyh ve nâibi ve müfti ve sair mûmâ ileyhim siz ma'lumunuz oldukda ona göre 'amel-ü hareket ve hilafından

beğayet tehaşi ve mücanebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerîfime i'timat kılasız tahriran fî evail-i şehri Cemâziye'l-âhir sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf, (1-10 Cemâziye'l-âhir 1267 / 3-12 Nisan 1851).

Kad vasale ileynâ fi 23 Ş sene 67 (23 Şa'ban 1267 / 23 Haziran 1851).

51-2 Kilise Tamiri Hakkında Fermân

Düstur-ı mükerrem müşir-i müfehham nizamü'l-âlem müdebbirü'l-umuru'l-cumhur bi'l-fikri's-sakıp mütemmimü mehami'l-enâm bi'r-re'yi's-saib mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbal müşiri erkâni's-se'âdet-i ve'l-iclal el-mahfufi bi sunufi 'avatıfû'l-melikü'l-âla hâlâ Sivas valisi vezirim Hamdi Paşa edamallahü te'ala iclalehü ve kıdveti'l-ulamai'l-muhakkıkîn Sivas nâibi ve müftisi zîde 'ılmuhüma ve mefahirü'l-emasilü ve'l-akran a'za-yı meclis zîde kadrühüm tevkî'i ref'i hümayunum vasıl olıcak ma'lum olaki Sivas Sancağı'nda Yıldızeli Kazâsi'nda savb-ı nişan manastrında vâki' savb-ı Karabet kilisesi demekle ma'ruf bir bab Kargir Ermeni kilisesi murur-ı eyyam ile müşerref harap olduğundan ta'miri hususu kaza-i mezkûr re'ayası taraflarından istid'â olduğuna mebni kilisa-yı mezbûr ma'rifet-i şer'ile keşf ve mesağ-ı birle tûlen yirmi sekiz zira' üç parmak ve arzen on sekiz zira' yedi parmak ve fed'en on zira' on beş parmak olup fil-hakika muhtac-ı ta'mir olduğundan bahisle vaz'ı kadimi ve hey'et-i asliyesi üzere ta'mir ve termimine ruhsat-ı hâvi emr-i şerîfim i'tâsı bâ i'lam-ı inha olunmuş ve keyfiyet bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve müftiyü'l-enâm olan İsmet Beg-zade a'lemü'l-ulemaü'l-mütebahhirîn el-fazlü'l-fuzalai'l-müteverri'in yenbû'ü'l-fazl-i ve'l-yakîn Mevlânâ el-Hâc Ahmed 'Arif Hikmet Beg edamellahu te'âla fezailühüden lede'l-istifta bir karyede vâki' kenisa-i kadime harap oldukça erbab-ı hey'et-i asliyesine nesne ziyade etmeksizin vaz'ı kadimi üzere ta'mire kadir olurlar mı? el-cevab olurlar, deyu bir kıt'a fetva-yı şerîfe verilmiş olmakdan nâşi kilisa-yı mezbûrun mesağ-ı şer'i şerîf olduğu üzere ta'mirine ruhsat-ı seniyye-i mülukânem erzan kılınarak hatt-ı hümayûnu merhamet-makrunu padişâhanem sahife-i pîra-yı sudur olmuş olmağla mantuk-ı münifi verilen feteva-yı şerîfe müktezası üzere 'amel olunmak fermanım olmağın ruhsat-ı hâvi işbu emr-i şerîfim ısdâr ve i'tâ olund, kilisa-yı mezbûrun tûlen ve 'arzen ve fed'en ve vüs'aten vaz'ı kadîmi ve hey'et-i asliyyesini bir karış ve bir parmak tecavüz etmemek şartıyla ber vech-i mesağ-ı şer'i ta'mirine müsaade-i

seniyem erzan klındığı ve bu vesile ile vaz'ı kadiminden ziyade nesne ihdasına ira'e-i ruhsat kılınmak ve yahud zımnında re'ayadan akçe alınmak lazım gelür ise mütecasir olanlar haklarında müstelzim-i mes'uliyet ve vehamet olacağı sizki vali-yi müşarun-ileyh ve nâibi ve müfti ve sair mûma ileyhim siz ma'lumunuz oldukta ona göre 'amel-ü hareket ve (okunmuyor) 'alamet-i şerîfime i'timat kılasız tahriran fi (okunmuyor).

52-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Hoca İmam Mahallesi mütemekkinlerinden kuyumcu taifesinden işbu ba'isü'r-rakim Baleberoğlu Agob veled-i Oseb nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîfi enverde Gürün mütekinlerinden Karabet veled-i Bizdek zimmî muvacehessinde tarih-i i'lamdan on iki gün akdem Kayseriye(?) Sivas'a kiraya verdiğim bir yük sanduka derununda kezzap suyu şişelerini işbu mersûm ihtar idüp ve yol üzerinde hayvanlarını yük ile gerüye bırakıp kendisi ileriye gelüp iki adet şişe sanduka derununda şikest olarak on kıyye kezzap suyu telef etmiş ta'ada olduğundan beher dirhemi onar paradan binikiyüz guruş fiyatı tazmin ve tahsil yedime edâ ve teslime tenbih olunması muradımdır deyu da'vâ-yı mersûm dahi cevabında şişe-i mezkûrun birisi şikest oldukda ta'adasını ikrar ve birisi şikest oldukda işbu müdde'î mersûm yük ile birlikte derin ilerüye gittim ve şişe-i mezkûrların altışar kıyye olduğunu ve dirhemi onar para kıymeti olduğunu külliye inkâr müdde'î-yi mersûm beyana havale olundukta haklarında vâki' olan Tüfenkci Seyyid 'Alî bin Ebubekir ve kör Hüseyin bin Mehmed şهادetleriyle kıyyesini ve dirhemi onar paradan olduğunu ba'des-subut ta'dâsı olan bir şişe altı ve kıyyenin kıymeti olan altıyüz guruşun müdde'î aleyh mersûm Karabet zimmîden tahsili lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr fi 23 Ş sene 267 (23 Şa'ban 1267 / 23 Haziran 1851)

52-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îlerdir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Cami'i Kebir Mahallesi sâkinlerinden sâlifü'z-zikrde Mustafâ Beg ibn İbrahîm Beg Sivas mahkemesinde huzur-ı şerîf-i enverde yine

Sivas mütemekkinlerinden olup savb-ı ‘alilerinden me’mur zaptiye kulları ma’rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba’isür-rakim sa’atçi Agob veled-i Mado nâm zimmî muvacehesinde işbu mersûmun babası mersûm Mado zimmî ile ahz-ı i’tâmız olup mersûma mikdarı ma’lume deynim olmağla deyn-i mezkûre mahsûb olmak üzere iki yüz atmış beş senesi Receb-i şerîfin on beşinci günü nakden kendi hanemde beşbinyüzelli guruş teslim idüp ancak mersûma olan deynim borcum âhar mahalden mahsûb olduğundan meblağ-ı mezkûr mersûm Mado zimmînin zimmetindeyken kable’l-eda hâlik olup terekesine Eşbağ oğlu mersûm vazı’ü’l-yed olduğundan meblağ-ı mezkûrun hâlâ taleb ederim deyu bade’d-da’vâ ve’s-su’âl mersûm dahi cevabında tarih-i i’lamdan üç mah akdem babam mersûm hayatta iken işbu müdde’î-yi yer merkûm ile olan bi’l-cümle ahz-ı i’tâlarının muhasebesini ru’yete ve ibrâya zimmete babam mersûm tarafından beni vekil idüp ben dahi vekalet-i mezkûru ba’de’l-kabul işbu yer merkûmun hanesinde meblağ-ı mezkûr beşbinyüzelliguruş ile tarih-i mezkûre gelinceye kadar cümle ahz i’tâlarının muhasebesini bi’l-muvacehe yegan yegan ru’yet idüp cümlesinden bâkî babam mersûmun yeri binsekizyüz guruş deyn-i zuhûr eyledikde meblağ-ı mezkûru dahi mir merkûme tamamen teslim idüp hususu mezkûre muteallik ‘âmm-e-i da’vâdan her birimiz işbu merkûm ile aherin zimmetini ibrâ-ı ‘amm ile ibrâ idüp herbirimiz dahi aherin ber minvali muharrer ibrâsını kabul eyledik deyu def eyledikde def-i mezkûrdan müdde’î mir merkûm mûmâ ileyhe meblağ-ı mezkûr beşbin yüzelli guruş muhasebemizden hariç olarak bâkî kalan ahzı i’tâmızın muhasebesini tarih-i mezkûrde iş bu mersûm ile ruyet idüp ibrâ-i zimmet eyledik deyu ibrâlarını ikrar ancak meblağ-ı mezkûrun muhasebeye dahil olduğunu külliyyen inkâr etmekle muddai ‘Alî mersûm Agob zimmî maru’z-zikr def-i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda medine-i merkûmede Cami’i Kebir Mahellesi sâkinlerinden olup şeraiti kabul haklarında vâki’ olan ‘Alaeddin Paşazâde ‘Alî Baz Beg Süleymân Beg ibn Ahmed Beg nâm kimesneler liecli’ş-şehade meclis-i şer’a hâzırân olup istişhat olundukda fi’l-hakika tarih-i mezkûrde mersûm Agob zimmî babası mersûm tarafından ber vech-i meşruh vekil olarak işbu mir mûmâ ileyh Mustafâ Beg ile tarih-i mezbûreye gelinceye kadar vâki’ olan bi’l-cümle ahz-ı i’tâlarının muhasebesi mir merkûmun harem odasında yegan yegan ru’yet idüp cümlesinden bâkî binsekizyüz guruş mersûm Mado zimmînin yer merkûme deyni zuhûr idüp dahi muhasebe-i mezkûre razı olarak mebleğ-i mezkûru

mersûm Agob merkûme tamamen teslim-i birle hususu mezkûre muteallik ‘amme-yi da’vâdan her biri aherin istediği ibrâ-ı 'amm ile ibrâ idüp herbiri dahi aherin ber vech-imeşruh ibrâsı ba'de'l-kabul merkûm Mustafâ bey bir para alacağım kalmadı deyu takrir eyledikde bizler şahitleriz şehadet dahi ederiz deyu her biri muttefikan el-lafz-ı ve'l-ma'na eda-ı şehadet-i şer'iyye etmeleriyle şehadetlerimiz kabulde vâki' olup müdde'î mir mûmâ ileyh cevaba tesaddi-yi birle hiyn-i ibrâda kendim mir zina mizaç olmamla ben kalkdıktan sonra yine muhasebemizin ru'yet idüp alacağı alurım deyu bu şurut ile ibrâ oldum deyu takrir-i ibrâ mezkûru ikrarından ve muddai' aleyh mersûmun subutundan sonra iltifata şayan olmadığından mucibiyle müdde'î mir mûmâ ileyh bi-vech-i şer'i meblağ-ı mezkûr binbeşyüzelli gurus da'vâsından şer'an men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lan olundu fi 19 Ş sene 267 (19 Şa'ban 1267 / 19 Haziran 1851).

53-1 Mîrâs Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îlerdir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Kösedere-i zimmî Mahallesi mütemekkinlerinden Anamar bint-i Simon nâm nasraniye tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil müseccel-i şer'isi el-Hâc 'Alî bin Ebubekir nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine mahkeme-i merkûme mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği li-ebeveyn er karındaşı Mercek oğlu işbu baisü'r-rakim Tonos veledi'l-mersûm Simon nâm zimmî muvacehesinde işbu mersûm müvekkilem mersûmenin li-ebeveyn er karındaşı olup babaları mersûm Simon altmış senesi Receb-ü şerîfin birinci günü hâlik olup veraseti sulbîye-i kebire kızı müvekkilem mersûme ve oğlu işbu müdde'î aleyh mersûme hatun zimmîye münhasıra olup terke-i hâlik-ı mersûme işbu mersûme hatun zimmî vazı'ül-yed olmağla tereke-i hâlik-ı mersûmdan müvekkilem mersûmenin hisse-i irsiyesini talep ederim deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î aleyh mersûm dahi cevabında müdde'îye müvekkile-i mersûme li-ebeveyn kız karındaşı olup tereke-i halik mersûme vazı'ül-yed olduğuna ikrar lakin altmış bir senesi Muharremü'l-haraminin guresinde kız karındaşım mersûme Anamar nâm nasraniye tarafından müfdisi(?) Manuk zimmîye sulh-i ibrâyaya vekil ederek gerek babalarımızdan ve gerek anamızdan mîrâsa müte'allık hisse-i irsiyesi mukabelesinde

beynlerimize muslihun tevassutuyla ikiyüz guruş kıymetlü bir aded sâ'at ve elli guruş kıymetlü ve dört aded İslambol nısfıyesi ve yirmibeş guruş kıymetlü işbu ve yirmibeş guruş kıymetlü sim kemerle ki cem'an üçyüz guruş üzerine sulh olup tarafın dahi sulh-ı mezkûru ba'del-kabul meblağ-ı mezkûru ahz idüp hâlik-ı mersûmların mîrâsına müte'allık 'âmme-i da'vâdan bi'l-ve kale 'alâ tarîki't-teharic her birimiz aherin zimmetini ibrâ-ı 'âmm ile ibrâ idüp ve her birimiz dahi aherin ber minval-i muharrer ibrâsını kabul eyledik deyu def' -i ref'ini müdde'î vekil-i merkûm külliye inkâr etmekle müdde'î aleyh mersûm ber minval-i muharrer def'i meşruhasını mübeyyin beyana havale oldukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan mahalle-i merkûme ahalilerinden Hacı keleşzade Ahmed Ağa ibn Mehmed ve Peşkircizade 'Alî Ağa ibn Feyzullah nâm kimesneler li-ecli's-şehade meclis-i şer'a hâzırân olup istişhad olundukda fi'l-hakika müvekkile-i mersûme tarih-i mezkûrde ikiyüz guruş kıymetli bir aded sâ'at ve elli guruş kıymetli dört aded İslambol nısfıyesi yirmibeş guruş kıymetlü işbu kemerimi beş guruş kıymetlü bir aded sim kemerle ki cem'an üçyüz guruş ahz idüp tarih-i mezkûrda 'alâ-tarîki't-teharic mîrâsa müte'allık 'âmme-i da'vâdan mersûm Tonos'un zimmetini ibrâ-ı 'âmm ile ibrâ ve iskât-ı hâk idüp tarafeyn dahi aherin ber minval-i muharrer ibrâsını eylediler bizler bu hususa bu vechile şahidleriz, şehadet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'na eda-i şehadet-i şer'ıye eylediklerinde şehadetleri her(?) kabulde vâki' oldukdan sonra vekil-i merkûm bi-tekrar-ı cevabe tasaddi-i birle altmış yedi senesi Şa'bân-ı şerifin on dokuzuncu günü Cayı hamamı mekanında müvekkilem kız karındaşı Anamar'ın mîrâs hissesi olup bin guruş nakden ve beş kıyye hatab ve iki kile hinta vereyim mağrur ve mağruf olarak mîrâsından sulha tâlip oldu deyu def' ile mukabele eyledikde müdde'î-i 'aleyh mersûm külliye inkar etmekle müdde'î vekil-i merkûm ber minval-i muharrer def'i 'ale'r-ref' mübeyyin beyana havale oldukda ba'de'l-imhal ve'l-istihsal ityan-ı beyyineden izhar-ı acz-i birle yemin dahi tâlip olmayup mucibiyle müdde'î vekil-i merkûm bilâ-beyyine def'i mezkûresiyle sâlifü'z-zikr mîrâs da'vâsından men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr fi 23 Ş 267 (23 Şa'ban 1267 / 23 Haziran 1851).

53-2 Mîrâs Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas mahallatından Pazar Mahallesi mütemekkinlerinden Zevpa Berunek kızı Mariyem yine mahalle-i mezbûre mütemekkinlerinden Mennas zimmetinde ba-i'lam-ı şer'i (...) dokuzbinaltıyüz guruş matlubatının te'diyesinde muhalefet olduğuna mebni husus-ı mezkûre meclis-i şerifi ve mübaşiri ma'rifetiyle ru'yet olunması babında Sivas mutasarrıfı sabık saadetlü Münip Paşa bendelerine hitaben şeref (...) iden emirnâme-i sâmi hazreti vekaletpenahiye imtisalen mersûm Mariye bint-i Evmanes nâm nasraniye tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti Agob veled-i Boğvaz veled-i Mefruç nâm zimmîler şهادetleriyle sabit ve subut vekaletine hükm-ü şer'i lâhık olan zevci Karabet veled-i Kalvek nâm zimmî Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerif-i enverde mersûm kayyumu Mennas veled-i Manuk nâm zimmî tarafından dahi kezalik da'vâ-yı âtiyyü'z-zikri li-ecli'l-husume vekil-i müseccel-i şer'isi sulb-i kebiroğlu Tora nâm zimmî muvacehesinde husus-ı mezkûra mübaşir ta'yin olunan 'Ali Ağa hâzır olduğu halde müvekkilem zevcem mezbûrenin babası mersûm Ohanes veled-i Aleksan nâm zimmî kırk üç tarihinde halik olup terekesi ba-ma'rifet-i şer'i tahrir ve taksim olunmuş ise de kable'l-kissam hariç defter olarak iş bu yedimde olan hüccet-i şer'iyede bast ve beyan olunduğu üzere mikdar-ı ma'lume ahbası altun müvekkilem mersûme ile verese-i sairelerin müvekkil-i mersûm Mennas zimmiye intikal ederek hıfz edeyim ahbası mezkûr (...) icab eder (...) ahz idüp muahharen (...) eyledim cümlesi iki (...) kırkbinikiyüz guruşa bâliğ olmağla zimmetimde karzen vacib (...) elli yedi senesi Rebi'ü'l-ahirinin beşinci günü Sivas meclisinde huzur-ı şer'ide kezalik zevcem tarafından vekil olarak mersûm Mennas'dan da'vâ idüp inkarına mebni şahidân-ı 'adilân ile bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyledikde meblağ-ı mezkûrdan müvekkilem mersûmenin nisf hissesi olan bir yük yirmibinyüz guruşu mersûmdan tahsiline hükm olunduğunu mübeyyin (...) bir kıt'a hüccet-i şer'iyile i'tâ olunmuşdur ve bu hüccet-i şer'iyeyi ibraz idüp ancak meblağ-ı mezkûrdan dahi onbinbeşyüz guruşu müvekkilem mersûme için bana teslim idüp bâkî kalan bir yük dokuzbin altıyüz guruş müvekkilem mersûmenin babası malı olan ahbasdan (?) hissesi olarak işbu müvekkil-i mersûm Mennas zimmetinde olduğundan hâlâ taleb ederim deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-sual vekil-i mersûm dahi cevabında

tarih-i mezkûrde müvekkile-i müdde'îye-i mersûmenin babası mersûm Ohanes zimmî halik oldukda hüccet-i şer'iyede bast ve beyan olunduğu üzere iki yük kırkbinikiyüz guruşluk ma'lumu'l- 'aded ahbası altını halik-ı mersûmun malı olarak babasının ahzını ikrar ancak elli dokuz senesi Cemâziye'l-ahirinin birinci günü kendi hanemde babam mersûm ahbâs-ı mezkûrları aynen müdde'îye-i müvekkile-i mersûmeye teslim idüp bâkî onbinbeşyüz guruş dahi babam mersûmun deyni kaldığından sene-i merkûme Şa'bân-ı şerifin yirmi birinci günü Sivas'da kâin Şeyh hanında Begos zimmînin odasında tekrar meblağ-ı mezkûrların muhasebelerini (...) vekil-i mersûm Karabet zimmî kezalik zevcesi tarafından vekil olarak ru'yet-i birle bâkî kalan onbinbeşyüz guruşu dahi oda-i mezkûrda tamamen işbu vekil-i mersûme teslim idüp meblağ-ı mezkûrdan bâkî bir akçe alacağım kalmadı deyu babam mersûm ile müdde'î vekil mersûm Karabet zimmî 'amme-i da'vâdan zimmetlerini ibrâ-ı 'amm ile ibrâ eyleyüp tarafeyn dahi ibrâ-ı mezkûru kabul eylediğinden müdde'î vekil mersûm Karabet zimmî kendi hatemiyle mahtum ibrâsında dahi i'tâ eyledi deyu def' eyledikde müdde'î vekil mersûm Karabet zimmî def'i mezkûrdan elli dokuz senesi Şa'bân-ı şerifinin yirmi birinci günü mersûm Begos zimmî odasında işbu mersûmun babası mersûm Mennas seninle husus-ı mezkûre müte'allık herkesin yanında muvâza'aten aslı olmayarak ibrâ olalım (?) ba'dehu alacağımı toplayup ber-mucib-i hüccet-i şer'iyeye me'huz olan ahbâsından (?) bâkî zevcen-i mersûme Maryem nasraniyeye deynim olan bir yük dokuzbinaltıyüz guruş hissesi olmağla teslim edeyim deyu takrir(?) eylediğinden ben dahi bi'l-ve kale muvâza'aten ibrâ oldum deyu def'i 'ale'r-ref' etmekle def'-i mezkûr-ı müdde'î-i 'aleyh vekil-i mersûm Zure nâm zimmî külliye inkâr eyledikde müdde'î vekil mersûm Karabet zimmî ber-minval-i muharrer vâki' olan ibrâlarını muvâza'a tarîk-i üzere olduğu mübeyyin beyana havale oldukda yine Medine-i merkûme mütemekkinlerinden Serpedar oğlu Melkun veled-i Kivirik ve terzi Papel veled-i Karabet nâm zimmîler şahadetleriyle tarih-i mezkûrda vâki' olan ibrâlarının muvâza'a tarîk-i üzere olduğunu bi'l-muvacehe vech-i şer' üzere isbat eyledikde müdde'î-i 'aleyh vekil-i mersûm Zure cevabe tesadî-yi birle şahidân-ı mersûmânın babam mersûm Mennas zimmîye garaz-ı dünyeviyeleri olduğunu tevatüren isbat ederim ederim deyu şahidlerin (...) ed'â etmekle Ermeni milletinden cünd-ü nefer şahid ikame idüp

şahidlerin kuyumcu Mennas zimmîye garaz-ı dünyeviyeleri olduğunu ihbar eyledikde müdde'î vekil-i mersûm dahi cevabe

Sayfa 54 (Önceki belgenin devamı)

birle Ermeni milletinin bana ve zevcem mersûmeye Protestan olduğumuzdan milletce garazları olduğunu İslam ile tevatüren isbat ederim deyu mersûm zimmî cünd-ü nefer-i İslam ile Ermeni milletinin müdde'î vekil-i mersûm Karabet zimmî ile zevcesine milletce garaz-ı nefsaniyeleri olup her vecihle ahz-ı i'tâ etmediklerini ihbar eylediklerinden Ermeni milletinin fi'l-hakika müdde'î vekil-i mersûm ve zevcesi Protestan olduklarından dinlerince papazlarının şهادetleriyle garaz-ı dünyeviyeleri olduğunu kendilerinin dahi ifadelerinden müsteban olduğundan millet-i mersûmların müdde'î vekil-i mersûm ve zevcesine Protestan olduklarından garaz-ı dünyeviye ve nefsanileri olduğuna (...) dahi muhabbet olmağın müdde'î-i 'aleyh vekil-i mersûm Zure zimmînin (...) da'vâsı iltifata şayan olmayup ber mucib-i şهادethüma müdde'î vekil-i mersûm Karabet zimmînin ber minval-i muharrer iddi'ası olan bir yük dokuzbinaltıyüz gurusun müdde'î-i 'aleyh vekil-i mersûm Zure zimmînin ikrar-ı mucibince babası müvekkil-i mersûm kuyumcu Mennas zimmîden şer'an tahsili lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr fi 15 Ş sene 267 (15 Şa'ban 1267 / 15 Haziran 1851).

54-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Tokat mütemekkinlerinden tüccar taifesinden işbu baisü'r-rakim Evhan veled-i Mıgırdıç nâm zimmî Sivas meclis-i kebirinde huzur-ı şerîf-i enverde Niksar kasabası sâkinlerinden olup âlilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettidiği bardakçioğlu 'Ömer bin Ahmed nâm kimesne muvacehesinde işbu merkûm ile Tokadi Kerasun oğlu Kurbet zimmî ile ahz-ı i'taları olup işbu sene-i merkûm Receb-i şerîfin yirmi üçüncü günü işbu merkûm ile ... müşterek olan ahz-ı i'talarının muhasebelerini ru'yet-i birle cümlesinden bâkî onbeşbinyediyüzırkbeş gurus otuz para işbu merkûm 'Ömer'in deyn-i zuhûr idüp üçümüz birlikde olarak merkûm 'Ömer meblağ-ı mezkûru benden ahz ve kendisi dahi meblağ-ı mezkûru mersûm Karbet zimmîye teslim idüp husus-ı mezkûre müte'allık âmme-i da'vâdan zimmet-i ibrây-ı âmm ile ibrâ idüp her biri dahi ibrây-ı mezkûru kabul ederek

salif'üz-zikr meblağ-ı mezkûru cihet-i karz-ı şemadan yedime bir kıt'a deyn tahvili dahi i'tâ idüp meblağ-ı mezkûre mahsuben ikibin guruş Nıksar'dan bana irsal-i bâkî onüçbin yediyüz kırkbeş otuz para deyni kalmağla ve bundan başka mersûm Kerasun oğlu Karabet zimmînin kendi malı olup işbu merkûm 'Ömer'in zimmetinde olan otuziki aded (...) gönü otuz guruşdan dokuzyüz altmış ve elli aded camuş gönü yüz guruşdan beşbin ikiyüz guruş ki cem'an altıbin yüz altmış guruş bana beğ' ve furuht idüp işbu merkûm 'Ömer'in kendi zimmetinde olduğunu ikrar eylediğinden cem'an on dokuz bin dokuzyüzbeş guruş alacak hakkım olmağla taleb ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î aleyh merkûm dahi cevabında külliyyen inkâr etmekle müdde'îy-i mersûm ber minval-i muharrer müdde'asını mübeyyin beyana havale olundukda medine-i merkûmeden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan 'Osmân bin İsmâ'îl ve Mûsâ bin Hasan nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırân olup istişhad olunduklarında fi'l-hakika tarih-i mezkûrda merkûm 'Ömer, Kerasun oğlu Karabet ile ahz-ı i'tâ muhasebelerini ru'yet ve cümlesinden bâkî olan beş bin yedi yüz kırk beş guruş otuz para deyni zuhûr ve meblağ-ı mezkûru işbu mersûm Evhan zimmîden cihet-i karz-ı şer'adan ahz ve yedine bir kıt'a deyn tahvil-i i'tâ ve bundan ma'ada otuz iki aded (...) gönü otuz guruşdan ve elli aded camuş gönü yüz guruşdan altı bin yüz altmış guruş zimmetinde olduğunu ve ahz-ı i'tâyâ dair mersûm Karabet zimmînin zimmetini ibrây-ı âmm ile ve iskât-ı hak eylediğini ikrar eylediğine bizler bu hususa bu vecihle şahidleriz ve şehadet dahi ederiz deyu herbirleri müttelikü'l-lafz ve'l-mana şehade-i şer'îye eylediklerinde ber mucibi şehadetüma ondokuzbin dokuzyüzbeş guruş otuz paranın müdde'î mersûm Evhan zimmîye edasıyla merkûm 'Ömer'e tenbih olduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, bâkî'ül-emr limen lehül-emr fi 27 Ş sene 67 (27 Şa'ban 1267 / 27 Haziran 1851).

54-2 Mîrâs

Badiy-yi defter-i kassam oldur ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Hacı Zahid Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan gaib 'Alî bin Mustafâ nâm müteveffanın veraseti validesi Gökçe bint-i Halîl nâm hatun ile li-ebeveyn er karındaşı İbrahîm ve Halîl ve li-ebeveyn kız karındaşları Mevlüde ve Fâtîma ve Zeyneb'e münhasıra oldukdan sonra kable'l-kısme(?) merkûm İbrahîm dahi fevt olup veraseti zevcesi Ayişe sulbî sagîr oğlu Hacı

Mustafâ ve sulbiye-i sagîre kızı Hatice ve validesi mezbûre Gökçe nâm hatunlara inhisarı lede'ş-şer'il-enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra müteveffâ-yı babalarından müntakil bâ-defter-i kassam hisse-i irsiyeleri ma'rifet-i şer'le tahrir ve terkim ve beyne'l verese-i bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzi' ve tahkim 'alâ vecih'l münaleha (arz)... defteridir ki ber vech-i ati'z- zikr ve beyan olunur fi 23 Ş sene 267 (23 Şa'ban 1267 / 23 Haziran 1851)

Ba-defter-i kassam babası müteveffâ-yı merkûmdan ... hisse-i irsiyesi meblağ 1, guruş 1554, para 23 / babası müteveffa-yı Hacı Mustafâ'dan mersûm İbrahim'e ba-defter-i kassam isabet eden hisse meblağ 1, guruş 1554, para 23. Yekün; guruş 3109, para 6, meblağ 2. Minha; el-ihracat; resm-i kısmet-i 'adi guruş 77, para 29 / kaydiye guruş 4, para 17.

Sahihü'l-bâki; guruş 3027. Hisse ümmü'l-mezbûre Gökçe guruş 564, para 22 / hisse ehi'l-mezbûre Halil guruş 360, para 14 / hisse uhtü'l-mezbûre Mevlüde guruş 180, para 7 / hisse uhtü'l-mezbûre Fatimâ guruş 180, para 7 / hisse uhtü'l-mezbûre Zeynep guruş 180, para 7 / hisse zevce-i mezbûre guruş 264, para 12 / hisse ibn sagîr merkûm Hacı Mustafâ guruş 884, para 10 / bint-i sagîr mezbûre Hatice guruş 443, para 5 / sagîr-i mezbûrların ataları ... şer'iyesi ve nisf olduğu işbu mahalle şerh verildi.

55-1 Mîrâs

Medine-i Sivas'da vâki' Oğlan Çavuş Mahallesi mütemekkinlerinden Martus bint-i Karabet nâm nasraniye Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerif-i enverde yine mahalle-i merkûme mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu baisü'r-rakim kayınpederi Arabacı Kırkor veled-i Artin nâm zimmî muvacehesinde zevcim olup bundan akdem hâlik olan oğlu diğer Evanis nâm zimmînin terekesinden olup oniki guruş kantar ve tezkiyesinde altmış guruş vermek keyt(?) ve elli guruş baş kurması kehyesi(?) ve kırk guruş kantar ve rüşmesinden(?) ve üçyüz guruş davar bahasından ve defterden aldığı sekizyüz ve nim altunu olup ciheti karzen deyn ederek ahz eylediği cem'an binbeşyüzaltmışiki guruş ile yirmidokuz kile hinta ve otuzdört kile şair ve bir aded altun küpe ve bir aded tencere ve bir aded harar eşya işbu müdde'î-i 'aleyh mersûm zimmetinde olmağla vasîy-yi mansubesi olduğum sagîre kızım ... (?) sagîre kızı Nazgülü benim

hisselerimizi taleb eylediğimde edada mümaneat ider deyu bi'l-asale ve bi'l-vesaye ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î-i 'aleyh mersûm dahi cevabında külliyyen inkâr etmekle müdde'î-yi mersûme ber minval-i muharrer müdde'asını mübeyyin beyana havale olun-dukda ityan-ı beyyineden acziyetini i'tiraf-ı birle bi't-talep müdde'î-i 'aleyh mersûm Kir-kor'a yemin verilip mûcibiyle müdde'îye-i mezbûre sâlifü'z-zikr eşya ve meblağ-ı mezkûr da'vâsından şer'an men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, fi 27 Ş sene 67 (27 Şa'ban 1267 / 27 Haziran 1851).

55-2 Mîrâs

Medine-i Sivas'da vâki' Kösedere-i Zimmî Mahallesi mütemekkinlerinden iken altmış senesi Receb-i şerifin birinci günü hâlik olan Mercik oğlu Simon veled-i (boş) nâm hâlik veraset-i sulbiye-i kebire kızı Anamar ve sulb-i kebir oğlu Tatos nâm kimesnelere inhisar-ı tahakkukundan sonra mersûme Anamar nâm nasraniye meclis-i şer'i şerif-i enverde ve mahfel-i dîn-i münif-i ezherde işbu baisü'r-rakîm mersûm Tatos veled-i mersûm Simon nâm zimmî muvacehesinde ikrar-ı tâm ve takrir-i kelam idüp mûrisimiz hâlik-i mersûmun bi'l-cümle tereke-i ma'lumesi beynimizde bi't-terazi iktisam ve herbirimiz hisse-i irsiyelerimizi ahz ve kabz eylediğimizden sonra mûrisimiz hâlik-i mersûm Simon zimmînin terekesine müte'allıka 'âmme-i da'vâdan ve mütâlebâtдан ve kâffe-i eyman ve mehasematdan her biri aherin zimmetini ibrâ-ı 'âmm ve râfi'ü'l-hisâm ile ibrâ ve iskât idüp ve yine herbirimiz aherin ibrâsını ber minval-i muharrer kabul eyledik dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'i ma-vaka'a bi't-talep ketb olundu fi 27 Ş sene 67 (27 Şa'ban 1267 / 27 Haziran 1851).

55-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Medine-i Sivas'da vâki' Sarı Şeyh Mahallesi sâkinlerineden zat-ı tarif-i şer'i ile muarefe olan Hatice bint-i Hüseyin nâm hatun tarafından bey'-i âtiyyü'z-zikri takrir ve itay-ı hüccete vekil olup vekaleti mahalle-i merkûm ahâlilerden penbeci Ahmed Efendi İbn Salih ve Mehmed Emin Ağa bin İbrahîm nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükmü şer'i lâhık olan mezbûre Hadice hatunun zevci Diyarbekirli Hasan Ağa ibn Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'i şerîf-i Ahmedî ve mahfel-i dîn-i münif-i Muhammedi'de işbu ba'isü'r-rakim

Taşçioğlu Hacader veled-i Sahak nâm zimmî mahzarında bi'l-vekale ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm idüp 'akd âtiyyü'z-zikrin suduruna kadar müvekkilem mezbûrenin yedinde babasından muntekil mülk-i mûrisi olup mahalle-i merkûmede kâin iki taraftan müvekkilem mezbûre ve bir taraftan müşteri mersûm Hacader ve ba'zen 'amele Hasan mülkleri ve tarîk-i 'âmm ile mahdud bir bab nim sekülü tahtani oda ve bir mikdar aralık ve bir mikdar eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bağçe-i müştemil mülk-i menzilimi bi-cümleti't-tevabi' ve'l-levahık tarafeynden îcab ve kabulü hâvi şuruta müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahih-i şer'i ile dört bin sekiz yüz guruşa bey' ve teslim ve temlîk eyleyüb ol dahi ber minval-i muharrer işтира ve tesellüm ve temlük ve kabulünden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûre dört bin sekiz yüz guruşu müşteri mersûm Hacader zimmînin yedinden tamamen ve kamilen ahz ve kabz eyleyüp fîmâba'd sâlifü'z-zikr menzil-i mahdud-ı mezkûrda müvekkilem mezbûre Hadice'nin asla ve kat'a alaka ve medhali kalmayup müştemilatıyla müşteri-yi mersûm Hacader zimmînin mülk-i müşterası ve hakk-ı sarihi olmuştur, keyfe mayeşâ ve haysüma yehtar mutasarrıf olsun dedi dedikte gıbbe't-tasdiki'ş-şer'î ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurrire ve fi'l-yevmi't- tâsi ve'l-işrîn min şehri Şa'bân'il-muazzam sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf (29 Şa'bân 1267 / 29 Haziran 1851).

İmam Mahallesi'nde İbrahîm Efendi ve Mehmed Efendi ve Tatar Kara Seyyid Mehmed Ağa Şeyh Mehmed Efendi ve çizmecî Hasan Ağa ve Hacı Mûsâ ve Muharrem bin Sarı Şeyh İbrahîm Edhem bin Mehmed Emin ve gayrühüm.

56-1 Hırsızlık Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Hafîk'e tâbi' Karlı Karyesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l ilam 'Alî bin Ahmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine kariyeden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Hüseyin bin Mehmed ve Abdülaziz bin Ebubekir nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i'lamdan on beş gün akdem işbu müdde'î aleyh merkûman karye-i merkûmede Evzen Veliyyüddin oğlu damında bir mikdar hintam olup fuzuli anbarımı keşf ederek fuzuli on iki kile hintamı sirkat etmiş olmalarıyla su'âl olunup zahire-i mezkûreyi tahsil ve mucib-i şer'riyi icra-ı olunmak muradımdır deyu

ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î aleyh merkûman dahi cevablarında külliyyen inkâr etmeleriyle müdde'î merkûm ber minval-i muharrer iddiasını mübbeyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan Halîl bin Yusuf ve Bayram bin (boş) nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırân olup iştihad olduklarında fi'l-hakika tarih-i mezkûrda işbu merkûm nısfü'l-leylde mahall-i mezkûrda iki çuval hinta alub getirir iken tutub ra'ye'l-'ayn ru'yet eden bizler bu hususa bu vecihle şahidleriz şehadet dahi ederiz deyu her biri müttetikü'l-lafz ve'l-mağna eda-i şehadet-i şer'ie eyledikleri ber mucibi şehadet huma müdde'î aleyh merkûmanın getirdiği hittanın tahsili lazım gelüb be mucibi şehadet huma şirketlerini tebyin eylediği bi'l-iltimas huzur-ı âlilerine i'lam olundu. Bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr. fi 3 Ş sene 267 (3 Şa'bân 1267 / 3 Haziran 1851).

56-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Akça Bölge Mahallesi sâkinlerinden Hacı 'Alî Beğzade işbu bai'sü'l-ilam Süleymân Beğ ve Hüseyin Beg ve Ahmed Beg (...) da'va-yı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'isi el-Hâc 'Alî bin Ebubekir nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine medine-i merkûme mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları marifetiyle ihzar ettirdiğimiz terzi Mimye veled-i Kirkor nâm zimmî muvacehesinde müvekkillerden biri mir mûmâ ileyhlerin yedleri merhum Hacı 'Alî Beg ile babasının ve kendinin ahz-ı i'taları olup cümlesinin ikiyüz altmış dört senesi Safer'ül-hayrın on dokuzuncu günü bi'l-muvacehe ru'yet-i muhasebe idüp kalmadığından ... mezkûre müte'allık 'âmme-i da'vâdan her birimiz aherin zimmetini ibrâ-ı 'âmm ile ibrâ idüp ba'dehü mir mûmâ ileyhe karz olarak beşyüz guruş işbu mersûma teslim idüp ve yetmişbeş guruşa dahi bir aded ... yine mersûm fûruht idüp cem'an beşyüzyetmişbeş guruş mersûmun zimmetinde iken mûmâ ileyh Hacı 'Alî Beg fevt olup meblağ-ı mezkûr müvekkillerin oğulları cevabında tarihten on akdem husus-ı mezkûr müdda'î merkûm kezalik bi'l-ve kale da'vâ idüp benim inkârıma mebni isbat-ı olmayup bi't-taleb bana yemin verilerek mucibiyle müdde'î vekil-i merkûm bila-beyyine mu'ârazadan men've def' olunmuşdur ... külliyyen inkâr etmekle müdde'î vekili merkûm ber minval-i muharrer müdde'asını mübeyyin beyanı havale

oldukda medine-i merkûm sâkinlerinden olup şerait-i kabul ve haklarında vâki' olan zabt İbrahîm bin 'Alî ve Ahmed bin Mehmed nâm kimeneler şehadetleri bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat idüp mucubiyle meblağ-ı mezkûr beşyüzyetmişbeş guruşu mersûm Mimye zimmîden şer'an tahsili lazım geldiği bi'l- iltimas huzur-ı alilerine ilam olundu, fi 5 N sene 267 (5 Ramazân 1267 / 4 Temmuz 1851).

56-3 Bu belge darb edilmemiştir (Bir iki varak aşağıya kaydolunmuş)

57-1 Nikâh 'Akdi

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Yıldızeli Kazâsı'na tâbi' İnebek Karyesi sâkinlerinden zâtî tarif-i şer'i ile ma'rufe olan Fâtıma bint-i Salih nâm bıkı-i baliğa Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine karyey-i merkûm sâkinlerinden İbrahîm bin Hasan nâm kimesne muvacehesinde babası merkûm Salih dahi hâzır olduğu halde işbu merkûm İbrahîm babamın kefli olup üç senedir babam merkûmdan beni kendisine tezvice talep olmağla babam merkûm muhalefet eylediğinden merkûm İbrahîm nefisini tesmiye-i mühür ile tezvic olunması muradıdır dedikde babası merkûm Salih dahi merkûm İbrahîm küfüv olduğunu bi'l-muvacehe ikrar ancak benim rızam yokdur deyu adem-i rıza göstermiş ise de merkûm İbrahîm dahi merkûm Salih'in bu takdirce velisinin rızası şart olduğundan tarafeynin rızalarıyla mezbûre Fatma'ya kırkbirbin akçe mehr-i müeccel ve mu'accele ile merkûm İbrahîm bi'l-muvacehe 'akd-i nikâh olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı alilerinden i'lam olundu. Bâkiü'l- emr limen lehü'l-emr, fi 5 Ş sene 67 (5 Şa'bân 1267 / 5 Haziran 1851).

57-2 Sınır Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Yıldızeli Kazâsı'na tâbi' Kurtlâbe Karyesi sâkinlerinden Pir Hüseyin oğlu 'Osmân Kethüda bin Resul ve Resül bin 'Osmân ve İbrahîm bin Mustafâ ve Hüseyin bin 'Ömer ... ve Ebubekir bin Mehmed ve 'Ömer bin 'Alî ve 'Osmân bin Mehmed nâm kimesneler nefislerinden asalaten ve defter-i memzîde isimleri mestur olan ahali-i karye tarafından da'vây-ı âtiyyü'z-zikre vekil-i

müseccel-i şer'isi olmağla bi'l-vekale Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine kaza-i merkûma tâbi' Etyes Karyesi ahallerinden işbu ba'isûnü'l-i i'lam Halîl Beg oğlu Ebubekir ve Mustafâ bin Ebubekir ve 'Alî bin Mehmed ve Gök 'Osmân oğlu Hüseyin ve Boz Mehmed ve oğlu Mustafâ bin Mehmed nâm kimesneler dahi kezalik taraflarından emsaline(?) ve yine karye-i merkûme sâkinlerinden olup defter-i mezkûrda isimleri mestur olan ahali tarafından vekil-i müseccel-i şer'isi olmağla vekaletten muvacehelerinde karye-i mezkûrun insalinde zira'at ... olan bir taraftan Kunduz tepesi ve bir taraftan Evmeli tepesi ve bir taraftan Asarcık tepesi ve bir taraftan Dede Karalı ile mahdud mahali dört mezradan ibaret olup ba-izn sahibü'l-arz mahall-i mezkûrları mütekalen bizlere has olup zira'at kabul eden mahalleri ihya ve zira'at idüp ve her birimizin dahi ve mahall-i mezkûrda ma'lum'ul-mikdar çayırımız olmağla hudud-ı mezkûr dahilinde Hüda-yı nâbit eşcarlar dahi bizlere mahsus olduğundan başka karyemiz derununda giden tarîk-ı hâs dahi her birimizin tarla ve çayırlarımıza hatab-ı kat'ı etmek için cebel-i mezkûrdan murur idüp tarîk-ı mezkûrlar dahi kezalik Kurtlaba Karyesi ahalisine mahsus olduğundan işbu ahali-i merkûmun ve müvekkileri fuzuli cebel-i mezkûrun hatab-ı kat'ı ederiz deyu arabaları ile bizlere mahsus olan tarîkden karyemiz derunundan her birimizin zira'atı olan tarla ve çayırlarımıza sevk ederek ekinlerimiz ile çayırlarımızı bi'l-külliyeye telef ve zâyi' idüp ba-izn sahibü'l-arz bizlere (okunmuyor)

Sayfa: 58 (önceki belgenin devamı)

tarlalarımız civarından fuzuli hatab-ı kat'ı eylediklerinden su'âl olunup mahall-i mahdud-ı mezkûrlar ve tarîk-ı mezkûrlar bizlere has olduğundan Etyes Karyesi ahailerinden bu vech-i şer'i müdahalelerinin men' ve def' olunması muradımızdır deyu her biri bi'l-asale ve bi'l-vakale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûmûn dahi cevablarında mahal-i mezkûrlar dört mezra'adan ibaret olup bazı mahallerin Kurtlaba Karyesi ahailerini zira'at idüp ma'lumu'l-mikdar çayırları olmağla ancak mahall-i mezkûrda tarla ve çayırdan mâ'ada mahall-i cebel-i mübah olup mine'l-kadim cebel-i mezkûrdan karye-i mezkûr ahalisiyle civarında bulunan kurra ahailerini cebel-i mübah olduğundan on dört kıt'a birle arabalarımıza tahmilen karye-i mezkûr içinde geçen tarîk-i 'âmmden karyemize ve Sivas a getirüp müdahale icâb etmez iken dört seneden beru işbu salifu'l-esami Kurtlaba Karyesi ahailerini cebel-i

merkûmda olup Asarcık ve Evmeli ve Karadökse(?) ve mescid ve.....ve Niksar kazâlarına giden tarîk-i 'âmmilerin ittihazlarını saban ile sürüb tarla ittihaz ederek bizim tarlalarımızın yollarıdır deyu fuzuli müdahaleden hâli olmadıklarından tarih-i i'lamdan iki sene akdem işbu müdde'î ile hâkimi sabık Efendi hazretleri taraf-ı defterdariden vekil olarak 'azây-ı meclisden Hacı Hüseyin Efendi ile mahall-i niza'a üzerine varılıp taraf-ı(?) şer'i olduğumuzdan cebel-i mezkûr cebel-i mübaheden derununda olan tarîkleri tarîk-i 'âmm ve şâri'-i i'zam olduğunu bizler ve sairler mine'l-kadim tarîk-ı mezkûrlarından ubur iderek cebel-i mübahe-i mezkûreden odun kıt'a ettirdiğimiz 'alâ vecih-i şer'i muvacehelerinde cem-i gafir ile isbat ettiğimiz kadimden olageldiği üzere tarîk-i mezkûrelerden mürur-ı abur ederek cebel-i mübahe-i mezkûreden odun kıt'amıza işbu müdde'iyûnun mümena'at etmemeriyle tenbih-i şer'î oldu deyu bir kıt'a ilam-ı şer'îye ibrâz-ı def'a tasaddi eylediklerinde müdde'iyûn-ı mezbûrûn def'i meşruhalarını bi't-tafsile evvelen inkâr ve dafi'ûn-ı merkûmları bi-tafsileha def'ilerini isbat etmek üzere iken saniyen cebel-i mübah ve tarîk-i 'âmm olduğuna sözüümüz yokdur deyu ikrar idüp ancak tarlalarımız ile nebatatımıza külli zararları vardır deyu zarar da'vâsına suluk ve husus-ı mezkûrun şer'ile ru'yet olunmasını nâtik bir kıt'a mektub-ı sami ibrâz ve muhakeme-i sabıkıyeye kâni' olmayub tekrar mürafe'a olmak iltimas eylediklerinden arzen 'akd-i meclis-i şer'i ... fazahetlü Sivas müftüsü Efendi ve 'azay-ı meclisden rif'atlı Cemali Beg ve nâibimiz es-Seyyid 'Ömer Tayyibi Efendi ... mahalli menari fihaya ... bi'l insaf muayene etdiklerinde ... zarar vak'aları olmayup olacak zararın da'vâsı dahi mes'ele-i uhra olmağın cebelin ve tarîkın mübah ve 'âmm olup olmamasından kadimin ne vecihle olduğunu bi't-tevatür şöhret-i şayi'a ile tarafından beyine(?) taleb olundukda müdde'iyûn-ı mezbûrlar ne kadar imhalar olundular ise de isbat-ı beyyineden izhar-ı 'acz idüp Etyes ahalleri yine kazâ-i mezbûreden Beldiraylı(?) Karyesi'nden olup cebel-i mezbûrdan intifa'ı olmayan İbrahîm bin Halîl ve halen 'Ömer bin Mehmed ve Mehmed bin Hüseyin Sarıyar Karyesi'nden Hamza bin Hasan ve Halîl bin Ebubekir ve Hüseyin bin Ahmed ve Fevzi Viran Karyesi'nden Mehmed bin İbrahîm ve Mehmed bin Halîl ve Ebubekir bin Kasım ve sair ... kimesneler şehadetleri ile cebel-i mezkûrun mübah ve taraf-ı mezkûrların şer'i a'zam ve tarîk-ı 'âmm olduğuna Etyes ahalleri ve sairlerinden mine'l-kadim tarîk-i mezkûrlardan ... ve cebel-i mezkûrdan odun kıt'a

ve sairleriyle ve Sivas'a götürdüklerini bi'l-muvacehe tevatüran isbat eylediklerinde Kurtlaba ahailerine kâni' olmayup ... Sivas meclisinde mürafe'a oluruz ... olunan huzur-ı şer'de müdde'îyûn-ı mezbûrûn li-ecli's-şehade birkaç kimesneler götürürler(?) ise de da'vâlarına muhalif eda-ı şehadet idemeyüp hasımlarına ... ettiklerinden kendi haklarında şehadetleri kabul olmayup bu mes'ele ... olunduğu(?) ... mümane'at edemez deyu cevap buyurulup ve Etyes Karyesi ahailerinin yalan beyan olduğu üzere cebel-i mezkûr cebel-i mübah ve tarîk-i mezkûrlar tarîk-i 'âmm olup herkes dağdan odun kıt'a ... ve müdde'îyûn-ı mezbûrûnun ikrarlarına mebnî cebel-i mezkûrûn mine'l-kadim mübah ve tarîk-i 'âmm olduğuna takriren ... ba'de'l-hükmü's-şer'de müdde'îyûn-ı mezbûrûna Etyes ahailerinin mezbûr dağdan odun kıt'a ve tarîk-i mezbûrelerden ... bi-vech-i mümane'at ve müdahale etmemelerine şer'î olduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'âlilerine i'lam olundu, bâkiü'l- emr limen lehü'l-emr, fi 25 Ş sene 267 (25 Şa'bân 1267 / 25 Haziran 1851)

59-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Hacı Mehmed Mahallesi sâkinlerinden işbu baisü'l-i'lam Hacı(?) ... zade es-Seyyid Mehmed Emin Efendi ibn 'Ömer nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Karabalçık Karyesi sâkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ihzar ettirdiği Kabun(?) oğlu 'Alî bin Hasan ve Deli 'Alî bin Mustafâ nâm kimesneler muvacehelerinde işbu merkûmân ile elli iki tarihinde beşyüz kırk ortak davarımız olup altmışbeş tarihine kadar bin seksen davar olmağla davar-ı mezkûrde nisf hakkım olan beşyüzkırk davardan yüzdoksan davarımı oğlum işbu hâzır bi'l-meclis 'Ömer Efendi'ye teslim bâkî üçyüzelli davarım ile altı re's kısarak ve taylara nisf hissem olan üç re's esb ve bir re's yağız tay üçyüz guruşa furuht nisf hakkım yüzeli guruş ve kendi malım olan bir re's erkek kır tayımın bahası üç yüzelli guruş ile elli yedi senesinden cihet-i karzdan sekizyüzotuzbeş guruş bi't-tahvil senede ... hatap vermek üzere verüp cem'an binüçyüzotuzbeş guruşum ile davar-ı mezkûrumu ve esb-i mezkûrlardan nisf hissemi talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î-i 'aleyh merkûmanlar dahi cevablarında sâlifü'z-zikr beşyüzkırk davar hissesi olup yüzdoksan davarımı kendi diyar-ı aherde olduğundan oğlu merkûm

‘Ömer teslim bâkî üçyüz elli davarı halik oldu ve esb-i mezkûrlar müşterek olup fûruht olunan sâlifü’z-zikr yağız taydan yüzelli guruş zimmetlerinde olduğunu ikrar ve kendi malı olan üçyüzelli guruş kıymetlü tayın ... olduğundan emriyle ... getirüp halik oldu ve meblağ-ı mezkûr sekizyüzotuzbeş guruşu mahsuben elli yedi senesinden altmış yedi senesine kadar on senede binikiyüzseksendokuzbuçuk guruş ile elli yedi merkeb ... ve iki araba hatab ve bir kile hinta oğlu merkûm ‘Ömer Efendi’ye ... teslim ettim deyu def-i ref’leri müdde’î merkûm külliyyen inkâr etmekle müdde’î aleyhe merkûman ber minval-i muharrer def’-i meşruhalarını mübeyyin beyana havale olundukda meblağ-ı mezkûr binikiyüz seksen dokuzbuçuk guruşa ... kâdir olup bi’t-taleb merkûm ‘Ömer Efendi’ye yemin verilüb mucibîle meblağ-ı mezkûr def’ da’vâsından ba’de’l-men’ ma’ada def’lerini mübeyyin beyana havale olundukda ityan-ı beyyine ... iken beynlerine ... ile sâlifü’z-zikr esblerin ... olan beşyüz guruş ile iki re’s kısrak ve dört re’s taylardan rısf-ı hissesini ... Mehmed Efendi’ye teslim etmek üzere huzur-ı şer’ide tarafeyn ... sulh ve sulh-ı mezkûru ba’del-kabul husus-ı mezkûre müte’allık ‘âmm-i da’vâdan her birleri aherin ve merkûm ‘Ömer Efendi’nin ... ibrâ-ı ‘âmm ile ibrâ-ı ‘âmm iskat-ı hâk idüp ve tarafeyn-i dahi ibrâ-ı mezkûru kabul eylediklerinden sonra mârû’z-zikr yüzotuzbeş guruşdan elli yedi merkeb kûspe ve iki araba hatab ve bir kile hinta bahası ba’de’t-tenzil ... sekiz guruş ... sabıkan ... olarak yüz doksan guruşun tahsil ... sulh-ı mezkûrun teslimine ... eyledikleri bi’l-iltimas huzur-ı ‘alilerine i’lam olundu, bâkî men lehü’l- emr, fî 5 N sene 67 (5 Ramazân 1267 / 4 Temmuz 1851)

59-2 Sınır Da’vâsı Vekilleri

Medine-i Sivas’a muzâfe Yıldızeli Kazâsı’na tâbi’ Kurtlaba Karyesi ahalileriyle Etyes Karyesi ahalilerinin beynlerinde vâki’ olan cebel ve tarik da’vâlarının ba-ma’rifet-i şer’ile ru’yet olunması için ahali-i karye taraflarından da’vâ-yı mezkûrlarını ru’yete huzur-ı şer’de vekil eden ahalinin ... mübeyyin defteridir ki, ber vech-i âtiyyü’z-zikr beyan olunur, fî 19 C sene 67. (19 Cemâziye’l-âhir 1267 / 21 Nisan 1851).

Kurtlaba ahalileri: Öksüz Ahmed oğlu ‘Osmân, Kır ‘Alî Resul, karındaşı Halil Mehmed oğlu Ebubekir, ... oğlu Mustafâ, ... oğlu Hasan, Paşa oğlu Mustafâ, ... oğlu Recep, Halîl bin İbrahîm, Boz Bekir oğlu ‘Osmân, ‘Ömer ... bin ‘Alî, Gök

Bekir oğlu Hüseyin, Kel Bekir oğlu Ebubekir, Mir ‘Alî Hüseyin, Köse oğlu ‘Osmân, Köse oğlu ‘Ömer, Köse oğlu Mehmed bin Ahmed, Ebubekir bin Hüseyin, karındaşı İbrahîm, Mehmed bin Recep Ebubekir bin ‘Alî, Hacı ‘Ömer oğlu Ebubekir, ‘Abdullah bin Veli, Ahmed Halil oğlu ‘Alî, Ağca oğlu Ahmed, Ebubekir bin Ebubekir, ... oğlu Kara ‘Osmân, Hasan oğlu Karaca(?) Mustafâ, Abdalbâki oğlu Hüseyin, ... oğlu Mûsâ, Küçük ‘Ömer oğlu İsmâ’il, ... oğlu Mehmed, Karamanoğlu ‘Alî, Veli oğlu ‘Alî, oğlu Mehmed bin ‘Alî, ‘Avşaroğlu ‘Osmân bin ‘Ömer, Köyağası oğlu Süleymân ibn Hüseyin, ... Hüseyin, Teymurcu Mustafâ bin yakub, Ağca oğlu ‘Ömer bin Halîl, Kel Ahmed oğlu Hasan, Koca oğlu Mehmed bin Halîl, Koca ‘Ömer oğlu ‘Abdurrahman, ... bin Hüseyin, Koca ‘Ömer oğlu Ebubekir bin Hüseyin, ... Hüseyin oğlu ‘Osmân, ... ‘Osmân oğlu Mustafâ, Kirlioğlu Mehmed bin Süleymân, Kara Yusuf oğlu ‘Osmân, Baha oğlu ‘Ömer, ... oğlu ‘Alî bin Mehmed, Kara Hüseyin oğlu ‘Osmân bin, Keleş oğlu ‘Osmân bin Mehmed, Keleşoğlu Himmet bin Mustafâ, Kara Süleymân bin Mehmed, yekün nefer 54.

İşbu ahali-i merkûmdan dava-yı mezkûrların yine karye-i mezkûre sâkinlerinden bir Hüseyin oğlu ‘Osmân, Kethüda bin Resul ve Resul Kethüda bin ‘Osmân ve İbrahîm bin Mustafâ ve Hüseyin bin ‘Ömer ve Ebubekir bin Mehmed ve ‘Ömer bin ‘Alî ve ‘Osmân Kethüda bin Mehmed nâm kimesneleri taraflarından huzur-ı şer’de vekil idüp merkûmda dahi vekalet-i mezkûre kabul eyledikleri

Sayfa: 60 (önceki belgenin devamı)

Etyes ahali: Avşaroğlu Mehmed bin Mûsâ, Halîl bin Mustafâ, Ahmed bin Mehmed, Kara Mehmed bin Memiş, İbrahîm bin Mehmed, Mûsâ bin Habib, ‘Ömer bin ‘Osmân, ‘Alî bin Hüseyin, Mehmed bin ‘Ömer, Ebubekir bin Mehmed, Himmet bin Ebubekir, Mustafâ bin ‘Alî, Ahmedbin ‘Alî, Veliyyüd-din bin ‘Osmân, Mahmud bin Mahmud, ‘Alî bin Himmet Süleymân bin Hüseyin, Kürt Ahmed bin Mahmud, Mehmed bin Habib, Habib bin İbrahîm, Hüseyin bin Mahmud, Ebubekir bin Mustafâ, ‘Alî bin İbrahîm ve ‘Osmân bin ‘Ömer ve ‘Ömer bin Mustafâ, Mahmud bin Ebubekir ve ‘Osmân bin Ahmed, ‘Osmân bin Mustafâ, ‘Alî bin Ebubekir, ‘Osmân bin ‘Ömer, Ebubekir bin ‘Osmân, Halîl bin İbrahîm, İbrahîm bin Ebubekir, Hüseyin bin ‘Alî, Ahmed bin ‘Osmân, Mehmed bin Mehmed, Hüseyin bin ‘Alî, Ahmed bin ‘Osmân, Mehmed bin Mahmud, Mehmed bin ‘Ömer, Ahmed

bin Hüseyin, Halîl bin ‘Alî, ‘Osmân bin ‘Ömer, ‘Abdurrahman bin Hasan, İbrahîm bin İbrahîm. Yekûn nefer 46.

İşbu ahali-i merkûmdan dahi da’vâ-yı mezkûrların ru’yet yine karye-i merkûmûn sâkinlerinden Halîl Beg oğlu Ebubekir bin Halîl ve Mustafâ bin Ebubekir ve ‘Alî bin Mehmed ve Gök ‘Osmân oğlu Hüseyin bin ve Boz Mehmed oğlu Mustafâ b Ahmed nâm kimesneler kezalık huzur-ı şer’de taraflarından vekil idüp merkûmûn dahi vekalet-i mezkûr kabul eylediler, fî 19 C sene 67. (19 Cemâziye’l-âhir 1267 / 21 Nisan 1851).

60-1 Darb ve Yaralama Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î-i devam-ı ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas’da vâki’ Akdeğirmen Mahallesi sâkinlerinden zâtî tasrif-i şer’i ile ma’ruf olan Şerîfe bint-i Mustafâ nâm Hatun tarafından da’vâ-yı âtiyyü’z-zikre vekil-i müseccel-i şer’isi zevci ‘Alî bin Mehmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer’i şerîf-i enverde yine mahalle-i merkûm sâkinlerinden olup tarîk-i ‘alilerinden me’mur kulları ma’rifetiyle ihzar ettirdiği Rabia bint-i Alaeddin nâm Hatun muvacehesinde tarih-i i’lamdan onaltı gün akdem işbu mezbûre müvekkilem zevcem mezbûrenin kendi hanemde munâza’a idüp zevcem mezbûrenin bi-gayr-i hak ayağıyla karnına darp idüp ve elleri ile yüzünü sokup mezbûrenin bu vecihle vâki’ olan aksalarından mütessiren benim firaşımdan hâsıl ve zevcem mezbûrenin batnında mütebeyyin inhilaka meyten bir oğlan çocugunun ilkasıyla sakat vâki’ olduğundan su’âl olunup mucib-i şer’isi icra olunması muradımdır deyu bi’l-vekale ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl mezbûre dahi cevablarında külliyen inkâr etmekle müdde’î-yi vekil merkûm mârû’z-zikr iddi’asını mübeyyin beyana havale olundukda ba’de’l-imhal ve’l-ismihal etyân-ı beyyineden izhâr-ı acz-i birle bi’t-taleb müdde’î-i ‘aleyh mezbûre Rabia’ya yemin verilüb mucibiyle müdde’î vekil-i merkûm müvekkilesine izafetle bila beyyine da’vâ-yı mezkûresinden şer’an men’ ve def’ olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı ‘alilerine ilam olundu. fî 13 N sene 267 (13 Ramazân 1267 / 12 Temmuz 1851).

61-1 Tarla Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Şah Hüseyin Mahallesi sâkinlerinden ve e'zâ-yı meclisden merhum Said Paşazade işbu baisü'l-i'lâm ref'atlı Mehmed Cemali Beg Efendi tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti Hacı Mehmed bin Kasım ve 'Alî bin Mehmed nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve subût vekaletine hükm-ü şer'i lâhık olan katibi İbrahîm Edhem Efendi ibn Ahmed nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde medine-i Sivas'a muzâfe Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Şimkürek Karyesi sâkinlerinden 'Alî bin Hasan nâm kimesne muvacehesinde sahibü'l-arz hâzır olduğu halde karye-i merkûme arazisinde kâin Parmaklı nâm mahalde bir taraftan Ecevidzade 'Alî Efendi ve bir taraftan 'Ömer-i Şükrü Efendi ve bir taraftan Memiş tarlaları ve bir taraftan Parmaklık tepesiyle mahdud tahminen kile-i mahallî kırksekiz rubluğu tohum isti'âb eden bir kıt'a ve yine karye-i mezkûr arazisinde kâin Gürünlü(?) nâm mahalde Şafak tarla demekle ma'ruf bir taraftan Gürünlü Pınarı(?) ve bir taraftan Hasan Kahya ve bir taraftan Yeniceli 'Ömer ve bir taraftan 'imaretli(?) Veli Mehmed tarlalarıyla mahdud tahminen kile-i mahallî on iki kile tohum isti'ab eden tarlalar akdemce müşarun ileyhin yüzü müşarun ileyhin ... taht-ı tasarrufunda olduğu çiftliği dahilinde olup mahalli mahdud-ı mezkûrlar akdemce cümleten ihya-ı ve zira'at olunup ancak üç sene akdem mezkûr Parmaklı tarladan sekiz rubluğu tohum istiâb eden mahalli ve Şafak tarladan dahi dört kile tohum istiâb eden mahalli ve gelinmek üzere bırakılmış olup yine ihya sadedinde iken işbu merkûm mahall-i mahdud-ı mezkûrlardan ve gelinmek üzere bırakılmış olan mahalli yine fuzuli müdahaleden hâli olmaz su'âl olunup mahall-i mahdud-ı mezkûrlar akdemce müşarun ileyh hazretlerinin taht-ı tasarrufunda iken tarih-i i'lâmdan beş mah akdem fevt olunup tarla-yı mahdud-ı mezkûrları mahrum-ı müvekkilem ber mûmâ ileyhe intikal eylediğinden mahall-i mezkûrlardan merkûm 'Alî'nin keff-i yedine tenbih olunması muradıdır deyu bi'l-vekale ba'de'd- da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında mahall-i mezkûrdan şafak tarla kendisin alaka ve müdahale olmadığını ikrar ancak Parmaklı nâm mahalde sekiz rubluğu tohum isti'ab eden mahali boz ve hâli olup kimesnenin taht-ı tasarrufunda olmadığından altmış dört senesi li-ecli'l-ihyâ cânib-i defter haneden bir kıta temessük ahz idüp ihyâ ve zira'at murad ederüm deyu müdde'î müvekkil ber mûmâ ileyhin hududu dahilinde olup akdemce ihyâ ve zira'at olduğunu külliyyen inkâr etmekle müdde'î vekil-i merkûm ber minvâl-i muharrer

müdde'asını mübeyyin beyana havale olundukda karye-i merkûme sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan İbrahîm bin Mustafâ ve 'Alî bin Hasan nâm kimesneler şehadetleriyle mahall-i mahdud-ı mezkûrlar müdde'î müvekkili ber mûmâ ileyhın ber vech-i meşruh hududu dahilinde olarak akdemde cümleten ihya' ve zira'at olup ve müahharen ve gelinmek üzere bırakılıp yine ihya-ı hududunda olduğunu bi'l-müvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüb mucibiyle mahall-i mahdud-ı mezbûrlara merkûm 'Alî'nin keff-i yediyle müdde'î müvekkilim mûmâ ileyhın dahilinde olduğundan zabt ve tasarrufuna tenbih-i şer'i olduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu. fi 19 N sene 67 (19 Ramazân 1267 / 18 Temmuz 1851).

62-1 Tarla Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Şah Hüseyin Mahallesi sâkinlerinden ve e'za-yı meclisden merhum Said Paşazade işbu baisü'l-i'lam rıf'atlü Mehmed Cemali Beg Efendi tarafından da'vây-ı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti Hacı Mehmed bin Kasım ve 'Alî Ağa bin Mehmed nâm kimesneler şehadetleri ile sabit ve sübut vekaletine hükm-ü şer'i lâhık olan katibi İbrahîm Edhem Efendi ibn Ahmed Efendi Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde medine-i Sivas'a muzâfe Şimkürek Karyesi sâkinlerinden 'Alî bin 'Alî nâm kimesne muvacehesinde saibü'l-arz hâzır olduğu halde karye-i merkûme arazisinde kâin Kamışlı nâm mahlade bir taraftan Bunkuldak dere ve bir taraftan kahveci Hacı 'Alî ve bir taraftan Çolak İbrahîm tarlaları ile mahdud tahminen kile-i mahallî iki buçuk kile tohum istiâb eden bir kı'ta tarla akdemce müvekkilem ber mûmâ ileyhın Bedri müşarun ileyh hazretlerinin ba-temessük mutasarrıf olduğu çiftliği dahilinde olup tarla-yı mahdud-ı mezkûr ihyâ ve zira'at olunup ancak sekiz rubluğluk mahalli ... üzere bırakılmış olup yine ihyâ sadedinde iken işbu merkûm mahall-i mezkûru bu sene fuzuli müdahaleden hâli olmaz su'âl olunup tarla-yı mahdud-ı mezkûr akdemce müşarun ileyh hazretlerinin taht-ı tasarrufunda iken tarih-i i'lamdan beş mâh akdem fevt olup mahdumu müvekkilem ber mûmâ ileyhe intikal eylediğinden tarla-yı mahdud-ı mezkûrdan merkûm 'Alî'nin kefa yedine tenbih olunması muradımdır deyu bi'l-vakale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında mahall-i mahdud-

ı mezkûr boz ve hâli olup kimesnenin taht-ı tasarrufunda olmadığından tarla-yı mezkûru ihyâ etmek üzere ‘ilm ve haber ahz ederek zira’at murad ederim deyu müdde’î vekili ber mûmâ ileyhın hududu dahilinde olup akdemce ihyâ ve zira’at olduğunu inkâr etmekle müdde’î vekil-i merkûm ber minvali muharrer iddi’asını mübeyyin beyana havale olundukda karye-i merkûme ahalilerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki’ olan İbrahîm bin Mustafâ ve Hasan bin ‘Alî nâm kimesneler şehadetleriyle tarla-yı mahdud-ı mezkûr müdde’î mevekkili ber mûmâ ileyhın vech-i meşruh hududu dahilinde olarak akdemce ihyâ ve zira’at olunup ve müahharen ve gelinmek üzere bırakılıp yine ihyâ sadedinde olduğu bi’l-muvacehe vech-i şer’i üzere isbat eyleyüb mucibiyle tarla-yı mahdud-ı mezkûrdan müdde’î aleyh merkûm ‘Alî’nin kefa yediyle müdde’î ve müvekkilem mûmâ ileyhın hududu dahilinde olduğundan zabt ve tasarrufuna ve tenbih-i şer’i olduğuy bi’l-iltimas huızur-ı ‘alilerine i’lam olundu, fi 19 N sene 267 (19 Ramazân 1267 / 18 Temmuz 1851).

62-2 Alacak Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î-i devam-ı ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas’a muzâfe Yıldızeli Kazâsı’na tâbi’ Bezirci Tarlası mütemekkinlerinden kahveci Bâlyek veled-i Begos nâm zimmînin istid’âsına(?) müsa’ade-i ’âliyelerine erzan buyurularak bala-yı ‘arz-ı hâle keşide-i selek sutur buyurulan buyruldu-yu efsanelerine imtisalen mersûm Bâlyek Sivas mahkemesinde meclis-i şer’i şerîf-i enverde dört ... mesturu’l-esami olup medine-i merkûmede Küçük Benekli Mahallesi mütemekkilerden savb-ı devletlerinden me’mur kulları marifetiyle ihzar ettiği işbu ba’isani’r-rakim Eşyab oğlu Kâbril ve karındaşı Agob veledan-ı Artin nâm zimmîler muvacehelerinde tarih-i i’lamdan on sene akdem işbu mersûmanın iki aded bağçesi olup yedi sene ücret kabul etmeyerek hizmet idüp seneteyn-i mezkûreynde bağçe-i mezkûrlara tohum ve ‘amele ücreti olarak iki bin yüz guruş ba-defter-i müfredat mesarım olmağla su’âl olunup ücreti-i mezkûrem ile mesarımını talep ederim deyu ba’de’ d-da’vâ ve’s-su’âl mersûman dahi cevabında müdde’î mersûmun bağçe-i mezkûrlara ber minval-i muharrer hizmetini ikrar ancak iki yüz altmış dört senesi Rebiü’l-evvelinin yirmi birinci günü işbu müdde’î mersûm Bâlyek zimmînin ücret ve vafî’a ve mesarifat-ı sahihesiyle bağçe-i mezkûrlara zer’ eylediği tohum parasının bi’l-cümle muhasebesini yekan yekan ru’yet idüp

cümlesinden bâki altıyüzellidörtbuçuk guruş müdde'î mersûme deynimiz zuhur idüp müdde'î mersûm cihet-i karz-ı şer'iden alacağımız olan binaltıyüzdörtbuçuk guruşdan meblağ-ı mezkûr altıyüzellidörtbuçuk guruşu bi'r-rıza-ı tenzil idüp bâki' dokuzyüzelli guruş dahi müdde'î mersûm Bâlyek zimmî bizlere tamamen eda ve teslim-i birle fima ba'd müdde'î mersûmun ücret ve mesarîf ve tohum ve beyenlerinde cereyan eden bi'l-cümle ahz-ı ı'tâyâ mütealîk âmm-i da'vâdan her birimiz aherin zimetini ibrâ-ı 'âmm ile ibrâ ve her birimiz dahi ber minval-i muharrer aherin ibrâsını kabul idüp ba'dehu sene-i merkûme Zî'l-hiccesinin yirmi dokuzuncu günü müdde'î mersûm Bâlyek zimmî sâlifü'z-zikr bizlerden ücret ve tohum ve mesarîf ed'â idüp bizler dahi mukaddema vâki' olan ibrâlarımızla

Sayfa: 63 (önceki belgenin devamı)

def' eylediğimizde ibrâ-ı mezkûr-ı müdde'î mersûmun inkârına mebni şahidan-ı 'âdilan ile bi'l-muvacehe ibrâmızı huzur-ı şer'de vech-i şer'i üzere isbat eylediğimizde müdde'î mersûm Bâlyek zimmî sâlifü'z-zikr ücret ve tohum ve mesarîf da'vâsından şer'an men' ve def' olduğunu mübeyyin tarîk-i şer'den yedimize bir kıt'a i'lam-ı şer'iyeye îtâ olunmuşdur deyu i'lam-ı şer'iyeye ibrâz ve def' eylediklerinde müdde'î mersûm Bâlyek zimmî def'i mezkûru ve mersûmun i'lam-ı şer'iyeyi külliyyen inkâr etmekle müdde'î-i 'aleyh mersûman sâlifü'z-zikr def'i meşruhalarını mübeyyin beyana havale olunduklarında yine medine-i mütemekkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan müfdisi Evanis veled-i Karabet ve Duman oğlu Evhan veled-i Mihayil nâm zimmîler şehadetleriyle akdemce olan muhasebe ve ibrâlarını ... i'lam-ı şer'iyeyi bi'l-muvacehe vech-i şer'î üzere isbat eyleyüp mucibiyle müdde'î mersûm Bâlyek zimmî salifu'l-beyan ücret ve tohum ve mesarîf da'vâsından şer'an men' ve def' olduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, fî 17 N sene 67 (17 Ramazân 1267 / 16 Temmuz 1851).

63-1 Tereke

Fî'l-asıl musil(?) sâkinlerinden olup li-eclî'l-meslahat der 'aliyeye 'azimet ve esnay-ı raside medine-i Sivas 'da ... oğlu Mustafâ kahvesinde bi-mizaç olarak bamerallahu te'ala fevt olan Seraceddin Efendi ibn Kasım Efendi nâm müteveffanın zâhirde varis-i ma'ruf ve ma'rufesi olmadığından terekesei ... beytü'l-mâle 'aid ve raci' olmağla beytü'l-mâl emini bulunan Sivas Eyâleti defterdarı izzetlü Salih Beg

Efendi tarafından me'mur Salih Ağa ma'rifeti ve marfet-i şer'le tahrir ve terkim ve sûk-ı sultaniyede bi'l-müzayede bey' olunan eşyanın esmân-ı tereke defteridir, fi 15 N sene 67 (15 Ramazân 1267 / 14 Temmuz 1851).

Siyah maşlah 1, guruş 20 / çuka pantol 1, seterbe, guruş 135 / fes-1, me'a püskül guruş 24 / köhne şal 1, guruş 29 / kezi mavi enteri 1, guruş 40 / heğbe 2, guruş 7 / hırdavat guruş 2,5 / müstemel kutnu entari 1, guruş 14 / kısa kürk 1, çuka yelek 1, guruş 15 / don 1, gömlek 1, guruş 8 / de'fa don 1, ve gömlek 1, guruş 11 / basma seccade guruş 8 / tabanca çift 1, kabür(?) 1, guruş 50 / Mushaf-ı şerif hediyesi, guruş 80 / ... 350 / nakd-i mevcut guruş 330 / ... yekün guruş 1125, 5

Minha el-ihracat; techiz tekfin guruş 40 / kahve kirası ve yevmiye ve esb mesarifi guruş 15 / resm-i kısmet guruş 26, para 30 / kaydiye para 60: 30 hazineye, 30 mahkemeye / delalliye guruş 21: 10,5 hazineye, 2,5 mahkemeye, 8 dellalara / dükkan kirası guruş 5 / varak para 20 / hammaliye guruş 1 / ezbariye, guruş 8 / sahihü'l-bâkî; guruş 1006, para 30. Bin altı guruş otuz para me'mur-ı Salih Ağa marifetiyle teslim-i sandık olduğu iş'ar

64-1 Mülk Satışı (Eşya ve Hayvan Satışı Esmân-ı Defteri)

Anadolu ordu-yu hümayunumda mevcut bulunan asâkir-i nizamiye-i hazreti şahanede medine-i Sivas'da ikamet üzere olan süvari birinci alayın altıncı bölükde mevcut bulunan esblerde hastahanede olup rukûya(?) müktedir olmayacağı âşîkar olmağla ba'de'l-müzayede tâlibine fûruht olunması müstehsin görünmüş olduğundan Sivas valisi 'atufetlü Hamdi Paşa Hazretleri tarafından me'mur genç İbrahim Mehmed-zade Emin Ağa asâkir-i merkûmeden alay-ı Emin Ahmed Ağa ve kolağası İsmâ'il Ağa ve taraf-ı şer'iden nâibimiz Mehmed Efendi ma'rifetiyle sûk-ı sultaniyeden bi'l-müzayede bey' men yezid (?) ile bey' olunan eşyanın esmân-ı defteridir fi 17 N sene 67 (17 Ramazân 1267 / 16 Temmuz 1851).

150 guruş dellal Yusuf yediyle kır ağdıç(?), 1

115 guruş dellal Mehmed yediyle kır esb, 1

70 guruş dellal Yusuf Timur kır esb 1

200 guruş tellal er ve oğlu Bekir yediyle kır ağdıç 1

112 guruş dellal Mehmed yediyle al esb 1

150 guruş dellal er ve oğlu Bekir kır ağdıç 1

163 guruş dellal Yusuf yediyle kır ağdıç 1
 51 guruş dellal Mehmed yediyle doru esb 1
 25 guruş er ve oğlu Bekir yediyle kızıl kır esb 1
 62 guruş dellal Mehmed yediyle kır esb 1
 207 guruş Yusuf yediyle ehvani doru esb 1
 1305 guruş, yalnız binüçyüzbeş guruşdur.

64-2. Belge: Suret-i emirnâme

Atufetlü Efendim Hazretleri

Memalik-i mahruse-i hazret-i şahanede bundan böyle kısas-ı i'lamdan huruç(?) etmeyüp ba'zen katl-i mâddesi vuku'unda diyet-i müstahsilden(?) iki guruşda bir para huruc-ı i'lam etmesi (...) rabt olunur yahud vakt-i yesara te'allık kalınır ise ol halde huruc-ı i'lam diyerek vereseden bir nesne istemeyüp meccanen verilmesi ve bir de verese sulh olur ise tahsil olunan bedel-i sulhdan nısf harç olarak iki guruşda bir para etmesi(?) ve eğer katil tarafından ... saniye olarak tekrar-ı i'lam talep olunur ise mikdarı alınan harcın nısfı i'tibariyle dört guruşa bir para ahz olunması hususunun lazım gelenlere bildirilmesi muktezâ-yı emr ve irade-i seniyye cenâb-ı ... olup icâb-ı icrâ kılınmış olmağla ... emr-u ferman cenâb-ı padişahi ... lerinde bulunan me'murîne iş'ariyle zinhar ve zinhar tahsil olunmuş olan diyet için vereseden bir şey-i...ve hilaf-ı nizam bir güne(?) hal ve hareket vuku'a gelmemek üzere ... mütemadiyenin icrasını ... buyurmaları ... senaveri terkimine ibtidar(?) kılındı. fi 19 Ş sene 67 (19 Şa'bân 1267 /18 Temmuz 1851).

Kad vasale ileyna, fi 23 N 267 (23 Ramazân 1267 / 22 Temmuz 1851).

65-1 Mîrâs Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Hacı Zahid Mahallesi sâkinlerinden zâtî tasrif-i şer'i ile ma'ruf olan Naile bint-i Hafız Ebubekir nâm hatun tarafından da'vây-ı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'isi Hafız Ahmed bin 'Osmân nâm kimesne bi'l-vekale Sivas mahkemesinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine medine-i merkûme mütemekkinlernden işbu ba'isü'r-rakim terzi Evanis ve karındaşı Varteris veledan-ı Estefan nâm zimmîler muvace-helerinde medine-i merkûmede Veled Beg

Mahallesi'nde kâin bir taraftan cami'i şerîf ve bir taraftan arabacı Bekir ve bir taraftan taşıcı Marvirus mülkleri ve tarîk-i 'âmm ile mahdud bir bab kış evi ve bir bab fevkani oda taht-ı aralık ve bir bab ahur ve bir mikdar bağçe bir mikdar havluyu müştemil mülk-i menzil akdemce müvekkilem mezbûrenin babası Hafız Ebubekir'in zabt ve tasarrufunda iken ba'de'l-vefat kızı müvekkilem mezbûre ile sulbî kebir oğlu gaib 'ani'l-meclis Feyzullah nâm kimesnelere bi'l-iştirak intikal idüp menzil-i mahdud-ı mezkûrdan merkûm Feyzullah kendi hissesiyle beraber müvekkilem mezbûrenin hisesini cümleten fuzuli işbu mersûme ikibinbeşyüz guruşa bey' etmiş olmağla su'âl olunup menzil-i mahdud-ı mezkûrdan müvekkilem mezbûrenin sülüs hissesinden mersûmanın keffî yedlerine tenbih olunması muradıdır deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûman dahi cevablarında menzil-i mahdud-ı mezkûr müdde'îye-i müvek-kile-i mezbûrenin babaları mülkü olup ba'de'l-vefat kızı müvekkile-i mezbûre ile kebir oğulları merkûm Feyzullah nâm kimesneye intikal eylediğini ikrar ancak müdde'î müvekkile-i mezbûre altmış bir senesi babası müteveffa-yı merkûmun terekesinden olarak karındaşı merkûm Feyzullah yedinden bir kat yatak ve bir adet ... nakden iki yüz guruş ahz ederek merkûm Feyzullah ile babası müteveffa-yı merkûm Hafız Ebubekir'in bi'l-cümle terekesine müte'allık 'amme-i da'vâdan merkûm Feyzullah'ın zimmetini ibrâ-ı 'âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hak idüp ve her biri dahi ber minval-i muharrer ibrâ-ı mezkûru kabul ederek ba'dehu tarihten iki buçuk sene akdem menzil-i mahdud-ı mezkûru merkûm Feyzullah bizlere bi'r-rıza ikibinbeşyüz guruşa bey'-ı bat ile bey' ve teslim ve temlik idüp ve bizler dahi ber minval-i muharrer iştirâ ve teslim-i semen eyledik deyu def' eylediklerinde def'-i mezkûru müdde'î vekili merkûm külliye inkâr etmekle müdde'î aleyh merkûman ber minval-i muharrer def'-i meşruhunu mübeyyin beyana havale olundukda Oğlan Çavuş Mahallesi sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan 'Ömer ve karındaşı Mustafâ ibn 'Abdullah nâm kimesneler şehadetleri ile tarih-i mezkûrda müdde'îye-i müvekkile-i mezbûrenin ber minval-i muharrer baba mîrâsına müte'allık 'amme-i da'vâdan ibrâ-ı zimmet eylediğini bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle müdde'î vekil-i merkûm Hafız Ahmed müvekkilesine izafetle bi-vech-i şer'i menzil-i mezkûrdan hisse da'vâsından şer'an men' ve def' olduğu bi'l-iltimas huzur-ı ... esfanelerine

i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l emr, fi 21 N 267 (21 Ramazân 1267 / 20 Temmuz 1851).

65-2 Tarlalarda Hayvan Otlatmanın Yasaklanması

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Yıldızeli Kazâsı'na tâbi' Doğuş Karyesi ahalilerinden Bekdaş oğlu 'Alî bin Ahmed ve Himmet bin Hüseyin ve Mehmed bin Veliyyüddin ve Mehmed bin Halîl ve Hekimoğlu Himmet bin 'Alî ve Arab oğlu 'Alî bin İsmâ'îl ve Ahmed bin Veliyyüddin ve Kızıroğlu 'Alî bin Hasan ve Yebkar oğlu Hüseyin bin Mehmed ve Salih bin Veli ve Mehmed bin Ebubekir ve Hasan bin Veli ve Hüseyin bin Veli nâm kimesneler Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine kaza-ı merkûma tâbi' Kızılca Karyesi ahalilerinden işbu ba'isunu'l-i'lam Mehmed Kahya bin Hüseyin ve Hacı Mustafâ bin İsmâ'îl ve 'Osmân bin Nasuh ve Hüseyin bin Nasuh ve Tataroğlu 'Alî bin Ahmed ve Köse İbrahîm oğlu Hüseyin ve küçük Alemdar oğlu 'Alî b Ahmed ve Delice(?) oğlu Ebubekir bin Ahmed nâm kimesneler muvacehelerinde sahibu'l-arz vekil-i hâzır olduğu halde karyenin meyanında eski karye toprağında işbu ahali-i merkûmûn ileyh bizlerin batapu mahlut bulunan arazilerin üzerine işbu merkûmûn birkaç seneden beri yaylaya çıkıp bizlerin ber vech-i meşruh abâ 'an ced mutasarrıf olduğumuz tarlalarımıza konup hayvanatlarını mezru'atımıza sevk ederek etlaf idüp bizlere gadr-i külli eylediklerinden iki yüz altmış iki senesi ahali-i merkûmûndan fîmâ ba'd mahall-i mezkûre çıkmamalarını Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'de ed'â idüp bizlerin tarlalarımızda bulunan nâbit giyalik(?) ahali-i merkûmdan hayvanatlarına ... ba'de'l-mürafe'a tenbih olduğunu mübeyyin birimize bir kıt'a i'lam-ı şer'î i'tâ olunmuş iken yine ahali-i merkûmûn kâni' olmayarak fuzuli (okunmuyor) konup mezru'atımızı hayvanatlarına ra'y etdirerek bi-vech-i şer'i (okunmuyor)

Sayfa: 66 (önceki belgenin devamı)

hâli olmadıklarından su'âl olunup fîmâ ba'd mahall-i mezkûre gelmeyüb yaylaları olan mahalle gitmelerine tenbih olunmak muradımızdır deyu her biri ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î-i 'aleyh merkûmûn dahi cevablarında mahall-i mezkûrda bizlerin dahi abâ 'an ced bâ-tapu tarlamız olup herk olduğu sene kendi tarlalarımıza kadimü'l-eyyamından beri ve hayvanatımız ile çıkıp hayvanatımız otundan ve

suyundan intifâ' eder deyu def' eylediklerinde def'-i mezkûru müdde'iyûn-ı merkûmûn külliyyen inkâr etmeleri ile tarafeyn istifeta(?) müdde'î-i 'aleyh merkûmûn bâ-tapu kendi tarlalarında mine'l-kadim hayvanatları ile eklenüp otundan ve suyundan intifa' eylediklerini isbat edecek müdde'iyûn merkûmûn müdahaleye kâdir olmaz deyu cevâb ba-sevâb buyurulmağın müdde'î aleyh merkûmûn sâlifü'l-beyan def'-i meşruhalarını mübeyyin beyana havale olunduklarında civarında bulunan Beğpınarı Karyesi sâkinlerinden 'Alî bin Mehmed ve Sivasî Mehmed bin 'Abdullah ve Ahmed bin 'Osmân ve diğêr Ahmed bin Ebubekir nâm kimesneler şehadetleriyle müdde'î-i 'aleyh ahali-i merkûmûnun mahall-i mezkûrda bulunan bâ-tapu mutasarrıf olundukları tarlalarına herk olduğu sene kadimü'l-eyyamından beri hayvanatlarıyla çıkıp otundan ve suyundan intifa' eylediklerini bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle müdde'iyûn-ı merkûmûn Kızılca Karyesi ahali-i merkûmûn mahall-i mezkûrda bulunan tarlalarına çıkıp otundan ve suyundan intifa'larına bu vech-i şer'i müdahaleden men' def'ileriyle Kızılca Karyesi ahallerinin kadim vechile mahall-i mezkûrda bulunan tarlalarına çıkıp otundan ve suyundan hayvanatlarının intifa'larına tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur'u 'alilerine i'lam olundu, bâkiü'l- emr hazret-i men lehü'l- emr, fî 27 N 67 (27 Ramazân 1267 / 26 Temmuz 1851).

66-1 Nikâh 'Akdinin Tescîli

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Kazâbâd Kazâsı'na tâbi' Pazar Karyesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam 'Alî bin Bekdaş nâm kimesne Sivas meclisinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine karye-i merkûme sâkinlerinden zâtî tarif-i şer'i ma'rufe olan Ayişe bint-i Hacı Hasan nâm bîkr-i bâliğa muvacehesinde tarih-i i'lamdan dört sene akdem işbu mezbûre bâliğa olduğu halde nefsinin bana tevzice razı olarak tarafından babası merkûm Hacı Hasan nâm kimesneyi vekil idüp benim tarafımdan vekil dahi 'Ömer Efendi bin İbrahîm vekil olarak yine karye-i merkûmede Deli Mehmed'in dükkanında bin guruş mehr-i mü'eccel ve mü'accele ile mezbûreyi bana şahidûn mahzarında 'akd ve tezvîc idüp mezbûre Ayişe Hatun benim zevce-i menkuhem olmağla nefsinin bana teslimden imtina' eylediğinden su'âl olunup nefsinin bana teslim-i birle ita'at ve inkiyade tenbih olunmak muradımdır

deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mezbûre Ayişe Hatun dahi cevabında tarih-i mezkûrda işbu müdde'î merkûme babam merkûm Hacı Hasan kendim baliğa olduğum halde bilâ-rıza 'akd ve tezviç etmişdir deyu kendi razı olarak 'akd-i mezbûre tarafından babası merkûm Hacı Hasan nâm kimesneyi vekil eylediğini külliye inkâr etmekle müdde'î merkûm 'Alî nâm kimesne ber minval-i muharrer müdde'asını mübeyyin beyana havale olundukda yine karye-i merkûme sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan İbrahîm bin İbrahîm ve Mehmed bin Mehmed nâm kimesneler şahadetleriyle tarih-i mezkûrda mezbûre Ayişe nefsinin müdde'î merkûm 'Alî nâm kimesneye 'akd ve tezviçe razı olarak babası merkûm Hasan tarafından vekil idüp ve müdde'î merkûm dahi hâli 'Ömer Efendi nâm kimesneyi vekil ederek dükkan-ı mezkûrda bin guruş mehr-i mu'accel ve mü'eccele ile mezbûre Ayişe'yi müdde'î merkûm 'akd ve tezviç eylediklerinin bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüb mucibiyle müdde'î merkûmun iddi'âsı vecihle mezbûre Ayişe ile beynlerinde vâki' olan nikâhın sıhhatiyle ba'de'l-hükm nefsinin müdde'î merkûm 'Alî nâm kimesneye teslim-i birle ita'at ve inkiyadına mezbûre Ayişe nâm Hatun'a tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı esfanelerine i'lam olundu, bâkiü'l- emr limen lehü'l-emr fî 5 L sene 267 (5 Şevvâl 1267 / 3 Ağustos 1851).

67-1 Nikâh 'Akdi

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyaleti'nde Alacahan derbendinde mütemekkin Sufiler 'Aŝireti'nden zâtî tarif-i şer'i ma'rufe olan Zeliha bint-i 'Abdü'l-kâdir nâm bîkr-i bâliğa Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerif-i enverde İlbeğli Kazâsı'na tâbi' Dahilî(?) Karyesi sakinlerinden 'Ali bin Mehmed nâm kimesne muvacehesinde takrir-i kelâm idüp akdemce ebeveynim ile li-ecli't-ticare civar kazalarda ... ider iken karye-i merkûmeye gelüp iki mâh mikdarı sakin olup yine karye-i merkûmede terk ettiği kendüleri vatan-ı asliyelerine 'azimet etmiş olduklarından ben dahi baliğa bulunup ber vech-i mâni'-i şer'iyem olmadığından nefsimi bi'r-rıza işbu merkûm 'Ali nâm kimesneye tezviç etmek üzere tâlib olmağla keyfiyeti mezkûr erbâb-ı ... bi't-tahkik taraf-ı şer'den dahi izn verilmesi muradımdır dedikde merkûm 'Ali 'akd-i mezbûre razı olmağla keyfiyeti mezkûre ... nâfi olan muhtar-ı karye Hayrullah bin Mehmed

ve Veliyyüddin bin diğer Mehmed ve Salih bin Hüseyin ve Sarı ‘Ali bin ‘Abdullah nâm kimesneler ‘ala tarîki’ş-şehade huzur-ı şer’ hâzirân olup işbu mezbûrenin bir vecihle mâni’-i şer’iyesi olmadığını ihbâr etdiler mezbûre Zeliha baliğa olup bi’r-rıza tezviçe tâlip olduğundan mezbûreyi şuhudîn mahzarında yirmidörtbin akçe mehr-i mü’eccel ile merkûm ‘Ali nâm kimesneye ‘akd-i nikâh olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı esfanelerine i’lam olundu, bakiü’l-emr limen lehü’l-emr, fi 5 L sene 267 (5 Şevvâl 1267 / 3 Ağustos 1851).

67-2 Alacak Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î-i devam-ı ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından İlbeğli Kazâsı kurrallarından Sorkuncak Karyesi sâkinlerinden Hasan bin Betî nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer’i şerîf-i enverde yine kaza-i merkûme tâbi’ Kayasakar Karyesi sâkinlerinden olup savb-ı ‘alilerinden me’mur kulları marifetiyle izhar etdirdiği işbu ba’isü’l-i’lam Mehmed bin ‘Ömer nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i’lamdan beş mâh akdem işbu merkûmun karındaşı gâip ‘ani’l-meclis Hafize nâm bikr-i bâliğayı li-ebveyn er karındaşım Mustafâ’ya tezviç etmek üzere nâmzad idüp ba’dehü ‘akd ve tezviç esnasında işbu merkûm mâni’-i ‘akd olup bende başlık nâmiyle nakden altıyüz guruş ve yüzelli guruş kıymetlü bir adet öküz ve yüzeli guruş kıymetlü bir adet inek, yirmi beş guruşdan onbir adet toklu, ikiyüz ve altmışikibuçuk guruşdan çuka ve altmış guruş kıymetlü iki top beyaz bez ve altmış guruş kıymetü iki top alaca ve ikiyüz on guruş kıymetlü kırküş bayağı yün işbu eşyalar dahi bol diyerek ahz etmiş olduğundan su’âl olup meblağ-ı mezkûr ve eşya-ı mezbûrları bana teslim ve tenbih olunması muradımdır dehu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl müdde’î-i ‘aleyh merkûm dahi cevabında meblağ-ı mezkûru müdde’î merkûm tarih-i mezkûrda validem gaib ‘ani’l-meclis Fâtıma nâm Hatun’a ... deyu teslim eşya-ı mezkûrları dahi akraba ve te’allukatımıza hediye olarak mahallerine teslim eylediler deyu mâni’-i nikâh olarak kendisi ahzını inkâr etmekle müdde’î merkûm beyana havale olundukda isbat-ı beyyineden izhar-ı ‘acz-i birle yemine tâlip olmadığından müdde’î merkûm eşya-ı mezkûra müdahaleden şer’an men’ olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı ‘alilerine i’lam olundu, bâki’ül-emr limen lehü’l-emr, fi 7 L sene 267 (7 Şevvâl 1267 / 5 Ağustos 1851).

68-1 Nikâh ‘Akdi

Ma’rûz-ı dâ’î-i devam-ı ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas’a muzâfe Yıldızeli Kazâsı’na tâbi’ Kavak Karyesi sâkinlerinden zatî tarif-i şer’i ile ma’rûfe olan Fâtıma bint-i Halîl nâm Hatun Sivas mahkemesinde meclis-i şer’i şerîf-i enverde karye-i merkûme sâkinlerinden işbu baisü’l i’lam ‘Osmân bin Recep nâm kimesne muvacehesinde babası merkûm Halîl bin Mustafâ nâm kimesne hâzır olduğu halde akdemce işbu merkûm ‘Osmân (...) olup babam merkûm Halîl’den beni kendisine tezviç etmek üzere tâlib olup babam merkûm dahi ulufet-i tezviçe razı olmayub şimdi babam merkûm dahi tevziçe razı olduğundan nefsimi bi’r-rıza merkûm ‘Osmân’a tesmiye-i mehr ile ‘akd olunmasına taraf-ı şer’den dahi izn verilmesi muradımdır dedikde babası merkûm Halîl ile merkûm ‘Osmân dahi ‘akd-i mezbûre razı olduklarını huzur-ı şer’ ifâde eylediklerinden mezbûre Fâtıma’ya şuhûd mahzarında kefil olan merkûm ‘Osmân’a otuz birbin akçe mehr-i mü’eccel ile ‘akd-i nikâh olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı efsanelerine i’lam olundu, bâkiü’l-emr limen lehü’l-emr fî 5 L sene 267 (5 Şevvâl 1267 / 3 Ağustos 1851).

68-2 Nâmus Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î-i devam-ı ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas’da vâki’ Hoca İmam Mahallesi sâkinlerinden Yoğurtçu oğlu Hüseyin bin Hüseyin nâm kimesne Sivas meclisinde ‘akd olunan huzur-ı şer’i şerîf-i enverde li-ebeveyn er karındaşı Hacı Hasan ibn’l-merkûm Hüseyin nâm kimesne muvacehesinde akdemce işbu merkûmdan mîrâs ed’â idüp hissemi aldığım dan yeniden mîrâs ed’â eyledik deyu bana nefsanîyet ederek tarih-i i’lamdan yirmi bir mah akdem ... gaib ‘ani’l-meclis Safiye bint-i Ahmed nâm Hatun için fahişedir deyu ahali-yi mahalleyi tahrik ederek bila- ... mutasarrıf sabıka teşekki idüp bila-tahkik beni hanemle Divriği’ye nefî etdirüp mesarîf-ı keşideye dûçar etmiş olduğundan başka bu vecihle iftira eylediğinden su’âl olunup mucib-i şer’isi icra olunmak muradımdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûm dahi cevabında müdde’î merkûmun zevcesi mezbûre Safiye fahişe olup birkaç def’a su-i ef’ali istima’ı olunup ba’dehu tarih-i mezkûrda gice halinde mezbûre yine mahalle-i merkûmede Deli İbrahim hanesinde Cabbarzade ‘Abbas Paşa’nın paytoncusu ‘Alî

bin ‘Abdullah ile me’an sâkin olduklarını mutasarrıf-ı sabık sa’adettü Münib Paşa’nın ikinci kuvvası İbrahim ile birkaç nefer zabtiye ve mahalle-i merkûmeden cünd-ü nefer ahali ile mezbûreyi hane-i mezkûrda me’an muayene ederek yasdıklarından(?) su-i ef’ali meclise tebyin etmekle müşarun ileyh hazretleri dahi hanesiyle me’an medine-i Divriği’ye nefi eyledi deyu def’ eyledikde def’-i mezkûru müdde’î merkûm külliye inkâr etmekle müdde’î-i ‘aleyh merkûm mârû’l-beyân def’-i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda mahalle-i merkûme sakinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki’ olan Hatipzade Ebubekir Efendi ibn Mahmud Efendi ve Hafız Ahmed Efendi ibn Mahmud Çilli Hüseyin oğlu Hüseyin ve Köse Bekir oğlu Mustafâ bin ‘Ali nâm kimesneler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda mezbûre Safiye merkûm ‘Ali ile mezbûr Deli İbrahim hanesinde ... ve zabtiye ile birlikde olarak yasdıkların(?) bi’l-muvacehe tevatüren isbat eyleyüp a’za-yı meclis dahi tasdik eyledik-lerinden mucibiyle müdde’î merkûm ber vech-i şer’î namus ve mesarîf da’vâsından şer’an men’ ve def’ olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı esfanelerine i’lam olundu, bâkiü’l-emr li-hazreti men lehü’l-emr fî 23 L sene 67 (23 Şevvâl 1267 / 21 Ağustos 1851)

68-3 Mîrâs Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas’da vâki’ Sarı Şeyh Mahallesi sâkinlerinden zâtî ta’rif-i şer’î ile ma’rûfe olan Zeyneb bint-i Ahmed Ağa nâm Hatun Sivas mahkemesinde meclis-i şer’î şerîf-i enverde yine mahalle-i merkûme sâkinlerinden işbu ba’isanü’l-i’lam müdde’îye-i mezbûrenin validesi Müntheha(?) bint-i Yusuf ve li-ebeveyn kız karındaşları Fâtıma ve ‘Âlime bint-i’l-merkûm Ahmed Ağa nâm hatunlar tarafından da’vâ-yı âtiyyü’z-zikri muhasemeye(?) vekil olup vekâleti ‘asakir-i nizamiye hazret-i şahaneden tabur imamı Nu’man Efendi ibn Mehmed Şakir ve Yusuf Ağa ibn ‘Osmân nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübut ve esaletine hükm-ü şer’î lâhık olan mezbûre Fâtıma’nın zevci süvari ‘asakir-i nizamiye hazreti şahane yüzbaşlarından ‘Osmân Ağa ibn Selim nâm kimesne muvacehesinde bundan yirmibeş sene akdem fevt olan pederimiz merkûm Ahmed Ağa’nın bi’l-cümle terekesini tarihten üç sene akdem beynlerimizde emlak ve eşyalarımızı bi’t-terazi taksim idüp her birimiz dahi hisse-i irsiyelerimizi ahz ve kabz idüp müteveffâ-yı

merkûmdan Kahkek(?) Kariyesi'nden olup bizlere intikal eden çiftlik halleri ve ma'lumü'l-hudud ve'l-ciran karye-i merkûme arazisinde kâin tarlalar ve hayvanat ve davar ve yine medinei merkûme de olan dükkânlar taşra olmak üzere bu vecihle mülk-i menzil

Sayfa: 69 (önceki belgenin devamı)

ve eşyalardan tarih-i mezkûrda benimle diğer kız karındaşım ve validemiz mezbûre Münteha Hatun hisselerimizi tamamen ahz ve kabz idüp bu vecihle kat'-ı alaka olduktan sonra müdde'î-i 'aleyh müvekkile-i mezbûrât benden bi-gayr-i hak altıyüz gurusumu ahz eylediklerinden meblağ-ı mezkûr bana teslim ve tarla-yı mezkûrlar ile davar-ı mezkûrlar beynlerimizde taksim olunması muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdde'î-i 'aleyh merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda müdde'îye-i mezbûre, müdde'îye-i merkûmede kâin ma'lumü'l-hudud dükkân-ı taşra olmak üzere gerek mülk-i menzilden ve gerek eşyadan ve hayvanatdan hisselerini taksim idüp kendileri dahi bi't-terazi ahz ve kabz idüp hiyn-i taksimde menzil-i mezkûrda olan bir bab samanlık müdde'î mezbûreye semen-i ziyade geçen hisselerini altıyüz guruşa kat' idüp müvekkilelerim kız karındaşları mezbû-retâna vermek üzere müdde'îye-i mezbûre deyn ve borç edinin babaları müteveffâ-yı merkûmun bi'l-cümle terekesine müte'allık 'âmme-i da'vâdan müvekkillerim mezbûrat-ların zimmetlerini ibrâ-ı 'âmm ile ibrâ ve iskat-ı hak idüp mezbûratlar dahi ber minval-i muharrer ibrâ-ı mezkûru ba'de'l-kabul ve karye-i mezkûrda dahi ma'lumü'l-hudud tarlalar müahharan meblağ-ı mezkûr altıyüz gurusu tamamen bi't-teslim dahi müvekkillerim karındaşları mezbûretân ile beynlerinde taksim etmek üzere müdde'îye-i mezbûre tarafından gaib 'ani'l-meclis 'Abdulkerim Efendi ibn Mehmed'i vekil idüp ol dahi bi'l-vekale müvekkilelerim mezbûretân ile sahibü'l-arz vekili hâzır olduğu Süleymân Beg karye-i merkûmede olan tarlaları her biri râzı olarak taksim idüp bu vecihle her birinden müdde'îye-i mezbûre kat'a alaka oldu deyu def'-i mezkûrdan salifü'l-beyan tarih-i mezkûrda mülk-i menzil ve eşyadan hisselerini ba'de't-taksim ve'l-kabz ibrâ olduğunu bi't-tû'i ve'r-rıza ikrar ancak hayvanat-ı mezkûrlar ile samanlıktan kendisine ziyade geçen mahal için altıyüz guruş müdde'îye-i 'aleyh mezbûretâna deyn olup menzil-i mezkûrları dahi taksim tarafından merkûm Abdulkerim Efendi'yi vekil eylediğini külliyyen inkâr etmekle müdde'î-i 'aleyh vekil-i merkûm 'Osmân Ağa sâlifü'z-zikr def'i meşruhalarını

mübeyyin beyana havale olundukta yine medine-i merkûm sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Necib Efendi ibn Mehmed ve ihramcı oğlu Mehmed Ağa ibn Mehmed ve zabtiye 'Ömer Ağa ibn 'Abdullah ve Mustafâ ve Mehmed nâm kimesneler şehadetleriyle def'i meşruhalarını bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüb mucibiyle müdde'îye-i mezbûre bu vech-i şer'i hayvanat ve altıyüz guruş ve mârû'z-zikr tarla da'vâsından ba'de'l-men' ancak müdde'î mezbûrenin tarlalarından ba'de't-taksim hissesini mahallinde göstermeye vekil-i merkûm 'Osmân Ağa müte'ahhid olduğu bi'l-iltimas huzur-ı esfanelerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr fi 7 L sene 267, (7 Şevvâl 1267 / 5 Ağustos 1851).

69-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Ma'rûz-ı dâ'îlerdir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Şeyh Çoban Mahallesi sâkinlerinden olup ... ve mutasarrıf olan işbu ba'isü'l-i'lam Dudu bint-i Ahmed nâm biki-i bâliğa Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine medine-i merkûme mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Bezaz Evhan veled-i Kaluk nâm zimmî muvacehesinde 'Osmân Paşa Mahallesi'nde kâin bir taraftan sağır Bekir oğlu ve iki taraftan kassâb oğlu İbrahîm Ağa ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud bir bab kış evi me'a seki taht-ı odunluk ve iki bab fevkani oda tahtaları ahur ve havlu-yu müştemil mülk-i menzil akdemce babam merkûmun mülkü iken tarih-i i'lamdan onsene akdem ba'de'l-vefat menzil-i mezkûr zevcesi Fâtıma bint-i 'Osmân ve sulbî kebir oğlu işbu hâzır bi'l-meclis Sa'dullah ile sagîre olduğum halde bana intikal idüp menzil-i mahdud-ı mezkûrdan benim hissemle kendi hisselerini me'an tarihten beş sene akdem karındaşım mezbûr Sa'dullah ile validem mezbûre Fuzuli bin sagîr olduğum halde işbu mersûme ikibinyediyüzelli guruşa cümlesini bey' ve kabz-ı semen etmiş olduklarından şimdi baliğa olmamla menzil-i mezkûrdan kendi hissemle validem ve karındaşımın hisseleri dahi mahlût olup şefi' (?) olmamla baliğa olduğum anda bila te'hir işhad eylediğimde meblağ-ı mezkûru mersûme ... menzil-i mezkûrun cümlesini talep ederim deyu ba'de'-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında menzil-i mezkûr müdde'îye-i mezbûrenin babalarından intikal (okunmuyor)

Sayfa: 70 (önceki belgenin devamı)

ve mezbûrenin menzil-i mezkûrda mahlût hissesi olduğunu ikrar ancak tarih-i mezkûrda validesiyle karındaşı Sa'dullah müdde'îye-i mezbûre sagîre olduğu halde bi'r-rıza sâlifü'z-zikr iki bin yediyüz elli guruşa bey'-ı bât ile bey' ve teslim ve kabz-ı semen eylediler deyu diğer hisselerine dahi müddaiye-i mezbûre mahlût olarak şefî' (?) olup baliğa olduğu halde işhadını dahi ikrar etmekle 'alâ mucib-i ikrara menzil-i mezkûrdan müdde'î-i 'aleyh mersûm Evhan zimmînin keffi yediyle müdde'îye-i mezbûre Dudu'nun zabt ve tasarrufuna tenbih olduğu bi'l-iltimas huzur-ı esfanelerine i'lam olundu, fî 7 L sene 267, (7 Şevvâl 1267 / 5 Ağustos 1851).

70-1 Mîrâs Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Gürün Kazâsı mahallatından Bâlâ Mahallesi mütemek-kinlerinden ve tüccar taifesinden Esvadir veled-i Karabet nâm zimmî tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'isi el-Hâc 'Alî bin Ebubekir nâm kimesne bi'l-ve kale Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'î şer'if-i enverde yine kasaba-i merkûme mütemekkinlerinden işbu baisü'r-rakim li-ebeveyn er karındaşı Agob veledi'l-mersûm Karabet tarafından da'vây-ı âtiyyü'z-zikri muhasemeye (?) vekil-i müseccel-i şer'isi Mustafâ bin Sıddık nâm kimesne muvacehesinde müvekkilem mersûmun validesi olup tarih-i i'lamdan on üç sene akdem hâlik olan Tamame bint-i Ebarkus nâm hâlikenin veraseti zevci müvekkilem mersûmun babası Karabet ile sulbî kebir oğulları müvekkilem mersûm ile işbu mersûm Agob ve kebir kızı Zatonmare (?) nâm zimmîlere münhasıra olup badehu tarih-i i'lamdan on bir sene akdem babaları mersûm Karabet zimmî hâlik olup veraseti sulbî kebir oğlu müvekkilem mersûm Esvadir ile işbu karındaşı mersûm Agob ve kız karındaşı Zatonmare nâm zimmîlere münhasıra olup müvekkilem mersûmun valideleri Tamame nâm hâlikenin terekesi olarak ba defteri müfredat on bir bin dokuz yüz elli guruşu ve babaları hâlik-ı mersûm Karabet zimmînin ba defteri eşya ve emlak dörtbinkırk guruş ba defter-i müfredat-ı zimemnasıra olan alacağı ondörtbindokuzyüz guruş ki cem'an gerek valideleri hâlik-ı mersûmenin ve gerek hâlik-ı mersûmun otuzbinsekizyüzdoksan guruşluk tereke-lerine işbu

merkûmun müvekkil-i mersûm Agob zimmî vazî'ü'l-yed olup müvekkilem mersûm Esvadir tarihden kırk gün akdem Gürün mahkemesinde cümlesinden hisse-i irsiyesini müvekkil-i mersun Esvadir zimmîden da'vâ idüp mersûm Esvadir zimmî dahi cümlesinden müvekkilim mersûme bi'r-rıza dörtbinbeşyüz guruş vermek üzere sulh olmaya tâlip olduğunda müvekkilim mersûm dahi razı olmadığından cümlesinden hiss-i irsiyesini talep ederim deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vekil-i merkûm dahi cevabında müdde'î müvekkil-i mersûm Esvadir zimmînin validesi tarihden on sekiz sene akdem hâlik oldukda tarih-i mezkûrda mersûm Esvadir zimmî terekesinden hisse-i irsiyesini babası mersûm Karabet'ten da'vâ idüp validesi hâlik-ı mersûmenin cümle terekesi ol vakit tahrir ve defter olundukda hissesine binyediyüzelli guruş isabet idüp babası hâlik-ı mersûmdan tamamen ahz ve kabz ederek hâlike-i mersûmenin terekesine müte'allık 'âmme-i da'vâdan babası mersûm Karabet zimmînin zimmetini ibrâ-ı 'âmm ile ibrâ ve mersûm Karabet zimmî dahi ber minval-i muharrer ibrâ-yı mezkûru kabul eylediğini mübeyyin Gürün mahkemesinden müvekkilim mersûmun babası hâlik-ı mersûm Karabet zimmî yedine tarih-i mezkûrda bir kıt'a hüccet-i şer'îye i'tâ olundu deyu hüccet-i mezbûru ibrâz ve babası mersûm Karabet zimmî dahi hâl-i hayatında ikiyüz elli tarihinde yedinde bulunan ba defter-i müfredat cümle eşya ve emval ve emlakını kasaba-i merkûme mahkemesinde tahrir ve defter ederek müvekkilim mersûm Agob zimmîye bi'r-rıza cümlesini dokuzbinbeşyüz guruşa bey'i-bât sahih-i şer'î ile bey' ve teslim ve temlik idüp müvekkilim mersûm dahi ber minval-i muharrer iştira ve teslim ve temlik ve kabulünden sonra semen-i mezkûr dokuzbinbeşyüz guruşdan dokuzbinikiyüzelli guruşunu hâlik-ı mersûm Karabet zimmînin ahire olan ba defter-i müfredat deynine bi'l-muvacehe havale idüp bâkî kalan ikiyüz elli guruşu dahi tamamen teslim idüp bu vecihle cümle eşya ve emlak müvekkilim mersûmun mülkü müşterası olduğunu mübeyyin kibel-i şer'den bir kıt'a hüccet-i şeriye dahi i'tâ olundu deyu iki kıt'a hüccet-i mezkûrları ibrâz ve def' idüp müdde'î mersûmun hissesi olduğunu ve müehheran dörtbinbeşyüz guruş virüp sulhe tâlip olduğunu inkâr etmekle müdde'î aleyh vekil-i merkûm ber minval-i muharrer iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda yine kasaba-i merkûme sâkinlerinden Mehmed bin Mehmed ve Karabet veled-i Taros nâm kimesneler meclis-i mezkûrda huzur-ı şer'a ikame eyledikde şahidan-ı merkûman madde-i mezkûrda ma'lumları olup

müdde'î mersûm Esvadir nâm zimmî yüz guruş i'tâ ederek getirdiğini her biri ifade eylediklerinde vekil-i merkûm be-tekrar beyana havele olundukda ityan-ı beyyineden izhar-ı 'aczi birle yemine dahi taleb olmayup mucibiyle müdde'î vekil-i merkûm müvekkilesine izafetle bila beyyine mîrâs da'vâsından men' ve def' olduğu bi'l-iltimas huzur-ı esfanelerine i'lam olundu, fî 9 L sene 267 (9 Şevvâl 1267 / 7 Ağustos 1851).

71-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Gürün kasabası mütemekkillerinden Kirkor veled-i Artin nâm zimmî Sivas meclis-i kabirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine kasaba-i merkûme mütemekkillerinden işbu ba'isü'r-rakim Koçunoğlu Megdisi Vartevar veledi Dede(?) nâm zimmî muvacehesinde iki yüz elli dokuz senesi Ramazân-ı şerîfin guresinde kasaba-i merkûmede karındaşım işbu hâzır bi'l-meclis Mıgır nâm zimmîyi Halep tarafına ticarete gönderdiğimde karındaşım kendi malım olarak teslim eylediğim altmış iki batman cehri ve on batman rugan sam ve bin guruş kıymetli bir re's rehmevan(?) esb ve dokuz yüz guruş kıymetli bir re's kır kısarak ve nakden dörtyüz guruş teslim idüp işbu eşyalar ile hayvanat ve nukûdu kasaba-i merkûmeye baş sâ'at mesafe Dere nâm mahalden işbu mersûm Vartevar karındaşım mersûmu gerüye dönderüp yine kasaba-i merkûme geldikde enişteniz gaip 'anil-meclis Kirkor zimmîden alacağım var deyu kasaba-i merkûme müdürüne eşteka ve karındaşım mersûmu haps ettirerek mârû'z-zikr kendi malım olan cehri ve rugan ve hayvanat ve nukûdumu işbu mersûm fuzuli ahz eyleyüb hâlâ zimmetinde olmağla cümlesini talep ederum deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında tarihten on iki sene akdem enişteleri gaib 'ani'l-meclis Çavuşoğlu Kirkor nâm zimmîde eşya semeninde altı binbeşyüz guruş alacak hakkım olup sekiz sene akdem marsum Kirkor Niksar'da ticaretde iken işbu mersûmun karındaşı hâzır bi'l-meclis mersûm Mıgır nâm zimmîye eniştesi Kirkor kendi malı olarak bana teslim etmek üzere emr idüp mersûm Mıgır dahi emrine mebni bana bir re's rehmevan(?) esb üçyüzkırk guruş ile bir re's kısarak ve dörtyüz kırk guruşu mersûm Kirkor'un aherde esb bahasından bâki olacağını bana havale ve ben dahi ba'de'l-kabul ve yine mersûm Kirkor'un kendi malı olan on batman rugan-ı sade ve kırk dokuz batman

cehri eniştesi Kirkor zimmînin emrine binaen karındaşı mersûm bana teslim eyledi deyu müdde'î-yi mersûmun eşya ve nukûdu ve hayvanat-ı mezkûrlar malı olduğunu külliye inkâr ancak altmış bir senesi eniştesi mersûm Çavuşoğlu Kirkor zimmî 'Antab'den kasaba-i merkûmeye gelüp bana kademce iş bu müdde'î mersûmun karındaşı Mıgır ile teslim eylediği ber minval-i muharrer eşya ve hayvanat ve mebaliğın muhasebesini mersûm Mıgır ile (okunmuyor) müdde'î işbu mersûm Kirkor dahi hâzır olarak ru'yet idüp eşya ve hayvanat ve mebaliğ-i mezkûrları bi'l-muvacehe mârû'z-zikr bana olan deynine mahsub idüp bâkî üçyüzon guruş bana mersûm Kirkor zimmînin deyni kalup tarafeynden her birimiz muhasebe-i mezkûreye razı olmuşuz deyu def' eyledikde def'-i mezkûru dahi müdde'î mersûm Kirkor zimmî inkâr atmış ise de evvela müdde'î mersûm mârû'l-beyan eşya-ı mezkûrlar ile hayvanat ve mebaliğ kend malı olduğunu mübeyyin beyana havale olundukda yine kasaba-i merkûme sâkinlerinden Mehmed bin Veliyyü'd-din ve kasabadan Hacid veled-i Artin ve 'Avidek veled-i Serkiz nâm kimesneler meclis-i mezkûrda huzur-ı şeriye ikame eyledikde merkûmûndan da'vâsına metayık(?) eda-ı şehadet edemeyüb be tekrar-ı beyana havale olundukda Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Koçhisar Karyesi sâkinlerinden Torunoğlu 'Alî bin Mehmed nâm kimesneyi dahi muhasebe-i mezkûreden huzur-ı şer'a ikame eyledikde şahid-i merkûm mâde-i mezkûra malumu olmayub müdde'î-i mersûmun ... yüz guruş ahz ederek geldiğini müehharan ikrar eylediğinden merkûm şahid zor(?) olup müdde'î mersûmun da'vâsı dahi tezvirat olduğu 'indeş-şeri'l-enver zâhir nümayan olmağla şahid-i merkûm ba'de't-teşrî müdde'î mersûm Kirkor zimmînin bu vecihle da'vâsı iltifâta şâyan olmadığı bi'l-ihtimas huzur-ı 'allerine i'lam olundu, fî 11 B sene 267 (11 Recep 1267 / 12 Mayıs 1851).

71-2 Fuzûli Müdahale Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Kaleardı Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Abdulkâdir bin Halîl nâm müteveffanın veraseti sulbî sair oğulları Ahmed ve 'Alî ve Halîl nâm sagîrûnun vasî-yi mensubeleri anaları Fatma bint-i Halîl nâm Hatun Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerîf-i enverde Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Karagömlek Karyesi sâkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları

ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isu'l-i'lam Kuloğlu 'Osmân bin İbrahîm nâm kimesne muvacehesinde sahibü'l-arz vekil-i hâzır olduğu halde karye-i merkûme civarında Sırca mezra'asında Çayırpınar tarla demekle mar'uf bir taraftan pınar ve bir taraftan Bedenoğlu tarlası ve bir taraftan çayır ve bir taraftan kül yeri ile mahdud çayır akdemce vasîleri olduğum sagîrun mezbûrûnun babaları Abdulkâdir'in ba-tapu zabt ve tasarrufunda iken be her sene çayırını biçip ahz etmekte iken işbu merkûm çayır-ı mezkûre fuzuli müdahaleden hâli olmadığından su'âl olunup mahall-i mezkûrdan kefa yedine tenbih olunması muradımdır deyu bi'l-vesaye ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında mahalle-i mezkûr akdemce boz ve hâli iken tarih-i i'lamdan on sene akdem li-ecli'l-ihyâ sahibü'l-arzdan tapuya alup sagîrun mezbûrûnun pederleri muvacehesinde bilâ-niza' ihyâ ve zira'at eyledim deyu def' eyledikde def'i mezkûru müdde'îye-i mezbûre külliye inkâr etmekle müdde'î-i 'aleyh merkûm 'Osmân sâlifü'z-zikr def'i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda ityan-ı beyyine sadedinde iken müdde'îye-i mezbûre da'vâ-yı meşruhasından feragat ve kifayed eylediği bi'l-iltimas huzur-ı esfanelerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fi 13 L sene 67 (13 Şevvâl 1267 / 11 Ağustos 1851).

72-1 Nikâh 'Akdi

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Yıldızeli Kazâsı'na tâbi' Peruhatun Karyesi sâkinlerinden işbu baisü'l-ılam Mehmed Memiş bin Mustafâ nâm kimesne Sivas meclisinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine karye-i merkûme sâkinlerinden zâti tarif-i şer'i ile ma'rufe olan Fatma bint-i 'Ömer nâm bîkr-i baliğa muvacehesinde işbu mezbûrenin nefsinin bana tevzice tâlip oldukda mezbûre dahi baliğa olduğu halde nefsinin bana 'akd-i nikâha razı olarak tarafından li-ebeveyn er karındaşı hâzır bi'l-meclis İbrahîm ibnü'l merkûm 'Ömer nâm kimesneyi şuhud mahzarında vekil idüp benim tarafımdan dahi yine karye-i merkûme sâkinlerinden Kara Mehmed bin 'Alî nâm kimesneyi vekil eylediğimde işbu sene-i mübareke Ramazan-ı Şerîfi'nin yirmi dördüncü günü mezbûrenin hanesinde otuz altı bin akçe mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle mezbûre Fatma'yı bi'l-vekale bana 'akd-i nikâh idüp her birimiz dahi 'akd-i mezbûru razı olduğumuzdan mezbûre Fâtıma benim zevce-i

menkumem olmağla nefsi bana teslim-i birle ita'at ve inkıyad ve yine mezbûre Fatma'ya tenbih-i şer'i olunmak muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mezbûre Fatma dahi cevabında karındaşım merkûm İbrahîm benim haberim olmaksızın fuzuli 'akd-i nikâh eyledi deyu kendisi razı olarak 'akd-i mezbûre Fatma tarafından karındaşını vekil eylediğini inkâr etmekle müdde'î merkûm ber minval-i muharrer olmasını mübeyyin beyana havale olunduk da karye-i merkûme sâkinlerinden Mustafâ bin Yusuf nâm kimesne şهادetiyle mezbûre tarafından nefsi 'akd ve tevzice razı olarak karındaşım merkûm İbrahîm nâm kimesneyi vekil eylediğini bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzre isbat eyleyüb diğər şahid ikame etmek sadedinde iken mezbûre Fâtıma be-tekrar-ı meclis-i mezkûrda huzur-ı şer'ide müdde'î merkûme nefsi tezvic etmeye razı olarak 'akd-i nikâh olunmasına tarafından karındaşım merkûm İbrahîm nâm kimesneyi vekil eylediğini bi't-tû'-i ve'r-rıza ikrar ve i'tiraf eylediğinden mucibiyle mezbûre Fâtıma müdde'î merkûm Mehmed Memiş'in zevce-i menkuhesiolduğuna ba'de'l-hükm ma'rifet-i mezbûre Fatma bint-i 'Ömer nâm hatun merkûm Mehmed Memiş nâm kimesneye nefsi teslim-i bir'le ita'at ve inkıyadına tembiye olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı esfanelerine ilam olundu, fi 13 L sene 267 (13 Şevvâl 1267 / 11 Ağustos 1851).

72-2 Mîrâs

Medine-i Sivas'da vâki' Demirciler Ardı Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan demirci Kirkor veled-i Serkiz nâm hâlik veraseti zevcesi Vartan bint-i Abraham ve li-ebeveyn kız karındaşım oğulları min ciheti zevi'l-erhâm Artin ve Balin ve Evanis veledün Kirkor ve kız karındaşları Anamâr bint-i'l- mersûm Kirkor nâm zimmîlere inhisarı lede's-şeri'l-enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra hâlik-ı mersûmun terekesi ma'rifet-i şer' ve verese-i kibar ma'rifetiyle tahrir ve terkim ve beyne'l-verese-i bi'l-farizetiş-şer'iyeye tevzi ve taksim defteridir ki, ber vech-i âtiyyü'z-zikr beyan olundu ki; fi 9 L sene 267 (9 Şevvâl 1267 / 7 Ağustos 1851).

Çift yorgan 1, guruş 40 / zemi yüzlü döşek 1, guruş 50 / mai yüzlü yorgan 1, guruş 30 / sağır yorgan 1, guruş 15 / beyaz yüzlü döşek 1, guruş 30 / çarşaf 1, guruş 5 / müsta'mel minder 1, guruş 15 / def'a beyaz yüzlü yorgan 1, guruş 25 / yorgan 1, 25 / çit yasdık 3, guruş 30 / sağır minder 10, guruş 25 / şişe 3, tabak 1 guruş 10 / müsta'mel kilim 1, guruş 40 / çul minder 2, guruş 5 / çit döşek 1, guruş 25 / evan

nuhas kıyye 22, fi 15 guruş 330 / çuka cebe 1, salata(?) 1, ‘aba şalvar 1, guruş 100 / deruni ot yasdık 1, guruş 5, sim ve dirhem 37, guruş 110 / nuhas mangal 1, guruş 26 / buhurdan 1, guruş 3 / seyran taşlı zer yüzük 1, guruş 20 / şemkür kara tava 7, guruş 140 / hurdavathane guruş 50 / mahalle-i merkûmede kâin mülk-i menzil guruş 5000 / cem’an guruş 6184 / minha el-ihracat: resm-i kısmet-i ‘âdi guruş 154,5 / kaydiye guruş 9,5 / varak-ı sahihe guruş 4.

Sahihü’l-bâki; li-taksim-i beyne’l-verese guruş 6016. Hisse zevce-i mersûme-i Zârtar guruş 1504 / hisse ibn’ül-uhti baha Artin guruş 1289, para 6 / hisse ibn’ül-uhti baha Balin guruş 1289, para 6 / hisse ibn’ül-uhti baha Evanis guruş 1289, para 6 / hisse bint-i’l-uhti baha Anâmar guruş 644, para 22.

73-1 Borçlardan Kurtulma Belgesi

Hüccet-i İbrâ(?)

Medine-i Sivas’da vâki’ Demirciler Ardı Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan demirci Kirkor veled-i Serkiz nâm hâlik veraseti zevcesi Vartan bint-i Abraham ve li-ebeveyn kız karındaşları oğulları min ciheti zevi’l-erhâm Artin ve Balin ve Evanis ve kız karındaşları Anâmar bint-i Kirkor nâm zimmîlere ba’del-inhisar verese-i mersûmûndan mersûm Balin nâm zimmî bi’l-asale ve mersûm Artin zimmî dahi nefisinden asaleten ve kız karındaşı mersûm Anâmar nâm nasraniye tarafından dahi husus-ı âtiyyü’z-zikri sulh ve ibrâya vekil-i müseccel-i şer’isi olmağla bi’l-ve kale meclis-i şer’i şerîf-i enverde işbu baisu’r-rakim li-ebeveyn er karındaşları mersûm Evanis veled-i’l-mersûm Kirkor nâm zimmî mahzarında murisimiz hâlik-ı mersûmun isticarında olduğu bir bab demirci dükkanına işbu karındaşımız mersûm Evanis ve diğer müşterekleri Manuk veled-i Artin nâm zimmîler hâlik-ı mersûm ile demircilik san’atına müşterek olup dükkan-ı mezkûrun bi’l-cümle kedek ta’bir olunur eşyasıyla mevcut bulunan demirleri tahrir olunup cümlesi binbeşyüz guruşa baliğ olup ve yine dükkan-ı mezkûrda mersûmunûn müşterek olan alacakları yekûnu dahi bâ defter-i müfredat bindokuzyüzkırkiki guruş bâlâ meblağ cümlesi üçbindörtüyüzkırkiki guruşa bâliğ olup ancak yine dükkan-ı mezkûr için bâ defter-i onbir kesane(?) demir parası olarak üçbinsekizyüzonbir guruş hâlik-ı mersûm ile mersûmanın müştereken deynleri olmağla dükkan-ı mezkûrun kirası ve sair alacakları olan

üçbindörtüzkırkiki guruşu deynlerine bi'r-rızâ havale ve mahsub idüp bâki üçyüzaltmışdokuz guruş dükkan-ı mezkûr için müşterek deynleri olmağla meblağ-ı mezkûru mersûm Evanis ile Manuk zimmî mahalline edâya mütecahhir olduklarından fîmâ ba'd murisimiz halk-ı mersûmun ber minval-i muharrer demirci dükkanının sülûs hissesinden bizler kız karındaşımız mersûme Anâmar'a isabet eden yirmi sekiz sehimde on beş sehim hisselerimizden her birimiz bi'l-asale ve bi'l-vecale meccanen aherin zimmetini ibrâ-ı 'âmm sahih-i şer'i ile ibrâ eyleyüp her birimiz dahi ber minval-i muharrer ibrâ-ı mezkûru kabul idüp ve yine mahalle-i merkûmede kâin beyne'l-ahale-yi malum'metü'l-hudud ile mülk-i menzil ile derununda bulunan eşyaların cümlesi ba ma'rifet-i şer' tahrir olunup ba defter-i kassam cümle eşya ve emlakdan hissemiz mukabelesinde karındaşımız mersûm Evanis bizlere beynimizde tahsim etmek üzere binbeşyüz guruşa her birimiz bi'l-asale ve bi'l-vecale sulh olup tarafeynn dahi sulh-ı mezkûru ba'del-kabul ve bedel-i sulh-ı mezkûru mersûm Evanis bizlere teslim idüp fîmâ ba'd sâlifü'z-zikr murisimiz hâlik mersûm Kirkor zimmînin bi'l-cümle terekesine müte'allık 'âmm sahih-i şer' ile ibrâ eyleyüp ve her birimiz dahi aherin ber-minval-i muharrer ibrâ-i mezkûru kabul eyledik dediklerinde mersûm Evanis dahi sagîr-i mersûmanın cârî olan bi'l-cümle kelimât-ı meşruhalarını ... tahkik ve şukkalı(?) tasdik eylediği ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu, fi 11 L sene 267, (11 Şevvâl 1267 / 9 Ağustos 1851).

Has yüncü Mehmed bin İsmâ'îl ve Mustafâ bin 'Ömer ve demirci Karabet ve Herdemoğlu Evhan ve demirci Manuk veled-i Artin ve kalaycı Artin veled-i Karabet ve keşiş oğlu Ağyâp

74-1 Mer'â Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından ... Kazâsı kurrallarından Sanlı Karyesi mütemekkinlerinden Mesin veled-i Karabet nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine karye-i merkûme mütemekkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isül-i'lam Mehmed bin Mehmed ve Molla Yusuf bin Hüseyin ve re'ayadan Bâbu veledi Necek ve Begos ve Mihail ve Manuk veled-i Evâkim ve Ağyâp veled-i Karabet ve Matos

veled-i Manuk ve Kivirik veled-i Harsih ve Evâkim veled-i Bedik ve Esâder veled-i Evtan ve Kirkor veled-i Simon ve Serkiz veled-i Melkun ve Hembarsen veled-i Manuk ve Hicar ve Vartan ve Taros veled-i Hacâder ve Estefan veled-i Agob ve Agob veled-i Evhan ve Kaluk veled-i Begos Tamun zimmîler muvacehelerinde karye-i merkûme arazisinde kâin bir taraftan Kabuzek oğlu tarlası ve bir taraftan Melkun oğlu tarlası ve bir taraftan ark ve bir taraftan yol ile mahdud tahminen kile-i Sivasî iki buçuk kile tohum isti'ab eden bir kıt'a tarla yüz seneden mütecaviz boz ve hâli iken tarih-i i'lamdan dört sene akdem mahal-i mezkûru Yozgat defterdarı Hasan Efendi'den li-echi'l-ihyâ tapu temli ahz ederek şimdi mahall-i mezkûru ihyâ ve zira'at murad eyledikde işbu ahali-i merkûmûn fuzuli zira'atime müdahale ederek yedimde bulunan temlik-i mezkûru ahz ve şeka eylediklerinden su'âl olunup mahall-i mezkûre olan bi-vech-i şer'î müdahalerinin men' ve def' olunması muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl ahali-i merkûmûn dahi cevablarında mahall-i mezkûr karyemizin kadimden mer'ası olarak hayvanatımızın otlağı ve sulağı olup işbu müdde'î mersûm mahalle-i mezkûru fuzuli bir takrib tapuya alup ihyâ etmek murad eylediğinde altmış beş senesi yine kazâmız nâibi Mehmed Efendi ve müdür-i kazâ ve a'zây-ı meclis mahall-i münaza'ada 'akd-i meclis-i şer' tebvî eylediklerinde her birimiz müdde'î mersûmdan mahall-i mezkûru mine'l-kadim mer'amız olduğunu da'vâ idüp ve mahal-i mezkûrdan karyemizin savt-ı istima'ı olunduğu dahi muayene olunarak ve hayvanatımızın otlağı ve sulağı olduğunu bi'l-muvacehe vech-i şer'î üzere isbat eyleyüb mucibiyle mahall-i mahdud-ı mezkûr karyemizin mer'ası olmak üzere bade'l-hükm yedlerimize bir kı'ta i'lam-ı şer'î i'tâ olundu deyu def' eylediklerinden def'-i mezkûru müdde'î mersûm külliye inkâr etmekle müdde'î-i 'aleyh ahali-i merkûmûn ber minval-i muharrer def'-i meşruhalarını mübeyyin beyana havale olunduklarında şerait-i kabul haklarında vâk'î olan kazâ-i mezbûre tâbi' Karıncakışla Karyesi sâkinlerinden yüzbaşı 'Osmân bin 'Abdulkâdir ve İsmâ'îl Kethüda bin 'Osmân nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırân olup istiştah olunduklarında fi'l-hakika mahall-i mahdud-ı mezkûr karye minha savt-ı istima'ı olunup mine'l-kadim mer'ası olup ve tarih-i mezkûrda kaza-i mezbûr nâibi ... müdür-i kazâ ve meclis-i a'ğza-i mahal-i münaza'ada tarafeyn celb olunarak mürafa'a olup şer'an müdde'î mersûm Mesin nâm zimmî müceddeden ihyâ ve zira'atden men' ve def' olduğuna bu vecih üzere şahidiz, şehadet dahi ederiz deyu

eda-ı şehadet-i şer'îye eylediklerinde ba'de'l-ta'dil ve't-tezkiye (...) mucibiyle müdde'î mersûmun müdahalesinin men' ve def'îyle karye-i mezkûrun mine'l-kadim mer'âsı olmak üzere kema fi'l-bâkî ahali-i merkûmunun zabt ve tasarruflarına tenbih-i şer'î olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı esfanelerine i'lam olundu, fi 11 L sene 267 (11 Şevvâl 1267 / 9 Ağustos 1851).

74-2 Mülkiyet Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' 'Ayan Müslim Mahallesi sâkinlerinden işbu baysanü'l-i'lam 'Alî Ağa bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne müşterek-i li-ebeveyn er karındaşı oğlu İbrahîm bin 'Osmân nâm kimesneler Sivas mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde Hafik Nâhiyesi'ne tâbi Şemkûrek Karyesi sâkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Hasan Kâhya ibn 'Ömer nâm kimesne muvacehesinde sahibü'l-arz vekil-i hâzır olduğu halde karye-i merkûme arazisinde kâin bir taraftan Karacalı bir taraftan Yeğiceli tarîki ve bir taraftan Çatalbor ve bir taraftan Karapınar tarîki ile mahdud tahminen kile-i mahallî onbeş kile tohum isti'âb eden bir kıt'a tarla akdemleri babam merkûm Hacı Mehmed'in zabt ve tasarrufunda iken bade'l-vefat benimle karındaşım 'Osmân'a bi'l-istimal müştereken mutasarrıf iken karındaşım 'Osmân dahi bade'l-vefat tarla-i mezkûrdan nısf hissesi oğlu işbu merkûm İbrahîm Efendi'ye intikal idüp kezalik müştereken mutasarrıf olup zira'at ve hasaret üzre iken tarla-yı mahdud-ı mezkûrun Karapınar tarafında

Sayfa: 75 (önceki belgenin devamı)

üç kile tohum isti'âb eden mahallini işbu merkûm Hasan Kâhya boz ve hâlidir deyu fuzûli müdahaleden hâlî olmaz su'âl olunup mahall-i mezkûr mutasarrıf olduğumuz tarlamızın hudud-ı dahilinde olduğundan merkûm kifayediyle bizlerin ber minval-i muharrer zabt ve tasarrufumuza tenbih olunmak muradımdır deyu her bir ba'de'da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında mahall-i mahdud-ı mezkûr müdde'îyân-ı merkûmânın ber minval-i meşruh babalarından müntakil mutasarrıf oldukları mezkûr onbeş kile tohum isti'âb eden tarlaları dahilinde olduğunu ikrar ancak mahall-i mezkûr boz ve hâli olduğundan on yedi sene akdem tapuya alup müehharan mahall-i mezkûru altmış tarihinde bana terk etmiş ise de mahall-i mahdud-ı

mezkûrda benim bir vecihle ‘alaka ve müdahale olmayup müdde’îyân-ı merkûmânın hudud-ı dahilinde olduğundan kendim zira’at eyledim ise de ‘alakam olmadığından yine merkûmâne terk-i birle da’vâsından feragat ve kifayed eylediğinden mahall-i mahdud-ı mezkûru kemâ fi’s-sâbık müdde’î merkûmânın iştiraken zabt ve tasarruflarına tenbih olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı efsane-lerine i’lam olundu, fi 15 L sene 267 (15 Şevvâl 1267 / 13 Ağustos 1851).

75-1 Alacak Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î-i ömrü devletleridir ki,

Sivas Eyalet kazâlarından ... Kazâsı kuralarından Oyuk Karyesi sâkinlerinden Veliyyü’d-din bin Yusuf nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer’î şerîf-i enverde kazâ-i merkûme tâbi’ Merken Karyesi sâkinlerinden işbu baisu’l-i’lam mecnune Kezban bint-i ‘Alî nâm mecnune tarafından li-ecci’d-da’vâ vasî-i mensube-yi ‘Ömer bin Mustafâ nâm kimesne muvacehesinde Merken Karyesi toprağında vâki’ bir haddi sağır yolu ve bir haddi imampınarı ve bir haddi mâşeli yolu ve bir haddi tarîk ile mahdud tahminen kile-i Sivasî altı kile tohum isti’ab eden bir kıta mahall-i boz ve hâli iken mahall-i mezkûru elli altı senesi li-ecli’l-ihya sahibü’l-arzdan ... ahz ederek yirmi rubluğu mahallini ihyâ ve zira’at idüp yirmi rubluğu tohum zer’ eylediğimden işbu merkûm mahall-i mezbûr mecnune-i mezbûrenin babası mülküdür deyu fuzuli müdahaleden hâli olmaz su’âl olunup müdahalesinin men’ ve def ‘olunması muradımdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl vasî-i merkûm dahi cevabında mahall-i mezkûr hazire-i mezbûre mecnune Kezban’ın babası merkûm ‘Alî’nin zabt ve tasarrufunda mülkü iken tarih-i i’lamdan on sene akdem bade’l-vefat mahall-i mezkûre yirmi rubluğluk vasîsi olduğum mecnune-i mezkûreye intikal idüp bu vecihle mecnune-i mezbûrenin mülkü iken müdde’î merkûm fuzuli müdahale mezkûre yirmi rubluğu tohum zer’ ederek müdahale eder deyu def’ eyledikde beynlerinde niza’ı kesir vuku’undan sonra müdde’î merkûm huzur-ı şer’de yirmi rubluk tohum isti’ab eden mârû’z-zikr mahallin(?) da’vâsından meccanen feragat ve kifayed idüp müdde’î merkûmun tarlayı mahdud-ı mezkûre zer’ etmiş olduğu yirmi rubluğ hintayı müdde’î merkûme edasıyla vasî-i merkûm Ömer ez-zam(?) olduğu bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu, fi 13 L sene 267 (13 Şevvâl 1267 / 11 Ağustos 1851).

75 - 2 Tarla Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Kaleardı Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan 'Abdulkâdir bin Halîl nâm kimesne müteveffanın veraseti sulbî sagîr oğulları Ahmed ve Halîl ve 'Alî nâm sagîrlerin tarafından li-eclid-da'vâ vasî mensubeleri 'ammeteleri Fâtıma bint-i Halîl nâm hatun bi'l-vesaye Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde medine-i merkûmede Çavuşbaşı Mahallesi sâkinlerinden olup taraf-ı devletlerin-den me'mur kulları marifetiyle ihzar ettirdiği işbu baisü'l-i'lam Külcüoğlu İsmâ'îl bin Mehmed nâm kimesne tarafından da'vây-ı âtiyyü'z-zikri muhasemereye vekil vekil-i müseccel-i şer'isi oğlu Ahmed nâm kimesne muvacehesinde sahibü'l-arz vekil-i hâzır olduğu halde Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Karagömlek Karyesi civarında Serçe mezrasında vâki' bir haddi Kapunceli(?) sağır tarlası ve bir haddi Çayırpınar

Sayfa: 76 (önceki belgenin devamı)

ve bir haddi Kara 'Osmânoğlu ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdud tahminen beş kile tohum isti'ab eden bir kıt'a tarla vasîleri olduğum sagîrûn merkûmûnun babaları 'Abdul-kâdir'in zabt ve tasarrufunda iken tarih-i i'lamdan üç sene akdem ba'de'l-vefat tarla-yı mahdud-ı mezkûr-ı sagîrûn merkûmûna intikal eylediğinden işbu merkûm fuzulî müdahaleden hâli olmaz, su'âl olunup mahal-i mezkûre olan bi-vech-i müdahalenin men' ve def' olunması muradımdır deyu bi'l-vesaye ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi ceva-bında mahall-i mezkûr akdemce boz ve hali iken tarihten on sene akdem (...) gaib 'ani'l-meclis Mûsâ nâm kimesne mahall-i mezkûru ta'dilinden tapuyu alup üç kilelik mahallini dört sene ihya ve zira'at idüp müehharan müvekkilem Buram merkûma dört yüz guruş bedel ile ba-izn sahibü'l-arz fariğ olup merkûm dahi ferağ-ı mezkûru ba'de'l-kabul altı senedir mahall-i mahdud-ı mezkûru Buram merkûm Abdulkâdir'in hâl-i hayatında mutasarrıf oldu deyu tarafeynin tasaddi eyledikleri ed'aları lede'l-istifetâ olan sagîrûn merkûmûnun hududu dahilinde olduğunu ba'de'l-isbat ba'dehu müdde'î aleyh merkûm müteveffa 'Abdulkâdir'in hâl-i hayatında zabt ve zira'at ederek on seneden beru mutasarrıf olduğuna isbat lazım gelir deyu cevab-ı ba sevap buyurulmağın sagîrûn merkûmûnun vasî mensubeleri Fâtıma nâm Hatun hudud-ı dahilinde olduğuna yine talep olunup bir nefer şahid ikame idüp şahid-i aher dahi olduğundan saniyen

müdde'î-i 'aleyh vekil-i merkûm mârû'z-zikr da'vâ-yı meşruhasının mübeyyin beyana havale olundukda Sevceden Karyesi'nden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Hüseyin bin Ebubekir ve Sivas sâkinlerinden Gürcüoğlu Mehmed bin Mehmed nâm kimesneler şehadetleriyle 'alâ vakti'd-da'vâ ve's-su'âl tarla-yı mahdud-ı mezkûru on seneden mütecaviz sagîrûn merkûmûnun babaları 'Abdulkâdir'in muvacehesinde bila niza' zabt ve zira'at eylediğini bi'l-muvacehe vech-i şeri' üzere isbat eyleyüb mucibiyle tarla-yı mahdud-ı mezkûrdan müdde'îye-i vasîy-yi mezbûrenin sagîrûn merkûmûna izafetle bi-vech-i müdahalesini men' ve def' iyle müdde'î aleyhe müvekkil-i merkûmun kema fi's-sabık zabt ve tasarrufuna tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine ilam olundu, fi 13 L sene 267 (13 Şevvâl 1267 / 11 Ağustos 1851).

76-1 Mîrâs

Medine-i Sivas'da vâki' Pazar Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlîke olan Maryem bint-i Artin nâm hâlîkenin veraseti zevci Mahbetar veled-i Beylu ve sulbî sagîr oğulları Karabet ve Mıgır ve Varteris nâm zimmîlere münhasıra olup kable'l-kassam mersûm Varteris dahi hâlîk olup verasetini babası Mahbetar'a münhasıra olduğu lede's-şer'il-enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra hâlîk-ı mersûmenin terekesi ma'rifet-i şer' ve sagîran-ı mezbûrenin vasîsi ma'rifetiyle tahrir ve terkim ve beyne'l-verese bi'l-farzeti's-şeriye tevzi' ve taksim defteridir ki, ber vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur. fi 11 L sene 267 (11 Şevvâl 1267 / 9 Ağustos 1851).

Köhne basma libade 1, guruş 5 / marnos libade 1, iş 1, guruş 40 / köhne betan entari 1, guruş 50 / müsta'mel canfes parça 1, guruş 15 / basma öğnü 1, guruş 15 / kebir betan libade 1, guruş 80 / marnos işlik 1, guruş 15 / suvai entari 1, gömlek 2 guruş 400 / çit eşya 1, boğça 1, guruş 20 / sedefli kemer 1, guruş 30 / alaca gömlek 1, guruş 15 / öğnü 1, guruş 10 / hurdat ve sırça ve çorap guruş 40 / çuka miltan 1, memelik, guruş 20 / çocuk takımı parça 5, guruş 10 / peşkir 2, guruş 5 / canfes yolu libadesi 1, guruş 700 / alaca işlik 1, guruş 15 / atlas entari 1, guruş 40 / basma eşya 1, bez gömlek 1, guruş 15 / tire iş 1, guruş 10 / kırmızı bez top ve boğça 1, guruş 30/

Sim küpe, sim top guruş 50 / zer yüzük 4, me'a kutu1, guruş 100 / çuka cebe 1, guruş 20 / çekmece derununda hırdavat guruş 50 / sandık 1, çekmece, guruş 40 / sim kemer, guruş 200 / zevceden isabet eden bâ defteri kassam semen-i hissesi, guruş 867. Cem-i yekün, guruş 2267 / minha el-ihracat; resm-i kısmet âdi, guruş 57 / kaydiye, guruş 4 / varak-ı sahiha para 20 /

Sahihü'l-bâki; guruş 2255,5 / li't-taksim beyne'l-verese: Hisse zevci mersûm Mahyetar, guruş 1102, pare 30 / hisse ibn'l-mersûm Karebet guruş 551, para 15 / hisse ibnü'l-mersûm sagîr Mıgır, guruş 551, para 15 / sagîri mersûmların mûrisleri hâlîke-i mersûmeden isabet eden hisselerini hıfz ve tesviye-i umurlarına kible'ş-şera'dan bâ hüccet-i şer'îye vasî nasb olunan İrmiya veled-i (boş) nâm zimmî vasî nasb olduğu iş'ar, fi 15 L sene 267 (15 Şevvâl 1267 / 13 Ağustos 1851).

Eşkinekoğlu Simon ve boyacı Kirkor ve berber Ağbab ve değirmenci Neşan

77-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas mütemekkinlerinden ve bakkal esnafından olup bundan akdem iflasına hükm-ü şer'î lâhık olan Kôr Evhan veled-i Evseb nâm zimmînin deyn-i müsbetelerinden Mehmed Efendi ibn Mahmud Efendi ile mersûmun sulbî kebir oğlu Soğmun nâm zimmî Sivas meclis-i şer'î şerîf-i enverde Kayseriye mütemekkinlerinden ve tüccar tafesinden olup savb-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'r-rakim Fûdî veled-i Endeven nâm zimmî muvacehesinde tarih-i i'lamdan bir sene akdem işbu hâzır bi'l-meclis müflis-i mersûm Evhan zimmîye kible'l-iflas be her batmanı kırk ikişer guruşa olarak yüz on batman sabun fûruht ve teslim idüp dokuz mâh sonra ... nakdi's-semen be-her batman otuz altışar guruşa olarak yüz on batman sabun mersûm Evhan'dan bi-tekrar geriye iştirâ etmiş olduğundan su'âl olunup ... nakdi's-semen bey'-i sâni fâsid olmağla iştirâ eylediği saifü'z-zikr yüzon batman sabununu bizlere teslim-i birle alacağımız mukabelesinde beynimizde taksim olunması muradımızdır deyu her biri ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında tarih-i i'lamdan iki sene akdem be-her batmanı kırk ikişer guruşa olarak yüz on dokuz batman sabun mersûm Evhan zimmîye furuht idüp ve va'demiz hitam bulduktan sonra sabun-ı mezkûrun kıymetli olan dört bin dokuz yüz yetmiş sekiz guruşu bana eda edemeyüb benden iştirâ

eylediği sabunu dahi istihlak ederek altmış altı senesi Rebi'ül-evvel'inin yirmi üçüncü günü meblağ-ı mezkûr-ı mukabelesinde devletlü ve ... Paşa hazretleri ademinden iştirâ eylediği sabunundan beher batmanı otuz altışar guruşa olarak on beş batman ve yine Kayseriyeli Mihail zimmîden iştirâ eylediği sabundan yetmiş batman ve Karadi oğlu Kirkor zimmîden iştirâ eylediği sabundan on beş batman sabunu bana furuhat idüp semenini dahi alacağıma takas ve mahsub ederek bâkî dokuz yüz beş guruş hâlâ mersûm Evhan zimmînin zimmetinde olmağla taleb ederim deyu def' etmekle def'i mezkûru müdde'îyan-ı merkûman külliyyen inkâr etmekle müdde'î-i 'aleyh mersûm Fûdî dahi mârû'z-zikr def-i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda medine-i merkûme sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâk' olan bakkal esnafından Hacı Ahmed bin İbrahîm Hacı Süleymân bin İlyas nâm kimesneler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda mersûm Evhan zimmî dahi ber minval-i muharrer üç nefer kimesneden iştirâ eylediği sabunlardan yüz beş batman sabun mersûm Fûdî zimmîye olan deyn-i

Sayfa: 78 (önceki belgenin devamı)

mukabelesinde be-her batman otuz altışar guruşa olarak fûruht semenini dahi deynine ... ve mahsub idüp sabun kıymetinden bâkî mersûm Fûdî zimmîye dokuz yüz beş guruş mersûm Evhan zimmînin deyni kaldığını bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüb mucibiyle müdde'îyan-ı merkûmanın bi-vech-i sabun da'vâlarından bade'l-men' bâkî dokuzyüzbeş guruşun dahi guremâ(?) vecihle mersûm Evhan zimmînin malından taksim olunarak hissesini mersûm Fûdî zimmîye teslimi lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı ... ranelerine i'lam olundu. Bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fî 15 L sene 267, (15 Şevvâl 1267 / 13 Ağustos 1851).

78-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâkî' Kösedere-i zimmî Mahallesi mütemekkinlerinden işbu baisü'r-rakim kasap Kâbril veled-i Evâkim Sivas mahkemesinde (...) medine-i merkûme mütemekkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği dülger Hacâr veled-i Manuk zimmî muvacehesinde tarih-i i'lamdan üç mah akdem cihet-i karzdan üçyüzelli guruş teslim eyledim deyu da'vâyı mersûm dahi cevabında cihet-i karzdan üçyüzelli guruş olduğunu ikrar etmekle

şer'an ikrarıyla mersûm Hacâr'dan tahsili lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, fi 15 L sene 67. (15 Şevvâl 1267 / 13 Ağustos 1851).

78-2 Nikâh 'Akdi

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Divriği Kasabası kurrallarından Zeynekar Karyesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam Süleymân bin Sadullah nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde ve saniyen mahkemede huzur-ı şer'i şerîf-i enverde karye-i merkûme sâkinlerinden zâtî ta'rifi şer'i ile ma'rufe olan Ayişe bint-i Hasan nâm bîkr-i baliğa muvacehesinde işbu mezbûrenin nefsinin bana tevzice tâlip olduğumda mezbûre dahi baliğa olduğu halde nefsinin bana 'akd-i nikâha razı olarak tarafından li-ebeveyn er karındaşı hâzır bi'l-meclis Mehmed nâm kimesneyi şuhud mahzarında vekil idüp benim tarafımdan dahi gâib 'ani'l-meclis karın-daşım Hasan nâm kimesneyi vekil eyledikde işbu sene-i mübareke Receb-i şerîfin yirmi yedinci günü mezbûrenin hanesinde iki yüz elli guruş mehr-i müeccel teslimesiyle mezbûre Ayişe'yi bi'l-ve kale bana 'akd-i nikâh idüp her birimiz dahi 'akd-i mezbûre razı olduğumuzdan mezbûre Ayişe benim zevce-i menkuhem olmağla nefsinin bana teslim-i birle ita't ve inkıyadına mezbûre Ayişe'yi tenbih-i şer'i olunmak muradımdır, deyu ba'de'da'vâ ve's-su'âl mezbûre Ayişe dahi cevabında karındaşım merkûm Mehmed benim haberim olmaksızın fuzuli 'akd-i nikâh etmiş deyu kendi razı olarak iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda karye-i merkûme sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Tahir bin Sadullah ve Mehmed bin Hüseyin nâm kimesneler şaha-detiyle tarih-i mezkûrda mezbûre Ayişe nefsinin müdde'î merkûm Süleymân nâm kimesneye 'akd ve tevzice razı olarak karındaşı merkûm Mehmed'i tarafından vekil idüp müdde'î merkûm dahi karındaşı Hasan nâm kimesneyi vekil ederek mezbûrenin hanesinde ikiyüzelli guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle mezbûre Ayişe'yi müdde'î merkûme 'akd ve tezviç eylediklerini bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle müdde'î merkûmenin iddi'asını vecihle mezbûre Ayişe ile beynlerinde vâki' olan nikâhın sihhatiyle ba'del-hükm nefsinin müdde'î merkûm Süleymân nâm kimesneye teslim-i birle ita't ve inkıyadına mezbûre Ayişe nâm Hatun'a tenbih olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, bâki'ül-emr limen lehü'l-emr, fi 15 L sene 267 (15 Şevvâl 1267 / 13 Ağustos 1851).

79-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Kayalı Mahallesi sâkinlerinden Süleymân bin Ahmed nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine medine-i merkûme sâkinlerinden işbu baisü'l-i'lam 'Arefe-zade Seyyid Halid Efendi ibn Mehmed Şerîf Efendi muvacehesinde Medine-i merkûmede kâin Veled Beg Mahallesi'nde bir taraftan Topçu ve bir taraftan Kürt Mustafâ Ağa ve bir taraftan işbu merkûm Halid Efendi ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud bir bab kış evi me'a seki ve bir mikdar havlu-yu müştemil mülk-i menzil akdemce zevcem Münteha bint-i Mehmed Şerîf nâm Hatun'un taht-ı tasarrufunda mülkü iken tarih-i i'lamdan bir sene akdem müteveffiyeye olup veraseti zevci olmamla benimle sulbî kebir oğlu gaib 'ani-l beled Ahmed sulbiye-i kebir kızı Mevlide'ye münhasıra olduğundan menzil-i mezkûrda rub' hissesi bana intikal etmişken menzil-i mahdud-ı mezkûr sulbî kebir oğlu gaib 'ani'l-beled mersûm Ahmed bin Hasan'a iken fuzuli bey' etmiş olduğundan su'âl olunup menzil-i mezkûre müşterek olmağla cümlesini talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm Halid Efendi dahi cevap-larında menzil-i mezkûr oğlu merkûmun mülkü olarak tarihten bir sene akdem oğlu merkûm Ahmed işbu babası merkûmun ma'lumu olarak bana bi'r-rıza bey'-i bât ile bin guruşa bey' ve teslim ve temlîk idüp ben dahi ba'de'l-isrâ ve'l-kabul semenini ba'de't-teslim menzil-i mezkûr benim mülk-i müşteram olmağla mutasarrıf olup ... bina inşa idüp müddet-i mezkûre derununda sâkin olup şimdiye kadar dahi huzur-ı hâkimde da'vâ etmedi deyu def' eyledikde def'-i mezkûru ikrar ancak benim olup rızam olmadığından talep ederim deyu da'vâsı bir sene sonra ve terk da'vâsına mebni iltifat-a şâyân olmamağın mucibiyle müdde'î merkûm mârû'z-zikr menzil-i merkûmdan bir sene sonra hisse ve şuf'a da'vâsına kadar olmayacağı kendisine ba'de't-tefhim(?) bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr, fî 17 Ş sene 267 (17 Şa'bân 1267 / 17 Haziran 1851)

Hamdi Paşa Hazretlerinin sahid(?) mucibince 'amel ve hareket olunmak deyu, fî 21 L sene 67 (21 Şevvâl 1267 / 19 Ağustos 1851).

79-2 Tarla Tasarrufu Da'vâsında Ferâgat

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Tokmak Kapı Mahallesi mütemekkinlerinden Kirkor veled-i Hacek nâm zimmî tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'isi Hasan Ağa ibn Hüseyin nâm kimesne bi'l-vekale Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde Sivas kazâlarından Gedikçibık(?) Kazâsı kuralarından Şanlı Karyesi mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'r-rakim Babu veled-i Hacek nâm zimmî muvacehesinde sahibü'l-arz vekili hâzır olduğu halde karye-i merkûme arazisinde kâin beyne'l-ahali ve'l-ciran yedimde bulunan defterde hududları ma'lum olan sekiz kıt'a tarlalar akdemce müvekkilem mersûmun babası Haçik zimmînin zabt ve tasarrufunda iken tarih-i i'lamdan onsekiz sene akdem hâlik olup tarlaha-yı mezkûrun oğlu müvekkilem mersûma intikal eylediğinde tarlaha-yı mezkûrun on üç sene akdem yine karye-i merkûme mütemekkinlerinden İstifan ve muğdisi Erat ve Ture nâm zimmîlere birer müd(?) hinta icare verüb mutasarrıf iken işbu merkûm fuzuli tarlaha-yı mezkûrüne fuzuli müdahaleden hâli olmadığından su'âl olup mersûm Babu zimmînin bi-vech-i müdahalesini men' ve def' olunması muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında tarlaha-yı mezkûrundan yedi kıt'a tarla müdde'î müvekkil-i mersûmun babası Haçik zimmînin zabt ve tasarrufunda iken tarih-i i'lamdan yirmi dört sene akdem tarlaha-yı mezkûrünü sahibü'l-arz bulunan kazamızın a'yânı bulunan 'Abdulkâdir Ağa huzurunda benimle karındaşım gâib 'anil-beled Civelek nâm zimmîye müşterek olarak cümlesini beşyüzseksen guruşa bi'r-rıza fâriğ olup bizler dahi ferağ-ı mezkûru ba'de'l-kabul sahib-i arzdan yedimize bir kıt'a temellük(?) ahz ederek tarih-i mezkûrdan beru tarlaha-yı mezkûrünü müştereken ihya ve zira'at ederek mutasarrıf oluruz deyu def' eyledikde def'-i mezkûru müdde'î vekili merkûm külliye inkâr etmekle müdde'î-i 'aleyh mersûm def'-i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda kaza-i merkûma tâbi' Kızılca Kışla Karyesi sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Halîl bin 'Alî ve Hasan bin Mahmud nâm kimesneler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda müdde'îyun müvekkil-i mersûmun babası Haçik zimmî tarlaha-yı mezkûrünü sahibü'l-arz bulunan kaza-i mezbûr a'yânı 'Abdulkâdir Ağa huzurunda cümlesini bi'r-rıza müdde'î aleyh mersûm Babu ile diğer karındaşı Civelek nâm zimmîlere beşyüzseksen guruş feragati ve tarih-i mezkûrdan beru tarlaha-yı mezkûrun zabt ve tasarrufunda olduğunu bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzre isbat

eyleyüb mucibiyle tarlaha-yı mezkûrundan müdde'î müvekkil-i mersûm Kirkor müdahaleden men' müdde'î 'aleyh mersûmun zabt ve tasarrufu (okunmuyor) olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı 'alilerini i'lam olundu, fî 22 L sene 267(22 Şevvâl 1267 / 20 Ağustos 1851).

80-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Koçhisar Karyesi sâkinlerinden Hüseyin bin Süleymân nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde medine-i merkûme sâkinlerinden olup taraf-ı devletlerinde me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar etdirdiği işbu ba'isü'l-i'lam Hacı Ahmedzade İbrahîm Efendi ibn 'Ömer nâm kimes-ne muvacehesinde tarih-i i'lamdan iki mâh akdem ba'zı kesane(?) olan deynim için kendim mahpus iken karye-i merkûmede bulunan Hızıroğlu hanesinde kendi malım olarak anbarındaki mevcut zahiremden işbu merkûm fuzuli on buçuk kile hintamı ahz idüp işbu merkûmun Gökdinlizade 'Osmân Efendi'ye beşyüz guruş deyn-i olup işbu merkûm bana eda etmek üzere merkûm 'Osmân Efendi'ye beni havale idüp müehharen ben dahi meblağ-ı mezkûru tamamen merkûm 'Osmân Efendi'ye teslim eylediğimde meblağ-ı mezkûr ile zahire hâlâ zimmetinde olmağla taleb ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında altmış altı senesi işbu merkûm oduncu olarak müdde'î merkûm kendi karyesin-de on buçuk kile hinta tarafımdan vekilim olan karye-i merkûmeden Süleymân nâm kimes-ne kendi zahiremden müdde'î merkûme teslim idüp müehharen yine müdde'î mersûm anbarında olarak vekilim merkûm-ı mezkûr on buçuk kile hintayı teslim eyledi ve müdde'î merkûmda cihet-i karzdan ikiyüz guruş fiğ parası ve gaib 'anil-meclis 'Ömer nâm kimes-nede olan yüzyirmi guruş alacağımı müdde'î mersûma havale idüp ahz etmekle cem'an müdde'î merkûm zimmetinde üçyüzaltmışbeş guruş alacak hakkım benim dahi mersûm 'Osmân Efendi'ye üçyüzaltmışbeş guruş deynim olup müdde'î merkûme havale idüp merkûm dahi havale-i mezkûru kabul-ı birle sene-i merkûme müte'allık 'amme-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ-ı 'âmm ile ibrâ ve her birimiz dahi ber minval-i muharrer ibrâ-ı mezkûru kabul eyledik deyu def' eyledikde def'-i mezkûru müdde'î merkûm külliye inkâr etmekle müdde'î-i 'aleyh merkûm mârû'z-zikr def'i

meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda karye-i merkûme sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Molla 'Osmân bin 'Alî ve Mehmed Emin bin Ahmed nâm kimesneler şehadetleriyle tarih-i mez-kûrda ibrâlarını bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzre isbat eyleyüb mucibiyle müdde'î merkûm meblağ-ı mezkûr beşyüz guruş ile hinta da'vâsından şer'an men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzûr-ı devletlerine i'lam olundu, fi 21 L sene 267 (21 Şevvâl 1267 / 19 Ağustos 1851).

80-2 Tereke

Badi-yi defter-i oldur ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Küçük Benekli Mahallesi mütemekkinlerinden olup li-ecli't-ticare der 'aliyede vezir hânında(?) mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Sirob veled-i Evanis veled-i Dunyek nâm hâlikın veraseti Süryük bint-i Evanis ve sulbî sagîre kızları Elmas ve Hefna ve Saniye ve li-ebeveyn er karındaşı kebir Kukas veled-i'l-mersûm Evanis ve li-ebeveyn kız karındaşı Karane ve Maniye'ye münhasıra olduğu lede's-şer'il-enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra hâlik-i mersûmun terekesi ma'rifet-i şer' ve sagîretan-ı mersûmetanın vasfı-yi ma'rifetle tahrir ve terkim ve beyne'l-verese bi'l-farize-i şer' iye tevzi' ve taksim defteridir ki, ber vech-i âtiyyü'z-zikre beyan olunur, fi 21 L sene 67(21 Şevvâl 1267 / 1851).

Çit döşek 2, guruş 70 / şal döşek 1, guruş 35 / çit döşek-1 me'a çarşaf, guruş 35 / kıl yorgan 2, guruş 75 / çit yasdık 7, guruş 70 / çit sagîr minder 10, guruş 50 / sandalye 3, guruş 50 / şal minder 1, çit minder 1, guruş 10 / belden köhne entari 3, guruş 15 / kırmızı bez top 1, guruş 30 / cedid yorgan yüzü 6, guruş 36 / keten perde 1, guruş 15 / büst 1, guruş 15 / bardak 5, sürahi 8, ufak şişe 5, siyah şişe 8, kebir fincan 8, tabak 1, sagîr fincan 12, zarf 6, guruş 150 / sagîr minder 2, yasdık 1, guruş 20 / çuval 1, guruş 15 / çarşaf 2, guruş 10 / döşek yüzü, yasdık yüzü 1, guruş 15 / gecelik kalpağı 4, guruş 20 / sini ayağı 1, guruş 10 / kilim 1, çuval 1, hasdar(?) 1, cecim 1, guruş 100 / çit yasdık 2, guruş 12 / çit yasdık 2, deymi 1, guruş 15 / zili 2, halı seccade 1, kilim seccade 1, guruş 120 / çabut mahad 3, guruş 30 / evan nühas kıyye 30, fi 15, guruş 450 / savan 1, el 1, buhurdan 1, guruş 20 / balta 1, kazma 1, guruş 15 / def'a çit döşek 1, çit yorgan 2, sagîr yorgan 1, guruş 100 / dakik kile 1, guruş 70 / çuval 2, guruş 40 / hatap ve mişe 'arye(?) 8, guruş 80 /

Sayfa: 81 (önceki belgenin devamı)

hırdavathane, guruş 250 / mahalle-i merkûmede mülk-i menzil, guruş 8750 / İcmali yekün: guruş 10853 / minha el-ihracat resm-i kısmet-i adi, guruş 271,5 / kaydiye guruş 16,5 / varak-ı sahihe guruş 5.

Sahihü'l-bâkî; li't-taksim beyne'l-verese, hisse zevce-i mersûme Süryük guruş 1320 / hisse bint-i sagîre-i mersûme Elmas meblağ 2, guruş 2346, para 26 / hisse sagîre-i mersûme Hefna meblağ 2, guruş 2346, para 26 / hisse bint-i sagîre-i mersûme Saniye meblağ 2, guruş 2346, para 26 / hisse ehi'l-hüma mersûm Kukas, guruş 1100 / hisse uhtü'l-hüma mersûme kebire Karane, guruş 550 / hisse uhtü'l-hüma mersûme kebire Saniye guruş 550 / hâlik-ı mersûmun sagîre kızları Elmas ve Hefna ve Saniye nâm nasraniyelere kabul-ı şer'den hisselerine isabet eden irsiyelerini zabt ve hıfz vasî nasb olunan Süryük'e(?) bint-i Evanis nâm nasraniye nasb olduğu iş'ar fi 21 L sene 67 (21 Şevvâl 1267 / 19 Ağustos 1851).

81-1 Mîrâs Taksiminde Vasî Ta'yini

Medine-i Sivas'da vâki' Kösedere-i Müslim Mahalesi sâkinlerinden iken bundan akdem Harput'da vefat eden Derviş Mehmed Efendi ibn İsmâ'il nâm müteveffanın veraseti zevce-i menkuhe-i metrukesi Zeyneb bint-i Mustafâ ve sulbî sagîr oğlu İsmâ'il ve sulbiye-i sagîre kızları Hadice ve Mevlüde ve Raziye nâm kimesnelere inhisarı lede's- şer'il enver zâhir ve nümayan olduktan sonra müteveffâ-yı merkûmun terekisi sagîrûn-ı mezbûrûnun vasî-yi ma'rifeti ve ma'rifeti i şer'ile tahrir ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farizeti's-şer'îye tevzi' ve taksimü's-şer'îye tevzi ve taksim defteridir ki, ber vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur, fi 9 L sene 267 (9 Şevvâl 1267 / 7 Ağustos 1851).

Kutnu döşek 1, guruş 50 / şilte döşek 1, guruş 30 / çit yorgan 3, guruş 65 / çit yasdık 3, guruş 30, çuval 2, kilim 3, guruş 40 / sagîr şamdan 2, guruş 15 / def'a çit döşek 1, çit yorgan 2, guruş 100 / deymî yasdık 1, çit yasdık 1, minder 7, kilim 1, guruş 100 / çul 1, keçe 1, guruş 20 / evan nühas, kıyye 2, fi 15, guruş 260 / hurdavathane, guruş 20 / mahalle-i merkûmede vâki' mülk-i menzil, guruş 2080 / Cem'an yekün, guruş 3000 / minha el-ihracat; mehr-i zevce-i mezbûre Zeyneb Hatun, guruş 225 / resm-i kısmet guruş 75; ...10... 65 / kaydiye guruş 4,5 / varak-ı sahihe pare 20 /

Sahihü'l-bâki gurus 2695 / li't-taksim beyne'l-verese; hisse zevce-i mezbûre Zeyneb Hatun gurus 336, para 35 / hisse ibn sagîr-i merkûm İsmâ'il gurus 843, para10 / hisse sagîretü'l-mezbûre Hadice, gurus 471, para 25 / hisse bint-i sagîretü'l-mezbûre Mevlüde gurus 471, para 25 / hisse bint-i sagîretü'l-mezbûre Raziye gurus 471, para 25 / müteveffâ-i merkûmun oğlu İsmâ'il ve sagîr kızları mezbûrelerin babalarından irsen intikal eden hisse-i irsiyelerini zabt ve hıfz ve tesviye-i umurlarını ru'yete vasî nasb ve valideleri Zeyneb bint-i Mustafâ nâm Hatun kibel-i şer'den vasî nasb olduğu iş'ar fi 9 L sene 67 (9 Şevvâl 1267 / 7 Ağustos 1851).

82-1 Vasî Ta'yîni

Medine-i Sivas'da vâki' Küçük Benekli Mahallesi mütemekkinlerinden olup li-ecli't-ticare der 'aliyede Vezir hanında mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan kuyumcu Sirob veled-i Evanis nâm hâlikın veraseti mahalle-i merkûmede mütemekkin zevcesi Sürbük bint-i Evanis ve sulbiye-i sagîre kızları Elmas ve Hefna ve Saniye ve li-ebeveyn er karındaşı Kukas ibn'l-mersûm Evanis ve li-ebeveyn kız karındaşları Karane ve Saniye bint-i'l-mersûm Evanis nâm nasraniyelere münhasıra olduğu lede's-şer'il-enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra verese-i mersûmûndan zevce-i mezbûre Sürbük kendiye asaleten ve sagîrat-ı mersûmat Elmas ve Hefna ve Saniye nâm sagîrelerin tesviye-i umurlarına kibel-i şer'den vasî-yi mensubeleri olmağla bi'l-vesaye ve mezkûre nâm Karane ve Saniye nâm nasraniyeler her biri meclis-i şer'i şerîf-i enverde hâlik mersûmun 'amucası olup işbu ba'isü'r-rakim Bezzaz Ağa veled-i Dünyek nâm zimmî mahzarında her biri bi'l-verase ve bi'l-vesaye takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'anil-meram ederler ki murisimiz hâlik-i mersûmun der 'aliyede bi'l-cümle terekesine vaziu'l-yed olanlardan taleb ve da'vâ ahz ve kabza ve bizlere irsâl ve ibsâle veledi'l-Hace sulh ve ibrâya ve husus-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umurun küllisine mersûm Bezzaz Ağa'ya dahi tarafımızdan vekil ve nâib-i menab nasb ve ve ta'yin buyurduğumuzda mersûm Ağa'ya dahi ber minval-i muharrer vekâlet-i mezkûru kabul hizmet-i lazimelerini kema yenbaği edaya te'ahhür ve't-tenram(?) etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu, hurrîre fi'l-yevmi'l-hamis ve'l-ışrîn min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf (25 Şevvâl 1267 / 23 Ağustos 1851).

Sivasî Satus oğlu kürkçü(?) Evanis veled-i Begos ve Bezaz, Çadircioğlu Dirbab veled-i Karabet

82-2 Rum Kilisesinin Ta'mirinin Tesbîti

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Hususi âtiyyü'z-zikrin mahallinde kütüb-ü tahrir ve bir vecihle mâ zararı olup olmadığının tahmin olunması için nâibü'l-temas olduğuna mebnî taraf-ı şer'den kâtibimiz sa'adettü es-Seyyid Ahmed Efendi dâ'ileri savb-ı efsanelerinden me'mur zabtiye Hasan Çavuş kulları ile me'an medine-i Sivas'da vâki' Sarı Şeyh Mahallesi'nde Rum kilisasının vakfi olan menzile varup Rum milletinin babası Tenas ve bi'l-'amûm Millet-i Rum ve kocabaşları ve sairleri hâzır oldukları halde menzil-i mezkûrun keyfini babası ile Melet-i mersûmûndan su'âl olunup menzil-i mezkûr Melet-i mersûmûnun mine'l-kadim dinlerini icra eyledikleri kiliselerinin vakfi olup be-her sene aherine icare verüp hâsıl olan icaresi kilisa-yı mezkûrun mesarifatına sarf oluna-gelüb şimdi menzil-i mezkûr meşrefün(?) harâp ve mâil-i turâp olup ta'mire muhtaç olmağla bu sene müceddeden ta'mir-i inşa edeceklerini ifade eylediklerinde menzil-i mezkûrun etraf-ı erba'ası muayene oldukda bir taraftan Sarı Şeyh bağçesi ve bir taraftan maşadlık ve bir taraftan kilisa tarîki bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud olan mahalden Millet-i Rum mersûmuna mahsus mezkûr kilisa tarîki olup ve erba'a-i mahdud-ı mezkûr-ı menzil fi'l-hakika meşrefün(?) harâp olup ta'mire muhtaç olduğundan ancak kilisa-yı mezkûrun milletine mahsus olan kilisa tarîkinden dülger arşunuyla bir arşun üç parmak mikdar-ı mahallini menzil-i mezkûre ilave etmişler ise de tarîk-i mezkûr dahi kendilerine mahsus kinisa-yı kadimlerinin tarîk-i olduğundan vesair ancak kilisa-yı mezkûrun milletine mahsus olan kilisa tarafından dulker arşunuyla bir arşun üç parmak miktar-ı mahallini menzil-i mezkûre ilave etmişler ise de tarik-i mezkûr dahi kendilerine mahsus kinisa-yı kadimlerinin tarîk-i olduğundan vesair taraf ve mariye zararı olmadığını nâib-i mûmâ ileyh mahallinde ba'de'l-muayane kütüb ve tahrir ve me'an mürsel-i esnâ-ı(?) şer'ile huzur-ı şer'a 'alâ vuku'a ifade ve takrir eyledikleri bi'l-iltimas huzur-ı esfanelerine i'lam olundu, bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr fi 21 L sene 267 (21 Şevvâl 1267 / 19 Ağustos 1851).

83-1 Alacak Da'vâsı

Hüccet vekâleti

Sivas Eyâleti kazâlarından Darende kasabası sâkinlerinden olup işbu ba'isü'l-i'lam Hacı Mehdi oğlu Hasan bin Emrullah nâm kimesne meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine kasaba-i merkûme mütemelekinlerinden olup Sivas'da ticaret ile mütemekkin Şamlı oğlu Agob veled-i Melkun nâm zimmî mahzarında da'vâ ve takrir-i kelâm idüp yine kasaba-i merkûme hanedanından(?) Hasan Paşazade Mahmud Turan Beg nâm kimesnenin işbu mersûmda eşya semeninden bâki yirmibeş guruş alacak hakkı olup ve bundan ma'ada der 'aliyede büyük yeni handa mütemekkin sarrafan makberandan Gelgel(?) oğlu Ohanes ile beynlerinde vâki' olan münaza'a iddi'âlarının muhasebelerini ru'yet ve muhakemeye ve husus-ı mezkûrların mütevekkîf(?) olduğu umurum kulisine mir mûmâ ileyh tarafından beni vekil etmekte meblağ-ı mezkûr yirmibeş guruşu cihet-i merkûmeden bâkî mersûmun zimmetinde olmağla hâlâ taleb ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında cihet-i merkûmeden bâkî mir mûmâ ileyhe deyn-i olduğunu ikrar ancak müdde'î merkûmun ber vech-i muharrer vekâlet iddi'asını külliye inkâr etmekle müdde'î merkûm Hasan salifu'l-beyan müdde'asını mübeyyin beyana havale olundukda kasaba-i merkûm sâkinlerinden Hüseyin bin İsmâ'il ve Süleyman bin Ebubekir nâm kimesneler li-ecli'ş-şehade meclis-i şer'a hâzırân istişhad olunduklarında fil'-hakika Darendeli Hasan Paşazade Mahmud Turan Beg bizlerin huzurlarımızda işbu mersûmda olan meblağ-ı mezkûru ahz ve kabza der 'aliyede mütemekkin sarraf-ı makberandan(?) oğlu Ohanes ile beynlerinde vâki' olan münaza'a ve iddialarının muhasebesini ru'yet ve muhakemeye ve hususi mezkûrların mütevaffa olduğu umurun küllisine vekâlet-i mutluka(?) 'âmme ile merkûm Hasan nâm kimesneyi vekil idüp merkûm dahi vekâlet-i mezkûreyi kabul eylediğine bizler şahidleriz şehadet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'na eda-ı şehadet-i şer'iyeye etmeleriyle ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehadetlerimiz kabulde vâki' olup mucibiyle müdde'î merkûmun vekâletine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezkûru müdde'î vekil merkûm edasıyla Agob zimmîye tenbih olunmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu, hurrîre fi'l-yemi'l-hamis ve'l- 'ışrîn min şehri Şevvâl'il-mükerrem sene seb'a sittîn ve mieteyn ve elf (25 Şevvâl 1267 / 23 Ağustos 1851).

83-2 Mülk Satışı (Ev ve Bahçe Satışı)

Medine-i Sivas'da vâki' Bab-ı Kayseriye Mahallesi mütemekkinlerinden işbu ba'sü'r-rakim çizmeci Serkiz veled-i Melkun nâm zimmî meclis-i şer' şerîf-i enverde Hafik Nahiyesi'ne tâbi' Karagömlek Karyesi sâkinlerinden Eyyüb bin Ahmed nâm kimesne ile zevcesi Ayişe bint-i Abdullah nâm Hatun mahzarlarında da'vâ ve takri'r-i kelâm idüp mahalle-i merkûmede vâki' bir taraftan kalaycı Kabril ve bir taraftan hammal 'Avyed ve bir taraftan vakf-ı bistan ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud iki bab fevkani oda ve bir bab kahve ocağı tahtaları ahur ve bir mikdar aralık iki göz anbar ve bir mikdar havlu derun havluda yarım lüle mâ-ı çârî çeşme-i müştemil mülk-i menzil (...) bir mikdar eşcar-ı müsmire ve gayr-i müsmireli bağçe işbu merkûmun mülkü iken tarih-i hüccetden on gün akdem cümlesini zevci mezbûre hâzır olarak bana bi'r-rıza üçbin dokuzyüz guruşa bey-i bât ile bey' ve teslim ve temlik idüp ben dahi ba'de'l-kabul semen-i mezkûrdan bin üçyüz guruşunu işbu merkûma teslim etmişken işbu merkûm ile zevcesi mezbûre menzil-i mahdud-ı mezkûre fuzuli müdahaleye hâli olmaz su'âl olunup mezkûrenin bi-vech-i müdahalelerinin men' ve def'leriyle menzil-i mahdud-ı mezkûru zabt ve tasarrufa tenbih olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında menzil-i mahdud-ı mezkûrun cümlesini tarih-i mezkûrda bi'r-rıza üçbin dokuzyüz guruşa bey-i bât ile bey' ve teslim ve temlik idüp ve semen-i mezkûrdan bin üçyüz guruşu ahzını ikrar ve mezbûre dahi ba'de't-tasdik ancak menzil-i mahdud-ı mezkûru benim babam müteveffa Ahmed'in mülkü iken tarihten yirmi yedi sene akdem fevt olup menzil-i mezkûr-ı benimle kız karındaşım Mazriye ve Fâtıma'ya intikal etmekle menzil-i mezkûre mezbûranlar ile mahlud ve müşterek olup mezbûretanın dahi hisseleri olmağla şimdi mezbûratlar bey'-i mezkûrerazı olmadıklarından anın içün menzil-i mezkûru teslimden imtina' ederim deyu ikrar kız karındaşlarının taraflarından vekaleti olmadığından mezbûretanın hisselerini da'vâya kadar olmayacağı kendisine ba'de't-taksim mucibiyle menzil-i mezkûr da'vâsından şer'an men' ve def'-i birle menzil-i mezkûru müdde'î mersûmun

Sayfa: 84 (önceki belgenin devamı)

mülkü müşterası olmak üzere zabt ve tasarrufuyla semen-i mezkûrdan bâkî kalan iki bin seki yüz guruşu dahi mersûm Eyyüb nâm kimesneye teslimine tenbih olunmağın

ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu, hurrire fi'l-ıyevmi's salis ve'l-ıışrın min şehriŞevvâl'il-mükerrem sene seb'a ve sittın ve mieteyn ve elf (23 Şevvâl 1267 / 21 Ağustos 1851).

Menzilci Hüseyin Ağa, Yeni mescid imamı Osman Efendi, Hacı Mehmed Ağa, ve kapucuoğlu Mehmed Emin Ağa, (...) Süleyman Ağa ve gölekçi oğlu Mehmed ve bükreci Ahmed Ağa ve oturakçı Feyzi Ağa ve hamamcı Hacı 'Alî

84-1 Tarla Sulama Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' 'Alî Baba Mahalesi sâkinlerinden Gökdinli-zade işbu ba'sü'l-i'lam Mehmed Şerîf Ağa bin Mehmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde Hafik Nahiyesi'ne tâbi' Horzun Karyesi ahalilerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Ahmed kethüda bin Hasan ve Osman bin Halîl ve Şehri oğlu İsmâ'il bin Mustafâ ve Hüseyin bin Feyzullah ve Garib oğlu 'Abdullah bin Osman ve Evzen oğlu Halil bin Mehmed nâm kimesneler muvacehelerinde karye-i merkûmede kâin kendi mülkümüz olan bir bab asiyâb duvarına mahsus Kavakderesi ve Gözsulu nâm mahallerden cereyan eden mâ-i mezkûrda işbu ahal-i merkûmun karye-i merkûme toprağında kâin zira'at eyledikleri ahbunluk(?) tarlalarıyla sur içinde bulunan tarlalarına değirman arkından su armak üzere be-her tarlaları başına îcar olmak üzere kadimden bir nefer ırgat hark-ı mezkûr tedhiri için virup be-her sene tarlalarını su aralar iken şimdi be-her tarlaları başına bir nefer ırgat vermediklerinden mâ'ada tarla-yı mezkûrlarından ekin hâsılatını kaldırdıklarından şalgam zer' idüp hark-ı mezkûrdan değirman-ı mezbûrun savbını ihdas eyledikleri su'âl olunup işbu ahali-i merkûmûnun kadimden ekin mezru'atlarını su armak üzere be-her sene tarla başına verdikleri birer nefer ırgad edasıyla mahdud olarak sur içindeki tarlalara zer' eyledikleri şalgam mezru'atlarına ahz eyledikleri sudan müdahalelerini men' ve def' olunması muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl ahal-i merkûmûn dahi cevablarında karye-i merkûmede kâin ahbunluk(?) tarlalarımızı değirman-ı mezkûr harkından su armak üzere icare olarak kadimden tarla başına birer nefer ırgad verdiklerini ikrar lakin sur içinde kâin tarlalarına icar olarak amele verdiklerini her biri külliye inkar eylediklerinde (...) merkûm iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda medine-i merkûmeden

şerait-i kabul haklarında vâki' olan Hasan bin Mustafâ Veliyyüddin bin Osman nâm kimesneler şehadetleriyle bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp ahali-i merkûmûn dahi gerek ahbunluk(?) tarlalarına ve gerek sur içinde vâki' tarlaların ekin mezruatını su armak be-her sene müdde'î merkûme tarla başına bir nefer amele kadimden verdiklerini ve muhaddes(?) olarak şalgam mezru'atını su ardıklarını her biri bi'r-rıza ikrar ve i'tiraf etmeleriyle mucibiyle muhaddes(?) olan şalgam mezru'atlarını su armak için değirman-ı mezkûr arkından su ahz etmemelerine ahali-i merkûmûna tenbih ve tefhim tarlalarının be-her sene ekin mezruatlarını su armak için be-her tarlaya birer nefer amele icare olmak üzere müdde'î merkûme kadîm-i vecihle edaya her biri müte'ahhir(?) oldukları ba'de't-tescil bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, bâki'ül-emr limen lehü'l-emr, fi 21 L sene 267 (21 Şevvâl 1267 / 19 Ağustos 1851).

85-1 Darp ve Yaralama Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tonus Kazâsı'na tâbi' Esbili Karyesi sâkinlerinden Türkmenoğlu Mehmed bin 'Ömer nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'de Gedikçibık Kazâsı'na tâbi' müdürü 'Alî Ağa bin Mustafâ nâm kimesne muvacehesinde ikiyüz altmışbeş senesi Esmene kur'a isabet idüp sene-i merkûm Saferü'l-hayr birinci günü Gedikçibık Kazâsı'nda Cemil(?) Karyesi'nde işbu müdürü merkûm beni tutmak üzere gelüb kendim ita'at üzre iken müdür-i merkûm ahali-i karye ile münaza'a ederek kendisi tüfenk ıtrahatıyla kurşunu sağ koluma isabet-i birle ve mecruh eylediğinden şimdi bir etâm(?) hâsıl olmuş ise de 'amel-i manda olmağla su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunmak muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl müdür-i merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda merkûmun Esmene Karyesi'nde kur'a isabet idüp merkûmun 'adem-i ita'atiyle firar ederek karye-i mezbûreye gelmiş olduğundan tarih-i mezkûrda Yozgat mutasarrıfı merhum Said Paşa Hazretleri tarafından merkûmun ahzıyla me'murîne terfiken ordu merkezi tarafına irsal olunmasına dair serfurûd eden bir kıt'a buyuruldu-yu 'aliyeden imtisalen kaza-i mezkûrun meclis-i ma'rifetiyle merkûm teharri olundukda mezkûr Cemil Karyesi'nde olmağla yine meclis ma'rifetiyle kendim birkaç nefer adam ve zabtiye ile karyeye azimet ve duhulümüzde ahali-i karye dahi merkûme muavenet

ederek müdde'î merkûmu vermeyüp karşı durarak bizleri muhasara ve ahali ile işbu merkûm evvelen tüfenk ıtrahat ederek etba' idüp yanımda bulunan uşak ve zaptiyeler dahi tüfenk ıtrahat eylediklerini ... tarafından olduğu ma'lum olmayarak merkûmun koluna kurşun isabet eyledikde kazamız meclisi tarafından dahi yedime i'tâ olunan mazbatada best ve beyan olunduğu evvelinde benim asla alkam yoğuken evvela ahali-i merkûmûndan tüfenk ıtrahat olunup müehharan benim dahi bizim tarafdand mukabele olmuşdur deyu bi'z-zât kendisi darb ve hırsını külliyyen inkar etmekle müdde'î merkûm dahi müdür-i merkûme karşı çıkıp tüfenk ıtrahatlarını inkar eyledikde tarafeyn ber minval-i muharrer müdde'alarını mübeyyin beyana havale olundukda müdür-i merkûm tarih-i mezkûrda yanımda bulunan zaptiyeler Yozgatlı olup harçları kesilerek vatanlarına 'azimet eylediklerini ve mesafe-i ba'id cihetle ikame edemeyeceğini ifade eyledikde müdde'î merkûm Mehmed yine karye-i merkûme sâkinlerinden iki nefer şahid ikame eyledi ise de kendileri karye-i merkûme ahaliyelerinden olup münaza'ada dahil olarak müdür-i merkûmun yedinde müdde'î merkûmu ahz eylediklerinde müdür-i merkûmun darbını haber vermişler ise de kendileri karye-i merkûme ahaliyelerinden olup münaza'ada bulduklarında şehadeti bu vecihle makbul olmadığından başka müdür-i merkûmun yedinde bulunan mazbata mücibince evvelen ahali-i karye müdde'î merkûme himâye ederek tüfenk ıtrahat etmiş olduklarından müdür-i merkûm tarafından mukabele olunması nizamem yolunda olup müdür-i merkûme kanunen dahi nesne lazım gelmediğinden ancak keyfiyet-i mezkûrun müdir-i lâhık Nazif Ağa bendelerinden isti'lamı menutları ihfaneleri idüğü bi'l-iltimas huzur-ı esfanalerine i'lam olundu, fi 21 L sene 267 (21 Şevvâl 1267 / 19 Ağustos 1851).

Medine-i Sivas'da vâki' hamamcı Hacı 'Alî bin Ebubekir nâm kimesne ba'zı da'vâya vekil olmağı kendisine kâr ittihaz ederek hukuk-ı 'ibadî ... olmağla fimâ-ba'd merkûmun da'vâda vekâleti kabul olmayacağını vali-i eyalet 'atufetlü Hamdi Paşa hazretlerinin emriyle işbu mahalle şerh verildi. 23 L sene 67 (23 Şevvâl 1267 / 21 Ağustos 1851).

86-1 Kıtâl Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tuzaklı Kazâsı'na tâbi' Mesile Karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan camcı oğlu Mustafâ bin el-Hâc Hüseyin bin Abdullah nâm müteveffanın veraseti zevcesi Saniye bint-i Ahmed sulbî sagîr oğlu Yusuf ve sagîre kızı 'Arife ve validesi Fâtîma bint-i Hüseyin ve babası merkûm el-Hâc Hüseyin nâm kimesnelere inhisarı ba'de't-tahkik vârisûn-ı mezbûrûndan babası merkûm el-Hâc Hüseyin nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde karye-i merkûme sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam Hüseyin bin Osman ve diğêr Hüseyin bin Mahmud nâm kimesneler muvacehelerinde geçen altmış dört senesi Ramazan-ı şerîfin ibtidası Salı günü murisimiz müteveffâ-yı merkûmu karye-i merkûmeye iki sâ'at mesafe camcı oğlu İsmâ'il nâm kimesnenin tarlası civarında gündüzün ba'de'z-zuhur işbu merkû-man müteveffâ-yı merkûmu telef etmiş olduklarından su'âl olunup mucib-i şer'iyesi icra olunmak muradımdır deyu bi'l-verase ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûman dahi cevablarında müdde'î merkûm altmış dört senesi husus-ı mezkûru bizlerden da'vâ idüp müdde'î merkûm ikame-i beyyine idemeyüp yemine dahi tâlip olmadığından müdde'î merkûm bila beyyine da'vâ-yı mezkûresinden ol-vakit men' olunduğunu mübey-yin yedimize bir kıt'a i'lam-ı şer'i i'tâ olundu deyu i'lam-ı şer'iyeyi ibraz ve mâ'adâyı inkâr etmeleriyle müdde'î merkûm be-tekrar ber minval-i muharrer iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda ityan-ı beyyineden izhar 'aczi birle yemine dahi tâlip olma-dığından ma'ada müdde'î merkûm el-Hâc Hüseyin husus-ı mezkûrda tashih-i da'vâ edemediğinden mucibiyle müdde'î merkûm bilâ beyyine mu'ârazadan men' ve def' olun-duğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, fi 23 L sene 67 (23 Şevvâl 1267 / 21 Ağustos 1851).

86-2. Belge: Atûfetlü Efendim Hazretleri

Sivas'da 'âdet olduğu üzere velime cemiyetleri 'arusların rakibe oldukları taht-ı revan Şeyh Seyyid Hızır Efendi tarafından verilmekte olduğundan bu babda kimesne tarafından müdahale olunması hususunu Efendi-i merkûm hâkebâyı(?) ma'lâ-yı hazret-i sadaret penahiye arzuhal takdimiyle niyaz ve istir'â etmiş ve bi-vech-i müdahale ve ... kad'i tecviz olunmayacağı misüllü a'sar-ı mâddesi dahi memnu' olmağla mûmâ ileyhın ... emrinde lazıme-i mu'avenetin icrası hususuna ... beyyineleri derkâr buyurulmak babında emr-ü irade hazreti men lehü'l-emrindür, fi

6 B sene 267 (6 Recep 1267 / 7 Mayıs 1851). Kad vasale ileyna. fi 25 L sene 67 (25 Şevvâl 1267 / 23 Ağustos 1851).

Merkûm Hızır Baba husus-ı mezkûru ru'yet tarafından hükkambaşı Mehmed Ağa ibn Abdullah nâm kimesneyi vekil eylediği.

86-3 Vakıf Tevliyet Berâtı İsteği

Der devletmekkine arz-ı da'i kemîneleridir ki,

Medine-i Sivas mahallatından Kösedere-i Müslim Mahallesi'nde vâki' ahali-i mahalle meyânında ma'lumu'l-hudud vakf-ı Hânenin icarı ve tayife-i hitâbet olmak şartıyla cami'i şerîfde hitabet cihetine bir kıt'a ve yine Sivas'da mahalle-i merkûmede vâki' cami'i şerîfde vazife-i mu'ine ile imamet cihetine bir kıt'a ki cem'an iki kıt'a berât-ı şerîf-i âlişan ile mutasarrıf olan es-Seyyid Derviş Mehmed bin İsmâ'il halife bamerallahu te'ala fevt olup bir nefer sulbî sagîr oğlu Seyyid İsmâ'il terk etmiş olduğundan müteveffâ-yı merkûmun yeri hâli ve hizmeti lazimeleri mahlûl ve mu'attal kalmağın sagîr-i mezbûr ba'de'l-buluğ kesb istihsak edinceye kadar hizmet-i mezkûrları bi't-tebaya eda-yı müteahhir olan mahalle-i merkûme ahalisinden ve esnân-ı askeriyeye tecavüz idüp Sivas meclisinde evkaf müdiri hâzır olduğu halde bi'l-ımtihan ehliyeti ve istihkakı zâhir ve nümayan olan işbu ba'isü arz-ı ubudiyet Seyyid Hafız Osman bin 'Abdullah da'ileri her vecihle ilk ve ahiri olmağın ciheteyn-i mezkûreteyn müteveffâ-yı mezkûrun mahlûlünden oğlu sagîr-i mezbûrun kesb-i istihkak edinceye hizmet-i mezkûrları bi'l-vekale edaya müte'ahhir olduğundan ciheteyn-i mezbûreteyn sagîr-i mezbûr Sivas'ı mâ'il-i (?) dâ'ilerine vazife-i mersûmesiyle tevcih ve yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i âlişan sadaka ve ihsan buyurulmak ricası ol-ki vâki'ül-hâl bi'l-iltimas paye-i serir-i saltanat-ı 'alaya arz ve i'lam olundu, bâki'ül-emr li hazreti men lehü'l-emr, fi 27 L sene 267 (27 Şevvâl 1267 / 25 Ağustos 1851).

87-1 Tereke

Medine-i Sivas'da vâki' Yahya Beg Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Markos veled-i Ohanes nâm hâlikın veraseti sulbî kebir oğulları Karabet ve Evhan nâm zimmîlere münhasıra olup kible'l-kısme mersûm Karabet dahi hâlik olup veraseti zevcesi Marnus bint-i Karabet ve sulbî kebir oğlu

Serkiz sagîr oğulları Artin ve İstefan ve sulbiye-i kebire kızı Yeryon nâm zimmîlere münhasıra olduğu lede'ş-şer'il-enver zâhir ve nümayan olduktan sonra hâlik-ı mersûmun terekesi ma'rifet-i şer' ve sagîran-ı mersûmanın vasî-yi ma'rifetiyle tahrir ve terkim ve beyne'l-verese-i bi'l-farziyyeti'ş-şer'iyeye tevzi' ve taksim defteridir ki ber vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur, fi 21 L sene 267 7(21 Şevvâl 1267 / 19 Ağustos 1851).

Basma yüzlü yorgan 1, guruş 25 / kırmızılı yorgan 8, guruş 200 / def'a kırmızılı yorgan 1, guruş 20 / çit yasdık 5, guruş 70 / deruni ot yasdık 3, guruş 25 / çit minder 1, guruş 20 / çit basma yüzlü döşek 6, guruş 240 / müsta'mel kilim 2, guruş 40 / sagîr minder 10, guruş 30 / siyah çul 1, guruş 20 / kırmızılı 1, guruş 10 / evan nühas kıyye 25, fi 16 / fincan tabak şişe 15, guruş / köhne kahve değirmeni 1, guruş 15 / kebir çifte balık ağı 2, guruş 250 / çuval 4, guruş 60 / merkeb 5, guruş 870 / inek 1, guruş 80 / hinta kile 1, vakıf çuvalı 1, guruş 100 / hurdavathane hasane (?), guruş 300 / mahalle-i merkûmede mülk-i menzil, guruş 4000 / Sivas civarında mezru' hâsılatı ve saman, guruş 300.

Yekün: 7115 guruş, minha, el-ihracat; resm-i kısme, guruş 178 / kaydiye, guruş 11 / varak-ı sahihe, guruş 4 / Sahihü'l-bâkî, guruş 6832 / li-taksimi beyne'l-verese: Hisse ibni'l-mersûm Evhan, guruş 3416, hisse zevce-i Marnus, guruş 427, hisse ibn'il-mersûm Serkiz guruş 854 / hisse ibn sagîr-i mersûm Artin, guruş 854 / hisse ibn sagîr İstefan, guruş 854 / hisse binti'l-mersûm Yeryon guruş 427.

Hâlik-ı mersûmun sulbî sagîr oğlu Artin ve İstefan nâm zimmîlere arsa intikal eden hisselerini hıfza ba-hüccet-i şer'i vasî-yi nasp olunan Marnos bint-i Karabet nâm nasraniye vasî-yi nasp olunduğu iş'ar.

87-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Üryan Müslim Mahallesi mütemekkinlerinden Kalbus oğlu Kirkor veled-i Kalbus nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde Tuzaklı Kazâsı'na tâbi' İrmenes Karyesi sâkinlerinden olup savb-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Mehmed bin Hasan nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i'lamdan bir buçuk sene akdem cihet-i karz-ı şer'idan olarak altı yüz guruş teslim idüp meblağ-ı mezkûr cihet-i merkûmeden

müdde'î mersûme deyni olduğunu mübeyyin bir kıt'a tahvil dahi i'tâ etmekle meblağ-ı mezkûru taleb ederim deyu da'vây-ı merkûm dahi cevabında altı yüz guruş cihet-i merkûmeden deyni olduğunu ikrar ancak müahheran der 'aliyede bulunan oğlum 'Osman nâm kimesneye böylece (?) eyledikde merkûm dahi müdde'î mersûmun oğlu hâzır bi'l-meclis Kalbus zimmîye tamamen teslim eyledi deyu def'ü ref'-i mezkûru mersûm Kalbus'un inkârına mebni müdde'î-i 'aleyh merkûm mârû'l-beyan iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda ba'de'l-emhal ve'l-estihmal ityan-ı beyyineden izhar acz-i birle bi't-taleb mersûm Kalbus zimmîye meblağ-ı mezkûru merkûm 'Osman'dan der 'aliyede ahz ve estikâ-i hak etmediğine yemin verilüb mucibiyle meblağ-ı mezkûr altıyüz guruşun merkûm Mehmed nâm kimesneden şer'an tahsili lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, bâki'ül- emr limen lehül-emr, fi 27 L sene 67 (27 Şevvâl 1267 / 25 Ağustos 1851).

88-1 Mülkiyet Da'vâsı (Mülk Satış Anlaşmazlığı)

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Divriği Kazâsı mahallatından Şemsi Bazerkan Mahallesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam Hüseyin bin Feyzullah nâm sagîrin bahüccet-i şer'îye vasî-yi 'amucası Mehmed Emin ibn Hüseyin nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'-i şerîf-i enverde yine kasaba-i merkûme sâkinlerinden olup sagîr-i merkûmun hâli(?) bulunan Mustafâ bin Abdurrahman nâm kimesne muvacehesinde kasaba-i merkûmede Ezhusi(?) nâm mahalde kâin bir taraftan Kara Molla ve bir taraftan 'Abâze oğlu tarlaları ve birtaraftan dere ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud tahminen iki buçuk kile tohum isti'ab eden bir kıt'a tarla akdemce işbu merkûm Mustafâ'nın babasından müntakil zabt ve tasarrufunda iken iki yüz elli bir senesi işbu merkûm Mustafâ on yedi yaşında olup bülüğünü ikrar ederek merkûm Feyzullah yine kasabadan kirişçioğlu İbrahim nâm kimesneyi vekil eylediklerinden merkûm Mustafâ ikibinbeşyüz guruş bedel ile tarlayı mezkûru vekil-i merkûme bi'r-rıza vusul-i belde(?) üzere bey' ve fâriğ olup ol dahi merkûm Feyzullah için tekavvüz(?) ve kabul parasını dahi vekil-i merkûm tamamen mezbûr Mustafâ'ya teslim idüp merkûm Feyzullah on bir sene tarlayı mezkûre mutasarrıf olup zabt ve zira'at eder iken fevt olundukda sulbî sagîr oğlu

vasîsi olduğum sagîr-i merkûme intikal idüp mutasarrıf iken işbu merkûm tarla-yı mezkûre bi-vech-i müdahaleden hâli olmaz su'âl olunup fuzuli müdahalesinin men' ve def' olunması muradıdır deyu bi'l-vesaye ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında tarla-yı mezkûr babam merkûmun zabt ve tasarrufunda iken yirmi beş sene akdem fevt olup bana intikal eylediğinden ben sabî' iken validem Fâtıma fuzuli sagîr-i mezbûrun validesi ve benim kız karındaşım Zeliha bey' eyledikde ben dahi müahheran diyar-ı ahire gidüb bir buçuk sene akdem kalmamla babamdan müntakil olduğundan akdemce kız karındaşım tarafından vekil-i zevci 'Ömer ile ba'de'l-mürafe'a zabt eyledim deyu tarih-i mezkûrda bâliğ olarak bi'r-rıza vekil-i merkûme ber minval-i muharrer bey' ve ferağını ve semen-i mezkûru ahzını külliyyen inkar etmekle müdde'î vasî-yi merkûm ber minval-i muharrer iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda yine kasaba sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Mustafâ bin Ahmed ve diğeri Mustafâ bin İbrahim nâm kimesneler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda merkûm Mustafâ on yedi yaşında olup bülüğünü mukırr ve müte'arrif olarak ikibinbeşyüz guruşa tarla-yı mezkûru bi'r-rıza vekil-i merkûm mezbûr Feyzullah için bey' ve ferağını ba'det-tekavvüz(?) semen-i mezkûru ... bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle müdde'î-i 'aleyh merkûm Mustafâ'nın ber minval-i muharrer tarla-yı mezkûre olan bi-vech-i şer'i müdahalenin men' ve def' ile tarla-yı mezkûr sagîr-i merkûmun sinni buluğuna kadar vasiy-yi merkûm Mehmed Emin'nin kema fi'l-bâki zabt ve tasarrufuna tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, fi 27 L sene 267 (27 Şevvâl 1267 / 25 Ağustos 1851).

88-2 Mülk Satışı (Ev ve Bahçe Satışı)

Medine-i Sivas'da vâki' Şemsi Feraş Mahallesi sâkinlerinden Tatar Feyzullah Ağa ibn Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'i şerîf-i enverde Oğlan Çavuş Mahallesi sâkin-lerinden olup işbu ba'isü'l-ılam Nu'man Ağa ibn Mehmed nâm kimesne mahzarında ikram-ı tâm ve takrir-i kelâm idüp 'akd ati'z- zikrin suduruna değın yedimde şeradan(?) mülküm olup Oğlan Çavuş Mahallesi'nde kâin bir taraftan müşteri merkûm Nu'man ve bir taraftan Arpacı Mehmed ve ba'zen Halil Efendi ve bir taraftan Molla oğlu Mehmed Efendi ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud bir bab kış evi me'a seki tah-ı odunluk ve bir bab fevkani oda taht-ı ahur ve bir mikdar

havlu-yu müstemil ve bir mikdar aralık ve bir mikdar eşcar ve müsmire ve gayr-i müsmire-yi bağçe-i müstemil mülk-i menzilimi li-cemi'it-tevâbi' ve'l-levâhık tarafından îcâb ve kabulü hâvi şurut-ı mefseden 'âri bey'-i bât sahih-i şer'î ile müşteri merkûm Nu'man Ağa'ya ikibinbeşyüz guruşa bey' ve teslim ve temlik eyledikde merkûm Nu'man Ağa dahi ber minval-i muharrer iştira teslim ve temlik ve kabz-ı kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr ikibinbeşyüz guruşa müşteri merkûm yedinden tamamen ve kâmilan ahz ve kabz eyledim fimâ ba'd salifü'z- zikr menzil-i mahdud-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alaka ve müdahalem kalmayup müstemilatıyla müşteri merkûm Nu'man Ağa'nın mülk-i müşterası ve hakkı sarihi olmuştur, keyfe mâyeşa ve haysema-i yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't- tasdiki'ş- şer'î mâ vaka'a bi't- taleb ketb olundu. Hurrirre fi'l-yevmi's-salis min şehri Zilka'adeti'ş-şerîf sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf (3 Zilka'ade 1267 / 30 Ağustos 1851).

Dane(?) Paşa-zade Hacı Ağa ve kirişoğlu Osman Ağa ve borucu Hasan Ağa ve berber Osman ve Sarı Ahmed ve Kavas mahdumu Mustafâ ve Behram Paşa Cevekdarı(?) Ali Ağa ve Abdi Ağa ve paşa Deli Seyyid Ağa ve mahdumu Süleyman.

89-1 Vakıf Tevliyet Berâtı

Der devletmekine arz-ı dâ'i kemîneleridir ki, Sivas Eyâleti dahilinde Turhal Kaza-sı'na tâbi' Gökse(?) nâm karyenin vakf-ı malikanesinin nisf hissesiyle kaza-i mezkûrede vâki' Câmi'i kebîrde nisf hisse hitâbet cihetine bu berât-ı şerîf-i âlişan mutasarrıfı olan es-Seyyid eş-Şeyh Ahmed halife bâmerallah-u te'ala fevt olup yeri hâli ve hizmet-i lazimesi mahlul ve mu'attal kalmağın yerine müteveffa-yı mezbûrun sulbî kebir oğlu olup esnân-ı askeriyede dahil ise de geçen sene (...) şer'îye meclisinde ve bu def'a dahi Sivas meclisinde evkaf müdürü hâzır olduğu halde bi'l-iltimas ehlini zâhir ve nümayan olan erbab-ı istihkakdan işbu ba'isün arz-ı 'ubûdiyeti es-Seyyid eş-Şeyh 'Ali dâ'ileri her vecihle ilk ve ahiri olmağın hitabet-i mezkûru babası mütevaffa-yı mezbûrun mahlulünden oğlu merkûm seyyid şeyh 'Ali halifeye vazife-i mersûmesiyle tevcîh ve yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i 'âlişan sadaka ve ihsan buyurulmak ricası ol ki vâkiü'l-hâl bi'l-iltimas paye-i serir-i saltanat-ı a'laya arz ve i'lam olundu, bâkiü'l-emr hazreti men lehü'l-emr, hurrirre fi'l-yevmi's-

salis min şehri Zilka'adeti'ş-şerîfe sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (3 Zilka'ade 1267 / 30 Ağustos 1851)

89-2 Vakıf Tevliyet Berâti

Der devlet mekkine arz-ı dâ'i kemîneleridir ki,

Nezaret-i Evkaf-ı Hümayun-ı mülûkaneye mülhak evkaftan Sivas Eyâleti dahilinde Turhal Kazâsı'na tâbi' Kayalar nâm-ı diğêr Karalı malikanesi ... Hatun vakfı olup kasaba-i mezbûrede Pazar Mahallesi mescid-i şerîfde vakt-i zuhûrda ve vakt-i asırda malikâne-i mezbûrun rub' hisse mahsulüyle suret-i mülk ve suret-i binâ-ı şerîf ve durhavanlık(?) cihetlerine bir kıt'a ve yine Turhal Kazâsı'da Tazyâ Karyesi'nde vâki' merhum Ulu Ağa Cami'i şerîfde yevmî üç akçe ve senevî iki müd hinta ile va'z ve nasîh cihetine bir kıt'a ve yine Turhal Kazâsı'nda Tazyâ Karyesi'nde Ulu Ağa evkafından Kazâbâd'da Karlınân nâm karye ve Artukabâd'da Kârbânsêrâbı nâm karyeden almak üzere yevmî on akçe vazife ve senede beş müd hinta ile vakf-ı mezbûrun türbesinde türbedarlık cihetine bir kıt'a ve yine Turhal Kazâsı'nda Barye(?) Karyesinde vâki' müteveffî Ulu Ağa vakfından almak üzere senede iki müd hinta ile tebeh(?) cihetine bir kıt'a ve yine Turhal Kazâsı'na tâbi' Tazyâ nâm karyede vâki' Ulu Ağa nâm sâhibü'l-hayrın binâ eylediği 'imaret 'âmiresinde senevî bir buçuk müd hinta ile ebkeş(?) cihetine bir kıt'a ve yine Turhal Kazâsı'na tâbi' Tazyâ nâm karyede vâki' Ulu Ağa Cami'-i şerîfde senevî bir buçuk müd hinta ile bevab(?) cihetine bir kıt'a ki cem'an altı kıt'a berât-ı şerîf-i 'alışan ile cihat-ı mezbûrun mutasarrıf olan es-Seyyid eş-Şeyh Ahmed bin es-Seyyid eş-Şeyh 'Ömer bâmerallah-ı te'ala fevt olup yeri hâli ve hizmet-i lazimeleri mahlul ve mu'attal kalmağla yerine müteveffâ-yı mezbûrun sulbî oğulları olup erbab-ı istimkafdan(?) işbu ba'isun arz-ı 'ubûdiyet es-Seyyid eş-Şeyh 'Ali ve es-Seyyid eş-Şeyh Mehmet ve es-Seyyid eş-Şeyh 'Ömer ve es-Seyyid eş-Şeyh Osman da'ileri her vecihle ilk ve ahiri olmağın cihat-ı mezkûrûnu babaları mütevaffâ-yı mezbûrun mahlûlünden oğulları merkûmun es-Seyyid eş-Şeyh 'Ali ve es-Seyyid eş-Şeyh Mehmed ve es-Seyyid eş-Şeyh 'Ömer ve es-Seyyid eş-Şeyh 'Osman da'ilerine vazife-i mersûmeleriyle ber vech-i iştirak tevciye ve yedlerine bir kıt'a berât-ı şerîf-i alışan sadaka ve ihsan buyurulmak ricası ol ki vâkiü'l-hâl bi'l-iltimas paye-i serir-i saltanat-ı a'laya arz ve i'lam olundu, bâkiü'l-emr li-hazreti men lehü'l-emr hurrîre

fi'l- yevmi's-salis min şehri Zilka'adeti'ş-şerîfe sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf (3 Zilka'ade 1267 / 30 Ağustos 1851)

89-3 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Sarı Şeyh Mahallesi mütemekkinlerinden bi'l-mevmeci(?) oğlu Karabet veled-i Karabet nâm zimmî tarafından da'vâyı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekâleti Evanis veledi Dünk ve Dünk veled-i Ohanes nâm zimmîler şahadetleriyle sabit ve subut vekâletine hükmü şer'i lâhık olan sulbî kebir oğlu Serkiz nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde medine-i merkûme mütemekkinlerinden 'ammisi oğulları Mihâil ve Karabet nâm zimmîler bi'l-asale ve karındaşları sagîr Artin ve Hormek ve kız karındaşları sagîre Enmar ve Marta nâm nasraniyelerin ba-cihet-i şer'îye vasîleri karındaşları mersûm Karabet veledûn Kirkor nâm zimmîler muvacehelerinde mahelle-i merkûmede kâin beyne'l-ahali el-ahali-i malûmatü'l-hudud mülk-i menzil müvekkilem babam mersûm ile işbu mersûmânın babaları 'ammim mersûm Kirkor'un ber vech-i iştirak yedlerinde mülkü iken tarih-i i'lamdan sekiz sene akdem babam mersûm ile 'ammim mersûm Kirkor hanelelerini beynlerinde taksim idüp müvekkilem babam mersûma isabet eden menzil harabe olup 'ammim mersûma isabet eden menzil cedid olduğundan müvekkilem babam mersûma 'ammim mersûm Kirkor üçbinüçyüz gurus vermek üzere her biri taksime râzı oldu, ba'dehu meblağ-ı mezkûrûn

Sayfa: 90 (önceki belgenin devamı)

mezkûrdan ikibinikiyüzkırk gurusunu 'ammim mersûm babam mersûma teslim idüp bâkî dokuzyüzaltmış gurus mersûm Kirkor'un zimmetinde müvekkilem babam mersûmun alacak hakkı iken kible'l ahz 'ammim mersûm Kirkor hâlik olup terekesine mersûmân vazı'ü'l-yed olduklarından meblağ-ı mezkûr dokuzyüzaltmış gurus ile menzil-i mezkûrun havlusu taksim olunmayıp şimdiye kadar müşterek mutasarrıf iken işbu mersûmân havlu-yu mezkûru taksim ederek nısfından ziyade ahz etmeleriyle havlu-yu mezkûrun dahi ber vech-i nısfiyeti müceddiden taksim olunması muradıdır deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûman dahi ceveblarında elli sekiz senesi Rebi'ül-evvelinin beşinci günü babamız mersûm Kirkor 'ammimiz müdde'î müvekkili mersûm ile menzil havlu-yu mezkûrları bi'r-

rıza beynlerinde taksim idüp ‘ammim müdde’î mersûme bir menzil ile havlu-yu mezkûrdan ta’yin olan mahal ile üçbinüçyüz guruş vermek üzere her biri beynlerinde bir-rıza taksim idüp meblağ-ı mezkûru babamız hâlık-ı mersûm ‘ammimiz müdde’î müvekkil-i mersûma ol vakit tamamen teslim eylediğinden havlu-yu mezkûrdan ta’yin olunan mahalden duvar inşâ eyledik deyu def’ eylediklerinde def-i mezkûru müdde’î vekili mersûm külliye inkar etmekle müdde’î aleyh mersûman Ma’rûz-zikr def-i meşruhasını mübeyyin beyana havale olunduklarında medine-i merkûme müte-mekkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki’ olan Markar veled-i Ağyazar ve Tarus veled-i Marderus nâm zimmîler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda menzil-i mezkûrlar ile havlu-yu mezkûru ber minval-i muharrer mersûman Karabet ile karındaşı Kirkor zimmîler beynlerinde üçbinüçyüz guruş vermek üzere taksim ve havlu-yu mezkûrdan hisselerini ta’yin idüp semen-i mezkûru mersûm Kirkor zimmînin tamamen teslimi ve havlu-yu mezkûrdan ta’yin olunan mahalden duvar çekildiğini mahallinde muayyene ederek bi’l-muvacehe vech-i şer’i üzere isbat eyleyüp müdde’î vekil-i mersûm da’vâya tasdi-i birle müvekkilem babam mersûm sagîr elli iki tarihinde der-‘aliyede hizmet idüp elli dokuz senesi ‘April ayında der-‘aliyeden geldiğini tevatüren isbat ederim deyu def’-i ale’r-ref’ eyledikde def-i mezkûra müdde’î aleyh merkûman külliye inkar etmekle müdde’î vekil-i mersûm ber minval-i muharrer def’-i ‘ale’r-ref’ini mübeyyin beyana havale olundukda ba’de’l-emhal ve’l-istimhal ityan-ı beyyineden izhar acz-i birle mücibiyle müdde’î vekil-i mersûm müvekkil-i babası mersûm Karabet zimmîye izafetle meblağ-ı mezkûr dokuz yüzaltmış guruş ile havlu-yu mezkûrun taksimi da’vâsından şer’an men’ ve def’ olduğu bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu, bâki’ül emr limen lehü’l emr fî (?) Za sene 267 (...Zilka’ade 1267 / 1851).

90-1 Kedinin Güvercinleri Telefi ve Kedinin Katledilmesi Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î-i ‘ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas’da vâki’ Billur Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem masluben fevt olan mu’attık Reşid bin ‘Abdullah nâm müteveffanın hasren varisi min ciheti’l-‘asûbe’n-nesebiye(?) mevlası Süleyman bin Hüseyin nâm kimesneye münhasıra olduğu zâhir ve nümayan olduktan sonra verese-i merkûm Süleyman nâm

kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine mahalle-i merkûme sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam hammâl taifesinden Hasan bin Ebubekir nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i'lamdam on bir gün akdem kendi posta ile Diyarbekir'de iken mu'attık gulamın mütevaffa Reşid'in benim hanemde bir çift kükercin kuşu olup merkûm Hasan'ın bir aded kedisi kükercinleri telef etmek üzere geldikde merkûm Reşid kedisini tutup telef eyledikde merkûm Hasan bin kediyi elli guruşa Kayseriye'den getirdim seni valiye teşki idüp zabtiye ile darp etdiririm ve ağana dahi ifade ederim deyu izafesine mebni merkûm Reşid tarih-i mezkûrda ba'del mağrib havfindan nâşi kendim hanem matbahı damının bacası ağacından kendir ile kendi ... boğazından asup fevt olmuş olduğundan husus-ı mezkûrda merkûm Hasan sebep olmağla su'âl olunup mucib-i şer'isini icra olmak muradımdır deyu bi'l-verase ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda mütevaffa Reşid hanemi açup kedimi telef etmiş olduğundan ben dahi niçun hanemi açdı? teşekki ederim deyu mahalle imamına takrir eyledim deyu mâ'adâyı inkâr etmiş ise de müdde'î merkûmun ber mihval-i muharrer sebep-i da'vâsı memnu' olduğundan iltifata şâyân olmayup merhum Hasan'dan nesne lazım gelmediği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, bâki'ül-emr limen lehü'l-emr fi 7 Za sene 67 (7 Zilka'ade 1267 / 3 Eylül 1851).

91-1 Mülk Satışı (Ev ve Bahçe Satışı)

Medine-i Sivas'ta vâki' Kale-i Atik Mahallesi sâkinlerinden Es'ad Ağa İbn Murtaza ve Kara Osman oğlu Hüseyin Ağa bin Osman nâm kimesneler meslis-i şer'i şarîf-i enverde lâzımü't-tevkirde medine-i merkûme mütemekkinlerinden işbu ba'isü'r-rakim Esrasil veled-i Hacak nâm zimmî mahzarlarında her biri ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm idüp 'akd-i âtiyyü'z-zikrin suduruna değin yedlerimize müştereken şerâ-i mülkümüz olup mahalle-i merkûmede vâki' Örtülüpınar Mahallesi'nde kâin bir taraftan Temcidzade Emin Ağa mülkü ve bir taraftan Kurt Bağçesi ve bir taraftan Topal Babil ve 'Abdullah Ağa bahçeleri ve bir taraftan tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab kış evi me'a seki ve diğeri bir bab kış evi me'a seki ve bir bab fevkâni oda tahtı oda ve bir bab karın damı ve bir mikdar aralık ve derununda iki göz gereç anbar ve bir mikdar havlu ve derun havluda nısf lüle mâ-i cârî ve bir mikdar eşcar-ı müsmire ve gayr-i müsmireli bağçe ve dışarda nısf havlu-yı müştemil

mülk-i menzilin üç sehimde iki sehim benim ve bir sehim merkûm Hüseyin Ağa'nın olup bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık tarafından îcab ve kabulü hâvi şurut-ı müfsideden âri bey'-i bât-ı sahih-i şer'i ile her birimiz hisse-i mezkûrlarımızı işbu mersûme dörtbinbeşyüz guruşa bey'-i bât-ı sahih-i şer' ile bey' ve teslim ve temlik eylediğimizde mersûm dahi ber vech-i muharrer iştırâ ve teslim ve temlik ve kabz-ı kabulünden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr dörtbin beş yüz guruşu müşteri mersûm Esrasil yedinden tamamen ve kâmilan ahz ve kabz eyledim deyu ikrar ve i'tiraf etmeğin fimaba'd sâlifü'z-zikr menzil-i mahdud-ı mezkûrda bizlerin asla ve kat'a alaka ve müdahalelerimiz kalmayup müstemilatıyla müşteri-i mersûmun mülk-i müşterası ve hakk-ı sarihi olmuştur keyfe mâyeşa ve haysema yehtar mutasarrıf olsun dedikde gible't- tasdiki'ş-şer'i mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurrîre fi'l yevmi'l-hamis min şehri Zilka'ade'ti'ş- şerîfe sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf (5 Zilka'ade 1267 / 1 Eylül 1851).

İmam-ı mahalle Abdurrahman Efendi, Kasım torunu Ahmed Efendi, Gazizade Mehmed Efendi, muhtar-ı mahalle Hacı Ağa, karındaşı Mustafâ ve Halil Efendi.

91-2 Tarla Kullanımı Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Demirciler Ardı Mahallesi sâkinlerinden işbu ba'isül-i'lam Altunoğlu Hasan Ağa ibn Ahmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde İlbeğli Kazâsı kurralarından Çalık Karyesi sâkinlerinden olup taraf-ı devlet-lerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Soluk(?) Paşa oğlu Mehmed bin Süleyman nâm kimesne muvacehesinde karye-i mezbûr toprağında değirmen ocağı nâm mahalde vâki' bir haddi Kerim oğlu ve bir haddi Kara Osman ve bir haddi 'Ömer Beg tarlalarıyla mahdud tahminen beş rubluğ tohum isti'ab eden bir kıt'a tarla bâ-tapu taht-ı tasarrufunda iken iş bu merkûm üç rubluğluk mahallini zabt ve zira'at murad eylediğinden su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunmak muradıdır deyu ba'de't-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında tarla-yı mahdud-ı mezkûrda müdde'î merkûmun taht-ı tasarrufunda olduğunu inkar, ancak benim babam merkûm Süleyman'ın yedinde mülkü iken ba'de'l-vefat bana intikal eyledi deyu anın için müdahale ederim dedikde müdde'î merkûm mârû'z-zikr iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda ityan-ı beyine sadedinde iken müdde'î aleyh

merkûm huzur-ı şer’de müdahale eylediği mârû’z-zikr üç rubluğluk mahal müdde’î merkûmun bâ-tapu taht-ı tasarrufunda tarla-yı mahdud-ı mezkûrun hududu dahilinde olduğunu bi’t-tu’ ve’r-rıza ikrar ederek mahall-i mezbûrun dokuz guruş bedel ile sırasine tâlip olduğundan ber mucib-i ikrane mucibiyle üç rubluğluk mahall-i mezkûrdan müdde’î aleyh merkûmun müdahalesinin men’ ve def’iyle müdde’î merkûm Hasan Ağa’nın kema fi’s-sâbık zabt ve tasarrufuna tenbih olunduğu bi’l iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu, fi 7 Za sene 267 (7 Zilka’ade 1267 / 3 Eylül 1851).

92-1 Mülk Satışı (Çiftlik ve Bağ Satışı)

Ma’rûz-ı dâ’î-i ömrü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti dâhilinde Tokat Kasabası mahallatından Su’ûfpınâr Mahallesi mütemek-kinlerinden işbu ba’isü’r-rakim keşiş oğlu Karabet veled-i Begos nâm zimmî tarafından da’vâ-yı âtiyyü’z-zikre vekil-i müsecceli şer’isi Serkiz veled-i Kirkor nâm zimmî Sivas meclis-i kebirinde ‘akd olunan huzur-ı şer’i şerîf-i enverde yine kasaba-i merkûme mütemekkinlerinden şahsî ta’rif-i şer’î ile ma’ruf olan Turike bint-i Ohanes nâm nasraniye tarafından dahi kezalik da’vâ-yı âtiyyü’z-zikre li-ecli’l-husûme vekil-i müsecceli şer’isi yine kasaba-i merkûmeden ‘Abdullah bin Hüseyin nâm kimesne muvacehesinde Tokat civarında kâin Kurbikar nâm mahalde bir taraftan sazcı Evhan zimmî ve bir taraftan tarîk-i hâs ve iki tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdud zemini vakıf kürümü mülkü olan iki çiftlik bir kıt’a bağım akdemce müvekkil-i mersûmenin zabt ve tasarrufunda iken tarih-i i’lamdan sekiz sene akdem bağ-ı mahdud-ı mezkûru kendi hüsn-ü rıza ve ihtiyarıyla ba izin müteveli müvekkilem mersûm Karabet zimmîye binbeşyüz guruşa bey’ ve fariğ olup mersûm dahi tekavvüz ve kabul ve mütevellilerden dahi bir kıt’a temlik ahz ederek semen-i mezkûru dahi müvekkile-i mersûmeye tamamen teslim idüp bağ-ı mahdud-ı mezkûre müvekkilem mersûm Karabet zimmî şimdiye kadar mutasarrıf iken işbu müvekkile-i mersûme Turike nâm nasraniye bağ-ı mahdud-ı mezkûre fuzûli müdahaleden hâli olmaz su’âl olunup mersûmenin bi-vech-i müdahalesinin men’ ve def’ olunması muradıdır, deyu bi’l-vekale ba’de’d-da’vâ ve’s- su’âl vekil-i merkûme dahi cevabında tarih-i mezkûrda müvekkilem mersûmenin zevci gaib ‘ani’l-beled Artin zimmî zevcesi mersûmeyi izafe ederek ikrahen müdde’î müvekkil-i

mersûm Karabet zimmîye beşyüz guruşa kabz-ı semen ederek ber minval-i muharrer bey' ve fâriğ olup ancak ikrahiyle olduğundan tarih-i i'lamdan üç mah akdem işbu mersûm ile müvekkilem mersûme Karabet kasaba-i merkûme mahkemesinde huzur-ı şer'de ba'de'l-mürâfe'a ikrahı evvela iki nefer şahid ile ikame idüp ba'dehu mersûm Karabet zimmî müvekkilem mersûmenin bi't-tû'-i ve'r-rızâ bey' ve ferağını sekiz nefer şahiden ile tevatüren isbat eyleyüb yine tarafeyn istiftaya havale olundukta ikrah-ı beyyinesi ölü olduğundan müvekkilem mersûme ikrahını bi-tekrar tevatüren on nefer şahid ile isbat eylediğinden meblağ-ı mezkûrun rediyle bağ-ı mahdud-ı mezkûru müvekkilem mersûmenin zabt ve tasarrufuna tenbih olunduğunu mübeyyin taraf-ı şer'iden yedine yine bir kıt'a hüccet-i şer'ie i'tâ olundu deyu hüccet-i mezkûru ibraz ve def' eyledikde müdde'î vekili mersûm dahi cevabında fi'l-hakika müehharen mürâfe'a olundukda evvela mersûm iki nefer şahid ile ikrahını isbat eyleyüb ba'dehu müvekkilem mersûm dahi tarih-i mezkûrda bi't-tû'-i ve'r-rızâ bağ-ı mezkûru bey' ve fâriğ olduğunu sekiz nefer şahid ile tevatüren isbat eyledikde mersûme dahi be-tekrar-ı on nefer şahid ile ikame-i beyyine idüp müehharen istifta olundukda mersûmenin tevatüründen ziyade ile isbat etmek lazım gelir deyu cevap buyurulmağla müvekkilem mersûm dahi kezalik bi't-tû'-i ve'r-rızâ bey' ve ferağını otuz nefer şahid ikame itmek üzere sekiz gün mahkemeye şahidleriyle gitmiş ise de mersûme bulunmadığından müvekkilem mersûm dahi da'vâm Dursun bin Sivas'da ru'yet ederim deyu bu tarafa geldikde vali-i eyalete teşki-i birle mübaşir ta'yin olunarak yine kasabaya vardıkda mersûme Turike kendi hanesinde tarih-i i'lamdan on beş gün akdem ve muahharen Sivas'a geldikde takrir-i kelâm idüp bağ-ı mahdud-ı mezkûru akdemce hüsn-ü rızâ ve ihtiyarıyla bey' eyledim ancak fakir hâlim olmağla birkaç yüz gurus alayım deyu da'vâ eyledim deyu ikrar dahi eyledim deyu def'-i 'ale'r-ref' etmekle müdde'î-i 'aleyh vekil-i merkûm 'Abdullah müvekkilesi mersûmenin ber vech-i meşruh muahharen vâki' olan ikrarını külliyyen inkar etmekle müdde'î vekil-i mersûm mâ'ru'z-zikr def'-i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda kasaba-i merkûme mütemekkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan kassab oğlu 'Avyedes veled-i İstefan ve Karabet veled-i Manuk nâm nasraniyenin tarih-i mezkûrda bağ-ı mahdud-ı mezkûru akdemce kendim hüsn-ü rıza ve ihtiyarıyla bey' eyledim ancak fakir hâlim olmağla birkaç yüz gurus alayım deyu mukırr ve müte'arrif olduğunu ve

ikrarını bi'l-muvacehe vech-i şer'î üzere isbat eyleyüp mucibiyle müdde'î aleyh mersûmenin akdemce vâki' olan mürafe'alarında evvela kendisi iki nefer şahid ile ikrahını ba'des'-sübût müdde'î mersûm dahi sekiz nefer şahid ile bi't-tû'-i ve'r-rızâ bey' ve ferağını tevatüren bi'l-muvacehe vech-i şer'î üzere isbat idüp şahidan-ı mezbûran ba'de'l-cerh tevatür 'ale't-tevasir gayr-i câiz olduğu kütüb-i fikhıyyede mestur ve mesruh olmağla müdde'î-i 'aleyh vekil-i merkûmun kara(?) da'vâsı mütemadî olduğundan hüccet-i mezkûr dahi ihtiyaca salih olmayup mûcibiyle bağ-ı mahdud-I mezkûrdan müdde'îye-i aleyh mersûme Turike nâm nasraniyenin kefayediyle müdde'î vekil-i mersûm Karabet zimmînin mülk-i müşterası olmak üzere zabt ve tasarrufuna tenbih-i şer'î olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, bâki'ül-emr limen lehü'l-emr, fî 27 L sene 267 (27 Şevvâl 1267 / 25 Ağustos 1851).

93-1 Darb ve Diyet Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Sivas ili Kazâsı'na tâbi' Bereyert(?) Karyesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam 'Abdülcelil bin Süleymân nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezbûre tâbi' Bağçecik Karyesi mütemekkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Esar oğlu Serkiz veled-i Agob nâm zimmî muvacehesinde tarih-i i'lamdan dört gün akdem işbu mersûm karye-i merkûme civarında Merker çukuru nâm mahalde kendi tarlasında ekinini biçerken ben dahi arabam ile kendi tarlamdan ekin götürür iken işbu mersûm araba ki tarlama öğrendik(?) diyerek benimle münaza'a ve taş ile bi-gayr-i hâk ağzıma darb idüp iki aded ön dişlerimi ihraç eylediğinden su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunmak muradımdır, deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda ber minval-i muharrer münaza'a ve müdde'î merkûmun ağzına taş ile darb idüp iki aded dişleri ihrac olduğunu bi't-tû'-i ve'r-rızâ ikrar ve i'tiraf etmekle 'alâ mûcibi ikrâre mersûm Serkiz zimmîden şer'an diyeti lazım gelmekle iki aded dişin diyeti olan bin dirhem şer'î gümüşün müdde'î merkûm 'Abdülcelil nâm kimesneye edasıyla mersûm Serkiz zimmîye tenbih-i şer'î olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, fî 8 Za 267 (8 Zilka'ade 1267 / 4 Eylül 1851).

93-2 Vasî Ta'yîni

Medine-i Sivas'da vâki' Oğlan Çavuş Mahalesi sâkinlerinden iken bundan akdem li-ecli't-ticare İzmir'e 'azimet ba'dehu estane-i(?) 'aliyeye vürudunda Galata'da persembe pazarında fevt olan Hasan bin Hüseyin bin Mehmed Beg veraseti mahalle-i mezbûrede sâkin zevce-i menkume-i metrukesi Saniye bint-i Mehmed ve validesi Kamer bint-i Seyyid Mehmed ve sulbiye-i kebir kızı Ayişe ve sulbî kebir oğulları der 'aliyede sâkin Hüseyin ve İbrahîm nâm kimesnelere münhasıra olduğu ba'de't-tahkiki'ş-şer'î verese-i mezbûrûndan zevce-i mezbûre Saniye ve mezbûre Kamer ve Ayişe nâm hatunlar meclis-i şer'i şerîf-i enverde ve mahfel-i diyin-i münif-i ezherde müteveffâ-yı merkûmun li-ebeveyn er karındaşı olup işbu ba'isü'l-küttab Mehmed bin el-merkûm Hüseyin nâm kimesne mahzarında her biri ikrar-ı tâm ve ta'bir-i 'anil-meram eder ki murisimiz müte-veffâ-yı merkûmun estane-i 'aliyede bulunan bi'l-cümle terekesine mahallinde vazî'ül-yed olanlardan hisse-i irsiyemizi taleb ve da'vâ ahz ve kabz ve bizlere irsal ve isale veled-i el-Hace Salih ve İbrahîm ve husus-ı mezkûrun müteveffa olduğu umurun küllisine merkûm Mehmed Ağa'yı tarafımızda vekil ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik dediklerinde ol dahi ber minval-i muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul etmeğin ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşer min şehr-i Zilka'ade-i şerîf sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf (11 Zilka'ade 1267 / 7 Eylül 1851). Sivasî 'Osmân ibn Hasan ve 'Ataullah bin Mehmed Es'ad

94-1 Gasben Alınan Hayvan Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tuzaklı Kazâsı kurrallarından İsbile Karyesi ahalilerinden işbu ba'isün'ül-i'lam cinci oğlu Hasan Ağa ibn Ahmed çitçi oğlu Hüseyin Ağa bin Mahmud bin Mehmed ve Hüseyin bin Hasan ve diğer Hüseyin bin Ahmed ve Kuşakçı oğlu 'Ömer bin 'Abdullah ve Kuşakçı oğlu Ahmed bin 'Alî ve Canik oğlu Eyyüp bin ve Salih bin Hüseyin ve Hasan Ağa bin 'Abdurrahman nâm kimesneler tarafından da'vâ-yı'z-zikre vekil olup vekaleti Kuşakçı oğlu İbrahîm bin 'Abdullah ve Hüseyin bin 'Osmân nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübût vekaletine hükm-ü şer'i lâhık olan yine karye-i merkûmeden Hüseyin Ağa bin 'Abdurrahman nâm kimesne bi'l-ve kale Sivas mahkeme-sinde huzur-ı şer'i şerîf-i

enverde Koçkiri Aşîreti'nden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Cemal oğlu 'Alî bin Cemal nâm kimesne muvacehesinde merkûm çitçi oğlu Hasan Ağa'nın iki re's siyah öküzleri çitçi oğlu Hüseyin Ağa'nın iki re's siyah öküzü ve merkûm Mahmud'un iki re's siyah öküzü ve merkûm Hüseyin'in bir boz reis öküzü ve diğer Hüseyin'in reis boz öküzü ve merkûm kuşakçı oğlu 'Ömer'in iki re's siyah ve merkûm kuşakçı oğlu Ahmed'in bir siyah öküzü ve merkûm Canik oğlu Eyyüp'ün iki siyah öküzü ve merkûm Salih'in iki reis siyah ve sakar öküzleri ve Hasan Ağa'nın bir reis alaca öküzü ki, cem'an onaltı re's öküzler müvekkil-i merkûmunların yedlerinde mülkleri olup Tuzaklı Kazâsı'nda 'abeşi(?) civarında nâm mahalde ra'î olunur iken işbu altmış yedi senesi Şa'bân-ı şerîfin on beşinci günü hayvanat-ı mezkûrları işbu merkûm gündüzün kuşluk vakti 'aveneleri gâiban 'ani'l-meclis 'Ali Şir ve Kürt Mahmud ve Timur nâm kimesneler ile me'an mahal-i mezkûre geldiklerinde işbu merkûm hayvanat-ı mezkûrların cümlesini ahz ederek sâkin olduğu karyesine götürmüş olduğundan su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunmak muradıdır deyu ... bi'l-vekele ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında külliye inkâr etmekle müdde'î vekil-i merkûm mârû'z-zikr iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan karye-i merkûmeden Kuşakçı oğlu Ahmed bin 'Alî ve İrmenis Karyesi'nden Sulak oğlu 'Alî bin Veliyyüddin nâm kimesneler şهادetleriyle tarih-i mezkûrda merkûm Cemal oğlu 'Alî hayvanat-ı mezkûrların cümlesini gündüzün kuşluk vakti ahz ve sirkat ederek kendi karyesine götürdüğünü bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle hayvanat-ı mezkûrlar mevcut ise aynen müstekleke ise ahali ve vukûf(?) ihbarlarıyla gitmelerinin merkûm Cemal oğlu 'Alî'den bi't-tahsil müdde'î vekil-i merkûme teslimle merkûm Cemal oğlu 'Alî nâm kimesneye ta'zir lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, fi 9 Za sene 67 (9 Zilka'ade 1267 / 5 Eylül 1851).

94-2 İki varak aşağıya kayd olundu.

95-1 Nikâh 'Akdi (Kocası ölen kadının yeniden evlenmesi)

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Sivas'a muzâfe Hafik Nâhiyesi'ne tâbi' Karabük Karyesi sâkinlerinden 'Abdur-rahman bin Süleymân kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerîf-i

enverde yine kaza-i merkûme tâbi' Kulcek Karyesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lâm 'Ömer bin Halîl nâm kimesne muvacehesinde karye-i merkûmeden Fâtıma bint-i 'Abdurrahman nâm Hatun hâzır olduğu halde mezbûre Fâtıma yeğenim Mehmed bin 'Osmân'ın zevce-i medhul bahası olup ancak tarihten bir buçuk sene akdem merkûm Mehmed asakire tahrir olunarak Cizre tarafına gitmiş olduğundan işbu merkûm hazire-i mezbûreyi zevci fevt oldu diyerek fuzuli kendisine 'akd ve tezviç eylemiştir deyu mucib-i şer'isini da'vâ etmiş ise de müdde'î merkûmun da'vâya salahiyeti olmayup ancak husus-ı mezkûr umur-ı dünyadan olmağla keyfiyeti merkûm 'Ömer'den su'âl olundukda fi'l-hakika mezbûre Fâtıma merkûm Mehmed bin Osman'ın zevce-i menkuhe-i medhul bahası olup ancak tarih-i mezkûrda 'asker tahrir olunarak Cizre'ye 'azimet ve mahalli mezkûrda ikamet üzere iken sahib-i feraş olarak tarih-i i'lâmdan bir sene akdem hastanede fevt olduğundan mezbûreye ba'de'l-ahbâr 'ilm-u lâhık olmağla ba'dehu inkaza-i'l-adde nefsinı bana tesmiye-i mehr ile tarihten on gün akdem bi'r-rızâ 'akd ve tezviç eyledim deyu def'ini mübeyyin merkûm 'Ömer li-ecli'l-ahbâr beyana havale olundukda Sivas ili Kazâsı'na tâbi' Tuzlagözü Karyesi'nden 'Ömer bin Mehmed ve Halil bin Hüseyin nâm kimesneler li-ecli's-şehade meclis-i şer' hâzırân olup istişhad olunduklarında fi'l-hakika tarihten bir sene akdem merkûm Mehmed bin Osman Cizre'de topçu askerinde iken sahib-i feraş olup mahall-i mezkûrda hastahanede fevt olup cenazesine bizler hâzır olarak defn eyledik deyu her biri ale't-tarîkı's-şehade huzur-ı şer' ifade ve ihbâr eylediklerinden merkûm Mehmed'in vefat-ı 'inde's-şer'il enver zâhir ve nümayan olmağla mezbûre Fâtıma'nın merkûm 'Ömer nâm kimesne ile olan 'akdleri sahih olduğundan karye-i merkûme imam ve muhtarlarının fuzuli 'ilm haber verilmiş deyu habere ilkâ olunmuş ise de merkûmların dahi hapisden ihracı re'y daverilerine menut(?) ... bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lâm olundu, fi 17 Za sene 67 (17 Zilka'ade 1267 / 13 Eylül 1851). Hamdi Paşa,.

İşbu i'lâm-ı şer'iyye mucibince 'amel ve hareket oluna deyu fi 18 Za sene 67 (18 Zilka'ade 1267 / 14 Eylül 1851).

95-2 Vasiyet

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tokat Kasabası'nda mütemekkin Ermeni milletinin Kara-başı bulunan işbu ba'isü'r-rakim Agob veled-i Kirkor nâm zimmî tarafında da'vây-ı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti hasmın kabulüyle zâhir olan Serkiz veled-i Kirkor nâm zimmîye Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine kasaba-i merkûme mütemekkinlerinden Besadil oğlu Ohanes veled-i Serkiz ve validesi Nazlı bint-i Begos nâm nasraniyeler muvacehesinde Tokat civarında Köprübaşı nâm mahalde kâin bir taraftan Dönek oğlu müfdisi Agob ve bir taraftan (okunmuyor) Manuk ve bir taraftan çulha Karabet ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud (okunmuyor) çiftlik bir kıt'a zemini Hırar(?) vakfı ve kerum eşcârı mülkü (okunmuyor) mezkûr akdemce mersûmların mûrisleri mersûm Serkiz veled-i Ohanes zimmînin taht-ı tasarrufunda mülkü iken tarih-i i'lamda on sekiz sene akdem mersûm (okunmuyor) hâl-i hayatında bâğ-ı mezkûreyin hâlik oldukdan sonra kasaba-i merkûmeden (okunmuyor) manastırının fukaralarına virsün deyu vasiyet idüp altı sene sonra (okunmuyor) (hâlik) oldukda bâğ-ı mezkûr-ı vereselerinden zevcesi mersûme Nazlı bi'l-asale (okunmuyor) sığârları mersûm Ohanes ile sagîre kızı Maryem'in ba-hüccet-i şer'iyeye vasîleri olmağla bi'l-vesaye bâğ-ı mezkûru mîrâsa idhâli ve beynlerinde taksim murad eylediklerinden ol vakit millet Karabaşı bulunan Kâlus nâm zimmînin tarafından vekil-i şer'isi olan Mıgırdıç zimmî ... fukaraları için hâkimu'l-vakt Mehmed 'Arif Efendi huzurunda ed'â idüp ve vasiyet-i mezkûru hüccet-i şer'iyede bast ve beyan olunduğu üzere şahideyn-i 'âdileyn ile bi'l-muvacehe isbât eyleyüp mucibiyle hâlik-ı mersûmun terekesine sülüs müsa'ade (okunmuyor)

Sayfa: 96 (önceki belgenin devamı)

bâğ-ı mahdud-ı mezkûru kinisa fukaralarına sarf olunmak üzere mersûm Karabaş zimmî-nin zabt ve tasarrufuna tenbih olunduğu mübeyyin kibel-i şer'den bir kıt'a hüccet-i şer'iyeye i'tâ olunduktan sonra bâğ-ı mezkûru altı sene Karabaş mutasarrıf olup ba'dehu harabe müşerref olduğundan yine kasaba-i merkûmede Bâl oğlu gaib 'ani'l-beled Artin zimmîye üç bin guruşa bey' ve fariğ ve semenini ba'de'l-ahz mersûm Artin zimmî bâğ-ı mahdud-ı mezkûra mutasarrıf iken işbu mersûmlar bâğ-ı mezkûru fuzuli zapt eylediklerinden mersûm Artin zimmî para-i mezkûr millet-i Karabaşından rücu' murad eylediğinden su'âl olunup bâğ-ı mahdud-ı mezkûrda kefa yedlerine tenbih olumak muradıdır deyu bir kıt'a hüccet-i şer'iyeye ibraz ve da'vâ

eyledikde mersûmân dahi cevablarında bağ-ı mahdud-ı mezkûr murisimiz mersûm Serkiz zimmîden intikal etmekle işbu sene-i mübareke Ramazan-ı şerîfin on beşinci günü kasaba-i merkûmede huzur-ı şer’de kendim baliğ olduğumdan validem mersûme Nazlı ile bağ-ı mezkûre vazi’ul-yed olan mersûm Artin zimmîden her birimiz da’vâ eylediğimizde mersûm Artin zimmî hüccet-i mezkûr ile def’ idüp def’-i mezkûru inkarımıza mebnî mersûm Artin zimmî beyana havale olundukda şahidleriyle beraber Karabaş tarafından vekil-i me’an bağ-ı mezkûr-ı mersûm Serkiz zimmî vasiyet etmeyüp ancak zevce-i evveli Maryem’in babasından müntakil mülkü iken kırk sekiz tarihinde mersûme Maryem kinisa-i mezkûr fukarasına vasiyet eyledi deyu ikrar eylediklerinden da’vâ oluna menakuz olmağla bağ-ı mahdud-ı mezkûru bizlerin zabt ve tasarrufumuza tenbih olunduğunu mübeyyin tarîk-i şer’den bir kıt’a hüccet-i şer’iye i’tâ olundu deyu hüccet-i mezkûr mersûmân ibraz eylediklerinde tarafeyn lede’l-istifetâ(?) bundan akdem mürafe’alarında vâki’ olan tenakuz iltifata şayan olmayup akdemce Karabaş zimmî yedine i’tâ olunan hüccet-i mezkûrun mazmununu isbat etmek lazım gelür deyu cevap buyurulmağla müdde’î vekili mersûm mârû’z-zikr ibraz eylediği hüccet-i şer’iyenin mazmutunu mübeyyin beyana havale olundukda yine medine-i merkûme mütemek-kinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki’ olan âher zimmet re’ayadan ‘Avides veled-i İstifan ve Ohanes veled-i Agob nâm zimmîler şehadetleriyle hâlik-ı mersûm Serkiz zimmînin tarih-i mezkûrda ber minval-i muharrer bağ-ı mezkûru kinisa-i mezkûr fukaralarına vasiyeti ve muahharan ber vech-i meşruh mürafe’aleriyle şahideyn ‘adileyn ile sabit eylediğini ve mazmun hüccet-i şer’iyeyi bi’l-muvacehe vech-i şer’î üzere isbat eyleyüp mucibiyle müdde’î-i ‘aleyh mersûmân Ohanes ve validesi mersûm Nazlı nâm nasraniyelerin bağ-ı mahdud-ı mezkûrdan kifayedlerine müdde’î müvekkil-i mersûmun kemâ-fi’s-sabık manastır fukaralarına sarf olumak üzere zabt ve tasarrufuna tenbih olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı efsanelerine i’lam olundu, bâki’ül-emr limen lehü’l-emr, fi 17 Za sene 267 (17 Zilka’ade 1267 / 13 Eylül 1851)

96-1 Mülk Satışı (Ev ve Bahçe Satışı)

Ma’rûz-ı dâ’î-i ümrü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından ... Kazâsı’na tâbi’ Şeyh ‘Ali Karyesi sâkinlerinden zâtî tarif-i şer’i ile ma’rufe olan Mazriye bint-i ‘Abdullah nâm Hatun tarafından

da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre sulh ve ibrâya vekil olup vekâleti zât-i mezbûre-yi 'ârifan olan nalband Hacı Mehmed bin ve nalband Ebubekir Ağa bin (boş) nâm kimesneler şahadetleriyle sabit ve subût vekâletine hükmü şer'î lâhık olan el-Hâc Mustafâ bin Hüseyin nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'î şerîf-i enverde Medine-i merkûmede bâb-ı Kayseriye Mahallesi mütemekkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'r-rakim çizmeçi Serkiz veled-i Melkun nâm zimmî muvacehesinde mahalle-i merkûmede vâki' bir taraftan kalaycı Kabril ve bir taraftan hammal 'Avyer ve bir taraftan Vakf-ı Bestân ve taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud iki bab fevkani oda ve bir bab kahve ocağı tahtaları ahur ve bir mikdar aralık ve iki göz anbar ve bir mikdar havlu derun havluda yarım lüle mâ-i çârı çeşme-i müştamil mülk-i menzil ile bir mikdar eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireli bağçe akdemce müvekkilem mezbûrenin babası 'Abdullah'ın zabt ve tasarrufunda mülkü iken tarih-i i'lamdan otuz sene akdem fevt olup menzil ve bağçe-i mezkûrlar sulbî kebir oğlu hâzır bi'l-meclis Eyyüb ile sabiye-i kebir kızları müvekkilem mezbûre Mazriye ve Fâtıma'ya intikal idüp bu vecihle menzil ve bağçe-i mezkûr babalarından müntakil mülkleri iken müvekkilem mezbûrenin karındaşı hâzır merkûm Eyyüb menzil-i mahdud-ı mezkûr ile bağçe-i mezkûrun cümlesini işbu mersûme fuzuli bey' etmiş olduğundan su'âl olunup menzil ve bağçe-i mahdud-ı mezkûrdan müvekkile-i mezbûrenin rub' hissesini talep ederim deyu bi'l-vekal ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında menzil bağçe-i mahdud-ı mezkûr müvekkile-i

Sayfa: 97 (önceki belgenin devamı)

mezbûrenin babalarından intikalini ikrar ancak tarihten üç sene akdem müvekkile-i mezbûre babasının cümle terekesinden karındaşı hâzır-ı merkûm Eyüp nâm kimesneden iki bin guruş ahz idüp gerek menzil-i mezkûrda ve gerek cümle terekesinden hisse da'vâsına müte'allık 'âmm-i da'vâdan karındaşı merkûmun zimmetini ibrâ-ı 'âmm ile ibrâ ve iskât-ı hak eyledi deyu müdde'ye-i müvekkile-i mezbûrenin hissesi olduğunu inkar ve def' eyledikde def'-i mezkûru vekil-i merkûm külliyyen inkar etmekle müdde'î-i 'aleyh mersûm mârû'z-zikr iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda ityan-ı beyine sadedinde iken beynlerine muslihûn tavassutuyla müdde'ye-i vekil-i merkûm Hacı Mustafâ bi-tekrar huzur-ı şer'de müdde'î-i 'aleyh mersûm Serkiz zimmî muvacehesinde takrir-i kelâm idüp işbu

mersûm Serkiz müvekkilem mezbûreye ikibin guruş üzere tarafeyn bi't-terazi sulh olup ve her birimiz dahi sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabul bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûru ba'de't-teslim fimâ-ba'd menzil ve bağçe-i mezkûrdan rub' hisse da'vâsından her birimiz aherin zimmetini bi'l-asale ve bi'l-vekale ibrâ-ı'âmm ile ibrâ ve her birimiz ber minval-i muharrer aherin ibrasını kabul eyledik dedikde mersûm Serkiz zimmî dahi vekil-i merkûmun câri olan bi'l-cümle kelimat-ı meşruhasında vicah-ı tahkik ve vicah-ı tasdik idüp bu vecihle kat'ı münaza'a eyledikleri bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, bâki'ül-emr limen lehü'l-emr fi 23 Za sene 267 (23 Zilka'ade 1267 / 19 Eylül 1851).

97-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ümrü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Zile Kasabası sâkinlerinden Kürt Hasan bin Mustafâ nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde kaza-i merkûmeden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'l-i'lam Veliyyü'd-din bin Mustafâ nâm kimesne muvacehesinde işbu merkûmun cihet-i karz-ı şer'iyeden ikiyüz altmış senesi bana altıyüz guruş teslim idüp meblağ-ı mezkûre mahsuben sene-i merkûmede ân-nakid beşyüz guruş ve üç aded inek bahası dörtyüz seksen guruş ve yine kendi hanesinde nakden ikiyüz guruş ve altmış iki senesi Şa'bân-ı şerîfin on beşinci günü kezalik nakden üçyüz guruş ki cem'an bindörtyüzseksen guruşu merkûm Veliyyü'd-din ahz eylediğinden su'âl olunup deynim olan meblağ-ı mezkûr altıyüz guruşu hâlâ teslim eylediğim mebâligden bi't-tenzil bâkî sekizyüzseksen guruşu hâlâ talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda altıyüz guruşu karzen ahz idüp ba'dehu odada mümâne'at eylediğinden iki yüz altmış iki senesi Zile Kasabası'nda huzur-ı şer'de da'vâ idüp merkûm dahi kezalik bana deyni olduğunu ikrar idüp beynimize muslihûn tavassutuyla bana üçyüz guruş vermek üzere cümlesinden tarafeyn bi't-terazi sulh olup her birimiz dahi sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabul bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûru sene-i merkûme Şa'bân-ı şerîfin on beşinci günü bana tamamen teslim idüp fimâ-ba'd husus-ı mezkûre müte'allık 'âmm-i da'vâdan her birimiz aherin zimmetini ibrâ-ı'âmm ile ibrâ idüp her birimiz dahi aherin ber vech-i meşruh ibrâsını kabul eyledik deyu def'-i mezkûr-ı müdde'î

merkûm ikrar etmekle ‘alâ mucib-i ikrara meblağ-ı mezkûr da’vâsından müdde’î merkûm Hasan şer’an men’ ve def’ olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu, fi 19 Za sene 67 (19 Zilka’ade 1267 / 15 Eylül 1851).

98-1 Vakıf Müteveli Nasb ve Ta’yini

Medine-i Sivas’da vâki’ Zilkar Mahallesi sükkanından es-Seyyid İsmâ’il Ağa ibn el-Hâc ‘Ömer Ağa ba’de’s-selam inha olunur ki, mahalle-i merkûmede kâin Hacı Latif Ağa’nın bina eylediği Cami-i şerîfin ta’mir ve termimiyle hademesinin vezâyifine senevî hâsıl olan gıllisini sarf olunmak üzere arazi ve ‘akar ve dekkâkiyn ve ... saire hâdis ve kadim ve kâffe-i evkafının tevliyet şurutu mürur-ı zaman ile bilinmeyüp ve vakfiyesine dair senedi dahi olmadığından tevliyet-i mezkûre mu’attal olmağla ... mebni cami’-i mezkûrun kâffe-i evkafına kibel-i şer’den müteveli nasb ve ta’yin olunduk ki, muhtevî işbu merasile-i şer’iye tahrir ve i’tâ olunmuşdur, gerekdir ki arazi ve ‘akar ve dekkâkiyn vesaire hâdis ve kadim evkaf talebine îcar idüp hâsıl olan gıllesinden cami’-i şerîf-i mezkûrun îcab eden ta’mir ve termimiyle kadimi vechile imam ve hatib ve müezzine vazifelerini edaya gayret idüp ecr-i cüziyle nail olasin ve’s-selam, fi 15 Za sene 67 (15 Zilka’ade 1267 / 11 Eylül 1851).

98-2 Kıtâl ve Diyet Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas’a muzâfe Artukâbad Kazâsı kuralarından Karabalçık Karyesi sâkinle-rinden iken bundan akdem cerîhan fevt olan Sadık bin Huzur nâm müteveffanın veraseti babası merkûm Huzur ile validesi Emine bint-i ‘Osman nâm kimesnelere inhisârı ba’de’t-tahkiki’ş-şer’î verese-i mezbûrandan merkûm Huzur ile validesi mezbûre Emine nâm Hatun Sivas meclis-i kebirinde ‘akd olunan huzur-ı şer’î şerîf-i enverde Kazâbâd Kazâsı’na tâbi’ Dimurta(?) Karyesi sâkinlerinden işbu ba’isü’l-i’lam Sılabâş oğlu ‘Osman bin ‘Ömer nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i’lamdan dokuz mâh akdem murisimiz müteveffâ-yı merkûm Dimurta Karyesi sâkinlerinden gaiban ‘ani’l-meclis İbrahim ve Mustafâ nâm kimesneler ile dağda geyik avına gittiklerinde işbu merkûm dahi mahalle-i mezkûrda bulunup kuşluk vakti geyik geldi deyu hataen tüfek itrahat eyledikde kurşunu murisimiz müteveffâ-

yı merkûmun sol koluyla böğrüne isabet ederek cerh-i mezkûrdan müteessiran beşgün sonra fevt olduğundan su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunmak muradıdır deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda ben mahall-i mezkûrda iken bir re's geyik geldikde kendim ... eylediğimde müdde'î merkûmanın murisleri müteveffâ-yı merkûm dahi mahall-i mezkûrda gezer iken tüfenk-i mezkûrun kurşunu hatâen müteveffâ-yı merkûma isabet ederek cerh-i mezkûrdan müteessiran beş gün sonra vefat eyledi deyu fi'li katl-i kendisinden sudurunu tâliben ikrar eylediğinden mucibiyle merkûm 'Osman'dan şer'an diyet lazım gelmekle diyet ile ba'de'l-hükm beynlerine muslihûn tevassutıyla merkûm Huzur ile validesi mezbûre Emine Hatun be-tekrar-ı meclis-i mezkûrda huzur-ı şer'de merkûm 'Osman muvacehesinde her biri takrir-i kelâm idüp katl-i merkûm 'Osman'dan şer'an lazım gelen diyet-i kâmile den beynlerimize muslihûn tevassutıyla bizlere beşbinikiyüzelli guruş vermek üzere merkûm 'Osman ile bi'r-rıza sulh olup her birimiz dahi sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabul bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr 5250 guruş mukabelesinde karye-i merkûmede vâki' mağlûmu'l-hudud 'inde'l-ciyan ve'l-avsaf-ı harman bağı demekle ma'ruf bir kıt'a ve yine Pazar yolunda vâki' bir kıt'a ki iki kıt'a bağ ile bir re's ... işbu meclis-i şer'de bizlere bey'-ı bât-ı sahih-i şer'î ve ba-izn-i sahib-i arz ferağ ... ile bey' ve ferağ ve mahallinde kabz ve teslid eyledikde bizler dahi ba'de'l-iştira ve't-tekavviz ve'l-kabul semenleri olan meblağ-ı mezkûru bedel-i sulha ... idüp fîmâ-ba'd husus-ı mezkûre müte'allık 'âmme-i da'vâdan her birimiz aherin zimmetini ibrâ-ı 'âmm sahih-i şer'î ile ibrâ eyleyüp her birimiz dahi aherin ber minval-i muharrer kabul eyledik dediklerinde katl-i merkûm dahi ... merkûmanın câri olan bi'l- cümle kelimat-ı meşruhasında vicâhen tahkik ve şifâhen tasdik eylediği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, bâki'ül-emr limen lehü'l- emr, fî 21 Za sene 67 (21 Zilka'ade 1267 / 17 Eylül 1851).

99-1 Tereke

Medine-i Sivas'da vâki' Örtülü Pınar Mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlik olan Karagöz oğlu Kivirik veled-i Kabril nâm hâlik veraseti zevce-i metrukesi Hamus bint-i (boş) ve sulbiye-i kebire kızı Beyrak ve sulbî kebir oğlu gaib 'ani'l-beled Evhan nâm zimmîle münhasıra olup ancak gaib-i mersûmun

terekeden hissesi cânib-i beytü'l-mâle 'âid olduğundan beytü'l-mâl emini bulunan Sivas Eyaleti defterdarı 'izzetlü Salih Beg Efendi tarafından me'mur zabtiye 'Abdullah ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'ile tahrir ve ba-el-müzayede bey' men-yezid ile bey' olunan esmân tereke defteridir ki, ber-vech-i âtiyyü'z-zikr beyan olunur, fi 17 Za sene 267 (17 Zilka'ade 1267 / 13 Eylül 1851).

Köhne çit yüzlü yorgan 2, guruş 40 / köhne mitil 1, guruş 15 / çit ve işlemeli yasdık 6, guruş 60 / köhne kilim 2, guruş 20 / hasdar 1, guruş 15 / köhne maşlah 1, guruş 15 / kebir şişe 1, guruş 5 / sürahi şişe 7, guruş 20 / mâil-i çini tabak 4, guruş 20 / sagîr çini tabak 4, guruş 15 / def'a tabak 4, guruş 10 / sürahi kâse 4, sagîr 2, guruş 20 / köhne çuval 2, guruş 15 / nühâs, kıyye 6, guruş 90 / çit döşek 1, guruş 20 / hatab araba 4, guruş 50 / hurdavathane, guruş 30 / mahalle-i merkûmede kâin fevkani ve hamtani oda göz 3, mülk-i menzil guruş 1005

Yekün: guruş 1460 / Minha el-ihracat: mesarîf-ı merdiyesi guruş 40,5 / resm-i kısmet guruş 35,5 / kaydiye guruş 2, para 10 / 1 guruş, 5 para, hazineye / delaliyesi eşya ve menzilin guruş 29, para 10 / 14,5 guruş, 5 para, hazineye / 5 guruş, mahkemeye / 9,5 guruş, dellallara. Sahihü'l-bâki li-taksimi beyne'l-verese, guruş 1343. Hisse li'z-zevci'l-mersûme guruş 167, para 35 / hisse binti'l-mersûme meblağı 2:2, guruş 391, para 27 / li-ibni'l- mersûm gaib Evhan guruş 783:-39=744 resmi beytü'l-mâl me'mur-ı mûmâ ileyh ma'rifetiyle meblağ-ı mezkûr yüzkırkdört guruş Sivas mal sandığına teslim olunduğu şerhidir.

99-2 Tereke

Medine-i Sivas'da vâki' 'Osman Paşa Mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlik olan Mânuk veled-i Hovrik nâm veraseti zevcesi Zaiyik bint-i Senân ve li-ebeveyn er karındaşı gaib 'ani'l-beled ... Biros nâm zimmîlere münhasıra olup gaib-i mersûmun hissesi bâ-irade-i seniye cânib-i beytü'l-mâle 'âid ve râci' olmağla beytü'l-mâl emini bulunan Sivas Eyaleti defterdarı 'izzetlü Salih Beg Efendi tarafından me'mur Salih ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'ile halik-i mersûmun terekesi sûk-ı sultâniyede bi'l-müzayede bey' olunan eşyanın esman-ı tereke defteridir, fi 21 L sene 267 (21 Şevâl 1267 / 19 Ağustos 1851).

Döşek 1, çarşaf 1, guruş 45 / deymi yasdık 1, guruş 15 / şâl sagîr döşek 1, guruş 15 / çit yorgan 1, guruş 20 / siyah köhne mitil 1, guruş 15 / sarılı çit yorgan 1,

guruş 30 / çabut minder 1, guruş 2 / şilte yasdık 1, çit yasdık, deymi yasdık 1, guruş 40 / çit minder 1, guruş 12 / çit minder 6, guruş 18 / siyah ... 1, guruş 1 / nakışlı kilim 1, guruş 30 / çul 1, guruş 30 / sagîr çul 2, guruş 15 / dakik çuvalı 10, guruş 15 / kömlek 3, don 1, guruş 15 / yelek 4, boğça 1, guruş 15 / beyaz tabak 3, kâse 1, sagîr tabak 1, sürahi 1, guruş 10 / şamdan 1, guruş 20 / evan nühas, kıyye 10, guruş 150 / ... 1, maşa 1, bıçak 3, demir kaşık 1, kepçe 1, balta 1, guruş 20 / köhne heğbe 1, guruş 2 / ... 1.5, guruş 3 / hurç, dirhem 100, guruş 60 / asdar top barem guruş 10 / ... entari 1, guruş 30 / şal şalvar 2, guruş 20 /

Sayfa: 100 (önceki belgenin devamı)

terzi hurdavatı guruş 12 / teymur narbek 1, guruş 10 / dakik kile 0.5, guruş 30 / nühas 1, ütü 1, guruş 20 / ceveydi entari 1, guruş 20 / hurç 1, çul 2, guruş 15 / mitil yorgan 1, şal döşek 1, yasdık 1, guruş 80 / sagîr mangal 1, guruş 40 / meşin heğbe 1, guruş 5 / fes 2, guruş 10 / hurdavat, guruş 10 / nakid mevcut guruş 100 / mahalle-i merkûmede mülk-i menzil 2000 / der zimmet kethüda yeri Mahmud Ağa oğlunda guruş 160 / Yekün guruş 3180. Minha el-ihracat: Resm-i kısmet-i ‘adi guruş 79,5 / kaydiye guruş 5; 2,5 hazineye, 2,5 mahkemeye / dellale guruş 60; 30 hazineye, 10 mahkemeye, 20 dellallara / varaka sahiha, guruş 1.

Sahihü’l-bâki guruş 3034,5 / hisse zevce-i mersûme Zaiyik guruş 708, para 25 / hisse gaib-i mersûm Biros guruş 2275, para 35; 20 ihbariyesi, 2255,35 resm-i beytü’l-mal mimha 112,35 = 2143. me’muru Salih Ağa ma’rifetiyle ikibinyüzküküç guruş teslim-i sandık olduğu iş’ar.

100-1 Veraset Da’vâsı

Medine-i Sivas’da vâki’ Oğlan Çavuş Mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlîke olan Tevsihe bint-i Serkiz nâm hâlîkenin veraseti zevci der-‘aliyede mükemmelen Mihail veled-i Tekfos ve sulbî kebir oğlu Andon ve sulbiye-i kebir kızları Takuke ve Terse nâm nasraniyyelere inhisarı ‘inde’ş-şer’ül-enver zâhir ve nümayan olduktan sonra verese-i mersûmûndan zevci mersûm Mihail tarafından âtiyyü’z-zikr bey’ takrir ve i’tâ-yı hüccete vekil olup vekaletini Kasab Ebreham Veled-i Ağyâ ve Ohanes Veled-i Merto nâm zimmîler şهادetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-ü şer’i lâhık olan karındaşı Mağruh veledü’l-mersûm Nekfoz nâm dahi bi’l-vekale ve mersûm Andon ile kızları mersûmetan Takuke ve Terse

nasraniyyeler bi'l-asale meclis-i şer'i azim-i lazımu't-tevkirede işbu baisü'r-rakim Evlaşeli Dülger Artin veled-i Babik nâm zimmî mahzarında bi'l-asale ve bi'l-ve kale her biri takrir-i kelâm ider ki âtiyyü'z-zikrin suduruna değin murisimiz halikenin yedinde şer'an mülkü olup mahalle-i merkûmede kâin etraf-ı erbaası bir taraftan kasab Arut ve iki taraftan Selim Efendi ve bir taraftan tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab kış evi ve bir bab yaz evi ve bir mikdar havlu-yu müstemil mülk-i menzilden hisse-i şayi'alarımızı bi-cümleti't-tevabi' ve'l-levahık tarafından icab ve kabulü hâvi şurut-ı müfrededen 'arî bey'-i bât-ı sahih-i şer'i ile cümlesini işbu mersûme bi'l-ve kale ve bi'l-asale üçbin guruşa bey' ve teslim ve temlik eylediğimizde mersûm dahi ber-minval-i muharrer iştira ve telsim ve temlik ve kabulünden semen olan meblağ-ı mezkûr üçbin guruşu müşteri mersûm yedinden bi't-temam ve'l-kemal ahz ve kabz eyledik fi-ma ba'd salifü'z-zikr menzil-i mahdud-ı mezkûrda bizlerin asla ve kat'a alaka ve müdahalelerimiz kalmayup müstemilatıyla müşteri mersûmun mülk-i müşterası ve hakk-ı sarıhi olmuştur. Keyfema yeşâ ve hasema-i yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdiki's-şer'î ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi't-tasi' aşere min şehr-i Zilka'adeti's-şerîfe sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (19 Zilka'ade 1267 / 15 Eylül 1851).

Eskici Hasan ve Ebu Seyf Ağa Tütüncü Kabril ve Çıkrıkçı Babik ve Eskici sagîr ve Eskici İrmiya ve Bezzaz müfdisi Marderos ve Dülger Seyhun

101-1 Cami'-i Şerife İmamet ve Hitabet Berâtı

Der-Devlet mekine arz-ı dâ'i kemîneleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Han-ı Cedid mea' Yıldızeli Kazâsı kurrallarından Bedev Hatun Karyesi'nde vâki' cami'-i şerîfde ber vech-i hasbi imamet cihetine bir kıt'a ve yine cami'-i şerîf-i mezkûrda bir akçe vazife ile hitabet cihetine bir kıt'a ki cem'an iki kıt'a beraat-ı şerîf alişan ile mutasarrıf olan Ali Halife bin Mehmed bila veled fevt olup yeri hâli ve hizmet-i lazimeleri mahlûl ve mu'attal kalmaklığın müteveffâ-yı mezbûrun karındaşı oğlu olup esnan-ı askeriyeyi tecavüz eden erbab-ı istihkakdan ve karye-i merkûme sâkinlerinden olup Sivas meclis-i kebirinde evkaf müdürü hâzır olduğu halde lede'l- imtihan ehliyeti zâhir ve nümayan olan işbu bais-i arz-ı ubudiyet Seyyid Mehmed bin (boş) dâ'ileri her-vecihle ilk ve ahiri olmağın ciheteyn-i mezkûreteyni müteveffâ-yı merkûmun bila veled memlulünden mûmâ

ileyh Seyyid Mehmed Halife'ye vazife-i mersûmesiyle tevcih ve yedine bir kıt'a beraat-ı şerîf-i 'âlişan sadaka ve ihsan buyurulmak ricası ol ki vâki'ül-hal ma bi't-temas paye-i serir-i saltanat-ı a'laya arz ve i'lam olundu. Bakiyyü'l-emr li-hazret-i men lehü'l-emr. Hurrîre fî 23 Za sene 267 (23 Zilka'ade 1267 / 19 Eylül 1851).

101-2 Tereke (Eşyanın Beytü'l-mâl'e Verilmesi)

Fi'l-asl Malatya Kazâsı kurrallarından İmerek(?) Karyesi sâkinlerinden olup bundan akdem li-ecli't-ticare der-Aliye'ye azmiyyet ve bu defa sılası cânibine gider iken rah-ı re'seti olan medine-i Sivas civarında merakum nâm mahalde bi-mizac olarak bi-emri'l-lahi te'ala mahall-i mezkûrda fevt olan Mehmed bin Mehmed nâm müteveffânın zahirde varis-i ma'ruf ve ma'rufesi olmadığından terekesi cânib-i Beytü'l-mâl'e 'aid ve raci' olmağla Beytü'l-mâl Emini bulunan Sivas Eyâleti defderdarı 'izzetlü Salih Beg Efendi tarafından me'mur Salih Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile tahrir ve sûk-ı Sultaniyye'de bi'l-müzayede bey' olunan eşyanın esman-ı tereke defteridir, fî 25 L sene 267 (25 Şevvâl 1267 / 23 Ağustos 1851)

Köhne fes 1, sarık 1, guruş 2, para 37 / Köhne şal 1, guruş 6 / müsta'mel abahırka 1, guruş 55 / yemeni çift guruş 5,5 / köhne entari 1, sâ'at 1, don 1, gömlek 1, guruş 15, para 33 / nakd-i mevcud, guruş 17 / Yekün: guruş 102, minha; techiz tekfin, guruş 35, para 30 / resm-i kısmet ve kaydiye, guruş 1, para 30 / delaliye guruş 2, 1 hazineye, 1 dellallara / Sahihü'l-bâki guruş 62,5

İşbu altmışiki buçuk guruş me'mur-i merkûm Salih Ağa ma'rifetiyle teslim-i sandık olunduğu iş'ar

101-3 Vakıf Malın Tamiri ve İcara Verilmesi Berâti

Der-Devlet mekine arz-ı dâ'i kemîneleridir ki,

Medine-i Sivas'da Küçük Minare Mahallesiinde eshab-ı hayratdan Sobacıoğlu Sarı Ahmed vakfının ber-vech-i meşrut mütevellisi olan Mehmed Emin bin Mehmed kulları meclis-i şerîf-i enverde takrir-i kelam istirham-ı hâl ederler ki, mütevellisi olduğum vakıf mûmâ ileyhın vakfı olup mahalle-i merkûmede kâin bir taraftan Recep Beg ibn Mustafâ Paşa ve bir taraftan Sagîr 'Ömer oğlu Halil mülkleri ve bir taraftan Sobacıoğlu havlusu ve bir taraftan tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab, fevkanı mekteb tahtı otuz guruş icareli iki bab külahcı dükkânları mürur-ı zaman ile

harab mail-i türab olup ta'miri için vakıfda fazla galle mevcut olmamağla dükkan-ı mezkûrların kimesne dahi icarına rağbet etmeyüp ve mektebde sibyanın ta'lim-i Kur'an-ı Azîmi mümkün olamadığından hayli müddet mu'attal kalmağla istibdali taleb ve rağbet olan işbu bais-i arz-ı 'ubdiyyet mûmâ ileyh Recep Beg ibnü'l-merkûm Mustafâ Paşa kullarının ber-vech-i mülkiyet-i mutasarrıf olduğu mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Mustafâ Paşa konağı ve bir taraftan kör Hacı Hüseyin ve bir taraftan Develek mülkleri ve taraf-ı rabiği tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab fevkani oda tahtı senevî elli guruş icareteli, bir bab mağaza ma'mur olup arsaten ve kıymeten ve rağbeten ve dereceten vakf-ı mezkûrdan ekser ve evfer olup mekteb ve dekakiyn-i mezkûr ile mülk-i mağaza istibdali min külli'l-vücuha cânib-i vakfa itfa' ve evla ve hayratının kuşadına ba'is olup mir mûmâ ileyh Recep Beg kulları dahi vech-i meşruh üzere istibdale tâlip ve bundan böyle nemasıyla ta'mir olunmak için kendi malından nakden işbu yüz guruş dahi cânib-i vakfa teslimine rağib olmağla mezkûr vakıf mekteb ve dükkanlar ile mülk-i oda ve mağazanın istibdali için kudret-i

Sayfa: 102 (önceki belgenin devamı)

izn-i hümayunu havî bir kıt'a emr-i celili'shan 'inayet ve ihsan buyurulmak niyaziyle der-devletmedare bir kıt'a 'ilam ediver deyu niyaz ve istirham eyledikte ve husus-ı mezkûr vech-i muharrer üzere olup min külli'l-vücuha istibdal vakfa enfa' ve evla olduğunu mahalle-i merkûme ahalilerinden cem-i gafir sekkat müslimin ahbar eylediklerinden şurut-ı istibdal dahi mevcut olmağla mütevellî merkûmun ber-vech-i muharrer vâki' olan niyaz ve istirhamına müsaade-i 'aliye erzan buyurularak izn-i şerifi mutazammın bir kıt'a emr-i celili'l-unvan 'inayet ve ihsan buyurulmak ricası ol ki vâki'ül-hal bi'l-iltimas paye-i serir-i saltanat-ı 'alâya arz ve i'lam olundu, bâkiü'l-emr li-men lehü'l-emr. Hurrîre fi'l-yevmi'l- hadî ve'l-'ışrin min şehri Zilka'adeti's-şerîfe sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (21 Zilka'ade 1267 / 17 Eylül 1851)

102-1 Vakıf Tevliyet Berâtı İsteği

Der-Devlet mekine arz-ı dâ'i kemîneleridir ki,

Medine-i Sivas'da Çavuşbaşı Mahallesi'nde vâkî Sarızade Mehmed Paşa Cami'-i şerifi vakfından almak üzere yevmî on akçe vaziyfe ile hitabet cihetine bir

kıt'a berât-ı şerif-i 'âlişan ile mutasarruf olan Hafız Mustafâ bin Nu'man Halife bila-veled fevt olup yeri hâli ve hizmet-i lazimesi mahlul ve mu'attal kalmağın müteffayı merkûmun 'ammi-zadesi olup esnan-ı askeriyeyi tecavüz iden erbab-ı istihkakdan mahalle-i merkûme sakinlerinde Sivas meclis-i kebirinde evkaf müdiri hâzır olduğu olduğu halde lede'l-ımtihan ehliyeti zâhir ve nümayan olan işbu ba'isü 'arz-ı 'ubudiyet Hafız Mustafâ ibn el-Hâc Hüseyin dâ'ileri her vecihle ilk ve ahiri olmağın cihet-i mezkûru müteveffa-yı merkûmun bila-veled mahlulünden mûmâ ileyh Hafız Mustafâ halifeye vazife-yi mersûmesiyle tevcih ve yedine bir kıt'a berât-ı şerif-i 'âlişan sadaka ve ihsan buyurulmak ricası ol ki vâki'ül-hâl bi'l-iltimas paye-i seriri saltanat-ı 'alâya arz ve i'lam olundu, bâkiü'l-emr li-men lehü'l-emr, hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrin min şehri Zilka'adeti'ş-şerîfe sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (25 Zilka'ade 1267 / 21 Eylül 1851)

102-2 Darb ve Cerh ve Ölümüne Sebebiyet Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömr ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Hafik Nahiyesi'ne tâbi' Beğdili Karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem mecruhan fevt olan Kır Mustafâ oğlu İsmâ'il bin Hüseyin nâm müteveffanın veraseti zevce-i menkuhe-i metrukesi Elife bint-i Hüseyin ve sulbî sagîr oğulları Hasan ve İsmâ'il ve Ali ve sulbiye-i sagîre kızları Esmâ ve Güllü ve İhsan nâm sagîruna intisarı lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra verese-i mezbûrundan işbu ba'isetü'l -'ilam zevce-i mezbûre Elife nâm hatun nefisinden asaleten ve evlad-ı sagîrları tarafından ba-hüccet-i şer'îye vasîleri olmağla bi'l-vesaya Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şerîf-i enverde kaza-i merkûme tâbi' Döker Karyesi sâkinlerinden Davud oğlu Hasan bin Veliyyüddin nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i'lamdan beşbuçuk mah akdem karyemiz ahaliyle murisimiz müteveffa-yı merkûmu me'an karyemiz arazisinde kâin Kıрма Tepesi nâm mahalde çift sürer iken işbu merkûm ile karyesi ahaliileri "toprak bizimdir" deyu mahall-i mezkûrda münaza'a idüp müteveffa-yı merkûm dahi kendi tarlasında çifti ile meşgul işbu merkûm ile münaza'a eyledikde müteveffa-yı merkûm bir defa yedinde bulunan öğendere ile merkûm Hasan nâm kimesneye darb eyledikde merkûm dahi yevm-i mezkûrda kuşluk vakti kendi tabancası kurşunuyla müteveffa-yı merkûmu göbeği altı sağ böğründen bi-gayr-i hak

‘amden darb ve cerh idüp cerh-i mezkûrdan müteessiran yedi sâ’at sonra murisimiz müteveffa-yı merkûm İsmâ’il fevt olduğundan merkûm Hasan şimdiye kadar firar etmekle su’âl olunup mucib-i şer’isi icra olunmak muradıdır deyu bi’l-asale ve bi’l-vesaya ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda ahali ile ber-vech-i meşruh münaza’alarını ikrar müteveffa-yı merkûmu ber-vech-i meşruh tabanca kurşunuyla darb ve cerhini ve müteessiran vefatını külliye inkar etmekle müdda’iye-i mezbûre ber-minval-i muharer müdde’asını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki’ olan yine Beğdili Karyesi sâkinlerinden Selim bin Halil ve Halil bin Mehmed ve Arzuman oğlu Veliyyüddin bin İbrahim ve İbrahim bin Hasan ve Murtaza oğlu Mehmed bin ‘Ömer nâm kimesneler li-ecli’ş-şehade meclis-i şer’ hâzıran olup istişhad olduklarında fi’l-hakika tarih-i i’lamdan beşbuçuk mah akdem Beğdili Karyesi arazisinde Kıрма Tepesi nâm mahalde müteveffa-yı merkûm çift sürer iken işbu merkûm münaza’aları

Sayfa: 103 (önceki belgenin devamı)

esnasında merkûm Hasan kuşluk vakti tabancası kurşunuyla merkûm Kır Mustafâ oğlu İsmâ’il nâm kimesneyi göbeği altı sol böğründen bi-gayr-i hak ‘amden darb ve cerh idüp cerh-i mezkûrdan müteessiran merkûm İsmâ’il yedi sâ’at sonra fevt oluşunu re’yü’l-ayn müşahede eyledik.”Bizler bu hususa bu vechele şahitleriyiz şehadet dahi ederiz” deyu her biri müttetikü’l-lafz ve’l-ma’na tevatüren eda-i şehadet-i şer’iyye etmeleriyle, şehadetleri hıyn-i kabulde vâki’ olup verese-i zevce-i mezbûre dahi icra-i kisasda ısrar etmekle merkûm Hasan nâm kimesne verese huzurunda şer’an kisas lazım geldiği bi’l-iltimas huzur-ı esfanelerine i’lam olundu, bâkiyyü’l-emr limen lehü’l emr, fi 27 Za sene 67 (27 Zilka’ade 1267 / 23 Eylül 1851).

103-I Tereke

(Müflis bir bakkalın mal varlığının sayımı ve borçlarına sayılmak üzere satışı hakkında)

Bâdi-yi defter oldur ki,

Medine-i Sivas’da Kösedere-i zimmî Mahallesi mütemekkinlerinden olup bundan akdem iflasına hükm-i şer’i lahık olan bakkal esnafından Kör Evhan veledi-i Oseb nâm zimmînin bi’l-cümle emval ve eşyasıyla bakkal dükkânında bulunan erzak-ı mütenevviyesi sûk-ı sultaniyede dayin-i müsbeteleri ma’rifeti ve ma’rifet-i

şer'ile bi'l-müzayede bey' olunup esma-ı zeylde muharrer dayinlerine mersûm Kôr Evhan zimmî hâzır olduğu halde 'alâ vech-i'l-gurema taksim olunan defteridir ki veche âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur, fi 3 Za sene 267 (3 Zilka'ade 1267 / 30 Ağustos 1851).

Basma yasdık 6, guruş 31 / bamya deste 1, guruş 15 / çini tabak 8, guruş 14 / sağır bakraç 1, guruş 5 / şilte yasdık 1, guruş 15 / def'a bamya deste 1, guruş 112 / minder 2, guruş 7 / çaput yasdık 1, guruş 2,5 / bir mikdar bamya, guruş 9 / çuka miltan 1, guruş 33 / fiske şamdanı 4, guruş 8, (para) 10 / çuha kürk 1, guruş 60 / kantar 1, guruş 21 / tire entari 1, guruş 28 / leğençe 1, dirhem 60, fi 16 guruş 14,5 / kebir leğen 1, kıyye 5, dirhem 50, fi 18, guruş 93, para 10 / deymi döşek 1, guruş 46 / bamya deste 1,5 guruş 17,5 / legen 1, ibrik 1, guruş 31, para 30 / kilim 1, guruş 57,5 / şamdan 1, guruş 25 / kase ve şişe parça 6, guruş 2, para 36 / sahan ve tabak ve ibrik ce cezve kıyye 1, dirhem 245 fi 1,5 guruş 19 / köhne çuka yasdık 1, guruş 14 / bamya deste 7, guruş 5 / Duhan kesesi 1, guruş 2,5 / bakrac 1, parça 8, kıyye 1, dirhem 100, fi 16, guruş 18 / köhne çit minder 3, yasdık 1, guruş 11, para 10 / çit döşek 1, guruş 21 / def'a bamya deste 2, guruş 17 / aşurma kazganı 1, kıyye 3, dirhem 150, guruş 59 basma yasdık 1, guruş 11 / def'a bamya deste 2, guruş 21 / kase1, çini sağır tabak 2, guruş 6 / tepsi 1, guruş 8 / köhne kilim 1, guruş 20 / yan 2, guruş 29 / nargile narpuşu (...) , guruş 21, para 30 / Halep settarisi entari, guruş 37 / fincan 12, guruş 9 / beyazlı yorgan 1, guruş 30 / bamya deste 1, guruş 14 / def'a bamya deste 1, guruş 14 / harar haşe 40, guruş 19 / müsta'mel harar 8, guruş 42 / torba 2, harar 5, guruş 15 / telis 6, guruş 7 / şab kepçesi 41, guruş 40 / tabla 11, guruş 15 / hurduvat tabla, guruş 17,5 / terazi me'a takım, guruş 40 / def'a terazi ve takım 1, guruş 36 / köhne terazi me'a takım, guruş 17,5 / kebir kantar 1, guruş 40 / def'a kantar 1, guruş 31 / mala 2, guruş 4 / yular ve kinnab, guruş 7 / rukan, kıyye 11, guruş 46 / üzüm batman 9, fi 7, guruş 64 / sabun külü batman 7, kıyye 5, fi 9, guruş 61,5 / kişniş batman 7, kıyye 1,5 guruş 10, para 10, guruş 76 / leblebi batman 23, guruş 96,5 / çir batman 6,5 guruş 4, para 30, guruş 30 / şab batman 86,5 guruş 6, para 30, guruş 584,5 / keçiboynuzu batman 8, para 4, guruş 32 / harar 4, guruş 24 /

Sayfa: 104 (önceki belgenin devamı)

tirki 2, harar 2, guruş 3,5 / def'a harar 1, guruş 6 / bir mikdar kil-i baha, guruş 40 / ba'de'l-iflas bakkal dükkânının altı mah icaresi, guruş 75 / müflis mersûmun ba-

defter tahsil alacağından ticaret mahallinden, guruş 175 / der-zimmet Hekimhanlı Çelebioğlu Ahmed'e, guruş 409 / der-zimmet Hekimhanlı Gülenber Osman, guruş 450 / der-zimmet Hekimhanlı Topal Mehmed, guruş 200 / der-zimmet Hâkimhanlı Mehmed oğlu 'Ömer, guruş 100 / der-zimmet Sivasî Harlak oğlu Karabet, guruş 30 / der-zimmet Çerkez Hasan kızı Şerîfe, 19,5 / der-zimmet Ece Mahallesinde halik olan Artin zimmî terekesinden ed'â olunup ba'de'l-müzayede ahz olunan, guruş 102 / der-zimmet Duman oğlu Evhan, guruş 18 / Karagancioğlu damadı, guruş 3 / der-zimmet Kuyumcu İlhan oğlu, guruş 1,5

Yekün guruş 3963, para 6: Minha el-ihracat; sük-i sultaniyye'de bi'l-müzayede dayin-i ma'rifetiyle bey' olunan eşya ve dellaliyesi guruş 40, para 6 / dayin-i ma'rifetiyle harc-ı i'lam guruş 63, para 5 / dayin-i ma'rifetiyle mesarif ve kaydiyyesi ve evrak baha guruş 36,5 / sahihü'l-bâkî; guruş 3798 / der-zimmet Mahmud Efendi Zade Mehmed Efendi guruş 1080, guremadan 400 / der-zimmet mersûm Evhan oğlu Soğmon guruş 6220, guremadan 2332,5 / der-zimmet Tüccar Kara Veli oğlu Ervet guruş 1439, guremadan 539 guruş, 20 para der-zimmet Kayseriye'li Fudî zimmî guruş 900, guremadan 339 guruş, 10 para / der-zimmet Oturakçı Ağyek zimmî guruş 480, guremadan 18 guruş, 35 para.

Yekün duyun guruş 10129, yekün mal guruş 2798, para 15 / İşbu meblağ-ı mezkûr huzur-ı şer'ide dayinlerine ba'de't-taksm her birine hisseleri tamamen teslim olunduğu işbu mahalle şerh verildi. Hamdi Paşa'nın sulhiyle. Ber-mucib-i i'lam-ı şer'i 'amel ve hareket oluna deyu, fi 29 Za sene 67 (29 Zilka'ade 1267 / 25 Eylül 1851).

104-1 Vakıf Mülkünün İcarı ve İşletilmesi Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti dâhilinde Zile Kasabası sükkanından Elbaşzade Mehmed Şerîf Ağa ibn Ahmed Ağa nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'ide yine kasaba-i merkûme sükkanından işbu ba'isü'l-i'lam Kal'alı el-Hâc Süleyman Ağa ibn Mehmed Ağa bi'l-asale ve li-ümm er karındaşı el-Hâc Ebubekir Ağa ibn Ahmed Ağa tarafından dahi vekil-i müsbetesi olmağla bi'l-ve kale muvacehesinde kasaba-i merkûmede vâki' beyn'el-ahali ma'lumu'l-hudud ve 'inde'l-ciran ve'l-evsaf Dutlu Kahve demekle ma'ruf bir bab kahvehane pederim

müteveffa-yı merkûm Ahmed Ağa'nın mülkü iken kendi mülkünden ba'de'l-ifraz yine kasaba-i merkûmede müceddeden bina eylediği cami'-i şerîfin ta'mir ve termimiyle hizmetinin vazife-i sa'yinelerine ve fazlası vazife-i tevliyet ola deyu vakf-ı sarîh-i şer'i ile vakf idüp ve tevliyeti evladının ekberine meşrut olmağla ben dahi vakf-ı mezkûrun ba-hüccet-i şer'îye nazırı olduğumdan kahve-i mezkûr be-her sene yed-i mütevellî ve ma'rîfet-i nazır îcar olunup gillesi salîfü'z-zîkr cami'-i şerîfin ta'mir ve termimiyle vazife-i hizmet edâ olunduktan sonra fazlası evlad-ı vakıf beynlerinde taksim olunagelib kahve-i mezkûru mütevellisi bulunan karındaşım gaib ani'l-beled 'Abdi Ağa'dan aheri altıyüz guruş icar-ı misli ile mutasarrıf iken karındaşımı iğfal ederek senevî on guruş cânib-i vakfa zemin îcaresi verüp fuzulî kahve-i mezkûru zabt etmiş olduğundan su'âl olunup mucib-i şer'isi icrâ olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûman Hacı Süleyman Ağa dahi cevabında kahve-i mahdud-ı mezkûrun akdemce vakf olduğunu ikrar ancak kırksekiz senesi kahve-i mezkûr ihrak olup sırfaten ve arsaten haliye kalmağla ba-izn-i mütevellî vakfa enfa' ve evla olmağın dokuzyüz guruş icareten mu'acele ve be-her sene dahi cânib-i vakfa on guruş zemine icar-ı müeccele ile karındaşı ve vakf-ı mezkûrun mütevellisi 'Abdi Ağa ile kendisi dahi evladdan nazır olmağla temhiren ba-sened bana icara verüp binanın dahi vakfa mazarratı olmadığından sırf arsa olmağla ba-izn-i mütevellî işhad ederek taksim için müceddeden

Sayfa: 105 (önceki belgenin devamı)

kahvehane inşâ eyleyüp mutasarrıf iken tarihten beş mah akdem müdde'î merkûm karındaşı mütevellî-i merkûm 'Abdi Ağa huzur-ı şer'ide benimle karındaşım el-Hâc Ebu-bekir Ağa muvacehemizde kahve-i mahdud-ı mezkûr kırksekiz tarihinde ihrak olarak sırf arsa kalup müceddeden bina-i vakıfda müsa'ade olmadığından binası aherin mülkü olmak üzere icare olunmak üzere icare olunması cânib-i vakfa infa' olup akdemce kendilerinin mühürleriyle bizlere i'tâ eyledikleri bir kıt'a sened mucibince icareten mu'accele ve müeccele ile taksim için arsa-i mezkûra bina inşâ idüp be-her sene cânib-i vakfa onar guruş i'tâ olunarak be-her sene ahz eylediklerini ikrar eylediklerinden yedime bir kıt'a hüccet-i şer'iyye i'tâ olundu deyu hüccet-i mezkûru ibraz ve def' ile mukabelede eyledikde müdde'î merkûm kahve-i mezkûr ihrak olarak kendi mühürleriyle mahmur ba-sened icareteyn ile sırf arsa üzerine merkûman nefsleri için işhad ederek müceddeden bina inşâ idüp muahharan huzur-ı

şer’de dahi müdde’î aleyh merkûm el-Hâc Süleyman Ağa’nın yeminde bulunan himmet-i şer’iyenin mazmunu mu’cibince takririni dahi bi’l-muvacehe bi’l-tavi’ ve’r-rıza ikrar eylediğinden mucibiyle müdde’î merkûm Mehmed Şerîf Ağa’nın ber-vech-i meşruh da’vâsının iltifata şayan olmadığı kendisine ba’de’t-tefhim kahve-i mezkûrun binası mülk olup zemini icareteyni ile senevi on guruş cânib-i vakfa eda etmek üzere merkûm Süleyman Ağa asaleten ve müvekkiline izafetle vekaleten merkûm Hacı Süleyman Ağa’nın bi’l-iştirak zabt ve tasarruflarına tenbih-i şer’i olduğu ba’de’t-tescil bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu, bâkiyyü’l-emr li-men lehu’l-emr, fi 25 Za sene 267 (25 Zilka’ade 1267 / 21 Eylül 1851).

Hamdi Paşa’nın sulhiyle. Ber mucib-i i’lam-ı şer’i ‘amel ve hareket oluna deyu, fi 29 Za sene 67 (29 Zilka’ade 1267 / 25 Eylül 1851).

105-I Mülk Satışına İtirazın Reddi Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î-i ömr ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti dâhilinde kâin Zile Kasabası mahallatından Kethüda Mahallesi sükka-nından Elbaşzade Mehmed Şerîf Ağa ibn Ahmed Ağa nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde ‘akd olulan huzur-ı şerîf-i enverde kasaba-i merkûme sükkanından işbu ba’isü’l-‘ilam Kal’alı el-Hâc Süleyman Ağa ibn Mehmed nâm kimesne bi’l-asale ve li-ümm er karındaşı Ebubekir ibn Ahmed tarafından dahi da’vâ-yı âtiyyü’z-zikri li-ecli’l-husume vekil olup vekâleti zaptiye neferatından ‘Ömer bin Mehmed ve Mehmed bin Ebubekir nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübut-ı vekâletine hüküm-i şer’i lâhık olmağla bi’l-vekale muvacehesinde sahib-i arz vekili hâzır olduğu halde kasaba-i merkûme civarında ‘Osman Obası nâm mahalde kâin bir taraftan çalı ve bir taraftan dere ve bir taraftan tepe ve bir taraftan tarîk-i ‘amm ile mahdud tahminen ondört kile tohum isti’ab eden bir kıt’a arazi taht-ı tasarrufumda iken tarih-i i’lamdan bir sene akdem işbu merkûm ile müvekkili karındaşı merkûm Ebubekir benden arazi-i mezkûrun ferağına tâlip olduklarında arazi-i mezkûr üçbin guruş kıymet ederken altıyüz guruş bedel ile sahib-i arazi huzurunda fariğ olduğumdan başka bir ‘aded kendi mülküm olan binikiyüz guruş kıymetlü Kara Horasani kılıcımı dahi benden yediyüz guruşa iştirâ ve semenini deynime mahsub eylediğinden kılıc-ı mezkûr ile ferağ-ı mezkûrda tahmin olmağla su’âl olunup meblağ-ı mezkûrları kendisine reddiyle arazi-i

mahdud-ı mezkûrdan kefa yedlerine ve kılıc-ı mezkûru bana teslim-i tenbih olunması muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm Hacı Süley-man Ağa dahi cevabında arazi-i mahdud-ı mezkûr otuz seneden mütecaviz boz ve hali iken tarih-i mezkûrda mahall-i mezkûru li-ecli'l-ihyâ sahib-i arsadan tapuya almak murad eylediğimde işbu merkûm arazi-i mezkûr benimdir deyu sahib-i arazi huzurunda bi'r-rıza benimle karındaşım müvekkilim merkûma bi'l-iştirak altıyüz guruş bedel ile fariğ olup bizler dahi fariğ-i mezkûru ba'de'l-kabul ve bedel-i mezkûru müdde'î merkûma ba'de't-teslim yedlerimize bir kıt'a temessük i'tâ olunmağla zabt ve zira'at ederiz ve kılıc-ı mezkûru dahi bi'r-rızaen bizlere yediyüz guruşa bey' ve semeni deynine mahsub eyledik meblağ-ı mezkûru bizlere reva eylediği halde kılıcını teslim ederim deyu def'a def'a mezkûrda müdde'î merkûm Mehmed Şerîf Ağa arazi-i mezkûrun ve boz ve hali olduğunu ve müahharan ferağını ikrar eylediğinden ber-mucib ikrara sahib-i arzı arazi-i mezkûrun tâlibi

Sayfa: 106 (önceki belgenin devamı)

zuhûrunda ahere ferağ ve takviz ber-mucib-i kanun lazım gelmiş olup, merkûm el-Hâc Süleyman Ağa karındaşıyla tapuya alub ihya eylediklerinden merkûm Mehmed Şerîf Ağa'nın arazi-i mezkûr da'vâsına selahiyeti olmayup ba-izin sahib-i arazi fariğ olduktan sonra gaben da'vâsı dahi arazide şer'an gayr-i caiz olmağın mucibiyle merkûm Mehmed Şerîf Ağa'nın arazi-i mezkûra olan bi-vech-i müdahalesinin men' ve def'iyle kılıc-ı mezkûrun semenini teslim eylediği halde kendisine red olunacağı müdde'î-i 'aleyh merkûm Hacı Süleyman Ağa taahhüd idüp arazi-i mahdud-ı mezkûru dahi müvekkili karındaşı merkûm el-Hâc Ebubekir Ağa ile bi'l-iştirak zabt ve tasarruflarına tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine 'ilam olundu, bâkiyyü'l-emr li-men lehu'l-emr. Fi 25 Za sene 267 (25 Zilka'ade 1267 / 21 Eylül 1851)

Ber-mucib-i i'lam-ı şer'i 'amel ve hareket oluna. Fi 29 Za sene 267 (29 Zilka'ade 1267 / 25 Eylül 1851)

106-1 Mülk Satışı İptali (Değirmen Satışı)

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömr ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti dahilinde kâin Zile Kasabası mahallatından Kethüda Mahallesi sükkanından Elbaş Zade Mehmed Şerîf Ağa ibn Ahmed Ağa nâm kimesne Sivas

meclis-i kebirinde ‘akd olunan huzur-ı şer’i şerîf-i enverde yine kasaba-i merkûmeden işbu ba’is-ü’l-i’lam Kal’alı el-Hâc Süleyman Ağa ibn Mehmed bi’l-asale ve li-ümm er karındaşı el-Hâc Ebubekir Ağa ibn Ahmed Ağa tarafından dahi vekil-i müsbetesi olmağla bi’l-vekale muvacehesinde Zile Kasabası civarında ‘Osman Obası nâm mahalde Uluğay evzen demekle ‘arif iki göz asiyab pederim müteveffa Ahmed Ağa’nın mülkü iken kasaba-i merkûmede müceddeden bina eyledikleri cami’-i şerîfin ta’mir ve termimiyle hademesinin ve tayfasına verilmek üzere pederim müteveffa-yı merkûm hal-i hayatında asiyab-ı mezkûru vakf idüp ve tevliyeti dahi evladının ekberine meşrut eylediğinden ve kendim dahi ba-hüccet şer’iyye nâzır olmamla asiyab-ı mezkûr be-her sene yed-i mütevellî ile icar olup hâsıl olan gıllesinden cami’-i şerîfin ta’mir ve termim mesarîfı ve hademesinin vazifesi edâ olunduktan sonra ma-fazla vakfın evladı beynlerinde müsaviyen taksim olunarak bu vecihle mutasarrıf iken asiyab-ı mezkûru kız karındaşım oğlu gaib ani’l-beled Ahmed nâm kimesne elli dört tarihinde işbu merkûm ile karındaşı merkûm iştiraken fuzuli bey’ etmiş olduğundan su’âl olup asiyab-ı mezkûrdan kefa yedleriyle vakf olmak üzere terk ve bana teslim tetbih olunması muradımdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûm Hacı Süleyman Ağa dahi cevabında asiyab-ı mezkûrdan akdemce kasaba-i merkûme sâkinlerinden Ahmed ve Kerime nâm kimesnelerin valideleri Halime nâm hatunun müntakil mülkleri iken tarih-i i’lamdan bir buçuk sene akdem onikibin guruşa mezbûrandan bi’r-rızâ iştira idüp semenini ba’de’t-teslim, ancak asiyab-ı mezkûr için akdemce vâki’ olan murafe’alarında asiyab-ı mezkûrun mülk olduğu tebeyyün idüp mucibince bir kıt’a emr-i ‘ali dahi şeref-sudur etmiştir deyu yedinde olan emr-i ‘aliyi ibraz eylediğinden asiyab-ı mezkûrun mülk olduğu mestur olmağla müdde’î merkûm Mehmed Şerîf Ağa vakf-ı mezkûrun nazırını ise de ber-mucib-i emr-i ‘ali mülkiyet hükm olunmuş olduğundan bu vecihle da’vâsının iltifata şayan olma-dığı kendisine ba’de’t-tefhim asiyab-ı mezkûru ber-vech-i iştirak müdde’î aleyh merkûm Hacı Süleyman Ağa ile karındaşı merkûm Ebubekir Ağa’nın emr-i ‘ali mucibince asiyab-ı mezkûr mülk olmak üzere zabt ve tasarruflarına tenbih olunduğu ba’de’t-tascil bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu, bâkiyyü’l-emr li-men lehu’l-emr, fi 25 Za sene 267 (25 Zilka’ade 1267 / 21 Eylül 1851).

107-1 Tereke

Fi'l-asıl Darende Kasabası sükkanından olup Medine-i Sivas'da Şeyh hanında li-ecli't-ticare sâkin iken bundan akdem na-mizac olarak Darende'ye 'avdetinde Tonus Kazâsı'na tâbi' Karasar Karyesi'nde ba-merallah-ü te'alâ olan fevt olan Hacı Hasan oğlu İbrahim bin Hacı Hasan nâm müteveffanın veraseti zevce-i menkuhe-i metrukesi kasaba-i merkûmede sâkine Zeyneb bint-i İbrahim ve sulbiyye-i kebir kızı Rukiyye ile sulbî kebir oğlu bir tarafda bulunan Hasan nâm kimesnelere münhasıra olduğu bi'l-ihbar zâhir ve nümayan olmağla verese-i mezbûrundan gâiban-ı mezbûretanın hisseleri ber-mucib-i irade-i seniyye cânib-i Beytü'l-mal'e aid olduğundan müteveffâ-yı merkûmun terekesi Beytü'l-mal Emmini bulunan Sivas Eyâleti Defterdarı 'izzetlü Salih Beg Efendi tarafından me'mur zabtiye 'Abdullah kulları ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrir ve ba-defter-i müfradat bu tarafda bulunan alacağının tahsil olunan mebalığın defderidir ki ber-vech-i âtiyyü'z-zıkr ve beyan olunur. Fi 23 Za sene 267 (23 Zilka'ade 1267 / 19 Eylül 1851)

Der-zimmet Sivasî Hacı Veli-zade Hacı Mehmed Efendi guruş 419 / Sivasî Kazzaz Bekir Ağa'dan eşya-i bahası guruş 67,5 / Sivasî terzi Üçüz oğlu Kivirik zimmî eşya-i baha guruş 192 / Terzi Karabet oğlu zimmîde eşya-i baha guruş 58 / Maksud oğlu 'Osman'da eşya-i baha guruş 100 / Eşvedili Eyüb Efendi mahdumu Zevî'l-kefil eşya-i baha guruş 640 / Sivasî Bezaz Kantarcı oğlu Artin zimmîde guruş 420 / Sivasî Balyoz oğlu Hicar zimmî eşya-i baha guruş 40,5 / Güven oğlu Seyyid Efendi eşya-i baha guruş 1400 / Bûşe oğlu Karabet zimmîde eşya-i baha guruş 37,5 / Seryedar oğlu Serkiz zimmîde eşya-i baha guruş 410 / Balyoz oğlu Zeğatel zimmîde eşya-i baha guruş 55 / Şeyh hanında Merker zimmîde eşya-i baha guruş 103 / Darendeli Vanlıoğlu Kel oğlunda eşya-i baha guruş 97 / Basmacı Dönik oğlu Etmik zimmîde guruş 300 / Selman Kel Yusuf'da eşya-i baha guruş 349 / Küçük Çarşı'da Holcu oğlu Tuyet zimmî guruş 79 / Cıykcı Mahuk Efendi'de eşya-i baha guruş 300 / Kazzaz Zarik oğlu Torik zimmî guruş 55 / Terzi Zarik oğlu Agob zimmî eşya-i baha guruş 32 / Bezar Keşiş oğlu İstefan guruş 192 / Kazzaz İbrahim Ağa guruş 95 / müteveffa-yı merkûmun nakd-i mevcudu guruş 1940.

Yekün guruş 7432,5. Minha el-ihracat; resm-i kısmet guruş 175 / kaydiyesi guruş 11; 5.5 hazine hissesi, 5.5 taraf-ı şer' / varak guruş 4 / nakid akçe hükmünde olduğundan dellaliyesi ihrac olunmadığı / sahihü'l-bâki' guruş 7232: Hisse li-ibnü'l-

merkûm Hasan meblağ 2, guruş 4218, para 26 / Hisse li-zevceti'l mezbûre gaibe Zeyneb, guruş 904 + 2109 guruş, para 13 bintü'l-mezbûre Rukiyye hisesi + ihbariyesi 15 guruş resm-i Beytü'l-mal 189 guruş, (toplam) 2848 guruş, 17 para, 1 akçe.

İşbu meblağ-ı mezkûr ikibinsekizyüzkırkseki guruş onyediyedi para bir akçe mezbûr Abdi ma'rifetiyle teslim-i sandık olmak üzere irsal kılındığı işbu mahalle şerh verildi. Yedine teslim olunup(?) i'tâ olundu.

108-1 Men'i Müdahale ve Hisse Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyaleti kazâlarından Zile Kasabası hanedanından İlbâşzade Mehmed Şerîf Ağa ibn Ahmed nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde Artukâbad Kazâsı'na tâbi' Kızılca Karyesi sâkinlerinden Ahmed bin Hasan ve İbrahim bin 'Ömer ve Yusuf bin 'Ali ve İbrahim bin 'Osman nâm kimesneler muvacehelerinde sahib-i arz hâzır olduğu halde Kızılca Karyesi arazisinde kâin beyne'l-ahali ma'lumü'l-hudud 'inde'l-ciran ve'l-isyân çiftlik ve damlar mukaddema pederim Ahmed Ağa'nın zabt ve tasarrufunda iken katilen fevt oldukda cümle terekesini dahi canib-i mîriden zabt olunup müahharan çiftlik-i mezkûrdan ma'ada iki kıt'a çiftlik benim validem 'Âyşe ile diğer üç nefer zevceleri Şerîfe ve diğer 'Âyşe ve Fatma nâm hatunların idaresi için ba-emr-i 'âli ihsan-ı hümayun olup cümlesi müştereken mutasarrıf iken validem mezbûre 'Âyşe kırk iki tarihinde fevt olup çiftlik-i mezkûrda hissesi ba-tapu bana intikal idüp kendim dahi tapuya alıp tarih-i mezkûrdan beri be-her sene üvey validem mezbûre Şerîfe hatundan çiftlik-i mezkûrdan rub' hissem için yüz guruş icare kat' ve be-her sene icare-i mezkûru bana nakden teslim idüp altmış üç senesine kadar bila-niza' bu vechile mutasarrıf iken mezbûre Şerîfe sene-i merkûmede huzur-ı şer'ide çiftlik-i mezkûre ber minval-i muharrer müştereken mutasarrıf olduğumuzu ikrar eylediğinden taraf-ı şer'iden yedime bir kıt'a hüccet-i şer'ie i'tâ olunmuşken çiftlik-i mezkûru müstakilen mezbûre Şerîfe hatunun kızının kızı Rabia hatun işbu merkûmuna fuzuli fariğ olup tasarruflarında olmağla su'âl olunup çiftlik-i mezkûrun cümle arazisi ve emlakından rub' hissemden işbu merkûmûnun kefa yedleriyle benim zabt ve tasarrufuma tenbih olunması muradımdır deyu ba'ded-da'vâ ve's-

su'âl merkûmlar dahi cevablarında çiftlik-i mezkûr müteveffa Ahmed Ağa'nın dört nefer zevceleri mezbûratlara ba-emr-i 'âli ihsan-ı hümayun olduğunu ikrar ancak müdde'î merkûmun validesi 'Âyşe hatun ile diğer 'Âyşe ve Fatma hatunlar otuz üç tarihinde çiftlik-i mezkûrdan her biri rub' hisselerini yetmişbeşer guruş bedel ile ba-izn sahib-i arz mezbûre Şerîfe hanım fariğ olup ba'dehu mezbûre dahi ba'de'l-kabul ellibeş tarihine kadar çiftlik-i mezkûra müstakilen mutasarrıf olup ellibeş senesi mezbûre Şerîfe hanım dahi çiftlik-i mezkûru kızının kızı mezbûre Rabia hanıma ba-izn sahib-i arz fariğ olup mutasarrıf iken altmışüç senesi Rebiü'l-evvelin beşinci günü mezbûre Rabia hanım bizler ile diğer müşterikimiz Dircanoğlu Ebubekir altıbin guruş bedel ile ba-izn sahib-i arz fariğ olup bizler dahi ba'de't-takviz ve'l-kabul cânib-i defterdariden iki kıt'a temessük ahz idüp bu vechile mutasarrıflarız deyu müdde'î merkûmun ber-minval muharrer altmış üç senesine kadar be-her sene mezbûre Şerîfe hanımdan yüz guruş ahzını külliyyen inkar etmeleriyle müdde'î merkûm Mehmed Şerîf ber-minval muharrer iddiasını mübeyyin beyana havâle olundukda ba'de'l-imhal ve'l-istimhal ityan-ı beyyineden izhar-ı acz-i birle bi't-taleb müdde'î 'aleyh merkûmûna yemin verilip mucibiyle müdde'î merkûm Mehmed Şerîf çiftlik-i mezkûrdan rub' hisse da'vâsından şer'an men' ve def' olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Fi 27 Za sene 67 (27 Zilka'ade 1267 / 23 Eylül 1851).

108-2 Bir Mülkün Vakıf Mülkü Olmadığının Tescîli

Sivas Eyâleti kazâlarından Kazâbâd Kazâsı'na tâbi' Beyobası Karyesi'nden iken bundan akdem fevt olan Begoğlu Mehmed bin Muhammed nâm müteveffanın veraseti zevcesi Elife bint-i İbrahim ve sulbî kebir oğulları Süleyman ve Mehmed ve sulbiye-i kebir kızları Şerîfe ve Ümmü Gülsüm ve Emine ve Zeyneb nâm kimesnelere münhasıra olduğu ba'de't-tahakkuk verese-i merkûmûndan merkûm Mehmed kendine asaleten merkûmun Süleyman ve Elif ve Şerîfe ve Ümmü Gülsüm ve Emine ve Zeynep nâm kimesnelerin taraflarından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti Tokadî 'Osman bin Mustafâ ve 'Ömer bin 'Ali nâm kimesneler şهادetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer'î lahık olmağla bi'l-vekalet Sivas mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde yine kazâ-i merkûme tâbi' Beskeni Karyesi sâkinlerinden olup savb-ı 'âlilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar

ettirdiği Hasan bin İbrahim nâm kimesne muvacehesinde Tokadî Kasabası'nda ve Bağhane Mahallesi'nde kâin bir taraftan Şerîfe hatun ve bir taraftan Terban oğlu mülkleri ve iki taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdud ve bir bab kış evi ve üç bab tahtanî oda ve bir bab yaz evi ve bir bab kilar ve üç bab fevkanî oda ve bir mikdar havlu ve bir bab şirehane ve bir lüle mâi-cârî çeşme ve eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bir mikdar bağçe ve bir mikdar arsa-i haliye me'a müstemil mülk-i menzil babamız merkûm Mehmed'in yedinde mülkü olup elli seneden mütecaviz mutasarrıf iken babam merkûm Mehmed on sene akdem fevt oldukda benimle ber vech-i muharrer müvekkilelerim merkû-mûna intikal idüp bizler dahi ol tarihde sagîr bulunduğumuzdan babamızdan sonra fuzuli menzil işbu merkûm zabt eylediğinden su'âl olunup menzil-i mezkûrdan kefa yediyle bizlerin zabt ve tasarrufumuza tenbih olunması muradımdır deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm Hasan dahi cevabında menzil-i mahdud-ı mezkûr benim validem Fâtıma bint-i Ahmed nâm Hatun'un babasından müntakil olup validem mezbûre kırk sene karındaşı işbu merkûm babası Mehmed'in huzurunda mutasarrıf olup on sene dahi merkûm Mehmed

Sayfa: 109 (önceki belgenin devamı)

ba'de'l-vefat mutasarrıf olup üç sene akdem müteveffiye oldukda veraseti hasren bana münhasıra olduğundan menzil-i mahdud-ı mezkûre mutasarrıf olurum deyu müdde'î merkûmun babasının ber-minval-i muharrer elli sene bila-niza' tasarrufunu inkar eyledikde müdde'î merkûm ber vech-i meşruh müdde'asını mübeyyin beyana havale olundukda Tokad Kasabası sükkanından olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan 'Osman bin Mustafâ ve 'Ömer Ali nâm kimesne şehadetleriyle menzil-i mahdud-ı mezkûre müdde'î merkûmun babası Mehmed bila-niza' elli sene ber vech-i mülkiyet mutasarrıf olduğunu bi'l-muvacehe vech-i şer'î üzere isbat eyleyüp müdde'î 'aleyh merkûm Hasan yetmiş senelik bir kıt'a vakfiye ibraz idüp işbu müdde'î merkûm ile teveliyeti müşterek olmak üzere menzil-i mezkûre vakıfdır deyu da'vâya tasaddî eyledikde mutasarrıfı elli senedir mülk iddi'â idüp müstened-i şer'îye binaen olduğundan müdde'î 'aleyh merkûm Hasan vakfiyye mucibince tesciliyle evlad-ı vakıfdan olduğunu tefsir edemediğinden müdde'î merkûm elli sene menzil-i mezkûrun ber-vech-i mülkiyyet babasının tasarrufunu isbat etmekle müdde'î-i 'aleyh merkûm Hasan'ın ber-vech-i meşruh vakıf da'vâsı şer'an mesmu'

olmayup mucibiyle menzil-i mahdud-ı mezkûrde müdde'î 'aleyh merkûm Hasan'ın kifayediyle müdde'î merkûm Mehmed ile müvekkilelerinin ber-vech-i mülkiyet iştiraken zabt ve tasarruflarına tenbih olunduğu ba'de't-tescil bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr. Fi 27 Za sene 267 (27 Zilka'ade 1267 / 23 Eylül 1851).

109-1 Mîrâs Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Oğlan Çavuş Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Evanis veled Kirkor nâm hâlikin veraseti zevcesi Marnos bint-i Karabet ve babası mersûm Kirkor veled-i Banos ve sulbiye-i sagîre kızları Narlı ve Hanaze ve Elmas nâm sagîrelere münhasıra olduğu ba'de't-tahakkuk verese-i mersûmundan mersûm Kirkor veledi'l-mersûm Banos nâm zimmî tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'îsi Hafız Ahmed bin 'Osman nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevce-i mersûme işbu ba'isete'r-rakime Marnos kendine asaleten ve sagîrûn-ı mersûmunun ba-hüccet-i şer'îye vasî-i mansubeleri olmakla bi'l-vesaye muvacehesinde müvekkilim mersûmûn oğlu Evanis yanında mütemekkin olup halik olmağla ol vakit terekesi tahrir olmağla müvekkilim mersûm bu tarafda yoğiken işbu mersûm fuzuli müvekkilimin ba-defder eşya ve mebalîğ-i menzil hâlik-i mersûmun diyerek defter-i kassama tahrir ve zabt etmiş olduğundan hâlik-ı mersûmun terekesinden ihrac olunmasını murad ederim deyu bi'l-ve kale bade'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında eşya ve mülk ve mebalîğ zevcem halik-i mersûmun olup ol vakit tahrir-i kassamda müvekkil-i mersûm Kirkor dahi hâzır olarak oğlum hâlik-i mersûmun dülger takımı kendi malıdır deyu ikrar ve başkaca tahrir ettirib bâkî kalan eşya ve emlake dahi diğerk oğlum Simon ile Evcemez'in müşterek malıdır deyu mersûm Kirkor ikrar ederek defder-i kasamsa idhâl ettirdi deyu def'-i def'ini müdde'î vekil-i merkûmun inkarına mebni müdde'îye-i aleyh mersûm ber-minval-i muharrer def'-i meşruhasını mübeyyin beyana havâle olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan Hasan Efendi bin (boş) ve Feyzullah bin 'Ali nâm kimesne bi'l-muvacehe vech-i şer'î üzere isbat-ı mucibiyle müdde'î müvekkil-i merkûm müvek-kiline izafetle eşya ve mebalîğ ve mülk-i menzilden müstakil da'vâsından ba'de'l-men' ber-mucib-i

defder-i kassam eşya ve mebalîğ ve mülk-i menzil-i müşterek olduğundan bi'l-farizati'ş-şer'îye beynlerinde taksim etmelerine tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr. Fi 27 Za sene 267 (27 Zilka'ade 1267 / 23 Eylül 1851).

110-1 Hibe Da'vâsı

(Bir menzile haksız yapılan müdahalenin men'i da'vâsı)

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Zile Kasabası mahallatından Küçük Minare Mahallesi sâkinlerinden Feyzullah bin Abdullah nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'î şerf-i enverde yine mahalle-i merkûme sâkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Tüysüz oğlu 'Abdullah bin Mehmed nâm kimesne muva-cehesinde mahalle-i merkûmede kâin bir taraftan Dönerverci oğlu ve bir taraftan Ebu-bekir ve bir taraftan Başı eski oğlu 'Ömer mülkleri ve bir taraftan Mustafâ ve bir taraftan benim mülküm ile mahdud eşcar-ı müsmire ve gayr-i müsmireli bir mikdar bağçe akdemce Tüysüz oğlu işbu merkûmun li-ümm er karındaşı 'Ali nâm kimesnenin yedinde mülkü iken tarih-i i'lamdan on yedi sene akdem fevt oldukda veraseti bir nefer kızı Hadice ve li-ebb kız karındaşı Zeliha ve validesi Kezban bint-i İsmâ'il nâm kimesnelere münhasıra olup mahall-i mezkûr dahi ol vakit menzil olmağla varislerine bi'l-intikal mutasarrıflar iken ba'dehu mezbûre Kezban dahi altı sene akdem müteveffîye olup bir nefer oğlu işbu merkûm Abdullah ile zevci Mehmed bin Abdullah nâm kimesnelere münhasıra olup ol vakit tereke-i müteveffîyan-ı merkûman ba-ma'rifet-i şer'î ve verese-i mezbûrun ma'ri-fetiyle tahrir ve terkim ve işbu merkûm ile sair verese beynlerinde bi'l-cümle eşya ve emlakı taksim idüp her biri hisselerini ba'de'l-ahz menzil-i mezkûru dahi mezbûre Hadice ile Zeliha nâm hatunlar hisselerine isabet eylediğinden hedm idüp arsasını mezbûretan bana dokuzyüzelli guraşa bey'-i bât ile bey' eylediklerinden beş senedir mahall-i mezkûru bağçe idüp taksim için eşcar gars ederek mutasarrıf iken işbu merkûm bağçe-i mezkûre fuzuli müdahaleden hali olmaz su'âl olunup bağçe-i mahdud-ı mezkûr olan bi-vech müdahalesinin men' ve def' olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm Abdullah dahi cevabında menzil-i merkur-ı mezbûretan hedm idüp arsasını

merkûma fûruht eylediklerini ve akdemce mezbûre Kezban müteveffiye oldukda mülk-i menzil ve eşyaları taksimlerini ikrar ancak hâkimü'l-vakt bana kerhen taksim idüp vermişdir ancak menzil-i mezkûru li-ümm er karındaşım merkûm Ali tarihinden onaltı sene akdem Sivas'da benim gıyabıma şuhud mahzarında bana hibe eylemiş olduğundan menzil-i mezkûr benim mülk-i mevhubem olmağla yedime teslim olunması muradımdır deyu tesaddî eyledikleri da'vâ-yı meşruhelerini lede'l-istifta menzil-i mezkûru ba'de't-taksim ve'l-ikrar def'a-î iltifata şayan olmayup müdde'î merkûm Feyzullah'a hasm-ı şer'i olmadığından mudde'î 'aleyh merkûm Tüysüz oğlu 'Abdullah bin Mehmed'in bağçe-i mezkûre olan bi-vech müdahalesinin men' ve def'ıyla müdde'î merkûm Feyzullah'ın mülk-i müşterası olmak üzere kema fi's-sabık zabt ve tasarrufuna tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr. Fi 2 Z sene 267 (2 Zilhicce 1267 / 28 Eylül 1851).

110-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Divriği Kasabası kuralarından Hornavel Karyesi mütemekkinlerinden Bahes Serkiz veled-i Erakil nâm zimmî Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine Divriği Kazâsı'nda sâkin Gürmaşlı Aşîreti'nden olup savb-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'l-'ilam Mehmed bin Abdullah nâm kimesne tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikri li-ecli'l-husume vekil-i müseccel şer'isi Hasan Ağa ibn Hüseyin nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i'lamdan on dört sene akdem karındaşım gaib-i an'il-beled Baltos ve Evanis nâm zimmîler işbu müvekkil-i mersûmdan beşyüz guruşluk zahire işтира idüp meblağ-ı mezkûr karındaşlarımın zimmetlerinde iken ikiyüz altmış iki senesi müvekkil-i merkûm "alacağım vardır" diyerek bizlere haber idüp bizler dahi havfımızdan taşı karyeye vardığımızda benim der- 'âliyyeden ticaret idüp götürdüğüm eşyadan ba-defder-i müfredat yedibin beşyüz otuzdört guruşluk kendi eşyamı fuzuli ahz ve alacağına mahsub eylediğinden eşya-i mezkûr benim malım olmağla müehharan Divriği Kaimmakamı 'Osman Beg'e iştikâ ve eşya-ı mezkûrun muhasebesini mir mûmâ ileyh konağında ru'yet idüp müvekkil-i merkûm Mehmed dahi eşya-ı mezkûru ber-minval-i muharrer benim malım olarak ahzını ikrar idüp ba-

defter-i müfredat-ı eşya semeninden 7534 guruş bana deyn ve borç edinmiş olmağla meblağ-ı mezkûr hâlâ zimmetinde olduğundan talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vekil-i merkûm dahi cevabında külliye inkar etmekle müdde'î mersûm maru'z-zikr iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda Sivas sâkinlerinden tahmilü'ş-şehade tarîki üzere iki nefer şahid ikame eyledikde da'vâsına muvafık olmadığından diğere beyyine talep olundukda ba'de'l-emhal ve'l-istimhal ityan-ı beyyineden ızhar-ı acz-i birle müdde'î mersûm babası Serkiz zimmîn talebiyle müdde'î 'aleyh müvekkil-i merkûm Mehmed nâm kimesneye eşya-ı mezkûrları müdde'î mersûmun malı olarak ahz idüp müahheran ikrar ederek semeni deyn ve borç edinmediğine yemin verilip mucibiyle müdde'î mersûm bila beyyine mu'arazadan men' ve def' olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l emr. Fi selh Za sene1267 (29 Zilka'ade 1267 / 25 Eylül 1851)

111-1 Hırszlık Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Hafik Nahiyesi'ne tâbi' Bakaraç Karyesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam Mustafâ bin Süleyman nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i enverde Tonus Kazâsı'na tâbi' Bahar özü Karyesi sâkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Mehmed bin Mustafâ nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i'lamdan dört gün akdem karye-i merkûmede işbu merkûm gece halinde kovanlığımıza girüp bir aded kovanımı sırkat idüp götürür iken merkûmu tutub yedinden ahz eylediğimizden su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunmak muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm Mehmed dahi cevabında karye-i merkûme sâkinlerinden Süleyman nâm kimesnede alacağım olup tarih-i mezkûrde karyeye vardığımda gece halinde müdde'î merkûm Mustafâ kama ile başıma darb ve cerh idüp ve hâzır Musa bin 'Ömer dahi külünk ile arkama darb eylediler deyu da'vâ ve sirkatini inkar idüp müdde'î merkûm maru'z-zikr müdde'asını mübeyyin beyana havâle olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan karye-i merkûmeden İsmâ'il bin Hüseyin ve Süleyman bin Mansur ve Sivas sâkinlerinden İsmâ'il bin Mehmed Emin ve Hariretlü Hasan bin Abdullah ve Memiş bin Ali nâm kimesneler şehadetleriyle tevatüren

mudde’i ‘aleyh merkûm Mehmed’in sırka olduğunu bi’l-muvacehe vech-i şer’î üzere isbat eyledikten sonra mudde’i ‘aleyh merkûm Mehmed dahi salifü’z-zikr darb iddi’asını mübeyyin beyana havâle olundukda ba’de’l-emhal ve’l-istimhal ityan-ı beyyineden ızhar-ı acz-i birle ba-taleb müdde’î merkûm Mustafâ ile hâzır merkûm Musa nâm kimesnelere başka başka yemin verilip mucibiyle müdde’i ‘aleyh merkûm Mehmed darb da’vâsından bila-beyyine ba’de’l-men’ ve müdde’i ‘aleyh merkûm Mehmed’in sırka olduğu ba’de’s-sübut şer’an ve kanunen cezası lazım geldiğinden re’yi vâlalarına menut idüğü bi’l-iltimas huzur-ı esfanelerine i’lam olundu. Bâkiyyü’l-emr li-men lehü’l-emr. Fi 3 Z sene 267 (3 Zilhicce 1267 / 29 Eylül 1851).

111-2 Cami’i Görevlisine Berât Verilmesi İsteği

Der-devlet mekine arz-ı dâ’î kemîneleridir ki,

Medine-i Sivas’a muzâfe Artukâbad Kazâsı’nda zimmî Karkani Karyesi’nde vâki’ cami’-i şerîfde ber-vech-i hasbi ba-berât-ı şerîf-i ‘âlişan hatip olan Veliyyüddin Halife ba-merallah-ı te’âla fevt olup bir nefer sulbî kebîr oğlu (boş) nâm kimesneyi terk idüp merkûm dahi ceheledenden olarak hizmet-i mezkûru edaya muktedir olamadığından müteveffâ-yı merkûmun yeri hali ve hizmet-i lazimesi mahlul ve mu’attal kalmağın müteveffâ-yı mezbûrun yerine yine karye-i merkûme sâkinlerinden olup esnan-ı askeriyyeyi tecavüz eden erbab-ı istihkakdan lede’l-ımtihan ehaliyyeti zâhir ve nümayan olan işbu ba’is-i arz-ı ‘ubudiyet Ahmed bin Ahmed Halife her-vecihle ilk ve ahiri olmağın cihet-i mezkûru müteveffâ-yı mezbûrun mahlulünden ve oğlu merkûmun adem-i iktidarından mezbûr Ahmed Halifeye ber-vech-i hasbî tevcih ve yedine bir kıt’a berât-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsan buyrulmak ricası ol ki vâki’ü’l-hal bi’l-iltimas huzur-ı paye-i serir-i saltanat-ı ‘alaya arz ve ‘ilam olundu. Bâkiyyü’l-emr li-hazret-i men lehu’l-emr. Hurre fi’l-yevmi’s-salis min şehri Zi’l-hicce-i’ş-şerîfe sene seb’a ve sittîn ve mieteyn ve elf (3 Zilhicce 1267 / 29 Eylül 1851).

111-3 Alacak Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Üryan zimmî Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem halik olan Kafsimi oğlu Evhan veled-i Kirkor nâm halikın veraseti zevcesi Marta bint-i 'Avidek ve sulbî sagîr oğulları Neşan ve Karabet ve kebire kızları Maryem ve Maniye nâm nasraniyyelere inhisarı ba'de't-tahkiki'ş-şer'î verese-i mersûmûndan işbu ba'isü'r-rakim zevce-i mersûme Marta bi'l-asale ve sagîran-ı mersûmanın vasîleri olmağla bi'l-vesaya kızları mersûmetan taraflarından vekil-i şer'ileri olmakla bi'l-vekale Sivas mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde yine medine-i merkûmede 'Osman Paşa mahallesi mütemekkinelerinden Martos bint-i Osep nâm nasraniye muvacehesinde işbu mersûmenin zevci olup bundan akdem halik olan Ağop veled-i Zeğatel nâm halikın murisim zevcem halik-i mersûm Evhan'a eşya semeninden binbeşyüz guruş deyni olup altmışbeş senesi Abbas Paşa zamanında zevcem halik-ı mersûm Evhan işbu mersûmenin zevci halik-i mersûm Ağop ve zimmîyi teşekkî

Sayfa: 112 (önceki belgenin devamı)

idüp mersûm dahi deyn-i mezkûru ikrar ve tahsili için muhasebe ilkâ olundukda işbu mersûma meblağ-ı mezkûr binbeşyüz guruşun edasına kefil olduğundan meblağ-ı mezkûru taleb ederim deyu bi'l-asale ve bi'l-vesaye ve bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûme dahi cevabında meblağ-ı mezkûrun edasına kefaletini külliye inkâr etmekle müdde'îye-i mersûme maru'z-zikr iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan Celali Karyesi'nden asakir-i şahane nefratından İbrahim bin Musa ve medine-i mersûme mütemekkinlerinden Begos veled-i Mağir nâm zimmîler şهادetleriyle mersûme Martos tarih-i mezkûrda edasına kefil olduğunu bi'l-muvacehe vech-i şer'î üzere isbat eyleyüp mucibiyle meblağ-ı mezkûr binbeşyüz guruşun müdde'îye-i 'aleyh mersûme Martos nâm nasraniyyeden bi't-tahsil müdde'îye-i mersûmeye teslimi lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine 'ilam olundu. Bâkiyyü'l emr li-men lehü'l-emr, fi 3 Za sene 67 (3 Zilka'ade 1267 / 29 Eylül 1851)

112-1 Müdahalenin Men'i Da'vâsı

Der-devlet mekine arz-ı dâ'î kemîneleridir ki,

Cabbarzade müteveffa Celaleddin Paşa'nın hazinedarı Hurşid Ağa Karahisar Kaim-makamı müteveffa Ahmed Paşa'nın oğlu Ali Rıza Beg ile Kazâbâd

Kazâsı'nda kâin bir kıt'a çiftlik münaza'alarının Sivas meclisinde ma' kud ve huzur-ı şer' de ber-vech-i hakka-niyet ru' yet olunması babında Sivas Valisi 'atufetlü Hamdi Paşa Hazretlerine hitaben serfûrud eden bir kıt'a emirnâme-i sami hazreti vekaletpenahiye imtisalen Sivas Eyâleti kazâlarından Tokad Kasabası mahallatından Huruc Mahallesi sâkinlerinden işbu ba'is-i 'arz-ı 'ubdiyyet merkûm müteakkık Mehmed Hurşid Ağa bin Abdullah nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde Trabzon Sancağı'nda İbase(?) Kazâsı sâkinlerinden Ahmed Paşazade merkûm Ali Rıza Beg muvaehesinde sahib-i 'arz hâzır olduğu halde Kazâbâd Kazâsı arazisinde kâin beyne'l-ahali ma'lumetü'l-hudud ve'l-ciran ve'l-evsaf Taşlı Çiftlik demekle ma'ruf çiftlik ve çiftlik-i mezkûre tâbi' cemi' levazımatı akdemce hazinedarzade işbu mir mûmâ ileyhın pederi müşarun ileyh Ahmed Paşa'nın taht-ı tasarrufunda iken ikiyüz elliüç senesi mevla-yı 'attakım Cabbarzade Mehmed Celaledin Paşa'ya ba-izn sahib-i arz fariğ olup müşarun ileyh dahi bir sene çiftlik-i mezkûru zabt ve zira'at ve öşr-i şer'ini sahib-i arza ba'de'l-edâ ellidört senesi müşarun ileyh Mehmed Celaledin Paşa dahi çiftlik-i mezkûru cemi' tevatüfûyle ba-izn sahib-i arz bana fariğ ve ihsan buyurmuş olduğundan ben dahi ba'de'l-kabul şimdiye kadar çiftlik-i mezkûra mutasarrıf olup bila-nizâ' ihya ve zira'at idüp öşr-i şerisini sahib-i arza eda ederken işbu mir mûmâ ileyh bu sene çiftlik fuzuli müdahaleden hali olmaz su'âl olunup çiftlik-i mezkûra olan müdahalesinin men' ve def' olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mir merkûm dahi cevabında çiftlik-i mezkûr akdemce pederim müşarun ileyh Ahmed Paşa'nın taht-ı tasarrufunda ihya ve zira'at eder iken ikiyüz elliüç senesi Cabbarzade Menuk Mehmed Celaledin Paşa Hazretlerine çiftlik-i mezkûrun tasarrufunu emaneten ihale ve bir sene sonra pederim Ahmed Paşa'nın irtihal-i dar-ı beka etmekle çiftlik-i mezkûr ber-mucib-i kanun bana intikal etmekle ol vakit sagîr bulundu-ğumdan çiftlik-i mezkûru Mehmed Paşa dahi fuzuli sahib- arz huzurunda işbu merkûma fariğ olup tasarrufunda 'ali hale tevkif olunup bu sene-i mübarekede dahi kendim baliğ ve reşid olmamla tarih-i 'ilamdan sekiz mah akdem Rebiü'l-evvelinin ondokuzuncu günü çiftlik-i mezkûr pederimden müntakil olduğundan işbu merkûm Hurşid Ağa'dan Tokad meclisinde ma' kud huzur-ı şer'ide pederimden müntakildir deyu ber-vech-i meşruh iddi'a idüp merkûm dahi elliüç tarihinde mevla-yı 'attakım Mehmed Paşa Ahmed Paşa'dan çiftlik-i mezkûra tâbi' lihafe-i arazilerini

taleb idüp müşarun ileyh Ahmed Paşa'nın bir kıt'a kaimesiyle müşarun ileyh Mehmed Paşa dahi bir sene mutasarrıf olup ellidört senesi sahib-i arz ma'rifetiyle çiftlik-i mezkûru bana hibe ve fariğ olduğundan tasarruf ederim deyu murafe'a ve müşarun ileyh Mehmed Paşa'nın ferağından kendi zabt ve tasarrufunu havi bir kıt'a sahib-i arz temessükü ibraz ancak pederim müşarun ileyh Ahmed Paşa'nın ferağından Mehmed Paşa'nın tasarrufuna sahib-i arzın izni var mıdır? deyu merkûm Hurşid Ağa'dan kerraren ve merraren su'âl olundukda müşarun ileyh Mehmed Paşa'nın tasarrufuna dair sahib-i arzın izni yokdur lakin pederimde mevcut ve mahfuz kaimesi müşarun ileyh Mehmed Paşa'ya sened kâfidir deyu mukabele eylediğinden ve Mehmed Paşa'nın tasarrufuna dair sahib-i arzın delaleten ve sarahaten izni olmamakla fariğ-i mezbûr sahih olmayup müşarun ileyh Mehmed Paşa'nın dahi aherin arazilerini Hurşid Ağa'ya ba-izn sahib-i arz-ı ferağ-ı dahi sahih ve mu'teber olmadığı ba'de'l-istifta, cevap verilmeğin mucibince çiftlik-i mezkûrdan merkûm Hurşid Ağa'nın kefa yediyle benim zabt ve tasarrufuma ba'de't-tenbih, muahharan merkûm Hurşid Ağa müteveffa pederim Ahmed Paşa ferağından Mehmed Paşa'nın zabtı için tedarik ve ibraz eylediği temessükü ikrar evveline münakız olduğundan iltifata şayan olmamağla bi-vecih mu'arazadan men' olduğunu mübeyyin taraf-ı şer'iden yedime bir kıt'a hüccet-i şer'iyye i'tâ olundu deyu hüccet-i mezkûru ibraz ve def' eyledikde def-i mezkûrdan müdde'î merkûm Mehmed Hurşid Ağa akdemce vâki' olan murafe'alarını ikrar, ancak müşarun ileyh Ahmed Paşa'nın mevla-yı 'attakım Mehmed Paşa'ya ferağında sahib-i arzın izni cehlime mebni temessük zannedip ol vakit

Sayfa: 112 (önceki belgenin devamı)

temessük yedimde olmadığından sahib-i arzın izni yokdur deyu takrir idüp ba'dehu temessük ibraz eylediğimde temessüke ve tenakuzu tevfiğe Tokad'da meclis-i şer'de iltifat etmediler deyu tenakuzu tevfiğden başka akdemce çiftlik-i mezkûru tasarrufum için kendi yedime i'tâ olunan bir kıt'a temessükde dahi ferağ-ı evvel ve sani mesturdur deyu temessük-i mezkûru ibraz eyledikde sahib-i arz müşarun ileyh Ahmed Paşa'nın Mehmed Paşa'ya ferağında bir sene zabt ve tasarruf ve zira'at idüp öşr-i şer'isini sahib-i arza ba'de'l-eda be ba'de'l-ılm müşarun ileyh Mehmed Paşa dahi Gulamı Hurşid Ağa'ya fariğ olduğuna izn ve birlemiştir deyu fariğ-i evvel ve saniyi sarahaten zikr ederek izinlerini hâvî temessük i'tâ eylemiş olduğundan

tarafeyn lede'l-istifta, Zeyd tapu ile mutasarrif olduğu tarlasını 'Ömer'e tefvîz idüp 'Ömer ve dahi tefvîz eyledikten sonra Zeyd'in ol tarlayı 'Ömer'de tevfizinde sahib-i arzın lisanen izni bulunmayup lakin sahib-i arzın tefvîz ve takvizine 'âlim olduğu halde 'Ömer'den öşür almış olsa sahib-i arzın öşür alması 'Ömer'in takvizine izin olur mu? El-cevap: "olur " deyu bir kıt'a fetva-yı şerîf bi'l-i'tâ "ve hasıla en-'ilm sahibü'l-arz et-tefvîz ve ahza öşre la-yemnei'l-makvez fe innehu izn minhu " ibaresi dahi kütübü fikiyeden Mizanü'l Feteva ve gayride mestur olmağla mir mûmâ ileyh Ali Rıza Beg'in temessük-i saniyi bi't-tû'-i ve'r-rızâ ikrar idüp temessük-i sanide ferağ-ı evvel dahi sarihan mezkûr olduğundan başka merkûm Mehmed Hurşid Ağa tenakuzu ber-minval-i muharrer cehliyle tevfik eyledikten ve mir mûmâ ileyh in ibraz eylediği hüccet-i mezkûrun sebki dahi usulüne muvafık olmamağın mucibiyle çiftlik-i mezkûrda mir mûmâ ileyh Ali Rıza Beg'in kefa yediyle merkûm Mehmed Hurşid Ağa'nın kema fi's-sabık ba-izn sahib-i arz zabt ve tasarrufuna tenbih olduğundan husus-ı mezkûrun men'i babında bir kıt'a emr-i 'âlî hazret-i cihandarı erzan buyurulmak ricası ol ki, vâki'ü'l-hal bi'l-iltimas paye-i serir-i saltanat-ı a'laya arz ve i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-hazreti men lehü'l-emr. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hadi ve'l-'ısrîn min-şehr-i Zi'l-ka'adeti'ş-şerîfe sene sab'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (21 Zilka'ade 1267 / 17 Eylül 1851)

113-1 Müdahale İddiasının Reddi

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Artukkâbad Kazâsı'na tâbi' Sulusaray Karyesi sâkine-lerinden zâtî ta'rif-i şer'î ile ma'rufe olan Beşe bint-i Hüseyin ve karındaşı Mustafâ nâm kimesneler Sivas meclis-i kebirinde huzur-ı şer'ide yine karye-i merkûme sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam Süleyman Ağa ibn el-Hâc 'Ömer nâm kimesne muvacehesinde sahib-i arz vekili hâzır olduğu halde karye-i merkûme arazisinde vâki' beyne'l-ahali ma'lumetü'l-hudud ve'l-ciran yirmidört kıt'a tarlalar akdemce babalarımız Hüseyin ile 'ammimiz İbrahim nâm kimesnelerin ber-vech-i iştirak taht-ı tasarruflarında iken tarih-i i'lamdan onbeş sene akdem 'ammimiz merkûm İbrahim fevt olup tarlaha-yı mezkûrundan nısf hissesi mahlul kalmağla mahlulunden tarih-i mezkûrda tarla-yı mezkûrünün cümlesine işbu merkûm fuzuli (...) ahz ederek zabt eylediğinden tarihten iki mah akdem babalarımız Hüseyin fevt

olup tarlaha-yı mezkûrundan nısf hissesi bizlere intikal etmekle hise-i mezkûrdan işbu merkûmun kefa yediyle bizlerin zabt ve tasarrufumuza tenbih olunması muradımızdır deyu her biri ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm Süleyman Ağa dahi ceva-bında tarlaha-yı mezkûrundan işbu yedimde olan temessük mucibince ondört kıt'a tarlalar akdemce müdde'î mezbûranın babaları müteveffa Hüseyin ile 'ammileri İbrahim'in ber-vech-i iştirak ba-tapu taht-ı tasarruflarında iken 'ammileri merkûm İbrahim fevt olup nısf hissesi oğulları Hacı Mehmed ve Ali nâm kimesnelere intikal idüp müdde'î mezbûranın babaları Hüseyin tarihinden otuz sene akdem mezkûr tarlalardan nısf hissesini karındaşı oğlu merkûm Hacı Mehmed'e ba-izn sahib-i arz-ı bedel-i ma'lume ile fariğ olup merkûm dahi fariğ-i mezkûru ba'de'l-kabul tarih-i mezkûrda muahharan merkûm Hacı Mehmed fevt olup tarlaha-yı mezkûrunun cümlesini karındaşı merkûm Ali'ye intikal idüp merkûm Ali dahi fevt olup tarlaha-yı mezkûrünün cümlesi mahlul kalmağla ellidokuz senesi kazâ-i mezbûrda müzayede olundukda müdde'î-yi mezbûranın babaları merkûm Hüseyin hâzır olduğu halde dörtyüz guruş bedel ile benim üzerimde karar idüp bedel-i mezkûru tarih-i mezkûrda Sivas sandığına ba'de't-teslim cânib-i defterdariden mezkûr ondört kıt'a tarlalar için yedime bir kıt'a temessük ahz ederek sekiz senedir ihya ve zira'at ederek mutasarrıf olurum deyu def' eylediğimde def'-i mezkûru müdde'în-i mezbûran külliye inkar etmekle müdde'î 'aleyh merkûm Süleyman Ağa maru'z-zikr def'-i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda karye-i merkûme sâkinlerinden olup şeraiti kabul haklarında vâki' olan Yüzbaşı Ali bin İbrahim ve 'Ali bin Süleyman nâm kimesneler şهادetleriyle müdde'î mezbûranın

Sayfa: 114 (önceki belgenin devamı)

babaları Hüseyin tarihinden otuz sene akdem tarlaha-yı mezkûrundan nısf hissesini karındaşı oğlu Hacı Mehmed'e ba-izn sahib-i arz-ı ferağını merkûm Hacı Mehmed bade'l-vefat tarlaha-yı mezkûrünün cümlesi karındaşı Ali'ye intikal eylediğini ve muahharan merkûm Ali dahi fevt olup tarlaha-yı mezkûrünün cümlesi mahlulünden ellidokuz senesi müdde'î mezbûranın babaları Hüseyin hâzır olduğu halde tarlaha-yı mezkûrünü kazâ-i mezbûrda ba'de'l-müzayede müdde'î aleyh merkûm Süleyman Ağa'nın dörtyüz guruş bedel ile üzerinde karar eylediğini bi'-muvacehe vech-i şer'î üzere isbat eyleyüp mucibiyle müdde'î mezbûran 'Ayşe ve karındaşı Mustafâ tarlaha-yı mezkûrundan ondört kıt'a tarlalara olan bi-vecih-i müdahalelerinin men' ve

def'ile müdde'i 'aleyh merkûm Süleyman Ağa'nın kema fi's-sâbık zabt ve tasarrufuna tenbih-i şer'i olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr limen lehü'l-emr. Fi 25 Za sene 67 (25 Zilka'ade 1267 / 21 Eylül 1851).

114-1 Men'i Müdahale ve Hisse Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyaleti kazâlarından Zile Kasabası hanedanından İlbaşzade Mehmed Şerîf Ağa ibn Ahmed nâm kimesne Sivas meclisi-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde Artukâbad Kazâsı'na tâbi' Kızılca Karyesi sâkinlerinden Ahmed bin Hasan ve İbrahim 'Ömer ve Yusuf bin Ali ve İbrahim bin 'Osman nâm kimesneler muvacehelerinde sahib-i arz hâzır olduğu halde Kızılca Karyesi arazisinde kâin beyne'l-ahali ma'lumu'l-hudud 'inde'l-ciran ve'l-esaf çiftlik ve damlar mukaddema pederim Ahmed Ağa'nın zabt ve tasarrufunda iken katilen fevt oldukda cümle terekesini dahi cânib-i miriden zabt olunup muahharan çiftlik-i mezkûrdan ma'ada iki kıt'a çiftlik benim validem 'Âyşe ile diğer üç nefer zevceleri Şerîfe ve diğer 'Âyşe ve Fatma nâm hatunların idaresi için ba-emr-i 'âli ihsan-ı hümayun olup cümlesi müştereken mutasarrıf iken validem mezbûre 'Âyşe kırkiki tarihinde fevt olup çiftlik-i mezkûrdan hissesi ba-tapu bana intikal idüp kendim dahi tapuya alup tarih-i mezkûrdan bir ve beher sene oki validem mezbûre Şerîfe Hatun'dan çiftlik-i mezkûrdan rübu' hissem için yüz guruş icare kat' ve beher sene icare-i mezkûru bana nakden teslim idüp altmışüç senesine kadar bila niza'bu vechile mutasarrıf iken mezbûre Şerîfe hatun sene-i merkûmede huzur-ı şer'ide çiftlik-i mezkûr ber-minval-i muharrer müştereken mutasarrıf olduğumuzu ikrar eylediğinden taraf-ı şer'iden yedime bir kıt'a hüccet-i şer'iyye i'tâ olunmuşken çiftlik-i mezkûru müstakilen mezbûre Şerîfe Hatun'un kızının kızı Rabia hatun işbu merkûmuna fuzuli fariğ olup tasarruflarında olmağla su'âl olunup çiftlik-i mezkûrun cümle arazi ve emlakinden rub' hissemden işbu merkûmûnun kefa yedleriyle benim zabt ve tasarrufuma tenbih olunması muradımdır deyu ba'ded-da'vâ ve's-su'âl merkûmlar dahi cevablarında çiftlik-i mezkûr müteveffa Ahmed Ağa'nın dört nefer zevceleri mezbûratlara ba-emr-i 'âli ihsan-ı hümayun olduğunu ikrar ancak müdde'î merkûmun validesi 'Âyşe Hatun ile diğer 'Âyşe ve Fatma Hatunlar otuzüç tarihinde

çiftlik-i mezkûrdan her biri rub' hisselerini yetmişbeşer guruş bedel ile ba-izn sahib-i arz mezbûre Şerîfe Hanım fariğ olup ba'dehu mezbûre dahi ba'de'l-kabûl ellibeş tarihine kadar çiftlik-i mezkûra müstakilen mutasarrıf olup ellibeş senesi mezbûre Şerîfe Hanım dahi çiftlik-i mezkûru kızının kızı mezbûre Rabia Hanım'a ba-izn sahib-i arz fariğ olup mutasarrıf iken altmışüç senesi Rebiü'l-evvelinin beşinci günü mezbûre Rabia Hatun bizler ile diğerk müşterikimiz Dircanoğlu Ebubekir'e altıbin guruş bedel ile ba-izn sahib-i arz fariğ olup bizler dahi ba'de't-takviz ve'l-kabul cânib-i defderdariden iki kıt'a temessük ahz idüp bu vecihle mutasarrıflarız deyu müdde'i merkûmun ber-minval-i muharer altmış üç senesine kadar be-her sene mezbûre Şerîfe Hanım'dan yüz guruş îcâre ahzını külliyen inkar etmeleri müdde'î merkûm Mehmed Şerîf ber-minval-i muharer iddi'asını mübeyyin beyana havâle olundukda ba'de'l-emhâl ve'l-istimhal-i ityan-ı beyyineden izhar-ı acz-ı birle bi't-taleb müdde'i 'aleyh merkûmûna yemin verilip mucibiyle müdde'î merkûm Mehmed Şerîf çiftlik-i mezkûrdan rub' hisse da'vâsından bila beyine mu'arazadan men' ve def' olunduğu ba'de't-tescil bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine 'ilam olundu. Bâkiyyü'l-emr limen lehü'l-emr. Fi 27 Za sene 67 (27 Zilka'ade 1267 / 23 Eylül 1851).

114-2 Vasî Ta'yîni

(Hüccet-i vekâlet)

Fi'l-asl Kayseriye mütemekkinlerinden olup medine-i Sivas'da Sarı Şeyh Mahal-lesi'nde müste'ciran sâkin iken bundan akdem li-ecli't-ticare Bağdad-ı Behişt Abad'da Kumbatya odasında sandikkârlık hizmetiyle meşgul iken hâlik olan Sefer veled-i Merat veled-i Nekule nâm hâlikin veraseti mahalle-i merkûmede mütemekkinine zevcesi Eleniko bint-i Bedru ve sulbî kebir oğlu Fûdî ve sagîr oğulları Borki ve Bevdoş ve Matkule ve sulbiye-i sagîre kızı Mariye nâm vasîlere münhasıra olduğu 'inde'ş-şer'il enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra verese-i mersûmundan zevce-i mersûme Eleniko nefsinden asaleten ve evlad-ı sigârları taraflarından dahi ba-hüccet-i şer'iyye vasîleri olmağla bi'l-vesaye ve mersûm Fûdî zimmî bi'l-asale meclis-i şer'i şerîf-i enver ve mahfel-i din-i münif-i ezherde her biri bi'l-asale ve bi'l-vesaye ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm iderler ki, murisimiz hâlik-ı mersûmun mahallinde bi'l-cümle terekesine vaz'ül-yed olanlardan taleb ve da'vâ ve ahz ve

kabza ve bizlere irsal ve iysale ve lede'l-hâce sulh ve ibraya ve husus-ı mezkûrun müteveffa olduğu umurun küllisine taraflarımızdan yine Bağdad'da Kumbatya odasında sandıkkar hizmetinde bulunan Tanos veled-i Borki nâm zimmîyi vekalet-i mutlaka-i 'amme ile vekil ve nâib-i münasib nasb ve ta'yin eyledik didiklerinde vekalet-i mezkûru dahi mersûm Tanas nâm zimmînin kabulüne mevkuf idi ki ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-salis ve'l-'ısrin min-şehri Zi'l-hiceti'ş-şerîfe sene seb'a ve sittîn ve mieteyn ve elf. (23 Zilhicce 1267 / 19 Ekim 1851).

Sivasî Mardros veled-i Evanis ve Bağuhi veled-i Ehrun

115-1 Mülk Satışı (Hamam Satışı)

Medine-i Malatya'da Küçük Cami' Mahallesi sâkinlerinden olan Hasan bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'i-şerîf-i enverde yine Malatya'da Paye-i Acem Mahallesi'nden olup işbu ba'isanü'l-kitab Yusuf bin el-Hâc İbrahim ve müştereki Sabtîrin(?) Mahallesi'nden Hüseyin bin Halil nâm kimesneler mahzarlarında ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm idüp 'akd-i âtiyyü'z-zikrin suduruna değin benimle li-ebeveyn er karındaşlarım 'Ali ve Mustafâ'ya validemiz müteveffîye Elif bint-i Hasan nâm müteveffiyeden bizlere isabet idüp yine Malatya'da Esbu Suda "Setmepınar hamamı" demekle ma'ruf kevkir hamamın etraf-ı erba'asından bir taraftan Sülûkzade Mehmed Ağa ve bir taraftan Hancızade Mehmed Ağa ve bir taraftan Mısır'lı Hüseyin bağçesi ve bir taraftan Sülûkoğlu Kahvesi ve tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab kargir hamamın nısfında üç sehimde bir sehim hisse-i sabia'mı tarafeynden îcab ve kabûlü hâvi şurut-ı müfsideden 'ârî bey'-i bat-ı sahih-i şer'i ile merkûman Yusuf ve Hüseyin'e iştitaken yediyüz guruşa bey' ve temlik ve mahallinde kabz ve tesayit eyledikde merkûman dahi ber-veh-i muharrer iştira' ve temlik ve teslit ve kabul eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yediyüz guruşu merkûman Yusuf ve Hüseyin yedlerinden tamamen ve kamilen ahz ve kabz eyledim. Fima ba'd hama-ı mahdud-ı mezkûrda olan nısf hissennin üç sehimde bir sehim hissede benim 'alaka ve müdhalim kalmayup merkûman Yusuf ve Hüseyin'in hamam-ı mezkûr iştiraken mülk-i müşteraları olmuşdur keyfema yeşa' ve haysüma yehtar mutasarrıf olsun dediklerinde gıbbe't-tasdiki'ş-şer'î ma-vaka'a bi't-taleb ketb

olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hadi ve'l-'ısrîn min şehr-i Zi'l-hiceti'ş-şerîfe sene seb'a ve sittîn ve mi'eteyn ve elf. (21 Zilhicce 1267 / 17 Ekim 1851)

Turvandı oğlu Ahmed Ağa ve Hacı Ya'kub oğlu Ahmed bin Hasan ve Hacı Halife Yeğeni Mahmud bin Mustafâ ve Düblümün oğlu 'Ali bin Musa ve gayrihim.

115-2 Mülk Satışı (Ev Satışı) Da'vâsının Reddi

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Sarı Şeyh Mahallesi mütemekkinlerinden işbu ba'isü'r-rakim Demirci Agob veled-i Zeğâtlı nâm zimmî Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'-i şerîf-i enverde yine medine-i merkûme mütemekkinlerinden ve menzil-i âtiyyü'z-zikre vazi'u'l-yed olup savb-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ittirdiği berber Sahak veled-i Mado nâm zimmî muvacehesinde boyacı Ekin oğlu müfsidesi Karabet veled-i Agob nâm zimmî ile yine medine-i merkûme mütemekkinlerinden Sürbek bint-i Esaver nâm zimmîler hâzır oldukları halde mahalle-i merkûmede kâin iki taraftan karındaşım oğlu İstefan ve iki taraftan tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab kış evi me'a seki tahtı odunluk ve bir mikdar havluyu müştemil mülk-i menzil yedimde şeraen mülküm iken işbu hâzır mersûm Karabet zimmîye beşyüz guruş deynim olup meblağ-ı mezkûra rehin olarak menzil-i mezkûru mersûma teslim eylediğimde mersûm dahi işbu hazıra-i mersûmenin müvekkilesi kızı gâibe-i ani'l-beled Maryem bint-i Füccar nâm nasraniyeye fuzuli bey' idüp mersûme dahi tarafından validesini vekil iderek bi'l-ve kale mersûm Sahak zimmîye fuzuli icar ile teslim etmiş olduğundan deynim olan meblağ-ı mezkûr beşyüz guruşu hâzır mersûma eda ve teslim itmemele menzil-i mezkûru bana teslim mersûm Sahak zimmîye tenbih olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl hâzırân-ı mersûman Karabet ve Sürbek nâm nasraniyeler müdde'î mersûmu cemî'i kelimatında tasdik idüp mersûm Agob dahi cevabında mersûme Sürbek nâm nasraniyeden icar iderek menzil-i mezkûra muta-sarrıf olurum deyu ma'adayı inkar itmiş ise de müste'ciri mersûmun inkarı iltifata şayan olmayup 'alâ mucib-i ikrar tâm menzil-i mahdud-ı mezkûrdan mersûm Sahak zimmînin kefa yediyle müdde'î mersûm Agob zimmînin zabt ve tasarrufuna tenbih olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr. Fi 21 Z sene 67 (21 Zilhicce 1267 / 17 Ekim 1851).

116-1 Tereke

Fi'l-asl Musıla sâkinlerinden olup li-ecli'l-maslahat der-Aliye'ye azmiyet ve rah-ı resti olan medine-i Sivas'da Külhaşoğlu Mustafâ Ağa'nın kahvesinde bi-mizac olarak ba-merallah-i te'ala fevt olan Sırace'd-din Efendi ibn Kasım Efendi nâm müteveffanın zahirde varis-i ma'ruf ve ma'rufesi olmadığından terekesi cânib-i Beytü'l-male a'id ve raci' olmağla Beytü'l-mal Emmini bulunan Sivas Eyâleti Defderdarı 'izzetlü Salih Rıf'at Beg Efendi tarafından me'muru Salih Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrir ve terkim ve sük-ı sultaniyede bi'l-müzayede bey' olunan eşyanın esman-ı terke defteridir. Fi 15 Z sene 67 (15 Zilhicce 1267 / 11 Ekim 1851)

Siyah maşlah 1, guruş 20 / çuka bendul 1, setrye 1, asku 1, guruş / 135 / fes 1, me'a püskül, guruş 24 / köhne şal 1, guruş 29 / kenarı mavi entari 1, guruş 40 / heğbe 2, guruş 7 / hurduvat, guruş 3,5 / müsta'mel fevtani enteri 1, guruş 14 / kısa kürk 1, çuka bellik 1, guruş 15 / don 1, gömlek 1, guruş 8 / def'a don 1, ve gömlek 1, guruş 11 / basma seccade 1, guruş 8 / tabanca, hisse 1, kabur 1, guruş 50 / Mushaf-ı Şerif 1, guruş 80 / doru kısrak 1, guruş 350 / nakd-i mevcud, guruş 330 / sâ'at-i karabi(?) 1, guruş 1.

İcmal-i yekün; guruş 1125,5 / minha el-ihracat; techiz tekfin mesarifi, guruş 40 / kahve kirası ve yevmiye ve esb mesarifi, guruş 15 / resm-i kısmet, guruş 26, para 30 / kaydiye guruş 1, 20 / 0,30 hazineye, 0,30 mahkemeye / dellaliye, guruş 21 / 10,5 hazineye, 3,5 mahkemeye, 7 dellaliye / dükkân kirası, guruş 5 / varakbaha, para 25 / hammaliye, guruş 1 / ahbariye, guruş 8.

Sahihü'l-bâkî; guruş 1006, para 10

İşbu meblağ-ı mezkûr binaltı guruş on para me'muru Salih Ağa ma'rifetiyle teslim-i sandık olunarak işbu mahalle-i şerh verildi.

116-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İşbu kitabe Aşır bin nikab-ı ayad kerimeleriyle şeref-yab olan medine-i Sivas'da vâki' Şah Hüseyin Mahallesi'nde ve belde-i merkûme hanedanından olup ref'atlı es-Seyyid Mehmed Cemale'd-din Beg Efendi ibnü'l-merhum İbrahim Said Paşa Hazretlerinin taraf-ı bahre'ş-şeref-i samilerinden zikr-i atı hususunda tasdike vekil olup vekaleti Seyyid Abdullah bin 'Osman ve Zile'li 'Ali bin Abdullah nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer'î lahık olan Hacı

‘Osman Ağa ibn Mehmed nâm kimesne meclis-i şer’i-şerîf-i enverde hâzır olduğu halde medine-i mezbûreye muzâfe Hafik Nahiyesi’ne tâbi’ Şimkürek Karyesi sâkinlerinden Mehmed Memiş ibn Ahmed nâm kimesne ikrar-ı tam ve takrir-i kelâm ider ki ‘akd-i âtiyyü’z-zikrin suduruna değin yedimde irsen mülk-i sahihim olup karye-i merkûmede kâin bir taraftan müşteri-i mûmâ ileyh Beg ve bir taraftan Kezban Hatun ve iki taraftan tarîk-i ‘amm ile mahdud bir bab kış evi ve bir mikdar bostanımı müştetil mülk-i menzilimi bi-cümleti’t-tevabı’ ve’l-levahık tarafeynden icab ve kabulü hâvi ve şurut-ı müfsideden ‘ari bey-i bat-ı sahih-i şer’i ile beşyüz guruşa müvekkil-i mir-i mûmâ ileyh Mehmed Cemal Beg Efendi Hazretlerine bey’ ve temlik ve teslim eyledigimde ol dahi ber-vech-i mübeyyin işтира’ ve temellük ve teslim-i kabz ve kabul buyurdıklarından sonra semen-i mezkûr beşyüz guruş müvekkil-i mir-i mûmâ ileyh yedinden tamamen ve kamilen ahz ve kabz eyledim fîma ba’d menzil ve bağçe-i mahdud-ı mezkûrda benim alka ve müdhalim kalmayup müvekkil mir mûmâ ileyhin dahil-i süluk-i temellükleri olmağın keyfe ma-yeşa ve yehtar mutasarıf olsun dedikde gibbe’t-tasdikî’ş-şer’i ma-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’s-salis ve’l-‘ışrîn min-şehr-i Zi’l-hicci’ti’ş-şerîfe li-sene seb’a ve sittîn ve mi’eteyn ve elf. (23 Zilhicce 1267 / 19 Ekim 1851)

Kalagozlu Mehmed Efendi ibn Hüseyin ve Karahisarlı Zade Seyyid Ahmed Efendi ve Dalhi oğlu Seyyid bin ‘Osman ve Raşid bin Abdullah ve Şimkürek Karyesi İmamı ve muhtarı Hasan bin ‘Ömer ve Hacı ‘Osman Ağa ibn Mehmed.

117-1 Tereke

Medine-i Sivas’da vâki’ Gökçe Bostan Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hasan bin (boş) nâm müteveffanın veraseti zevcesi Ümmühan bint-i Abdullah ve sulbî kebir oğulları Hüseyin ve Abdurrahman ve Ahmed kızı Rahime nâm kimesnelere münhasıra olup kable’l-kısme mezbûre Rahime dahi müteveffıye olup veraseti validesi mezbûre Ümmühan ve li-ebeveyn er karındaşları Hüsyin ve ‘Abdurrahman ve Ahmed nâm kimesnelere inhisarı ba’d-tahakkuk kable’l-kısme merkûm Hüseyin dahi fevt olup veraseti validesi mezbûre Ümmühan ile li-ebeveyn er karındaşları ‘Abdurrahman ve Ahmed nâm kimesnelere munhasıra olup kable’l-kismet merkûm ‘Abdurrahman dahi fevt olup veraseti validesi mezbûre Ümmühan ve li-ebeveyn er karındaşı Ahmed nâm kimesnelere münhasıra olduğu lede’ş-şer’i’l-

enver zâhir ve nümayan olduktan sonra müteveffa-yı merkûmun terekeleri ma'rifet-i şer' ve varis-i kibar ma'rifetiyle tahrir ve terkim ve beyne'l-verese-i bi'l-farizeti's-şer'îye tevzi' ve taksim defteridir ki ber vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur. Fi 27 Z sene 267 (27 Zilhicce 1267 / 23 Ekim 1851)

Deymi döşek 1, yorgan 1, yasdık 1, guruş 120 / çift yüzlü yorgan 1, guruş 20 / Sivas basması yorgan 1, guruş 18 / müsta'mel kırmızılı kilim 1, guruş 15 / deymi yasdık 4, guruş 60 / sagîr yasdık 1, guruş 3 / çaput minder 3 guruş 20 / köhne kırmızı çull, guruş 8 / şilte-i mahad 1, guruş 15 / sağıre şekeri 1, guruş 8 / köhne döşek 1, yorgan 1, yasdık 1, guruş 40 / müsta'mel çuval 1, harar 1, guruş 8 / köhne sitil 1, guruş 5 / köhne çuval 1, guruş 2 / köhne çuval 1, guruş 5 / bez tob 2, guruş 40 / şamdan 1, guruş 5 / evan nühas kıyye 32, fi14, guruş 448 / hurdavathane guruş 30 / fincan 6, zarf 6, guruş 15 / inek 1, guruş 50 / der-zimmet 'Osman Efendi'de guruş 150 / Acem şalı 1, guruş 40 / mahalle-i merkûmede mülk-i menzil guruş 800.

Yekün; guruş 1925, minha el-ihracat; mehr-i zevcetü'l-mezbûre Ümmühan guruş 150 / resm-i kısmet-i 'adi, guruş 47 / kaydiye, guruş 2,5 / varak-ı sahiha-i baha, guruş 1 / sahihü'l-bâkî, li't-taksim beyne'l-verese: Hisse-i zevcetü'l-mezbûre Ümmühan, guruş 448, 8 para / hisse-i ibni'l-merkûm Ahmed, guruş 1276, para 11.

117-2 Tereke

Kable'l-kısme mezbûre Ümmühan dahi müteveffiye olup veraseti zevci Mehmed Emin bin İsmâ'il ve sulbî kebir oğlu Ahmed nâm kimesnelere munhasıra olduğu ba'de't-tahakkuk müteveffiye-i mezbûrenin terekesi verese-i merkûmânın iltimas ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrir ve taksim ve beyne'l-veresete bi'l-farizeti's-şer'îye tevzi' ve taksim defteridir ki ber-vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur. Fi 27 Z sene 67 (27 Zilhicce 1267 / 1851)

Çit entari 1, iş 1, guruş 12 / sanduka 1, guruş 8 / bez gömlek 2, guruş 10 / peşkir 1, guruş 1 / sim kutu 1, guruş 25 / yazma 1, guruş 10 / kırmızı bez top 1, guruş 20 / müteveffiye mezbûrenin akdemce vefat eden zevci Hasan zimmetinde mehri, guruş 150 / zevci Mehmed Emin zimmetinde mehri, guruş 100

Balada muharrer zevci ve gerek kızı müteveffiyeden ve oğullarından irsen isabet eden hisse-i irsiyesi, guruş 447, para 9.

Yekün; guruş 784, para 9 / minha el-ihracat; resm-i kısmet-i ‘adi, guruş 8, para 2 / sahihü’l-bâkî li’t-taksim-i beyne’l-verese, guruş 775, para 29: Hisse-i zevci’l-merkûm Mehmed Emin, guruş 193, para 37 / hisse-i ibnü’l-merkûm Ahmed, guruş 581, para 3.

118-1 Vasî Ta’yîni

Medine-i Sivas’da vâki’ Üryan Müslim Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem halik olan Kağnıcı oğlu Kabrîl veled-i Kirkor nâm halikın sulbiye-i sagîre kızı Sema nâm nasraniyeye babası halik-ı mersûmdan isabet ve intikal iden ba-defter-i kassam hisse-i irsiyesi zabt ve hıfz ve tesviye-i umurunu ru’yete kıbel-i şer’iden bir müstakim vasî nasb ve ta’yin olunması elzam ve ehem olmağın sagîre-i mersûmenin hali işbu ba’isü’r-rakim Erakîl veled-i İskendar nâm zimmî müstakim olup umur-ı vesayet uhdesinden gelmeğle kadir idüğünü zeyl-i vesikada muharrerü’l-esami ehl-i zimmet re’ayaların ihbarlarıyla lede’ş-şer’i’l-enver zâhir ve nümayan olmağın hâkim-i mevki’-i sadr-ı kitab tûbâleh ve hüsn-i me’ab Efendi Hazretleri dahi sagîre-i mersûmenin hiyn-i bülüğuna değın babası halik-i mersûmdan ba-defter-i kassam isabet ve intikal iden hisse-i irsiyesini zabt ve hıfz ve tesviye-i umurunu ru’yete mersûm Erakîl nâm zimmîyi vasî nasb ve ta’yin buyurdukda mersûm dahi vesayet-i mezkûru kabul ve hizmet-i lazimesini kema-yenbaği edaya ta’ahhüd ve iltizam itmeğın ma-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Hurreire fi’l yevmi’s-sabi’ ve’l-‘ışrîn min şehr-i zi’l-hiceti’ş-şerîfe li-sene seb’a ve sittîn ve mi’eteyn ve elf. (27 Zilhicce 1267 / 23 Ekim 1851).

Teymurcu Agob veled-i Diryab ve Arşuncu Hacader veled-i Sahak, Turalı Za’dısı Beyros ve Attar Horik ve Mızdırık oğlu Menas.

118-2 Hırsızlık Da’vâsının Men’i

Medine-i Sivas’da vâki’ Küçük Minare Mahallesi sâkinelerinden zâtî ta’rif-i şer’î ile ma’ruf olan Mevlüde bint-i Hasan nâm Hatun Sivas mahkemesinde meclis-i şer’-i şerîf-i enverde yine mahalle-i merkûme sâkinelerinden olup savb-ı devletlerinden me’mur kulları ma’rifetiyle ihzar ettirdiği kızı işbu ba’isani’l-i’lam ‘Âyşe bint-i Mustafa ve zevci Mehmed bin Ahmed nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i’lamdan üç gün akdem kendim Eslim Karyesi’nde olduğum halde gice

halinde işbu mezbûre ile zevci mezbûr Mehmed elbirlik ederek kendi hanemdem etrafları onbeşer dal inci olarak bir aded elmas gerdanlık ve dört aded elmas yüzük ve bir çift incili küpe ve bir çift balgımı kaşlı kemer ve bir ‘aded sim külabdan ve bir ‘aded sim buhurdan ve bir çift sim kati ve bir takım sim reşme ve üç ‘aded sanduka derununda elbise ve eşyalar kendi malım olarak hanemde iken işbu merkûman fevkani odamın penceresini kırıp eşya-ı mezkûrları ahz ve sirkat eylediklerinden mucib-i şer’isi icra olunmak muradıdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûman dahi cevab-larında külliye inkar etmeleriyle müdd’iye-i mezbûre ber-minval muharrer iddi’asını mübeyyin beyana havâle olundukda ba’de’l-imhal ve’l-istimhal ityan-ı beyyineden ızhar-ı ‘acz-i birle yemine dahi tâlip olmadığından mucibiyle müdde’iye-i mezbûre Mevlüde bila-beyyine bi-vech-i mu’arazadan men’ ve def’ olduğu bi’l-iltimas huzur-ı esfanelerine i’lam olundu. Fi 27 Z sene 267 (27 Zilhicce 1267 / 23 Ekim 1851).

118-3 Mîrâs Da’vâsı

Medine-i Sivas’a muzâfe Hafik Nahiyesi’ne tâbi’ Horsane Karyesi mütemekkin-lerinden iken bundan akdem halik olan babası Begos veled-i Ağbek nâm halikin veraseti zevce-i metrukesi Enmar bint-i Ağbek ve sulbî oğulları Artin ve Mardervas ve sulbiye-i kebire kızları Ahsabert ve Vartuk nâm nasraniyelere inhisar-ı lede’ş-şer’i’l-enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra verese-i mersûmundan mersûme Ahsabert nâm nasraniye tarafından da’vâ-yı âtiyyü’z-zikre ve sulh ve ibraya vekil olup vekaleti İbrahim Efendi ibn Hamza Ağa ve Eyyes veled-i Agob nâm kimesneler şهادetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer’î lâhık olan zevci Kivirik veled-i Ehrun nâm zimmî meclis-i şer’-i şerîf-i enverde yine verese-i mersûmûndan işbu ba’isü’r-rakim Artin ve Kazar veledan Begos nâm zimmîlere bi’l-asale ve mersûm Mardervas ve Vartuk nâm nasraniyeler taraflarından dahi da’vâ-yı âtiyyü’z-zikri mehasemeye vekil olup vekaleti Keşbeş Agob veled-i Mosyes ve Evan veled-i Kivirik nâm zimmîler şهادetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer’-î lâhık olan mersûm Artin nâm zimmî bi’l-vekale mahzarında sahib-i arz vekili hâzır olduğu halde müvekkilem mersûme ile işbu mersûmânın babaları mersûm Begos tarih-i kitabdan üç mah akdem halik olup bi’l-cümle tereke işbu mersûmân ve müvekkileri vazî’u’l-yed olduklarından tereke-i halik-i

mersûmdan müvekkilem mersûmeye isabet eden haric ve dahil kassam hisse-i irsiyesiyle yine halik-i mersûmun karye-i mersûme arazisinde kâin beyne'l-ahali ma'lumu'l-hudud otuzdokuz tarlanın nıflarından dahi ba-irade-i seniye hamis hissesini ba-izn sahib-i arz taksim olunarak cümlesinin bana teslim olunması matlubumdur deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûman dahi cevablarında babaları

Sayfa: 119 (önceki belgenin devamı)

halik-i mersûmun ba-defter-i kassam cümle terekesine vazi'u'l-yed olduklarını ikrar ancak tarlaha-yı mezkûrundan nıflarını babamız mersûm hâl-i hayatında altmış beş senesi Muharremü'l-haramın onüçüncü günü bizler ile diğer karındaşımız mersûm Mardervas nâm zımmiye müştereken ikibin guruş bedel ile ba-izin sahib-i arz bizlere fariğ olup bizler dahi takviz ve kabul idüp tarlaha-yı mezkûruna mutasarrıf oluruz deyu def' ve haric muhter eşya ve zimmat olduğunu inkar eyledikde müdde'î vekil-i mersûm dahi tarlaha-yı mezkûrundan nısf hissesini ber-mucib-i temessük halik-i mersûmun oğulları mersûmuna iştiraken ba-izn sahib-i arz ferağını bi't-tav' ve'r-rıza ikrar idüp müdde'î 'aleyh mersûmanın haric-i defter-i kassam eşya ve emlak ve zimmat olduğunu mübeyyin beyana ityan-ı beyyine sadedinde iken beynlerine maslihun tevassutiyle müdde'î vekil-i mersûm huzur-ı şer'de mersûman Artin ve Kazar nâm zimmîler muvacehesinde takrir-i kelâm idüp halik-i mersûmun bi'l-cümle terekesinden düyûn ve zimmat olmadığı halde beynimize muslihun tevassutiyle müvekkilem mersûmenin hisse-i irsiyesinden 'alâ tariki't-teharic bana üçbinüçyüz guruş vermek üzere tarafeyn bi'l-asale ve bi'l-vekale sulh olup her birimiz dahi sulh-i mezkûru bade'l-kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûrdan üçyüz guruşuna bi'r-rıza bana bir re's kısrak virüp ma'ada üçbin guruşu dahi bana tamamen teslim idüp fima ba'd tereke-i halik-i mersûme müte'allık 'amme-i de'avi ve metalibat ve kaffe-i îman ve dahi hamatdan her birimiz bi'l-asale ve bi'l-vekale aherin zimmetlerini ibra'-ı 'amm sahih-i şer'î ile ibra eyleyüp her birimiz dahi aherin ber-minval muharrer ibrasını kabul eyledik deyu ikrar ve i'tiraf eyledikde müdde'î 'aleyh mersûmân dahi mukırr vekil-i mersûmun câri olan bi'l-cümle kelimat-ı meşruhasında ve cay-i tahkik ve ve's-şe'a-yı tasdik itmeğin ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sabi' ve'l-'ışrin min şehr-i Zi'l-hicce'ti's-şerîfe sene seb'a ve sittîn ve mi'eteyn ve elf. (27 Zilhicce 1267 / 23 Ekim 1851).

Hatipzade Ebubekir Efendi ve Deli Hamzazade İbrahim Efendi ve Çavuşbaşı Mustafâ Efendi, Hamamcı Hacı ‘Ali Ağa ve Attar Kivirik ve Evanis veled-i Karabet ve Horsanalı Tartar oğlu Kivirik ve muhbir Evyes ve Keşiş Agob ve Tanıl oğlu Hasbar ve gayrihim.

119-1 Mîrâs Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î ömr-ü devletleridir ki,

Fi’l asıl Sivas Eyâleti kazâlarından Gürün Kasabası mütemekkinlerinden olup Sivas’da Küçük Benekler Mahallesi mütemekkinelerinden işbu ba’isü’r-rakim Torvende bint-i Kazer nâm nasraniye tarafından da’vâ-yı âtiyyü’z-zikre vekil-i müseccel-i şer’isini sulbî kebir oğlu Marderos veled-i Taros nâm zimmî Sivas mahkemesinde huzur-ı şer’-i şerîf-i enverde müvekkilesi mersûmenin li-ebb er karındaşı olup savb-ı devletlerinden me’mur kulları ma’rifetiyle ihzar ittirdiği Karabet veledi’l-mersûm Kazer nâm zimmî muvace-hesinde müvekkilem validem mersûme ile işbu mersûmun babaları mersûm Kazer nâm zimmî tarih-i i’lamdan altı sene akdem halik olup vereseti sulbî kebir oğlu mersûm Karabet ve sulbiye-i kebire kızları müvekkilem mersûme Torvende ile Marnos nâm nasraniyelere münhasıra olup tereke-i halik-i mersûmdan mersûme Marnos’un hissesini virub ibra’ ibra-i zimmet idüp tereke-i halik-i mersûmdan olarak ba-defter-i müfredat eşya ve emlak ve zimmatdan müvekkilem validem mersûmenin bi’l-cümle hissesini li-ecli’t-tahsil bu tarafa iştika eyledikde tarih-i i’lamdan altı gün akdem mersûm Karabet müvekkilem mersûmenin mütemekkinine olduğu hanesine gelüb beni niçin teşekki eyledin babamız malı olarak oniki kat yatak ile yetmiş kıyye evan nühas ve iki bab Gürün Kasabası’nda menzil ve üç bab bağçe ve sekizbin gurus paresi zimmetimdedir senin hissene bunlardan vireceğim idim deyu ikrar dahi eylediğinden su’âl olunup cümlesinden müvekkilem mersûmenin sülüs hissesini talep ederim deyu bi’l-vekale ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl mersûm dahi cevabında babamız mersûm onsekiz sene akdem halik olup babamız mersûm medyun olduğundan cümle terekesi fûruht olunarak deyyine eda’ olunmuşdur deyu babası mersûmun malı olup muahharan ikrarını külliyen inkar itmekle müdde’î vekil-i mersûm ber-vech-i meşruh müdde’asını mübeyyin beyana havale olundukda Sivas sükkanından olup şerait-i kabul haklarında vâki’ olan Bıçakçı oğlu Mustafâ bin Mahmud ve Kahveci

Evanis veled-i Karabet nâm kimesneler şehadetleriyle tarih-i mezkûrda müdde'î 'aleyh mersûm Karabet

Sayfa: 120 (önceki belgenin devamı)

nâm zimmînin ber-minval-i muharrer vâki' olan ikrarını bi'l-muvacehe vech-i şer'î üzere isbat eyleyüp mucibiyle eşya ve emlak ve mebalîğ ve bağçelerden müvekkile-i mersûme-nin sülüs hissesini teslim mersûm Karabet nâm zimmîye tedbih olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Fi 27 Z sene 267 (27 Zilhicce 1267 / 23 Ekim 1851).

120-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Küçük Minare Mahallesi sâkinlerinden işbu baisü'l-i'lam Hacı Hasan oğlu Hasan Ağa bin Mehmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'î şerîf-i enverde yine medine-i merkûme sâkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği 'Osman bin Mustafâ nâm kimesne tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'isi el-Hâc 'Ali bin Ebubekir nâm kimesne işbu merkûmun müvekkili ile altmış senesi der-âliyeden eşya götürüb ticaret etmek üzere şerik olup sermayemiz olan onsekizbin guruşun nısfı benim nısf-ı diğeri müvekkilim merkûmun olarak şerik olup şirket-i mezkûrun muhasebesi ru'yet olunmadığından geçenlerde taraf-ı şer'iden nâib ma'rifetiyle ticaret meclisinde ru'yet-i muhasebe idüp ba-defter-i müfredat şirket-i mezkûr malından olarak müvekkil-i merkûmun me'huzundan bana bindokuzyüz guruş vereceği olup meblağ-ı mezkûrun edasında ta'lil etmekle meblağ-ı mezkûru talep iderim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vekil-i merkûm dahi cevabında müdde'î merkûm ile ber-minval muharrer dokuzyüzbin guruş sermaye ile müvekkili merkûm şerik olduklarını ikrar ancak, müvekkilim merkûmun me'huzatından ba'de'l-muhasebe bindokuzyüz guruş bana ziyade geçüp ancak meblağ-ı mezkûre mukabil yedimizde bulunan defterde muharrer olduğu üzere müdde'î merkûme dahi ziyade geçmiş olmağla muhasebe olunması muradımdır deyu defter-i mezkûrda olan müfredat-ı eşyaları iddia idüp ber-mucib-i şer'î isbat edemediğinden müdde'î merkûm Hasan Ağa bi't-taleb tahlif olunarak bâkî müşterek mallarından yediyüzelliyedibuçuk guruşdan on 'aded kadife yasdık ve bir sandık ve bir 'aded

çekmece malı müşterek olduğunu şuhudîn ile müvekkil-i mersûm ba'de'l-isbat bahaları hisse-i müşteriye ikiyüzyedibuçuk guruş bi't-tenzil ikiyüz guruş esb karı ucuz elli guruş Panon oğlunda olan yatak parasından hissesi cem'an yediyüzelliyedibuçuk guruş merkûm Hasan Ağa bi'r-rıza merkûm 'Osman Ağa'ya terk ile müdde'î merkûmun iddi'ası olan bindokuzyüz guruşdan yediyüzelliyedibuçuk bi't-tenzil bâkî binyüzkırkiki buçuk guruş müvekkil-i merkûm 'Osman Ağa'dan tahsiliyle müdde'î merkûma teslimi lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı esfanelerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr. Fi 2 M sene 267 (3 Muharrem 1268 / 29 Ekim 1851)

120-2 Mülk Satışının İptali İçin Açılan Da'vânın Reddi

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Keçibula Mahallesi sâkinlerinden Kol-emirzade Hacı Hasan Ağa ve Uzun 'Ali Ağa-zade Mehmed 'Asım Ağa ve sair ahali hâzır oldukları halde meclis-i şer'i-şerîf-i enverde yine mahalle-i merkûme mütemekkinlerinden olup işbu baisü'r-rakim Kasab Kirkor veled-i Babu ve Dülger İstefan veled-i Beyros nâm zimmîler muvace-helerinde mahalle-i merkûmeden İshak Efendi bin 'Abdullah nâm kimesne hâzır olduğu halde mahalle-i merkûmede kâin iki taraftan mersûman Kirkor ve İstefan ve bir taraftan Hüseyin ve bir taraftan tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab kış evi ve bir mikdar havlu-yu müstemil mülk-i menzil hâzır-ı bi'l-meclis İshak Efendi'nin zabt ve tasarrufunda mülkü iken tarihten onbeş gün akdem işbu mersûman Kirgor ve İstefan nâm zimmîlere ikibin guruşa bey' ve teslim etmiş ise de menzil-i mezkûr müslüman hanesi olduğundan re'ayaya verilmesi lazım gelmiyeceğinden su'âl olunup mucib-i şer'isi icra' olunmak muradımdır deyu her biri ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûman dahi cevaplarında tarih-i mezkûrda menzil-i mezkûru hâzır-ı merkûm İshak Efendi'den ikibin guruş ile bir kısa felus müziseye işтира' eylediğini ikrar ancak mahallemizde İslam ile re'aya mahlût olduğundan anın için işтира' eyledik deyu cevapları lede'l-istifa' mahalle-i merkûmede İslam ile re'aya mahlut olduğundan müdde'î merkûmünun da'vâları sıhhate münkalib olmayup da'vâları iltifata şayan olmadığından hâzır-ı merkûm İshak Efendi'nin menzil-i mezkûru semen-i ma'lume bey' eylediğini ikrarı vecih üzere mersûman Kirkor ve İstefan'ın menzil-i mezkûru zabt ve tasarruflarına tenbih olunduğu bi'l-

iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. 7 M sene 267 (7 Muharrem 1268 / 2 Kasım 1851).

121-1 Tüccar Esnafının Narh isteği

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' penbeci esnafının narhları hususu için vâki' olan istirhamlarına müsa'ade-i daverileri erzan buyurularak esnaf-ı merkûmûnun (...) tüccarları huzur-ı şer' celb olunarak icra olunması babında bizzat emr ve irade-i daverilerine imtisalen esnaf-ı merkûmûn ile Kayserili vesair tüccarlar dahi huzur-ı şer' celb olunarak cend-i nefer ehl-i vukuf hâzır oldukları halde penbe keyfini su'âl olundukda kendilere gelmiş olan evrak-ı müte'addidelerinde bu sene Adana ve Behisni penbesinin killeti olduğunu ifade eski narh ile idare etmeyeceğini ahbar eylediklerinden ve penbe dahi ahali-yi fukaraya ilzam bulunmuş olduğundan sonra penbe-i mezkûr teraküm eylediği halde aşfi tenzilini ta'ahhüd eylediklerinden esnaf-ı merkûmûn fukara güruhundan olup başka ticaretleri olmadığından tüccar ve esnaf ve ehl-i vukuf ma'rifetleriyle şimdilik Adana penbesinin beher batmanı otuz yedişerbuçuk guruşa Behisni penbesinin beher batmanı otuzüç guruşa tüccarından esnaf-ı merkûmûna iştira idüp ve beher kıyyede dahi esnafa ticaret olarak usul-i vecihle yirmibeşer pare zam olunarak Adana penbesi kırkbuçuk guruşa ve Behisni penbesi otuzaltı guruş ile esnafın ahali-i fukaraya fûruht edecekleri penbe ve asdarın beher topu onikişer guruşa olarak narhları sebt-i defter olarak fûruht eylemelerine tenbih olunup esnaf-ı merkûmûndan ma'adaları dahi dükkan ve sair mahallede ziyadeye fûruht etmemelerine emr ve iradeleri erzan buyurulmak menut-ı daverileri idüğü imtisalen li'l-emr bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine ilam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr, fi 11 M sene 68 (11 Muharrem 1268 / 6 Kasım 1851).

121-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tonus Kazâsı'na tâbi' Ulaş Karyesi mütemekkinlerinden Serkiz veled-i Melkun nâm zimmî Sivas mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Sarı Şeyh Mahallesi mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği baisü'r-rakim Karabet veled-i

Agob nâm zimmî muvacehesinde altmışüç senesi işbu mersûm Karabet zimmîden binsekizyüz guruş ahz idüp meblağ-ı mezkûru der-‘aliyede Keletci oğlu gaib ani’l-meclis Artin zimmî ile diğer adamları hâzır-ı bi’l-meclis Mıgırdıç zimmîye teslimiyle bana emr idüp ben dahi meblağ-ı mezkûrdan sekizyüzaltmış guruşunu hâzır mersûm Mıgırdıç zimmiye bâkî dokuzyüzkırk guruşu dahi Keletci oğlu mersûm Artin zimmîye der-‘aliyede tamamen teslim idüp ba’dehu mersûm Karabet zimmînin sulbî kebir oğlu hâzır-ı bi’l-meclis Agob zimmî altmışdört senesi der-‘aliyeye varuverende zevcen Karane nâm nasraniye ikibindörtyüz guruş bizlerden ahz ederek sana böylece keşide eyledi deyu meblağ-ı mezkûru taleb ve muahharan der-‘aliyede gaib ani’l-meclis Çukasız oğlu Melkun zimmîye su’âl etmek murad eyledikde ben dahi fi’l-hakika meblağ-ı mezkûru zevcem ahz iylediği halde deynimdir deyu mersûma bi’l-muvacehe havâle olunup meblağ-ı mezkûrdan dahi dörtyüz guruşu mersûm Melkun nâm zimmîye teslim ve bu tarafa ve solumda zevcem hâzır-ı mersûme bir para ahz etmemiş olduğundan ve mersûm Melkun zimmî dahi cihet-i havaleden olarak bâkî kalan ikibin guruşu taleb etmekle su’âl olunup mucib-i şer’isi icra olunmak muradımdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl mersûman dahi cevablarında tarih-i mezkûrda binsekizyüz guruşu müdde’î mersûma teslimen temiz olup der-‘aliyede idd’alaimıza mersûm eda’ etmediğinden muahharan der-‘aliyeye oğlum mersûmun vürudunda üzerine teraküm eden güzeştesini zam iderek ikibindörtyüz guruşunu matlub idüp muahharan mersûm Melkun zimmîye bi’l-muvacehe havale eylediğinden meblağ-ı mezkûrdan sekizyüzaltmış guruşu mersûm Mıgırdıç zimmîye teslim eylemiştir deyu ikrar ma’ada dokuzyüzkırk guruşu mersûm Artin zimmîye teslimini inkar etmekle müdde’î mersûm marü’l-beyan iddi’asını mübeyyin beyana havale olundukda ityan-ı beyyineden ızhar-ı ‘acz-i birle bi’t-taleb mersûm Karabet zimmîye yemin verilüp mucibiyle bâkî kalan meblağ-ı mezkûr dokuzyüzkırk guruşun mersûm Serkiz nâm zimmîden şer’an tahsiliyle bâkî ziyade da’vâsıyla havalesinin sıhhatli olmayup iltifata şayan olmayacağı bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu. Bâkiyyü’l-emr li-men lehü’l-emr. Fi 7 M sene 268 (7 Muharrem 1268 / 2 Kasım 1851).

122-1 Göçebe Aşiretlerin Sivas ve Amasya Sancaklarına Yerleştirilmesi

Fermânı: Fermân-ı ‘âli

Dustur-ı mükerrem müşir-i müfehham nizamü’l-‘alem müdbirü’l-umuru’l cumhur bi’l-fikri’s-sakıb mütehammehamu’l-enâm bi’r-rey’is-saib mümehhir-i bünyanü’d-devletü’l-ikbal müşir-i erkan-ı sa’adetü ve’l-iclal el-mahkuk bi-sunuk-i ‘avatıfu’l-melekü’l-‘alâ Sivas valisi vezirim Hamdi Paşa edamallahü te’ala iclallehu ve mefahirü’l ‘ulema-i’l-muhakkikin Sivas naibi ve müftiyle zikr-i âti ‘aşâyirin meskun olduğu mahallerden Sivas Sancağı dahilinde kâin kazâlar nâibi ve müftileri zîde ‘ilmuhum ve mefahirü’l-email ve’l-akran kaza-i müdirleri ve a’zay-ı meclis zîde kadrihim tevfik-i ref’i hümayunum vâsıl olıcak ma’lum ola ki saye-i muvakkıt vaye-i şahanemde Ankara Eyaletiyle Sivas ve Amasya sancaklarına iskan olunan Afşar ve Reşvan ‘aşiretlerinin istikrar-ı usul-i iskanları bi’l-icra’ esbab-ı inti’aş ve istirahatlarının istihsal ve istikballerine tevcihle sarf-ı sa’i evfa olunmakta ve olduğu bu def’a ba-tahrirat-ı ittiha ve ol babda balası defterlü tanzim olan bir kıt’a mazbata dahi takdim ve isra’ olunmuş olup beyana hacet olmadığı üzere kaffe-i memalik-i mahrusa-i şahanemde sâkin ve mutavattın olan her sınıf teb’a ve devlet-i ‘aliyemin daima müzhir asayiş ve istirahat-ı ehimmesi olmaları mültezim-i şahanem olduğu misüllü ‘aşayir-i merkûmenin dahi kadimden me’luk oldukları göçebelik hallerinden ve sefaletten kurtarılıp mütena’im-i teammü emin ve rahat ve zira’at ve haraset ve icra-yı san’at ve ticaretle mükteseb-i ta’ayyüş ve münfe’at olmaları matlub-ı padişahanem olduğuna binaen me’muriyet-i devlet-i ‘aliyem taraflarından buralar yine mütemadiyen nezaret ve dikkat olunması ve bunlardan ba’zı sebek ma’az makuleleri ve rahatda fırsat buldu ise firare cesaret ve fırsat bulamaz ise meraset ve zira’at be-kâin eyleyecekleri melhut olduğundan ‘aşayir-i merkûmenin muhafazalarıyla zira’at ve harasetle iştilal eylemelerine meskun oldukları karye ahali tarafından dahi ta’ahhüdlere vecihle daima dikkat ve kazâ ve sancak meclisleri caniblerinden nezaret kılınması ve ‘umur-ı ‘adiyelerinin sair ahali-i meskuna misüllü meclislerinde ber-vech-i hakkaniyyet-i hüsn-i tevsiiyyet ve tesviyesiye bir güne umur-ı cesimleri vuku’unda Ankara Valisi bulunanlar müraca’at eylemeleri ve’l-hâsıl mukteza-yı kefalet ve ta’ahhüdlere hareket-i dikkatle muğayir-i halet vuku’a gelmemesi babında lazım gelen mahallere evamir-i ‘aliyem ısdar-ı meclis-i vâla-yı ahkâm-ı ‘adiliyemden bi’z-zat ifade olunmuş ve keyfiyet

taraf-ı şeref-i padişahaneme ‘arz ile lede’l-istizan ber minval-i muharrer icrası hususuna irade-i seniyye-i mülukanem te’allukuyla emr-i hümayun-ı şahanem sunuh ve südur iderek mukteza-yı munîkı üzere diğér mahaller için başka başka emr-i şerîfim tasdir kılınmış ve zikr olunan defterler dahi maliye-i hazine-i celileme gönderilerek kalemine kayd ettirilmiş olmağın sen ki vali-i müşarun ileyhısın Sivas Sancağı’nda iskan olunan ‘aşayirin balada beyan olunduğı üzere takdir-i iskanları ve haraset ve zira’atle iştiğal eylemeleri hususuna daima’ dikkat ve nezaretle vuku’ bulacak umur-ı ‘adiyeleri sair ahali-i meskune misüllü mahalli meclisinde bi’t-tesviye mevad-ı cesimeden dahi Ankara valisi bulunanlara müraca’atla ber-vech-i hakkaniyyet ru’yet olunarak hılaf-ı kefalet ve taahhüd ve mugayir-i tanzimat bir güne hal ve hareket vuku’a gelmemesi esbabında istihsal ve istikmaline mezid i’tina ve sarf-ı ru’yet ve sizki nâib ve müftiler ve sair mûmâ ileyhimsiz mazmun-ı emr ve ferman-ı mülukanem sizin ma’lumunuz oldukda mucib ve muktezası üzere ‘amel ve hareketle ifa-yı ve mukteza-yı kar-ı kerarı ve sadakat-i ihtimam ve dikkat eyliyesiz, şöyle bilesiz ‘alamet-i şerîfeme i’timad kılasız tahrirarn fi’l evail-i şehri Zi’l-hicce’ş-şerîfe li-sene seb’a ve sittîn ve mi’eteyn ve elf (1-10 Zilhicce 1267 / 1851).

Hatt-ı vasale el-bina fi 12 M sene 268 (12 Muharrem 1268 / 7 Kasım 1851).

122-2 Hırsızlık İddiasının Men’i ve Def’i Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas’a muzaafe Hafik Nahiyesi’ne tâbi’ Küre Karyesi mütemekkinlerin-den Sirob veled-i Mevsis nâm zimmî Sivas mahkemesinde huzur-ı şer’i-şerîf-i enverde karye-i merkûme mütemekkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me’mur kulları ma’rifetiyle ihzar ettirdiğı işbu ba’isü’r-rakim Elrut veled-i Kirkor nâm zimmî muvace-hesinde tarih-i i’lamdan oniki gün akdem karye-i merkûmede işbu mersûm nisfu’l-leylde kovanlığıma girüp altı batman ‘aseli sirkat idüp hanesine götürmüş olduğundan su’âl olup mucib-i şer’isi icra olunmak muradımdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl mersûm dahi cevabında külliyeın inkar etmekle müdde’î mersûm Sirob nâm zimmî ber-vech-i meşruh iddi’asını mübeyyin beyana havale olundukda ba’de’l-emhal ve’l-istihmal ityan-ı beyyineden ızhar-ı ‘acz birle yemine dahi tâlip olmayup mucibiyle müdde’î mersûm Sirob nâm zimmî salifü’z-zikr sirkat da’vâsından bila-beyyine men’ ve def’ olunduğı bi’l-iltimas

huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Fi 12 M sene 68 (12 Muharrem 1268 / 7 Kasım 1851).

123-1 Hırsızlık Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Emlak(?) Kazâsı'na tâbi' Ağcakışla Karyesi sakinlerinden 'Ali bin 'Ali nâm kimesne kendine asaleten ve 'ammisi oğlu Mehmed bin Mahmud tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti Ahmed bin İbrahim ve Mehmed bin Mustafâ nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer'î lâhık olmağla bi'l-vekalet Sivas mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Kayseri mütemekkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'r-rakim Serkiz veled-i Artin nâm zimmî muvacehesinde işbu mersûm karyemizde ticaret etmek üzere dükkanda mütemekkin olarak ikiyüzelliüç senesi Haziran'ın yirmi ikinci günü gece halinde mersûm ile karındaşı gaib ani'l-beled Agob nâm zimmîler bizlerin hanemize girib üç 'aded sandıklı ve dört 'aded nakışlı kilim ve iki 'aded cedid yan halısı ve iki 'aded halı yasdık ve onaltı 'aded nakışlı seccade ve bir 'aded sim hare tûfeng ve bir çift sarı tabanca ve onbeşbin guruşluk 'atik rub'iyesi ve dokuzbin guruşluk findık altunu ve yedibin guruşluk 'atik onikilik altun ve dokuzbin guruşluk beyaz akçemizi sirkat idüp ba'dehu kendi karyelerine 'azimet eylediklerinden su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunmak muradıdır deyu bi'l-vekalet ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm Serkiz dahi cevabında ber-vech-i muharrer sirkat eylediğini inkar etmeğin müdde'î merkûm ber minval-i muharrer iddi'ası olundukda ba'de'l-emhal ve'l-istimhal ityan-ı beyyineden ızhar-ı acz-i birle bi't-taleb mersûmana 'adem-i 'ilme yemin verilip müdde'î merkûmun da'vâsı onbeş seneyi tecavüz idüp da'vâsının dahi iltifata şayan olmadığından mucibiyle müdde'î merkûm 'Ali nâm kimesne mersûman üzerlerine olan bi-vecih eşya ve mebalîğ da'vâsından men' ve def' olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu Bâkiyyü'l-emr li-men lehu'l-emr Fi 11 M sene 268 (11 Muharrem 1268 / 6 Kasım 1851).

123-2 Men'i Müdahale Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Pazar Mahallesi mütemekkinlerinden ve Boylucacı taifesinden işbu ba'isü'r-rakim Hevce Oseb veled-i Karabet Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde yine medine-i merkûme mütemekkinlerinden ve boyacı Ersail veled-i Agob nâm zimmî muvacehesinde çorbacı Mahmud Ağa Vakfî mütevellisi 'Ali Ağa hâzır olduğu halde vakf-ı mezkûr mülhekatından olup medine-i merkûme sa'libendler başında beyne'l-ahali-yi ma'lumetü'l-hudud bir bab maî boyahanenin nısf hissesini mütevellisi Mahmud Ağa'dan onbeş sene devr-i müste'cir-i sabıkı olduğum hesabıyla tarih-i i'lamdan iki sene akdem beher seneliği yediyüzyetmişbirbuçuk guruşa olarak altmış altı ve yedi ve sekiz senelerini bana icara virüp müteveli hâzır merkûm 'Ali Ağa dahi râzı olarak boyahaneye mutasarrıf iken müteveli merkûm Mahmud Ağa fevt olmağla işbu mersûm boyahane-i mezkûre ben müste'ciri iken mersûm 'Ali Ağa'dan altmış sekiz senesi boyahane-i mezkûru müstakilen ikbindörtüyüzaltmışüç guruşa icara aldım deyu boyahane-i mezkûra fuzuli müdahaleden hali olmadığından su'âl olunup boyahane-i mezkûrun bu seneliği dahi benim icarımda olmağla mersûm Ersail zimmînin vâki' olan müdahalasının men' ve def' olunması muradımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında boyahane-i mezkûrda nısf hissesini iki senedir müteveli-i merkûm 'Ali Ağa bana bedel-i ma'lume ile icara virüp nısf hissesine kendim mutasarrıf iken bu sene dahi diğer müteveli Mahmud Ağa fevt olduğundan vermiş olduğu icaresi fesh olmağla mütevellisinden nısf hisseyi dahi binikiyüzotuzbirbuçuk guruşa ba-sened müteveli icare eyledim deyu ma'adayı inkar eyledikde tarafeyn lede'l-istinfa bu vecihle müşa'an müşterek olan vakıfda iki nefer mütevellilerin ahire icara vermeleri sahih olmayup imameyn kavilleri üzere re'y-i kadı ile sahih olduğuna cevab ba-sevab buyrulmağın müdde'î mersûm Oseb dahi boyahane-i mezkûrun icaresine naksendi'l-vakf icare-i misli olarak seksenyedi guruş dahi cümlesine zam eylediğinden icare-i mezkûrun sıhhatiyle ba'de'l-hükm boyahane-i mezkûrda cem'an ikibinbeşyüzelli guruş icare ile müdde'î mersûm Oseb bir sene tamamına değin mutasarrıf olup müdde'i 'aleyh mersûm Ersail nâm zimmî boyahane-i mezkûra bivecih müdahaleden şer'an men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr Fi 13 M sene 68. (13 Muharrem 1268 / 8 Kasım 1851).

124-1 Mülk Satışı (Değirmen Satışı)

Medine-i Sivas'da vâki' Keçibula Mahallesi sakinlerinden zâtî ta'rifi'ş-şer'i ile ma'ruf olan 'Âlime ve Şerîfe bint-i Ebubekir ve Hadice bint-i Hasan nâm hatunlar taraflarından bey'-i âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti Ebubekir Ağa ibn 'Ömer ve Mehmed Efendi ibn 'Osman nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer'i lâhık olan Mustafâ bin Mustafâ nâm kimesne bi'l-vekale meclis-i şer'i-şerîf-i enverde Sarı Şeyh Mahallesi sakinlerinden olup işbu ba'isü'l-kitab ihramcı-zade Mehmed Ağa ibn Mehmed nâm kimesne mahzarında bi'l-vekale ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm idüp 'akd-i âtiyyü'z-zikrin suduruna değin müvekkilelerim mezbûranların yedlerinde müşterek mülkleri olup Sivas Eyâleti Kazâsı'nda vâki' Çaykurt Karyesi'nde kâin bir taraftan Molla Halil oğlu ve üç taraftan tarîk-i 'amm ile mahdud müşa'an müşterek olup yirmi altı sehimde dört sehim bir bab asiyabdan hisse-i sabi'alarını tarafeynden icab ve kabulü hâvi şurut-ı müfsideden 'ari bey'-i bat-ı sahih-i şer'i ile müşteri merkûm Mehmed Ağa'ya binikiyüzseksen guruşa bi'l-vekale bey' ve temlik ve teslim eyledikde merkûm Mehmed Ağa dahi ber minval-i muharer işтира' ve temlik ve teslim eyledikde semeni olan meblağ-ı mezkûr binikiyüzseksen guruşu müşteri merkûm yedinden tamamen ve kamilen bi'l-vekale ahz ve kabz eyledim fi-ma ba'd salifü'z-zikr asiyab-ı mezkûrun yirmi altı sehimde dört sehim hisse-i sabi'alarında müvekkilelerim mezbûratların aslâ ve kat'â 'alaka ve müdahaleleri kalmayup müştemilatıyla müşteri merkûm Mehmed Ağa'nın mülk-i müşterası ve hakk-ı sarihi olmuştur keyfe mayeşa ve haysüma yehtar mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdiki'ş-şer'i ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-salisi 'aşar min şehr-i Muharremü'l-haram li-sene seman ve sittîn ve mieteyn ve elf. (13 Muharrem 1268 / 8 Kasım 1851).

Teymurzade İbrahim Ağa ve Oduncu Mustafâ Ağa ve Kazzaz Bekir Ağa ve Dabba' Bekir Ağa ve Oğuz oğlu Hacı Ahmed

124-2 Alacak Da'vâsında Sulh

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Artukâbad Kazâsı'na tâbi' 'Arab Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mustafâ bin Ahmed nâm müteveffanın

veraseti zevcesi Neslihan bint-i Mehmed nâm Hatun ile sulbiye-i kebire kızı Fâtıma ve sulbî sagîr oğulları Hüseyin ve Ahmed ve Mehmed'e münhasıra olduğu zâhir ve nümayan olduktan sonra verese-i mezbûrundan zevce-i mezbûre Neslihan nâm hatun nefsinden asaleten ve evlad-ı sıgarları tarafından vesayeten ve mezbûre Fâtıma nâm hatun tarafından dahi da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre ve sulh ve ibraya vekil-i müseccel-i şer'isi olmağla bi'l-vekalet Sivas mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müteveffa merkûmun li-ebeveyn er karındaşı olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'l-i'lam Mustafâ ibnü'l-merkûm Ahmed nâm kimesne muvacehesinde zevcim müteveffa merkûm ile işbu merkûmun bi'l-cümle eşya ve emlakları mahfuz olmağla müteveffa-yı merkûm ile işbu merkûmun müşterek olarak nısfı zimmetinde ve nısf-ı ahiri zemhatda yirmibin guruş nakid hükmünde malları işbu merkûmun zimmetinde olup bu vechile meblağ-ı mezkûru dahi ikrar eyledikten geçen altmışaltı senesi Zî'l-hicce'ti-ş-Şerîfe'sinin yedinci günü kazamız nâibi huzurunda merkûm ile kezalik ba'de'l-murafe'a merkûmun inkarına mebni şahidîn-i 'adilin ile isbat eyledikten meblağ-ı mezkûrun nısfı olan onbin guruşun merkûm Mustafâ nâm kimesneden tahsili lazım geldiğini mübeyyin yedime bir kıt'a i'lam-ı şer'i i'tâ olunmağla meblağ-ı mezkûru hâlâ taleb ederim deyu bi'l-verase ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında külliye inkar etmekle müdde'ye-i mezbûre marü'l-beyan iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda ityan-ı beyyine sadedinde iken beynlerine muslihun tevassutuyla müdde'i 'aleyh mersûm 'an-inkar müdde'ye-i mezbûreye ikibin yediyüz guruş vermek üzere tarafeyn bi'r-rıza sulh olup her biri dahi sulh-i mezkûru ba'de'l-kabul fima ba'd husus-ı mezkûre müte'allık her biri aherin zimmetlerini kabûlünü hâvi ibra-ı 'amm ile ibra ve her biri dahi aherin ber-minval-i muharer ibrasını kabul idüp meblağ-ı mezkûr ikibinyediyüz guruşu merkûm Mustafâ nâm kimesneden şer'an tahsili lazım gelib bu vechile kat'-ı münaza'a eyledikleri bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehu'l-emr, Fi 15 M sene 268. (15 Muharrem 1268 / 10 Kasım 1851).

125-1 Alacak Da'vası

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Üryan Müslim Mahallesi mütemekkinlerinden Filyos oğlu Marderos veled-i Filyos nâm zimmî Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde yine medine-i merkûme mütemekkinlerinden Kılıçcı oğlu Mıgîr veled-i Evanis nâm zimmî muvacehesinde altmışdört senesi Şevvâl-ı Şerîf'in gurreside kendim der-'aliyede iken Sivas'da işbu hâzır bi'l-meclis oğlum Evhan zimmîye teslim etmek üzere altıbinonsekiz guruş teslim idüp işbu mersûm bu tarafa duhulünde altmışbeş senesi Zi'l-hiccetü's-Şerîfe'nin onbirinci günü meblağ-ı mezkûrdan dörtbin guruşunu oğlum işbu hâzır mersûma teslim idüp bâkî kalan ikibinonsekiz guruş deyni olduğunu mübeyyin bir kıt'a sened i'tâ eylediğinden meblağ-ı mezkûr ikibinonsekiz guruşu talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında işbu mersûma dörtbin guruş deynim olup meblağ-ı mezkûru altmışbeş beş senesi Rebiü'l-âhirin onbeşinde esbak Sivas Mutasarrıfı 'Abbas Paşa zamanında meblağ-ı mezkûru müdde'î mersûmun vekili oğlu hâzır bi'l-meclis Evhan nâm zimmî benden iddi'a idüp dörtbin guruşu mersûma tamamen teslim idüp husus-ı mezkûra müte'allık 'amme-i da'vâdan her birimiz bi'l-asale ve bi'l-vekale aherin zimmetini ibra-i 'amm ile ibra idüp her birimiz dahi aherin ber minval-i muharer ibrasını kabul edik deyu def' eyledikde müdde'î mersûm meblağ-ı mezkûr dörtbin guruşu oğlu mersûma teslimini ikrar ancak oğlu mersûm tarafından vekil olarak ibra-i zimmet eylediklerine külliye inkar etmekle müdde'î-i 'aleyh mersûm salifü'z-zikr def'-i meşruhasını mübeyyin beyana medine-i merkûme mütemekkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Teros veled-i Manuk ve Balyek veled-i Karabet nâm zimmî şهادetleriyle müdde'î mersûm Marderos nâm zimmî oğlu mersûm Evhan zimmîyi vekil ederek ber-vech-i meşruh 'amme-i da'vâdan ibra-i zimmet eylediklerini bi'l-muvacehe vech-i şer'î üzere isbat eyleyüb mucibiyle müdde'î mersûm marü'l-beyan ikibinonsekiz guruş da'vasından şer'an men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Fi 7 M sene 68. (7 Muharrem 1268 / 2 Kasım 1851).

125-2 Veraset Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Hacı Veli Mahallesi sakinlerinden Fertellizade işbu ba'isü'l-i'lam Mehmed Derviş Ağa ibn Memiş Ağa tarafından da'vâyı'z-zikre vekil

olup vekaleti ‘Osman bin Ebubekir ve ‘Abdullah bin Mehmed nâm kimesneler şahadetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer’i lâhık olan Yenadzade İbrahim Efendi ibn Hazma Ağa Sivas mahkemesinde huzur-ı şer’i şerîf-i enverde yine medine-i merkûme mahallatından Bahtiyar Bostanı Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mestçi Hüseyin bin Mehmed nâm müteveffanın veraseti zevce-i menkuhe-i metrukesi ‘Âyşe binti ‘Abdullah ve sulbî sagîr oğulları ‘Osman ve ‘Ömer ve İbrahim ve ‘Unabet ve validesi Fâtıma binti ‘Ali nâm kimesnelere inhisarı lede’ş-şer’i’l-enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra verese-i mezbûrûndan sagîrun merkûmun vasîleri vealideleri mezbûre ‘Âyşe nâm hatun ile müteveffa merkûmun validesi mezbûre Fâtıma nâm hatunlar taraflarından dahi da’vâ-yı âtiyyü’z-zikri li-ecli’l-husume vekil-i şer’îleri Hafız Ahmed bin ‘Osman nâm kimesne muvacehesinde geçen altmışaltı senesi Cemâziye’l-ulasında müteveffa merkûm müvekkilim ağa ağa-yı merkûm ile şirket mudarebe tarîki üzere şerik olup cümle sermaye müvekkilimden olarak nakden ve havaleten yirmüçbindörtüüz guruş merkûma teslim idüp müteveffa-yı merkûm dahi ba’de’l-ahz ve’l-kabul der-‘aliyeye azimet ve meblağ-ı mezkûra eşya iştirâ idüp ba’dehu altmışyedi senesi Zî’l-hiceti’ş-şerîfesinin yedinci günü müteveffa-yı merkûm bu tarafa bi’l-vusul müvekkilemin hanesine gelüp havale verdiği mebalîğden onbin guruş bolucadan ma’ada onüçbindörtüüz guruş dahi mal-ı mudarebe olarak ağa-yı mûmâ ileyhden aldım deynimdir deyu müteveffa-yı merkûm Hüseyin Ağa ikrar dahi eylediğinden su’âl olunup mucib-i şer’isi icra olunmak muradıdır deyu bede’d- da’vâ ve’s-su’âl vekil-i merkûm dahi cevabında müteveffa-yı merkûm ile merkûm Derviş Ağa müşterek olmak üzere onyedibin guruş nakden ve havaleten teslim idüp müteveffa-yı merkûm dahi nefsi için onbin guruş bu tarafa boluca iderek der-‘aliyede cümlesine eşya iştirâ idüp bu tarafa gelmekle cümle eşyaları mahlut ve müşterekdir deyu müteveffa-yı merkûmun ber-vech-i meşruh ikrariyle ziyadeyi külliyyen inkar etmekle müdde’î vekil-i merkûm ber-minval-i muharrer iddi’asını mübeyyin beyana havale olundukda Hacı Veli Mahallesi sakinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki’ olan Ebubekir bin Recep ve ‘Osman bin Ahmed nâm kimesneler şahadetleriyle müteveffa-yı merkûmun tarih-i mezkûrda ber-minval-i muharrer vâki’ olan ikrarını bi’l-muvacehe vech-i şer’î üzere isbat eyleyib mucibiyle geriye gelen bolucalar ile eşya-i mezkûrlar müdde’î merkûm Derviş Mehmed Ağa’nın malı müdarebesi

olduğundan ba-defter-i müfredat kendisine teslim-i birle eşya-i mezkûrlar semeni misliyle fûruht olunup semeninden

Sayfa: 126 (önceki belgenin devamı)

sermayesi olan salifü'z-zikr onüçbindört yüz guruşu bi't-tenzil bâkî neması zuhûr eylediği halde müteveffa-yı merkûmun varisleriyle ber-vech-i nisfiyet taksim etmelerine vekilan-ı merkûmana tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr Fi 13 M sene 268. (13 Muharrem 1268 / 8 Kasım 1851).

126-1 Tereke

Fi'l-asl Rumeli ahalisinden olup akdemce Sivas'da Esyak Bölük başlık zimmetinde istihdam olunarak bundan akdem Deberkim ordusundan mezgide gelir iken esna-yı rabiada gündüzün kuşluk vakti kurşun isabet ederek fevt olan er Nebüd 'Abdullah Ağa ibn 'Abdullah nâm müteveffanın zahirde varis-i ma'ruf ve ma'rufesi olmadığından terekesi cânib-i beytü'l-mâle 'aid ve raci' olmağla müteveffa-yı merkûmun Sivas'da bulunan abazatü'l-asl kırk başını mütecaviz bir nefer-i beyaz cariyesini Sivas'da Beytü'l-âl Emîni bulunan eyalet-i merkûme defterdarı 'izzetlü Salih Rıf'at Beg Efendi ma'rifeti ve ma'rifeti şer' ile sûk-i sultaniyede bi'l-müzayede bey' olunan cariyenin esman-ı defteridir ki ber vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur. 13 M sene 268 (13 Muharrem 1268 / 8 Kasım 1851).

Bir nefer 'Âyşe isminde cariyeh bahası guruş 4000 / ve minha el-ihracat; resm-i kısmet-i 'adi guruş 100 / kaydiyye guruş 6; 3 hazineye / cariyeh-i mezkûrun dellaliyesi, guruş 80; 40 guruş hazineye, 13 guruş, 13 para taraf-ı şer'a, 26 guruş, 27 para dellallara / varaka-i baha, guruş 1. Sahihü'l-hesab guruş 3713,-170 guruş, 26 para= 3632 guruş, 14 para resm-i hazineye minha.

İşbu menlağ-ı mezkûr üçbinaltıyüzotuziki guruş ondört para muhızırbaşı Emin Ağa ma'rifetiyle teslim-i sandık olduğu işbu mahalle şerh verildi.

126-2 Darb ve Cerh Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Hafik Nahiyesi'ne tâbi' Seyfîk Karyesi sakinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam Hüseyin bin Hasan ve eniştesi Hasan bin 'Osman nâm

kimesneler Sivas mahkemesinde huzur-ı şer’-i şerîf-i enverde karye-i merkûmeden olup savb-ı devletlerinden me’mur kulları ma’rifetiyle ihzar ettirdiği Hüseyin bin Mehmed ve ‘Ömer bin Mehmed nâm kimesneler muvachelerinde tarih-i i’lamdan bir gün akdem işbu merkûman eniştem işbu merkûm Hasan’ın zevcesine rusbu deyu cevab eylediğinden bizler dahi rusbu olduğunu isbat eyle dediğimizde bizler ile bi-gayr-i hakk karye-i merkûmede münaza’a ve merkûm Hüseyin bin Mehmed eliyle ağzıma darb eyledikde üst tarafımda iki aded divan dışımı ihrac idüp ve işbu merkûm Hasan’ın dahi merkûm ‘Ömer taş ile başına darb ve cerh eylediğinden mucib-i şer’isi icra olunmak muradımdır deyu her biri ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûman dahi cevablarında külliye inkar etmekle müdde’î merkûman beyana havale olundukda lede’t-tezkiye şehadetleri makbule olan karyeden Mehmed bin Hüseyin ve ‘Abdullah bin Mehmed şehadetleriyle bi’l-muvacehe vech-i şer’î üzere isbat eyleyib mucibiyle merkûm Hüseyin iki’aded dışı için müdde’î merkûm Hüseyin hâzır olduğu halde kısas ce ta’zir lazım geldi ise de kısas mümkün olduğu halde, kısas mümkün olmadığı halde diyet-i sini lazım geldiği ve merkûm ‘Ömer’e dahi ta’zir lazım geldiği bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu, fi 21 M sene 268. (21 Muharrem 1268 / 16 Kasım 1851).

126-3 Tereke

Medine-i Sivas’da vâki’ Kılağuz Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem müteveffıye olan Hadice binti ‘Ali nâm müteveffıyenin zahirde varis-i ma’ruf ve ma’rufesi olmadığından terekesi cânib-i beytü’l-mâla ‘aid ve raci’ olmağla beytü’l-mâl emini bulunan Sivas Eyâleti Defterdarı ‘izzetlü Salih Beg Efendi tarafından me’mur zabtiye ‘Abdullah Ağa ma’rifeti ve ma’rifet-i şer’ile tahrir ve terkim ve sük-ı sultanıyede bi’l-müzayede bey’ olunan eşyanın esman-ı tereke defteridir, fi 17 M sene 68. (17 Muharrem 1268 / 12 Kasım 1851).

Kırmızı çarşafı yorgan 1, guruş 40 / derunu yün şilte döşek 1, yorgan 1, guruş 41 / kebir tava 1, sagır tava 1, kıyye 1, guruş 7 / kapaksız köhne sanduka 1, guruş 1,5 / torba va dağarcık derununda bir mikdar bulgur ve yarma, guruş 7 / beyaz çarşafı müsta’mel yorgan 1, guruş 24 / şilte döşek 1, yorgan 1, guruş 26 / sahan 3, tas 2, lenger 1, kevgir 1, kıyye 3, dirhem 175, guruş 34,5 / sele derununda esb ve hurda, guruş 5 / müsta’mel çitt yün yasdık 2, guruş 22 / köhne bürünük 1, guruş 4 /

çabut yüzlü beyaz yorgan 1, guruş 17 / cecim 1, guruş 20 / çufa köhne entari, 1 guruş 18 / sagîr çit yasdık 1, guruş 6 / köhne müsta'mel çuval 2, guruş 7 /çit minder 2, guruş 8 / boğça 2, havlu 2, guruş 7,5 / şal 1, şeker 1, guruş 10 / köhne kilim parça 2, köhne post 1, köhne libada 1, guruş 9 / kebir leğen 1, kıyye 5, dirhem 350, guruş 91 / bez köhne entari 1, iş 1, guruş 3,5 / şamdan 1, guruş 5 / düz muska 1, guruş 35 / gömlek 3, guruş 14 / kazğan 1, tencere 1, kapak, kıyye 2, fi 13,5; guruş 27 / ögündük 1, köhne şalvar 2, guruş 5 / bıçak demiri ve hurda, guruş 2 / kebir sebet 1, derununda hurda, guruş 2 / yeşil sanduka 1, guruş 8 / hinta bazarında fûruht olan hinta baha, guruş 115 / sim boru 1, guruş 16 / fındık rebî'ası 2, guruş 18 / nakd-i mevcud, guruş 32 / mahalle-i mülk-i menzil ve bağçe, guruş 950.

Yekün: guruş 1640 / minha el-ihracat; techiz-i tekfin, guruş 97 / resm-i kısmet, guruş 41 / kaydiye, guruş 2, para 20 nısfı hazineye, 1 guruş 10 para; 1 guruş 10 para taraf-ı şer'a / varaka-i sahiha, guruş 1 / tellalciya ve 'araba kirası, guruş 3 / dellaliye, guruş 32; 16 hazineye minha, guruş 5, para 13 taraf-ı şer'a; guruş 10, para 27 dellallara / dükkan kirası, 5 guruş / Yekün: guruş 181,5

Sahihü'l-bâkî: guruş 1458,5 ; guruş 72,5 resm-i beytü'l-mal minha; guruş 1386, guruş 10 ahbariye = guruş 1376.

İşbu meblağ-ı mezkûr binüçyüzyetmişaltı guruş me'murı 'Abdullah Ağa ma'rifetiyle teslim-i sandık olunduğu iş'ar.

127-1 Veraset Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Fi'l-asıl Amasya Sancağı'na tâbi' Veralı(?) Kazâsı'na tâbi' Şerefli Karyesi sakinlerinden 'Ali bin Süleyman nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'-i şerîf-i enverde Beytü'l-mâl Emîni bulunan Sivas Eyâleti Defterdarı 'izzetlü Salih Beg Efendi tarafından vekil-i şer'isi zabtiye Süleyman ibn Mehmed nâm kimesne muvacehesinde medine-i Sivas'da vâki' Kılağuz Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem müteveffiyeye olan Hadice binti 'Ali nâm müteveffiyeye ile validem Mevlüde ile li-ebeveyn kız karındaşları olup babaları ismi 'Ali ve dedeleri ismi 'Abdullah olup ve meskut-ı re'sleri mahalle-i merkûme olmağla müteveffiyeye-i mezbûre benim haletem olup min-cihet-i zevi'l-erham terekesi ancak bana münhasıra olup kendim dahi karye-i merkûmede bulunduğumdan müteveffiyeye-i

mezbûrenin bi'l-cümle terekesi ba-irade-i seniyye cânib-i Beytü'l-mâl'a 'aid ve raci' olmağla tereke-i mezkûr me'muru ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'ile sûk-i sultaniyede müzayede olunarak ber-mucib-i defter-i kassam mesarîf-ı müteferrikası bi'l-ıfraz bâkî binüçyüzyetmişaltı guruş Sivas sandığına li-ecli'l-hıfz teslim-i sandık olduğundan meblağ-ı mezkûru taleb ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vekil-i merkûm dahi cevabında tereke-i müteveffiyeye-i mezbûreye vazi'u'l-yed olduğunu ikrar müdde'î merkûmun ber-minval-i muharer veraset iddi'asını külliyyen inkar etmekle müdde'î merkûm marû'l-beyan iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda yine mahalle-i merkûme sakinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâkî' olan Ahmed bin Mehmed ve Mehmed bin Ebubekir nâm kimesneler şehadetleriyle müdde'î merkûm iddi'asını bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle ber mucib-i defter-i kassam meblağ-ı mezkûr binüçyüzyetmişaltı guruşu müdde'î merkûma edaya vekil-i merkûme tenbih olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr Fi 21 M sene 268. (21 Muharrem 1268 / 16 Kasım 1851).

128-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tokat Kasabası mahallatından Buzluk Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem halik olan Arslan oğlu Agob veled-i Karabet nâm hâlikin veraseti zevcesi Torike bint-i ve sulbî sagîr oğulları Artin ve Karabet ve sulbiye-i kebire kızları Varvar ve Maryem ve Horumsa ve Takuke nâm zımmilere münhasıra olmağla verese-i mersûmundan sagîran-ı mersûmanın vasî-i mansubları Evâki'm veled-i Hacek nâm zimmî tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti Sivasî 'Osman bin Hasan ve Mehmed Sa'id bin 'Abdurrahman nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer'i lâhık olan Sivasî Ehrun veled 'Aleksan nâm zimmî Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'-i şerîf-i enverde halik-i mersûmun damadı olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'r-rakim Tokadî Ağba veled-i Marderos nâm zimmî muvacehesinde tarih-i i'lamdan beşbuçuk sene akdem halik-i mersûm Agob zimmî işbu mersûme onu onbir hesabıyla an-nakid beşbin guruş teslim idüp meblağ-ı mezkûr ber-vech-i meşruh güzeştesiyle deyni olduğunu mübeyyin kendi el

yazısıyla bir kıt'a deyn-i tahvil i'tâ idüp deyn-i mezkûr hâlâ zimmetinde olmağla güzeştesiyle me'an meblağ-ı mezkûru taleb ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vekil-i merkûm dahi cevabında meblağ-ı mezkûru tarih-i mezkûrda hâlik-i mersûmdan ber-vech-i meşruh onbeşbin guruş istikrazını ve deyn tahvili i'tâsını ikrar ve ancak kaim pederim mersûm Agob zimmî der-'aliyede halik olup veraseti ber-minval-i muharrer munhasıra olup müehharan zevcem halik-i mersûmun kebire kızı Varvar nâm nasraniye dahi halik olup veraseti zevci benimle sulbiye-i sagîre kızı Maryem ve validesi mersûme münhasıra olmağla halik-i mersûm Agob zimmînin der-'aliyede bulunan bi'l-cümle terekesini ahz ve kabz ve sagîran-ı mersûmanın vasîleri ve kebirlerinin vekilleri yine Tokadî Manok nâm zimmî der-'aliyede ticarethanede deynim olan meblağ-ı mezkûru halik-i mersûmun der-'aliyede bulunan bi'l-cümle terekesinden benimle kızım sagîre isabet eden hissemize mahsub eylemiş olduğundan deynim kalmamıştır muhasebemizin ru'yet olunması muradımdır dedikde tarafeynin da'vâları lede'l-istifta Zeyd 'Amr'a müteveffaya şu kadar deyni olmağın hâlâ 'Amr deyn-i mezbûreden 'ale's-sebilü'l-münasaha kendine isabet eden mikdarı muhasebe ve bâkisini edaya razı iken tereke-i 'Amr'ı va'zi'ü'l-yed olan kimesneler razı olmayup deyn-i mezbûru Zeyd'den tamamen alırız demeğe kadir olurlar mı el-cevab olamazlar deyu bir kıt'a fetva-yı şerîfde musarrah olmağın mucibiyle müdde'î vekil-i mersûm iddi'a eylediği meblağ-ı mezkûrun muhasebesini ru'yet-i birle tereke-i halik-i mersûmda olan hissesine mahsub etmesi lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr. Fi 21 M sene 268. (21 Muharrem 1268 / 16 Kasım 1851).

128-2 Kısas ve Diyet Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tokat Kazâsı'na tâbi' Gazi Vakfı Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem mecruhan fevt olan Süleyman bin Hüseyin nâm müteveffanın veraseti li-ebeveyin er karındaşları İbrahim ve gâib-i ani'l-beled Mustafâ nâm kimesneler inhisarı ba'de'd-tahakkukı'ş-şer'î ve verese-i merkûmandan merkûm İbrahim nâm kimesne evvela Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'î şerîf-i enverde yine karye-i merkûme sakinlerinden olup savb-ı

‘alilerinden me’mur kulları ma’rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba’isü’l-i’lam Köyağası oğlu Mehmed bin Mehmed nâm kimesne muvacehesinde geçen altmış yedi senesi Şevvâl-i Şerîf’in yirminci günü gündüzün öğle ile ikindi beyninde karye-i merkûmeye çeğrek sa’at mesafe Uçurakbaşı nâm mahalde murisimiz müteveffa-yı merkûm ile işbu merkûm Mehmed bi-ğayr-i hak münaza’a ederek değnek ve taş ile yüreği başına ve gögsüne ‘amden darb ve cerh idüp cerh-i mezkûrdan müteviran dört gün sonra fevt olduğundan ve merkûm Mehmed dahi ber minval-i muharrer darb ve cerhini ikrar dahi etmekle su’âl olunup mucib-i şer’isi icra olunmak muradıdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda kendim dahi sığır ra’y ederiken günüzün öğle ile ikindi vakti mahalle-i merkûmda nevm halimde müteveffa-yı merkûm ‘ırzıma su-i kasdile başıma çöküb uçkurumu çözmek murad etmekle ben dahi feryad eylediğimde müteveffa-yı merkûm yedinde bulunan baltayla başıma darb ve cerh idüp ben dahi nefsimi tahlis için taş ile darb eylediğimde dörtgün sonra fevt olmuşdur deyu def’i mukabele eyledikde tarafeyn lede’l-istifta müdde’î-i ‘aleyh merkûm Mehmed yemin ile tasdik olur deyu cevab ba-sevab buyrulmağın müdde’un-‘aleyh merkûm Mehmed cevabında kâzib olmayup sâdik olduğuna bi’t-taleb yemin verilüp mucibiyle müdde’î merkûm İbrahim nâm kimesne bi-vecih-i şer’î kısas ve diyet da’vâsından şer’an men’ ve def’ olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu, Bâkiyyü’l-emr li-men lehü’l-emr Fi 19 M sene 268. (19 Muharrem 1268 / 14 Kasım 1851).

129-1 Hâneye Tecavüz, Zina ve Hırsızlık Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Tokat Kazâsı’na tâbi’ Keksi(?) Karyesi mütemekkin-lerinden Mariye bint-i Baynot nâm nasraniye tarafından da’vâ-yı âtiyyü’z-zikre ve sulh ve ibraya vekil olup vekaleti Tokadî ‘Abdü’l-kerim bin ‘Ali ve Mehmed bin el-Hâc Mehmed nâm kimesneler şهادetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer’î lâhık olan zevci Kerîği veled-i Bani nâm zimmî Sivas mahkemesinde huzur-ı şer’i-şerîf-i enverde Kazâbâd Kazâsı’na tâbi’ Sebkeni Karyesi sakinlerinden olup savb-ı ‘alilerinden me’mur kulları ma’rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba’isü’l-i’lam Yusuf bin Salih ve ‘Osman bin Mehmed nâm kimesne muvacehelerinde tarih-i i’lamdan iki mah akdem işbu merkûman leylen karye-i

merkûmede hanem kapısına gelib yol su'âl edeceğiz deyu beni çağırıp ben dahi taşra çıkdığımda işbu merkûman biz sana bir mikdar 'ırakı ile somun sipariş eyledik niçin göndermedin deyu diğer iki nefer refikleri ile bana nida eylediklerinde kendim dahi 'ammim mersûmun hanesine girdiğimde işbu merkûman kapıyı üzerimden kilitleyüp benim haneme girerek zevcem müvekkilem mersûmeyi cebren hanemden çıkarıp karye-i merkûme civarında Ermeni Maşadlığına götürüb işbu merkûman ile diğer refikleri bi-gayr-i hak cebren zevcem mersûmeye zina idüp ba'dehu başında bulunan otuz 'aded beşlik altın ve seksen guruşluk bir 'aded mahmudiye ve on 'aded yirmilik altın ve iki 'aded onluk altunlarını işbu merkûman ahz eylediklerinden müahharan Kazâbâd Kazâsı mahkemesinde işbu merkûmandan da'vâ idüp inkarlarına mebni şahidan-ı 'adılan ile bi'l-muvacehe isbat eylediğimden su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunmak muradımdır deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûman dahi cevablarında külliyyen inkar etmeleriyle müdde'î vekil mersûm marü'z-zikr iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda ityan-ı beyine sadedinde iken beynlerine musalihun tavassutiyle müdde'î-i 'aleyh merkûman 'an-inkar vekil-i mersûme cümlesinden beşyüz guruş vermek üzere tarafeyn bi'r-rıza sulh olup her biri dahi sulh-i mezkûru ba'de'l-kabul fîmâ ba'd husus-ı mezkûra müte'allık 'amme da'vâdan her biri aherin zimmetini ibra-yi 'amm sahih-i şer'î ile ibra eyleyüp tarafeyn dahi aherin ber-minval-i muharer ibrasını kabul idüp bu vechile kat'-ı münaza'a eylediklerinden bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr beşyüz guruşu müdde'î-i 'aleyh merkûmmandan bi't-tahsil müdde'î vekil mersûma teslimi lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu, Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr. Fi 21 M sene 268. (21 Muharrem 1268 / 16 Kasım 1851).

129-2 Hibe Tescîli

Medine-i Sivasda vâki' Demirciler Ardı Mahallesi mütemekkinlerinden Papaz Kivirik veled-i Mihâyil nâm zimmî zeylde muharer oğlunun kızı sagîr Hefna bint-i Kivirik nâm nasraniye ile mersûmenin namzadlısı yine mahalle-i merkûme mütemekkinlerinden Karabet veled-i Horîk nâm sagîre ber-vecih-i nisfiyyet huzur-ı şer'de bi'r-rıza hibe ve teslim idüp sagîran-ı mersûmanın vasî ve vekilleri dahi teslim ve kabul eyledikleri eşya ve emlak defteridir ki, ber-vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur, fi 17 M sene 268. (17 Muharrem 1268 / 12 Kasım 1851).

Sagîre-i mersûme Hefna nâm nasraniyeye hibe eylediği eşya beyan; çit döşek 1, yorgan 1, yasdık 1, guruş 100 / deymi döşek 1, yorgan 1, yasdık 1, guruş 70 / deymi döşek 1, çit yorgan 1, yasdık 1, guruş 80 / çit yorgan 1, guruş 30 / müsta'mel nakışlı kilim 1, guruş 60 = 340 guruş / köhne çuval 2, guruş 20 / kilim seccade 1, guruş 30 / çabut minder 4, sagîr, guruş 12 / çit yasdık 1, guruş 12 / kebir şamdan 1, guruş 50 = 464 guruş / sagîr şamdan 3, buhurdan 1, guruş 15 / sofrâ bezi 1, guruş 10 / savan 1, el 1, guruş 25 / sim zarf 5, dirhem 40, guruş 80 / evan nühas, kıyye 47, fi 15, guruş 705 / hırdavathane, guruş 50 / mahalle-i merkûmede mülk-i menzilden nısfı, guruş 2500 = 3849 guruş. İşbu eşya-i mezkûrları mersûm Papaz sagîre-i mersûme Hefna nâm nasraniyeye bi'r-rıza vasî ve velisine teslim eylediği işbu mahalle şerh verildi.

Ve mersûm Karabet nâm sagîreyeye hibe ve teslim eylediği eşya beyan; çit döşek 1, yorgan 1, yasdık, guruş 100 / çit döşek 1, yorgan 1, yasdık, guruş 70 / def'a deymi döşek 1, yorgan 1, yasdık 1, guruş 80 / köhne cit yorgan 2, guruş 30 / nakışlı kilim 1, guruş 60 = 340 guruş / köhne çuval 2, guruş 20 / müsta'mel kilim 1, guruş 30 / cit minder 4, guruş 12 / cit yasdık 1, guruş 12 / leğen 1, ibrik 1, sarı hamam taşı 1, cezve 1, ibrik 1, guruş 50 = 464 guruş / sagîr şamdan 3, guruş 15 / orta şamdan 1, guruş 25 / sagîr peşkir 1, guruş 10 / sim zarf 5, dirhem 40, guruş 80 / evan nühas, kıyye 47, fi 15, guruş 705 / hurdavathane, guruş 50 / mahalle-i merkûmede mülk-i menzilden nısfı, guruş 2500 = 3849 guruş. İşbu eşya-i mezkûrları mersûm Papaz sagîr-i mersûm Karabet zimmîye bi'r-rıza hibe ve velisine teslim eylediği işbu mahalle şerh verildi.

130-1 Fuzuli Müdahalenin Men' ve Def'i

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından İlbeğli Kazâsı'na tâbi' Eski Karyesi sakinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam Mustafâ bin İsmâ'il Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i-şerîf-i enverde Sivas sükkanından olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Cehkan oğlu 'Ali bin Hüseyin muvacehesinde Tonus Kasası Kazanpınarı Karyesi arazisinde kâin beyne'l-ahali ma'lumetü'l-hudud ve'l-ciran dört kıt'a tarla ba-tapu taht-ı zira'atımda iken işbu merkûme fariğ olacak isem de semenini bana eda etmediğinden başka arazi-i mezkûrlara dahi fuzuli müdahaleden hâli olamaz

su'âl olunup tarla-yı mezkûrdan kefayedine tenbih olunmak muradım deyu ba'de'da-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında tarla-yı mezkûrlar müdde'î merkûmun olmayıp babası işbu hâzır bi'l-meclis İsmâ'il'in zabt ve tasarrufunda iken tarih-i i'lamdan yedi mah akdem merkûm İsmâ'il ikiyüzyirmibeş guruş bedel ile dâmadım gâib 'ani'l-meclis Mehmed Ağa'ya fariğ olmuşdur deyu def'a tesaddü etmiş ise de dâmadı tarafından vekaleti olmadığından başka merkûm İsmâ'il tarla-yı mezkûrları oğlu merkûm Mustafâ nâm kimesnenin olduğunu ikrar etmekle müdde'un-'aleyh merkûm 'Ali'nin tarlaha-yı mezkûruna olan bi-vecih müdahalesinin men' ve def'ıyla müdde'î merkûmun kema fi's-sabık zabt ve tasarrufu iktiza eylediği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Fi 23 M sene 268. (23 Muharrem 1268 / 18 Kasım 1851).

130-2 Hibe Tescîli

Medine-i Sivasda vâki' Demirciler Ardı Mahallesi mütemekkinlerinden Papaz Kivirik veled-i Mihâyil zimmî meclis-i şer'i-şerîf-i enverde ve mahfel-i din-i münif-i ezherde yine mahalle-i merkûme mütemekkinlerinden sulbî oğlunun kızı işbu ba'isü'r-rakim sagîre Hefna binti Kivirik nâm nasraniye ile mersûmenin namzadlısı Karabet veled Horik nâm sagîrin vasî ve velileri olan mersûm Horik nâm zimmî mahazırında bi't-tav' ve'r-rıza ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm idüp işbu labis olduğum bir siyah çuka cebe ve bir şam gezisi entariyi ve bir çuka şalvar ve bir Fransız şalı ve bir 'aded simli sa'at ve papaza mahsus kalpaktan ma'ada mahalle-i merkûmede işbu sagîrem mersûme Hefna ile sakin olduğum beyne'l-ahali ma'lumü'l-hudud mülk-imenzil ve derununda mevcut ve ba-defter-i mümzi bi'l-cümle eşya ve emval ve emlakın defter-i mezkûrda bast ve beyan olunduğu üzere nisfi hafidem sagîre-i mersûme Hefna nâm nasraniyenin ve nisf-ı aheri mersûm sagîr Karabet nâm zimmîlerindir benim 'alaka ve müdhalim yokdur dedikde vasî ve velileri mersûm dahi gıbbe't-tasdiki's-şer'i ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-salis ve 'ısrîn min-şehr-i Muharremü'l-Haram sene seman ve sittîn ve mi'eteyn ve elf. (23 Muharrem 1268 / 18 Kasım 1851).

Sabık Mumcu Mustafâ Efendi, mahalle-i merkûme imamı İbrahim Efendi ve Borucu 'Ömer Ağa ve Hayrullah Efendi ve Eşbab oğlu Bayil Demirci sağdisi Karabet ve Marderos Keşişoğlu Ağyab, Demirci Karabet ve karındaşı Dacaver ve

Mıgırdıç ve kalıbcı Kazar ve hafdisi Ağyek ve safdisi İstefan ve sa'atci Sadgıyek ve Cevheser oğlu Babik veled-i Evhas.

130-3 Tereke

Medine-i Sivasda vâki' Bâb-ı Kayseriye Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem halik olan Evhan veled-i Bağdesar nâm hâlıkın veraseti zevcisi Hatunmar bint-i Kirkor ve sulbî kebir oğulları Menas ve gaib 'ani'l-beled ve Vakes ve sagîr ve Habarsun ve kebir kızı Maryem nasraniyelere inhisarı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î halik-i mersûmun terekesi ma'rifet-i şer'ile tahrir ve terkim ve beyne'l-verese-i bi'l-farziyyeti'ş-şer'ıye tevzi' ve taksim defteridir. Fi 21 M sene 268. (21 Muharrem 1268 / 16 Kasım 1851).

Mavi yorgan 1, guruş 50 / deymi döşek 2, gene 1, guruş 90 / deymi döşek 1, yorgan 1, guruş 50 / köhne çuval 2, guruş 25 / çuval 2, guruş 25 / köhne mitil 1, guruş 5 / şal döşek 1, guruş 25 / mavi döşek 1, guruş 35 / kırmızı çuval 1, guruş 35 / mavi yasdık 1, guruş 15 / yasdık 4, guruş 60 / kilisa minderi 10, guruş 30 / nühas, kıyye 6, guruş 120 / balta 1, guruş 10 / hatab ve maşa, guruş 50 / hurdavathane, guruş 50 / mahalle-i merkûmede mülk-i menzil, guruş 2500.

Yekün:3175 guruş. Minha el-ihracat; resm-i kısmet, guruş 79 / kaydiye, guruş 41 / varaka-ı baha, guruş 0,5.

Sahihü'l-bâkî; 3091 guruş. Hisse-i zevce-i mersûme, guruş 386, para 15 / hisse-i kebir Menas, guruş 601 / hisse-i ibn gaib-i sagîr, guruş 601 / hisse-i ibn gaib-i Vakes guruş, 601 / hisse-i ibn Habarson, guruş 601 / hisse-i bintü'l-mersûme Maryem, guruş 300,5.

131-1 Tereke

Medine-i Sivas'da vâki' Veled Beg Mahallesi mütemekkinlerinden David ve karındaşları Kivirik nâm zimmîlerin cümle eşya ve emlakları mahlut ve müşterek iken bundan akdem halik olan mersûm Balyek zimmînin veraseti zevcesi Melek bint-i Sagîr ve sagîr oğlu Hacek nâm nasraniyeler ile validesi Ebes bint-i Ahyader'e münhasıra olduğu lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve nümayan olduktan sonra halik-i mersûmun terekesi ma'rifet-i şer' ve sagîr-i mersûmun vasîsi ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'ile tahrir ve terkim ve beyne'l-verese-i bi'l-farziyyeti'ş-şer'ıye tevzi' ve taksim

defteridir ki, ber-vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur. Fi 21 M sene 268. (21 Muharrem 1268 / 16 Kasım 1851).

Çit döşek 1, guruş 40 / çit yorgan 1, guruş 40 / kilim 1, guruş 70 / deymi yasık 2, guruş 30 / minder 8, guruş 20 /işlemeli müsta'mel yasık, guruş 5 / siyah çul 1, guruş 20 / çabut köhne yasık 1, guruş 3 / çit yorgan 1, guruş 40 / kebir minder 1, guruş 10 / sagîr cedid seccade 2, guruş 30 / def'a yorgan 3, guruş 90 / çit döşek 1, guruş 40 / köhne yan halı 1, guruş 45 / mavi yorgan 2, guruş 60 / cedid kilim 2, guruş 160 / çit döşek 2, guruş 80 / köhne kilim 1, guruş 15 / çit yasdık 1, guruş 10 / şerbet takımı 1, guruş 50 / def'a sagîr minder 4, guruş 20 / kahve değirmeni 1, guruş 15 / şamdan 1, guruş 15 / fener 1, guruş 5 / fiske şamdanı 4, guruş 45 / kazma 1, balta 1, guruş 15 / (...) 1, guruş 90 / köhne mitil yorgan 2, şal döşek 1, şal yasdık 1, guruş 60 / bakla rubluğu 4, guruş 20 / seklim çuval 5, guruş 30 / ba-defter-i zimmat , guruş 300 / evan nühas, kıyye 30, fi 20, guruş 600 / hurdavathane, guruş 15 / hatab ve maşa ve kömür guruş 150 / dakik çuvalı 3, guruş 120 / mahalle-i merkûmede kâin mülk-i menzil ve bağçe, guruş 4000 / dükkan alanı ve gediği, guruş 327.

Cemü'l-yekün: guruş 6800 / minha el-ihracat; resm-i kısmet, guruş 170 / kaydiye, guruş 10 / varaka, guruş 5 / Sahihü'l bâkî: 6615 guruş – 2205 guruş David hissesi minha = 4410 guruş, 2205 guruş, Kivirik hissesi = 2205 guruş Balbek hissesi ve vereselerine taksim; hisse-i zevce-i mersûme Melek, guruş 275,5 / hisse-i ümmü'l-mersûm Ebes guruş 327,5 / hisse-i ibnü'l-mersûm Hacek 1572 guruş.

Sagîr mersûm Hacek zimmîye 'ammisi David zimmî kıbele'ş-şer'den vasî nasb ve ta'yin olunduğu işbu mahalle-i şer' verildi.

131-2 Alacak Da'vâsı

Sivas Eyalet dâhilinde Divriği Kazâsı mahallatından Hamam Süfli Mahallesi sakinlerinden 'Arab Hasan Ağa ibn Ebubekir nâm kimesne tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti yine kasaba-i mersûme sakinlerinden 'Ali bin Ebubekir ve İsmâ'il bin Mehmed nâm kimesneler şهادetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer'i lâhık olan yine kasaba-i merkûme sakinlerinden el-Hâc Mehmed Keleş bin Yusuf nâm kimesne bi'l-ve kale Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde Divriği kurrallarından Nurşun Karyesi ahalilerinden olup savb-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'l-i'lam Hüseyin

bin ‘Ali ve Ayvaz oğlu Mustafa bin ‘Osman ve Kara İbrahim oğlu Sefer bin Yusuf bin Hüseyin ve Mustafâ bin Hazma ve Murtaza bin Veli’-d-din ve Murtaza bin Mehmed ve Kasım bin Yeğenoğlu Süleyman bin Halil ve İmam oğlu Mehmed bin ‘Ali nâm kimesneler muvacehelerinde müvekkilim merkûm Hasan Ağa işbu ahali-i merkûmunun emirleriyle kırkyedi tarihinden altmışdört senesine kadar gelinceye kadar vergi-yi senevilerini mahalline eda ve teslim idüp ba’dehu altmışdört senesi müvekkilim merkûm ahali-i merkûmunun karyesine varıb beynlerinde cereyan eden bi’l-cümle ahz-ı i’talarının muhasebesi yegan yegan rü’yet eyledikde cümlesinden bâkî ahali-i merkûmûnun müvekkilim ağa-yı merkûma onbeşbin guruş deynleri zuhûr idüp ahali-i merkûmûn dahi birbirlerine kefil-i bi’l-mal olarak meblağ-ı mezkûru deyn ve borç edinip meblağ-ı mezkûrdan bin guruşu ahali-i merkûmûn müvekkilim merkûma teslim idüp bâkî ondörtbin guruş alacak hakkı kalup meblağ-ı mezkûra binbeşyüz guruş bir senelik güzışte-i zam ederek cem’an onbeşbinbeşyüz guruş deynleri olduğunu mukır ve mu’terif olarak bir kıt’a deyn tahvili i’tâ eylediklerinden meblağ-ı mezkûr onbeşbinbeşyüz guruşu hâlâ taleb ederim deyu bi’l-vekale ba’de’-d-da’vâ ve’s-su’âl merkûmûn dahi cevablarında müdde’î müvekkil merkûm Hasan Ağa emmimizle elliüç tarihinden altmışdört senesine kadar vergimizi mal sandığına i’tâ idüp ancak altmışdört senesi Receb-i Şerîf’inin onbeşinci günü müdde’î müvekkil mersûm karyemize gelüp cümle muhasebesini bizler ile bi’r-rü’ye merkûmun bizlerde onbeşbinbeşyüz guruş alacak zuhûr idüp ve bizlerin dahi kendisine teslimdem ba’de’l-muhasebe onsekizbinbeşyüz guruşa baliğ oldukda meblağ-ı mezkûrdan deynimiz olan marü’l-beyan onbeşbinbeşyüz guruşu bi’t-tenzil bâkî üçbin guruş muhasebemizden bâkî alacak hakkımız zuhûr idüp meblağ-ı mezkûr deynimdir deyu edaya ta’ahhüd eylediğinden hâlâ taleb ederiz deyu def’ eylediklerinde def’-i mezkûru müdde’î vekil merkûm külliyyen inkar etmekle müdde’î-i ‘aleyh ahali-i merkûmûn marü’l-beyan def’-i meşruhalarını mübeyyin beyana havale olundukda yine Divriği kuralarından Erkos Karyesi sakinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki’ olan ‘Aşık oğlu Hüseyin bin İbrahim ve yine Zengi Karyesi’nden Hasan bin Hüseyin nâm kimesneler şهادetleriyle ‘alâ vakti’-d-de’avî ve’l-mestul(?) bi’l-muvacehe eda-ı şهادet-i şer’iye eylediklerinden mucibiyle müdde’î vekil-i merkûm salifü’z-zikr

(...okunmuyor...) men' ve def'-i birle bâki kalan üçbin guruşun müdde'î vekil-i merkûm (...okunmuyor)

132-1 Tereke

Medine-i Sivas mahallatından Şah Hüseyin Mahallesi sükkanından ve Mir-miran-ı kiram ve 'aliyyü'n-nisamdan Sivas mutasarrıfı olup bundan akdem irtihal-i dar-ı beka eden es-Seyyid İbrahim Es'ad Paşa bin Himmet Ağa nâm müteveffanın akdemce cariyesi olup müahharan kendisine nikâh idüp halilesi bulunan Fâtıma kadın bint-i 'Abduulah'ın müşar'un ileyh emvalinden olarak ahz eylediği eşyanın defteridir ki ber-vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur. Fi 7 Z sene 267.(7 Zilhicce 1267 / 3 Ekim 1851).

Bir vahir(?)1 kutu, 50 guruş / 1 sim kahve ibriği, 75 dirhem, 230 guruş / 1 kırmızılı lahuri şal, 2500 guruş / inci, 23 miskal, 400 hisse, 25200 guruş / 1 elmas yüzük, 1500 guruş / 1 zümrüd yüzük, 900 guruş / 1 sade altın saat, 1500 guruş / bir çift iğne, 1 güneş, 4000 guruş / def'a iğne çift, 2500 guruş / 1 sim tas, 85 dirhem, 240 guruş / 1 sim sagîr mir'at, 105 dirhem, 180 guruş / 1 sim zarf, 80 dirhem, 240 guruş / 1 sim ibrik, 58 dirhem, 170 guruş / 1 hurdalı zümrüd yüzük, 1500 guruş / 2 elmas çiçek, 2000 guruş / 7 tatlı kaşığı, 48 dirhem, 150 guruş / 159 mahmudiye, hisse 2, 12310 guruş / 1 dobrin altını, 400 guruş / mahmudiye ve çifte findık, kıyye 160, fi 90, 13400 guruş / 3 kehribar çibık takımı, 500 guruş / 1 incili saat kündeli, 3000 guruş / 2, başları elmaslı inci yüzük, 13000 guruş / 1 yüz sıralı incili tesbih, 500 guruş / 1 elmaslı muska, 5000 guruş / 2, gül isminde elmas yüzük, 2500 guruş / zer kolbağı, 1 hisse, 2500 guruş / 1, mercan tesbih 100 guruş / 4, def'a lahuri şal 4000 guruş / 1, def'a elmas çiçek 1500 guruş / 35 İslambol altını 1050 guruş / findık zeb'iyesi 2370 guruş / 1, elmaslı tepsi örtüsü 2500 guruş / mezbûrenin tepesinde bulunan altun baha 6900 guruş / kelâm-ı kadim 500 guruş / mercanlı sim na'lin, 1 hisse 400 guruş / 2, basma yüzlü cedit döşek 150 guruş / 1, bez çarşaf, 20 guruş / 2, çit yüzlü yüz yasdığı, 20 guruş / 1, sarı canfes yasdık, 25 guruş / (...)boyalı ip, 8 parça, 20 guruş / 15 sarıçiçekli kadife yüzlü yasdık, fi 40, guruş 600 / 2, çit yüzlü yorgan, 100 guruş / 2, beyaz bezden yasdık perdesi, 30 guruş / 2, sagîr şilte, 1 siyah yüzlü, 80 guruş / 2, çit yüzlü köşe yasdığı, 20 guruş / 3, mavi ipek saçaklı çuka, mihad 200 guruş / 2, kebir mik'ad şiltesi, 2 sagîr 250 guruş / 9, hamam takımı, 2

boğça, 2 tarak 100 guruş / 2, selvi sanduka 250 guruş / 2 yazma, 3 çevre, 1 boyun bağı, akçe kesesi takiyye eldiven şettari yelek 1, uçkur, minder, boğça 1, 300 guruş / sim mercanlı ka'dus kabı derununda korucu ve 'öd ağacı 1, 100 guruş / 2, çerkez alma kürk / 3, def'a kısa alma kürk 400 guruş / 1, nafe kısa kürk, 80 guruş / kısa samur kürk me'a 2 boğça, 600 guruş / 9 parça, hamam takımı, 1 çit yelek, 1 boğça, 3 şalvar 100 guruş / 1, deymi çarşaf, 1, şal-ı Çerkez siyah Çerkez, 1 çit yelek, 100 guruş / 11 bez don, 1, havlu, 1 kebir havlu, me'a boğça 180 guruş / bir mikdar çay, 25 guruş / 3 bakka sakraması, 30 guruş / 1 sarı hamam takımı, 1 yaldızlı, 70 guruş / 1 teyyum kürk, 150 guruş / 2 çift çorab, 13 takye, 3 çevre, 1 ibatiye yelek, 5 çift yelek, 100 guruş / 1 şettari entari, 1 basma entari, sivai entari, 1 boğça, guruş 2000 / 1, cedit bürnük, 2 boğça guruş 50 / 11 börüncek gömlek, 1 boğça guruş 50 / 4, şettari işlik, 3 canfes hırka, 1 şilegi, 1, marnos ferace, 1 boğça, guruş 250 / 1 şettari iş, 5 canfes iş, 6 şilegi iş, 1 boğça 300 guruş / 1 havlu, 1 gömlek, 1 şilegi hırka, 1 canfes entari sivai, 1 siyah mercanlı entari, 1 boğça, 300 guruş / 3 menhas(?), 1 papuc 15 guruş / 10 mai filcan, 1 zarf, 10 guruş / 1 kilim, 100 guruş / tel kari muhafaza derununda, 1 sim zarf, 1 filcan, 50 guruş / çekmece derununda dolabda me'a uçkur, 70 guruş / 1 çekmece, 30 guruş / 1 kırmızı, 1 siyah şilte, 120 guruş / 1 abdest havlusı, 1 fote, 30 guruş / 1 bayağı çuha, 30 guruş / çit döşek, 2 yatak bağı, 60 guruş / 3 döşek çarşafı ve 2 bez yorganı, kebir yorgan, 100 guruş / 1 leğençe, 2 ibrik, 100 guruş / 2 zemzemiye, 2 misvak, 1 şişe lokman ruhu, 2 bir mikdar harir-i cedit-i Ahmediye, 3 tülbind gömlek, 1 basma iş, 150 guruş / 3 tob bez, 2 yelek-i müsta'mel, 1 Amasya'kâri bel bağı, 3 beyaz çorab, 1 beyaz çeken, 5 çift boyalı çorap, 2 takiyye beyaz uçkur 1 sana takımı, 50 guruş.

Yekün: 00000 guruş, (çıkmamış)

133-1 Tereke

Medine-i Sivas'da vâki' Şah Hüseyin Mahallesi sükkanından ve Mir-miran-ı kiram ve Te'ala-yı ittisamdan esbak eyalet-i merkûme mutasarrıfı bundan akdem bi-emrullahi Te'ala irtihal-i darü'l-bekâ eden es-Seyyid İbrahim Sa'id Paşa bin Himmet Ağa nâm müteveffanın veraset-i sulbî kebir oğlu Keddülhan dergah-ı mu'alladan rifatlı Mehmed Cemali Beg ile sulbiye-i kebare kızları Zeyneb ve Hacenisâ nâm Halimelere münhasıra olduğu ba'de'd-tahakkuk-ı şer'i müşar'un ileyhın zeyl-i

defterde muharer olan sami-i danilerine eda olunmak üzere bi'l-cümle emlak ve eşya ve zahire ve hayvanatları ehl-i vukuf ma'rifeti ve mehanim mûmâ ileyhaların vekil-i şer'ileri 'Ali Efendi ve 'Ahmed Efendi ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'ile tahrir ve takvim-i baha olunarak mir-mûmâ ileyh Mehmed Cemali Beg'e fûruht ve teslim olunan eşya ve emlak ve zahire ve hayvanatın esman-ı tereke defteridir ki ber-vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur. Hurrîre fî'l-yevmis'-sabi' min-şehr-i Zil-hicce'ti'ş-şerîfe li-sene seb'a ve sittîn ve mi'eteteyn ve elf. (7 Zilhicce 1267 / 3 Ekim 1851).

Kelâm-ı kadim 1 cild, hediyesi 250 guruş / 'Acem hattı kelâm-ı kadim cildi hediyesi 250 guruş / 2 elmas traş kase, 1 tabak, 250 guruş / (okunmuyor) 30 guruş / 1 ma'den hoşaf taşı, 35 guruşa / 2 yaldızlı sırça ibrik, 10 guruşa / 1 billur şamdan, 10 guruşa / 2 eski ma'den ekeli tabak, 50 guruş / 2 şilte-i kebir, 2 sagîr, 300 guruş / 2 kebir müsta'mel kilim, 2 yan, 350 guruş / 1 sedefli sofraya ayağı, 75 guruş / 1 cild Tefsir-i Türkî, 150 guruş / Feteva-yı 'Ali Efendi, 1 cild, 70 guruş / 2 kebir şilte, 15 batman, 300 guruş / 1 halı seccade, 80 guruş / 7 sim zarf, me'a filcan, 200 guruş / 7 kutnu yüzlü minder, 210 guruş / 1 köhne seccade, 20 guruş / 1 sandalye, 25 guruş / 2 sagîr şamdan, 1 su taşı, 20 guruş / 14 köşkte basma yasdık, 2 sagîr, 150 guruş / 3 şilte, 250 guruş / 18 (...) dörşek, 40 hisse, 720 guruş / 16 deymi ve çit yasdık, fi 10, 120 guruş / 6 çit yüzlü yorgan, hisse 20, guruş 160 / 9 kutnu döşek, hisse 80, 720 guruş / 4 deymi döşek, hisse 50, 200 guruş / 5 basma yorgan, hisse 25, 120 guruş / 2 çit minder, hisse 25, 50 guruş / 7 sagîr yasdık, hisse 10, 70 guruş / 1 köhne kilim, 20 guruş / 19 basma döşek, hisse 7, 1330 guruş / 4 basma yorgan, hisse 20, 100 guruş / 2 yorgan, 1 şilte, 2 yasdık, 100 guruş / 2 kebir şamdan, 1 sagîr, 100 guruş / def'a basma yorgan 36, hisse 30, 1080 guruş / 3 Sivasî yorgan, hisse 100, 300 guruş / 20 sagîr yasdık, hisse 10, 200 guruş / 2 şamdan tablası, hisse, 100 dirhem, 200 guruş / 2 şilte yorgan, hisse 20, 40 guruş / 8 şilte yasdık, hisse 20, 80 guruş / 3 şilte, hisse 60, 180 guruş / 1 sanduka, 40 guruş / 2 kilim fi 40, 80 guruş / 1 su küpü, 30 guruş / 5 sagîr yasdık, hisse 10, 50 guruş / 4 şilte, hisse 60, 240 guruş / 3 yorgan, hisse 33, 99 guruş / 1 kilim, 35 guruş / 1 teneke soba, 100 guruş / 14 kadife yasdık, hisse, 700 guruş / 4 bolad tepsi, hisse 30, 120 guruş / 1 soba(?) 100 guruş / 14 kutnu yüzlü yasdık, hisse 25, 350 guruş / 4 şilte, 15 batman, hisse 20, 300 guruş / 4 köhne mak'ad, hisse 10, 40 guruş / 2 yan minderi, 2 ihram, 40 guruş / 1 kapı perdesi, 30 guruş / 1 sarı mangal, me'a tahta, 800 guruş / 3 şilte döşek, 15 batman, fi 20, 300

guruş / 2 müsta'mel çuka mik'ad, 200 guruş / 8 kilim, fi 60, 480 guruş / 2 sagîr yorgan, hisse 10, 30 guruş / 2 esb keçesi, 40 guruş / 2 köhne halı, fi 25, 50 guruş / 4 müsta'mel halı, fi 250, 1000 guruş / 2 yan halısı, hisse 60, 120 guruş / 1 halı seccade, 30 guruş / 1 keçe, 15 guruş / 1 yorgan, 1 köhne yasdık, 20 guruş / 1 sarı mangal, 250 guruş / 1 eski kilim, 20 guruş / 3 şilte, 2 sagîr, 15 batman hisse 200, 300 guruş / 16 kadife yasdık, hisse 50, 800 guruş / 3 şilte, 25 hisse, 75 guruş / ma'i çuka mik'ad, 150 guruş / 2 kırmızı ihram, 100 guruş / 4 sagîr yasdık, 40 guruş / 1 orta halı, 1 me'a kilim, 400 guruş / def'a 1 ihram, 100 guruş / 4 şilte, 20 batman, fi 20, 400 guruş / 1 soba, 100 guruş / 1 kat yatak, 80 guruş / 1 tunç havan, 1 el, 25 guruş / 1 kenarı sim bereli kaplan postu, 250 guruş / 2 sim reşme, 250 dirhem, hisse 2, 500 guruş / sim başlık ve sile bend, 300 dirhem, 2 hisse, 600 guruş / 1 yaldızlı sim reşme, 1 başlık ve silme bende, 500 dirhem, 12 hisse, 750 guruş / def'a 1 sim reşme, başlık 250 dirhem, 2 hisse, 500 guruş / def'a 1 sim reşme, 19 dirhem, 300 guruş / 1 sim başlık, 100 dirhem, 1,5 hisse, 150 guruş / 2 yetan yüzlü minder, 1 gömlek, 80 guruş / 1 sim günlük, 150 dirhem, 2 hisse, 300 guruş / 1 sanduka, 20 guruş / 1 eğer, 1 şablak, 1 başlık takımıyla, 1200 guruş / 10 filcan, 15 guruş / 1 taşlı sim kutu, 800 guruş / 1 pırlanta yüzük, 4000 guruş / 1 yakut üzerine mühür, 100 guruş / 6 yaldız altını, 330 guruş / 12 Mahmudiye na'fiyesi, 30 hisse, 360 guruş / 4 İslambol na'fiyesi, 30 hisse, 120 guruş / 1 sinekari basma taşlı sa'at, 3500 guruş / 1 hayvanlı nafi'a kutusu, 200 guruş / 1 minekari altun kutu, 33 miskal, 100 hisse, 3300 guruş / 100 yirmilik altun, 20 hisse, 2000 guruş / 1 kebir beryol çekmece sa'ati, 400 guruş / bir mikdar panzehir, 250 guruş / yüzük kabı, 2 miskal, hisse 50, 600 guruş / 1 sef kutu, 15 guruş / 1 bağma kutu, 10 guruş / 1 sim zarf, 1 miltan, 50 guruş / 1 sim sagîr kutu, 10 guruş / 1 sim gözlük kabı, 20 dirhem, 2 hisse, 40 guruş / 1 zer muska, 100 guruş / 1 mücevherli kapak takım, 5500 guruş / 1 zer kösdeki sa'at, 150 guruş / 1 tesbih, 10 elcusi, 600 guruş / 1 mücevherli çibık takımı, 2500 guruş / 1 yıldız mücevherli çibık takımı, 2500 guruş / def'a 1 mücevherli takım, 2000 guruş / 2 kayak çibık takımı, 800 guruş / 1 kayak çibık takımı, 500 guruş / 1 def'a kayak çibık takımı, 700 guruş / def'a çibık takımı, 400 guruş / 1 taban kama, 200 guruş / 1 yaldızlı kama me'a takım, 1200 guruş / 1 sırmalı çuka miltan, 600 guruş / 1 Manastır işi kevgir takım, 3 parça, 1500 guruş / 1 ma'den su taşı, 40 guruş / sim şamdan tablası, 30 dirhem, 60 guruş / 6 süvai top, 2200 guruş / 6 top şam kutnusu, 650 guruş

/ 1 köhne şal, 20 guruş / 1 işlemeli bir ‘aded altun kavalı tüfenk, 300 guruş / 1 ‘aded Kara Mahmud işi tüfenk, 400 guruş / def’a 1 kaval tüfenk, 250 guruş / 1 Tophane işi şişhane, 400 guruş / 1 İngiliz filitası tüfenk, 150 guruş / 1 kaplama dağlı tüfenk, 500 guruş / 1 altın işlemeli küçük şişhane, 150 guruş / kaval Kara Mahmud tüfenk, 500 guruş / 1 ebyek tabancası, 150 guruş / 1 hare postu me’a şetu (?), 500 guruş / 1 düz şişe nargile, me’a ser ve narpuşu, 50 guruş / def’a 1 elmas tıraşlı yeşil nargile, 10 sim ser, 180 dirhem, 32 hisse, 600 guruş / defa’ 1 elmas traşlı nargile, 30 guruş / def’a 1 elmas traşlı nargile, sim narpuş, 300 dirhem, 1000 guruş / def’a elmas traşlı nargile 1, me’a ser, 470 dirhem, fi 3, 1450 guruş / 1 sim reşme, 70 dirhem, 2 hisse, 140 guruş / 2 kebir sim şamdan tablası, 1 sagîr, 200 dirhem, 2 hisse, 400 guruş / 1 berber takımı, me’a boğça, 250 guruş / 1 balya, 1 demir kabzasında altun diye(?) me’a bıçak, işlemeli, 350 guruş / 1 ‘aba maşlah, 200 guruş / 1 müsta’mel maşlah, 1 çuka başlık, 1 karın bağı, 120 guruş / 2 Sivasî entari, 300 guruş / 3 cettari işlik, 1 entari, 200 guruş / 1 Trablus, 30 guruş / çuka penş, 150 guruş / 1 cuha kukulata, 1 culha kürk, 750 guruş / 1 kuzu kürkü çuka kukulata, 350 guruş / 1 marinos yüzülü şapkada kürk, 550 guruş /

Sayfa:134 (önceki belgenin devamı)

1 çuka yüzülü celkevi kürk, 650 guruş / 1 vaşak derisi, 80 guruş / 1 kucak alma kürk, 1200 guruş / 1 sırma şeridli kucak kürk alma, 1200 guruş / 1 cevbe içinde alma kürk, 1000 guruş / 1 çuka yüzülü halkada kürk, 600 guruş / 1 sırma şeridli çuka yüzülü samur kürk, 1500 guruş / 1 belden çalka kürk, 50 guruş / 1 belden alma kürk, 150 guruş / 1 sincab kürk, 70 guruş / 1 sandıklı kilim, 1 ihram, 350 guruş / hurdavat oda derununda, 300 guruş / def’a 2 kilim, 120 guruş / 11 gene kadife yasdık yüzü, 60 guruş / 2 şali ve çuka seteri, 250 guruş / 1 altun hilal, 50 guruş / 17 büyük oda kadife yasdık, hisse 35, 600 guruş / 5 çit yasık, 25 guruş / 2 çuka mehharu şilte, me’a saçak, 150 guruş / 2 kebir, 2 sagîr şilte, 300 guruş / 4 müsta’mel kilim, 100 guruş / 4 keçe seccade, 100 guruş / 1 gene işlemeli seccade, 40 guruş / 2 müsta’mel halı seccade, 100 guruş / 1 yeşil canfes sırmalı seccade, 1 abdest futası, 300 guruş / bardak me’a kapak, 25 guruş / 1 sim su tası, 110 dirhem, 300 guruş / 1 minder, 25 guruş / 1 kebir dürbin, 200 guruş / 1 kargı, 50 guruş / 1 oturak sa’ati, 800 guruş / 8 sarması, 160 guruş / 1 sarı leğen, 1 ibrik, 60 guruş / 1 sarı ibrik, 20 guruş / 2 sagîr şamdan, 30 guruş / 15 kadife müsta’mel yasdık, 350 guruş / 2 ehrak, 2 çuka mik’ad, 100 guruş /

2 minder, 30 guruş / 4 sagîr çit yasdık, 20 guruş / 1 orta kilim, 1 gene, 50 guruş / gene kapı perdesi, 40 guruş / 2 kebir şilte, 12 batman, 200 guruş / 1 su tası, 5 guruş / 12 müsta'mel deymi yasdık, 15 hisse, 200 guruş / 2 yan halısı, 140 guruş / 1 orta, 2 sagîr kilim, 80 guruş / 2 şilte, 150 guruş / 1 halı seccade, 25 guruş / 1 fakal, 1 nühas, 70 guruş / 1 sagîr şamdan, 20 guruş / 3 çit yorgan, 80 guruş / 2 çit yüzlü döşek, 100 guruş / 4 yasdık, 40 guruş / 1 halı seccade, 20 guruş / 3 kebir şamdan, 120 guruş / 13 deymi yasdık, 15 hisse, 200 guruş / 2 halı, 100 guruş / 1 orta, 30 guruş / def'a gene 2 halı, 30 guruş / 2 şilte, 150 guruş / 1 soba, me'a tahta, 80 guruş / 1 deymi döşek, 1 yorgan, 1 yasdık 75 / 3 kebir şamdan, me'a sarı tabla, 150 guruş / def'a 3 şamdan, 80 guruş / 6 çit yorgan, 120 guruş / 2 deymi döşek, 1 kutnu, 150 guruş / 2 sagîr yasdık, 10 guruş / 13 kadife müsta'mel yasdık, fi 25, 400 guruş / 2 yan minderi, 30 guruş / 2 halı, 300 guruş / 2 şilte 250 guruş / 1 orta, me'a 3 keçe, 150 guruş / 3 deymi yasdık, me'a 1 döşek, 80 guruş / gene 1 kilim, 20 guruş / 1 çit döşek, 1 yasdık, 45 guruş / 12 deymi yasdık, 240 guruş / 3 gene kilim, 60 guruş / 2 şilte, 120 guruş / 20 yazlıkda ihram yasdık, hisse 30, 600 guruş / 2 gögez ihram, 200 guruş / 4 şilte, 400 guruş / 1 kilim, me'a keçe, 250 guruş / 1 def'a kilim, 60 guruş / 1 minder, 1 yasık, 35 guruş / 11 pencere perdesi, 60 guruş / 1 sarı sini, me'a ayağı, 5 guruş / 3 kavanos, 15 guruş / 3 köşelik şiltesi, 150 guruş / 11 kadife yasdık, 20 hisse, 200 guruş / 1 kilim, 50 guruş / 2 halı, 50 guruş / 1 minder, 20 guruş / 2 kilim, 70 guruş / 4 şamdan fa'nusu, 50 guruş / 7 perde bez, 10 guruş / 9 eski, 50 guruş / 1 kapı perdesi, 40 guruş / 12 kadife yasdık, 20 hisse, 360 guruş / 4 sagîr yasdık, 40 guruş / 4 kebir şilte, 150 guruş / 3 keçe mik'ad, me'a saçak, 100 guruş / 1 orta kilim, 120 guruş / def'a 1 orta, 70 guruş / ahırda iki kat yatak, 150 guruş / 1 nühas mangal, 130 guruş / 2 şilte, 150 guruş / 1 yan halısı, 70 guruş / 14 deymi yasdık, 20 hisse, 280 guruş / 1 orta, 2 perde, 80 guruş / 12 çuka yasdık, 15 hisse 190 guruş / gene 2 çuka mik'ad, 40 guruş / 2 şilte, 150 guruş / 1 kilim, 30 guruş / 15 'aba yasdık, 15 hisse, 225 guruş / 2 ihram, 40 guruş / gene 2 kilim, 40 guruş / 2 altın harf, 16 miskal, hisse 50, 800 guruş / 10 sim zarf, 1 süzek, 115 dirhem 290 guruş / 12 fincan, me'a tepsi, 25 guruş / 2 kebir su güğümü, 1 kahve güğümü, 7 cezve, 2 ibrik, 150 guruş / 1 sagîr şamdan, 1 kahve dolabı, 20 guruş / 1 leğen, 3 ibrik, 3 ibrik, 120 guruş / 2 abdest leğeni, 100 guruş / 1 yaldızlı tahteravan, 100 guruş / def'a 1 tahterevan, me'a çuka ve koşum, 400 guruş / def'a 1 tahteravan, me'a takım, 150 guruş / cami' havlusunda

gene 1 tahterevan, 25 guruş / 3 soba, 150 guruş / 2 hisse mahfa, 30 guruş / 1 demir seril, 100 guruş / 12 katır başlığı, me'a aşırma, 180 guruş / kendir 25 hisse, 25 guruş / 3 sagır sikke, 10 guruş / 2 hurc, 60 guruş / 5 meşin hurc, 50 guruş / 1 saka takımı, 50 guruş / 1 nühas deve kösü, 60 guruş / 1 kebir çadır, 2000 guruş / 2 halı bezli kubbe çadır, 1000 guruş / 1 beyaz habbeli kebir çadır, 700 guruş / 2 nizam taklidi çadır, 350 guruş / 1 matbah çadırı, 50 guruş / 1 beyaz çerge, gene fūruht olunan, 100 guruş / 1 şemsiye çadır, 200 guruş / 1 hela çadırı, 20 guruş / bayton me'a koşum, (okunmuyor) guruş, 1 kilim, gene 1 köhne cecim, guruş / 40 çift çuval, 10 hisse (...) guruş / 4 deymi döşek, 1 şilte (...) / 3 yorgan, 4 yasdık, 100 guruş /

Sayfa 135 (önceki belgenin devamı)

gene 2 kilim, 1 seccade, 30 guruş / 2 şamdan sagır, 15 guruş / 1 leğen, 1 ibrik, 30 guruş / evan nühas, kıyye 417, 15 hisse, 6255 guruş / 1 divan sinisi, 20 kıyye, fi 15, 300 guruş / 1 sarı sini, 8 kıyye, hisse, 260 guruş / 1 abdest leğeni, 1 ibrik, 100 guruş / 1 mercan kırba, 1250 guruş / Hacı Hasan 1 kırı, 1000 guruş / def'a 1 kör kırab, 250 guruş / 1 arslan hacı kırı, 1000 guruş / 1 menzil torusu, 920 guruş / 1 kula koca esb, 1000 guruş / 1 tekeli dorusu, 920 guruş / 1 Halil Beg dorusu esb, 1000 guruş / Arab'ın bindiği 1 doru esb, 400 guruş / def'a 1 kula esb, 300 guruş / 1 Numan bindiği al esb 300 guruş / def'a 1 doru esb, 200 guruş / 1 Ahmed köle bindiği kör esb, 150 guruş / baş veledin bindiği esb, 150 guruş / Hacı 'Ali bindiği 1 kör esb, 100 guruş / ikinci 'Ali bindiği 1 kör esb, 100 guruş / Hacı Ahmed'in bindiği 1 kır esb 100 guruş / 1 Yörük İsmail'in bindiği esb, 920 guruş / 1 al iğdiç, 150 guruş / 1 kır iğdiç, 150 guruş / 1 deli al iğdiç, 920 guruş / 1 Hüseyin Paşa dorusu, 1300 guruş / Kayserili'den alınan al esb, 600 guruş / 1 kahvecinin bindiği doru esb, 500 guruş / 4 ester re's, 1090 guruş / def'a 12 ester re's, 16150 guruş / def'a 19 deve re's, me'a takımıyla, 850 hisse, 16150 guruş / 1 Servan zimmetinde barkir, 150 guruş / 3 Kars ineği, re's, 3 dana, 350 guruş / Girne'li Recep Kethüda'da 129 ağnam, 25 hisse, 3225 guruş / merkûm zimmetinde 66,5 keçi, 20 hisse, 1330 guruş / 6,5 şişek, 87,5 guruş / 4 çebiş, 67 guruş / 15 kuzu, 150 guruş / 25 oğlak, 125 guruş / def'a 48 kuzu, 10 hisse, 480 guruş / 2 tosun, 60 guruş / 120 yün yapağı, 3 hisse, 360 guruş / 2 kısrak, 200 guruş / Şimkürek'de mülk-i menzil ve ahır ve aşağı yolun cümle tevabı', 3000 guruş / yukarı yolun ve oturakçı damları ve bağçeleri, 7000 guruş / çiftlikdeki basma yasdık ve mik'ad yüzü iki oda takımı, 150 guruş / 1 keçe, 30 guruş

/ 1 orta kilim, 150 guruş / 2 kat basma yüzölçümlü yatak, 200 guruş / İpekçizade Konağı Nu'man Beg ve Emin Beg'den iştirak olunan, 25000 guruş / Postacı Sa'id Efendi'den alınan hane, 4500 guruş / Tatar 'Ömer'den alınan hane, 2000 guruş / 'Ali Bölük bağçesi, 5000 guruş / Ya'kub Beg kapısı önünde mülk-i çayır, 1000 guruş / balanın furuht olunan altunu, 6300 guruş / 1 yazıcı dükkanı, 100 guruş / sabun, 198 kıyye, 5 hisse, 990 guruş / ruğan, 935 kıyye, 5 hisse, 1675 guruş / pirinç, 104 kıyye, 12 hisse, 306 guruş / Kuş 'Ali, 47 kıyye, 2 hisse, 94 guruş / sarı sır, 26 kıyye, 1,5 hisse, 43,5 guruş / incar, 980 kıyye, 1 hisse, 980 guruş / 33 deste Amasya bamyası, 8 hisse, 264 guruş / 'asel, 90,5 kıyye, 24 hisse, 2160 guruş / battal kağıdı 50 deste, 500 guruş / def'a anbarda pirinç, sucuk, 113 batman, 9 hisse, 1017 guruş / Şimkürek Karyesi'nde 1 büyük camuş, 400 guruş / Ortakçı zimmetinde müşterek malları beyan: Koşu camuşunun nisfi, 50 guruş / 1 sarı öküz, 200 guruş / diğer 1 sarı öküz, 180 guruş / sonradan alınan 1 öküz, 200 guruş / yüz öküzün nisfi, 100 guruş / 1 camuş 'arabası, 120 guruş / 1 öküz 'arabası, 100 guruş / 2,5 çit teymuru, 30 guruş / 4 düven, 40 guruş / küçük camuş nisfi, 200 guruş / diğer 2,5 öküz 300 guruş / sarı tosun nisfi, 70 guruş / Paşa merhum zamanında ödümç verilen mal bahasından, 1739 guruş / 3 müsta'mel inek, 3 dana, 2 yaşar, 400 guruş / Artukâbadlı ortakçıya verilen 2 koşu camuşu, 1000 guruş / koşu öküzü 6,5 re's, 1300 guruş / 5 teymur, 50 guruş / 3 'araba, 250 guruş / 1,5 düven, 20 guruş / Zara'lı Ortakçı zimmîde mal ve kuvvet, 2440 guruş / Paşa merhumun zamanında almış olduğu mersûmun hınta deyni, 570 guruş / der-zimmet Horasanlı Tartad zimmîde ba-tahvil, 250 guruş / der-zimmet Darende'li Ahmed Beg mahdumu İbrahim Beg, 2043 guruş / der-zimmet Sivasî Musa Beg oğlunda, 273 guruş / der-zimmet Cayhatlı 'Ali kethüdada, 100 guruş / Çilli Öksüz 'Ali Beg oğlu 'Ali Beg'de, 2100 guruş / der-zimmet Amasya'lı Hacı Paşa Ahmed Efendi, 15000 guruş / der-zimmet davar ortakçısı Recep Kethüda'dan 995 guruş / der-zimmet Deliktaş ağası 'Ali Ağa'da, 315 guruş / der-zimmet Canceyn malikanecisinde, 100 guruş / der-zimmet Serrac 'Ali ustada, 610 guruş / der-zimmet Amasya'da furuht olunan ruğan bahasından 'Ali Efendi'de, 8200 guruş / der-zimmet (...) 992 guruş / der-zimmet bedvazanlı Aksakallı oğlu, 40 guruş / der-zimmet Çilli Halil Beg'de, 2000 guruş / der-zimmet Afşar Karyesi'nin muhtarı, 400 guruş / der-zimmet Şimkürekli Musa yediyle kereste bahasına verilen 1992 guruş / der-zimmet Yahyalı muhtarı Salih Kâhya, 1500 guruş / der-zimmet Çıbık muhtarı İbrahim

Kâhya 700 guruş / der-zimmet ikinci ‘Ali Ağa’da, 209 guruş / der-zimmet Hacı Yusufzade Hacı Raşid Efendi, 8228(?) guruş /

Sayfa 136 (önceki belgenin devamı)

der-zimmet Zileli sandık emini ‘Abdullah Efendi, 2222,5 guruş / der-zimmet Tosunoğlu ‘Osman Ağa’da, 223,5 guruş / der-zimmet Hacı Hasan oğlunda, 750 guruş / der-zimmet Çarnacı İbrahim Ağa, 250 guruş / der-zimmet Alaca dinli Hafiz’da, 3000 guruş / Zara boyahanesinin altmışaltı senesi icaresinde ruğan-ı bana, 340 guruş / köşek tarlanın altmışaltı senesi icaresinden, 120 guruş / der-zimmet Yusufoglan Karyesi meyanesi, 2100 guruş / Sivas ilinden gelen zahireden fûruht olunan, 300 guruş / Hafik Kazâsı’nın a’şarı semeninden Zimmeti Beg Efendi, 6797,5 guruş / yine kaza-i merkûm a’şarından bekayade 7165,5 guruş / Paşa merhumun zamanında fûruht olunan zahire-baha Beg Efendi zimmeti 501 guruş / kaza-i erba’ada bulunan a’şardan fûruht olunan a’şarın semeni Beg Efendi, 19385,5 guruş / kaza-i erba’ada Paşa merhumun zamanında zahire fiatından ahali zimmetleri, 16183,5 guruş / Tuzaklı Kazâsı’nın iltizam bedelinden Beg Efendi zimmeti, 1336 guruş / def’a kaza-i mezkûrdan ahzı, 1125 guruş / Tosunoğlu ‘Osman Ağa’dan iltizam bedeli, 1460 guruş / der-zimmet Turhallı Kara Salih oğlu Ahmed Ağa’da, 240 guruş / Zara boyahanesi için sermaye boyacı zimmeti, 500 guruş / der-zimmet ‘Akkam Hacı ‘Ali 630 guruş / der-zimmet Eğmenci ‘Ali Ağa zimmetinde, 437 guruş / der-zimmet İpeklizade Recep Beg’de ba-tahvil, 500 guruş gümüşlük ve (...) katniden İsmâ’il Ağa ile müşterek olup Paşa merhumun hissesi, 4200 guruş / Paşa merhumun zamanında sonradan zuhur eden nakd-i mevcudu 95000 guruş / Turhal’ın iltizam bedelinden kalan 12204,5 Kazâbâd’ın iltizam akçesinden küsuratın mültezimlerden tahsil olunup gelen 11143,5 guruş / kaza-i erba’anın evhan parasıyla Hafik Kazâsı mültezimlerinden ve eşmekcilerde olan akçeden 10609 guruş / fûruht olunan peynir bahasından, 191 guruş / Tütüncü esnafıyla borucu esnafının zimmetleri 1500 guruş.

Tuzaklı Kazâsı’nda altmışbeş senesi iltizamından Paşa merhumun ma’rifetiyle sarf olunan / kesb-i hinta 88, rub’u 15,5 baha, 7137,5 guruş, / kesb-i şa’ir 51, hisse 45, rubluğu 6,5 baha, 2823,5 guruş / fiğ rubluğu 9 baha, 31,5 guruş / mercimek rubluğu 2,5 baha, 7 guruş / fûruht olduğu / Yekün; 10009,5 + 33,5 =10043 guruş, Paşa merhumun zamanında fûruht olunan zahire kısmetinden bâki alacağı.

Turhal Kazâsı'nda altmışaltı senesi iltizamından tâlibine ihale olunan kuralardan ma'ada mevcut zahire kil-i mahalli kesb-i hınta 151, hisse 70 baha mevcut, 10570 guruş / kesb-i şa'ir 91 baha fûruht, 3460 guruş / Yekün 14030 guruş.

Sivas İli Kazâsı'nda altmış iki senesi iltizamından Paşa merhumun tarafından alınandan bâki ahali zimmetinde mevcut ambar olunan beyan: kesb-i hınta 1100-0080=1020, fi 65, kıyye 75 baha, 76500 guruş / rub'u 3,5 / kesb-i şa'ir 324-000=324, fi 40 baha, 13960 guruş / rub'u 00 / kesb-i fiğ 0-0=0 Beg efendi ma'rifetiyle Cancin(?) Karyesi'nden fûruht olunan, 05209 fûruht olunan zahire + 76500 mevcut hınta + 13910 mevcut şa'ir = 95669 guruş.

Hafik ili ve etraf-ı şehir ve Şemkûrek ve Karkın ve Bedev Hatun ve Kavak ve Hergele karyelerinin iltizamından Paşa merhumun tarafından ahz olunandan bâki altmış altı senesi Sivas ambarından sarf olunan ve mevcut zahire beyan; rub'luğu, kesb-i hınta, 1040,4-0917,8=0122,12, fi 70 baha, guruş, 7592,5 / rub'luğu kesb-i şa'ir, 605,7.5-605,7.5=000.0 baha, 000 guruş / kesb-i fiğ, 117-109=008 baha, 280 guruş / kesb-i bakla, 23,5-(boş)=23,5 fi 35 baha, 822,5 guruş / rub'luğu 13,5-(boş)=13,5 kesb-i bulgur, 27-05= 22, fi 80 baha, 1820 guruş / Yekün zahire, 11515-11515=00000 guruş.

Beg efendi zamanında Hacı 'Osman Ağa ve saire ma'rifetiyle fûruht olunan, 97368-11515=108883 guruş, mevcut hınta ve fiğ ve bakla ve bulgur yekünü.

Kazâbâd Kazâsı'nda altmış beş ve altmışaltı seneleri iltizamından Paşa merhumun zamanında sarf olunandan baki kalan zahire beyan-ı kile-i Tokadî; rub'luğu 16,5-12=04,5, kesb-i hınta fi 130; 512-274=238 baha, 30940 guruş / rub'luğu 20,5-?=4,5 kesb-i şa'ir fi 60, 125-004=121 baha, 7320 guruş / rub'luğu kesb-i burçak fi 60, 14,2-00,4=13,14 baha, 840 guruş / rub'luğu 17,5-00=17,5 kesb-i nohut fi 60, Zile'de, 14-00=14 baha, 900 guruş / rub'luğu 12-00=12, kesb-i bakla fi 50, 2-0=2 baha, 137,5 guruş / fasülye (...) rub'luğu 8-0=8 baha, 36 guruş / çavdar fûruht rub'luğu 61-00=61 baha, 290 guruş / boya tohumu fi 3, rub'luğu 45,5-00=45,5 baha 135 guruş / soğan batman 155-000=155 baha, 140 guruş / kıyye 1,5-0=1,5; cehri batman fi 25, 360-000=360 baha, 9000 guruş / Yekün zahire, 49738,5=00000 guruş.

Beg efendi zamanında Tokad'da ve mahallinde fûruht minha; 49781 fûruht olan +49737 mevcut olan = 99519,5 guruş.

Sayfa 137 (önceki belgenin devamı)

Zile Kazâsı'nın altmış beş senesi iltizamından Paşa merhumun na'sıratdan rub'u hissesi beyan: Hintta rub'luğu 3667,5 fi 4 baha, 14670 guruş / şa'îr rub'luğu 2674,5 fi 2 baha 5349 guruş / nohut rub'luğu 186,5 fi 3,5 baha, 653 guruş / burçak rub'luğu 17,5 fi 3 baha 53 / farklı(?) rub'luğu 7,5 fi 2,5 baha, 18,5 guruş / bakla rub'luğu 4, fi 2,5 baha, 10 guruş / zeğrek rub'luğu 1,5 fi 3 baha, 4,5 guruş / sarımsak rub'luğu 13, fi 9 baha 117 / soğan rub'luğu 9 baha, 9 guruş.

Yekün: 20884 guruş.

Kaza-i erba'ada altmış dört senesi iltizamından müşaru'n-ileyhin zamanında derdest olunup fûruht olunan ve mevcut olan na'sırat-ı beyan: Hintta ölçek 6333-1136=5197-2858,5=2338,5, fi 7 baha, 16369 guruş / şa'îr ölçek 1312,5-0000=1312,5-0977,5=0335, fi 3,5 baha, 1172,5 guruş / farklı ölçek 730-000=730-692=038, fi 3,5 baha, 133 guruş / seyez(?) ölçek 393-000=393-385=008, fi 4 baha, 32 guruş / 'ulaf ölçek 444-000=444-435,5= 008,5 fi 2,5 baha, 21 guruş / çavdar ölçek 50,5-00=50,5-28=(2)2,5 fi 2 baha, (4)5 guruş / mısır ölçek 252-000=252-237=015, fi 4,5 baha, 67,5 guruş / burçak ölçek 38,5-0038,5-34=04,5 fi 3 baha, 13,5 guruş / darı ölçek 5,5-0=5,5-0=5,5 fi 2 baha, 11 guruş / nohut ölçek 11-00=11-07,5=3,5 fi 5 baha, 17,5 guruş / soğan ölçek 13-00=13-13=00 / soğan tohumu ölçek 16,5-00=16,5-07,5=09 fi 2 baha, 18 guruş / kendir kıyye 52-00=52-25=27, fi 2,5 baha, 62,5 guruş / penbe (pamuk) kıyye 150,5-000=150,5-014=136,5 fi 3 baha, 408 guruş / duhan kıyye 151-000=151-098,5=052,5 fi 3 baha, 157,5 guruş.

Yekün zahire:18488,5 guruş / 00000

İşbu zahire Niksar'a nakil olunarak fûruht ve mevcut hintta ölçek 536+600=1136, / fûruht İbrahim Beg yediyle mevcut 6119+5760=11879 guruş / Beg efendi zamanında Recep Beg ma'rifetiyle fûruht olunan 6824 guruş ahalide,+ 1412,5 guruş Recep Beg'de =8236,5 guruş / 24864,5 tahsil olunan + 08236,5 el-yevm mahallinde=33101 + 11879 balada muharrer İbrahim Beg ma'rifetiyle fûruht, = 44980 guruş - 04940 zahâir-i mezkûru fûruht etmek için Recep Beg ma'rifetiyle ba-defter-i mesarif minha = 40040 guruş, + 18488,5 el-yevm mevcut olan zahire.

Altmışaltı senesi Hursanalı Tartad zimmîde çiftlik icaresinden ahz olunan kesb-i hintta 45, hisse 65, baha, 2270 guruş, fûruht /1 sim buhurdan 220 dirhem, 500 guruş / 1 oturak sa'ati, 200 guruş / 3 elmas traş yeşil hoşaf kâsesi, me'a tabak, 450

guruş / 6 elmas traş sagîr bardak, me'a kapak, 400 guruş / 9 elmas traş yıldız bardak, me'a tabak, 600 guruş / 3 saksoniye bardak, kapak, 180 guruş / 9 elmas traş şerbet bardağı, 200 guruş / 16 şişe bardak, 100 guruş / 10 elmas traş tabak, 100 guruş / 2 kar-i kadim hoşaf kasesi, 50 guruş / 4 ma'i hoşaf kasesi, 30 guruş / 55 Kütahya tabağı, 400 guruş / 1 yıldızlı şişe leğen, 1 ibrik, 150 guruş / 1 saksoniye taklidi desti, 20 guruş / 20 sagîr tabak, 1 hisse, 20 guruş / bi'l-cümle hurdat-ı menzil, 750 guruş / 1 yıldız mir'at, 200 guruş / 2 kahve tepsisi, 20 guruş / 4 bolad tepsi, 50 guruş / 1 külabdan, 55 dirhem, 100 guruş / 1 bardak, me'a 1 tabak, 20 guruş / 2 sim şamdan tablası, 200 dirhem, 500 guruş / 10 mercanlı zarf, 200 guruş / 1 bürüncük cenlik, 150 guruş / Amerikan bezi, 2(?) top, 50 guruş / 3 şişe ve elmas traş taş, 80 guruş / def'a 3 sim zarf, 28 dirhem, 80 guruş / 1 zer zarf, 13 dirhem, 8 miskal, me'a filcan, 450 guruş / taşlı altın 1 sa'at, 2000 guruş / 8 döşek yüzü, 1 çarşaf havlu, 1 çevre, 3 çarşaf yasdık kılıfı, 100 guruş / 8 basma yorgan, 400 guruş / 1 basma yüzü döşek, 70 guruş / 3 yasdık, 1 yan kilimi, 75 guruş / 1 sim şamdan tablası, 50 dirhem, 150 guruş / 16 kadife yasdık, 40 hisse, 640 guruş / 2 köhne çuka mik'ad, 200 guruş / 2 ihram, 40 guruş / 6 basma minder, 120 guruş / 5 sagîr yasdık, 50 guruş / 1 müsta'mel orta, 3 yan, 200 guruş / 18 kadife yasdık, deruni yün, 1800 guruş / 8 basma yasdık, 80 guruş / 8 penbe şilte, 500 guruş / 4 kebir mik'ad şiltesi, 350 guruş / çuka mik'ad ve saçak, 400 guruş / 1 kebir orta, 400 guruş / def'a 1 müsta'mel kilim, 200 guruş / def'a 1 kilim, 2 zili, 150 guruş / 1 halı seccade, 50 guruş / def'a 1 mir'at, 100 guruş /

Sayfa 138 (önceki belgenin devamı)

1 mercanlı sim zarf, 200 guruş / sim mercanlı buhurdan, 50 dirhem, 120 guruş / 4 eski ma'den fincan, 50 guruş / 1 sarı yakut yüzük, 450 guruş / 388 findık rabiası, 10 hisse, 3880 guruş / 3 kehribarcık takımı, 500 guruş / taban simli 2 kılıç, 500 guruş / 1 sim leğen, 1 ibrik, 760 dirhem, 1520 guruş / Niksarlı Salih Ağa'da iltizam bedeli, 28500 guruş.

Cümle yekün: 935422,5 guruş / Minha el-ihracat: deyn-i kaza-i erba'ada fûruhden altmış dört senesi zahire için, 124545 guruş / deyn-i altmışbeş senesi Niksar iltizam bedeli, 48956,5 guruş / deyn-i altmışaltı senesi Tuzaklı Kazâsı iltizam bedeli, 24050 guruş / deyn-i Kazâbâd Kazâsı'nın altmışaltı senesi iltizam bedeli, 48906 guruş / Turhal Kazâsı'nın altmışaltı senesi iltizam bedeli, 45750 guruş / Hafik

Kazâsı'nın altmışaltı senesi iltizam bedeli, 145650 guruş / nefsî Sivas'ın altmışaltı senesi iltizam bedeli, 36400 guruş / Zile Kazâsı'nın iltizam bedelinden altmışbeş senesi müşarun ileyhın hissesi, 20000 guruş / deyn-i Kassap başı Agob zimmîye ba-tahvil 50000 guruş / deyn-i Bekmezoğlu Osep zimmîye ba-tahvil, 30000 guruş / deyn-i Eşbaboğlu Babil zimmîye ba-tahvil, 9726 guruş / deyn-i Bekmezoğlu Evmi Vican zimmîye 5182 guruş / deyn-i Bıçakzadelere 66 senesi iltizam bedeli, 3210 guruş / deyn-i Mızdır Beg oğlu Mikail zimmîye, 5125 guruş / deyn-i Dirbab oğlu Hevce ve Artin zimmîye, 5661 guruş / deyn-i Mütevellizade 'Abdi Ağa'ya 3995 guruş / deyn-i Mühürdar Mehmed Ağa'ya, 13053 guruş / deyn-i Serdarzade Hüseyin Efendi'ye, 5000 guruş / deyn-i Hasan Efendizade İbrahim Efendi'ye ba-tahvil, 12800 guruş / deyn-i Hacı 'Ali Begzadelere ba-tahvil, 26072 guruş / deyn-i Kangal Ağası 'Abdurrahman Efendi'ye, 3384 guruş / deyn-i 'Attar Osep zimmî, 25000 guruş / deyn-i Zile müftüsü Hacı Hasan Ağa'ya, 15841 guruş / deyn-i Üsküblü Serbes Ağa'ya, 3685 guruş / deyn-i Ağacıkzade Mehmed Ağa'ya, 2000 guruş / deyn-i nalband Muta mahzumuna ba-defter, 580 guruş / deyn-i Zile rüsumatından müftü Efendi'ye ve saire, 5256 guruş / deyn-i Hacı Çavuş Ağa'ya Nurseboğlundan dolayı, 1115 guruş / deyn-i altmışbeş senesi Kazâbâd Hezberhun Beg oğluna, 873 guruş / deyn-i Mayışzade 'Ali Beg'e, 120 guruş / deyn-i işçi ustalarına üç mahlık işlenmiş, 2 nefer, 1200 guruş / deyn-i baltacı üç aylık 1, 150 guruş / deyn-i 1 kapıcı nefer, üç mah, 75 guruş / deyn-i Katip Edhem Efendi'ye, 3 mah, 300 guruş / deyn-i 'Ayvaz'a üç mahlık, 60 guruş / deyn-i Şamlıoğluna ba-defter, 573,5 guruş / deyn-i kör terziye, 398 guruş / deyn-i Mubtab 'Osman, 161,5 guruş / deyn-i çilingir Balbal'a, 564 guruş / deyn-i Zara boyacısına konak ve menzil-i baha, 693 guruş / deyn-i Kürkçü Mısıroğlu Karabet, 1143 guruş / deyn-i Kazzaz Mehmed, 45,5 guruş / deyn-i bakkal Musyis zimmîye, 619,5 guruş / deyn-i Seraç 'Ali usta, 203,5 guruş / deyn-i semerci zimmîye, 193 guruş / deyn-i Gürünlü Kara Veli oğluna, 1733,5 guruş / deyn-i doğramacıya, 601 guruş / deyn-i vekilharç Necib Efendi'ye merhumun zimmatında mesarifdan bâki, 235 guruş / deyn-i kasab ve mûmâ ahfadına, 8945,5 guruş / deyn-i Berketekli Markos oğlu camuş-ı baha, 700 guruş / deyn-i postacı Sa'id Efendi'ye posta ücreti, 244 guruş / deyn-i 'Ali Çavuş'a ve Markar'a, 300,5 guruş / deyn-i tenevvüs müdürü Sa'id Kahya ru'an-ı baha, 317 guruş / deyn-i Mardinlizade 'Ali Efendi'ye, 350 guruş / deyn-i Amasyalı Kırmacıoğlu Hacı

Paşa'ya, 183 guruş / deyn-i eserci Mustafâ Ağa'ya, 4096,5 guruş / deyn-i Markar zimmîye eşya-i baha, 1250 guruş / deyn-i Dizdar Reşid Ağa'ya, 315 guruş / deyn-i Güreli sorgucuya, 600 guruş / deyn-i külhancı Halil, 350 guruş / deyn-i Hacı Ahmed oğlu Hacı Köse'ye, 20 guruş / deyn-i Muhazırbaşı Emin Ağa'ya hınta baha, 45 guruş / deyn-i Gürün köylerinin mültezimi 'aliye, 80 guruş / deyn-i Benderli 'Ali Paşa'nın vakıf parası, 300 guruş / deyn-i mahallenin vergisiyle ba'zı mahalle, 276 guruş / deyn-i techiz-i tekfin mesarufı, 1380 guruş / kabristan taşlarına mesarifat, 2200 guruş / deyn-i Tuzcuzade Hafız Mustafâ Efendi'ye, 1100 guruş /

Sayfa 139 (önceki belgenin devamı)

altmışyedi senesi evkaf varidatından zimmeti, 1350 guruş / hatab nakliyesi için 'aracıya, 250 guruş / mühürdar Mehmed Ağa'nın tomruk bahasından alacağı, 544 guruş / harbendelerin küsur kalan üç mahlık ma'aşları, 450 guruş / deyn-i Teymurcuoğluna yazma-i baha, 90 guruş / altmışyedi senesi meydanda olan dükkanların icarından Paşa merhumun zimmeti, 2153 guruş / deyn-i Dimurtalı Kakülcü oğlu matlubu, 753 guruş / deyn-i Hüseyin Paşa'nın katır bahasından dolayı, 1800 guruş / deyn-i ba-defter-i müfredat uşak ve zahire ücreti, 2414 guruş / deyn-i Ester-i baha Hozalı 'Abdullah Ağa'ya, 1500 guruş / Sivas rüsumatından müşarun ileyhın bâki kalan deyni 52060 guruş.

Müteveffa müşarun ileyhın mahdum-ı 'âliler Mehmed Cemal Beg ve hafidi 'Aziz Beg'in ellialtı senesinden altmışbeş senesine kadar müteveffa-yı müşarun ileyhın mukata'a ve ze'amet bedellerinden mûmâ ileyhalara deyni 161625 guruş: on senede müşarun ileyhın deyni; 13727,5 guruş ze'amet bedeli,+ 1217,5 mukata'a bedeli, + 1217,5 'Aziz Beg'in mukata'a bedeli =16162,5=00000 / Müteveffa müşarun ileyhın Karkın Karyesi'nin nısf malikane hissesi cüzhanlık vazifesinden, 21636 guruş / Müteveffa müşarun ileyhın canib-i mîriye olan divani bala haraç bâkiyesinden usulü vechile resm-i kısmet 'adiyesi, 11029 guruş / kaydiyesi, 662 guruş / varak-ı sahiha, 101 guruş / Cem'an yekün 1012504 guruş .

Müteveffa müşarun ileyhın bâlâda muharrer bi'l-cümle terekesi yekünü varis-i mezbûrûnun ikrarlarıyla tahrir olunan düyun-ı mîri vesaireye vafi olmayup gurema olmak icab etmiş ise de müteveffa-yı müşarun ileyhın mahdum-ı 'alileri rif'atlı Cemali Beg Efendi cümle duyunanın edasına müteahhid olduğu işbu mahalle şerh verildi.

139-1 Mîrâs

Medine-i Sivas'da vâki' Küçük Minare Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem müteveffiyeye olan Münteha bint-i 'Ali nâm müteveffiyenin veraseti sulbi kebir oğlu gâib 'ani'l-beled Mustafâ nâm kimesneye münhasıra olduğu lede's-şer'il-enver zâhir ve nümayan olduktan sonra müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesi ma'rifet-i şe'r ve gâib merkûmun kayyumu ma'rifetiyle tahrir ve terkim ve beyne'l-verese-i bi'l-farziyyeti's-şer'iyeye tevzi' ve taksim defteridir ki ber-vech-i âtiyyü'z-zikri ve beyan olunur. Fi 3 S sene 268 (3 Safer 1268 / 28 Kasım 1851)

1 çit yorgan, 26 guruş / 1 çit döşek, 46,5 guruş / 1 çit yasdık, 14 guruş / def'a 1 çit yasdık, 3,5 guruş / 1 köhne entari, 1 hırka, 1 şal, 10 guruş, 10 para / 1 köhne gömlek, 9 guruş / def'a 1 entari, 1 hırka, 25 guruş / 3 hindi, 5 guruş / 1 köhne hamam takımı, 6 guruş / dört parça köhne gömlek, 3 guruş / 1 köhne entari, 1 hırka, 13,5 guruş / çal çabut hurdat 13,5 guruş. Yekün: 166 guruş / Minha el-ihraaat; techiz-tekin mesarîfı, 130 guruş / Sahihü'l-bâki, li't-taksim-i beyne'l-verese, 36 guruş / hisse-i ibn gâib-i merkûm Mustafâ, 36 guruş,

140-1 İbra (Borcun Olmaması) Tescîli

Medine-i Sivas'da vâki' Şah Hüseyin Mahallesi sakinlerinden ve zâtı ta'rif-i şer'i ile ma'ruf olan mir-miran-ı kiramdan esbak Sivas mutasarrıfı merhum İbrahim Sa'id Paşa'nın cariyesi olup müeahharan 'akd-i nikâh ile tezvic eylediği Fâtıma binti 'Abdullah nâm kadın meclis-i şer'i -şerif-i enver mehafil-i din-i münif-i ezherde müteveffa-yı müşarun ileyhın bi'l-cümle terekesine vazı'u'l-yed olan sulbi kebir oğlu Gedikliyan dergah-ı mu'alladan işbu ba'isü'l-kitap rif'atlı Mehmed Cemali Beg Efendi tarafından ati'z-zikri ibrayı tasdike vekil-i müseccel-i şerisi Mehmed bin Kasım nâm kimesne ile müteveffa-yı müşarun ileyhın sulbiye-i kebir kızı Zeyneb Hanım tarafından dahi kezalik zikr-i âti ibrayı tasdike vekil olup vekaleti 'Abdurrahman Ağa ibn Yusuf ve 'Abdü'l-Aziz Beg ibn Mehmed Cemali Beg şahadetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer'i lâhık olan Hafız Ahmed Efendi ibn Mehmed ve diğerkerimesi Hacı Nisa Hanım tarafından dahi kezalik ibra-i mezkûru tasdike vekil olup vekaleti Mehmed Sa'id bin 'Abdullah ve Mehmed Rıf'at bin 'Abdullah nâm kimesneler şahadetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer'i lâhık olan Hatibzade 'Ali Efendi ibn 'Abdu'r-Rahman kimesneler mahzarlarında

bi't-tuv' ve'r-rıza ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm idüp müteveffa-yı müşarun ileyhın vefatından sekiz mah sonra bi'l-cümle terekesi ba-ma'rifet-i şer'i tahrir ve erbab-ı vukuf ma'rifetiyle takdim-i baha olunup cümle emlak ve eşya ve hayvanat ve zahire ve zimmatı yekünü defter-i kasamda tahrir olunduğu üzere müşarun ileyhın düyun-ı vâkı'asına vafı olmayup defter-i mezkûrda mestur olduğu vechile bir mikdarı dahi açıkda kalmış olmakla kendim dahi müteveffa-ı müşarun ileyhın bi'l-cümle terekesine müte'allaka-ı 'amme-i de'avi ve metalibat ve kaffe-i eyman ve mehammatından bila-bedel meclis-i sulh olmayarak müvekkil-i mir-mûmâ ileyh ile müvekkiletan-ı mezbûretan hanımların zimmetlerini meccanen ibra-ı 'amm-ı sahih-i şer'i ibra ve iskat-ı hak eyledim fi-ma ba'd tereke-i müteveffa-yı müşarun ileyhden mîrâsa ve saire müte'allaka habbe-i vahide alacak hakkım olmadığından ber-vecihle da'vâ ve niza'ım yokdur dedikde vekil merkûmûn dahi makarre-i mezbûre Fâtıma Kadının cari olan bi'l-cümle kelimat-ı meşruhasında vicahen tahkik ve şifahen tasdik eyledikleri ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hamis min-şehr-i Muharremü'l-haram li-sene seman ve sittîn ve mieteyn ve elf. (5 Muharrem 1268 / 31 Ekim 1851).

A'za-yı meclisden rif'atlı Sa'id Beg, rif'atlı Hacı 'Ali Begzade Süleyman Beg, Ağacızkade Mehmed Ağa ve Genc İbrahim Ağazade Emin Ağa ve 'Abdi Efendi ve sa'adettü 'Ömer Efendi ve katib-i mahkeme Seyyid Hüseyin Efendi ve Mumcu Mustafâ Efendi ve gayrühum mine'l-hüzzar Ve Monla Beyrak İbrahim Efendi ve biraderi İbrahim Efendi.

140-2 Terekenin Beytü'l-mal Tarafından Satışı

Fi'l-asıl Çüngüş(?) Kazâsı sakinlerinden olup bu def'a der-'aliyeden vatan-ı asliyesine 'avdetinde esna-yı rabide medine-i Sivas derununda Firtellioglu Kahvesinde bi-mizac olarak memat olan Zincir Ali oğlu Ahmed bin 'Ömer nâm müteveffanın zahirde varis-i ma'rufe ve ma'rufesi olmadığından terekesi canib-i beytü'l-male 'aid ve raci' olmağla beytü'l-mal emini bulunan Sivas Eyaleti Defterdarı izzetli Salih Beg Efendi tarafından me'mur zaptiye 'Abdullah Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'ile müteveffa-ı merkûmun terekesi tahrir ve sûk-i sultaniyede bi'l-müzayede bey' olunan eşyanın esman-ı defteridir ki zikr olunur. Fi 27 Z sene 267. (27 Zilhicce 1267 / 23 Ekim 1851)

2 fes,1 don, 1 keçe, 1 sarık, 6 guruş, 25 para / 1 şalvar ve hurdavat-ı saire, 4,5 guruş / 2 köhne entari, 6,5 guruş / 1 köhne maşlah, 62 guruş / hurdavat cabut vesaire, 2 guruş, 10 para / nakd-i mevcudu, 95,5 guruş. Yekün: 147 guruş / ve minha ihracat; techiz-tekfîn mesarîfı, 37 guruş / resm-i kısmet-i ‘adi, 3 guruş / kaydiye, 10 guruş; 5 hazineye, 5 mahkeme / dellaliye, 40 guruş; 20 hazineye, 13 dellallara, 7 mahkemeye / Sahihü’l-bâ104 guruş. İşbu meblağ-ı mezkûr yüzdört guruş parayı me’mur-i mezbûr ‘Abdullah Ağa yediyle Sivas mal sandığına teslim olunduğu işbu mahalle şerh verildi.

141-1 Mülk Anlaşmazlığı Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyaleti kazalarından Gedikçibık Kazâsı’na tâbi’ Karıncakışla Karyesi sakinlerinden Yüzbaşı ‘Osman ibn ‘Abdulkadir Sivas mahkemesinde huzur-ı şer’i-şerif-i enverde yine kaza-i merkûme tâbi’ Şehirkışla Karyesi sakinlerinden olup savb-ı ‘alilerinden me’mur kulları ma’rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba’isü’l-i’lam Köse Halil oğlu ‘Ömer bin Mehmed nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i’lamdan on mah akdem Kanak demekle ma’ruf bir bab mahalle davar ağılı bina eylediğimden işbu merkûm fuzuli ağıl-ı mezkûru harab eyledi deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûm ‘Ömer dahi cevabında mahall-i mahdud-ı mezkûrda bir taraftan Kanak ve bir taraftan Başpınarı ve bir taraftan Deligi künyeli ve bir taraftan tarîk-i ‘amm ile mahdud ve tahminen dörtbuçuk kile tohum isti’ab eden bir kıt’a tarla babam merkûmun taht-ı tasarrufunda iken tarih-i i’lamdan üç sene akdem ba’de’l-vefat benimle li-ebeveyn er karındaşım sagîr İbrahim ve kız karındaşlarım sagîre Ümmühan ve Maryem nâm kimesnelere intikal idüp mahall-i mezkûrdan üç kile tohum isti’ab eden mahallini ihya ve zira’at idüp bâki birbuçuk kile tohum isti’ab eden mahalline işbu merkûm fuzuli ağıl bina eyledi, deyu def’ eyledikde def-i mezkûru müdde’î merkûm külliye inkar etmekle müdde’î-i ‘aleyh marü’z-zikr def’-i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda Tonus Kazâsı’na tâbi’ İbsili karyesi sakinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki’ olan Mahmud bin Mustafâ ve Gümüşdiğin Karyesi’nden ‘Abdullah bin Hasan nâm kimesneler şehadetleriyle mahalli mahdud-ı mezkûr müdde’î ‘aleyh merkûmun babası Mehmed’in zabt ve tasarrufunda ihya ve zira’at idüp ba’de’l-vefat merkûma bi’l-intikal merkûmün dahi

mahall-i mezkûrdan üç kile tohum isti'ab eden mahallini ihya ve zira'at eylediklerini bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle mahall-i mahdud-ı mezkûrda müdde'î-i 'aleyh merkûm ile diğer müştereklerinin zabt ve tasarrufları iktiza eylediğinden müdde'î merkûmun mahall-i mezkûrda olan bi-vecih müdahalesinin men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehu'l-emr. Fi 27 M sene 268. (27 Muharrem 1268 / 22 Kasım 1851)

141-2 Vakıf Tevliyet Berâtı

Der-Devlet-i mekine 'arz-ı dâ'î-yi mekineleridir ki, Nezarat-ı Evkaf-ı Hümayun Mülûkhaneye mülhık evkafdan Sivas Sancağı'nda Sivas ilinde vâki' Emir Ahmed Çelebi ibn İbrahim Paşa Vakfından Akviran ve diğer Akviran ve Karacasardun'un ve Böke Karyeleri malikanelesi vakfına evladiyet ve meşrutiyet üzere ba-berât-ı şerif-i 'alışan ve ber-vech-i iştirak evlad-ı vakıfdan Seyyid Mehmed ve Seyyid Ebubekir ibn Himmet ve Süleyman bin 'Ali ve Ahmed ve Mehmed ve Hasan ibnu 'Abdullah kulları mutasarruflar iken merkûmûndan Ahmed ve Mehmed ve Hasan halifeler müte'akiben bi-emrillahi Te'ala bila-veled fevt olup malikane-i mezkûrdan hisseleri mahlul ve mu'attal kalmağın müteveffa-yı mezbûr Ahmed'in oğlu Seyyid Halil dahi müte'akiben fevt olmağla sulbi sagîr oğulları evlad-ı vakıfdan işbu ba'isan-ı 'arz-ı 'ubudiyet Seyyid Mahmud ve Mehmed ibn Seyyid Halil kulları her vecihle ilk ve ahiri olmağın müteveffiyûn-ı mezbûrûnun malikane-i mezkûrdan müntakil olan hisselerini merkûman Seyyid Mahmud ve Mehmed halifelere iştiraken tevcih ve yedlerine bir kıt'a berât-ı şerif-i 'alışan sadaka ve ihsan ricası ol ki vakiü'l-hal bi'l-iltimas paye-i serir-i saltanat-ı 'alaya 'arz ve i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-hazret-i men lehu'l-emr. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'ışrin min şehr-i Muharremü'l-haram li-sene seman ve sittîn ve mieteyn ve elf. (27 Muharrem 1268 / 22 Kasım 1851).

141-3 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Sarı Şeyh Mahallesi mütemekkinlerinden olup işbu baisü'r-rakim Agob veled-i Karabet nâm zimmî Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-

şerif-i enverde Hafik Nahiyesi'ne tâbi' Kaldı Karyesi mütemekkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Evanis veled-i Kabrîl nâm zimmî muvacehesinde ikiyüz altmışbeş senesi Şevvâl-i Şerif'in birinci günü Sivas'da boyahanede işbu mersûmun li-ebeveyn kız karındaşı Hümasi binti'l-mersûm Kabrîl nâm nasraniyeye ikibinikiyüz guruş der-'aliye'de zevci eda etmek üzere benden nakden böylece ahz idüp meblağ-ı mezkûrun edasına işbu mersûm Evanis kefil olduğundan meblağ-ı mezkûr hâlâ mersûmenin zimmetinde olmağla mersûm Evanis'den kefaleti hesabiyle talep eylediğimde edada muhalefet eder deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm Evanis dahi cevabında külliye inkar etmekle müdde'i mersûm Agob ber-minval-i muharrer iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan Hafız Ahmed bin 'Osman ve İstefan veled-i Begos nâm zimmîler şهادetleriyle meblağ-ı mezkûrun edasına mersûm Evanis zimmînin kefaletini bi'l-muvacehe vech-i şer'î üzere isbat eyleyüp müdde'î-i 'aleyh mersûm Evanis cevabe tesaddi-yi birle altmışbeş senesi Ramazan-ı Şerif'in Bayramı'na üçgün kala Tecer Dağı'na hatab getirmeye gidüp bir mah odun kat' eylediği tevatüren isbat ederim deyu def'îyle cevap eyledikde mezkûr Tecer Dağı karye-i merkûmeye on saat mesafe olup mesafe-i ba'id olmadığından müdde'î-i 'aleyh mersûmun vâki' olan def'î iltifata şayan olmayup mucibiyle meblağ-ı mezkûr ikibinikiyüz guruşun mersûm Evanis zimmîden kefaleti hesabiyle tahsili lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiü'l-emr limen lehü'l-emr. Fi 3 sene 68. (3 Safer 1268 / 28 Kasım 1851).

142-1 İsbat-ı Veraset ve Hisse Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Kaleardı Mahallesi sakinelerinden zâtı ta'rif-i şer'î ile ma'rufe olan 'Âyşe bint-i İsmâ'il nâm Hatun tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'isi sulbi kebiroğlu Halil bin İsmâ'il nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'î şerif-i enverde fi'l-asl Divriği Kasabası'ndan olup Sivas'da sakin işbu ba'isü'l-i'lam Kanber Ağa ibn İbrahim nâm kimesne muvacehesinde ikiyüz ellisekiz senesi müvekkilem validem mezbûre li-eb er karındaşı olup bundan akdem İzmir'de sakin iken fevt olan Ahmed bin Ahmed nâm müteveffanın veraseti mahall-i mezkûrda sakine zevcesi 'Âyşe bint-i 'Ali ile

sulbiye-i sagîre kızı Mukaddes'e ve li-eb er karındaşı Ahmed ve li-eb kız karındaşı müvekkilem mezbûre 'Âyşe'ye münhasıra olduğundan tarih-i mezkûrda işbu merkûmu mutasarrıf-ı esbak Sa'id Paşa Hazretleri ma'rifetiyle validem mezbûre ile merkûm Ahmed'in hisse-i irsiyelerini ahz ve kabz taraflarından işbu merkûmu ba-hüccet-i şer'îye vekil idüp merkûm dahi İzmir'e gidip müteveffa-yı merkûmun bi'l-cümle terekesinden hisselerini ahz idüp bu tarafa vusulünde yine müşarun ileyhın konağında merkûmdan su'âl olundukda işbu yedimde olan defter mucibince validem ile merkûm Ahmed gerek eşya ve gerek nükud dörtyüzelli kese akçe isabet eyledi yarın gelin bendedir sizlere teslim edeyim deyu cevap idüp ertesi gün meblağ-ı mezkûru taleb eylediğimizde sizlere mîrâs yokdur deyu meblağ-ı mezkûru edada imtina 'anhu mübeyyin su'âl olunup ikrarı mucibince meblağ-ı mezkûrdan validem mezbûrenin hisse-i irsiyesini taleb ederim deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında müteveffa-yı merkûmun 'amizadesi Kerbed Karyesi'nden işbu hâzır-ı bi'l-meclis 'Abdullah bin Hasan nâm kimesne müteveffa-yı merkûmun terekesinden kendisine isabet eden hisse-i irsiyesini ahz ve kabzına ba-hüccet-i şer'îye huzur-ı şer'de beni vekil idüp ben dahi İzmir'e 'azimet ve mahall-i mezkûrda tereke-i müteveffa-yı merkûma vaz'iu'l-yed olanlardan taleb ve da'vâ ve ba'de'l-murafe'a işbu yedime i'tâ olunan hüccet-i şer'iyede bast ve beyan olunduğu üzere müvekkilem merkûm müteveffa-yı mezbûrun 'ammizadesi olup min-ciheti'l-'asube varis olduğunu isbat eyledim ise de kasaba-i merkûmede Mustafâ bin Yusuf nâm kimesne müteveffa-yı merkûma min-ciheti'l-'asube varis olduğunu benden mukaddem isbat eylediğinden ve müvekkilem merkûm dahi bir derece ba'id olduğundan ba'de'l-kaza benim iddi'am meşru'a olmayup ancak merkûm Mustafâ teberru'an müvekkilem merkûm için bana yirmibin guruş teslim idüp ben dahi meblağ-ı mezkûru bu tarafa vusulünde tamamen müvekkilem merkûm 'Abdullah'a teslim idüp husus-ı mezkûra müte'allak-ı 'amme-i da'vâdan her birimiz aherin zimmetini ibra-i 'amm ile ibra eyledik deyu ma'adayı külliyyen inkar eyledikde hâzır merkûm 'Abdullah dahi merkûm Kanber Ağa'yı cemi'-i kelimat-ı meşruhasında tasdik eylediğinden tarafeyn lede'l-istifta müdde'î vekil isbat-ı veraset ve hisse da'vâsını tereke-i müteveffa-yı merkûme va'zi'u'l-yed olanlar huzurunda da'vâ etmek lazım gelüp merkûm Kanber Ağa müvekkili için mikdar-ı ma'lume mebalîğ ahz idüp müvekkiline teslim eylediğini merkûmun ikrarına mebni merkûm Kanber

Ağa'dan veraset ve hisse da'vâsı lazım gelmez deyu cevap buyurulmağın mucibiyle müdde'î vekil-i merkûm Halil nâm kimesnenin merkûm Kanber Ağa üzerine olan veraset ve hisse da'vâsı şer'an mesmu' olmayup merkûm Kanber Ağa'dan nesne lazım gelmediği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr. Fi 27 M sene 268. (27 Muharrem 1268 / 22 Kasım 1851)

142-2 Nikâh Akdi

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyaleti kazalarından Tokad nahiyelerinden Kafirni(?) Kazâsı'na tâbi' Leveke Karyesi sakinelerinden zâtı ta'rif-i şer'i ile ma'ruf olan Esmâ binti Halil nâm hatun evvelâ Sivas meclisinde ve saniyen mahkemede huzur-ı şer'i-şerif-i enverde yine karye-i merkûme sakinlerinden olup işbu baisü'l-i'lam Aydınoglu 'Ali bin 'Abdullah nâm kimesne muvacehesinde işbu merkûm beni kendisine 'akd ve tevzice tâlip olup babam merkûm dahi imtina' idüp kendim dahi baliğa olduğumdan bi'r-rıza nefsimi tezvîc için işbu merkûmu alup bu tarafa geldiğimden tesmiye-i mehr ile nefsimi işbu merkûma 'akd olunması muradımdır dedikte merkûm 'Ali dahi mezbûreyi tasdik idüp tevzice tâlip olduğundan mezbûre Esmâ'yı altmışbirbin akçe mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle şuhud mahzarında merkûm 'Ali bin 'Abdullah nâm kimesneye bi'r-rıza 'akd ve tezvîc olunup mezbûre Esmâ merkûm 'Ali nâm kimesnenin zevce-i menkuhası olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Fi 7 S sene 268. (7 Safer 1268 / 2 Aralık 1851).

142-3 Tereke

Medine-i Sivas'da vâki' Bahtiyar Bostanı Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mustafâ bin 'Osman nâm müteveffanın veraseti zevcesi 'Âyşe binti İbrahim ve sulbi kebir oğlu Hacı Mehmed ve sulbi sagîr oğlu Mahmud ve sulbiye-i kebir kızı Nemciye ve Emine ve Mevlüde ve sulbiye-i sagîre kızı Şemsi'ye inhisarı lede'ş-şeri'l-enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra müteveffa-yı merkûmun terekesi ma'rifet-i şer' ve sagîran-ı merkûmanın vasîsi ma'rifeti tahrir ve terkîm ve beyne'l-verese-i bi'l-farizeti'ş-şeri'ye tevzi' ve taksim defteridir ki ber-vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur. Fi 3 S sene 68. (3 Safer 1268 / 28 Kasım 1851)

4 yün memlu çit yasdık, 88 guruş / 7 deymi yasdık, 154 guruş / 2 çit çabut minder, 12 guruş / 2 mihad ceti, 15 guruş / 3 şilte, 60 guruş / 1 kilim, 60 guruş / 2 dolama peşkiri, 6 guruş / 2 deymi döşek, 100 guruş / 5 çit yüzlü yorgan, 150 guruş / 1 kürşa kilimi, 50 guruş / 1 çuval, 5 guruş / 1 yan kilimi, 25 guruş / 1 minder 10 guruş / 2 şilte 60 guruş / 1 çuval, 15 guruş / 1 yan kilimi, 25 guruş / 1 çul kilim, 25 guruş / 2 kebir çit minder, 25 guruş / 2 sagîr minder 5 guruş /

Sayfa 143 (önceki belgenin devamı)

2 köhne yasdık, 2 cecim, 1 köhne kilim, 10 guruş / 1 ihram, 5 guruş / 1 maşlah, 30 guruş / 1 mir'at, 5 guruş / 5 sagîr-kebir yasık, 30 guruş / 1 siyah çul, 10 guruş / 2 çit yorgan, 50 guruş / 1 mitil, 15 guruş / 1 çit minder, 5 guruş / 5 çuval, 75 guruş / 5 dakik kil, 500 guruş / yarım seccade, 10 guruş / 1 tob çit basma, 15 guruş / 2 çit köhne çuka, 15 guruş / 6 duhan tablası, 6 guruş / 1 araba kömür, 40 guruş / meşe ve çam 10 araba, 120 guruş / 6 fincan 6 zarf, 1 tabak, 2 cezve, 30 guruş / evan nühas, 52 kıyye, 16 hisse, 832 guruş / hurdavathane, 110 guruş / mülk-i menzil-i baha, 6500 guruş / dükkanda vesaireden, 487 guruş / Yekün: 9800 guruş. Minha el-ihracat; techiz-tekfin mesarifi, 120 guruş / mehirü'z-zevcetü'l-mezbûre, 250 guruş / resm-i kısmet, 240 guruş / kaydiye, 14 guruş / varaka-i sahiha 4,5 guruş.

Sahihü'l-bâki: Hisse-i zevce-i mezbûre 'Âyşe, 1145 guruş, 32 para / hisse-i ibnü'l-merkûm Hacı Mehmed, 2005 guruş, 7 para / hisse-i ibnü'l-merkûm Mahmud, 2005 guruş, 7 para / hisse-i bintü'l-mezbûre Necibe, 1002 guruş, 23,5 para / hisse-i bintü'l-mezbûre Emine, 1002 guruş, 23,5 para / hisse-i bintü'l-mezbûre Mevlüde, 1002 guruş, 23,5 para / hisse-i bint-i sagîr Şems, 1002 guruş, 23 para.

Balada muharrer müteveffa-yı merkûmun sagîr oğlu Mahmud ile sagîre kızı Şemsiye kible'ş-şer'den valideleri mezbûre 'Âyşe bint-i İbrahim nâm hatunu vasîyyi nasb ve ta'yin olunup mezbûre 'Âyşe dahi vesayet-i mezkûreyi kabul eylediği işbu mahle-i şer'i verildi. Fi 5 S sene 68. (5 Safer 1268 / 30 Kasım 1851).

143-1 Darb, Cerh ve Ölümüne Sebebiyet Da'vâsının Reddi

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Sivas Eyaleti kazalarından Darende Kasabası kuralarından Kemerter(?) Karyesi'nde ve Avulu(?) Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem mecruhan fevt olan karye-i merkûme imamı oğlu Seyyid Mehmed bin Seyyid Mehmed bin

Mehmed nâm müteveffanın veraseti hasran varisi babası merkûm Seyyid Mehmed nâm kimesneye inhiarı bi'l-ahbar zâhir ve nümayan oldukdan sonra varis-i merkûm Seyyid Mehmed nâm kimesne Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i-şerif-i enverde yine karye-i merkûme sakinlerinden işbu ba'isani'l-i'lam Süleyman Çelebi oğlu Kara Hasan ve karındaşları Halil ve Battal ibn Mustafâ nâm kimesneler muvacehelerinde ikiyüzaltmışiki senesi Şa'ban-ı Şerif'in beşinci gecesi ba'de'l-'ışa oğlum müteveffa-yı merkûm bağçemizi suvarmak üzere gittikde işbu merkûmün ve diğer karındaşları Deli Mehmed ve Süleyman nâm kimesneler oğlum merkûmu bertakrib hanelerine götürüp merkûmünden merkûm Hasan bıçak ile bi-gayr-i hakk 'ammden müteveffa-yı mezbûrun sol koluna darb ve cerh idüp ve merkûm Halil dahi eliyle hayasını sıkıb ve diğerleri mu'avenet ederek merkûmunun me'an vâki' olan ef'allerinden nâşi müteveffa-yı merkûm feryad eylediğinden komşular agah oldukda oğlum merkûmu hane-i mezkûrdan çıkarup komşumuz 'Osman Kadioğlu hanesine götürdüklerin-de ertesi öğle vakti oğlum merkûm, merkûmünün ef'allerinden mütesşiran fevt olduğundan başka merkûm Halil ben hayasını sıkıdım merkûm Hasan dahi bıçak ile darb eyledi deyu ikrar eylediğinden su'âl olunup mucib-i şer'isi icra olunmak muradıdır deyu bi'l-verase ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûmün dahi cevablarında külliye inkar etmekle müdde'î varis-i merkûm bervech-i muharrer iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda birkaç nefer şahid ikame eyledi ise de da'vâsına muvafık olmadığından be-tekrar beyana havale olunup ba'de'l-imhal ve'l-istihsal ityan-ı beyyineden ızhar-ı 'acziyi i'tiraf idüp müdde'î-i 'aleyh merkûmuna yemine dahi tâlip olmadığından müdde'î varis-i merkûm bila beyine mu'arazadan men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehu'l-emr. Fi 11 S sene 268. (11 Safer 1268 / 6 Aralık 1851)

144-1 Vakıf Arazisine Müdahale Da'vâsı

Der-Devlet mekine 'arz-ı dâ'i-yi keminelidir ki,

Sivas Sancağı'nda Tokad Kazâsı nahiyelerinden Tuzaklı Kazâsı'na tâbi' Hubyar Karyesi'nde medfun hak-i 'ıtınak olan Hubyar Dede Hazretlerinin zaviyesinde evladiyet-i meşrutiyet üzere zaviyedarları işbu ba'isüni'l-kitab Hatıb 'Abdullah bin Ahmed ve 'Abdulkadir bin Ahmed ve 'Ali bin Ahmed ve Mehmed ve

karındaşları Ahmed ve Hasan ibn ‘Ali ve Batar oğlu ‘Ali bin Hüseyin ve işmece oğlu ‘Abdullah bin İbrahim vesairlerinin zira’at eyledikleri zıkr-i ati arazi da’vâlarının mahallinde me’muru ma’rifeti ve ma’rifet-i şer’i ve meclis ma’rifetiyle gadr ve himayeden ‘ari olarak Sivas Valisi ‘atufetli Hamdi Paşa hazretleri tarafından memur ve taraf -ı şer’i dahi (...) ta’yin olunan (...) ‘Ömer Tayibi Efendi da’ileri münaza’a-i fiha olan arazi üzerine varub kaza-i mezkûr meclisi ve naibi hâzır olarak zaviyedar merkûmun mahall-i mezkûrda ma’kud ve huzur-ı şer’ide Sivas Eyaleti Defterdarı ‘izzetli Salih Rıf’at Beg Efendi tarafından vekili kaza-i mezkûr müdürü ‘Ömer Ağa mahzarında da’vâ ve takrir-i kelim idüp işbu yedimizde bulunan temlikname mucibince ‘aziz müşaru’n-ileyhin vefat idüp ‘öşr-i şer’isini zaviyesinde ayende ve revendeye it’am-ı ta’ama meşrut eylediği karye-i merkûme civarında Gürgen Çukuru demekle ma’ruf ve tevabı’ında olan Camü’l-eki nâm arazinin bir haddi Karadebe Boynu ve bir haddi Köroluk ve bir haddi Sokarak Kayası ve bir haddi Yalnızpınar şimalinde Gerkez Kayası ve bir haddi Kapukaya ve bir haddi ‘Asapınarı ve bir haddi Kılıç yurdu ve bir haddi Çekimcek Cena tahtından ve bir haddi Çıkraklıbelek ve bir haddi Sarıyar Tepesi ve bir haddi Karatepe Boynu ile mahdud zaviye-i mezkûr arazisinde olup min el-kadim temliknamede zahır tuğra-yı ğarra ile musahlih hüccet-i müte’addideleriyle aba ‘an-cedd arazi-i mezkûru ahali-i karye ve sairleri ihya ve zira’at idüp ‘öşr-i şer’isi ‘aziz müşaru’n-ileyhin zaviyedarları tarafından ahz olunub ber-mucib-i meşrut vakıf ayende ve revendeye it’am-ı ta’am oluna gelir iken akdemce karye-i merkûme ahalipleri perişan ekalar olarak sair mahle-i nakl-i hane eylediklerinden arazi-i mezkûrdan mikdar-ı ma’lumesi boz ve hali kalıb bu senelerde ahamız yine karyemizde mezbûra cem’ ederek hudud-ı mezkûr dahilinde olan arazileri ihya idüp te’amül-i kadim ve sabık vechile ‘öşr-i şer’isini tarafımıza i’tâ eder iken müahharan ihya olunan arazi için nısfıyyat ihdasıyla civar kura ahalipleri tarafından arazi-imiridir ‘öşr-i şer’isini canib-i miriye ‘aid olur deyu ba’zı ashab-ı i’rakın tahrikiyle müdahale olunduğundan su’âl olunup arazi-i mezkûr ber-mucib-i temlikname ve hüccet-i şer’iye kadimi vechile ‘aziz müşaru’n-ileyhin arazisi dahilinde olduğundan ‘öşr-i şer’isine müdahale-i vâkı’anın men’ ve def’ olunması muradımızdır deyu iddi’alarını ve istirhamlarını vekil-i merkûm külliye inkar etmekle müdde’uyun-ı merkûmun temlik ve hududnameler mucibince mahal-i mezkûrda ta’dad-ı hudud mu’ayene ederek civar

karye ahalilerinden Degirber Karyesi'nden İmamoğlu Süleyman Ağa ibn 'Ali Baltacıoğlu Ebubekir bin Mustafâ Güznek Karyesi'nden 'Ömer Nevbed oğlu 'Ali bin 'Ömer Sarıviran'lı Hatib oğlu Monla Yekün 'Abdullah ve Dünder'lı Emin oğlu Musa bin Mehmed Kebesli Kara'nın oğlu himmet bin Musa, Sivas'lı Habib Çavuş bin Musa ve sair cemm-i gafir şehadetleriyle zira'at olunan arazi vakf-ı mezkûrun ba-temlikname hududu dahilinde olup minel kadim icab eden öşr-i şer'isini zaviye-i mezkûrada ayende ve revendeye it'am-ı ta'am olunmak üzere zaviyedarlarına i'tâ olduğu tevatüren isbat eylediklerini mevla-yı mûmâ ileyh 'Ömer Efendi da'ileri husus-ı mezkûru 'ala vuku'a huzur-ı şer'i ifade ve ahbar eylediğinden ber-mucib-i ahbara arazi-i mezkûr 'aziz müşaru'n-ileyhin ba-temlikname ve hüccet-i şer'iyye vakf eylediği arazisi dahilinde olduğu 'indeş'-şer'i 'l-enver zâhir ve nümayan olmağın fima-ba'd arazi-i mezkûrun icab eden öşr-i şer'isi canib-i vakıfdan ahz olunarak zaviye-i mezkûre ayende-i revende fakir evruşana ber mucib-i şart-ı vakf it'am-ı ta'am olunması için zaviyedar merkûmuna bade't-tenbih arazi-i mezkûre canib-i ahali vesaireden müdahale icab etmeyeceğinden arazi-i mezkûre fi-ma ba'ad müdahale olunmaması babında bir kıt'a emr-i 'aliyenin şeref-sudurunu zaviyedar merkûmun bendeleri niyaz ve istirham etmekle merkûmunun vâki' olan istirhamlarına müsa'ade-i 'aliyeleri erzan buyrularak yedlerine bir kıt'a emr-i celili'ş-şan 'inayet ve ihsan buyurulmak ricası olki vâki'ü'l-hal bi'l-iltimas paye-i serir-i saltanat-ı 'alaya 'arz ve 'ilam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-Hazret-i men lehü'l-emr. Fi 25 M sene 268. (25 Muharrem 1268 / 20 Kasım 1851).

145-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Fi'l-asl Nevşehirli olup medine-i Sivas'da vâki Akça Bölge Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem Anadolu Ordu-yı Hümayunun'a mensub birinci alayın birinci taburunun ikinci bölüğünde sekizinci onbaşının dördüncü neferi işbu ba'isü'l-i'lam 'Ali bin Halil nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerif-i enverde Yıldızeli Kazâsı'na tâbi' Arslan Tu'amış Karyesi sakinlerinden Keleş oğlu Gümüş 'Ali nâm kimesne tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel şer'isi Medine-i merkûme sükkanından Kavaklı oğlu Mustafâ Efendi ibn Hasan muvacehesinde tarih-i i'lamdan iki sene akdem Artukâbad Kazâsı'na tâbi' Fenere

Karyesi'nden gâib-i 'ani'l-meclis Ahmed Kethüda'nın oğlu 'Abdülkadir'in ismine kura-i şer'iyye isabet idüp yerine müvekkilim karındaşım merkûmu tarih-i mezkûrda beşbinyedyüz guruş bedel tutub karındaşım merkûm dahi meblağ-ı mezkûrdan ikibindokuzyüzkırk guruşunu ba'de'l-ahz bâki kalan ikibinyedyüzaltmış guruşun edasına işbu merkûmun müvekkili merkûm Gümüş 'Ali kefil olduğundan meblağ-ı mezkûr ikibin yedyüz altmış guruşu taleb ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm Mustafâ Efendi dahi cevabında meblağ-ı baki mezkûr ikibin yedyüzaltmış guruşu bedel parasından merkûm Ahmed Kâhyanın deyni olup müvekkili merkûm dahi edasına kefil olduğunu ikrar ancak müdde'î merkûmun ber-vech-i meşruh vekaletini inkar etmekle müdde'î vekil merkûm maru'z-zikr vekalet iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan asakir-i nizamiye-i hazret-i şaheneden Yüzkadı Hazma Onbaşı bin Ya'kub ve Amasya sakinlerinden Başçavuş Mehmed bin Hüseyin nâm kimesneler şهادetleriyle müdde'î merkûm vekaletini bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzre isbat eyleyib mucibiyle meblağ-ı bâki mezkûr ikibinyedyüz-altmış guruş müdde'î-i 'aleyh müvekkil merkûmdan ba'de't-tahsil müdde'î vekil-i merkûm Yusuf Kavvasi nâm kimesneye teslimi lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehu'l-emr. Fi 13 M sene 268. (13 Muharrem 1268 / 8 Kasım 1851).

145-2 Mülk Satışı (Su Değirmeni Satışı)

Sivas Eyaleti kazalarından Zile Kasabası mahallatından Dutlupınar Mahallesi mütemekkinlerinden Kavalcı Agob veled-i Sahak nâm zimmî meclis-i şer'ide Sivas mahallatından Şah Hüseyin Mahallesi sükkanından mahkeme katibi işbu ba'isü'l-kitab es-Seyyid Ahmed Efendi ve biraderi es-Seyyid Hüseyin Efendi ibnü'l-Hâc Mehmed Efendi mehazırlarında Evkaf Müdürü Vekili hâzır olduğu halde bi't-tav' ve'r-rıza ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüp 'ukdat-ı zikrin süduruna değin yedimde ba-izn-i mütevellî ve ba-sened-i evkaf zemini Artukâbad Kazâsı'nda ma'lum Seyyid demekle ma'ruf Seyyid 'Ömer Hazretlerinin vakfeylediği arazi dahilinde olup mahdud taksimi için bina eylediğim Çekerek Suyunun üzerinde 'Alayurt nâm mahalde bir taraftan Çekerek Nehri ve bir taraftan Soğanlıdere ve bir taraftan Sarıkaya ve bir taraftan tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab ikiyüz asiya ile bir mikdar 'arsanın zemini vakıf binası mülk olup degirman-ı mezkûrlara Çekerek Nehri'nden

suyu cari olmak üzere erkati ve ciran müştemil mülk-i degirman ve ‘arsanın nisf hisselerini tarafından icab ve kabulü havi şurut-ı müfside gabından ‘ari bey’-i bat-ı sahih-i şer’i ile efendi mûmâ ileyhalara altıbin dokuzyüz guruşa iştiraken bey’ ve temlik ve teslim ve fariğ olduğumda anlar dahi ber-minval-i muharrer iştiraken iştirak ve temlik ve teslim ve kabullerinden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr altıbindokuzyüz guruşu efendi mûmâ ileyhalar yedlerinden tamamen ve kamilen ahz ve kabz eyledim fima-ba’d salifü’z-zikr bir bab iki göz asiyab ve ‘arsanın tasarruflarında benim aslen ve kat’en ‘alaka ve müdahalem kalmayup müştemilatıyla müşteri mûmâ ileyh es-Seyyid Ahmed Efendi ve es-Seyyid Hüseyin Efendi’nin iştiraken mülk-i müşteraları ve hakk-ı sarihleri olmuştur keyfema-yeşa ve haysüma yehtar mutasarrıf olsunlar dedikde gibbe’t-tasdiki’ş-şer’i ma-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Hurre fi’l-yevmi’s-salis-i ‘aşere min-şehr-i Saferü’l-hayr li-sene seman ve sittîn ve mieteyn ve elf. (13 Safer 1268 / 8 Aralık 1851)

Hocazade Hasan Efendi ibn Mustafâ Efendi ve Hacı Hasan oğlu Hasan Ağa, Beynazade İbrahim Efendi ve Haki Mustafâ Efendi ve katib-i mahkeme es-Seyyid Mehmed Efendi ve biraderi Recep Efendi, muhızırbaşı Mehmed Emin Ağa ve muhızır Hacı Ağa ve Kahveci İbrahim ve gayrihim.

146-1 Maşadlığa Bina İnşası

Der-Devlet-i mekine ‘arz-ı dâi’yi keminelendir ki, Medine-i Sivas’da mütemekkin Ermeni Milleti Karabaş Karabet veled-i Kivirik ve papaz Mesirub veled-i Zağanlar ve diğer papaz Karabet veled-i Kivirik ve babası Traves veled-i Tranos ve papası Agob veled-i Agob ve ‘attar Osep veled-i Karabet ve Mızdır Beg oğlu Mihayil veled-i Mıgırdıç Eşbab oğlu Babil veled-i Makdisi Artin ve Ekinoğlu Makdisi Karabet veled-i Agob ve Keşiş oğlu Makdisi İstefan ve Çadırcı oğlu makdisi Agob veled-i Kabril ve Çadırcı oğlu mün’adisi Begos veled-i mün’adisi Ağbab ve Keşiş oğlu Ohanes veled-i Karabet ve Keşiş oğlu mün’adisi Eveyes veled-i Ebras ve Balyoz oğlu mün’adisi Karabet veled-i Evanis Muzoğlu mün’adisi Artin veled-i Artin ve penbeci mün’adisi Agob veled-i Benak ve Altun oğlu mün’adisi Agob veled-i Esader ve sairleri ba-cem’uhum huzur-ı şer’e gelip takrir-i kelam ve istirham-ı hâl ve nizam ma-fi’l-bal ederler ki medine-i Sivas’da Ermeni milleti Ehl-i İslam ile her bir mahallede mahlut ve mütemekkin olmamızla eyyam-ı şita ve

sairede vuku' bulan halik ve halikelerimizi taht-ı arza ilkaya mahsus olan medine-i merkûme derununda Sarı Şeyh Mahallesi'nde kâin Ermeni milletine mahsus maşadlığında bir bab papaz ve camkoc damı olmadığından ba'zı ba'id mahallerden halik ve halike vuku'unda papaz ve camkoc ve meşa ve kazıcı aramak üzere laşelerimizi bir gece hanemizde kalarak fenaya havi olduğundan başka eyyam-ı şitada dahi husus-ı mezkûr vuku'unda külli 'asret çekilmekte olduğundan meşadlığ-ı mezkûrun hali olan mahalline ba'de'l-keşf papaz ve camkoc damı binasına ruhsat-ı seniyyeyi havi yedlerimize bir kıt'a emr-i 'ali 'inayet ve ihsan buyurulmak istirhamiyle keyfiyeti der-bar-ı hazret-i ma'deletkarara bir kıt'a i'lam ediver deyu millet-i mersûmdan niyaz ve istirham etmeleriyle maşadlığ-ı mezkûr derununda olan hali mahalli li-ecli'l-keşf taraf-ı şer'iden naibimiz Hasan Efendi dâ'ileri ve 'asakir-i zabtiye sergerdesi Halil Beg ve Duhancı Mehmed Ağa ve neccar ustalarından Kivirik veled-i Evhan nâm zimmî ve me'an emna-i şer'ile maşadlığ-ı mezkûra varup kıble tarafından tula ondört zira' ve 'arsan yedi zira' ve kadan beş zira' olmak üzere mahal-i maşadlık-ı mezkûr hududu dahilinde olarak bir kimesneye zararı olmadığını bi'l-mua'yene keşf eylediklerini huzur-ı şer'e ifade ve ahbar idüp fi'l-hakika millet-i mersûmûnun ekser haneleri maşadlık-ı mezkûra ba'id olup eyyam-ı şita ve sairede millet-i mersûmûnun halik ve helekeleri zuhurunda külli 'usret çekilib ve ba'zıları dahi papaz ve camkoc aramakla laşeleri bir gece hanelerinde kaldığına 'ilm-i da'iyaniem dahi muhit olmağla millet-i mersûmûnun vâki' olan niyaz ve istirhamları nefsü'l-emre muvafik olduğundan meşadlık-ı mezkûra keşf olunan heyet üzere papaz va camkoclarının temkinleri için bir bab dam ve bina inşasına müsaade-i 'aliye erzan buyurula ruhsat-ı seniyyeyi havi bir kıt'a emr-i celili'ş-şan 'inayet ve ihsan buyurulmak ricası ol ki vâki'ü'l-hal bi'l-iltimas paye-i serir-i saltanat-ı a'laya 'arz ve i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-hazret-i men-lehü'l-emr, fi 7 S sene 268. (7 Safer 1268 / 2 Aralık1851).

146-2- Tereke

(Varissiz vefat eden kişinin mal varlığının beytü'l-mâl'a aktarılması)

Fi'l-asıl Midilli Hanedanından olup sabık Sivas Eyâleti Defterdarı olarak der-Aliye'ye 'avdetinde rah-ı resti olan medine-i Zile'ye vusulünde Cami'-i Kebir Mahallesi'nde misafireten sâkin iken bundan akdem fevt olan rütbe-i selase

ashabından Es'ad Beg 'Abdullah'ın zahirde varis-i ma'ruf ve ma'rufesi olmadığından terekesi cânib-i Beytü'l-mal'a 'aid olmağla Beytü'l-mal Emmini bulunan Sivas Eyâleti Defterdarı 'izzetlü Salih Rıf'at Beg Efendi hâzır olarak ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrir ve sûk-ı sultaniyede bi'l-müzayede bey' olunan eşyanın esman defteridir ki, ber vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur. Fi 5 M sene 268.(5 Muharrem 1268 / 31 Ekim 1851)

25 siyah canfes endaze, 82 guruş / 1 sim takımlı kılıç, 331 guruş / 1 meşin sandık, 62 guruş / 8 köhne işlik ve yelek, 20 guruş / 1 çuka sakd, 95 guruş / 1 Marnos yüzlü kafum kürk, 61 guruş / 2 kabeş cüzdan, 110 guruş / 1 cedit sahansı tencere, 1 kapak, 30 guruş / 3 zemzemiye, 67 guruş / 1 harıt, 20 guruş / 1 sâ'at, 450 guruş / 4 'öd ağacı parça, 44 para, 65 dirhem, 38,5 guruş / 1 'akik altun yüzük, 46 guruş / 1 kehribar takım, 177 guruş / 1 şems-i kebir, 6 guruş / 1 güllabdan, 8 guruş / 7 yasdık yüzü ve şilte yüzü, 15 guruş, 1 para / 1 Marnos yüzlü nafe, 79 guruş / 1 değirmen, 21 guruş, 2 para / 1 çit yorgan, 28 guruş, 30 para / 1 gül yağı şişesi, 19 guruş / 1 gözlük me'a kabı, 10 guruş / 1 duhan kesesi, 6,5 guruş / 1 siyah gözlük, 50 guruş, 1 para / 1 altunlu yüzük, 41 guruş / 12 sim zarf, 140 dirhem, 4 kıyye, 17 hisse, 641 guruş / 1 sagîr kehribar takım, 91 guruş / 1 sim ruğdan, 27,5 dirhem, 2,5 hisse, 67 guruş, 30 para / behle kürk 2 parça, 200 guruş / 1 çit sofrası bezi, 1 peşkir, 1 havlu, 35 guruş / tobra derununda parça kürk, 10 guruş / 2 parça şamdan, 3 guruş, 30 para / 8 lüle, 13 guruş, 2 para / 2 tabak, 2 cezve, 2 kutu, 1 kilid, 14 guruş / 1 şilte, 38 guruş, 1 para / 6 cıyk, 21 guruş / 1 cıklık, 15 guruş / 1 kemer kuşak, 1 boğça, 12 guruş, 12 para / 2 tabak, 15 guruş / 1 sanduka, 4 guruş, 1 para / 5 sarma cıybık, 35 guruş / 'ilm-i (...), 4 cild, 40 guruş / 1 çift eldivan, 3 guruş, 1 para / 1 cayık zivanesi, 6 guruş, 1 para / 1 sakal tarağı, 2 tesbih, 1 ma'den kaşık, 6,5 guruş / 2 tesbih, 10 guruş, 2 para / 1 zer hakik yüzük, 32 guruş / 1 taş takım, 37 guruş / 1 sim su tası, 4 hisse, 6 para, 72 dirhem, 298 guruş, 32 para / 1 behle kürk-i tahta, 153 guruş / 1 çarşaf, 80 guruş /

Sayfa 147 (önceki belgenin devamı)

1 kablama kılıç me'a takım, 610 guruş / 1 akçe kesesi, 1 ipek boyun bağı, 25 guruş / 1 don.1 gömlek, 1 boğça, 1 havlu, 105 guruş / 1 Bağdad reşmesi, 20 guruş / 1 kazmir pantolon, 30 guruş / 1 çift kumdura, 2 kalıp, 39,5 guruş / 20 çift çorap, 77 guruş / 2 yelek, 2 entari, 41 guruş / 1 meşin sanduka, 35 guruş / 1 çift çizme, 14 guruş / kutu derununda 4 şişe, 4 guruş / En'am-ı Şerif 2 cild, 26 guruş / onyedinci cild kitap, 76

guruş / 1 altunlu taş ba-sened, 630 guruş / 1 mikras, 11 kalem, 2 tıraş, 1 maktu'a, 115 guruş / 3 sineklik, 20 guruş / 10 şilte yasdık, 33 hisse, 7 guruş, 10 para / 1 kılıç me'a sim takım, 550 guruş / 1 çift cizme, 9 guruş / 15 yoğurd çanağı, 350 guruş / 6 yasdık, 34 guruş / 10 cıbık, 62 guruş / 1 şilte, 24 guruş / def'a 1 şilte, 40 guruş / 1 şam hırkası, 48 guruş / 1 sancak-ı kelâm-ı kadimi, 1 me'a sim kabı, 180 guruş / 2 don, 2 gömlek, 1 çevre, 1 boğça, 89 guruş / 1 sim başlık, 1 sile bend, 1 reşme, 1 gem, 516 guruş / 1 müsta'mel samur kürk, 140 guruş / 2 (...) , 3 boğça, 1 pantolon, 18 guruş / 4 deymi, 40 guruş / 1 Frenk sobası, 120 guruş / 1 ibrik, 1 nühas (...) , 25 guruş / 2 müsta'mel kırmızılı kilim, 60 guruş / 1 duhan çantası, 32 guruş / 1 ceviz çekmece, 83 guruş / 1 duhan tenekesi, 5 guruş / 2 filcan, 1 kutu, 9,5 guruş / 1 sedefli sakı, 4 sade, 40 guruş / 1 mikras, 1 me'a kabı, 4 guruş, 30 para / 1 sırma kamçılı yüz sürü şebih, 500 guruş / 1 kehribar takımı, 1 me'a kabı, 220 guruş / 1 bıçak, me'a 1 kabı, 33 guruş / 1 beyaz boğça, 6 guruş, 11 para / tabanca 1 çift(?), 301 guruş / 1 sarı özengi (...), 20 guruş / 1 sagîr şamdan, 1 mikras, 5,5 guruş / 1 güğüm, 1 cezve, 20 guruş / 1 sırmalı cıbık, 43 guruş / 5 abaniye, 250 guruş / 2 fes, me'a püskül, 47 guruş / 2 don, 2 uçgur, 1 boğça, 52 guruş / 1 don, 1 uçgur, 1 çevre, 1 havlu, 1 boğça, 170 / 3 sineklik, 1 en'am kisesi, 1 çıbık kabı, 1 kılıç bağı, 52 guruş / firenk eğeri 1 sal-i hakıd 15 guruş / 2 beyaz pantolon, 1 askısı, 4 boğça, 16 guruş / 1 çuka çanta, 1 hırka, 46,5 guruş / 7 kundura, (...) , 63 guruş / 1 çuka sagu, 1 yelek, 101 guruş / 1 sagîr selatin hurc, 1 derununda eşcar ve teneke fener, 62 guruş / 2 çift çorab, 71 guruş / 2 kolan kuşak, 12 guruş / 1 haşe, 2 kebce, 40 guruş / 1 abdest leğeni, 3 kıyye, 20 hisse, 60 guruş / 2 tencere, kapak, 1,5 kıyye, 19 hisse, 28 guruş / 1 cild Nusret Efendi risalesi, 10 guruş / 1 tesbih, 5 guruş / 1 şişe, 1 (...) 8 guruş / 1 kutu, derununda cebilaz, 25 guruş / zer sürmedanlık, 25 guruş / 1 demirli çekmece, me'a hurda, 60 guruş / 1 sagîr elmas yüzük, 21 guruş / 1 su terazizi, 1 şişe, 2 guruş / 1 kehribar çıbık takımı, 301 guruş / üç parça sim ve muska, 5 guruş / 3 çanak alacıla, 7 guruş / 1 tarak, 7 fincan me'a tabağı, 30 guruş / 1 kiras çıbık, 41 guruş / 6 kenar kolu çıbık, 40 guruş / 1 tob beyazlı settari, 86 guruş / 1 boğça, 1 siyah çuka çanta, 8 guruş / 1 Mushaf-ı şerîf, 260 guruş / 1 esb palanı, 57 guruş / gömlek ve yelek me'a hurda, 11 guruş / 1 kemer, 1 gömlek, 4 fanila, 15 guruş / 1 çuka şirbe, 95 guruş / 1 samur kürk, 502 guruş / 41 çift çorap, 1 boğça, 105 guruş / 6 teymur hurda, 20 guruş / 1 yaldızlı ibrik, 40 guruş / 1 kavros şişesi, 16 guruş / 1 sarı taş çıbık takımı, 7 guruş /

sim zincir, 11 dirhem, 4 hisse, 25 para; 50 guruş 35 para / 1 sagîr kehribar takım, 40 guruş / 1 merkep hakası, guruş 10 / 5 çit yasdık, 1 şilte, 33 guruş / 1 çuka seterbe, 1 boğça, 127 guruş / 3 beyaz çarşaf, 28 guruş / 3 şem'a 10 guruş / 1 sim mühür kabı, 23 guruş / 13 ma'den tabak, 100 guruş / 1 sanduka, 44 guruş / 1 heğbe has, 8 guruş, 10 para / 1 yorgan, 43 guruş, 10 para / 4 yasemin çubuk, 3 tel, 31,5 guruş / 2 çıbık 1,5 guruş / 2 harar, 40 guruş / 2 tob kezi, 220 guruş / 2 püskül, 25 guruş / 7 ipekli gömlek, 130 guruş / 1 müsta'mel hırka, 62 guruş / 1 çıbık kabı, 10 guruş / 1 siyah pantolon, 23 guruş / hurdavat-ı ecza, 20 guruş / 1 fes kalıbı, 2 guruş / 1 selatin hurç, 149 guruş / 1selvi yüzlü kürk, 361 guruş / 1 çarşaf, 51 guruş / 1 leğen, 1 ibrik, 51 guruş / 8 nühas kahve altı takımı, 82 guruş / 1 köhne kilim, 11 guruş, 11 para / 2 şurub kasesi, 45 guruş / 2 Darende eriği torba, 31 guruş / 2 su şişesi, 2,5 guruş / 1 keyik postu, 4 guruş / 1 kum balkı, 20 guruş / 1 kehribar takım, mea kitabı, 250 guruş / 4 deste mühür mumu, 4,5 guruş / 1 yüzüz kürk, 201 guruş / 1 kıbrac, 17,5 guruş / 3 sagîr şamdan, 40 guruş / 2 kase, 9 guruş / 5 askı, 80 guruş / 4 tepsi, 16 guruş / 2 şemsiye, 36 guruş / 9 cam çıbık, 3,5 guruş / 1 kapı perdesi, 1 mihad yüzü, 8 guruş /

Sayfa 148 (önceki belgenin devamı)

1 ipekli çarşaf, 31 guruş / 1 dürbin, 251 guruş / 1 uçgur, 1 boğça, 21 guruş / 2 don, 2 uçgur, 2 gömlek, 1 boğça, 136 guruş / 1 çay tası, 1 tabak, kabıyla, 71 guruş / 5 beyaz parça, 13 guruş, 30 para / 1 beyaz hırka, 24 guruş / 2 beyaz pantolon, 20 guruş / mir'at kabıyla me'a hurda, 10 guruş / 1 şalı seterbe, 1 miltan, 31 guruş / 1 kebir fenar kabıyla, 41 guruş / 1 şaleki yüzlü kürk, 100 guruş / 1 terlik, 1 eldiven, 4 guruş, 30 para / 1 deymi yasdık yüzü, 1 döşek, 50 guruş / 5 parça nühas tabak, 1 kıyye, 12 hisse, 41 para; 14 guruş, 30 para / 1 halı seccade, 24 guruş / şurub 2 şişe, 10 guruş / bir mikdar karamık torbasıyla, 4,5 guruş / 1 mum mikrası, 1 tabak, 3 guruş / 1 tahta sanduka, 10,5 guruş / 1 duhan tablası, 1 guruş, 35 para / 2 siyah şişe, 4 guruş, 10 para / 2 kutu derununda inci, 41 guruş / 2 sim kaşık, 2,5 hisse, 21 dirhem, 52 guruş / 1 tuzluk, 1 bardak, 4 guruş, 30 para / 2 sagîr kehribar takım, 1 mercan, 2,5 hisse, 70,5 guruş / 1 gözlük, 3 sakal tarağı, 10 guruş / 2 yasdık yüzü, 5 şilte yüzü, 15 guruş / 1 sebet, me'a 1 harar, 9 guruş / 1 simli tabanca, 1 hisse, 271 guruş / 1 boğça, 1 kırmızı bag, 2 havlu, 2 yemeni, 20 guruş / 9 yazma, 3 beyaz yemeni, 150 guruş / 1 bez boğça, 4 guruş / 1 çuka seterbe, 53 guruş / 1 çuka mururinye, 1 başlık, 220 guruş

/ 2 boğça, 9 hamam takımı, 73 guruş / fanila 9 parça, me'a 1 boğça, 51 guruş / 16 nühas tabak, me'a 2 kapak, 2 kıyye, 18 hisse, 36 guruş / sim zincirli 1 divit, 60 guruş / 2 köhne çit perde, 5 guruş / 1 kısa kürk, 60 guruş / 1 fote, 2 çevre, 17 guruş / 1 çuha çubuk halı, 19 guruş / 1 köhme şilte, 16 guruş / 1 yeni yorgan, 36 guruş / 2 cayık, 4 guruş / 1 perde, 1 kolan, 20 guruş / 1 mum bukyesi, 1 guruş / 1 çay ibriği, 6 guruş / 3 ma'den kaşık, 4 guruş, 10 para / 1 tob beyaz güzi, 940 guruş / tepsi derununda hurda, 27 guruş / 1 halı seccade, 69 guruş / 1 kakum kürk, 35 guruş / 1 keçe, 1 guruş / 2 sagîr müsta'mel kürk, 105 guruş / 6 duhan tablası, 40 guruş / 1 yeşil desti, 3 şişe, def'a 1 şişe, derununda 'ilaç, 6 guruş / siyah şişe, 3 sagîr şişe, 4,5 guruş / 1 sagîr boğça, 1 çıbık kılıfı, 2 guruş / 1 köhne hurç, 1 muşanba, 8,5 guruş / 1 çift siyah pabuç, 2 guruş, 2 para / çuka çanta basma, 1 işlik, 4 guruş, 25 para / 1 sanduka, 7 guruş / 1 köhne esb çuvalı, 1 kösdek, 10 guruş / 1 çaput perde, 4 guruş, 30 para / 1 köhne zer-gerdan taşı, 1 nühas, 10 guruş / 2 yazısız defter, 10,5 guruş / 1 teneke, 1 guruş / 1 teneke kutu, 1,5 guruş / 12 'atik rum altunu, nâm-ı diğer yazılı Mahmudiye, 1080 guruş / 42 iğneli Mahmudiye ve findık bütün altunu, 3260 guruş / 11 mecdiye yüzçük altun, 1100 guruş / mecdiye ellibeşer guruşluk 2 altun, 150 guruş / 70 yirmilik altun, 1400 guruş / def'a yirmilik 4 altun, 80 guruş / onluk 6 altun, 60 guruş / 1 yaldız altunu, 50 guruş / 1 üçlük altun, 3 guruş / mecdiye beyaz kırklık, 94 fi 1, 94 guruş / Zile'de fûruht olunan esb-i baha, 290 guruş / 2 'Abbasiye sikkesi, yazılı mahmudiye, 350 guruş / ermuriye maşaallah yazılı altun, 30 guruş.

Yekün: 25.383 guruş, 22 para.

Ve minha el-ihracat: Müteveffa-yı mir mûmâ ileyhın vuku' bulan techiz-tekfin mesarufı, 515 guruş / müteveffa-yı mir mûmâ ileyhın teb'ası hidayet yedinde olan makbuz senedi mucibince mir-mûmâ ileyh zimmetinde emanet elli 'adet yirmilik altıdan bâkî mahallinde sabit idüp aldığı, 774 guruş / yine merkûm hidayetın müteveffa zimmetinde kırk günlük ma'aşı olup mahallinde sabit idüp ahz eylediği, 200 guruş / müteveffa-yı mir mûmâ ileyhın Kahveci 'Osman'ın yirmidokuz günlük ma'aşının sübutuyla ahz eylediği, 48 guruş / müteveffa-yı mir mûmâ ileyhın işçisi 'Osman'ın kırk günlük ma'aşını ba-es-sübut ahz eylediği, 106 guruş / Zile'de vâki' kasabın lahm-ı bahasından ba'de's-sübut ahz eylediği, 58,5 guruş / yine Zile'de arabacı ve duhancıya mir mûmâ ileyhın deyni olup ba'de's-sübut ahz eylediği, 42 guruş / müteveffa-yı mir mûmâ ileyhın ba'de'l-vefat eşyasını Sivas'a nakil için

kiracıya ücret, 137,5 guruş / Zile sâkinlerinden Mehmed Emin Ağa ibn el-Hâc ‘Ömer tarafından vekaleti sabit olan muhiyya Mustafâ Efendi bi’l-vekale müteveffa-yı mir mûmâ ileyhde ber-mucib-i i’lam-ı şer’î esb bahasından alacağını Mehmed bin Mustafâ ve Mustafâ bin Mustafâ şهادetleriyle isbat idüp teslim olunan, 1200 guruş / dellaliye 248 guruş; 174 guruş hazineye aid, 116 guruş dellallara, 58 guruş mahkemeye / resm-i kısmet-i ‘adi, 627 guruş / kaydiye, 38 guruş; 19 guruş hazineye, 19 guruş mahkemeye / varaka-i sahiha, 12 guruş.

Yekün: 4116,5 guruş

Sahihü’l-bâkî; 21267 guruş, 2 para; -1063 guruş, 14 para resm-i hazineye minha = 20203 guruş, 28 para, işbu meblag-ı mezkûru defter mucibince teslimi sandık olduğu.

149-1 Tereke

Medine-i Sivas’da vâki’ Küçük Minare Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Seyyid Mehmed Efendi ibn ‘Osman nâm müteveffanın veraseti zevcesi Sakime bint-i Mehmed ve sulbî kebir oğulları Hacı Hasan Efendi ve Hafız Hüseyin Efendi ve diğer oğlu Hacı ‘Ömer Efendi ve sulbiye-i kebare kızları Ümmühani ve Dudu’ya inhisarı lede’ş-şer’ü’l-enverde zâhir ve nümayan oldukdan sonra müteveffa-yı merkûmun terekesi ma’rifet-i şer’ ve verese-i kibar ma’rifetleriyle tahrir ve terkim ve beyne’l-verese-i bi’l-farizeti’ş-şer’iyye tevzi’ ve taksim defteridir ki, ber vech-i âtiyyü’z-zikr ve beyan olunur. 13 S sene 268. (13 Safer 1268 / 8 Aralık 1851).

Müsta’mel 14 deymi yasdık, 2 sagîr kutnu yasdık, 300 guruş / 2 müsta’mel kutnu minder, 30 guruş / 3 müsta’mel halı, 130 guruş / 3 müsta’mel kilim, 100 guruş / 4 mihad şiltesi, 110 guruş / 1 kebir şamdan, 1 feke, 30 guruş / 1 sagîr nühas mangal, 35 guruş / köhne kahve takımı, 20 guruş / 1 çit döşek, 1 çarşaf, 40 guruş / 5 Sivaskari basma yorgan, 100 guruş / 2 deymi döşek, 100 guruş / 1 çit döşek, 40 guruş / 1 çit minder, 60 guruş / 4 çit yüz yasdığı, 20 guruş / 4 köhne çul, 50 guruş / 1 kandil, 3 guruş / dolab hurdavati, 20 guruş / 2 sagîr şamdan, 10 guruş / 1 leğen, 1 ibrik, 25 guruş / evan nühas, 60 kıyye, 15 hisse, 900 guruş / 2 köhne yasdık, 20 guruş / 3 köhne minder 10 guruş / 2 çul, 15 guruş / 2 çit deymi yasdık, 35 guruş / 2 çit müsta’mel minder, 25 guruş / 1 köhne kilim, 5 guruş / 15 köhne beyaz tabak, 15

guruş / 1 deymi döşek, 50 guruş / 2 çit yüz yasdığı, 15 guruş / 2 çitt sagîr yorgan, 35 guruş / 15 mişe ve cam ‘araba, 180 guruş / 1 araba kömür, 35 guruş / peynir 18 kıyye, 30 guruş / rutmen 12 kıyye, 60 guruş / 5 dakik çuvalı, 50 guruş / 5 dakik kile ve bulgur, 500 guruş / 2 kovan, 90 guruş / hurdavathane, 100 guruş / 1 hırka ve elbisesi, 100 guruş / mahalle-i merkûmede nısf mülk-i menzil, 3000 guruş / dükkanda tuz-ı baha ve zemim defteri, 270 guruş.

Sahihü’l-yekün; 6768 guruş. Minha el-ihracat; techiz-tekfin mesarufı, 210 guruş / mehri li-zevce-i’l-mezbûre, 250 guruş / resm-i kismet-i ‘adi, 107,5 guruş / kaydiye, 9 guruş / varak-ı baha, 20 para. Sahihü’l-bâki; 6141 guruş.

Hisse-i zevce-i mezbûre Salime, 767 guruş, 24 para / hisse-i ibnü’l-merkûm Hacı Hasan 1343 guruş, 14 para / hisse-i ibnü’l-merkûm Hafız Hüseyin, 1343 guruş 14 para / hisse-i ibn kebirü’l-merkûm Hacı ‘Ömer, 1343 guruş 14 para / hisse-i bintü’l-mezbûre Ümmühani 671 guruş, 27 para / hisse-i bintü’l-mezbûre Dudu 671 guruş, 21 para.

149-2 Alacak Da’vâsı

Sahib-i arzuhallerin istida’larına müsa’ade-i ‘aliye-i daverileri erzan buyurularak husus-ı mezkûr evkafa da’ir olduğundan akdemce keyfiyetin iktizasının i’lam olunması babında evvela evkaf müdürü bendelerine saniyen keyfiyet-i mezkûrun mu’amele-i kadimeleri ber-nehc-i şer’i rü’yet olunması babında bala-yı arzuhale keşide-i selek sudur buyurulan buyruldu asifanelerine imtisalen vakf-ı mezkûrun ba-berât-ı şerîf-i ‘alışan türbedarları bulunan Seyyid Mehmed Efendi ve Recep Efendi ve Ahmed Efendi ibn Seyyid ‘Ali Efendi ve Yahya Çavuş ve sahib-i arzuhal sagîr Ahmed bin İbrahim nâm sagîrin vasîsi bulunan Mehmed Ağa vesair ehl-i (...) meclis-i şer’de karye-i mezkûr civarında bulunan mescid-i şerîfde sekiz kile hınta ve kalife(?) ile imamet cihetine mutasarrıf olan Hacı Mehmed Efendi muvacehesinde zaviye-i mezkûrun min’el-kadim cümle hasılatından tevliyet ve nezaratı bi’l-ihraç bâkiyesinden imamet hissesi bi’l-ihrac bâkiyesi her birimiz berâtımız mucibince hisselerimiz verilip bâkî kaldığı halde zaviyedar ne verilmek lazım gelir iken zaviyedar-ı merkûm Hacı Mehmed Efendi imamet vazifesiyle zaviyedar hissesi me’an ahz idüp şimdikiye kadar muhasebesi rü’yet olunmadığından bizlere gadr-i külli olduğundan su’âl olup mucib-i şer’isi icra’ olunmak ber

mucib-i der-kenar usulü vechile muhasebemizin rü'yet olunması muradıdır deyu her biri ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında müdde'î merkûmların iddi'a ve tea'mül-i kadimlerini ve muhasebelerinin rü'yet olunmasına razı olmağla vakf-ı mezkûrun şimdiye kadar teraküm eden muhasebelerinin Evkaf Müdürü ma'rifetiyle rü'yet olunup hisse-i tevliyet ve nezaret ve imamet bi'l-ihraç bâkiyesinden türbe-i havan vazifeleri olan ber-mucib-i berât-ı şerîf-i 'alışan müddileri bi'l-ihraç bâkî kaldığı halde ber-mucib der-kenar usulü vechile zaviyedara verilmesi lazım geldiği imtisalen li'l-emr bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehu'l-emr. Fi 13 S sene 268. (13 Safer 1268 / 8 Aralık 1851).

150-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Medine-i Sivas'da vâki' Hacı Zahid Mahallesi mütemekkinlerinden Hatek oğlu Begos ve li-ebeveyn er karındaşı Kabrîl veledan-ı Kaluk nâm zimmîler meclis-i şer'i-şerîf-i enver ve mahfel-i din-i münif-i ezherde sulbî kebir oğulları işbu ba'isunu'r-rakim Ersail ve 'Arakil ve Babik ve Osep nâm zimmîler mehazırlarında bi't-tav' ve'r-rıza her biri ikrar-ı tâm ve takrir-i kelâm ederler ki, 'akd-i âtiyyü'z-zikrin suduruna yedlerimizde iştiraken mülklerimiz olup mahalle-i merkûmede kâin iki taraftan Serac-zade bağçesi ve bir taraftan mescid-i şerîf ve bir taraftan tarîk-i 'amm ile mahdud mülk-i menzilimizi ve derununda mevcut eşya ve nühas ve tecimdat-ı saireyi muskafa-i vahide iline sicilletü't-tevabi' ve'l-levahık tarafından icab ve kabulü hâvi şurût-ı müfsideden 'ari bey'-i bat-ı sahih-i şer'i ile işbu mersûmûna iştiraken ve dörtbinikiyüz guruşa bey'-i bat ile bey' ve teslim ve temlik eylediğimizde mersûmûn dahi ber-minval-i muharrer iştiraken iştirâ ve teslim ve temlik ve kabullerinden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr dörtbinüçyüz guruşu mersûmûn Ersail ve 'Arakil ve Babik ve Osep zimmîler yedlerinden tamamen ve kamilen ahz idüp fima ba'd salifü'z-zikr menzil-i mahdud-ı mezkûrda ve derununda bulunan eşya ve nühas ve tahmidat-ı saire bizlerin aslen ve kat'an 'alâka ve müdhalim kalmayup müştemilatiyle mersûmûnun mülk-i müşteraları ve hakk-ı harimleri olmuştur keyfe mayeşa ve haysüma yehtar mutasarrıf olsun dediklerinde gıbbe't-tasdiki's-şer'i ve ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi 13 M sene 68. (13 Muharrem 1268 / 8 Kasım 1851).

Kerbek oğlu Müsbek ve Hanek oğlu mu'disi Agob ve Cadırsay oğlu Begos ve 'Acem oğlu Nefumus ve Gedik oğlu Melkun ve kuyumcu mu'disi Mefir ve gayrihim.

150-2 Alacak Da'vâsı

Sivas Eyâleti kazâlarından Mecidözü(?) Kazâsı'nda sâkin Melli 'Aşîreti ümerasından ve dergah-ı 'aliyeden Halil Beg ibn Mustafâ nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde Sivas hanedanından Es'ad Ağa ibn Murtaza muvacehesinde ikiyüz altmışüç senesi Melli 'Aşîreti'yle Mecidözü Kazâsı'ndan 'asakir-i nizamiye-i hazret-i şahane için mikdar-ı ma'lum taleb olundukda ben dahi mir-i 'aşîret olduğumdan iki nefer ihtiyar İsmâ'il Kahya ile ruğan bahası olarak işbu ağa-yı merkûme teslim olunmak üzere yüzlük altunu olarak onikibin guruş irsal eylediğimde merkûmlar dahi teslim idüp ağa-yı merkûm dahi dokuzyüzyirmibeş kayme (kıyye) bir def'a ve yediyüz kayme bir def'a ve ikiyüz kayme ruğan-ı 'askeri matbahına teslim olacağından meblağ-ı mezkûr ile bu tarafda beher kıyyesi yedişer guruşa olarak ruğan-ı mezkûrları alup 'askere teslim eyledim deyu kendi mührüyle mahtum bana bir kıt'a mektub irsal idüp ba'dehu 'asker-i sandığından dahi ruğan-ı mezkûrun parası i'tâ olunup bana vasıl olmadığından ağa-yı merkûma teslim ettirdiğim onikibin guruşu taleb ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl ağa-yı merkûm dahi cevabında sene-i merkûmede 'asakir-i şahane için Mecidözü ve Melli 'Aşîreti'nden ruğan taleb olundukda Mecidözü Naibi 'Ali Efendi ile işbu mir mûmâ ileyhın karındaşı oğlu Musa Beg emirleriyle dokuzyüz yirmibeş kıyye ruğan 'askere teslim eyle deyu bana emirlerine mebni ben dahi irsal eyledikleri İsmâ'il Kahya ile beher kıyye ve birer guruş ticaret olarak Bakkal İsmâ'il dokuzyüyirmibeş guruşu teslim idüp bakkal-ı merkûm tarafından dahi ol mikdar ve rugan-ı 'askeri matbahına teslim olunmayup parası altmışbeşer guruşdan olarak askeri sandığından bakkala teslim olundu deyu müdde'î mir-mûmâ ileyhın ber-minval-i muharrer onikibin guruşluk altun irsalini ve kendisine teslim olduğunu külliye inkar ancak altmışdört senesi Kazâbâd'da Pazar Karyesi'nde ve Sivas'da der-'aliyeden mir mûmâ ileyhe tesadüf ederek bende alacağın var mıdır? deyu su'âl eylediğimde habbe-i vahide alacak hakkım ve da'vâm yokdur deyu ikrar eyledi deyu def' eyledikde def'-i mezkûru dahi müdde'î mir mûmâ ileyhın inkar etmiş ise de

evvela müdde'î mir mûmâ ileyhden 'idde'asını mübeyyin beyana havale olundukda ba'de'l-imhal ve'l-istimhal ityan-ı beyyineden ızhar-ı 'aciz birle yemine dahi tâlip olmadığından mucibiyle müdde'î mir ileyh salifü'z-zikr meblağ-ı mezkûr onikibin guruş mu'arazasından men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr. Fi 15 M sene 268. (15 Muharrem 1268 / 10 Kasım 1851).

151-1 Arazi Da'vâsı

Sivas Eyâleti dahilinde Divriği Kasabası hanedanından Veli Paşazade işbu ba'isünü'l-kitab rif'atlı Seyyid Hüseyin İmam Beg Efendi tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti yine kasaba-i merkûmeden Hüseyin bin Mehmed ve Ahmed bin Hüseyin nâm kimesneler şehadetleriyle ba-hüccet-i şer'iyeye vekaleti sabit olan mir mûmâ ileyhden teb'ası Mustafâ bin Hasan nâm kimesne ile yine mir mûmâ ileyhden birader-zadeleri Mehmed Beg ve 'Osman Beg ve Ahmed Beg ibn İsmâ'il Beg nâm kimesneler ile mir mûmâ ileyhlerin biraderleri sagîr İsmâ'il Beg'in ba-hüccet-i şer'isi vasîsi validesi Hadice Hanım bint-i 'Abdu'lbâkî Beg taraflarından dahi kezalik da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti şahidan-ı merkûman şehadetleriyle kezalik ba-hüccet-i şer'iyeye vekaleti sabit olan teb'ası 'Osman Ağa ibn Mustafâ nâm kimesneler Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine kasaba-i merkûme kurrularından Sâkinkanlı Aşîreti'nden Kul Mustafâ bin Hüseyin ve Denizoğlu Hüseyin bin Murad ve Kabasa Mahmud oğlu Hüseyin ve Hazyer bin Hüseyin ve Ateş 'Ali Mahmud nâm kimesneler bi'l-asale ve Beğpınarı Karyesi sâkinlerinden Hüseyin ve Kuru oğlu 'Abbas ve Köse Hüseyin oğlu Şağid ve Hamza Beg Karyesi'nden Bozuoğlu Veliyyüddin ve Zabun Hüseyin ve Cemal oğlu Veli ve Ağalıkçayı Karyesi'nden Yusuf Han oğlu 'Ali ve Bamu oğlu Mustafâ ve Çağlacaviran Karyesi'nden Mustafâ ve karındaşı Mehmed ve İkidir ve 'Ali Pınar Karyesi'nden Tazinoğlu Ahmed ve Kara Hüseyin oğlu Hüseyin ve Süleyman bin İsmâ'il ve Lacinoğlu Hüseyin ve yine Hamid Karyesi'nden Teymur oğlu 'Abbas ve Kuruoğlu 'Ali ve Sultan Pınarı Karyesi'nden Veli oğlu Yusuf ve Battal oğlu 'Abbas ve Zeynel oğlu İllez ve Mülki Seyyid Karyesi'nden Şişman oğlu Hamud ve Davud ve Deynoz Hüseyin oğlu Mansur ve Kavak Karyesi'nden Karamolla oğlu Murad ve diğer oğlu İbrahim ve Ağbaba Karyesi'nden İbrahim ve Yusufhan oğlu Çopur ve

Gürpınar Karyesi'nden Maksud oğlu 'Ali ve biraderi Hüseyin ve Yusuf oğlu Mahmud ve Kaba Süleyman ve Karaçayır Karyesi'nden Laz Hüseyin ve Cemal Kahya ve Dursun oğlu İsmail ve Genc 'Ali oğlu Mehmed ve Genç 'Ali ve Veli 'Ali oğlu Mehmed nâm kimesne taraflarından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikri li-ecli'l-husume vekil-i şer'ileri yine kasaba-i merkûme sâkinlerinden Gözübüyük oğlu 'Osman bin Veliyyüddin nâm kimesneler mahzarlarında sahib-i arz hâzır olduğu halde Divriği Kazâsı dahilinde Harkun arazisinde bir taraftan Yılanlı Dağı ve bir taraftan Gürlüyük ve bir taraftan Karabil ve bir taraftan Aşuvi toprağı ve bir taraftan Karigan ile mahdud arazi-i mersûm Veli Paşa'nın babasından müntakıl zabt ve tasarrufunda iken ikiyüzyirmibeş senesi işbu 'aşiret-i merkûmunun babaları ve ba'zılarının cedleri ve kendileri müşarun ileyh Veli Paşa Hazretlerinden mahalli mezkûrda tevtan etmelerini iltimas eylediklerinde müşarun ileyh hazretleri dahi arazi-i mezkûru kendi çift ve icratıyla ihya ettirib ve yine arazi-i mezkûrun ba'zı mahalline dahi 'aşiret-i merkûmun tevtan etmek üzere kendi malından alup müte'addid damlar bina ve inşa idüp beher hane için işbu 'aşiret-i merkûmunun rızalarıyla senede bir batman ruğan ve beher haneye kifayet mikdarı ihyaz olunan araziyi taksim idüp be-her hanenin zira'at edeceği arazi için dahi kezalik bi'r-rıza be-her sene ikişer cerik hinta icar kat' idüp be-her sene icar-ı mezkûrları 'aşiret-i merkûmun müvekkillerimiz mir mûmâ ileyhlerin pederi ve cedleri müşarun ileyh Veli Paşa Hazretlerine bi'r-rıza teslim idüp müşarun ileyh ba'de'l-vefat arazi ve damlar mir mûmâ ileyh İmam Beg ile biraderi merhum İsmail bana intikal-i 'adi ile iştiraken intikal eylediğinden mir mûmâ ileyhler dahi beher sene 'aşiret-i merkûmdan icar-ı maktu'alarını bi'r-rıza teslim idüp merkûm İsmail dahi ba'de'l-vefat arazi ve damlardan nısf hisseleri oğulları müvekkillerim mir mûmâ ileyhalara intikal eylediğinden 'aşiret-i merkûmün kezalik icar-ı maktu'alarını ikiyüz altmışbeş senesine kadar bi-la niza' müvekkillerimiz mûmâ ileyhalara teslim idüp arazi ve damlara bu vechile mutasarrıf iken altmışaltı ve yedi seneleri arazi ve damlar için müddet-i mezkûrdan bu ana kadar bila-niza' verdikleri icar-ı maktu'u edadan imtina'larına mebni su'âl olunup seneteyn-i mezkûreteynde teraküm eden hane başına birer batman ruğan-ı beher hanenin zira'at edecekleri arazi için ikişer çeryek hintayı ba'de'l-mecalise müvekkillerimiz için bizlere teslim-i birle fî-ma ba'd arazi mahdud-ı mezkûr ve damlarda tevtan eyledikleri halde icar-ı maktu'alarını beher

sene edasına ve imtina' eylerler ise arazi-i mahdud-ı mezkûrdan ve damlardan kefa-yedlerine tenbih olunması muradımızdır deyu her biri bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl 'aşiret-i merkûmûndan asil ve vekil merkûmlar cevablarında arazi-i mezkûr boz ve hali olduğundan otuzsekiz senesi kendi çiftimiz ile ihya ve dam bina idüp mutasarrıf iken kırkyedi tarihinden altmışbeş senesine kadar damlar için beher hanede mir mûmâ ileyh kerhen birer batman ruğan ahz eyledi deyu arazi-i mahdud-ı mezkûr müşarun ileyh Veli Paşa'nın babasından müntakil olup müahhiran yirmibeş tarihinde arazi-i mahdud-ı mezkûru müşarun ileyh kendi çiftiyle ihya ve kendi malıyla dam bina idüp ber-minval-i muharrer bi'r-rıza icara kat' idüp şimdiye kadar kendileri ve babalarının bi'r-rıza icar-ı mezkûru müşarun ileyh ve ba'de'l-vefat mir-mûmâ ileyhalara bi'r-rıza teslimlerini külliyyen inkar etmeleriyle müddeıyan-ı vekilan-ı merkûman salifü'l-beyan iddi'alarını mübeyyin beyana havale olunduklarında Divriği Kasabası sâkinlerinden 'Abdullah 'Abdurrahman ve İsmâ'il bin Mehmed ve Garğar oğlu Ahmed bin 'Ali ve Deli Veli oğlu Mehmed bin Veli ve Şatıroğlu Şeyh 'Osman bin Mehmed ve Berksur Karyesi'nden Derviş oğlu Yusuf ibn Mustafâ ve Hoğanlı Karyesi'nden Kör 'Ali oğlu 'Osman bin Hüseyin ve Zengi Karyesi'nden 'Osman bin Mehmed ve yine karye Agün Güş oğlu Ganber bin Veliyyüddin ve Sincan Karyesi sâkinlerinden Ahmed Mümtaz ibn 'Abdullah nâm kimesneler

Sayfa 152 (önceki belgenin devamı)

li-ecli's-şehade meclis-i şer'a hâzırın olup istişhad olunduklarında fi'l-hakika arazi-i mahdud-ı mezkûr müşarun ileyh merhum Veli Paşa'nın babasından müntakil olup yirmibeş senesi 'aşiret-i merkûmun arazi-i mezkûrda tevtan eylemelerini iltimas eylediklerinde müşarun ileyh dahi arazi-i mezkûru kendi çifti ve ücret ile ihya ettirib ve yine arazi-i mezkûrun ba'zı mahallerine kendi haliyle dam bina ettirerek beher hane başına senevi birer batman ve beher hanenin zira'at edecekleri araziye taksim idüp arazi-i mezkûra dahi ikişer çeryek hainta bi'r-rıza icar kat' idüp tarih-i mezkûrdan altmışbeş senesine kadar müşarun ileyh ba'de'l-vefat arazi ve damlar mir mûmâ ileyhalara intikal eylediğinden merkûmlara bila-niza' 'aşiret-i merkûmdan icar-ı mezkûrları teslim idüp bu vechile arazi ve damlara 'aşiret-i merkûmdan mutasarrıf olduklarına bizler şahidleriz şehadet daahi ederiz deyu herbiri bi'l-muvacehe cem-i gafır tevatüren eda-ı şehadet-i şer'ıye eylediklerinden mucibiyle

arazi-i mahdud-ı mezkûr ve üzerinde bulunan damlar müvekkil-i mir mûmâ ileyhaların babaları ve cedlerinden müntakil olmağla bi'l-iştirak zabt ve tasarruflarına ba'de'l-hükm arazi-i mezkûr ve damlar için güzaran eden iki senelik icarlarını ba'de'l-muhasebe 'aşiret-i merkûmûndan tahsil-i birle vekilan-ı merkûmana teslim ve fi-ma ba'd arazi-i mezkûr ve damlarda 'aşiret-i merkûmun tutan eyledikleri halde icar-ı maktu'alarını edaya ve imtina' ederler ise arazi ve dam-ı mahdud-ı mezkûrlardan 'aşiret-i merkûmunun kefa-yedleriyle müdde'î müvekkil mir mûmâ ileyhaların zabt ve tasarrufları iktiza eylediği ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sabi' min şehri Saferü'l-hayr li sene sitte seman ve sittiyin ve mieteyn ve elf. (7 Safer 1268 / 2 Aralık 1851).

A'za-ı meclisten rif'atlı Sa'id Beg, rif'atlı Cemal Beg Efendi, Ağacık-zade himmetlü Mehmed Ağa, Şeyh İbrahim Ağazade Emin Ağa, Hacı 'Ali Beğzade, rif'atlı Süleyman Beg, fütuvetlü 'Abdi Efendi ve ser katib-i mahkeme Seyyid Hüseyin Efendi, İbnü'l-Hâc Mehmed Efendi ve gayrihim min esfar.

152-1 Kilise Ta'miri Hakkında Fermân İsteği

Der-devlet mekine 'arz-ı dâ'îleridir ki, medine-i Sivas'a muzafe Yıldızeli Kazâsı'na tâbi' Han-ı Cedid nâm karye ahali ehl-i zimmet re'ayası ba-cem'uhum huzur-ı şer'a gelib nizam-ı hal ve takrir-i ma fi'l bal ve niyaz ederler ki, karyemizde tulen yiğirmidokuz zira' ve 'arsen onsekiz zira' ve kaden on zira' Subnişan demekle meşhur kilise (...) dan beri tamir olunmadığından her etrafı çürüyüp meşref-i harab ve mail-i türab olarak derununda icra-yı ayin mümkün olamadığından perşaniyetimize havi olmağla terhaman kilise-yi mezkûr ber-mucib-i fetva-yı şerif vaz'-ı kadim ve heyet-i asliyesi üzere ta'mir ve termimi hususuna müsa'ade-i 'aliye erzan ve bir kıt'a emr-i celili'ş-şan 'inayet ve ihsanıyla karyemiz re'ayası ihya ve şadan buyurulmak niyaz ve istirhamımızı der-bar-ı ma'deletkarare inha ve i'lam ediver deyu ilhah ve ibram etmeleriyle keyfiyeti li-ecli't-tahkik karye-i mezbûre sakinlerinden İbrahim bin 'Abdullah ve Mustafa bin Ahmed ve 'Ali bin Hasan ve Feyzullah bin 'Ömer ve taraf-ı da'iyenemizden naibimiz Hasan Efendi ibn Mustafa Efendi ve me'ara ve senesi Hacek nâm kimesneler bi'l-yakin kilise-yi mezkûr ba'de'l-keşf mu'ayene ve musaha olundukda fi'l-hakika tulen yiğirmidokuz zira' ve 'arsen onsekiz zira' ve kaden on zira' olduğu ve zaman-ı vaferden beri ta'mir

olunmadığından her etrafı çürüyüp meşref-i harab ve mail-i türab olup derununda icra-yı ayin edemedikleri kilise-yi mezkûr kadim olup muhtac-ı ta'mir idiğini işhad ve ihbarlarıyla re'aya-yı mersûmûnun takrirleri hakikat-ı hale muvafık ve nefsü'l-emre mutabık olduğu huzur-ı şer'de sabit olup 'ilm-i da'yanem dahi muhit olmanın re'aya-yı mersûmûnun hal-i perişan me'ellerine terhaman Kilisa-yı mezkûr vaz'-ı kadim ve heyet-i asliyesi üzere ta'mir ve termim olunmak babında ruhsat-ı seniye-yi havi bir kıt'a ferman-ı 'alışan 'inayet ve ihsan buyurulmak niyaz ve istirhamında oldukları olki vakiu'l-hal bi'l-iltimas paye-i serir-i a'laya 'arz ve i'lam olundu. Bakıyyü'l-emr limen lehü'l-emr li-hazreti men lehü'l-emr. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hamis-i 'aşere min-şehr-i Zi'l-hicce'ti'ş-şerife li-sene seb'a ve sittîn ve mi'eteyn ve elf. (15 Zilhicce 1267 / 11 Ekim 1851).

153-1 Kilise Ta'miri Hakkında Fermân İsteği

Der-devlet mekine 'arz-ı dâ'ilerileridir ki, medine-i Sivas'a muzafe Yıldızeli Kazâsı'na tabi' Tura Karyesi ahalisi ehl-i zimmet Ermeni re'ayası ba-cem'uhum huzur-ı şer'a gelip şöyle nizam-ı hal ve takrir-i ma fi'l bal ve niyaz ederler ki, karyemizde tulen onbeş zira' ve 'arsen ondört zira' ve kaden altı zira' Meryem Ana demekle meşhur kilise medtükaradan beri ta'mir olunmadığından her etrafı çürüyüp meşref-i harab ve mail-i türab olarak derununda icra-yı ayin mümkün olamadığından perişanietimize badi olmağla terhaman kilise-yi mezkûr ber-mucib-i fetva-yı şerif vaz'-ı kadim ve heyet-i asliyesi üzere ta'mir ve termimi hususuna müsa'ade-i 'aliye erzan ve bir kıt'a emr-i celili'ş-şan 'inayet ve ihsaniyle karyemiz re'ayasını ihya ve şadan buyurulmak niyaz ve istirhamımızı der-bar-ı ma'deletkarare inha ve i'lam ediver deyu ilhah ve ibram etmeleriyle keyfiyeti li-ecli't-tahkik Sivas sükkanından Mehmed Efendi ibn 'Abdullah ve müteveli Ahmed ve taraf-ı da'yanemizden katibim Hasan Efendi ibn Mustafa Efendi ve zabıta nefaranından Hasan Baba ve mi'mar ustası Hacek nâm kimesneler bi'l-yakin kilise-i mezkûr ba'de'l-keşf mu'ayene ve musaha olundukda fi'l-hakika tulen onbeş zira' ve 'arsen ondört zira' ve kaden altı zira' olduğu ve zaman ve efreden beri ta'mir olunmadığından her etrafı çürüyüp meşref-i harab ve mail-i türab olup derununda icra-yı ayin edemedikleri kilise-yi mezkûr kadim olup muhtac-ı ta'mir idiğini işhad ve ihbarlarıyla re'aya-yı mersûmûnun takrirleri hakikat-ı hale muvafık ve nefsü'l-emre mutabık olduğu

huzur-ı şer'de sabit olub 'ilm-i da'yanem dahi muhit olmağın re'aya-yı mersûmûnun hal-i perişan me'ellerine terhaman kilise-yi mezkûr vaz'-ı kadim ve heyet-i asliyyesi üzere ta'mir ve termim olunmak babında ruhsat-ı seniye-yi havi bir kıt'a ferman-ı 'alışan 'inayet ve ihsan buyurulmak niyaz ve istirhamında oldukları ol ki, vakiu'l-hal bi'l-iltimas paye-i serir-i a'laya 'arz ve i'lam olundu. Bakiyyü'l-emr limen lehü'l-emr li-hazreti men lehü'l-emr. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hamis-i 'aşere min-şehr-i Zi'l-hicce'ti'ş-şerife li-sene seb'a ve sittîn ve mi'eteyn ve elf. (15 Zilhicce 1267 / 11 Ekim 1851)

153-2 Tarla Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î ömr-ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da mütemekkin Ermeni milleti Karabaş Karabet nâm zimmî Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i-şerif-i enverde medine-i Sivas'a muzafe Sivas İli Kazâsı'na tâbi' Dökese Karyesi sakinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam 'Aşıroğlu 'Ömer bin Mehmed muvacehesinde sahib-i 'arz hâzır olduğu halde karye-i merkûme arazisinde Aşağıdere nâm mahalde bir haddi Köroğlu Derviş tarlası ve üç haddi nehr-i cari ve bir haddi bor ile mahdud ve tahminen yirmi rubluğu tohum isti'ab eden bir kıt'a tarla karye-i merkûmede sub-i kesivirek(?) kinisasi demekle ma'ruf kinisanın vakfı olan arazinin hududu dahilinde olup ihya ve zira'at olunur iken işbu mersûm tarla-yı mezkûra fuzuli müdahaleden hali olmaz su'âl olunup müdahalesinin men've def olunması muradımdır deyü ba'de'd-da'va ve's-su'âl merkûm dahi cevabında tarla-yı mahdud-ı mezkûr on seneden mütecaviz boz ve hali iken tarih-i i'lamdan onseneden mütecaviz boz ve hali iken tarih-i i'lamdan üç sene akdem bi'l-müzayede on guruş mu'accele ile benim üzerimde karar edib yedime tapu temessük ahzederek üç senedir re'sen zira'at ederim deyü def' eyledikde def-i mezkûru müddei mersûm külliye'nin inkar eyledikde erazi-i emiriyenin bila-emr vakfı sahih olmadığından be-şukka kendi üzerine dahi temessükü olmadığından müddei mersûm Karabet zimmî şer'an da'vaya kadir olmayub bi-vech-i mu'arazadan ba'de'l-men' tarla-yı mahdud-ı mezkûru ber-mucib-i kanun müdde'un- 'aleyh merkûmun temessuku mucibince zabt ve tasarrufuna tenbih olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bakiyyü'l-emr li-hazret-i men lehu'l-emr. Fi 3 S sene 68. (3 Safer 1268 / 28 Kasım 1851).

153-3 Mîras'tan Beytü'l-mâle Ait Olanın Satışı

Medine-i Sivas'da vâki' Üryan Müslim Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem halik olan Karabet veled-i Ağob nâm halikin veraseti zevcesi Hormuma bint-i Karabet ve sulbiye-i kebire kızları Suruyük ve Dartena ve Marnos ve li-ebeveyn er karındaşları Ohanos ve gaib-i 'ani'l-beled Artin ve Ağbab nâm zimmîlere munhasıra olduğu lede'sşer'i'l-enver zahir ve nümayan olduğdan sonra gaib-i mersûmun hisseleri ba-irade-i seniyye canib-i beytü'l-male 'aid olmakla beytü'l-mal emini bulunan Sivas Eyaleti Defterdarı 'izzetli Salih Rıf'at Beg Efendi tarafından vekil-i zabita 'Abdullah ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrir ve termim ve sûk-ı sultaniyede bi'l-müzayede bey' olunan eşyanın esmân-ı defteridir. Fi 13 S sene 68. (13 Safer 1268 / 8 Aralık 1851).

1 mavi çarşafly yorğan, 23 guruş / 1 müsta'mel sarı kilim, 28 guruş / 1 mavi çarşafly yorgan, 30 guruş / 1 köhne çuval, 5 guruş, 30 para / 1 metil yorğan 32 guruş / 2 köhne yasdık 24 guruş 30 para / 2 küllük 1 diş 1 guruş/6 çabut minder 15 guruş / 3 sehas 310 dirhem 51 guruş / 2 köhne çuval 17 guruş / 1 kilim 13 guruş 30 para / 1 çabut döşek 35 guruş / 1 sofra 1 çul 1 guruş/1 çabut döşek 48 guruş / yün şilte 1 yasdık 9 guruş/ mahallede mülk-i menzil 3700 guruş/ve me'a sehas 72 miskal, 190 guruş. Yekün: 4273 guruş / Minha el-ihracat; halik-i mersûmun mesarif-i merdiyyesi 25 guruş / resm-i kısmet, 89 guruş / kaydiye 6 guruş-3 hazineye = 3 guruş mahkemeye / Dellaliye 80 guruş - 40 guruş hazineye = 40 -26 guruş delleliye = 13 guruş taraf-ı şer'e / ahbariyye 10 guruş / (...) 570 guruş / Sahihü'l-bâki: 3379 guruş

Hisse-i ibnü'l-mersûme Surbumu 751 guruş 20 para / Hisse-i bintü'l-mersûme Daretni 751 guruş 20 para / hisse-i bintü'l-mersûme Marnos 751 guruş 20 para / hisse-i mersûm Ohanes 276 guruş 14 para / hisse-i (...) mersûme 297 guruş 17 para / Hisse-i mersm ğaib Erteyen 276 guruş 14 para / Diger ğaib mersûm Ağyab hissesi 276 guruş 14 para = 552 guruş 28 para -0027 guruş 25 para resm-i hazineye = 565 guruş 03 para. İşbu meblağ-ı mezkûr sekizyüz yiğirmibeş guruş üç para me'muru merkûm 'Abdullah yediyle teslim-i sandık oldu.

154-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömr ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Zile Kasabası mahalleatından Zincirlikuyu Mahallesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam Mehmed Emin Ağa ibn el-Hâc 'Ömer nâm kimesne tarafından da'vây-ı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti kasaba-i merkûmeden Mehmed bin Mustafâ ve Cafer Mustafâ bin Mustafâ nâm kimesneler şehadetleriyle ba hüccet-i şer'iyeye vekaleti sabit olan Sivasî Mumcu Mustafâ Efendi ibn Mehmed Efendi Sivas mahkemesinde huzur-ı şer-i şerîf-i enverde Sivas Eyâleti Defterdarı 'izzetlü Salih Rıf'at Beg Efendi tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikri muhakemeye vekil-i şer'isi zabtiye 'Abdullah bin 'Alae'd-din nâm kimesne muvacehesinde tarih-i i'lamdan bir buçuk sene akdem müvekkilim merkûm bir re's al esbini eyalet-i mezkûr defterdarı sabık 'Ali Es'ad Beg Efendi'ye binikiyüz guruş kat'-ı baha ederek bey' ve teslim idüp ba'dehu merkûm Es'ad beg Efendi kasaba-i merkûmede 'Abdulkadir Efendi hanesinde havuz başında esb-i mezkûr bahasından müvekkilim merkûma binikiyüz guruş deyni olduğunu akdemleri ve vefatından bir gün akdem ikrar idüp meblağ-ı mezkûr zimmeti iken Zile Kasabası'nda fevt olduğundan zahirde varisi-i ma'ruf ve ma'rufesi olmadığından terekesi cânib-i beytü'l-male 'aid olmağla yedinde mevcut terekesi sûk-i sultaniyede ba'de'l-müzayede esmanı Sivas sandığına teslim olduğundan meblağ-ı mezkûr binikiyüz guruşu tereke-i mir mûmâ ileyhden talep ederim deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vekil-i merkûm dahi cevabında tereke-i mir mûmâ ileyh ber vech-i meşruh vazı'u'l-yed olduğunu ikrar ve meblağ-ı mezkûru inkar etmekle müdde'î vekil-i merkûm marü'z-zikr iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda Zile Kasabası sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Mehmed bin Mustafâ ve Ca'fer Mustafâ bin Mustafâ nâm kimesneler şehadetleriyle müteveffa-yı mir mûmâ ileyhın mukaddem ve müehheran vâki' olan ikrarını bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle meblağ-ı mezkûr binikiyüz guruşun tereke-i mir mûmâ ileyhden olarak müdde'î vekil-i merkûma teslimi lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-hazret-i men lehu'l-emr. Fi 12 S sene 68. (12 Safer 1268 / 7 Aralık 1851).

154-2 Mîras'tan Beytü'l-mâle Ait Olanın Satışı

Fi'l-asl der-'aliyede Cihangir Mahallesi sâkinlerinden olup Anadolu ordu-yu hümayununda mevcut Asakir-i nizamiye-i hazret-i şahaneden sabık topcu mir livası

olup bundan akdem der-‘aliyede fevt olan Mustafâ Paşa ibn Ahmed nâm müteveffa-yı merkûmun veraseti der-‘aliyede mahalle-i merkûmede sâkin zevcesi ‘Âyşe Hanım bint-i ‘Osman ve sulbiye-i sagîre kızları Behiye ve ‘Âyşe ve Sıdika nâm hanımlara münhasıra olduğu zâhir ve nümayan olduktan sonra müteveffa mir mûmâ ileyhın terekesinden varis-i ‘atilerin hisseleri ba-irade-i seniye cânib-i beytü’l-male ‘aid olmağla müteveffa-yı müşarun ileyhın Sivas’da ve mahallinde bulunan bi’l-cümle zimmeti rayic-i vakt üzere fi’at ve hayvanat dahi me’muru ma’rifeti ve ma’rifet-i şer’ile müzayede olunarak esman-ı tereke defteridir ki ber-vech-i âtiyyü’z-zikri ve beyan olunur sene 268. (1268 / 1851)

Bıçak-zade Mustafâ Ağa’da deve bahasından bâkî, 660 guruş / Paşa merhumun zamanında gâib olan bir re’s devenin şimdiye kadar işlemiş olan varidatı, 176 guruş / Paşa merhumun altmışdört senesi Sivas İli Kazâsı’nın a’şarından Ağacık-zade Mehmed Ağa ile müşterek olan zahirede hissesi, hınta kese 105, kıyye 90, baha 9450 guruş / şa’ir kese 86.5, kıyye 45, / baha 3690 guruş / 1 cemel re’s, 575 guruş.

Yekün: 14551 guruş. Minha el-ihracat; resm-i kısmet 363,5 guruş / kaydiye 22 guruş; 11 guruş hazineye, 11 guruş taraf-ı şer’a / bir re’s devenin dellaliyesi, 10 guruş; 05 guruş hazineye, 03 guruş, 06 para dellallara, 1 guruş, 34 para taraf-ı şer’a.

Sahihü’l bâkî: 14149,5 guruş,-707,5 resm-i hazineye, minha 13442. (Yalnız onüçbin dörtyüz kırkiki guruş)

154-3 Yangınla Ölüme Sebebiyet Da’vâsında Sulh

Der-devlet-mekine arz-ı dâ’i-yi kemîneleridir ki, Sivas Eyâleti kazâlarından Tuzaklı Kazâsı’na tâbi’ Ebsile Karyesi sâkinlerinden olup bundan akdem ve muhterikan fevt sagîr Mehmed’in verese-i münhasırası olan babası mir Mustafâ ve validesi Kezban’ın taraflarından vekil-i sabitü’l-vekaleti Mehmed nâm kimesne Sivas meclisinde huzur-ı şer’i şerîf-i enverde Koçkirli ‘Aşîreti’nden Mahmud bin Basu eydi bila Hasan mir Mustafâ nâm kimesneler muvacehelerinde ikiyüzaltmış senesi beher malinde kaza-i mezkûra tâbi’ Ubeş civarında Hancıoğlu Yaylası denilen mahalde merkûman bizzat ihrak eyledikleri hane derununda sagîr-i merkûm Mehmed çıkarılamayup muhterikan fevt olduğundan mucib-i şer’isi bi’l-vekalet da’vâ ve tizkar ve merkûmlar dahi keyfiyeti külliyyen inkar eylediklerinden vekil-i

merkûm da'vâ-yı meşruhasını mübeyyin beyana talep olundukda ityan-ı beyyine sadedinde iken beynlerine müslihun tevessutuyla yedibin guruş üzerine tarafeyn bi'l-asale ve bi'l-vekale bi'r-rıza sulh olup tarafeyn dahi sulh-i mezkûru kabul eylediklerini havi keyfiyet der-bar-i hazret-i ma'deletkarare ba-i'lam ve mazbata inha olundukda bedel-i sulh meclis-i sulhda kabz olunmadığından sa'ik 'adem-i sıhhatiyle canib-i fetvahaneden verilmiş olan cevab ba-savabe mebni husus-ı mezkûrun tekrar (...) ru'yet olunması babında zuhûr eden irade-i seniyye-i hazret-i vekaletpenahiye imtisalen müde'ir varis-i merkûmların taraflarından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre ve sulh ve ibraya vekilleri merkûm Mehmed ile müdde'î-i 'aleyhüma merkûman Mahmud veled-i bila Hasan nâm kimesneler Sivas meclis-i kebirinde huzur-ı şer'a celb olunarak ba'de't-terafü' sagîr merkûmun ihrakı için 'an-inkarin bedel-i sulh-i mezkûr yedibin guruş üzerine her birinin bi'l-vekale bi't-tav' ve'r-rıza sulh olup tarafeyn dahi ber-vech-i meşruha sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabul fîma ba'd husus-ı mezkûra müte'allık da'vâdan her biri bi'l-asale ve müvekkillerine izafetle bi'l-vekale ihrak zimmetlerini ibra'-i 'amm sahih-i şer'i ile ibra ' idüp her biri dahi ihrakı ber-minvali muharrer ibrasını ba'de'l-kabul bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr yedibin guruşu müdde'î 'aleyh merkûman Mahmud ve Hasan nâm kimesneler halen ve def'aten edaya iktidarları olmayup tarih-i i'lamdan yüzseksenbir gün tamamında eda etmek üzere ba'de'l-istical ve't-te'cil bu vecihle kat'-ı münaza'a eyledikleri ba'de't-tescil bi'l-iltimas paye-i serir-i a'laya 'arz ve i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr hazret-i men-lehu'l emr. Fi 11 M sene 268 (11 Muharrem 1268 / 6 Kasım 1851).

155-1-Kıtıl (Boğarak Adam Öldürme) Da'vâsı

Der-devlet-mekine arz-ı dâ'i-yi kemîneleridir ki,

Sivas'da Ece Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem mahtufeten müteveffiyeye olan Fâtıma bint-i Mehmed nâm hatunun katili olan karındaşı Mehmed Emin nâm kimesne ile veresesinden zevci Ahmed nefsinden asaleten sagîr kızı Safiye tarafından vesayeten ve verese-i sa'ire dahi asaleten hâzır olarak mürafe'aları bi'l-icra akdemce takdim olunan i'lam usulüne muvafık olmadığından keyfiyetin isti'lamını havi Sivas Valisi 'atufetlü Hamdi Paşa Hazretlerine hitaben şeref-vürud eden emirnâmenin hazret-i vekaletpenahiye imtisalen medine-i Sivas'da vâki' Ece

Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem mahtufeten müteveffiyeye olan Fâtıma bint-i Mehmed nâm müteveffanın veraseti zevci merkûm Ahmed bin Mehmed ve sulbiye-i sagîre kızı Safiye ve validesi 'Âyşe bint-i Recep ve li-ebeveyn er karındaşları Torun Mehmed ve İsmâ'il ve Mehmed Emin ibnü'l-merkûm Mehmed nâm kimesnelere ba'de'l-inhisar verese-i mezbûrenin mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-feraiiz otuzaltı sehmi i'tibariyle dokuz sehmi zevci merkûm Ahmed'e ve altı sehmi validesi mezbûre 'Âyşe'ye onsekiz sehmi dahi sagîre-i mezbûre Safiye'ye ve birer sehmi li-ebeveyn er karındaşları merkûmîn Mehmed ve İsmâ'il ve Mehmed Emin nâm kimesnelere inhisarı ba'de't-tahkiki's-şer'i verese-i mezbûrundan zevci Ahmed nâm kimesne nefisinden asaleten ve sulbiye-i sagîre kızı Safiye'ye kibe'ş-şer'den vasî nasb olunmağla bi'l-vesaye merkûm Torun Mehmed ve İsmâ'il ve validesi 'Âyşe nâm kimesneler Sivas meclis-i kebirinde 'akd olunan huzur-ı şer'i şerîf-i enverde yine verese-i mezbûrundan merkûm Mehmed Emin ibnü'l-merkûm Mehmed muvacehesinde tarih-i i'lamdan yedibuçuk mah akdem güngüzün kuşluk vakti kendim süvari asakir-i zabtiye neferi olmamla me'muriyetde iken zevcem mezbûrenin karındaşı işbu merkûm Mehmed Emin kendi hanem derununda bi-ğayr-i hakkın 'ammden eliyle boğazını sıkıp telef eylediğinden mucib-i şer'isi icra' olunmak muradımdır deyu her biri bi'l-asale ve bi'l-vesaye ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda sabah vakti kız karındaşım müteveffiyeye-i mezbûrenin kızı sagîr Safiye ile bizim kendi kovanımıza bakıp ba'dehu sizin kovanlara gidelim dediğimde sagîre-i mezbûre validem bizi içeriye almaz yanında aher kimesne ile gece gündüz ülfet ederler şimdi yine hanemizde olduğundan beni taşra eyledi deyu sagîre-i mezbûrenin ifadesine mebni kendim müteveffiyeye-i mezbûrenin kapısına vardığımda arkasından bağlı olmağla hanesi üstüne çıkıp pencereden aşağı nazar eylediğimde ecnebi olan Sivas sükkanından Çıbık Ağası Süvari Zabtiye çavuşlarından Ahmed nâm kimesne ile bir firaşda sâkin olduklarını re'yü'l'-ayn müşahade eylediğimde merkûm dahi benim kendülere nazır olduğumu hissederek firar eylediğinden ben dahi mezbûrenin hanesine girip bu vechile fi'l-i şe'nin nedir deyu su'âl eylediğimde 'ırzımı elinden kurta (okunmuyor) haneme gelir deyu ifadesine mebni husus-ı mezkûr namusumuza dokunduğundan bana 'ar ve hiddet-i tari olarak elim ile boğazını sıkıp telef eyledim deyu mahtufe fi'ili kendisinden sudurunu ikrar eylediğinden kendisi mirasından mahrum olup ancak

varis-i mezbûrûn cümlesi husus-ı mezkûrda katil-i merkûmu hilafıyla tekzib etmeyüp her biri bi'l-asale rızalarıyla katil-i merkûmu kısas ve diyetden meccanen 'afv idüp husus-ı mezkûra müte'allık 'amme-i da'vâdan her birimiz aherin zimmetini ibra-i 'amm ile ibra idüp her biri dahi aherin ber-minval-i muharrer ibrasını kabul eylediklerinden diyet-i mer'i olan beşbin dirhem şer'i gümüşden meccanen ibra-i zimmet eden varislerin hisseleri bi't-tenzil bâkî ikibinbeşyüz dirhem şer'i gümüşün vasî-i merkûma teslime katil-i merkûm Mehmed Emin nâm kimesneye teslime tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı paye-i serir-i saltanat-ı a'laya 'arz ve 'ilam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-hazret-i men lehü'l-emr. Hurrîre fi'l yevmi't-tasi' min-şehr-i Muharremü'l-haram sene seman ve sittîn ve mi'eteyn ve elf. (9 Muharrem 1268 / 4 Kasım 1851).

156-1 Alacak Da'vâsı

Der-devlet-i mekine 'arz-ı dai-yi kemîneleridir ki, Sivas Eyâleti kazâlarından Tuzaklı Kazâsı ahaliysiyle Koçkirli 'Aşîreti'nden Başı'nun oğlu Mahmud ve Hasan nâm kimesnelerin 'aveneleriyle beynlerinde vâki' olan münaza'a ve katl mâddesiyle 'it'ab ve garat olunan emval ve eşya ve hayvanat da'vâları lede'l-ru'ye muslihun tevassutuyla fi-ma ba'd ma'luka (...) ve yaylalarına müdahale olunmamak şartıyla kırkbinbeşyüz guruş ile gasb olunan hayvanatdan ma'lumu'r-re's hayvanat vermek üzere tarafeyn bi'l-asale ve bi'l-vekalet 'akd-i sulh eylediklerini havi keyfiyet derbar-ı hazret-i ma'deletkarare ba-i'lam ve mazbata inhar olundukda cânib-i fetvahaneden verilen cevaba mebni husus-ı mezkûr bir nehc-i şer'i be-tekrar ru'yet olunması babında zuhûr eden irade-i seniyye-i hazret-i vekalet-penahiye imtisalen ahali-i merkûmûndan olup nefislerinden asaleten ve akdemce takdim kılınan ve defter-i mümzide mesturu'l-esami-i ahali taraflarından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre ve sulh ve ibraya vekil-i sabitü'l-vekaletleri 'Ömer Ağa ibn el-Hâc Ahmed ve Mehmed Efendi ibn el-Hâc Hüseyin ve Hasan bin 'Abdurrahman nâm kimesneler ile müdde'i 'aleyhüma merkûman Mahmud bin Başı ve Yedibela Hasan bin Merderdağ nâm kimesneler Sivas meclis-i kebirine celp olunarak ba'de't-terafi' fi-ma ba'd salifü'z-zikr yaylalarına müdahale etmemek şartıyla gasb olunan emval ve eşyadan ihrak olunan hanelerinden kezalik kırkbinbeşyüz guruş ile gasb olunan hayvanatdan dahi müdde'iyun-ı merkûmûnun ma'lum ve ma'ayeneleri olduğunu herbiri ifade idüp

ancak Trabzon Eyaleti'nde Karahisar-ı Şarki Kazâsı'nda müdde'î-i 'aleyhima merkûmanın hanelerinde olan beş re's kır kısrak ve beş re's doru tay ve yirmi re's siyah kara sığır ineği ve yirmi kezalik siyah öküzü 'aynen teslim etmek üzere tarafeyn bi'l-asale ve bi'l-vekale tafsil-i keyfiyet ber-vech-i meşruh akdemce takdim olunan i'lam-ı şer'ide mesteban olunduğu vechile bi't-terazi kat'an li'n-neşra' 'akd-i musaleha idüp her biri dahi sulh-i mezkûru ba'de'l-kabul fi-ma ba'd ahal-i merkûmûnun yaylalarına müdahale etmemek üzere husus-ı mezkûrdan ma'ada da'vâlarına müte'allık 'amme-i da'vâdan her biri kezalik bi'l-asale ve müvekkillerine izafetle bi'l-vekale ihrak zimmetlerini ibra-i 'amm sahih-i şer'i ile ibra eyleyüp tarafeynden her biri dahi ihrak-ı ber minval-i muharer ibrasını ba'de'l-kabul bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr kırkbinbeşyüz guruşu müdde'î 'aleyhüma merkûman Mahmud ve Hasan nâm kimesneler halen ve def'aten edaya iktidarları olmayup tarih-i i'lamdan yüzseksen bir gün tamamında hayvanat-ı mezkûrları dahi meblağ-ı mezkûr ile me'an eda ve teslim etmek üzere ba'de'l-istibcal ve't-ta'cil bu vechile kat-ı münaza'a eyledikleri bi'l-iltimas paye-i serir-i a'laya 'arz ve i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-hazret-i men-lehü'l-emr. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hadi-i 'aşare min-şehr-i Muharremü'l-haram sitte seman ve sittîn ve mieteyn ve elf. (11 Muharrem 1268 / 6 Kasım 1851).

157-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Hacı Zahid Mahallesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam Mustafâ bin Ahmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerîf-i enverde Hafik Nahiyesi'ne tâbi' Gölcük Karyesi sâkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Süleyman bin Mustafâ nâm kimesne muvacehesinde işbu merkûmun babasında cihet-i karz-ı şer'iden olarak beşyüz guruş alacak hakkım olup babası ba'de'l-vefat ikiyüz altmışaltı senesi Saferü'l-hayrın guresinde işbu merkûmdan meblağ-ı mezkûru talep eylediğimde kendisi dahi ikrar ederek bana karzen deyn ve borc edinip bir kıt'a tahvil dahi i'tâ eylediğinden meblağ-ı mezkûru talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm cevabında külliye inkar etmekle müdde'î merkûm iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan 'Ayyaş Ağa ibn Ahmed ve

Mehmed ibn Ahmed nâm kimesneler şehadetleriyle merkûm Süleyman'ın tarih-i mezkûr meblağ-ı mezkûr beşyüz guruşu ikrar ederek karzan deyn edininip tahvil i'tasını bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle meblağ-ı mezkûr beşyüz guruşun müdde'i 'aleyh merkûm Süleyman'dan şer'an tahsili lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr. Fi 17 S sene 268. (17 Safer 1268 / 12 Aralık 1851).

157-2 Kiracının Ölümüyle Sahibine Menzilin Geri Verilmesi Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i devam-ı ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Kösedere-i zimmî Mahallesi mütemekkinlerinden işbu ba'isü'r-rakim Şeytan oğlu Biyroz veled-i Manuk nâm zimmî Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerîf mahalle-i merkûme mütemekkinlerinden iken bundan akdem halik olan Kassap Çördük Artin veled-i Evâkim nâm halikin veraseti zevcesi Varetni bint-i Artin ve sulbî kebir oğulları 'Abkar ve sagîr Vûkalus ve Evanes ve gâib 'ani'l-beled Enteralüs ve sulbiye-i sagîre kızları Maryem ve Dalyek nâm nasraniyelere münhasıra oldukdan sonra verese-i mersûmûndan mersûm sagîr zimmî bi'l-asale ve sagîretan-ı mersûmetanın ba-hüccet-i şer'îye vasîleri olmağla bi'l-vesaye ve gâib-i mersûmun tereke-i halik-i mersûmdan hissesi ba-irade-i seniye cânib-i beytü'l-male 'aid olmağla beytü'l-mal emini bulunan Sivas Eyâleti Defterdarı 'izzetlü Salih Rıf'at Beg Efendi tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikri li-ecli'l-husume vekil-i şer'isi Zabtiye 'Abdullah bin 'Alae'd-din nâm kimesne ile halik-i mersûmun zevcesi Varetni nâm nasraniye bi'l-asale muvacehelerinde mahalle-i merkûmede kâin bir taraftan 'Abdi oğlu ve bir taraftan Mehmed ve bir taraftan Fâtıma Hatun mülkleri ve taraf-ı rabi'i tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab iki bab menzil ve bir mikdar havlu-yu müştemil mülk-i menzil akdemce mahalle-i merkûme sâkinlerinden Ma'lumoğlu kızı Saniye bint-i Mehmed nâm hatunun taht-ı tasarrufunda mülkü iken tarih-i i'lamdan onaltı sene akdem mezbûre Saniye Hatun'dan yediyüz elli guruş semen-i makbuza bi'r-rıza iştirâ idüp benim mülk-i müşteram iken tarih-i mezkûrda halik-i mersûm Artin zimmî eniştem olmağla menzil-i mezkûrun beher senelik onbeşer guruş icar-ı kat'i idüp icar-ı mezkûru beher sene bana teslim ederek menzil-i mezkûrda mümekkin iken halik oldukda icar-ı mezkûr fesh olmağla menzil-i mezkûru bana teslime tenbih olunması

muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl varis-i mersûmûn kebirleri ikrar idüp ancak vasîyin varis-i sagîrleri haklarında ikrarı sahih olmadığından vekil-i merkûmun dahi icarına mebni müdde'î mersûm Biyros zimmî iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda mahalle-i merkûme sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Mustafâ bin Mehmed ve Hacı Mehmed bin 'Ali nâm kimesneler bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle menzil-i mahdud-ı mezkûrdan varis-i mersûmûn ile vekil-i merkûm 'Abdullah'ın kefayedleriyle müdde'î mersûmun mülk-i müşterası olduğundan zabt ve tasarrufuna tenbih olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Fi 17 S sene 268 (17 Safer 1268 / 12 Aralık 1851).

158-1 Mülk Satışına İtirazın Reddi

Ma'rûz-ı dâ'î-i devam-ı ömrü devletleridir ki,

Sahib-i arzuhal cariyelerinin vâki' olan istida'sına müsa'ade-i 'aliyeleri erzan buyurularak bala-yı arzuhale keşide-i süluk-i satur buyurulan buyruldu-yı daverilerine imtisalen medine-i Sivas'da vâki' Akça Bölge Mahallesi sâkinlerinden zâtı ta'rif-i şer'i ile ma'rufe işbu ba'isü'l-i'lam Hadice bint-i Yusuf nâm hatun tarafından da'vây-ı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'isi Mustafâ bin 'Ali nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde müvekkil-i mezbûrenin bint-i mu'annidisi Hadice ve kız karındaşları Fâtıma ve 'Âyşe bint-i Halil nâm hatunlar taraflarından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikri li-ecli'l-husume vekil olup vekaleti Hüseyin bin 'Osman ve Hasan ibnü'l-merkûm 'Osman nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve subut vekaletine hükm-i şer'i lâhık olan 'ammileri Ahmed bin 'Ömer nâm kimesne muvacehesinde mahalle-i merkûmede kâin bir taraftan merkûm Ahmed Ağa ve bir taraftan 'Abdullah ve bir taraftan Hacı Bekir Efendi mülkleri ve taraf-ı rabi'i tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab kış evi ve bir aralık ve bir mikdar havlu ve derun havluda ber-mamure sayki suyu müştemil mülk-i menzil müvekkilim mezbûrenin zevci ve mezbûratların babaları merkûm Halil ibnü'l-merkûm 'Ömer nâm kimesnenin babasından müntakil zabt ve tasarrufunda iken merkûm Halil hal-i hayatında ikiyüzaltmışiki senesi Muharremü'l-Haramın guresinde menzil-i mezkûru bey'-i bat-ı sahih ile bi'r-rıza altıyüz guruşa zevcesi müvekkilem mezbûreye bey' ve teslim ve temlik eyleyüp mezbûre dahi ba'de'l-

iştirâ ve'l-kabul ve semenini dahi tamamen teslim idüp menzil-i mezkûr müvekkilem mezbûrenin mülk-i müşterası iken merkûm Halil ba'de'l-vefat kızları müvekkile-i mezbûreler fuzuli müdahaleden hali olmaz su'âl olunup menzil-i mezkûra olan bi-vech müdahalelerinin men' ve def' olunması muradımdır deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vekil-i merkûm dahi cevabında menzil-i mezkûru müdde'ye-i mezbûrenin ber-minval-i muharrer iştirasını külliye inkâr etmekle müdde'i vekil-i merkûm ber-minval-i muharrer müdde'asını iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda medine-i merkûme sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' Hacı Mehmed bin Ahmed ve Mehmed bin 'Ali nâm kimesneler şehadetleriyle müteveffa-yı mezbûrun tarih-i mezkûrda ber vech-i meşruh menzil-i mezkûru bey'ini ve yine medine-i merkûmeden 'Abdulkadir bin 'Ömer ve Hayrullah bin 'Ömer nem kimesneler şehadetleriyle sümün-i mezkûru müteveffa-yı merkûma teslimini bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyüp mucibiyle müdde'ye-i 'aleyh mezbûrat hatunların menzil-i mezkûrda kefayedleriyle müdde'ye-i müvekkile-i mezbûre Hadice nâm hatunun mülk-i müşterası olmak üzere zabt ve tasarrufuna tenbih olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr, fi 21 S sene 268. (21 Safer 1268 / 16 Aralık 1851).

158-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'i-i devam-ı ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Sarı Şeyh Mahallesi mütemekkinlerinden Karabet veled-i Agob nâm zimmî ile yine medine-i merkûme mütemekkinlerinden Çuhasızoğlu Ohanes veled-i Artin nâm zimmîler Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde medine-i merkûme mütemekkinlerinden Filyos oğlu Marderos nâm zimmî muvacehesinde tarih-i i'lamdan altı mah akdem işbu mersûmun gâib-i 'ani'l-beled 'Ali Kavvas'a üçbin guruş deyni olup merkûmun dahi hâzır-ı bi'l-meclis Altunoğlu Neşan zimmîye üçbin guruş deyni olmağla mersûm Marderos zimmîyi merkûm 'Ali Ağa hâzır mersûm Neşan zimmîye havale eyledikde kabul etmediğinden işbu mersûm benim için her biriniz biner guruşun edasına kefil oluduk ben dahi müehharan meblağ-ı mezkûru sizlere eda ederim deyu taahhüd ve emrine mebni bizler dahi salifü'l-beyan biner guruşun mersûm Neşan zimmîye edasına kefil

olduğumuzdan meblağ-ı mezkûru kefaletimiz hasebiyle bizlerden mersûm Neşan zimmî ahz eylediğinden bizler dahi meblağ-ı mezkûru mersûm Marderos zimmîden talep ederiz deyu her biri ba'de'd-da'vâ ve 's-su'âl mersûm dahi cevabında benim gâib-i ani'l-beled Kazgancı oğlu Begos ile beynimizde boyacılık(?) şirketinden dolayı ahz-ı i'tamız olup mersûmun tarafından vekil-i müsbetesi bulunan Kavakçı oğlu Karabet veled-i Mennas zimmî ile işbu yedimde olan i'lam-ı şer'i mucibince ba'de'l-murafa'a benden nesne lazım gelmemiş ise de mübaşir merkûm 'Ali Ağa beni der-'aliyeye götürmek üzere tazyik eylediğinden müehheran yine hâzır-ı bi'l-meclis Serbedar oğlu Begos zimmî ben vekil olurum seninle sulh olalım deyu onbirbin guruşa fuzulî sulh olup meblağ-ı mezkûrdan üçbin gurusunu ben dahi nefsimi tahallüs için mübaşir merkûma ücret vermek üzere razı olup merkûm 'Ali Kavvas dahi mersûm Neşan zimmîye deyni olduğundan beni havale göstermiş ise de kabul etmediğinden ben dahi işbu mersûmanı ikibin gurusun edasına kefil olun deyu emreylediğimden mersûman dahi kefil olup meblağ-ı mezkûrları müehheran mersûm Neşan zimmîye teslim eylediler deyu emrini ikrar eylediğinden bu vechile musalaha ve havaleleri sahih olmayup ancak mersûmana meblağ-ı mezkûrun edasıyla kefil olun deyu emrini mersûm Marderos zimmî ikrar etmekle mucibiyle meblağ-ı mezkûr ikibin gurusun müdde'i mersûman Karabet ve Ohanes nâm zimmîlere edasıyla mersûm Marderos zimmî ilzam olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l-emr. Fi 21 S sene 268. (21 Safer 1268 / 16 Aralık 1851).

159-1 Mülk Anlaşmazlığı Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i devam-ı ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Şems Feraş Mahallesi sâkinelerinden zâtı ta'rif-i şer'i ile ma'rufe olan işbu ba'isetü'l-i'lam Fâtıma bint-i 'Ali nâm hatun tarafından da'vâyı âtiyyü'z-zikre vekil müseccel-i şer'isi zevci Hüseyin bin Hasan nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde medine-i merkûme sâkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği İmamoğlu Ebubekir bin Mehmed nâm kimesne muvacehesinde Hafik Nahiyesi'ne tâbi' Himmet Fakı Karyesi arazisinde Acıgöl nâm mahalde bir haddi Karaca tarlası ve bir haddi Mehmed tarlası ve bir haddi Caluk Halil ve bir haddi çakır çukur ile mahdud

tahminen bir kile tohum isti'ab eden tarla akdemce Molla 'Osman'ın zabt ve tasarrufunda iken ellidört tarihinde bila-veled fevt olup tarla-yı mezkûr ile sa'ir arazileri ma'lul ve mu'attal kalup tarih-i mezkûrda müvekkilem mezbûre ile gaib-i 'ani'l-meclis Hadice hatun arazilerini mahlulünden tapuya alıp ondört senedir müvekkilem mezbûre arazi-i mezkûrda hissesini ihya ve zira'at ederek mutasarrıf iken işbu merkûm fuzuli müdahale eylediğinden müvekkilem mezbûre tarih-i i'lamdan bir gün akdem işbu merkûmun fuzuli zira'atına muttali' olup kendisine ifade eyledikde tarla-yı mahdud-ı mezkûr senin zabt ve tasarrufunda ba-tapu mülkündür tarla-yı mezkûra mukabil bir kıt'a tarla vereyim deyu mukırr ve mu'terif olduğundan su'âl olunup tarla-yı mahdud-ı mezkûrdan kefayediyle müvekkilem zevcem mezbûrenin zabt ve tasarrufuna tenbih olunması muradımdır deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında tarla-yı mahdud-ı mezkûr müdde'îye-i mezbûrenin taht-ı tasarrufunda olup mukabelesinde bir kıt'a tarla i'tâ etmek üzere müdahalesini bi't-tû' ve'r-rıza ikrar etmekle ber-mucib-i ikrara mucibiyle tarla-yı mahdud-ı mezkûrdan müdde'î 'aleyh merkûmun kefayediyle müdde'îye-i mezbûre kema fi's-sabık zabt ve tasarrufuna tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehü'l emr. Fi 21 S sene 268. (21 Safer 1268 / 16 Aralık 1851).

159-2 Mîrâs Taksimi

Medine-i Sivas'da vâki' Ece Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Yusuf bin Salih nâm müteveffanın veraseti zevce-i metrukesi Raziye bint-i Ahmed ve sulbî sagîr oğulları Mustafâ ve 'Ali ve Ahmed ve kebire kızı Emine ve sagîre kızı Raziye nâm hatunlar ile babası merkûm Salih ve validesi Ümmü Gülsüm bint-i Mehmed nâm kimesnelere inhisarı 'inde's-şer'i'l-enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra müteveffa-yı merkûmun terekesi sagîrun-ı merkûmun vasîsi ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'ile takvim-i biha olunarak tahrir ve terkim ve beyne'l verese-i bi'l-fariyze'ti's-şer'iyye tevzi' ve taksim ve beyne'l-verese-i bi'l-fariyze'ti's-şer'iyye tevzi' ve taksim defteridir ki, ber-vech-i âtiyyü'z-zikri ve beyan olunur. Fi 21 S sene 268. (21 Safer 1268 / 16 Aralık 1851).

Der- zimmet Hacı Hamzalı Eyüp kuvvet akçesi, 700 guruş / der-zimmet Hüseyin Ağa'da 250 guruş / der-zimmet Bayatlı İsmâ'il Kethuda 300 guruş / der-

zimmet Kabaoğlu Musa, 960 guruş / der-zimmet Kabaoğlu Dede, 300 guruş / der-zimmet Bedelli kötü karının oğlunda, 100 guruş / der-zimmet Vergili Karyesi'nden Kandıra Memiş'de 180 guruş / mülk-i menzil-i baha, 400 guruş.

Yekün: 3190 guruş. Minha el-ihracat; mehr-i zevcesi Raziye Hatun, 150 guruş / resm-i kısmet, 76 guruş / kaydiyesi 4,5 guruş / varaka baha, 3 guruş.

Sahihü'l-bâkî: 2956 guruş. Li't-taksim-i beyne'l-verese:

Hisse-i zevce-i mezbûre Raziye, 369,5 guruş / Hisse-i ibn sagîrü'l-merkûm Mustafâ, 400 guruş, 15 para / Hisse-i ibn sagîrü'l-merkûm 'Ali 400 guruş, 15 para / Hisse-i ibn sagîrü'l-merkûm Ahmed, 400 guruş, 15 para / Hisse-i bintü'l-mezbûre Emine 200, guruş 7,5 para / Hisse-i bintü'l-mezbûre Raziye, 200 guruş, 7,5 para / Hisse-i ebü'l-merkûm Salih, 492 guruş, 30 para / Hisse-i ümmü'l-mezbûre Ümmü Gülsüm, 492 guruş, 30 para.

160-1 Mîrâs Taksiminin Devamı

Kable'l-kısme merkûm Salih dahi fevt olup veraseti zevce-i menkuhe-i metrukesi Ümmü'l-Gülsüm bint-i Mehmed ve oğlunun oğulları sagîr Mustafâ ve 'Ali ve Ahmed ve oğlunun kızları kebire Emine ve sagîre Fâtîma'ya münhasıra olduğu ba'de'd-tahkiki's-şer'i müteveffa-yı merkûmun terekesi merkûmunun vasîsi ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'ile tahrir ve terkim ve beyne'l-verese-i bi'l-fariyze'ti's-şer'iyeye tevzi' ve taksim defteridir ki ber-vech-i âtiyyü'z-zikri ve beyan olunur. Fi 21 S sene 268. (21 Safer 1268 / 16 Aralık 1851).

Deymi 1 döşek, 40 guruş / def'a deymi 1 döşek, 30 guruş / 1 çit yüzlü yorgan, 1 mitil, 40 guruş / 1 çit yüzlü yasdık, 15 guruş / 1 kilim, 80 guruş / 2 deymi minder, 20 guruş / 1 cedid kilim, 60 guruş / 1 sagîr yorgan, 20 guruş / 1 sagîr minder, 10 guruş / 2 dakik çuvalı, 60 guruş / 1 köhne minder, 5 guruş / 1 seklim çuvalı, 5 guruş / 2 sagîr çuval, 10 guruş / 1 merkeb, 40 guruş / evan nühas, kıyye 29, fi 15; 420 guruş / sagîr müstamel 1 yasdık, 10 guruş / hurdavathane, 50 guruş / def'a 20 dakik çuvalı, 40 guruş / kahve takımı, 15 guruş / 1 esb keçesi, 10 guruş / 1 tahta, 5 guruş / 1 teker, 15 guruş / der-zimmet-i Bedelli Kabaoğlu 'Osman, 235 guruş / der-zimmet yine karyede 'Ömer'de, 50 guruş / der-zimmet Cemo'nun Hacı 'Osman, 130 guruş / der-zimmet Nurvezli Kağızman oğlu 'Ömer, 625 guruş / der-zimmet Bedelli Bekir Kethüda ve Hasan ve Mehmed'de, 420 guruş / der-zimmet Hacı 'Ali'de, 187 guruş /

der-zimmet Yusuf ‘Alemdaroğlu Mustafâ, 120 guruş / der-zimmet terzi Serkiz zimmî, 100 guruş / der-zimmet Kılıcı Nazaroğlu Marderos, 259 guruş / der-zimmet Nurvezli İsmâ’il Kethü’da, 760 guruş / der-zimmet Bedelli ‘Alican karındaşı Mehmed’de, 10 guruş / der-zimmet Teymurcilik Karyesi Cin ‘Ali oğlu İbrahim, 530 guruş / der-zimmet Nurvezli Bekir Kethüda, 300 guruş / der-zimmet San’ullah oğlu Kocaoğlu, 180 guruş / der-zimmet Bedelli Mısdık, 77 guruş / der-zimmet Teymurcilik Karyeli ‘Aşık, 48 guruş / der-zimmet Bedelli Dekke’nin oğlu Feyzullah, 280 guruş / der-zimmet karyeden Gök ‘Osmanoğlu İbrahim, 216 guruş / der-zimmet Nevruz Karyesi’nde Ağca’nın Mehmed’de, 180 guruş / der-zimmet karyeden Çavuş oğlu Hacı, 87 guruş / der-zimmet karyeden Çavuş oğlu Hüseyin, 77 guruş / der-zimmet karyeden ‘Osman, 50 guruş / der-zimmet karyeden Evzen ‘Osman oğlunda, 50 guruş / der-zimmet Akviran Karyesi’nden Mahmud Kethüda, 400 guruş / der-zimmet Dere Karyesi’nde İsmâ’il, 30 guruş / der-zimmet karyeden Kel ‘Ali, 80 guruş / der-zimmet Medler Karyesi’nde Kayaoğlu Dede, 500 guruş / der-zimmet karyeden Kiler ‘Ömer, 130 guruş / der-zimmet Bedelli ‘Aşık, 100 guruş / der-zimmet Bedelli Mahmud, 100 guruş / der-zimmet Beyatlı Hasan Kethüda, 160 guruş / der-zimmet Keremet Karyeli Küçük ‘Osman, 80 guruş / der-zimmet Vergili Karyesi’nde Çoban Bekir’de, 60 guruş / der-zimmet karyeden Hoytarı oğlunda, 300 guruş / der-zimmet Bedel Karyesi’nde Kör Ahmed’de, 70 guruş / der-zimmet Bedelli Kaya uşağında, 60 guruş / mülk-i menzil kıymeti, 1000 guruş / Bala-yı kassamda muharrer müteveffa oğlundan hissesi, 492 guruş, 30 para.

Yekün: 9534 guruş, 30 para;-6236 (akdemce tahrir olunan defter-i kassam minha) = 3308 guruş 10 para. (sonra zuhûr eden eşya)-74 guruş (resm-i kısmet-i ‘adi ve kaydiyye minha) = 3234 guruş, 10 para, (me’a’l-bâkî taksim-i beyne’l-verese):

Hisse-i zevce-i mezbûre Ümmü-Gülsüm, 404 guruş, 14 para / Hisse-i ibnü’l-ibn merkûm Mustafâ, 707 guruş 24 para / Hisse-i ibnü’l-ibnü’l-merkûm ‘Ali, 707 guruş, 24 para / Hisse-i ibnü’l-ibn merkûm Ahmed, 707 guruş, 24 para / Hisse-i ibn bint-i’l-mezbûre Emine, 303 guruş, 32 para / Hisse-i ibn bint-i’l-mezbûre Raziye, 303 guruş, 32 para.

Kable’l-kısme mezbûre Ümmü-Gülsüm dahi müteveffiyeye olup veraseti sulbî kebir oğlu Eyüb nâm kimesneye inhisarı lede’ş-şer’i’l-enver zâhir ve nümayan olduktan sonra müteveffa-yı merkûmun terekesi varis-i merkûmun taleb ve

iltimasları ve ma'rifet-i şer'ile tahrir ve terkim ve beyne'l verese-i bi'l-fariyze'ti'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim defteridir ki, ber-vech-i âtiyyü'z-zikr beyan olunur. Fi 21 Safer sene 268.

Müteveffiye-i merkûmenin bade muharrer müteveffa oğlundan sūdüs hissesi, 492 guruş, 30 para / kendinden akdem fevt olan zevci zimmetinde mehri, 150 guruş / zevci müteveffada (...) defter-i kassamda mestur hissesi, 779 guruş / müteveffa-yı merkûmdan olarak balada muharrer haric kassam, 404 guruş, 14 para.

Yekün:1826 guruş, 24 para / Hisse-i ibn kebirü'l-merkûm Eyüb, 1826 guruş, 24 para.

161-1 Mîrâs Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömr ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Alahan Derbendi sâkinlerinden iken bundan oniki sene akdem fevt olan Ahmed bin Abdü'l-Gani nâm müteveffanın veraseti sulbî kebir oğulları 'Abdullah ve İsmâ'il ve Yusuf ve 'Ali ve sulbiye-i kebir kızları Zeliha ve 'Âyşe ve Sultan ve Fâtıma ve Zeyneb ve Elif nâm hatunlara inhisarı'ş-şer'i verese-i merkûmundan merkûm 'Abdullah nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde li-ebeveyn er karındaşı olup savb-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'l-i'lam 'Ali ibnü'l-merkûm Ahmed nâm kimesne muvacehesinde babamız müteveffa-yı merkûmun işbu yedimde olan defter mucibince bi'l-cümle terekesine karındaşım merkûm 'Ali vazı'u'l-yed olduğundan hisse-i ber-mucib defter-i irsiyemi talep ederim deyu bi'l-verase ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında babamız müteveffa merkûm tarih-i i'lamdan onaltı sene akdem fevt olup benimle diğer karındaşlarım sagîr olduğumuz halde işbu merkûm tereke-i müteveffa-yı merkûmu ma'rifet-i şer'ile tahrir ettirip kendine isabet eden hissesini ahz ve kabz etmişken ba'dehu altmışaltı senesi Şevvâl-i şerîf'in ayında kazâmız nâibi Şerîf Efendi huzurunda bi-tekrar bizlerden hisse da'vâ idüp müdde'i merkûme Derbend-i mezkûrda kâin ma'lumu'l-hudud ve'l-ciran iki göz dam ve bir 'aded öküz ve bir kil(e) hınta teslim idüp merkûm dahi ba'de'l-ahz ve'l-kabul gerek babamız müteveffa-yı merkûmun ve gerek validemiz müteveffiyenin terekelerinden mîrâs da'vâsına müte'allık 'amme-i da'vâdan zimmetlerimizi ibra-ı 'âmm sahih-i şer'i ibra ve iskat-ı hakk eylediğinden yedimize bir kıt'a hüccet-i şer'i

i'tâ olundu deyu hüccet-i mezkûru ibraz ve def' eyledikde def'-i mezkûru müdde'î merkûm külliyyen inkar etmekle müdde'i 'aleyh merkûm maru'z-zikr def'-i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda Derbend-i mezkûr sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki' olan Çolak Mustafâ bin Mustafâ ve Halil bin İbrahim oğlu Mehmed bin Halil şهادetleriyle vâki' meşruhasını bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyip mucibiyle müdde'i merkûm 'Abdullah tereke-i müteveffa-yı merkûmdan hisse da'vâsından şer'an men' ve def' olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr li-men lehu'l-emr. Fi 21 S sene 68. (21 Safer 1268 / 16 Aralık 1851).

161-2 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömr ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Sarı Şeyh Mahallesi mütemekkinlerinden Ekinoglu Agob veled-i Karabet nâm zimmî Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde Hafik Nahiyesi'ne tâbi' Kaldı Karyesi mütemekkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'r-rakim Evanos veled-i Kabriyl nâm zimmî muvacehesinde ikiyüz altmışbeş senesi Şevvâl-i Şerîf'in birinci günü boyahanede işbu mersûmun li-ebeveyn kız karındaşı Hümasi bintü'l-mersûm Kabriyl nâm nasraniyeye ikibinikiyüz guruş der-'âliyede zevci eda etmek üzere benden nakden bövülce(?) ahz idüp meblağ-ı mezkûrun edasına işbu mersûm Evanos kefil olduğundan meblağ-ı mezkûr hâlâ zimmetinde olmağla mersûm Evanos'dan kefaleti hasebiyle taleb eylediğimde edada muhalefet eder deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm Evanos dahi cevabında külliyyen inkâr etmekle müdde'i mersûm Agob ber-minval-i muharrer iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan Ahmed bin 'Osman ve İstefan veled-i Begos nâm zimmî şهادetleriyle meblağ-ı mezkûrun edasına mersûm Evanos zimmînin kefaletini bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyip müdde'î-i 'aleyh mersûm Evanos cevabe-i ahire te'addi birle altmışbeş senesi Ramazan-ı şerîf'in bayramına üçgün kala Tecer Dağı'na hatab getirmeye gidüp bir mah odun kat' eylediğini tevtüren isbat ederim deyu def'a tesaddi eylediğinde mezkûr Tecer Dağı karye-i merkûmeye on sâ'at mesafe olup mesafe-i ba'id olmadığından müdde'i 'aleyh mersûmun vâki' olan def'i iltifata şayan olmayup mucibiyle meblağ-ı mezkûr

ikibinikiyüz guruşun mersûm Evanos zimmîden kefaleti hasebiyle tahsiline ba'de'l-hükm müdde'î-i 'aleyh mersûm Evanos zimmî be-tekrar def'a tasaddi-i birle bundan altı mah mukaddem mersûm Agob kendi boyahanesinde kaldılı Evanos'da alacak hakkım yokdur kefilde degildir ancak mersûm Evanos'un mersûme esasen hemşeresi olduğu hasebiyle meblağ-ı mezkûru istiyorum meblağ-ı mezkûrda ber-vech-i medhali yokdur deyu ikrar eyledi deyu tesaddi eylediği def'i lede'l-istifta'-ı mersûm Evanos'un def'i ba'de'l-hükm sihhatiyle cevab buyurulmağın mersûm Agob'un inkarına mebni müdde'î-i 'aleyh mersûm Evanos'dan def'i meşruhasına mutabık beyyine talep olunup şerait-i kabul haklarında vâki' olan yine karyeden Agob veled-i Kirkor ve Tekfos veled-i Gürkas(?) şehadetleriyle def'i meşruhasını bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyledikde mersûm Agob cevabında şahid mersûmanların bana garaz-ı dünyevileri ve bana zarar oldukda mesrur olurlar ve karım ile mükedder olduklarını isbat ederim deyu şahid-i cerh murad eyledikde müdde'î mersûm Agob zimmîye cerh için mühlet lazım gelmez ise de ba'de'l-imhal ve'l-istihsal ityan-ı beyyineye kadir olamadığından başka şahidin cerhine zaman dahi olmayup re'y-i hâkim ile olduğundan mucibiyle müdde'î mersûm cerh da'vâsıyla müdde'î-i 'aleyh mersûm Evanos zimmî üzerine olan kefalet da'vâsından şer'an men' ve def' olduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Fi 21 S sene 68. (21 Safer 1268 / 16 Aralık 1851).

162-1 Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i devam-ı ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Yıldızeli Kasabası'na tâbi' Bilasur Karyesi sâkinlerinden ve 'asakir-i nizamiyye-i hazret-i şahaneden Sivas mevki'inde Taşhan'da mevcut süvari topcu alayının üçüncü bölüğünde birinci onbaşının birinci nefer olup bundan akdem fevt olan Halil bin Ebubekir nâm müteveffanın hasran varisi babası merkûm Ebubekir ibn Hüseyin nâm kimesneye münhasıra olup (...) Ebubekir tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel-i şer'isi oğlu Süleyman nâm kimesne Sivas mahkemesinde meclis-i şer'i-şerîf-i enverde 'asakir-i mezkûr binbaşısı Hatem Ağa tarafından dahi da'vâ-yı âtiyyü'z-zikri muhasameye vekil-i müseccel-i şer'isi Mülazım Nebi Ağa ibn İbrahim nâm kimesne muvacehesinde müvekkilim merkûmun oğlu müteveffa Halil'in terekesinden ba-defter

ikiyüzonsekiz guruş ‘asakir-i hazret-i şahane sandığında ba-irade-i seniyye hıfz olduğundan veraseti müvekkilim merkûm Ebubekir’e münhasıra olmağla meblağ-ı mezkûr ikiyüzonsekiz guruşu talep ederim deyu bi’l-vekale ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl vekil-i merkûm dahi cevabında müteveffa-yı merkûmun terekesi olan ikiyüzonsekiz guruşu sandık-ı mezkûrda mevcut olduğunu ikrar ancak müdde’i müvekkil merkûmun varis olduğunu inkar etmekle müdde’i vekil merkûm iddia’sını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki’ olan karyeden Hüseyin bin ‘Ali ve ‘Osman ibn Halil nâm kimesneler şehadetleriyle müteveffa-yı merkûm müvekkili merkûmun sulbî oğlu olduğunu bi’l-muvacehe vech-i şer’i üzere isbat eyleyip mucibiyle meblağ-ı mezkûr ‘asakir-i şahane sandığından müdde’i vekil merkûma teslimine vekil-i merkûm Nebi Ağa’ya tenbih olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu. Bâkiyyü’l-emr li-men lehü’l-emr . Fi 29 S sene 268. (29 Safer 1268 / 24 Aralık 1851).

162-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Ma’rûz-ı dâ’î-i ömrü devletleridir ki,

Medine-i Sivas’da vâki’ Bahtiyar Bostanı Mahallesi sâkinelerinden olup işbu ba’isü’l-i’lam Na’ile bint-i Mehmed nâm hatun tarafından da’vâ-yı âtiyyü’z-zikre vekil-i müseccel-i şer’isi Fethullah Ağa bin Hasan nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer’i-şerîf-i everde medine-i merkûme sâkinelerinden Şerîfe bint-i İsmâ’il nâm hatun tarafından da’vâ-yı âtiyyü’z-zikri muhasamaya vekil-i müseccel-i şer’isi Halil bin Mikdad nâm kimesne muvacehesinde tarihten bir sene akdem müvekkilem mezbûrenin zevci müteveffa Süleyman bin Hüseyin nâm kimesne fevt olmazdan mukaddem yedinde olan mülkü mahalle-i merkûmede kâin iki taraftan Kılğuzlu ‘Ali ve bir taraftan müteveffa-yı merkûm mülküne ve bir taraftan Hatice Hatun mülkü ile mahdud bir mikdar mülk-i menzili müvekkilem mezbûrenin murisi müteveffa-yı merkûm Süleyman hal-i hayatında menzil-i mezkûru ikiyüzotuz guruşa işbu merkûmun müvekkilesi mezbûre Şerîfe’ye kendisi ölünceye kadar görmek şartıyla ve mabeyinlerinde olan duvarını dahi ta’mir etmek şartıyla bey’ ve kabz-ı sümün eyledikde su’âl olunup mucib-i şer’isi icra olunmak muradıdır deyu bi’l-vekale ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl müvekkil-i merkûm dahi cevabında altmışaltı senesi müvekkilem mezbûre menzil-i mezkûru tarih-i mezkûrda

ikiyüzotuz guruşa müteveffa-yı merkûmdan bi'r-rıza bey'-i bat-ı sahih-i şer'i ile iştirâ ve semenini teslim eyledi deyu mezbûrenin iştirasını ikrar ancak şurut ile iştirâ eylediğini külliyyen inkar etmeğin fesad-ı beyyinesi evla olduğundan müdde'î vekil-i merkûm ber-minval-i muharrer iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda yine mahalle-i merkûme sâkinlerinden olup haklarında vâki' olan İbrahim bin Mustafâ ve Mehmed bin Ahmed nâm kimesneler şahadetleriyle şart-ı mezkûr ile (...) mezbûre Şerîfe'nin iştirasını ve semen-i mezkûru teslimini bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyip mucibiyle müdde'î 'aleyh mezbûre Şerîfe'nin menzil-i mezkûru iştirasını fasid olduğundan kefa-yediyle menzil-i mezkûru tereke-i müteveffâ-yı merkûma idhal ve vereseler beyinlerinde taksimi lazım geldiğinden menzil-i mezkûrun semeni dahi müteveffa-yı merkûmun terekesinden tahsil-i birle müdde'îye-i mezbûre Şerîfe nâm Hatun'a teslimi lazım geldiği bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Fi 25 S sene 268. (25 Safer 1268 / 20 Aralık 1851).

162-3 Asakir-i Şahane Sandığından Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömr ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'a muzâfe Yıldızeli Kazâsı'na tâbi' Veliyüddin Karyesi sâkinlerinden ve 'asakir-i nizamiye-i hazret-i şahaneden Sivas mevki'inde Taşhan'da mevcut süvari topçu alayının birinci taburunun üçüncü bölüğünün beşinci onbaşının üçüncü neferi olup bundan akdem fevt olan Mansur bin Hasan nâm müteveffanın hasran varisi babası merkûm Hasan ibn 'Abdulhamid nâm kimesneye münhasıra olup mezbûr Hasan nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i şerîf-i enverde 'asakir-i mezkûr binbaşısı Hatem Ağa tarafından dahi da'vâ-yı âtiyyü'z-zikri muhasameye vekil-i müseccel-i şer'isi Mülazım Nebi Ağa ibn İbrahim nâm kimesne muvacehesinde oğlum müteveffa-yı merkûm Mansur'un terekesinden ba-defter yüzkırkdört guruş 'asakir-i hazret-i şahane sandığında ba-irade-i seniyye hıfz olduğundan veraseti bana munhasıra olmağla meblağ-ı mezkûr yüzkırkdört guruşu talep ederim deyu bi'l-verase ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl vekil-i merkûm dahi cevabında müteveffa-yı merkûmun terekesi olan yüzkırkdört guruş sandık-ı mezkûrda mevcut olduğunu ikrar ancak müdde'î merkûmun varisi olduğunu inkar etmekle müdde'î merkûm iddi'asını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan Sivas sükkanından Mehmed bin Hacı Ahmed ve İsmâ'il

ibn ‘Ömer nâm kimesneler şehadetleriyle müteveffa-yı merkûm müdde’î varis-i merkûmun sulbî oğlu olduğunu bi’l-muvacehe vech-i şer’i üzere isbat eyleyip mucibiyle meblağ-ı mezkûr yüzkırdört guruşu ‘asakir-i şahane sandığından müdde’î merkûm Hasan’a teslimi lazım geldiği bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu. Fi 5 Rebiü’l-evvel sene 68. (5 Rebiü’l-evvel 1268 / 29 Aralık 1851).

163-1 Mülk (Dam - ev) Anlaşmazlığı Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î-i ömr ü devletleridir ki,

Sivas’a muzâfe Hafik Nahiyesi kurralarından Kayenmedik(?) Karyesi sâkinlerinden Mustafâ bin Mehmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer’i-şerîf-i enverde yine karye-i merkûmeden olup savb-ı ‘alilerinden me’mur kulları ma’rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba’isü’l-i’lam Mustafâ bin Seyyid Ahmed nâm kimesne muvacehesinde karye-i merkûmede kâin ma’lumu’l-hudud ve’l-ciran üç göz dam akdemce işbu merkûmun zabt ve tasarrufunda mülkü olup tarih-i i’lamdan yedi sene akdem dam-ı mezkûrları yaka tarafından oğlu gâib-i ani’l-belde Mehmed nâm kimesneyi vekil idüp merkûm dahi bi’l-ve kale tarih-i mezkûrda dam-ı mezkûrları bana bin guruşa bey’-i bat ile bey’ ve teslim ve temlik idüp ben dahi ba’de’l-kabul tarih-i mezkûrdan beri dam-ı mezkûrlar yedimde li-şer’a mülküm iken işbu merkûm fuzuli müdahaleden hali olmaz su’âl olup müdahalesinin men’ ve def’ olunması muradımdır deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûm dahi cevabında külliyen inkar etmekle müdde’î merkûm maru’z-zikr iddi’asını mübeyyin beyana havale olundukda ba’de’l-imhal ve’l-istimhal ityan-ı beyyineden izhar-ı acz-i birle yemine dahi tâlip olmadığından mucibiyle müdde’î merkûm maru’z-zikr dam-ı mezkûrlar da’vâsından bila-beyyine şer’an men’ ve def’ olunarak müdde’i ‘aleyh merkûm Mustafâ’nın kema fi’s-sabık zabt ve tasarrufuna tenbih olduğu bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu. Bâkiyyü’l-emr limen lehü’l-emr. Fi 9 Ra sene 268. (9 Rebiü’l-evvel 1268 / 2 Ocak 1852).

163-2 Mülk(Ağıl) Anlaşmazlığı Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î-i ömr ü devletleridir ki,

Sivas Eyâleti kazâlarından Gedikçibık(?) Kazâsı’na tâbi’ Mehne Karyesi sâkinlerinden ve Mevkiler ‘Aşîreti’nden işbu ba’isü’l-i’lam Hacı Hüseyin bin

Hüseyin nâm kimesne tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil olup vekaleti zabtiye İbrahim bin İbrahim Daye-i Selim Karyesi'nden Mehmed Emin bin Mehmed nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer'i lâhıkk olan sulbî kebir oğlu Molla 'Osman nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde sahib-i arz vekili hâzır olduğu halde yine kaza-i merkûme tâbi' Celil Karyesi sâkinlerinden olup savb-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Hüseyin bin Mustafâ nâm kimesne muvacehesinde Mehne Karyesi arazisinde Kılıckaya demekle ma'ruf bir taraftan Kara Kal'a ve bir taraftan Diyuklü Yurdu ve bir taraftan Karabıçak oğlunun ağıl başı ve bir taraftan tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab ağıl işbu merkûmun ceddî 'Osman ve babası merkûm Mustafâ'nın iştiraken mülkleri iken otuzdokuz senesi Receb-i Şerîf'in onüçüncü günü ağıl-ı mezkûru babam müvekkilim merkûm Hacı Hüseyin'e yüzseksen guruşa bey' ve fariğ ve teslim ve kabz-ı semen eylediklerinden ağıl-ı mezkûra babam merkûm şimdiye kadar işbu işbu merkûmun babası muvacehesinde ba-tapu onbeşer sene bilaniza' mutasarrıf iken merkûm Hüseyin ağıl-ı mezkûra bi-vecih müdahaleden hâlf olmaz su'âl olunup müdahalesinin men' ve def' olunması muradımdır deyu ba'de'da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında ağıl-ı mahdud-ı mezkûr üç sehmi i'tibariyle bir sehmi babam merkûm Mustafâ'nın ve bir sehmi validem Kezban'ın ve bir sehmi haletem 'Âyşe'nin iştiraken mülkleri olup babam merkûm onbeşer sene akdem ba'de'l-vefat hissesi bana intikal eyleyip işbu merkûm ağıl-ı mezkûru şimdiye kadar fuzuli tasarruf eder deyu tarafeynin da'vâ-yı meşruhalarına lede'l-istifta müdde'i 'aleyh merkûm Hüseyin'in bu vechile da'vâsı mürur-ı zaman ile bila-emr istima' caiz olmadığına cevab budur ki nefyden ma'ada babası merkûm Mustafâ onbeşer sene hayatında bila-'özl sükut eylemiş olduğundan şer'an merkûm Hüseyin bin Mustafâ ağıl da'vâsından men' ve def' olup müvekkiline izafetle Hacı Hüseyin bin Hüseyin nâm kimesnenin ağıl-ı mahdud-ı mezkûru kema fi's-sabık zabt ve tasarrufuna tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr kema lehü'l-emr. Fi 7 Ra sene 68. (7 Rebiü'l-evvel 1268 / 31 Aralık 1851).

163-3 Vasî Ta'yîni

Medine-i Sivas mahallatından Sarı Şeyh Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem halik olan Balmumcu sagîr veled-i Ağya nâm zimmînin sulbiye-i

sagîre kızı Savreh nâm sagîre babası halik-i mersûmdan isabet ve intikal eden emval ve eşyasını hıfza ve tesviye-i umuruna kıbel-i şer'den ber-mustakim vasî nasb ve ilzam olmağın sagîre-i mersûmenin akrabasından olup her vechile beyinlerinde müstakim-i umur vesayeti ru'yete kadire idüğü zeyl-i rakiymede muharrerü'l-esami zimmîler ahbarlariyle 'inde'ş-şer'i'l-enver zâhir ve nümayan olan işbu ba'isü'r-rakim Esrail veled-i Begos nâm zimmîyi hâkim-i mevki' sadr-ı kitab ve tûbâlehu hüsne-meab Efendi Hazretleri zabt ve hıfz ve tesviye-i umurunu rü'yete vasî nasb olduğu ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hadi ve'l-ışrin min-şehr-i Saferü'l-hayr li-sene seman ve ve sittîn ve mi'eteyn ve elf. (21 Safer 1268 / 16 Aralık 1851)

Çıkrıkçı Evhan veled-i Artin ve Çizmece Evhanos veled-i Karabet ve 'Arakil veled-i Begos.

164-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Medine-i Sivas'a muzâfe Yıldızeli Kazâsı'na tâbi' Olukman Karyesi sakinlerinden Buluhani(?) mukarrer ve mutasarrıfa olan Mehmed bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımı't-tevkerde medine-i merkûme mahallatından 'Osmanpaşa Mahallesi sakinlerinden işbu ba'isü'l-i'lam 'Ali ibn 'Abdullatif nâm kimesne mehazırında bi't-tû'ı ve'r-rıza ikrar-ı tâm ve takrir-i kelam idüp 'akd-i âtiyyü'z-zikrin suduruna değin yedimde irsen mülküm olup 'Osmanpaşa Mahallesi'nde kâin bir taraftan Deli Ümmühani ve bir taraftan tarîk-i 'amm ve iki taraftan Ramazanoğlu Mehmed mülkleri ile mahdud bir bab kış evi me'a seki tahtı odunluk ve bir bab fevkani oda ve merdivanbaşı ve bir mikdar havlu-yu müştemil mülk-i menzilimi bi-cümleti't-tevabi' ve'l-levahık tarafından icab ve kabulü hâvî şurut-ı müfsideden 'ari bey-i bat-ı sahih-i şer'i ile işbu merkûma binüçyüz guruşa bey' ve teslim ve temlik eylediğimde merkûm dahi ber-minval-i muharrer işтира ve teslim ve temlik ve kabullerinden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr binüçyüz guruşu müşteri merkûm 'Ali yedinden bi't-temam ve'l-ikmal ahz ve kabz eyledim fi-ma ba'd salifü'z-zikr menzil-i mahdud-ı mezkûrda benim aslen ve kat'an 'alaka ve müdhalim kalmayup müştemilatıyla müşteri merkûmun müşterası ve hakk-ı sarihi olmuşdur keyfe-mayeşa ve haysüma yehtar mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdiki'ş-şer'i ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tasi' min-şehr-i

Rebi'ü'l-evvel li-sene seman ve sittîn ve mi'eteyn ve elf. (9 Rebiü'l-evvel 1268 / 2 Ocak 1852).

Şarkışlalı Hacı Efendi ve Muhtaf Hüsein Ağa ve Hüseyin Efendi ibn Emin Efendi ve Harta oğlu Ahmed Ağa Na'lband Hasan oğlu 'Ömer Ağa.

164-2 Fahış Mülk Satışının İptali

Ma'rûz-ı dai-yi ömr ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas'da vâki' Bahtiyar Bostanı Mahallesi mütemekkinlerinden işbu ba'isü'r-rakim Kerakos veled-i Bilyos nâm zimmî Sivas mahkemesinde huzur-ı şerif-i enverde medine-i merkûme mütemekkinlerinden olup savb-ı 'alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği Manuk veled-i Kabriyl nâm zimmî muvacehesinde medine-i merkûmede Baldırpazarı Mahallesi'nde kâin bir taraftan semerci Erakil zimmî ve bir taraftan lülecî Karabet zimmî mülkleri ve iki taraftan tarîk-i 'amm ile mahdud bir bab kış evi ve bir mikdar havlu-yı müştemil mülk-i menzili tarih-i i'lamdan dört mah akdem benim mülkumdür üçbin guruş değer deyu medh ederek bana üçbin guruşa bey'-i bat ile teslim eylediğinden ben dahi kabul eyledim ise de mersûm beni ta'yir idüp aldatmış olduğundan başka menzil-i mezkûrun zemîni dahi vakıf olduğundan mersûma reddolunması muradıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm dahi cevabında menzil-i mezkûru tarih-i i'lamdam sekiz mah akdem ba-ma'rifet-i evkaf İlyas oğlu Hafız Ahmed nâm kimesneden ikibinsekizyüz guruşa iştira' idüp mersûm dahi ol meclisde işbu mersûma üçbin guruşa bey' idüp menzil-i mezkûr ihalesinde üçbin guruş kıymet eder deyu takrir eylediğini fakat kabn-ı fahiş olduğunu inkar idüp husus-ı mezkûr mahallinde naib ma'rifetiyle keşf olunmasını tarafeyn iltimas eylediklerinde taraf-ı şer'den naibimiz 'Ömer Şükrü Efendi da'ileri ve esna-ı şer'ile menzil-i mezkûra varup mahalle-i merkûm muhtarı Mehmed Efendi ve Nu'man Ağa ve Yusuf Ağa ve neccar ustası Kirkor ve yeğenbaşı Kirkor ve Evanes ve sair komşuları hâzır olarak menzil-i mezkûrun binası ve ehl-i vukufun ahbarlarıyla keşf olundukda cümlesi binbeşyüz guruşa baliğ olup nihayet ikibinüçyüz guruşdan ziyade baha etmediğinden naib mûmâ ileyh ve me'an mürsil-i emna-i şer'ile huzur-ı şer'a ifade ve ahbar eylediklerinden menzil-i mezkûrun bey'inde takrir ve tahmin-i fahiş olduğu 'inde'ş-şer'i'l-enver zâhir ve nümayan olmağın mucibiyle bey'-i mezbûr şer'i olmadığından

menzil-i mezkûrun müdde’i ‘aleyh merkûm Manuk zimmîye reddi lazım geldiği bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu. Fi 11 Ra sene 68. (11 Rebiü’l-evvel 1268 / 4 Ocak 1852).

164-3 Ölüm Keşfi

(Sara illetinden düşüp ölen için keşf ve mu’ayene)

Ma’rûz-ı dai-yi ömr ü devletleridir ki,

Husus-ı âtiyyü’z-zikrin mahallinde keşf ve mu’ayene olunması için taraf-ı şer’den naib iltimas lüzumunu irsal olunan naibimiz es-Seyyid Mehmed Nuri Efendi da’ileri taraf-ı devletlerinden me’mur ve zabtıye Süleyman kullarıyla Hafik Nahiyesi’ne tâbi’ Gökdin Karyesi mütemekkinlerinden Zümrüd bint-i Nevresyes nâm nasraniyenin laşesi olduğu menzile varıp karye ahalileri ve muhbirleri ve varis-i zevci Agob veled-i Murtaviyet süduriyye-i kebire kızı Barnek nâm nasraniyeler hâzır oldukları halde halik-i mersûme akdemleri sar’a illetine mübtela olup tarihinden altı gün akdem komşudan nan-ı ‘azîr bişirmek için leylen sa’at oniki sırasında ‘azimet Hamcu zimmînin damı üzerinde mübtela olduğu ‘illet-i mezkûre tutub kendini dam üzerinden tarîk-i ‘amme bırakıp sol tarafı şikest olarak üçgün mürurunda halik olduğunu haber vermeleriyle varis-i mersûman Ağya ve kızı Barnek nasraniyeler de su’al eylediklerinde minval-i muharrer üzere olup bir kimesneden da’vâ ve niza’ımız yokdur deyu takrirlerini naib mûmâ ileyh mahallinde ketb ve tahrir ve ‘ala vuku’a huzur-ı şer’a inha ve ihbar etmeleri huzur-ı devletlerine i’lam olundu. Fi 13 Ra sene 68. (13 Rebiü’l-evvel 1268 / 6 Ocak 1852).

165-1 Muhâla’a Da’vâsı

Medine-i Sivas’da vâki’ Akça Bölge Mahallesi sâkinelerinden zâtî-i zeyl-i derun-ı hüccet-i şer’iyyede muharrerü’l-esami müslimin ahbarlarıyla ma’rufe olan Medine bint-i İsmâ’il nâm hatun tarafından da’vây-ı âtiyyü’z-zikre ve sulh ve ibraya vekil olup vekaleti Halil Efendi ibnü’l-Hâc Mehmed ve ‘Ömer bin Mehmed nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer’i lâhık olan mezbûrenin o ki pederi Yusuf bin Halil nâm kimesne meclis-i şer’i-şerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin zevc-i sabıkı işbu ba’isü’l-kitab Mustafâ ibn Beyzad nâm kimesne mehazırında işbu merkûm müvekkilem mezbûrenin zevci olup beyinlerinde

münaza'at-ı kesire vuku'una mebni tarih-i hüccetden sekiz mah akdem müvekkilem mezbûreyi muhala'a-i sahiha ile hulu' eylediğinden zimmetinde mütekarır ve ma' kud-ı 'aleyh olan mehr-i müsemması ile nafaka-i 'adet-i ma'lume ve elli adet rub' iye ve iki kat elbise ve bir kat yatak ve bir çift küpe ve ba-defter müfredat-ı cihazı olan eşyasını talep ederim deyu bi'l-vekale ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm dahi cevabında tarih-i mezkûrda müvekkile-i mezbûre baliğa olup bülüğünü dahi ikrar ederek ve mu'net-i süknası kendi üzerine olup ber-vech-i muharer mehr-i müsemması olan ikiyüzotuz guruşdan fariğa ve nafaka-i 'adet ve mü'net-i süknası kendi üzerine olup elli 'adet rub' iye ve iki kat elbise ve bir kat yatak ve bir çift küpe ve cihaz olan eşyasından bana bi'r-rıza fariğ olup ben dahi ol mukabelede hulu' eyledim deyu def' eyledikde ve def'-i mezkûru müdde'î vekil merkûm Yusuf dahi cevabında müvekkile-i mezbûre tarih-i mezkûrda sagîre olup ve müvekkile-i mezbûreye müdde'î-i 'aleyh merkûm Mustafâ eza eylediğinden kerhen fariğ olarak ol mukabelede hulu' eyledi deyu müvekkilesi mezbûre baliğa olarak muhale'asını külliye inkar etmekğın müdde'î-i 'aleyh merkûm ber-vech-i muharer def-i meşruhasını mübeyyin beyana havale olundukda ityan-ı beyyine sadedinde beynlerine muslihun tevassutiyle müdde'î vekil merkûm Yusuf nâm kimesneye 'an inkar cümlesinden ikiyüz guruş vermek üzere sulh olup her biri dahi sulh-i mezkûru ba'de'l-kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr ikiyüz guruşu merkûm Mustafâ müdde'î vekil merkûma tamamen teslim idüp fima ba'd müdde'î-i 'aleyh merkûme marû'l-beyan mehr ve nafaka va altun ve eşya da'vâsına müte'allık 'amme-i da'vâdan her biri bi'l-vekale ve bi'l-asale aherin zimmetlerini ibra-ı 'amm ile ibra ve her biri dahi aherin ibralarını kabul idüp bu vechele kat'ı münaza'a eyledikleri ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-salis-i 'aşar min şehr-i Rebi'ü'l-ula li-sene seman ve sittîn ve mi'eteyn ve elf. (13 Rebiü'l-evvel 1268 / 6 Ocak 1852).

Kara Molla oğlu Seyyid Hasan Ağa ve Kır Kalem-zade 'Ali Ağa ve Mehmed Efendi ibn Abdurrahman ve Mehmed Ağa ibn Mehmed.

165-2 Mülk Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömr ü devletleridir ki,

Sivas'a muzâfe Hafik Nahiyesi'ne tâbi' Çimenyenicesi Karyesi mütemekkinlerinden Manuk veled-i Keyvirik ve Agob veled-i Begos nâm zimmîler Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde karye-i merkûme sâkinlerinden olup savb-ı alilerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'l-i'lam İbrahim bin 'Ali nâm kimesne muvacehesinde karye-i merkûmede kâin bir taraftan Mîrâshan oğlu ve bir taraftan Ahmed oğlu mülkleri ve bir taraftan Cancin yolu ve bir taraftan su kuyusu ile mahdud bir kıt'a duman yeri ile bir kıt'a bostan dedemiz mülkü iken ba'de'l-halik babalarımıza intikal idüp müştereken zabt ve tasarruflarında iken işbu merkûm akdemce mahall-i mezkûrlar babamdan ve dedemden müntakil mülkumdür deyu kazamız Nâibi Recep Efendi huzurunda ba'de'l-murafa'a babalarımız mersûman isbat edemeyip merkûm İbrahim isbat ederek mahall-i mezkûrları fuzuli zabt etmiş olmağla mahall-i mezkûrlar şimdiye kadar babalarımızın tasarrufundan olduğundan merkûm İbrahim'in kefayedine tenbih olunması muradımızdır deyu tasaddi eyledikleri da'vâlarına babaları tarafından vekaleti olmadığından da'vâları iltifata şayan olmadığı bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Fi 13 Ra sene 68. (13 Rebiü'l-evvel 1268 / 6 Ocak 1852).

165-3 Hamam Kurna Da'vâsı

Medine-i Sivas'da vâki' Küçük Minare Mahallesi sâkinlerinden zâtı ta'rif-i şer'i ile ma'rufe olan Emetullah bint-i Mehmed Emin Efendi nâm hatun tarafından da'vâ-yı âtiyyü'z-zikre vekil-i müseccel şer'isi Marziye bint-i Hasan nâm hatun bi'l-ve kale Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde yine medine-i merkûme sâkinlerinden olup taraf-ı devletlerinden me'mur kulları ma'rifetiyle ihzar ettirdiği işbu ba'isü'l-i'lam Katipoğlu Seyyid Mehmed bin Mehmed ve Mehmed Emin Efendi ve karındaşı Lütfullah Efendi ibn Seyyid Halid ve Mehmed Efendi ibn 'Abdurrahman ve Mehmed Ağa ibn Mehmed ve mesci Hüseyin ibnü'l-Hâc Ahmed ve sair müşterekleri muvacehelerinde Evkaf Müdürü Vekili Hasan Efendi hâzır olduğu halde Sivas'da vâki' Behram Paşa Evkafı dâhilinde Kurşunlu Hamamı demekle ma'ruf hamamda esihalut(?) önünde sol tarafda mevzu' olup bir taraftan Hamza Ağa kurnası ve bir taraftan halut kubbesi ile mahdud bir 'aded kurnanın bir tarafı işbu merkûmûnun ve diğerk tarafı yine medine-i merkûme sâkinlerinden

Medine bint-i ‘Ömer nâm hatunun tasarrufunda iken yirmi iki tarihinde müvekkilem mezbûrenin pederi Mehmed Emin Efendi’ye bi’r-rıza semen-i ma’lume mukabelesinde bey’ ve fariğ olduğundan Efendi mûmâ ileyh dahi mutasarrıf olup ba’de’l-vefat kızı müvekkilem mezbûre Emetullah’a intikal idüp mutasarrıf iken müvekkilem mezbûre kurna-i mezkûrdan mutasarrıf olduğu nisf hissesini ahere ferağ-ı meram eyledikde işbu merkûmûn tarihten onbeş gün akdem müvekkilem mezbûreye kurnanın nisfi senin ancak bizlere fûruht eyle deyu Sivas’da kâin Şems-i ‘Aziz Tekiyyesi havlusunda ikrar ederek kurna-i mezkûrun ferağına tâlip olmuşken şimdi kurna-i mezkûrun nisfina fuzuli müdahale eylediklerinden su’âl olunup müdahalelerinin men’ ve def’ olunması

Sayfa: 166 (önceki belgenin devamı)

muradımdır deyu bi’l-vekale ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl merkûmûn dahi cevablarında kurna-i mezkûr eba ‘an-cedd iki tarafı Katip-zade kurnası demekle ma’ruf-ı meşhur olup mine’l-kadim kurna-i mezkûrda herbirlerimizin hakk-ı i’tâları ve istishabimiz olmağla şimdiye kadar kurna-i mezkûrun müstakilen mutasarrıf olup müdde’iye-i müvekkile-i mezbûrenin kurna-i mezkûra bir vecihle mutasarrufu yokdur deyu ve onbeş gün mukaddem tekke havlusunda ikrar eylediklerini külliye inkar etmeleriyle müdde’iye-i müvekkile mezbûre ber-minval-i muharer iddi’asını mübeyyin beyana havale olundukda ba’de’l-imhal ve’l-istimhal ityan-ı beyyineden ızhar-ı ‘aczi birle bi’t-taleb müdde’i ‘aleyh merkûmuna ‘adem-i ikrarlarına yemin verilip mucibiyle müdde’iye-i müvekkile-i mezbûrenin yedinde mu’teber senedi olmadığından müdde’i ‘aleyh merkûmuna hısm-ı şer’i olmayıp kurna-i mezkûra olan bi-vecih müdahalesinin men’ ve def’-i birle müdde’î-i ‘aleyh merkûmûnun kurna-i mezkûra hakk istishab ve iğtisalleri olmağla ‘örf-i belde üzere kurna-i mezkûru müstakilen kema fi’s-sabık zabt ve tasarruflarına tenbih olunduğu bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu. Fi 5 Ra sene 68. (5 Rebiü’l-evvel 1268 / 29 Aralık 1851).

166-1 Darp ve Kan (Dem) Diyeti Da’vâsı

Ma’rûz-ı dâ’î-i ömr ü devletleridir ki,

Medine-i Sivas’da vâki’ İmaret Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem müteveffiyeye olan Safiye bint-i ‘Abdullah nâm müteveffiyenin veraseti sulbî kebir

oğlu ‘Osman bin Mustafâ ve sulbiye-i kebire kızı Fâtıma bint-i ‘Ali nâm kimesnelere inhisarı ‘inde’ş-şer’il-enver zâhir ve nümayan olduktan sonra verese-i mezbûrandan merkûm ‘Osman bi’l-asale ve mezbûre Fâtıma nâm Hatun tarafından dahi da’vâ-yı âtiyyü’z-zikre vekil olup vekaleti Mustafâ bin Halil ve Hüseyin bin ‘Abdullah nâm kimesneler şehadetleriyle sabit ve sübut vekaletine hükm-i şer’i zevci ‘Osman ibn Halil nâm kimesneler evvela Sivas mahkemesinde saniyen meclisi kebirinde huzur-ı şer’i-şerîf-i enverde yine mahalle-i merkûme sâkinelerinden işbu ba’isünü’l-i’lam Hadice ve kız karındaşları Gülistan ve Fâtıma bint-i Kanber ve mezbûre Hadice’nin zevci Halil bin Mehmed ve merkûm Kanber’in zevcesi Melek bint-i Mustafâ nâm kimesneler muvacehelerinde tarih-i i’lamdan bir gün akdem işbu mezbûratlar validem müteveffıye-i mezbûre Safiye ile bi-gayr-i hak münaza’a idüp ba’dehu akşam vakti sâ’at onbir sularında ben dahi haneme geldikte keyfiyet-i mezkûr bana bi’l-ifade merkûm Kanber’i bulup su’âl etmek üzere hanesinde çağırduğımda işbu mezbûre Hadice Kanber yokdur deyu bana itale-i lisan ederek benimle münaza’a ve diğerleri dahi birleşerek beni yumruk ve deyme ile ve merkûm Halil dahi zelve tabir olunur alet ile darb idüp yüzümde dem zuhûr eylediğinden validem müteveffıye-i mezbûre dahi husus-ı mezkûra agah olarak taşra çıkıp yüzümde demi gördükde kendi hanemiz havlusunda bakılıp ‘akabinde müteveffıye olup ancak mezbûratlar ile merkûm Halil sebep olduklarından su’âl olunup mucib-i şer’isi icra olunmak muradımdır deyu herbiri bi’l-asale ve bi’l-vekale da’vâ etdiler ise de müdde’i varis-i merkûmların bu vechile sebep-i da’vâları iltifata şayan olmadığından müteveffıye-i merkûmenin dem diyetine müte’allık da’vâdan müdde’i varis-i mezbûrlar men’ ve def’ olundukları bi’l-iltimas huzur-ı devletlerine i’lam olundu. Bâkiyyü’l-emr limen lehü’l-emr. Fi 17 Ra sene 268. (17 Rebiü’l-evvel 1268 / 10 Ocak 1852).

166-2 ‘Asakir-i Şahane Sandığından Alacak Da’vâsı

Medine-i Sivas’da ârâm-saz olan ‘asakir-i nizamiye-i hazret-i şahaneden dördüncü yüzbaşı işbu ba’isü’l i’lam İsmâ’il Ağa ibn Ahmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde şer’i-şerîf-i enverde ‘asakir-i mezkûrun altıncı yüzbaşısı Recep Ağa ibn Ahmed nâm kimesne muvacehesinde da’vâ eder ki bundan akdem Balmur nâm mahalde fevt olan ‘asakir-i şahaneden beşinci alayın üçüncü taburunun sekizinci

yüzbaşısı Safranbolu'lu Mustafâ Ağa bin İbrahim nâm müteveffanın zahirde varis-i ma'ruf ve ma'rufesi olmadığından terekesi 'asakir-i şahane sandığından hıfz olunmağla müteveffa-yı merkûm Mustafâ Ağa da kable'l-vefat, hal-i hayatında altmışaltı senesi Rebiü'l-evvelinin sekizinci günü cihet-i karz olarak benden altıyüz guruş ahz idüp kendi hatemiyle yedime bir kıt'a temessük verip meblağ-ı mezkûr altıyüz guruşu merkûm Mustafâ Ağa'dan kable'l-ahz fevt olup meblağ-ı mezkûru müteveffa-yı merkûmun terekesine vaz'ı'l-yed olanlardan talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm Recep Ağa dahi cevabında müteveffa-yı merkûmun terekesi ber-vech-i muharrer 'asakir-i şahane sandığında olduğunu ikrar ancak müdde'i merkûmun müteveffa-yı merkûmda hüccet-i karz olarak altıyüz guruş alacağını inkar etmekle müdde'i merkûm ber-minval-i muharrer iddia'sını mübeyyin beyana havale olundukda şerait-i kabul haklarında vâki' olan 'asakir-i mezkûrun yüzbaşısı Hasan Ağa bin 'Ali ve diğer mülazım-ı evvel Ahmed Ağa ibn 'Abdullah nâm kimesneler şehadetleriyle bi'l-muvacehe vech-i şer'i üzere isbat eyleyip mucibiyle ba'de't-tahlif meblağ-ı mezkûr altıyüz guruşu müteveffa-yı merkûmun terekesinden olarak 'asakir-i şahane sandığından merkûm İsmâ'il Ağa'ya edaya Yüzbaşı Recep Ağa'ya tenbih olunduğu bi'l-iltimas huzur-ı devletlerine i'lam olundu. Bâkiyyü'l-emr limen lehü'l-emr. Fi 17 Ra sene 268. (17 Rebiü'l-evvel 1268 / 10 Ocak 1852).

167-1 Beytü'l-mal'dan Alacak Da'vâsı

Ma'rûz-ı dâ'î-i ömr ü devletleridir ki,

Sahib-i 'arzuhalin vâki' olan istida'sına müsaade-i 'aliye daverileri erzan buyrularak balay-ı arzuhale keşide-i malik-i sutur buyurulan buyruldı-yı 'aliyelerine imtisalen medine-i Sivas'da vâki' Ece Mahallesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l i'lam Mehmed bin Mehmed nâm kimesne Sivas mahkemesinde huzur-ı şer'i-şerîf-i enverde Sivas Eyâleti Defterdarı 'izzetlü Salih Rıf'at Beg Efendi tarafından vekili-i şer'isi zabtiye 'Abdullah bin 'Alaeddin nâm kimesne muvacehesinde mahalle-i merkûme sâkinelerinden iken tarih-i i'lamdan iki sene akdem müteveffiyeye olan validem Şemsi bint-i Mahmud nâm müteveffiyenin veraseti mahalle-i merkûmede kendi sulbiye-i kebire kızı Emine nâm hatun ile sulbî kebir oğlu olmamla bana münhasıra olup tarih-i mezkûrda kendim gâib olmamla müteveffiyeye-i mezbûreden

bana isabet eden hisse-i irsiyem ba-irade-i seniye cânib-i beytül-male ‘aid ve raci’ olmağla müteveffiyeye-i mezbûrenin bi’l-cümle terekesi sûk-i sultaniyede müzayede olunarak benim hisse-i irsiyeme der-kenarda gösterildiği vecihle ber-mucib-i defter-i kassam mesarif-i mutasarrıfası bi’l-ifraz bâkî beşyüzotuzdokuz guruş yirmi dört para isabet idüp Sivas sandığına li-ecli’l-hıfz teslim olduğundan meblağ-ı mezkûru talep ederim deyu ba’de’d-da’vâ ve’s-su’âl vekil-i merkûm dahi cevabında tereke-i müteveffiyeye-i mezbûre vaz’u’l-yed olduğunu ikrar müdde’î merkûmun ber-minval-i muharrer veraset iddi’asını külliyyen inkar etmekle müdde’î merkûm maru’z-zikr iddi’asını mübeyyin beyana havale olundukda mahalle-i merkûme sâkinlerinden olup şerait-i kabul haklarında vâki’ olan Seyyid ‘Abdullah bin İbrahim ve Mustafâ bin ‘Ali nâm kimesneler şehadetleriyle müdde’î merkûm müteveffiyeye-i mezbûrenin sulbî kebir oğlu olduğunu bi’l-muvacehe vech-i şer’î üzere isbat eyleyip mucibiyle müdde’î merkûmun verasetine ba’de’l-hükm merkûm Mehmed’e isabet eden ber-mucib-i defter-i kassam beşyüzotuzdokuz guruş yirmidört para müdde’î merkûma edaya vekil-i merkûma tenbih olduğu huzur-ı devletlerine i’lam olundu. Bâkiyyü’l-emr limen lehü’l-emr. Fi 27 S sene 268. (27 Safer 1268 / 22 Aralık 1851)

167-2 Terekeden Beytü’l-male Ait Olanın Taksîmi

Medine-i Sivas’da vâki’ Kösedere-i Zimmî Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem halik olan Kasap Cördiyek veled-i Evâkim nâm halikin veraseti zevcesi Varten bint-i Artin ve sulbî kebir oğulları ‘Abkar ve gaib ‘ani’l-beled ‘Anteras ve sagîr oğulları Mıgır ve Kaluk ve Evanes ve sagîre kızı Maryem ve Dalyun nâm nasraniyelere inhisarı ba’de’d-tahakkuk gâib-i mersûmun hisse-i irsiyyesi ba-irade-i seniye cânib-i beytü’l-male ‘aid olmağla halik-i mersûmun deyu terekesinden ezid olup Sivas Eyâleti Defterdarı ‘izzetli Salih Rıf’at Beg Efendi tarafından me’mur zabtiye ‘Abdullah Ağa ve ashab-ı hukuk-ı talep ma’rifeti ve ma’rifet-i şer’î ile tahrir ve terkim ve beyne’l-gurema ‘alâ vechi’l-gurema tevzi’ ve taksim defteridir ki, ber-vech-i âtiyyü’z-zikri ve beyan olunur. Fi 17 Ra sene 268. (17 Rebiü’l-evvel 1268 / 10 Ocak 1852).

1 şal mitil, 31 guruş / 4 köhne minder, 3 guruş / 1 şilte döşek, 39 guruş / 1 tesbih, 2.5 guruş / 2 sofrtahtası, 2.5 guruş / 1 köhne mitil, 7 guruş / 2 köhne çul, 2 guruş / 2 çul, 10 guruş / 1 köhne çuval, 1 ‘aba, 1 minder, 4.5 guruş / 1 köhne mitil, 7

guruş, 10 para / 1 kebir minder, 23 guruş / 1 şamdan, 1 ibrik, 9 guruş, 30 para / 2 köhne yasdık, 17 guruş / 1 mitil, 27 guruş / 1 köhne mitil, 12 guruş / 1 def'a mitil, 20 guruş / 1 mecreket, 3 guruş, 10 para / 3 kebir yasdık, 26 guruş / 1 tesbih, 1 gök takım, 1 guruş / 4 hasır, 3 guruş / 1 zengi, 2 guruş, 10 para / 2 köhne minder, 13 guruş / 1 şilte döşek, 44 guruş / nühas, 5 kıyye, 160 dirhem, 58,5 guruş / 6 kuzu, 51 guruş / 3 dakik zeylfi 18 guruş.

Yekün: 437,5 guruş. Minha: Mesarif-i müruyesi 8 guruş / dellaliye 9 guruş / hamaliye, 3 guruş / dükkân kirası, 22 guruş / Sahihü'l-bâkî: 415 guruş. Deyn-i müsbet Solak oğlu Hacı Ağa'ya, 600 guruş, guremadan, 355 guruş / Deyn-i müsbet Hadransalı(?) Karyeli Hacı Mahmud Efendi'ye, 100 guruş, guremadan, 59 guruş, 26 para.

168-1 Terekeden Beytü'l-male Ait Olanın Satışı

Medine-i Sivas'da vâki Şems Feraş Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan İbrahim bin Hasan nâm müteveffanın veraseti zevcesi Emine bint-i Hüseyin ve sulbiye-i kebir kızı Esmâ ve karındaşı oğlu gâib ani'l-beled Mehmed nâm kimesnelere inhisarı lede's-şer'il enver zâhir ve nümayan oldukdan sonra gâib-i merkûmun hisse-i irsiyesi ba-irade-i seniye cânib-i beytü'l-mal emini bulunan Sivas Eyâleti Defterdarı 'izzetli Salih Rıf'at Beg Efendi tarafından vekili zabtiye 'Abdullah ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'ile tahrir ve sûk-i sultaniyede bi'l-müzayede bey' olunan eşyanın esman-ı tereke defteridir ki, ber-vech-i âtiyyü'z-zikr ve beyan olunur. Fi 7 Ra sene 268. (7 Rebiü'l-evvel 1268 / 31 Aralık 1851).

1 yorgan, 33 guruş / 1 kebir leğen, 62,5 guruş / 1 çuval, 8 guruş / 2 köhne çuval, 4,5 guruş / 2 çit demiri, 9 guruş / 2 çit yasdık, 23,5 guruş / 1 çuval, 8 guruş / 2 sofrâ tahtası, 2 guruş / 4 çabut minder, 9 guruş, 10 para / 1 keser, 1 maşa, 10,5 guruş / 1 kazma, 1 balta, 10 guruş / 1 kebir minder, 23 guruş, 10 para / 1 hızar, 1 bel, 17 guruş / 2 kalbur, 1 terazi, 7 guruş, 30 para / 1 parça nühas, 56 guruş, 10 para / 2 urgan, 10 guruş, 10 para / 1 kebir tava, 1 kazgan, 30 guruş, 30 para / 1 beyaz maşlah, 29 guruş / 1 köhne çul, 1 cecim, 30 guruş / 1 ibrik, 2 leğence, 31 guruş / 1 cecim, 1 sagîr heğbe, 11 guruş / 1 sagîr şamdan, 4 guruş / 1 cedid 'urba, 151 guruş / 1 müsta'mel 'urba, 120 guruş / 2 çift öküz, 720 guruş / 1 inek 81 guruş / 2 döğen, 30 guruş / cit ağacı, 10 guruş / saman-ı baha, 650 guruş / müteveffa-yı merkûmun

zira'at ortakcısı bulunan 'Osman Ağa'da altı kilelik herklik(?) ücreti 180 guruş / dakik va hatab ve bulkur bahaları, 146 guruş / karyede mevcut 1 'aded öküz, 100 guruş / mülk-i menzil-i baha, 750 guruş.

Yekün: 3269,5 guruş / Münha el-ihracat; mehr-i zevce-i mezbûre Emine, 210 guruş / techiz-tekfin mesarufı, 41 guruş / deyn-i Oturakçı Feyzullah Ağa'ya fevt, 250 guruş / deyn-i Oturakçı 'Osman Ağa'ya, 1277 guruş / deyn-i Karlıoğlu Hüseyin Ağa'ya 100 guruş / deyn-i müsbet, 'Ali Ağa'ya, 160 guruş / deyn-i müsbet, demirci zimmîye, 100 guruş / deyn-i müsbet, Mehmed'in torunu Mehmed'e, 50 guruş / deyn-i müsbet, Cehgan Ahmed, 200 guruş / deyn-i müsbet, Türmenoğlu Hüseyin Ağa, 200 guruş / deyn-i müsbet, Ahi Paşazade Emin Bege, 190 guruş / deyn-i müsbet, çerci oğlu Mehmed Ağa'ya 200 guruş / deyn-i müsbet, Cam 'Ali gaza(?) Ebubekir'e, 50 guruş / resm-i kısmet, 10 guruş / kaydiye, 5 guruş, 2.5 guruş hazineye, 2.5 guruş mahkemeye / Dellaliye, 9 guruş -4.5 guruş hazineye= 4 guruş. -3 guruş dellallara =1 guruş, taraf-ı şer'a.

Sahihü'l-bâkî :316,5 guruş. Hisse-i zevcetü'l-mezbûre, 39 guruş, 26 para / Hisse-i bintü'l-mersûme Esmâ, 158 guruş / hisse-i ahire leha gâib Mehmed, 119 guruş, 5 para.

Meblağ-ı mezkûr yûzondokuz guruş beş para me'mur ma'rifetiyle teslim olunduğu iş'ar.

169-1 Tuzun Değerlendirilmesine ve Satışına Dair Fermân

Fermân-ı 'âli

Fahrü'l-ümerai'l-kiram mu'temidü'l küberai'l-fehham veliyyü'l-gadr-i ve'l-ihtram sahibü'l-'izz ve'l-ihtişamü'l-mukaddes bi-meziyd-i 'inayetü'l-melekü'l-mera'im mir-miran ki, Ahmed'den Sivas Sancağı mutasarrıfı Münib Paşa dâme ikbalehu ve iftiharü'l-ekabir ve'l-ekarim cami'ü'l-mefahir ve'l-mükarimü'l-mahsus bi-meziyd-i 'inayet'ül melekü'l-müdaim rütbe-i saniye-i sınıf nancı(?) ashabından Sivas Defterdarı Salih Beg zîde 'ilmuhu ve ifteharü'l-emacid ve'l-ekarim cami'ü'l-mehahdü'l mükarimü'l-muhtas bi-meziyd-i 'inayetü'l-melekü'd-da'im rütbe-i salise ashabından zikri âfî mahali-i maktu'an 'uhdesine ihale ve ilzam olunan Haram Beg dam-ı mecide ve kıdvetü'n-nevabü'l-münşe'iyin Sivas Nâibi Mevlânâ (boş) zîde 'ilmuhu ve mefahirü'l-emasil ve'l-akran Evkaf Müdürü 'Osman Medhi ve sair a'za-

yı mecalis ve vücuh-ı memleket zîde kadrühüm tevki'-i ref' hümayunum vasıl olıcak ma'lum ola ki, evkaf-ı hümayunum hazinesinden mazbut Sivas'da vâki' Darü'r-rahme vakf-ı şerifinde Necâkarlı ve Mazlum ve Bingöl mahallelerinin kendi hasılatından ber-mucib-i te'amül-i kadim gayr-i ez-hariç Nâib mesarifât-ı a'maliye ve saire-i mu'tadesi bi't-tenzîl bakımından hamsi mukata'a ashabı ve mahlûlâta 'aid hissesi ve bâkî dört hamsi beş hisse i'tibariyle bir hamsi tevliyet hisseleri olarak mutasarrıflarına senede iki taksit ile tuzdan, tuz ve akçeden, akçe ve hususi akraba dahi 'aynen tuz olarak tarafından ashabına başka hibe i'tâ ve ma'ada hazine-i evkaf-ı hümayunuma 'aid ba-şart-ı vâkîf lehüm 'imaret olan hisse-i ma'lumesi birle rabt olunarak fakat 'imaret-i mezkûre mesarifâtı olan senevi yirmibin guruş takdir kılınan bedelinden mahsub ve isti'fa ve hasılat-ı mezkûrların anbarlara nakli dahi usul-i mer'iyyesi üzere icra olunmak şartıyla mamalih-i mezkûrenin vakf-ı mezbûre merbut kurra ve üç 'aded dekkakin ile beraber hazine-i merkûmeye 'aid hisse-i ma'lumesi ve makbut-ı mahlul mukata'a hissesi şart-ı mezkûr üzere altmışdört senesi Martından altmış altı senesi gayetine(?) kadar üç seneliği maktu'an müderrisîn-i kiramdan Hafid zide 'ulemaya ihale olunmuş ise de müddet-i ihalesi nakiza olduğundan zuhûr eden tâlipleri meyanında lede'l-müzayede suret-i idaresinde hakdilane hareket ve hâsıl olan tuzun rayici üzere fûruhtuna dikkat ile kimesneye gadr ve hasar vuku'a getürülmemiş(?) ve hazine malı olarak sakdima mültezim-i sayka devir olunan tuzdan şimdiye kadar ne mikdar fûruht olunmuş ve esman-ı mikdara bâli' olup gayr-i ez teslimat ne kadar bekayası kalmış ise mahallinde ma'rifet-i şer'i şerife mecalisleri ma'rifetiyle bi't-tahkik bekaya-yı mezbûrenin tahsil veya defter-i mûmzî başkaca hazine-i evkaf-ı hümayunuma irsaliyle keyfiyeti inha ve iş'ar ve mikdar-ı kalan tuzun dahi telefden vikayesiyle rayiciyle bi'l-fûruht esmanı hasılası peyderpey defatir-i mûmziyle hazine-i mezkûreye esra olunmak ve işbu tuzdan şayed müddet-i ihalesi tekmilinde bir mikdar şey kalır ise ba'de'l-muhasebe li-ecli'l-fûruht halefine devr ve teslim kılınmak üzere zikrolunan salmalar ile kurra-i vesairenin bedel-i sabıkı olan senevi yüzbin guruş üzerine kırkbirbin guruş zammiyle yüz kırkbirbin guruş bedel ile mir mûmâ ileyh 'uhdesinde karar etmiş ve altmışyedi senesi Mart'ı ibtidasından i'tibaren yetmiş senesi gayetine kadar ol suretle dört seneliğini maktu'an der-'uhdesine mir mûmâ ileyh tâlip olduğundan seneyin mirka'ad bedeli olarak beş yük altmışdörtbin

guruş sene-i merkûmeden i'tibaren beher sene Eylül ve Kânun-ı evvel ve Şubat ibtidalarında üç taksit ile kâmilten hazine-i evkaf-ı hümayunuma eda ve teslim olunmak ve bedel-i mezkûrdan i'tası mu'tad olan maru'z-zikr 'imaret mesarîfının mahallinde mir mûmâ ileyh ma'rifetiyle bi't-tesviye mikdar-ı sarfını mübeyyin senevî yirmibeşerbin veyahud daha noksaniyle olabilir ise zeyli mazbatalı defterini cânib-i hazine-i evkaf-ı hümayunuma beher sene takdim eylediği ledehu mucibince muhib kılınmak va şayed defter-i mezkûru takdim edemediği takdirce ba'dehu hazinece icra-i iktizasına bakılmak üzere bedel-i mezkûrun tamamı olan beşyüz altmışdörtbin guruşu kamilen hazine-i merkûmeye tadiye eylemek şartıyla deyni olduğunu mübeyyin mültezim mûmâ ileyhin verdiği diyet tahvili balasına sarrafan taifesinden Yıldız hanına(?) mütemekkin Arslan oğlu Manuk tarafından dahi mühüran ta'ahhüd olunarak hazine-i merkûmede hıfz kılınmış olmağla evvelce de zikr olunan mahalleler ile kurra-i vesairenin seneyin-i merkûmeye mahsuben maktu'an mir mûmâ ileyhe ihalesiyle keyfiyet evkaf muhasebesine bi'l-kayd-ı şerait-i mezkûre üzere zabtnı havi ve iktiza eden emr-i şerîfin ısdarı ve mülhekat zimmeti tarafına balası defterli 'ilm vekirlerinin i'tası hususu vükelay-ı saltanat-ı seniyyemden hâlâ evkaf-ı hümayunum nazırı destür-ı mükerrrem müşir-i müfhem nizamü'l-'alem müşir-i sadakat-i mirim es-Seyyid 'Abdu'r-Rahman Nafiz Paşa idamullah-ı Teala iclalehu tarafından ba-takdir inha olunmuş olduğundan keyfiyet mecalis ve alaye lede'l-havale bu sakula mahlemelerin hamilatı sair mahsulatdan muksir olmayıp bir senede hâsıl olan şey birkaç senede satılabileceğinden ve emsaline mukaddema on seneliğine ilzam olunduğu anlaşılmiş (olduğundan) idüğünden iltizamat-ı merkûmenin dört seneliğini mir mûmâ ileyhe ihalesi tensib ve istizan olunarak irade-i seniyye-i şehri yaranem dahi bu merkezde şeref-sudur etmiş olmasıyla mucibince keyfiyet muhasebe-i merkûmeye kayd ve aslen ve ilm ve haber mezkûr tahrir ve i'tâ eddirilerek şerait-i muharrere-i mezkûre üzere mir mûmâ ileyhin zabtnı havi işbu emr-i 'alîşanım ısdar ve yedine i'tâ ile tisyar olunmuşdur, imdi vusulünde siz ki mutasarrıf-ı defterdar ve Nâib ve evkaf müdürü vesair a'zay-ı mecalis ve vücuhu memleket mûmâ ileyhimiz keyfiyet-i irade-i seniyyem mantuk emr-i nefyimden ma'lumunuz oldukda zikr olunan mehasim vesaire senetin-i merkûmeye mahbuben, maktu'an, şerait-i mezkûre üzerine mir mûmâ ileyhe ihale ve ilzam olunmuş olduğundan suret-i idaresinde mu'tedilane hareket ve hamil olan

tuzun rayici üzere fûruhtuna dikkat ile kimesneye kadr ve hasar vuku'a getirilmemesi ve hazineye mali olarak mukaddema mültezim-i sabıka devrolunan tuzda şimdiye kadar ne mikdar fûruht olunmuş ve esmanı ne mikdara bâli' olup gayr-i ez-teslimat ne kadar bekayası kalmış ise mahallinde istihdam re'y ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'i-şerîf ve mecalisler ma'rifeti ve mültezim mir mûmâ ileyh ma'rifetiyle bi't-tahkik ve't-tedkik bekaya-yı mezkûrenin bi't-tahsil ba-defter-i mûmzi başkaca hazine-i evkaf-ı hümayunuma irsaliyle keyfiyetini inha ve iş'ar kılınmış ve maksur kılınan tuzun dahi telefden vikayesiyle rayiciyle bi'l-fûruht esman-ı hamilesi peyderpey defter-i mûmzisiyle hazine-i mezkûreye gönderilmesi hususlarına daimen ve müstemren i'tina ve ikdam olunarak mültezim mir mûmâ ileyhe lazım gelen mu'avenatın i'fasına bedel ve sa'-i makduret ve mezid-i sa'y ve gayret eylesiz ve sen ki mültezim mir mûmâ ileyhsin ber-mucib-i ta'ahhüd seneyin-i merkûmeye mahsuben maru'z-zikr-i mesalih ve saire şerait-i muharrere-i mezkûre üzere maktu'an 'uhdene ihale ve ilzam olunmuş olduğundan sen dahi ber-minval-i meşruh mucib ve muktezay-ı emr-i şerîfle 'amel ve hareket ziyade ihtimam ve dikkat eylesin şöyle bilesin 'alamet-i şerîfeme i'timad kılâsın. Tahriran fi'l-vevmi'r-rabi' ve şehri(?) Cemâziye'l-uhra li-sene seb'a ve sittîn ve mi'eteyn ve elf. (4 Cemâziye'l-âhir 1267 / 6 Nisan 1851).

170- Boş sayfa

171-1 Narh Tesbiti

Kasaba esnafının narhları, selh B sene 67 (1 Recep 1267 / 2 Mayıs 1851)

Lahm-ı bakar lahm-ı ganem

<u>para</u>	<u>para</u>	<u>esâm(?)</u>
34,	68,	22, Mayıs'ın onsekizinden Haziran'ın onuna kadar,
24,	48,	180, Haziran'ın onundan Kânun-ı evvel'in onuna kadar,
30,	60,	050, Kânun-ı evvel'in onundan Kânun-ı sâni'nin ahirine kadar,
45,	90,	107, Şubat'ın ibtidasından Mayıs'ın onsekizine kadar.

171-2 Nikâh ‘Akdi

Tokat kazâlarından Kafirni Kazâsı’na tâbi’ Leveke Karyesi sâkinlerinden Esmâ bint-i Halîl nâm bîkr-i bâliğaya talibi olup bu tarafa getirmiş olduğu yine karyeden ‘Alî bin ‘Abdullah nâm kimesneye altmış bir bin akçe mehr-i müeccel şemyesiyle ‘akd-i nikâh olunduğu kayd şud, fi 7 S sene 68 (7 Safer 1268 / 2 Aralık 1851).

Katib-i mahkeme Hüseyin Efendi kız vekili yine karyeden Mehmed bin Mehmed oğlan hâzır olduğu halde Muhzırbaşı Emin Ağa ibn ‘Ömer ve Kavas Ahmed bin (...) zaptiye Mehmed bin Recep ve Durmuşoğlu Ahmed Ağa ve gayrihim fi’l-hüzzâr.

172-1 Kefalet Tescîli

(okunmuyor) mahallesi sâkinelerinden Şerîfe bint-i Mehmed nâm Hatun zevci Hüseyin bin İsmâ’il muvacehesinde huzur-ı şer’(de işbu)? zevcim merkûm Hüseyin ile beynlerimizde imtizacımız olmadığından işbu merkûm beni fuzuli (okunmuyor) etmeyeceğinden kefile rabt(?) olunması muradıdır deyu da’vâ-yı merkûm dahi kefil verdiği mahalle-i merkûme imamı İbrahim Efendi kefâletiyle mezbûre zevcine teslimi tenbih olunduğu tescil olundu, fi 15 B sene 67 (15 Recep 1267 / 16 Mayıs 1851).

172-2 Nikâh Akdi

tarafeyn hazır oldukları halde

Billur Mahallesi sâkinlerinden ‘Ayişe bint-i İsmâ’il nâm bîkr-i bâliğanın velisi izniyle kendi rızası olarak otuz bir bin akçe mehr-i müeccel ile tâlibi olan yine mahalleden Mehmed bin Yusuf nâm kimesneye ‘akd-i nikâh olunduğu kayd-şud. fi 29 B sene 67 (29 Recep 1267 / 30 Mayıs 1851).

Kâtib-i mahalle Şükrü Efendi ve kethuda Hasan Efendi ve Recep Efendi imam-ı mahalle Mehmed Efendi ibn Mustafâ ve muhtar-ı mahalle Mehmed bin ‘Alî ve zaptiye Hasan Ağa ibn Mehmed ve muhızırbaşı Emin Ağa ve gayrihim.

172-3 Nikâh Akdi

Yıldızeli Kazâsı’na tâbi’ İnebek Karyesi sâkinlerinden Fâtıma bint-i Salih nâm bîkr-i bâliğanın mâni’-i şer’iyesi bulunmadığında tâlibi olan İbrahim bin Hüseyin

nâm kimesneler muvacehesinde bi'r-rızâ huzur-ı şer'ada bi'l-asale 'akd ve mehr-i mu'accel ve müeccelesi kırk bir bin akçe şemyesiyle 'akd olunduğu iş'âr fi 5 N sene 67 (5 Ramazan 1267 / 4 Temmuz 1851)

Şuhûd Hasan Efendi ibn Mustafâ Efendi ve Zaralı Mehmed Efendi ibn 'Alî ve Hüseyin Efendi ve 'Ömer Şükrü Efendi ve sâbık evkaf müdiri Emin Efendi ve Somun(?) Efendi ve muhzırbaşı Emin Ağa ve zabtiye Hasan Hafız.

172-4 Nikâh Akdi

Fi'l-asıl Çalılı Karyesi'nden olup Üryan Müslim Mahallesi'nde sâkine Kamer bint-i Mehmed nâm seyyibenin tâlibi olan Yahya Beg'den 'Alî bin Mustafâ nâm kimesneye ... üzere tarafeynin rızalarıyla iki bin guruş mehr-i mu'accel ve müeccele ile 'akd-i nikâh olunduğu kayd-şud, fi 15 N sene 67 (15 Şa'bân 1267 / 15 Haziran 1851)

Mahalle-i merkûme imamı Ebubekir Efendi bitlizade Hacı Mehmed bin 'Ömer Efendi ve Ahmed Efendi ve Hüseyin Efendi ve Mehmed Efendi ve Recep Efendi ve zabtiye Kara Hafızade Mehmed Efendi.

172-5 Nikâh 'Akdi

Yıdızeli Kazâsı'na tâbi' Kavak Karyesi sâkinelerinden Fâtıma bint-i Halil nâm bîkr-i bâliğa kendi hüsn-ü rızasıyla yine karye-i merkûmeden olup kefilî olan 'Osman bin Receb'e tarafeynin rızasıyla (...) 'akd-i nikâh olunmuş (okunmuyor) akçe mehr-i müeccele tesmiyesiyle şuhudeyn mahzarında huzur-ı şer'ada 'akd-i nikâh olunduğu fi 4 N sene 267 (4 Şa'bân 1267 / 4 Haziran 1851).

Hâkim-i kethüda Hasan Efendi ibn Mustafâ Efendi Recep Efendi bin Hasan ve dellalbaşî Hacı 'Osman Efendi bin İbrahim ve pehlivan 'Ömer bin İbrahim ve Ebubekir Ağa bin Hacı Halil ve imam-ı karye Feyzullah bin Hüseyin ve karyeden Mustafâ bin Hasan ve Hamukat(?) Efendi bin Mehmed Efendi ve zabtiye Rüstem bin 'Abdullah.

SONUÇ

İncelemiş olduğumuz 27 No'lu Defter H. 1267-1268 (M. 1851-1852) yılları arasındaki dönemi kapsamaktadır. Bu dönemde Osmanlı Devleti'nin başında padişah olarak Sultan Abdülmecid'i görmekteyiz. Şer'îye Sicilleri tutuldukları dönemin birer aynası durumundadır. Devlet idaresinde gerçekleştirilen hemen her türlü yeniliği ve değişikliği burada bulmak mümkündür.

Defter incelendiğinde, Sivas'ta müslim ve gayr-i müslimlerin bir arada huzur içinde yaşadıkları anlaşılmaktadır. Ortaklaşa ticaret yapmışlar, birbirleri için mahkemede şahitlik görevini üstlenmişlerdir. Gayr-i müslimlerin dini inançlarına ve örflerine müdahale edilmemiştir. Devlet onların her türlü şikâyetlerini dinlemiştir.

Sivas'ta sosyal hayatın olağan seyri içerisinde sürdüğü görülmüştür. Çok eşli evliliğe birkaç belge dışında rastlanmamıştır. Devletin, anne, baba ve çocukların hukukunun korunmasına azami dikkat gösterdiği verilen kararlardan anlaşılmaktadır. Evlenme, boşanma, nafaka, mîrâs ile ilgili hemen her türlü akitleşme mahkeme huzurunda gerçekleştirilmiştir. Kadınlar da'vâ açarak mîrâs, nafaka, mehir ve hatta tevliyet talebinde bulunabilmiştir. Buradan kadınların mahkemeler yoluyla kendi haklarını arayabildikleri, sosyal hayat içerisinde önemli bir yer işgal ettiklerini çıkarmak mümkündür.

Sivas'ta alım-satım, alacak-verecek, mîrâs ile ilgili belgelerin çokluğu ticari hayatın canlılığını ortaya koymaktadır. Şehir içerisinde yer alan bazı çarşı ve pazar isimleri de defterde verilmiştir. Sivas'ta çok sayıda hayırsever insanın olduğunu vakıflarla ilgili belgelerin sayısının çokluğundan anlamak mümkündür. Halkın hizmetine sunulmuş olan vakıflar, sosyal ve iktisadi hayat üzerinde derin etkiler bırakmıştır.

Anlaşıldığı üzere, 27 Numaralı Şer'îye Sicili, Osmanlı Devleti zamanında Sivas'ın idari, sosyal, iktisadi ve kültürel yapısı hakkında bize çok önemli bilgiler sunmaktadır. Dikkat çekilmesi gereken bir nokta vardır ki, Şer'îye Sicil defterleri her şeyi göstermeye kâfi gelmemektedir. Defterlerde kayıtlı belgeler; bürokratik gelenekler, yerli anane ve adetler ile sınırlı kalmıştır.

Defterler şehrin belirtilen tarihteki sosyal, iktisadi, gündelik ve adli olayları ile ilgili bize kesin bilgiler vermektedir. Defterlerde özellikle gündelik şehir hayatının

ve bu hayat içerisinde halkın durumlarını irdeleyeceğimiz pek çok bilgilere ulaşmaktayız.

Çalışmaya esas alınan bu sicilde de vakıf ve İslam hukukuyla doğrudan alakalı da'vâlar ve belgeler yer almaktadır. Vakıfların o dönem şehir hayatında önemli bir rolü olduğu aşikardır. Evlilik müessesesi içerisinde yer alan mehir ise, müteveffa zevcin metrukatları arasında kadına verilmesi gereken bir hak olarak zikredilmektedir. 1267-1268 tarihli sicilde, çok miktarda tereke kayıtları bulunmaktadır. Bunun yanında, yer yer, ekonomi, adli, bürokratik ve toplumsal belgeler de mevcuttur.

BİBLİYOGRAFYA

- 1) 27 Numaralı Sivas Şer'iyeye Sicili (H.1267–1268).
- 2) AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, 4. Kitap, Fey Vakfı Yay., İstanbul 1992
- 3) AKGÜNDÜZ, Ahmet, "*Şer'iyeye Sicilleri, Osmanlı Hukukunda Adliye Teşkilatının Yapısı ve Fonksiyonları, Şer'iyeye Sicillerinin Toplu Kataloğu*", C. II, *Türk Dünyası, Araştırmaları Dergisi*, İstanbul 1998.
- 4) AKŞİT, Niyazi, *A'dan Z'ye Tarih Ansiklopedisi*, Serhat Dağ. Yay. İstanbul 1984
- 5) AYDIN, M. Akif, "Osmanlıda Hukuk" *Osmanlı Devleti Tarihi*, C. II, Feza Gazetecilik Yay., İstanbul 1999.
- 6) AYDIN, M. Akif "Osmanlı Hukukunda Nikâh Akidleri", *Osmanlı Araştırmaları III*, İstanbul 1982.
- 7) BAYKARA, Tuncer, *Osmanlı Taşra Teşkilatında XVII. Yüzyılda Görev ve Görevliler (Anadolu)*, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yay., Ankara 1990.
- 8) CİN, Halil, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, S.Ü.yay., II. Baskı, Konya 1998.
- 9) ÇELEBİ, Katip, *Bozuklukların Düzeltilmesinde Tutulacak Yollar (Düstürü'l-Amel fi-İslahi'l-Halel)*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 1982.
- 10) DEMİREL, Ömer, *Sivas Şehir Hayatında Vakıfların Rolü*, TTK. Yay., Ankara 2000.
- 11) DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Lügat*, Aydın Kitabevi Yay., Ankara 1999.
- 12) ERGENÇ, Özer, *1580-1590 yılları arasında Ankara ve Konya*, Ankara 1973.
- 13) ERTEN, Hayri, *Konya Şer'iyeye Sicilleri Işığında Ailenin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı (XVIII. YY. İlk Yarı)*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2001.
- 14) EKMEKÇİOĞLU, Zeki, *Cumhuriyetimizin 75. Yılında SİVAS*, Devran Mat. Ankara 1998.
- 15) GÖKDEMİR, Ayvaz, (Editör) *Yeni Türk Ansiklopedisi "Sivas"*, C.9, Ötüken Yay., İstanbul 1985.

- 16) GÜVEN, M. Ali, *33 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicili*, (Yayınlanmamış "Yüksek Lisans Tezi" S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2006).
- 17) HALAÇOĞLU, Yusuf, *XIV.-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK yay., Ankara 1995.
- 18) İNALCIK, Halil, *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)*, Yapı Kredi Yay., II.Baskı, İstanbul 2003.
- 19) İPÇİOĞLU, Mehmet, *Konya Şer'iyeye Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi*, Nobel Yay., Ankara 2001.
- 20) KAFESOĞLU, İbrahim, "Sivas", *İslam Ansiklopesi* C.10, MEB Yay., İstanbul 1988.
- 21) KÜTÜKOĞLU, Mübahat, *Osmanlılarda Narh Müessesesi ve 1640 Tarihli Narh Defteri*, İstanbul 1983.
- 22) MOĞOL, Hasan, *Şer'iyye Sicilleri Sözlüğü*, Mehter Yay., Ankara 1997.
- 23) NACİ, Muallim, *Lugat-ı Naci*, Çağrı Yay., İstanbul 1995.
- 24) ORTAYLI, İlber, "Anadolu'da XVI. Yüzyılda Evlilik İlişkileri Üzerine Bazı Gözlemler", *Osmanlı Araştırmaları I*, 1980.
- 25) ORTAYLI, İlber, "Osmanlı Devleti'nde Kadı", *İslam Ansiklopedisi*, C.24. TDV Yay., İstanbul 2001.
- 26) *Osmanlılar Döneminde Sivas Sempozyum Bildirileri*, (Editör, Şeref Boyraz) C.I, Sivas 2007.
- 27) ÖZBİLGİN, Erol, *Bütün Yönleriyle Osmanlı*, "Adab-ı Osmaniye", İz Yay., İstanbul 2002.
- 28) PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. III, İstanbul 1993.
- 29) PARMAKSIZOĞLU, İsmet, "Sivas", *Türk Ansiklopedisi*, C.29, MEB. Yay. Ankara 1980.
- 30) SAK, İzzet,- ÇETİN, Cemal, "45 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicili", Konya 2008.
- 31) SERTOĞLU, Midhat, *Osmanlı Tarih Lugâti*, İstanbul 1986.
- 32) UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, TTK Yay., Ankara 1988.

33) ÜNAL, Mehmet Ali, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Kardelen Kitapevi, Isparta 1998.

34) YEDİYILDIZ, Bahaeddin, “Vakıf”, *İA.*, XIII, MEB Yay., İstanbul 1993.

35) YILDIRIM, Zübeyde, *1239-1240 Tarihli Şer'iyeye Sicili*, (Yayınlanmamış “Yüksek Lisans Tezi” C.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas 2004).

ÖZGEÇMİŞ

Sivas'ın Kangal ilçesinin Karacaörenköyü'nde 1971 yılında doğdu. İlkokulu burada okudu. Orta ve lise eğitimini İstanbul'da tamamladı. Lisans eğitimini Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nden 1997 yılında mezun oldu. Aynı yıl öğretmenliğe başladı. 2009 yılında Yüksek Lisansı bitirdi. Halen bir özel öğretim kurumunda görev yapmakta olan Mustafa Eser evli ve 2 çocuk babasıdır.